BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
68
2 A 11
31

68-2-A-31

EPISTOLIA,

DIALOGI BREVES,

ORATIVNCVLÆ,

POEMATIA,

Ex Variis Vtriusque linguæ scriptoribus.

Inter poematia autem est SATYRA elegantissima, quæ inscribitur LIS, non priùs edita.

HENR. STEPH. LECTORI.

Vt Varia Vtroque scripta sermone hic Vides,
Quæ Varia Variis exarata autoribus,
Ita breuitatis hic & elegantiæ
Spectare Varia tibi datur certamina.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

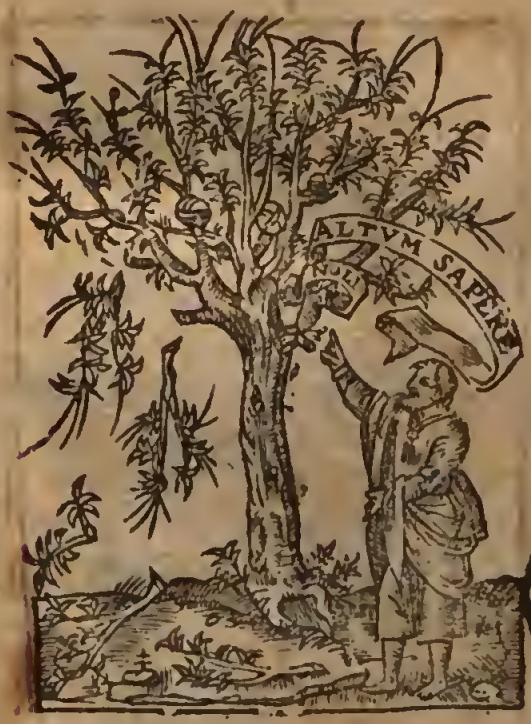

SOCIETATIS

ANNO M. D. LXXVII,
Excudebat Henr. Stephanus.

HENRICVS STEPHANVS

breuiloquentiæ ſtudioſo lectori S. D.

BRVTI Latina epiſtola, cuius à Cicerone commendatur breuitas, ad cæteras eiuſdem non Latinas ſolùm ſed Græcas etiam ſeorſum edendas me impulit. Deinde his alias aliorum, Latinorum Latinas, Græcorũ Græcas, viſum eſt adiungere: omnes, ſi non Laconicas, at certè breues. Poſtremò quũ breuitatem in alijs etiam ſcriptionibus placituram exiſtimarem, oratiũculas, dialogos breues, poematia, habito in vnoquoque ſcriptionis genere delectu, illis epiſtolijs adieci. A me igitur breuitatis exẽpla in variis ſcriptionibus accipies, & quarum varia ſunt argumenta, varij autores. Tuum autem erit ita eas legere vt variam etiam stilitatem, variam delectationem ex illarum lectione percipias. ¶ Vale. Tam citò Vale? dices. Imò etiam verboſus præ illis epiſtoliorum ſcriptoribus, & bonos illos breuitatis magiſtros malè imitari mihi videor: tu da operam vt melior illorum diſcipulus euadas. Iterum vale.

ΜΑΡΚΟΥ ΒΡΟΥΤΟΥ ΠΡΟΣ
ἑλληνὰς πόλεις, καὶ τούτων πρὸς αὐτὸν
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ,
ὑπὸ Μιθριδάτου σωαχθεῖσαι

Βροῦτος Περγαμηνοῖς.

Ἀκούω ὑμᾶς Δολοβέλλᾳ δεδωκέναι χρήματα. ἃ εἰ μὲν ἑκόντες ἔδοτε, ὁμολογεῖτε ἀδικεῖν με· εἰ δὲ ἄκοντες, ἀποδείξατε, πρὸς ἐμοὶ ἑκόντες δοῦναι.

Περγαμηνοὶ Βρούτῳ.

Χρήματα Δολοβέλλᾳ μὲν, ἔπ' ἀπορουῦντες, ἐβιάσθημεν πράξειν· σὺ δὲ ἡμᾶς δοῦναι θέλοντας ἤτησας, ὅτε δυσπλήρωτον ἦν ἀπορία τὸ πρόθυμον.

Βροῦτος Περγαμηνοῖς. 1

Τὰ χρήματα ἡμῖν εἰς ὃν ἐπετάξαμεν καιρὸν μὴ πέμψαντες, οὐδὲν ἄλλο εἰ μὴ τὸ δικεῖν μετὰ τῶν βεβιάσθαι ταῦτα πράξειν ὠφελήσαμεν. ὥστε δικόδεν ὑμᾶς βεβλάφθαι, καὶ τῷ τὰ ἀναλώματα κατ' ἴσον ἐπομεῖναι (δώσετε γὰρ τοσοῦτῳ κάκιον, ὅσῳ πρὸ ἄκοντες) καὶ τῷ, ἵν' εἰκὸς αὖτε τῶν ἐπουργηθέντων φέρεσθαι χάριν ὑμᾶς, ἀφῃρῆσθαι. οὐ γὰρ χρὴ τὸν τῶν προθύμων ὑπηκόων παῤῥησίαν νέμεσθαι τοῖς οὐκ ἂν, εἰ μὴ μετὰ ἀνάγκης, ταῦθ' ἡμῖν πράξοντας.

Περγαμηνοὶ Βρούτῳ.

Εἰ ῥᾴδιος ὁ πορισμὸς ἦν, οὐκ ἂν ὑπεμείναμεν βραδυτῆτι σφαλεῖν τὸν χάριν. (τὸ γὰρ δικαίως φέλος τοῖς κἂν ἀρνήσωνται βιασθησομένοις, ἐὰν μετὰ μελλήσεως ἀμφότερα ζημιωθῶσι, καὶ διδόντες τὸ ἀνάλωμα, καὶ τὸν ἀμοιβὴν ἀπολέσαντες;) ἀλλ' ἴσθι ὅτι τὸ μὲν τάχος, προθυμίας ἔργον ἐστίν· ὁ δὲ χρόνος, ἀσυνδήτου ἀνικήτου βιαζομένης ἀπορίαν. οὐ δὲ δίκαιον τὸν τῶν πρὸς δυνάμιν ἐπεκτανθέντων κά-

κοπραγίαν ἔλαττον φέρεσθαι τῶν οὐκ αὖ, εἰ μὴ ὑπὸ ἀποπείας, ταχυδάκτων.

Βροῦτος Περγαμηνοῖς. 3

Τὰ χρήματα ὑμῶν ἐκόμισαν οἱ πρέσβεις, ὡς μὲν πρὸς ἡμᾶς ἠπάθητε ἀδύνειαν, πλείω· ὡς δὲ πρὸς ἡμᾶς ἠθύμησθε χρῆναι, ὀλίγα. φυλάττεσθε οὖν μὴ καὶ δυνήσθε πλεῖον οὐ προποιεῖσθε, καὶ βούλησθε ἔλαττον οὐ δυνάσθε.

Περγαμηνοὶ Βρούτῳ.

Ἐπεμελόμεθά σοι χρήματα, εἰ καὶ τῆς σῆς ἐλάττονα χρείας, ἀλλ' οὐ τῆς ἑαυτῶν εὐνοίας πλείονα. παρηπορήθημεν μὲν, ὡς μικρότερα ἢ βουλόμεθα ἔχοντες· ἐποιήσαμεν δὲ, ὡς πλεῖον ἢ δυνάμεθα σπουδάσαντες.

Βροῦτος Περγαμηνοῖς. 4

Δολοβέλλας, ἔστιν ἡμῖν μὲν πολέμιος, ὑμῖν δὲ φίλος· ὦ εἰς ἅπαν καθ' ἡμῶν εὐεργετεῖσθε. τί δῆτα αὖ ἔποιτο ἂν τοῖς τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ ἐλοιδόροις, εἰ μὴ ἀλόντας ἴσα πολεμίοις πάσχειν. οὐδὲ γὰρ μετάνοιαν δοτέον τοῖς οὐ πρὶν ἢ ἐς τὸ παντελὲς καμεῖν μετανοοῦσι.

Περγαμηνοὶ Βρούτῳ.

Τῆς μὲν πάλαι πρὸς Δολοβέλλαν φιλίας οὐ λήθομεν, οἷ' ἡμῖν ὑπῆρχεν. ἀνάγκη γὰρ τὰς ἐκείνου κολακεύειν ἐπαγαὶ, πρὶν ἢ σχεῖν πρὸς ὃν ἀποκλίνωμεν· τὴν δὲ εἰς τὸ μέλλον μετάνοιαν μὴ ἀφαιροῦ τῶν εἰκαὶ βεβαίως, ἀλλ' οὕτω, ὅταν δυνώνται, τὸ ἀγνοηθὲν διορθουμένων.

Βροῦτος Περγαμηνοῖς. 5

Ψήφισμα ὑμέτερον οἱ πρέσβεις ὑμῶν ἀπεκόμισαί μοι, ἐν Ἀβδήροις τὴν ἀπὸ Ἰταλίας γραφὴν ὑποκοπουμένῳ. δεξάμενος δὲ, τῆς μὲν βεβαιότητος ὑμᾶς ἐμεμψάμην· (Περγαμηνοὶς γὰρ ταῦτα φρονεῖν οὐκ πολλοῦ ἂν ἐβουλόμην, καὶ ἔδει) ἐπήνεσα δὲ τῆς εἰς τὰ ἄλλα προθυμίας, καὶ τῆς δωρεᾶς τῶν διακοσίων ταλάντων· δι' ἧς, πάλαι ἄκοντες δοῦναι Δολοβέλλᾳ τὰ πεντήκοντα ἐπεδείξασθε.

Περγαμηνοὶ Βρούτῳ.

Καὶ ζῆλον ἐφρονοῦμεν ἀγαθὸν ἰδεῖν· καὶ νεῶν, ὦ Βρούτε, ἀλλ' ἡνίκα δυνατὸν ἐξεγίνετο ἡμῖν, τὰ εἰκότα συνεπολεμοῦμεν. οἰκτρῶς δὲ νῦν ἀπειρίᾳ μὴ πλέον δισχίλια πεντήκοντα δόντες ταλάντων, πεζὰ παρασκευάσασθαι, καὶ ἀγαθοὶ ἐνδεόμενοι, σωτηρίας ἐρόμενοι· ὅπως μάθῃς ὅσον ἐκούσιος ὑπουργία πενομένων, τῆς ἀβουλήτως ἐν ἀπειρίᾳ βιαζόντας ὑφαιρήσει.

Βροῦτος Ῥοδίοις. 6

Ξανθίους ἁλόντας κρατήσαντες, ἥδιστον ἀπεφάξαμεν, τιμωρησάμενοι· Γαβιανοὺς δὲ προσδεξάμενοι ἡμῖν, τοὺς φόρων ἄφεσιν ἐδώκαμεν, ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους αὐτοὺς εἶναι συγχωρήσαντες· εἰς ὁπόσον δὲ τοῦ χρόνου καταλελυμένων παρ' αὐτῆς, πεντήκοντα τάλαντα ἐχαρισάμεθα. ὑμῖν οὖν βουλευομένοις περὶ ἑαυτῶν, πάρεστιν ὁρᾶν ὅ τι, εἴτε χρὴ πολεμίους ἡμᾶς, ὡς τοὺς Ξανθίους, εἴτε φίλους καὶ ἀνεργήτους, ὃν τρόπον Γαβιανούς, αἱρεῖσθαι.

Ῥόδιοι Βρούτῳ.

Οὐκ εἰ σὺ βαρέως τοῖς ἐλευθερίασι Ξανθίων προσεμάχου, ἤδη καὶ ἡμεῖς τοὺς ὑπὸ δουλείᾳ δικαζόντας μιμησόμεθα Γαβιανούς· ἀλλ' ἐκείνων μὲν ἀπευξάμενοι τὴν τύχην, πειρασόμεθα τῆς ἀνδρείας ἔχεσθαι· τύπτεις δὲ μεμψάμενοι τῆς γνώμης, οὐ ζημιώσομεν τὴν ἀπὸ σοῦ φιλανθρωπίαν· ἐνδοξότερον ἡγούμενοι μετὰ κινδύνων ἐλευθερίαν, τῆς ὑπὲρ τὸ κερδαίνειν αὐτομολίας.

Βροῦτος Κώοις. 7

Ῥόδος μὲν ἤδη δεδούλωται Καισαρι, πόλις αὐθαδέστερον ἀγαθυμήσασα τῆς οἰκείας ἰσχύος μᾶλλον ἢ βεβαιοτέρου· Λυκία δὲ ἡμῖν ὑπήκοος πᾶσα· ἡ μὲν, πολεμοῦσα, ἡ δὲ ἐκ τῆς ἀνάγκης ὠφελημένη τὸ ἀβίαστον. ἑκόντες γὰρ ἔλοιντο ἂν μεθ' οὗ πολὺ ἔμελλον μὴ βουλόμενοι. καὶ ὑμεῖς οὖν αἱρεῖσθε, ἢ πολεμοῦντες βιαζόντες, δοῦλοι, ἢ ἑκουσίως ἡμᾶς δεξάμε-

κοωφελίαν ἔλαττον φέρεσθαι τῶν οὐκ αὖ, εἰ μὴ ὑπὸ ἀπορίας, ἀχωνάτων.

Βροῦτος Περγαμηνοῖς. 3

Τὰ χρήματα ὑμῶν ἐκόμισαν οἱ πρέσβεις, ὡς μὲν πρὸς ἡμᾶς ἡπάθητε ἀδένειαν, πλείω· ὡς δὲ πρὸς ἡμᾶς ἡπύμεθα χρείαν, ὀλίγα. φυλάττεσθε οὖν μὴ καὶ δώητε πλεῖον οὗ πεποιήσθε, καὶ βούλησθε ἔλαττον οὗ δώσετε.

Περγαμηνοὶ Βρούτῳ.

Ἐπεμψάμην σοι χρήματα, εἰ καὶ τῆς σῆς ἐλάττονα χρείας, ἀλλ' οὐ τῆς ἑαυτῶν ὑποχρεώσεως πλείονα. παρηπύμεθα μὲν γὰρ, ὡς μικρότερα ἢ βουλόμεθα ἔχοντες· ἐποιήσαμεν δὲ, ὡς πλεῖον ἢ δώσομεν ἀπουδάσαντες.

Βροῦτος Περγαμηνοῖς. 4

Δολοβέλλας, ἔστιν ἡμῖν μὲν πολέμιος, ὑμῖν δὲ φίλος· ὦ εἰς ἅπαν καθ' ἡμῶν ὑπουργεῖσθε. τί δῆτα αὖ ἔποιτο τοῖς τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ ἐλοιδόροις, εἰ μὴ ἀλόντας ἴσα πολεμίοις πάσχειν. οὐδὲ γὰρ μετάνοιαν δοτέον τοῖς οὐ πρὶν ἢ ἐς τὸ παντελὲς καμεῖν μετανοοῦσι.

Περγαμηνοὶ Βρούτῳ.

Τῆς μὲν πάλαι πρὸς Δολοβέλλαν φιλίας οὐ λήθομαι, ὀφλισκάνειν ἡμῖν δοκέλλων. ἀνάγκη γὰρ τὰς ἐκείνου κολακεύειν ἐπαναγαί, πρὶν ἢ σχεῖν πρὸς ὃν ἀποκλίνωμι· τὴν δὲ εἰς τὸ μέλλον μετάνοιαν μὴ ἀφαιροῦ τῆς εἰκαὶ βεβαιότητος, ἀλλ' οὕτω, ὅταν δώωνται, τὸ ἀγοραῖον διορθωμένων.

Βροῦτος Περγαμηνοῖς. 5

Ψήφισμα ὑμέτερον οἱ πρέσβεις ὑμῶν ἀπεκόμισάν μοι, ἐν Ἀβδήροις τὴν ἀπὸ Ἰταλίας στρατιὰν ὁπισκοπουμένῳ. δεξάμενος δὲ, τῆς μὲν βεβαιότητος ὑμᾶς ἐμεμψάμην· (Περγαμηνοὺς γὰρ ταῦτα φρονεῖν οὐκ πολλοῦ ἂν ἐβουλόμην, καὶ ἔδει) ἐπήνεσα δὲ τῆς εἰς τὰ ἄλλα προθυμίας, καὶ τῆς δωρεᾶς τῶν διακοσίων ταλάντων· δι' ἧς, πάλαι ἄκοντες δοῦναι Δολοβέλλᾳ τὰ πεντήκοντα ἐπεδείξασθε.

Περγαμηνοὶ Βρούτῳ.

Καὶ τάχιον ἐφρονοῦμεν ἃ προσῆκον ἦν· καὶ νῦν, ὑβραδέως, ἀλλ' ἡνίκα δυνατὸν ἐξεγένετο ἡμῖν, τὰ εἰκότα συμπολοῦμεν. οἰχομένων γὰρ προσιόντα μὴ πλέον δολοβέλια πεντήκοντα δύντες τάλαντων, πεντακισχίλια σοὶ, καὶ προσενδεόμενοι, συνεισφέρομεν· ὅπως μαθὴς ὅσον ἑκούσιος ὑπουργία πενομένων, τῆς ἀβουλήτως ἐν ὑποψίᾳ βιαζόντας ὑπαιρήσει.

Βροῦτος Ῥοδίοις. 6

Ξανθίους ἀποσάντας χρωσάμενοι, ἡδονὴν ἀπεφάξαμεν, τῷ τε πόλιν κατεπρήσαμεν· Γαβαρδοῦσι δὲ προσθεμένοις ἡμῖν, τῷ τε φόρων ἄφεσιν ἐδώκαμεν, ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους αὐτοὺς εἶναι συγχωρήσαντες· εἰς ὑποψίαν τε τῷ ὑπὸ τοῦ χρόνου καταλελυμένων παρ' αὐτῆς, πεντήκοντα τάλαντα ἐκαρισάμεθα. ὑμῖν οὖν βουλευομένοις περὶ ἑαυτῶν, πάρεστιν ὁρᾶν ὅ τι, εἴτε χρὴ πολεμίους ἡμᾶς, ὡς προ Ξανθίοις, εἴτε φίλους καὶ ἀρωγέτας, ὃν τρόπον Γαβαρεῖς, αἱρεῖσθαι.

Ῥόδιοι Βρούτῳ.

Οὐκ εἰ σὺ βαρέως ἔχεις ἐλευθεριάσασι Ξανθίων προσεικότως ἔχοις, ἤδη καὶ ἡμεῖς τοὺς ὑπὲ δουλείᾳ δικαδύντας μιμησόμεθα Γαβαρεῖς· ἀλλ' ἐκείνων μὲν ἀπευξάμενοι τῷ τύχῃ, πειρασόμεθα τῆς ἀνθρείας ἔχεσθαι· τύπτεις γὰρ μεμψάμενοι τῆς γνώμης, οὐ ζηλώσομεν τῆς ἀπὸ σοῦ λημμάτων· ἐνδοξοτέραν ἡγούμενοι τῷ μετὰ κινδύνων ἐλευθερίαν, τῆς ὑπὲ τῷ κερδαίνειν αὐτημολίας.

Βροῦτος Κώοις. 7

Ῥόδος μὲν ἤδη δεδούλωται Καισάρῳ, πόλις αὐθαδέστερον αἰωρουμένη τῆς οἰκείας ἰσχύος μᾶλλον ἢ βεβαιοτέρων· Λυκία δὲ ἡμῖν ὑπήκοος πᾶσα· ἡ μὲν, πολέμῳ κρατηθεῖσα, ἡ δὲ ἐκ τῆς ἀνάγκης ὠφελημένη τὸ ἀβίαστον. ἑκόντες γὰρ εἵλοντο ἃ μὴ οὐ πολὺ ἔμελλον μὴ βουλόμενοι. καὶ ὑμεῖς οὖν αἱρεῖσθε, ἢ πολέμῳ βιασθέντες, δοῦλοι, ἢ ἑκουσίως ἡμᾶς δεξάμε-

τοι, φίλοι γενέσθαι.

Κῶοι Βρούτῳ.

Οὔτε ἡ Ῥοδίων ἅλωσις ἐξέπληξεν αὖ ἡμᾶς, μὴ τὰ σὰ φρονοῦντας, οὔτε ἡ Λυκίων ἀνδραγαθία μετὰ κολακείας ἔπεισεν. ἐλπὶς γὰρ καὶ φόβος, ἐν φίλοις μὲν ἀξιόπιστα· ἐν δὲ τοῖς ἀλλοτριοψύχοις, ἀνάπιστα. ἀλλ' ἡμεῖς αὖ σοὶ συνεχωροῦντες, καθ' ἓν ἀγθόμεθα, εἴγε δόξαιμι ἢ ἀπειλῆς ἢ ὑποψίας γεγονέναι κτῆμα. ἔχε οὖν ἡμᾶς ὑπόδειγμα φιλίας πρὸς ἄλλους μᾶλλον, ἢ ἑτέρων ἐφ' ἡμᾶς πρόσδεον.

Βροῦτος Κώοις. 8

Οὐδὲν οὔτε θαλάττης, αἴθυ νεῶν, οὔτε ἀγεωργήτου γῆς ὄφελος. πονήσατε οὖν πρὸ τὰ σκάφη, ὡς, εἰ τῶνδε εἴητε ἄποροι, μηδὲν ἠπειρωτῶν πλέον ἢ θαλάττης νησόμενοι.

Κῶοι Βρούτῳ.

Καὶ γεωργίαν ἔστιν ὅτε καὶ ναυτιλίαν ἐμποδίζει καιρός· ἀλλ' οὔτε γῆς ἀποστεροῦνται οὔτε θαλάττης οἱ φύσει ταῦτα ἔχοντες. οὐ γὰρ ἴσον τῷ μηδ' ὅλως κεκτῆσθαι, τὸ, κἂν ἐλλείπῃ ποτὲ, εἰς τὴν χρείαν ἀδιόρθωτον.

Βροῦτος Γαπαρβύσῃ. 9

Δαμάσιππον Ῥοδίων ναύαρχον, μετὰ τὴν Ῥοδίων ἅλωσιν φυγόντα, μετὰ δυεῖν καταφράκτων ἐπυθόμην παρ' Ἑρμοδώρου τοῦ Σαμίου ἐμπόρου πεφηνέναι ἐν τῷ μεγίστῳ ὑμετέρῳ λιμένι. καταχθῆναι μὲν οὖν αὐτὸν ἐκεῖσε, οὐδὲν ἁμάρτημα ὑμέτερον ἡγοῦμαι εἶναι· καταχθέντα δὲ εἰ φραυτέρω τινὶ τῆς ὑμῶν ἀποδράναι ἐάσετε, καὶ ἀδικίας καὶ ἀναυδρίας ὑμᾶς κατηγώσομαι.

Γαπαρεῖς Βρούτῳ.

Εἰ θᾶττον ἡμῖν Ἑρμόδωρος ἢ σοὶ περὶ τοῦ ναυάρχου προσήγγειλεν, οὐκ ἄν, ὥσπερ εἰσπλεύσας ἔλαθε Δαμάσιππος, οὕτω δὴ καὶ ἀπαίρων διέφυγεν· ἀλλὰ μέρος ἂν τῆς Ῥοδίων ἁλώσεως ἐγένετο. νυνὶ δὲ σύγγνωθι τῷ τέλει τῆς ἀγνοίας, ἧς ἐτιμήσαντο καὶ τὴν ἀρχὴν δέδωκας· οὔτε γὰρ

ἀδικίας ἔργον τὸ λαθόντα καταδέξασθαι, οὔτε ἀθυνείας, τὸ ἐκδιδράσκοντα ἀγοῆσαι.

Βροῦτος Καυνίοις. 10

Εὐνοεῖν μὲν, ἡμῖν προσβυόμενοι, προσποιεῖσθε· τὰ δ' ἔργα εἰς οὐδὲν ὧν ἐχρῆν ἐπουδακότας ἐλέγχει. ὅρατε οὖν μὴ καὶ ἡμεῖς, τῇ δόξῃ τῶν ἔργων πιθόντες δυσμενείᾳ μᾶλλον ἢ τῷ ἐκ τῶν λόγων ἡδονῇ φρώμενοι, ὡς ἐχθροῖς ὑμῖν προσενηνέγμεθα.

Καύνιοι πρὸς ταῦτα.

Οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ προσβύοντες ὑπὸ ἀνοίας ἐν ταῖς ὑπουργίαις, καταδέστεροι τῆς χρείας ἐλεγχόμεθα. ἐκεῖνο μὲν γὰρ, ἐπουδακότων ἔργον· τοῦτο δὲ, ἀθυνούντων. διὸ χρὴ, τῷ ἐκ τῆς προθυμίας δόξαντι μᾶλλον ἢ τῷ ἐν τοῖς ἔργοις ὑποδεεῖ σκοπεῖν, φίλοις νομίζειν τοὺς καὶ ἃ μὴ δυνάμεθα σπουδάζοντας.

Βροῦτος Λυκίοις. 11

Ὅσα παρ' ὑμῖν ὄντι μηχανικὰ ὄργανα πεζομαχίας, ἢ ναυμαχίας, ὅτε Καίσαρι τῷ στρατάρχοντί μου, πορθοῦντι Ῥόδον, ἦλθον ἡμερῶν τεσσάκοντα, ἀφ' ἧς αὐτὴ ἡμέρας τῷ ὑποστολεῖ ταύτῃ δέχεσθε· ἵνα μὴ τοῖς κατ' ἐκείνων ἡμῖν παρεσκευασμένοις ἀναγκαζώμεθα χρῆσθαι καθ' ὑμῶν.

Λύκιοι πρὸς ταῦτα.

Ὀξείας ὑπαγῆς ἀπόκρισις μία, τὸ ῥᾳδίως ὑπουργῆσαι. διὸ πεισόμεθα φθάσαι τοῖς ἔργοις τῷ ἀπὸ σοῦ προθυμίαν, ἐπεὶ καὶ σὺ ταῖς ἀπειλαῖς τῷ παρ' ἡμῶν ὑποσχέσιν ἔφθακας. εἶπ μήποτε τὰ ὄργανα μὴ ἄχρησα φανεῖσαι διὰ παλαιότητα, ὡς καὶ τὰ Ῥοδίων βυρήσεις ἐπ' ἄλλοις ἄχρησα.

Λυκίοις Βροῦτος. 12

Αἱ μηχαναὶ ὑμῶν μετὰ τὸν πόλεμον, ὡς ἡ παροιμία, ἐκομίσθησαν. ἀλλ' ὑμᾶς γε ἐπαινοῦμεν· οὐ γὰρ ὑστερήσατε εἰς ὧν ἐκελεύσαμεν προθυμίαν· καὶ Κάσιος δὲ ἔφασεν.

Λύκιοι πρὸς ταῦτα.

Καί σοι πάνυ ἐλπίδος νικᾶν συμβαίνοι, καὶ ἡμῖν δὲ ῥᾴδιον ὅπως ἂν ἦς ὑποχείριον, εἰ μέλλεις τοῖς συμμαχοις, ἐξ ὧν αὖ τάχιστα Κάσιος, ἀποδέχεσθαι.

Λυκίοις Βροῦτος. 13

Ξάνθιοι τῷ ἐαυτῶν ἀνδρείᾳ ἐπαρθέντες, πάσης τῆς ἰδίας ἀπονοίας ἐχέγγυα τῷ πατρίδι παρέσχοντο. Παραρεῖς δὲ πιστεύσαντες ἑαυτοῖς ἐμοὶ, οὐδὲν ἐλλείποντες τὰ καθ' ἕκαστα τῆς ἐλευθερίας. ἔξεστιν οὖν καὶ ὑμῖν, ἢ τῷ Παπαρέων κρίσιν, ἢ τῷ Ξανθίων τύχῃ ἕπεσθε.

Λύκιοι πρὸς ταῦτα.

Ξανθίοις μὲν συναχθόμεθα τῆς συμφορᾶς, ᾗ οὐδεμίαν αἰτίαν ἔχουσι, τῷ μηδὲ μετανοῆσαι δυνάσθαι. Παραρεῦσι δὲ συμπάθημεν, σωφρόνως ἅμα καὶ ἀτυχῶς ἐλομένοις ἃ ἔμελλε συνοίσειν. αὐτοὶ δὲ οὐχ οὕτως ἠλίθια φρονοῦμεν, ὥστε παρὸν ἐν φίλοις ἀριθμουμένοις ἀτυχεῖν, τῷ πᾶσι ἔχθεσιν κεκολασμένων ἀτυχίαν ἑλέσθαι.

Βρυδτὸς Λυκίοις. 14

Ξανθίων τοὺς διαφυγόντας οἱ ὑποδεξάμενοι ὑμῶν, οὐδὲν μετελώτερον πείσονται Ξανθίων. Παρρεῦσι γὰρ, καὶ Μυρρεῦσι, καὶ Κωρυκίοις, καὶ Φασηλίταις, κἂν ἄλλο τι βούλοιεν ὑποδεξάμενοι αὐτοὺς ἐθέλωσιν, ὅπως ἔπω, ἵνα τὸ ὀρθῶς αὐτοὺς βεβουλεῦσθαι, φίλοις ἡμᾶς ἀλλὰ μὴ πολεμίοις ἑλόμενοι, ἔργῳ ἀποδώσονται ὁρῶντες Ξανθίους.

Λύκιοι πρὸς ταῦτα.

Οὐδὲ αὐτοὶ Ξανθίους ὑποδέξασθαι ἐγνώκαμεν, εἰ κοινωνεῖν τῆς συμφορᾶς μᾶλλον ἢ ὑπεκφεύγειν μέλλομεν αὐτοῖς τὸ ἀτύχημα. ἔοικασι γὰρ καὶ κεῖνοι, προλιπόντες τοὺς μηδὲν ὑπάσαντας ἡμᾶς, Παρρεῦσι καὶ Μυρρεῦσι καὶ Φασηλίταις καὶ Κωρυκίοις, ὡς βεβαιοτέροις προσφεύξεσθαι βοηθοῖς. δῆλον γὰρ πεποίηκας, ὦ Βροῦτε, οὐ δι' ὀργὴν ἐλαύνων τοὺς φυγάδας ἐκ Λυκίας· ὑπὸ δὲ χρησότητος διδάσκων, ὅσον ἥδιον αὐτοῖς χαρίσῃ.

Βροῦτος Κώοις. 15

Οἱ πεμφθέντες παρ' ὑμῶν ὅτι τὴν συμμαχίαν, ἀπήγγελλάν μοι τὰς ναῦς ὑμῶν ἅρτι κατασκευάζεσθαι. εἰ δὲ εἰς τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν οὐ κατασκευάζεσθε, οὐ χ ἥσεσθε ταῖς οὐ κατασκευαῖς οὐκ οἶδα. τί γὰρ πλέον ὄφελος ἰσχύος ἀκμῆς, ἧς παντελὴς ἀθένεια τὸ ἄχθος;

Κῶοι πρὸς ταῦτα.

Τοὺς μὲν ἰδίους ἐπισάμεθα καιροὺς, ὅτι μακρόθεν τῆς χρείας προνυτρεπίσθαι δεῖ· τοὺς δὲ τῶν συμμάχων οὐ ῥᾴδιον σωιδεῖν, εἰ μὴ πρὸ πολλοῦ τις καταγγέλλοι. ἡμῖν οὐ κατασκευὴ μὴ νόμιζε ἄχθος εἶναι εἰς τὸ βεβαιοῦν, κἂν εἰς τὸ παρὸν ἐλλείπῃ. σωζεται γοῦν πολλάκις ἀκραιφνὲς εἰς τὰ μέλλοντα.

Βροῦτος Καυνίοις. 16

Αἱ μὲν κατ' ὄψιν ἐπιτουρχίαι τῶν Κώων, κολακείας καὶ φόβου τὸ πλέον μιμοίεανται· τὸ δὲ πρόθυμος εἰς ὃ αὖ ὅτι σέλωμεν ἐπακούειν, πολλὴν ἐνδείκνυται βεβαιότητα. καὶ ὑμεῖς οὖν ἐπὶ ὧν ἐχράφαμεν, διασκέψασθε πότερον ὑμῶν καὶ τὰς ἄλλας ἐπιτουρχίας δι' αἰσχύνην ἀπάσας ἢ δι' εὔνοιαν χρὴ δέχεσθαι. πίστις γὰρ αὐτάρκης τῆς βεβαιότητος ἀεὶ φανεῖται, τὸ διὰ πρόνοιαν ὑμῶν εἰς τὰς χρείας ἕτοιμον.

Καύνιοι πρὸς ταῦτα.

Γίνεται ἀνοίας, οὐ τὸ συνεχῶς ἐπιτουρχεῖν· (τοῦτο γὰρ μόνης ἰσχύος ἔργον) ἀλλὰ τὸ μὴ ὀκνεῖν, ἐν οἷς αὖ τις δύναιτο ἢ καιροῖς. ἡμεῖς δ' εἰ ἐμέλλομεν ἐκ τῶν ἐλλειμμάτων τὴν παλαιὰν ἀπιστεῖσθαι, μᾶλλον αὖ ἡγησάμεθα κ τὰ πρόσθεν μεμοχθηκέναι. οὐδὲ γὰρ εἰκὸς τότε ὑμᾶς πλάττ τὴν πρὸς σε φιλίαν· ὧν φόβος μὲν καὶ ἀπόδοσαν πάντως αὖ ἐκώλυσε, κολακεία δ' καὶ παρόδοσαν αὖ διέφυσαν.

Δαμᾷ Βροῦτος. 17

Ὅπλων καὶ χρημάτων χρεία· ἢ πέμπε, ἢ ἀποφαίνου.

Δαμᾶς Βρούτῳ.

Εὐπορούντων ἔργον, τὸ πέμπειν· πενομένων δέ, τὸ ἀπο-

φαίνεσθαι.

Βροῦτος Κυζικηνοῖς. 18

Τὰ ἀπὸ Βιθυνίας ὅπλα ὡς ἀπέμψατε μέχρις Ἑλλησπόντου, ἢ κατ' ἠῶ ὅπη θέμυοι ἢ κατ' ἁλασσαν. ἀγάθοιθε δὴ αὐτοὶ τῆς ῥάστης αὐτῶν κομιδῆς. εἰ μὴ τοι βεβαιότερον ἢ δεῖ ἡμῖν ἔλθοι, ὡς αὖ εἰ καὶ ὡς ἄκραν φθαρείη, ἢ κατ' ἠῶ πολεμίοις γένηται, ὑφ' ὑμῶν ἠδικῆσθαι δόξομεν.

Κυζικηνοὶ Βρούτῳ.

Παρεσκεύμεθα τὰ ὅπλα, καὶ κατ' ἠῶ, διὰ τοὺς πολεμίους, καὶ κατ' ἁλασσαν, διὰ τοὺς χειμῶνας, χαλεπόν· μᾶλλον δὲ τὰ ἐναντιώτατα συναίνεσις, τάχος καὶ ἀσφάλειαν. ὅμως δὲ σπουδῆς οὐδεμιᾶς λελειψόμεθα, ἐὰν τὰ ἐκ τῆς τύχης συμβησόμενα, μὴ τοῖς ἀόκνως ὑπηρετήσασι προστεθῇ.

Κυζικηνοῖς Βροῦτος. 19

Ἐκομισθη τὰ ὅπλα καὶ εἰς ὃν ἐβουλόμεθα καιρόν. τῆς οὖν λειτουργίας ταύτης, ἐν δέοντι γενομένης, αὐτὴν δίδομεν ὑμῖν τὴν Προικόνησον σὺν ταῖς ἐν αὐτῇ λιθουργίαις.

Κυζικηνοὶ Βρούτῳ.

Οὔτε κέρδους ἐλπίδι ἐσπεύσαμεν ἀποστεῖλαι, οὔτε εἰς τὰ λοιπὰ ὀκνηρῶς ἐμέλομεν ἕξειν, ἐπαινεθέντες ἀμοιβῆ. ὅμως ἀξιούμεθα δωρεᾶς, ἡδόμεθα τῇ σῇ μαρτυρίᾳ πλέον ἢ ταῖς Προικονησίων λατομίαις.

Κυζικηνοῖς Βροῦτος. 20

Οἱ πρέσβεις ὑμῶν σπεύτυχόν μοι ἀπόντι ὅτι τὸν πόλεμον, καὶ παρεῖναι τῆς συμμαχίας ἱκέτευον, ἀδένειαν αἰτούμενοι, καὶ τὸ ἀπορεῖν τὰ κοινά. δίκαιον μὲν οὖν ἦν, πλησίον ἤδη τῆς χρείας οὔτως ἐπιγούσης, καὶ εἰ πρότερον οὐκ ἔδοτε, κἂν νῦν ὅπη πέμψαι. πλέον γὰρ αὖ ἐτίμα τὴν λειτουργίαν ὑμῶν ὁ καιρός. ἐπεὶ δὲ ἐοίκατε τὰ καλὸν τῷ πολέμου προλαβεῖν ἐλπίδι, τῇ μὲν ἀδενείᾳ ὑμῶν, ἣν αἰτᾶσθε, ἥδομαι· (τοιαυτὸν γὰρ ἠχθέσθην αὖ, ἀκούων ἰσχύειν ὑμᾶς κακοὺς ὄντας) τοῖς δὲ αὖ δρᾶσιν ὑμῶν, συμμάχοις μὲν οὐκέτι, ὑπουργοῖς δὲ καὶ ἄκοντας ἔξω. λέληθε δὲ ὑμᾶς οὐδαμῶς

ὡς δεινὸν τῆς ἐκ τοῦ πολέμου μεταχεῖν νίκης, εἰ γένοιτο, τοῖς τὸ ἐφ' ἑαυτοῖς εἰς πᾶσαν ἡμᾶς ἀδένειαν παρέδοντας.

Κυζικηνοὶ Βρούτῳ.

Τὸ συμφέρον ἡμῖν, οὐκ ἐξ ὧν πολλάκις ὑπουργήσαμεν μόνον, ἀλλὰ καὶ ταῖς παρὰ σοῦ δωρεαῖς μαρτυρηθὲν, ἐδόκει πιστεύεσθαι. ἐπεὶ δὲ τοῖς χεῖρον αἱρεῖσθαι οὐχ ἅπαντες ὁμονοοῦσιν οἱ καιροὶ, τί δεῖ μέρος ἔχθρας ἀριθμῆσαι ἢ περὶ ἀδένειαν; πᾶν γὰρ αὖ τοὐναντίον, μᾶς ὑπολειπτέον μεγαλοψυχίας, τὸ πολυωρεῖν τοῖς ὀρθῶς δίκαιον ἡσαντας, καὶ συγγνώμῃ ὑπολιμπάνει χαρίζεσθαι. σὺ δὲ καὶ παρεσφήλεσθαι τῆς ἀδυναμίας ἔφης ἡμῖν· ὡς παρ' οὐκ ἐπιεικείαν μέλλοντος ὅσον αὖ ἡμῖν ἐνδεῆ. τοῖς μὲν οὖν ἄνδρας, εἴτε συμμάχους, εἴτε ὑπουργοὺς θέλεις (οὐ διοισόμεθα γὰρ περὶ τῶν ὀνομάτων) ἄπαγε· ἡμεῖς δὲ εἰ ἀπεγνώκειμεν σοῦ τὰς εἰς τὸ πόλεμον ἐλπίδας, οὐκ ἂν ἐθεραπεύομεν αὐτὰς ὑπερεσβυόμενοι. νῦν δὲ τὰ βέλτιστα ἀγόμενοι περὶ σοῦ, καὶ νὴ Δία περιδοκῶντες, εἰ καὶ τῶν ὑπηκόων ἀπελαθησόμεθα, ὡς ἐχθροὶ, τῆς γοῦν χρᾶς μεθέξομεν, ὡς φίλοι.

Σμυρναίοις Βροῦτος. 21

Τὸ προθύμον τῶν ὑπηκόων, δίκαιον μὲν ὄν, βεβαιότητα δηλοῖ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας· ἔλλειπον δὲ, καὶ τὸν ὅτε ἐπίμονον ὑπουργὸν χρόνον, δι' ἀδένειαν ἐλέγχεται τιμῶ ἑαυτῶν μᾶλλον ἢ γνώμῃ ὑπουργεῖν. συμβάσατε οὖν ἀνηλιρῶσαι ὅσα ὑμῖν ἐπέσφηλα πρὸς τὸν πόλεμον· ὡς, εἰ νῦν καλοὶ φανεῖσθε, μηδ' ἰῶ πρόσθεν ἐπιεικέσθαι μαρτυρίαν, ἔπι οἰσόμενοι. οὐ γὰρ χρὴ δοκεῖν ἔξειν τὰ ἴσα, μὴ ὁμοίους ἀεὶ φανέντας.

Σμυρναῖοι πρὸς ταῦτα.

Εὐχῆς ἔργον, τὸ δυνάσθαι δίκαιως· καιροῦ δὲ, τὸ ἐνίοτε μὴ ἀρκεῖν. τὰς δ' ὑπουργίας οὐ μόνον αἱ ἀδένειαι τῶν κελευσθέντων ἀλλὰ καὶ ἡ συνέχεια τῶν ὑπαγορευθέντων ἐλλιπεῖς ποιεῖ. ἡμεῖς δὲ εἰ καὶ πάλαι δίκαιοι ἐλειτουργοῦμεν, οὐδ' ἂν νῦν ἐπολμῶμεν ἀρνεῖσθαι. ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον ἢ

δοκεῖ συμβέβηκεν. ἐπαύδασε μὴν γὰρ ἡ γνώμη τότε, ὑπολιμᾶται δὲ νῦν ἡ ἀδύνεια. ὥστε ἅπασιν εἰ τοῖς ἐλλείμμασιν αἱ ὑπουργίαι διαβληθήσονται μᾶλλον ἢ ταῖς ὑπουργίαις παρηγορηθήσεται τὸ ἐλλεῖπον.

Βροῦτος Μυρβῦσιν. 22

Ξάνθιοι ἀλόντες ἐλεεῖσθαι ὑφ' ἡμῶν ἱκέτευον· ἐγὼ δὲ, οἶμαι, χαλεπὸν, τοὺς τῆς ἐλπίδος τὸ πολέμου κοινωνοῦντας, φθύγγῃ τὰ πάθη, καὶ πῶς ἂν τῆς νίκης ἡδονὴν ἡρωμένους, ἴσην χεῖσθαι τῇ διαμαρτίᾳ πρὸς τὸ ἄλυπον. καὶ τοῦτο οὖν, ὀπτηδείοις παντελοῖς ἀπωλείας ἐδέμβα, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀποκηρύττομεν, εἰ μὴ ἀληθέως ἡμᾶς δέχοιντο, μηδενὶ πῶ ἡμετέραν γνώμην ὀπεικεσέραν τῆς ἐκείνων τύχης ἔσεσθαι.

Μυρεῖς πρὸς ταῦτα.

Οὐδὲ Ξανθίοις μὴν ἔδει σωτηρίας ἀποτυχεῖν, ἧς τάχα αὐ καὶ αὐτοὶ μετέδωκαν τοῖς ἀνηκόοις, εἰ ἐκράτησαν. ὡς γὰρ ἡ τὸ νικᾶν ἴσην τοὺς πολεμοῦντας ἐλπὶς ἐξαίρει, οὕτω δὲ τὸ τῆς ἥττης πάθος εἰς κοινὸν ἔλεον ἔρχεται, διὰ τὸ ἀνθρώπινον. καὶ πρὸς τοῖς λοιποῖς ὑπερφαλακὴν ἀνοίας ἴδιον πῶ χρῆσθαι. ἀπιλὴ μὴν γὰρ ἔφθαρκεν ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ οἰκεῖα, διὰ τὴν ἐκ τῶν φόβων ἀπάτωσιν· ἐλπὶς γὰρ καὶ τοῖς διαφόροις εἰς εὔνοιαν πεπιστευμένη ἤδη πρυσάγεται.

Βροῦτος Μυρβῦσι. 23

Ἡ συμμαχία ὑμῶν ἦκεν ἤδη νενικηκόσιν ἡμῖν. τὸ μὲν οὖν μηδ' ὅλως τὸ βεβαίου ἀφικέσθαι, ἄμεινον· πρὸς μέντοι τὴν τοῦ πολέμου ὑπουργίαν ὁμοίως ἐσθ' ἅχρηστοι. ἡ γὰρ ἐν πολέμῳ βεβαιότης ἴσον ἔχει τῷ μηδ' ὅλως γεγενῆσθαι τὸ ἀβέβαιον.

Μυρεῖς πρὸς ταῦτα.

Σωθῆναι μέν σοι τὸν πόλεμον νικήσαντι, θᾶττον ἢ τὸ παρ' ἡμῶν συμμαχίαν, καίτοι μετὰ σπουδῆς ἐκπεμφθεῖσαν, πρὸς χρέος. πρὸς μέντοι τὴν εὔνοιαν οὐδὲ ἡμεῖς ἀβέβαιοι ἥλθομεν. οὐδὲ γὰρ ἴσον τῷ μηδ' ὅλως κινηθέντι, τὸ κἂν

ένὸς ὑστερήσῃ, πρὸς τὰ λοιπὰ ἕτοιμον.

Βροῦτος Μιλησίοις. 24

Οὔτε χημάτων πένεσθαι πόλει συγγνωστόν· (ἐκ πολλοῦ γὰρ ὀφείλει φυλάττεσθαι τὸ ἄπορον) τὸ δ' ἐν τοσούτῳ πλήθει μηδ' ἄνδρας ὑμᾶς ἔχειν ἡγναίως ἀχθομένους, παντελῶς ἴσε οὐ τύχης ἐνδεεῖς, ἀλλὰ τῆς σωτηρίου γνώμης, ἐλεγχόμενοι. εἰ δὲ μήτε τὰ εἰς ἀρετὴν ἀσκεῖτε, μήτε ὅσα πρὸς ἰσχὺν πράττειν ἀναγκάζεσθε, ἀδίκως ἴσε πόλις λεγόμενοι.

Μιλήσιοι πρὸς ταῦτα.

Καὶ χημάτων καὶ σπουδῶν ἐνδεῖν αἰσχρὸν, οὐ τοῖς μὴ ἐν ἰδίᾳ καθεστῶσι χρεία, πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖς, εἰ καὶ οἴκοθεν ἀπορεῖεν, ἀλλὰ χρῶ τὸ μὴ ἐπαρκεῖν, ἄλλων προσδεομένοις. ἡμεῖς δὲ καὶ γνώμης ἕνεκα, καὶ τῆς εἰς τὸ δίκαιον τύχης, ἀρκοῦμεν πόλις εἶναι, μέχρι τοῦ, εἰ καὶ μὴ ἑτέροις ἐπαρκεῖν, ἀλλ' οὖν μηδὲ τῶν πέλας χρῄζειν.

Βροῦτος Μιλησίοις. 25

Εἰ μὲν ἔστιν ὑμῖν ὅπλα ἐν κοινῷ, μὴ χρώμενοι τούτοις, ἁμαρτάνετε. μία γὰρ ἰσχὺς ὅπλων, τὸ χρῆσθαι. εἰ δὲ καὶ τὰ κατασκευῆς αὐτῶν ἀμελεῖτε, μεμφθέντες ἂν εἰ καὶ ἔχοντες μὴ ἐχρῆσθε, πόσῳ μεμπτότεροι μηδὲ ἔχοντες;

Μιλήσιοι πρὸς ταῦτα.

Οὐ τὰ ὅπλα ἰσχὺς ἀνδρῶν, ἀλλὰ τῶν ὅπλων οἱ ἄνδρες. ἐκεῖνα μὲν γὰρ δίχα τῶνδε ἄχρηστα, οἱ δὲ καὶ ποιήσαι αὐτὰ καὶ χρήσασθαι αὐτοῖς δυνάμενοι. οὔτε οὖν εἴ ἄπεστιν ὅπλα, ἐνδεεῖς τοῖς ποιήσαι αὐτὰ δυναμένοις, οὔτε χρήσιμα τυγχάνει τοῖς, κἂν ἔχωσι, χρῆσθαι μὴ δυναμένοις.

Βροῦτος Γαλλιανοῖς. 26

Εἰ μὲν ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σπουδεύειν Δολοβέλλαν ἀνεχόμενοι, οἴεσθε μηδὲν ἀδικεῖν με, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖτε· εἰ δὲ νομίζετε ὧν ἂν τις πολεμίους ἀφελώμεθα, τούτων ὑμῖν ὡς ὄντων οἰκείων πρᾶγμα χωρήσειν, αὐτίκα πλανᾶσθαι μοι δοκεῖτε. ἢ ἔρχεσθε οὖν αὐτὸν τῆς σφετέρας, ἢ ὅλως μηδ' ὑφ' ἡμῶν ἀδικεῖσθαι φάσκετε, ὧν αὐ ἔχειν αὐτοὶ Δολοβέλλαν

ἀφελόμθοι, ἀλλὰ μὴ ὑμῖν προσχωρεῖν ἀξιῶμθ.

Τεαλλιανοὶ πρὸς ταῦτα.

Καὶ Δολοβέλλας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ στρατοπεδεύει, καὶ πᾶς ὁ μετ' ἐκεῖνον βιαζόμθος, ἴσω μὴ ὄξων αὐτῷ δορύκτητον. οὐ γὰρ εἰ στρατηγῷ Ῥωμαίων σύμμαχοι ὄντες, μὴ ἐξείργομθ τῆς ἑαυτῶν, ἤδη καὶ τοῖς πρὸς ἐκεῖνον διαφερομένοις ἆθλον αὐτῷ πολέμου κατηγείλαμθ· ἀλλ' ὃς ἂν ἀκόντων ἡμῶν εἰσβιάζηται, δείξομθ ἔργῳ, καὶ Δολοβέλλαν μὴ ἂν ἄλλως εἰ μὴ ἑκόντων στρατοπεδεύεσθαι.

Βροῦτος Τεαλλιανοῖς. 27

Καὶ πρόσθεν ὑμῖν ἐπέσταλα ὅτι ἁμαρτάνετε, Δολοβέλλαν ἐν τῇ ὑμετέρᾳ στρατοπεδεύειν προσιόντες· καὶ τὸ παρὸν ἴστε, εἰ μὴ ὡς οἰκείας αὐτῷ προσχωρεῖτε, οὐδ' ἂν εἰ πρὸς ἡμῶν ἀφαιρεθείητε ὧν ἐκείνῳ ὡς ἀλλοτρίων ἐξέστητε, ἡμῖν ὡς ἰδίων ἀντιποιησόμενοι· εἰ δ' ὡς φίλῳ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ στρατοπεδεύειν δίδοτε, κοινωνεῖν αὐτῷ τῆς τοῦ πολέμου τύχης ἠξιώσατε, οὐδὲ ἡμῖν ἀκούσιοι πολέμιοι φανεῖσθε.

Τεαλλιανοὶ πρὸς ταῦτα.

Ἐδηλώσαμέν σοι καὶ πρότερον περὶ Δολοβέλλα· ἡγνοῦ ἴσθι ὅτι οὔτε ἐν ἰδίᾳ στρατοπεδεύει γῇ (ἔστι γὰρ ἡμετέρα) οὔτε ἔπος αὐτῷ ἀφέλοιτο ἄλλος, συγχωρήσαμεν ἀκόντων ἔχειν, ὅτι τὰ παρ' ἡμῶν ὅπλα στρατεύσαιτο. εἰ δ' δοκοῦμεν τὸ ὅπλα τῷ πολέμῳ τύχης αὐτῷ κοινωνεῖν, αἱρετώτερον ἦρχον ἀρχοντι χρῶν αὐτῷ προσάξαι, ἢ σύμμαχον ἄνδρα ἐξεργοντας, ἀκουσίως Ῥωμαίοις ἐχθροὺς φανῆναι.

Βροῦτος ταῖς αὐτοῖς. 28

Ἠγγέλθη μοι Μιλωνόδωρον, ὑμέτερον πολίτην, ξένον καὶ φίλον Δολοβέλλα τῷ ἡμετέρῳ πολεμίῳ, καὶ πρότερον ὑμᾶς μὴ ἐᾶσαι αὐτὸν ἐν τῇ ὑμετέρᾳ στρατοπεδεύειν πεῖσαι· καὶ νῦν ὅπως καὶ αὐτὸν καὶ τὴν στρατιὰν αὐτὴν τῇ πόλει δέξησθε συμβουλεύειν. ἐγὼ δ', ὡς μὲν οὐδὲν ὀνήσῃ Δολοβέλλαν, εἰ καὶ ταῦτα καὶ ἔτι πλείω προσαχθείητε τούτων ποιῆσαι τὸν Μιλωνόδωρον, ἢ καὶ ἔτερος ἄλλος πείσειεν, οὐκ ἀ-

γνοῶ· οὐδὲ μὴν οὔτε Μιλωόδωρον ἡ Δολοβέλλα φιλία καὶ ξενία. οὐ μὴν ἀλλ' οὐχ ὅπως κολάσαιμι ἂν ἃς σκοπῶν, ἐφεδρεύειν οἶμαι τοῖς ἑνὸς ἑκάστου ἁμαρτήμασιν. ἵνα μήτοι μηδὲν κολάσεως ἄξιον ἁμαρτεῖν ἀναγκασθῆτε, ἐγὼ νῦν κελεύω ὑμᾶς Μιλωόδωρον φυγαδεύσαι τῆς πατρίδος, τῷ ἰδίου λυσιτελοῦς ἕνεκα· (εἰ δὴ λυσιτελεῖν ἔμελλεν αὐτῷ τὴν πατρίδα πωλοῦντι) Δολοβέλλαν δ' μήτε τῇ πόλει δεδέχθαι, τῆς τε χώρας ἐξελάσαι· βιαζόμενον δὲ, ὅπλοις ἀμύνεσθαι. ἢ ἀπειθοῦντας, οὐχ ἑκὼν Μιλωοδώρου ταῦθ' ὑμᾶς οἰήσομαι πεφαχθέντας πειθῶναι, μὴ αὐτοῖς Μιλωοδώρῳ ταύτην ἀφορμὴν δοῦναι ἐθέλοντας.

Τερεντιανοὶ πρὸς ταῦτα.

Οὐ Μιλώδωρος ἐκωδέξασθαι τῇ πόλει Δολοβέλλαν καὶ τὴν σφαγὴν αὐτοῦ πεποιήκεσαν ἡμᾶς, ὡς πρὸ οὐδὲ πάλαι σφαπτεύοντα βιορᾶν ἔπειθεν. μὴ δὲ εἰ ταῦτα ἐπέπρακτο, ἡγούμεθα δοκεῖν αὐτὸν Μιλωοδώρῳ τοιαύτης βουλίας ἀφορμὴν παρεχῆσθαι. τάχιον γὰρ τὴν πρὸς Ῥωμαίους ὁμολογήσαμεν συμμαχίαν ἡμεῖς ἢ σὺ τοῖς παρ' ἡμῶν τὴν Δολοβέλλα ξενίαν ὑπεβαλεῖς. οἷς εἰ καὶ μηδὲν, ὡς λέγεις, ὄφελος οἴεται ἡ πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοια, μέγα γοῦν πρεσβεύεται ἡ τὸ ἐκ τῆς πίστεως ἀσφαλὲς. ὅπλων μήτοι καὶ φυγαδείας οὐδέν τι τοῖς πράγμασι πρόσδει. Μηνόδωρος γὰρ σωτῆρε Δολοβέλλα, μὰ Δί' οὐχ ὡς πατρίδα κεκωλυμένος, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν ὑπὲρ οὗ νομίζων ἀδίκημα, τῷ φίλῳ σωκατακτᾶσθαι τὰ ὑπόπτεια. σὺ δ' εἰ καλὸν ὑπολαμβάνεις, ὥσπερ καὶ ἔστι καλὸν, τὸ μὴ πρεμφθέντε ποτὲ ἁμαρτάνοντας ἀμύνεσθαι, πολλῷ μᾶλλον οἰήσῃ δεῖν μὴ προεξανίστασθαι τῶν βουλῶν, μὴ ὅπῃ τῷ συμβησομένῳ τὴν κρίσιν πηρεῖν. ἐπεὶ δόξεις, οὐκ ἐφ' οἷς αὐ μέμφῃ τοῖς πέλας, δυσμενῶς διαπεπρᾶχθαι πρὸς οὓς δ' αὖ ἔχθεσαν ἔχῃς, αἰτίας τούτοις ὑπαφέρειν.

Βροῦτος τοῖς αὐτοῖς. 29

Χρήματα ὅσα Δολοβέλλας κατέθετο πρὸς Μιλωοδώ-

ρῳ τῷ ἑαυτῶ ξένῳ, εἴτε ζωὰς ἄλλας ἀζημιαθήκας παρὰ τῶν τέκνων αὐτῶ κομισάμενοι, τῶν δεδεξαμένων αὐτῶ τὴν οὐσίαν μετὰ τοῦ ἐκείνου φυγοῦ, ἀναπέμψατε πρὸς με. εἰ δέ γε μὴ ἔτι φατέ, αὐτοὺς τοὺς ἄνδρας πανοικί, μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν. οὐ γὰρ ἂν δύναμον εἴη τοῖς τῶν ἐμῶν πολεμίων φίλοις καὶ ξένοις, περαιτέρω τοῦ μηδὲν αὐτοὺς παθεῖν, λυσιτελῆσαι τοῦ ἡμετέραν ὀφείλειαν.

Τεαμλιανοὶ πρὸς ταῦτα.

Οὔτε Δολοβέλλαν ἐν τοῖς δαπανηροτάτοις τοῦ πολέμου καιροῖς ἀποθησαυρίσαι ἀζημιαθήκας εἰκός, οὔτε Μηνόδωρον ἀπαλλαττόμενον ἐκ τῆς πατρίδος, οἷόντε καταλιπεῖν οἴκοι τὰ τῆς φυγῆς ἐφόδια. τὸ μὲν γὰρ ἀναπέμπειν πρός σε ἢ τὰ μὴ ὄντα χρήματα, ἢ τοὺς ἀναιτίους ἀνθρώπους, τῇ μὲν, ἀδυνατον, τῇ δὲ, ἄδικον. οὐ γὰρ ἄξιον τοῖς ἡμετέροις πολίταις διὰ τοὺς σοὺς πολεμίους μέχρι συμφορᾶς ἀλυσιτελῆσαι τοῦ παρ' ἡμῶν, εὐεργεσίαν.

Βροῦτος Βιθυνοῖς. 30

Μηδενὶ δοκείτω χαλεπὸν, εἰ πολλὰ εἰσπράττομαι, πολλῶν δεόμενοι. τούτων γὰρ ἡμεῖς ἔργα ἀποδίδομεν. εἰ δὲ τὸ τῶν εἰσφορῶν πλῆθος βαρυνεῖται, μεμνῆσθαι χρὴ πόσοι πόνοι σοὶ τοῖς δεδομένοις ὑφ' ὑμῶν ἀναλίσκονται. καὶ γὰρ δῆλον ὡς τὸ παρασκευαζόμενον, ὁ ταῖς παρεσκευαῖς τὸ πολέμου χρώμενος, πλεῖον κάμνει. ἄλλως τε καὶ ὑμῶν μὲν τῆς οἰκείας φροντίδος ἑκάστῳ, ἡμῖν δὲ τῆς ἁπάντων προνοεῖν ἀνάγκη.

Βιθυνοὶ πρὸς ταῦτα.

Οὐχ ὅσων δεῖσθαί σοι συμβέβηκεν, ἤδη καὶ ἡμῖν τοσούτων ἀπορεῖν πρέπει. γοῦν οἷ ἂν δι' ὅσων ἀθροίζεται τὰ παρασκευαζόμενα καμάτων, ἐξ ὧν αὐτὸς ἀναλίσκων αὐτὰ κοπιᾷς. καίτοι τὸ μὲν ὑπὸ ἄλλων σωρεύεσθαι, μετὰ πόνου, καὶ ἀλυσιτελὲς φαίνεται· τὸ δὲ ταῖς ἑτέρων παρασκευαῖς χρῆσθαι, μετ' ὠφελείας, ῥᾴδιον. εἰ δὲ ὑπὸ πολλῶν φῆς κακοπαθεῖν, καὶ ἀπὸ πλειόνων σοι ποιητέον. οὐ γὰρ

οἵοντε ἡμᾶς δυώδεκα τοὺς περὶ μόνων ἑαυτῶν φροντίζοντας, τοῖς γὰρ ἁπάντων εἰσφοραῖς ἐξαρκεῖν.

Βροῦτος τοῖς αὐτοῖς. 31

Ἀκύλαι τὴν ἐμὴν φίλον ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς κατασκευασόντα μοι ναῦς τριγύλας πεντήκοντα, καὶ μακρὰς δέκα. τοσαύτας δὲ πιστεύομαι καὶ Δολοβέλλα ὑμᾶς παρεχεῖν. ὑρθῶς οὖν ποιήσετε, ναύτας καὶ ἐρέτας εἰς ταῦτα τὰ πλοῖα, ἄχρις ἂν εἰς ἐμὲ ἀνακομισθῇ, φυλάττοντες τὴν Ἀκύλα, καὶ στρέσον τούτοις μυριάδων τεσσάρων. τίνι γὰρ εἰς τὴν ναυπηγίαν δεόντων ξύλων, καὶ τῆς τούτων φυλακομισθῆς ὅπως θάλασσαν; καὶ τεχνιτῶν δὲ οἶδα ὅτι οὐδὲν ἀμελήσετε, μηδὲ Δολοβέλλα ἐλλείποντες.

Β. θυνοὶ τοῖς ταῦτα.

Οὐκ, ἐπὶ Δολοβέλλας ἔφθασεν ἁρπάσας, τοῦτο ἤδη καί σοι λαβεῖν θύπρον καταλέλοιπεν. οἱ γοῦν ἐκείνῳ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ναῦς, ὡς οὐ πλείονας δυνάμενοι, φυλαχεῖν βιασθέντες, πῶς οἴοιτ' ἂν ἔτι μοι τοσαύτας ἐξ ἀπόρων ναυπηγῆσαι, καὶ μάλιστα σοὶ ἐρέτας καὶ ξύλοις καὶ ναυπηγοῖς; ἃ καὶ ἅπαξ εἰσενεγκεῖν χαλεπόν· δὶς δ', καὶ ἀδύνατον. στρέσον μὲν οὖν δὲ Δολοβέλλας ἡμῖν, ἅτε μηδὲ εἰ κελεύοι φυλαχεῖν δυνησομένοις, ἐπήγγειλε. σύγγνωθι οὖν ἡμῖν καὶ τοῖς σε ἀρνουμένοις, οἷς καὶ τοῖς ἐκείνου ὑπουργῆσαι μὴ δυνηθεῖσιν.

Βροῦτος τοῖς αὐτοῖς. 32

Ἔξαλέ μοι Ἀκύλας, πολλοῦ γε ἂν ὑμῖν ῥᾳθυμίαν ἐγκεῖσθαι τῆς εἰς τὰ πλοῖα ὑπουργίας· ἐγὼ δὲ ἐκεῖνον σφόδρα ἐμεμψάμην τῆς ἀδικίας, πειθόμενον ὀλιγωρίαις μοι ταῖς καθ' ὑμῶν, ἃς καθ' ἑκάστα πέμπων οὐ παύεται, δεῖν μᾶλλον ἢ νεῶν, κἂν εἰ σοὶ ταῖς κατ' αὐτὸ προσβείαις δέοι. οὐ γὰρ οἵοντε δίχα τούτων ἐκείνας καταρτίζεσθαι. ὑμᾶς δὲ ὑπομνήσαμι αὖ ἡδέως καὶ νεῶν καὶ ἔπειτα, τὸ μὴ ἄκοντας ἡμῖν, ἀλλ' ἑκόντας, καὶ εἰς ταῦτα καὶ εἰς τἄλλα πάντα ὁμοίως σπουδάζειν. καὶ ὅτι τὸ ἄκοντας ὑπη-

ρετεῖν, ἄμεινόν ὅδι τὸ ἐκόντας. ὁκ ἔστ παρόντων γὸ καὶ περὶ ἐκείνων ῥᾴδιον τεκμήρασθαι.

Βιθυνοὶ τοῖς αὐτοῖς.

Ἀκύλας οὐ κατήγορος ἡμῶν τῆς ὀλιγοφείας μᾶλλον, ἢ μάρτυς φαίνεται τῆς ἀθεωρείας. εἰ γοῦν ἀμελοῦντας ἀληθῶς ἐγίνωσκεν, οὐκ ἄν, παρὸν βιάσασθαι τὴν ὀλιγοφείαν, περὶ αὐτῆς σοὶ ἐπέστελλεν· ἄλλως τε μηδὲ ἡμῶν προσβύεσθαι μελλόντων κατὰ τὸ διακονοῦντος τοῖς τὸν πέμψαντα· νυνὶ δ' Ἀκύλας μὲν σώιοιδε τὸ τῆς χρείας ἀδυάτον· σὺ δὲ δι' ἀπειλῆς λύσιν νομίζων τὸ ἄπορον, ἀδίκως ἅμα καὶ ἀνωφελῶς χαλεπαίνεις. οὔτε γὸ ἐλπὶς οὔτε φόβος χορηγίας ἄπορον, ἀλλὰ τὸ δυνάσθαι.

Βιθυνοῖς Βροῦτος. 33

Οἱ ἄκοντες ἡμῖν ὑπηρεπωῦτες, οὐχ ἃ μὴ βούλονται παρέχειν κερδαίνουσιν· (ἀγαπητὸν ἴως γὸ αὐτοῖς τοῦτό γε) ἀλλὰ τὴν ἐπ' ἐκείνοις χάριν, ἥτις ἂν αὐτοῖς ὠφείλετο ὑφ' ἡμῶν, ἀποβάλλουσι. καθασκευάσαντες γὰρ τὰς ναῦς, οὗπερ ἕνεκα ἐπεστείλαμεν, σὺν τοῖς ἐρέταις καὶ τῷ ὀφειλομένῳ στιπτικῷ, πέμψατε. ἢ ἀναγκασθήσεσθε οὐκ ὀπίσω τούτοις ἄχθεσθαι, ἀλλ' ὧν ἂν ὑπολίπωμεν χάριν ἡμῖν εἰδέναι.

Βιθυνοὶ τοῖς αὐτοῖς.

Οἱ βιαζόμενοι τοὺς ὑπουργεῖν μὴ ἰσχύοντας, οὐχ ἃ προστάττουσιν, ὠφελοῦνται· (ἤδη γὸ ἂν ἴως μὴ ψεύσασθαι χρείας, καὶ οἱ ἐν ἀπειλῇ) ἀλλὰ τὸ δοκεῖν μὴ ἀγνώμονες εἶναι ζημιοῦνται. εἴξουσι γὸ τῇ ἀνάγκῃ τοῖς τὸ ἄπορον, καὶ εἰ μὴ διὰ φιλανθρωπίαν τὴν ἐν δεήσει σύνεγνωσαν. ἡμεῖς μὲν οὕτω πάσχομεν ἂν ἀπορήσαιμεν, καὶ ὑπὲρ ἰσχύος, ἢ ἀρνησόμεθα χορηγεῖν ἔχοντες. σὺ δ', εἰ πλέον τι εἶναι ποιήσειν ἀφ' ἡμῶν διὰ βίας, ἴσθι μὴ ὧν ἂν σφαλείπῃς, ἀλλ' ὧν ἂν χρήσασθαι δυνηθῇς χάριν ἡμῖν παρέξων.

Βροῦτος τοῖς αὐτοῖς. 34

Τὰ πλοῖα ἐγὼ πάντα, ὅσων μοι ἔδει ἐν θαλάσσῃ ἔχω, πλεόντων μοι Μακεδόνων καὶ Λεσβίων καὶ Φοινίκων. ὑμεῖς

ὑμεῖς μὴ οὐ τῷ ἐπὶ τοὺς χειμῶνας αἰφνιδίως ὑπιπτόντας ὑστερήσατε, τετρακόσιά μοι τάλαντα εἰς τὸ ὑπόλοιπον αὐτῶν συγκομίσατε. νομίζω γὰρ εἰς μηδὲν ὑμῖν τούτων ἄπορον τὸν χειμῶνα γεγονέναι· ἐθελησάντων δὲ ὑμῶν, ἐνοχλήσειν.

Βιθυνοὶ πρὸς ταῦτα.

Ὁ μὲν χειμὼν διεκώλυσε τὴν ναυτικὴν ἡμῶν συμμαχίαν· ἡ δὲ ναυτικὴ παρασκευὴ ἐξανάλωσε τὰ χρήματα. ὥστε ἡμᾶς εἰ καὶ μὴ σοί, ἀλλ' οὖν αὐτοῖς γε δικαίως μεμοχθηκέναι. τῆς οὖν χρείας ὑπ' ἄλλων πεπληρωμένης, αἰτούμεθα συγγνώμην· βεβιασμένοι μὲν, διὰ τύχην· ἀπορούντες δὲ, διὰ τὸ ἀνάλωμα. οὐ γὰρ δυνάμεθα ἡμῖν τὰς ναῦς ποιῆσαι χρήματα, ὡς ἐκ τῶν χρημάτων ναῦς.

Βροῦτος τοῖς αὐτοῖς.

Αἱ βουλαὶ ὑμῶν, ὀλίγωροι· αἱ ὑπουργίαι, βεβιασμέναι. 35
τὸ τέλος τούτων ἐννοεῖσθε.

Βιθυνοὶ πρὸς ταῦτα.

Βουλεύεσθαι μὲν ὀκνηρῶς, ἀσφάλεια· ὑπουργεῖν δὲ ῥᾳθύμως, ἀθηνεία. τούτων ἀμφοτέρων ἓν τέλος συμβαίνει.

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ ΤΟΥ ΤΥΑΝΕΩΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

Ἀπολλώνιος Εὐφράτῃ. 1

Ἐμοὶ μὲν φιλοσόφους ὄζει φιλία, μὲν μύροι σοφισαί, ἢ γραμματισταί, ἢ τοιοῦτο γένος ἕτερον ἀνθρώπων κακοδαιμόνων, οὔτε νῦν ὄζει φιλία, μήτε ὕστερόν ποτε γένοιτο. τάδε μὲν οὖν οὐ μέτρια σε πλεῖν εἰ μὴ καὶ σὺ τούτων εἶς. ἐκεῖνα δὲ καὶ πάνυ μέτρια σε θεράπευε σοῦ τὰ πάθη, καὶ πειρῶ φιλόσοφος εἶναι, καὶ μὴ φθονεῖν τοῖς ὄντως φιλοσοφοῦσιν. ἐπεί σοι καὶ γῆρας ἤδη πλησίον, καὶ θάνατος.

Τῷ αὐτῷ. 2

Ἡ ἀρετή, φύσις, μάθησις, κτῆσις, χρῆσις. διὸ ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐστὶ τῶν μετειλημμένων, ἀποδοχῆς ἄξιον. σκεπτέον ἐστί σοι τούτων ὅτου. ἢ σοφισίας παυστέον λοιπόν, ἢ μετρίως γε χρηστέον αὐτῇ μετὰ τοὺς ἐντυγχάνοντας. ἐπεὶ μὴ ἤδη σοι καὶ τὰ Μεγαβύζου.

Τῷ αὐτῷ. 3

Ἐπῆλθες ἔθνη τὰ μεταξὺ τῆς Ἰταλίας, ἀπὸ Συρίας ἀρξάμενος, ἐπιδεικνὺς σεαυτὸν ἐν ταῖς τῶν βασιλέως λεγομέναις διπλαῖς. τείθων δὲ ἐμοί σοι ποτε, καὶ πόθεν λευκὸς ἢ μέλας· πλέον ἢ οὐδέν. εἶτα πῶς διὰ θαλάττης νῦν ἐπορεύθης; ἄγων φορτίδα μεστὴν ἀργυρίου, χρυσίου, σκευῶν παντοδαπῶν, ἐσθήτων ποικίλων, κόσμου τοῦ λοιποῦ, τύφου, καὶ ἀλαζονείας, καὶ κακοδαιμονίας; πῆς ὁ φόρτος καὶ ὁ ἔμπορος τῆς καινῆς ἐμπορείας; Ζωύων πραγμάτων ἐμπορος.

Τῷ αὐτῷ. 4

Ὀλίγου δεῖ σου τοῖς παισὶν, εἰ φιλοσόφου παῖδες εἶησαν. ἔδει μὲν οὖν μηδὲ φρονεῖν πλέον σοὶ γενέσθαι τῶν ἱκανῶν, ἄλλως τε καὶ μετὰ ἀδοξίας ἑνός· ἐπεὶ ἅπαξ ἐγέ-

νεπο, δεύτερον αὖ εἴη, μεγάλη σπουδὴ νεῖμαί σε ζωὴν ἔνια τ' ὄντων. ἔχε δὴ καὶ παιδεία καὶ φίλοις.

Τῷ αὐτῷ. 5

Τῶν Ἐπικούρου λόγων ὁ περὶ ἡδονῆς οὐδενὸς ἔπι σωιτ χόρου δεῖται πλὴν ὀκ τοῦ κήπου, καὶ τῆς ἐκείνου διατριβῆς. πέφηνε γὰρ ὢν καὶ κατ' ἄλλα σοφὸς ἀληθέστατος. εἰ δ' ἀπλέξαν περικομεῖς τὰς Χρυσίππου χολὰς καὶ δόγματα, γέγραπταί τι καὶ ἐν τοῖς βασιλικοῖς γράμμασιν. Εὐφράτης ἔλαβε, καὶ πάλιν ἔλαβεν· Ἐπίκουρος δ' οὐκ ἂν ἔλαβεν.

Τῷ αὐτῷ. 6

Ἠρώμην πλουσίους τινὰς εἰ παραινοῖεν. τί δ' οὐ μέλλομεν; ἔφασαν. ἠρώμην οὖν καὶ τοῦ αἰτίαν τῆς ἀνάγκης. ἠπόρησε τὸν πλοῦτον. σὺ δ' ὦ τάλαν νεόπλουτος.

Τῷ αὐτῷ. 7

Ἐὰν ὄπταχος εἰς Αἴγας ἀφίκῃ, καὶ κενώσῃς ὀκεῖ τοῦ ναῦν, ἰτέον ὅθι σοι πάλιν ὄπταχος εἰς τοῦ Γαλίαν, καὶ κολακευτέον ὁμοίως νοσοῦντας, γέροντας, γραῖς, ὀρφανοῖς, πλουσίους, θρυπτομένους, Μίδας, Γέτας· πάντα φασὶ δεῖν τὸν ἔμπορον κάλων σείειν. ἐμοὶ δ' εἴη τοῦ ἀλίαν τρυπᾶν ἐν Θέμιδος εἴκῳ.

Τῷ αὐτῷ. 8

Ἄρα πὰ καὶ σὺ γράψαις ἄν; εἰ γὰρ οὕτω γλύοις γλυπτός, καὶ ἔχοις δ' ἂν εἰπεῖν τὰ σωιπτὰ ταῦτα κἀ σοφά. λουτρὸν ἅπαν Ἀπολλώνιος παραιτεῖται, καὶ τῆς οἰκίας οὐδέποτε σοφεῖται, καὶ σωζομένους ἔχει τοὺς πόδας. οὐδὲν ὀφᾶται τοῦ σώματος κινῶν. δι' ὅλου γὰρ τοῦ ψυχοῦ κινεῖ. κομᾷ τοῦ κεφαλοῦ. κἀ γὰρ ὁ Ἕλλην, ὅπερ Ἕλλην κἀ οὐ βάρβαρος. ἐσθῆτα φορεῖ λινοῦν, καὶ τῶν ἱερῶν τὰ καθαρώτατα. μαιτικὴν ἔχεται. πλείω γὰρ τὰ ἄδηλα, κἀ ἄλλως ἀμήχανον σοφαθέσθαι τι τῶν ἐσομένων. ἀλλ' οὐ πρέπον φιλοσόφῳ τοιοῦτον, ὃ πρέπει καὶ θεῷ. καὶ σωμάτων μὲν ὀδυνὰς ἀφαιρεῖ, καὶ πάθη παύει. τοῦτο που καὶ σοὶ τὸν Ἀσκληπιὸν κοινὸν τὸ ἔγκλημα. σπεῖται μόνος. οἱ δὲ λοιποὶ ἐθίουσι. βραχέα

λέγη, καὶ ὅπῃ βραχύ. σιγῆσαι γὰρ ὅσον ἀδυνάτου. σοφῶν ἁπάντων ἐστὶ καὶ θείων πάντων· διὰ τοῦτο ἄνθρωπός ἐστιν. εἰ ταῦτα ἐρεῖς Εὐφράτα γεγράφθαι, ἴσως ἐκεῖνο φήσεις, εἶτα ἵλεως, ἔλαβεν ἂν ἀφύλιον, ὡς ἐγὼ δωρεὰν πολιτείας. εἶτα ἵλεως, οὐκ ἂν ἔλαβεν· ἀλλὰ τῇ πατρίδι μᾶλλον ἔλαβεν ἄν· οὐ πατρὶς γάρ, ἢ μὴ οἶδεν ὃ ἔχει.

Ἀπολλώνιος Δίωνι. 9

Αὐλοῖς καὶ λύρᾳ κρεῖττόν ἐστι πρᾶγμα, ἢ λόγῳ. τὰ μὲν γὰρ, ἡδονῆς ὄργανα, καὶ μουσικῆ ὄνομα τῇ τέχνῃ· λόγος δὲ ἀληθὴς βούλεται. τοῦτο σοι πρακτέον· τοῦτο γραπτέον σοι, ῥητέον· ἵλεως καὶ τοῦτο φιλοσοφῆς.

Τῷ αὐτῷ. 10

Ζηλοῦσί τινές τινα αἰτίαν δι' ἣν πέπαυμαι διαλεγόμενος ἐν πολλοῖς. εἰδέτωσαν οὖν οἷς αὖ εἰδέναι μέλει τὸ γιγνόμενον. ἀδυνάτου ὠφελῆσαι λόγους ἅπαντας, οὓς αὖ εἷς ὢν μὴ καὶ πρὸς ἕνα λέγηται. ὁ δέ τινων ἄλλως διαλεγόμενος, δόξης ἕνεκα ὢν διαλέγοιτ' ἄν.

Ἀπολλώνιος Καισαρέων πρεσβεύταις. 11

Γνῶναι εἰς πάντα, θεῶν ἀνθρώποι δέονται, καὶ πρὸ παντός. ἔπειτα πόλεων. ὑμᾶς γὰρ δεύτερον πόλεις μετὰ θεοὺς, καὶ τὰ πόλεως πρακτέον παντὶ νοῦν ἔχοντι. εἰ δὲ μὴ πόλις μόνον εἶη, ἀλλὰ καὶ μεγίστη τῆς Γαλατίας, ἀρίστη τε τὰ αὐτὰ, μεγάλα, καὶ νόμοις καὶ ὁπλιτεύμασι, καὶ πρεσβύτατον πολέμου ἀρετὰς, ἔτι τε ἤθεσι κατ' εἰρωνίαν, καθάπερ ἡ ὑμετέρα πόλις, μάλιστα πάντων τῶν ἄλλων ἔμοιγε θαυμαστέα, ὑμᾶς τε, καὶ ἄλλῳ ὁμοίως παντὶ νοῦν ἔχοντι. τοῦτο μὲν οὖν ἐκ λόγου κοινοῦ τὸ πρακτικὸν ἂν ἢ τὸ κατ' σύγκρισιν τῶν πολλῶν. ὅταν δὲ καὶ ἀρχὴ πόλις πρὸς τοὺς ἕνα ὑμᾶς ἄνδρα, πόλις οὖσα, καὶ τοῦτον ἑαυτῆς ξένον καὶ ἄποθεν, ἢ καὶ τοῦτο τὸν ἀνδρὸς πρὸς ἀμοιβὴν, ἢ ὑμῖν ἀλλήλοις ἐστὶν ἄξιον εἶη; τοῦτο μόνον ἴσως εἰ θεοφιλής τις ὢν τύχοι, διά τινα φύσεως ὁλιτηδειότητα, τὸ εὔχεσθαι τῇ πόλει τὰ ἀγαθὰ, τυγχάνειν τε τῆς ἀρχῆς. ὅπερ αὖ διατελέσαι-

μι κἀγὼ περάπων ὑπὲρ ὑμῶν· ἐπεὶ περ ἤδιον ἤθεσιν Ἑλληνικοῖς φαίνοισι τὸ ἴδιον ἀγαθὸν, καὶ δι' γραμμάτων κοινῶν. Ἀπελλωνίδιν δὲ τὸν Ἀφροδισίου, νεανίαν ἐρρωμενεστάτης φύσεως, ἀξίας τε τοῦ ὑμετέρου ὀνόματος, πιεράσμαι χρήσιμον ὑμῖν προσκυνάζειν εἰς ἕκαστα μετὰ τῆς τύχης ἑνὸς ἀγαθῆς.

Σελευκέων τοῖς περβούλοις. 12

Γόλις ἥπερ αὖ οὕτω θεός τε θεοὺς ἔχει καὶ ἀνθρώπων πρὸς τοὺς ἀξίους ἀποδοχῆς, αὐτή τε εὐδαίμων, καὶ εἰς ἀρετὴν ὠφέλησε τοὺς μαρτυρηθέντας. ἄρξασθαι μὲν οὖν χάριτος οὐ δυσχερές· ἀλλὰ τῆς ἐν ἀνθρώποις τὸ κάλλιστον. ἀμοιβὴν δ' οὐ μόνον ῥᾴδιον, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ὁμοίαν εὑρεῖν ἀδυνάτον. τὸ γὰρ πρὸς τῇ τάξει δεύτερον, οὐδέποτε τῇ φύσει πρῶτον. ὥστε θεὸν ἀνάγκη προσκαλεῖν ὑπὲρ ὑμῶν, ἀμείψασθαι τοὺς οὐ τῇ δυνάμει μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις κρείττους γενομένους. ἀνθρώπων γὰρ οὐδεὶς πάντα δυνατός. καὶ τὸ ἐθελῆσαι δ' ἂν μὲ παρ' ὑμῖν γενέσθαι, τῆς ὑμῶν ἂν εἴη χάριτος καὶ αὐτὸ εἰς ἡμᾶς. ὡς ἔγωγ' ἂν ἀξιώσαιμι παρ' ὑμῖν καὶ γενηθῆναι. οἱ πρέσβεις ὑμῶν ἡμιώτεροι, διότι καὶ φίλοι, Ἱερώνυμος καὶ Ζηνών.

Τοῖς αὐτοῖς. 13

Στρατῶν μὲν ἐξ ἀνθρώπων οἴχεται, πᾶν ὅσον ἐπ' αὐτῷ δηλον ὅτι γῆς καταλιπών. καὶ ὃ τις ἔπι κολάζομένους ἡμᾶς, ἐνθάδε ζῆν ἄλλως λεγομένους, ἔχειν τινὰ τῆς ἐκείνου πραγμάτων ἐπιμέλειαν. ἄλλοις μὲν οὖν ἄλλό τι ἔργον δικαίως γένοιτο νῦν, ἢ καὶ ὕστερον· οἷς μὲν, ὡς οἰκείοις, οἷς δ' ὡς αὐτὰ μόνον ἀνδράσι φίλοις, οὐκ ἐν ἑτέρῳ γνωσθησομένοις χρόνῳ, τούτων ἕνεκα ἐπὶ τῶν ὀνομάτων ἀληθές τι καὶ πρέπειν. ἐγὼ μέντοι, καὶ ταύτῃ βουλόμενος ἐξαιρέτως ὑμέτερος εἶναι, τὸν ἐκ Σελευκίδος υἱὸν αὐτῷ γενόμενον Ἀλέξανδρον, καὶ παιδεύσω παιδείας τῆς ἐμῆς. πάντως δ' ἂν μετέδωκα καὶ χρημάτων, ἃ τὰ μείζονα δοὺς, εἶπερ ἔχειν ἐμοὶ ἄξιον.

Εὐφράτῃ. 14

Γιγνώσκονταί μου πολλοὶ πολλάκις, ἵνος ἕνεκεν οὐ μεταπέμφθην εἰς Ἰταλίαν, ἢ οὐ μεταπεμφθεὶς, ἀφικόμην, ὥσπερ σύ, καὶ εἷς ἕτερος. ἐγὼ μὲν οὖν περὶ τοῦ πρώτερον μὲν οὐκ ἀποκρινοῦμαι, μὴ καὶ δόξω ἵνα εἰδέναι τινὰ αἰτίαν· ὅτι δὲ εἰδέναι μοι μέλον· περὶ δὲ τοῦ δευτέρου τί ἂν καὶ δεοίμην ἕτερον λέγειν, ἢ ὅτι ἂν μᾶλλον μεταπέμφθην, ἢ ἀφικόμην;

Τῷ αὐτῷ. 15

Τὴν φρόνησιν ἀδέσποτον εἶναι Πλάτων ἔφησεν· εἰ δὲ μὴ ἡμᾶς τοῦτο δεῖ, καὶ γέγηθεν ἐπ' αὐτῷ, ἀλλὰ κἀγὼ νίνεται χρημάτων, πολλοὺς δεσπότας ἑαυτῷ ποιεῖ.

Τῷ αὐτῷ. 16

Μάγους οἴει δεῖν ὀνομάζειν τοὺς ἀπὸ Πυθαγόρου φιλοσόφους, ὧδέ που καὶ τοὺς ἀπὸ Ὀρφέως. ἐγὼ δὲ καὶ τοὺς ἀπὸ Διὸς οἶμαι δεῖν ὀνομάζεσθαι μάγους, εἰ μέλλουσιν εἶναι θεῖοί τε καὶ δίκαιοι.

Τῷ αὐτῷ. 17

Μάγους ὀνομάζουσι τοὺς θεοὺς οἱ Πέρσαι. μάγος οὖν, ὁ θεραπευτὴς τῶν θεῶν, ἢ ὁ τὴν φύσιν θεῖος. σὺ δὲ οὐ μάγος, ἀλλ' ἄθεος.

Τῷ αὐτῷ. 18

Ἡράκλειτος ὁ φυσικὸς ἄλογον εἶναι κατὰ φύσιν ἔφησε τὸν ἄνθρωπον. εἰ δὲ τοῦτο ἀληθές, ὥσπερ ὄντιν ἀληθές, ἐγκαλυπτέος ἕκαστος ὁ ματαίως ἐν δόξῃ γλυόμενος.

Σκοπελιανῷ σοφιστῇ. 19

Γέντε εἰσὶ σύμπαντες οἱ τοῦ λόγου χαρακτῆρες· ὁ φιλόσοφος, ὁ ἰσοελικὸς, ὁ δικανικὸς, ὁ ἐπιστολικὸς, ὁ ὑπομνηματικός. ἐγκειμένων δὴ τῶν γλυπτῶν χαρακτήρων τῇ πάξει, πάλιν γίνεται σκοπὸς μὲν, ὁ κατὰ τὴν ἑκάστου δύναμιν, ἢ φύσιν, ἴδιος ὤν, δεύτερος δὲ, ὁ ἐν μιμήσει τοῦ ἀρίστου, τῶν ἐκ φύσεως εἶναι ἐνδεὴς εἶη. τὸ δὲ ἄριστον, δυσθύρετόν τε καὶ δυσεπίκριτον. ὥστε οἰκειότερος ἑκάστῳ χαρακτὴρ ὁ ἴδιος, ἐπιτηδειότερος καὶ βεβαιότερος.

Τῷ αὐτῷ. 20

Εἶσοι δυώαμις ὅσιν, ὥσπερ ὅδι, καὶ φρόνησιν αὖ ἔλη σοι κτητέον. ἢ γὰρ εἰ φρονήσις ἰῶ, δυώαμις ἢ ἀπῆν, ὁμοίως ἔ-δη σοι δυωάμεως. δεῖται γὰρ ἀεὶ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου, ὡς πρὸ ὄψις φωτὸς, καὶ φῶς ὄψεως.

Τῷ αὐτῷ. 21

Βαρβάρων ἀφεκτέον, ἐ οὐκ ἀρκτέον αὐτῶν. οὐ γὰρ δέ-μις βαρβάρους αὐτοὺς ὄντας οὗ πάχειν.

Λεσβώνακτι. 22

Δεῖ πένεσθαι μὴ ὡς ἄνδρα, πλουτεῖν ἢ ὡς ἄνθρωπον.

Κείτωνι. 23

Τὸ θειότατον Πυθαγόρας ἰατρικῷ ἐφασκεν. εἰ ἢ ἰα-τρικὴ τὸ θειότατον, ἐ ψυχῆς ὄπιμηκτέον μετὰ σώματος. ἢ τὸ ζῶον οὐκ αἰ ὑγιαίνοι, τῷ κρείττονι νοσοῦ.

Ἐλλανοδίκαις ἐ Ἠλείοις. 24

Ἀξιοῦτέ με τῷ ἀγῶνι τῶν Ὀλυμπίων ὠθεῖσθαι, ἢ δι' ἃ τοῦτο ἐπέμψατε πρέσβεις. ἐγὼ ἢ παρεῖμαι αὖ ὅπι σωμάτων θέαι ἐ ἄμιλλαι, εἰ μὴ τὸν μείζονα τῆς ἀρετῆς ἀ-γῶνα καταλείψειν ἔμελλον.

Πελοποννησίοις. 25

Ὀλύμπια τὸ δεύτερον. ἐ τὸ μὲν πρῶτον ἐγένεθε πολέ-μιοι· τὸ δεύτερον δὲ, οὐ φίλοι.

Τοῖς ἐν Ὀλυμπίᾳ ξενικόροις. 26

Θεοὶ θυσιῶν οὐ δέονται. τί οὖν αὖ τις προσάπτων χαρί-ζοιτο αὐτοῖς; φρόνησιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, κτώμενος, ἀνθρώ-πων τε τοῖς ἀξίοις εἰς δυώαμιν οὗ ποιῶν. ταῦτα φίλα θεοῖς· ἐκεῖνα δὲ, ἀθέων.

Τοῖς ἐν Δελφοῖς ἱερεῦσιν. 27

Αἵματι βωμοὺς μιαίνουσιν ἱερεῖς· εἶτα θαυμάζουσι τι-νὲς πόθεν αἱ πόλεις ἀτυχοῦσιν, ὅταν μεγάλα δυστυχήσω-σιν. ὦ τῆς ἀμαθίας. Ἡράκλειτος δὲ ἰῶ σοφός· ἀλλ' οὐδὲ ἐκεῖνος Ἐφεσίοις ἔπεισε μὴ πηλῷ πηλὸν καθαίρεσθαι.

Βασιλεῖ Σκυθῶν. 28

Ζάμολξις, ἀνὴρ ἀγαθὸς ἰῶ, καὶ φιλόσοφος, εἴ γε μαθητὴς Πυθαγόρου ἐγένετο. καὶ εἰ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον τοιοῦτος ἰὼ ὁ βάρβαρος, εἰκὼν αὖ ἐγένετο φίλος. εἰ δὲ ὑπὲρ ἐλευθερίας οἴει δεῖν ἀγῶνα καὶ πόνον ἔχειν, ἄκουε φιλόσοφος, τυπέσιν ἐλεύθερος.

Νομοθέτῃ. 29

Αἱ ἑορταὶ νόσων ἄκη. τοὺς μὲν γὰρ πόνους ἰᾶσαι, τὸ ἐμπίπλασθαι δὲ αὔξουσι.

Ταμίαις Ῥωμαίων. 30

Ἀρχὴν ἄρχετε σοφὸν. εἰ μὲν οὖν ἄρχειν ἐπίστασθε, δῆλόν τι τὸ παρ' ὑμᾶς χεῖρον ἑαυτῶν αἱ πόλεις ἔχουσιν; εἰ δὲ μὴ ἐπίστασθε, μαθεῖν δεῖ σοφὸν, εἶτα ἄρχειν.

Διοικηταῖς Ἀσίας. 31

Τί ὄφελος, ἀγείων δένδρων, φυομένων ἐπὶ βλάβῃ, τοὺς κλάδους κόπτειν, ἐὰν μὴ τὰς ῥίζας;

Ἐφεσίων γραμματεῦσι. 32

Λίθων ἐν πόλει, καὶ γραφῶν ποικίλων, καὶ θεάτρων, οὐδέν ὄφελος, εἰ μὴ νοῦς ἐνείη καὶ νόμος. νοῦς δὲ καὶ νόμος σοφὸς τούτων ἐστὶν, οὐ ταῦτα.

Μιλησίοις. 33

Οἱ παῖδες ὑμῶν, πατέρων δέονται· οἱ νέοι, γερόντων· αἱ γυναῖκες, ἀνδρῶν· οἱ ἄνδρες, ἀρχόντων· οἱ ἄρχοντες, νόμων· οἱ νόμοι, φιλοσόφων· οἱ φιλόσοφοι, θεῶν· οἱ θεοὶ, πίστεως. σοφρόνων ἀγαθῶν ἐστὲ, τὰ παρόντα μισεῖτε.

Τοῖς ἐν μουσείῳ σοφοῖς. 34

Ἐγὼ μὲν ἐν Ἄργει, καὶ Φωκίδι, καὶ ἐν Λοκρίδι, καὶ ἐν Σικυῶνι, καὶ ἐν Μεγάροις· καὶ δαλεγόμενος τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἐπαυσάμην ἐκεῖ. τί οὖν εἶπε ἔροιτο τὸ ἄκρον, ἐγὼ φράσαιμι ἂν ὑμῖν τε καὶ Μούσαις. ἐβαρβαρώθην, οὐ χρόνιος ὢν ἀφ' Ἑλλάδος, ἀλλὰ χρόνιος ὢν ἐν Ἑλλάδι.

Ἐσταίῳ. 35

Ἀρετὴ καὶ χρήματα, παρ' ἡμῖν, ἀλλήλοις ἐναντιώτατα.

μειούμενον γὰρ τὸ ἕτερον, αὔξει τὸ ἕτερον· αὐξανόμενον δὲ μειοῖ. πῶς οὖν δυνατὸν ἀμφότερα τοῦ τὸν αὐτὸν ἡγεῖσθαι; πλὴν εἰ μὴ τῷ τῶν αἰσθήτων λόγῳ, παρ' οἷς καὶ ὁ πλοῦτος ἀρετή. μὴ δὴ τοιοῦτον ἡμῶν αἰσθητεῖν ὑπάρχειν τοῖς αὐτόθι, μηδὲ ἕα πλουσίους ἡμᾶς ὑπολαμβάνειν μᾶλλον ἢ φιλοσόφους. καὶ γὰρ αἴσχιον, ἀποδημεῖν ὑμᾶς δι' χρήματα δοκεῖν, ἢ ἵνα μνήμην ἑαυτῶν καταλίπωσι, μηδὲ ἀρετὴν ἀσπασάμενοι.

Κορινθίῳ Βάσσῳ. 36

Ἦν Γραξιτέλης Χαλκιδεύς, μαινόμενος ἄνθρωπος· οὗτος ἦλθέ ποτε ξιφήρης ὅπου θύρας τὰς ἐμὰς, ὑπὸ σοῦ σαλεὶς τῆς φιλοσόφου, καὶ ἀφρονοῦντος τῶν Ἰδμίων. τῆς φόνου δὲ ἐμοῦ μοῦνος δεδουλωμένος ἢ τῆς γυναικός σου κοινωνίας. καὶ μαρὲ Βάσσε, πολλάκις, ἀνεχόμενος ἐχθρόμου σου.

Τῷ αὐτῷ. 37

Εἰ πυθάνοιτο Κορινθίων τις πῶς ὁ Βάσσου πατὴρ ἀπέθανεν, ἐροῦσιν ἅπαντες ἀσυκοὶ καὶ οἱ μέτοικοι, φαρμάκῳ. τίνος δόντος; ἐροῦσι καὶ οἱ ὅμοροι, τῆς φιλοσόφου. καὶ ὁ μαρὸς τῷ στόματι τῆς παιδὸς ἐπόμενος ἔκλαιεν.

Τοῖς ἐν Σαρδέσιν. 38

Ἀρετῆς μὲν ὑμῖν τροφεῖον οὐκ ἔστι. ποίας γὰρ ἀρετῆς; εἰ δὲ κακίας φέρεσθε τὰ τροφεῖα, πάντες ὑφ' ἓν φέρεσθε. τίνες τοῦτο φήσουσι; τοῦ τῶν ἐν Σαρδέσιν, οἱ ἐν Σαρδέσιν. οὐδεὶς γὰρ οὐδενὶ τῶν αὐτόθι φίλος, ὥστ' ἀρνεῖσθαί τι τῶν ἀστῶν δι' εὔνοιαν.

Τοῖς αὐτοῖς. 39

Αἰσχρὰ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν, κόλαβροι, ξυλοσίτωροι. τοῦτα τοῖς τέκνοις τίθεσθε τὰ τροφεῖα, καὶ ἀτυχεῖτε γίνεσθαι τούτων ἄξιοι.

Τοῖς αὐτοῖς. 40

Κόλαβροι καὶ ξυλοσίτωροι. τὰς δὲ θυγατέρας ὑμῶν καὶ τὰς γυναῖκας πῶς ἂν τροφοδοτοῦοιτε; τῶν γὰρ αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων εἰσὶ καὶ αὗται, καὶ θρασύτεραι.

Τοῖς αὐτοῖς. 41

Οὐδὲ ζητεῖς οἰκέτας ὑμῖν ἀνοεῖν εἰκός. πρῶτον μὲν, ὅτι οἰκέται, εἶθ' ὅτι τῶν ἐναντίων παθημάτων οἱ πλεῖστοι. κἀκεῖνοι γὰρ ὁμοίως ὑμῖν ἀπὸ γήρους.

Πλατωνικοῖς. 42

Εἰ τις Ἀπολλωνίῳ χρήματα δίδωσι, καὶ ὁ δίδους ἄξιος νομίζηται, λήψεται δεόμενος. φιλοσοφίας δὲ μισθὸν οὐ λήψεται, κἂν δέηται.

Ἐφόροις. 43

Ἀνδρῶν μὲν, τὸ μὴ ἁμαρτάνειν. γυναίων δὲ, τὸ ἁμαρτάνοντας αἰδεῖσθαι. Λακεδαιμονίων δὲ, καὶ τὸ διορθοῦσθαι.

Ἀπολλώνιος Μουσωνίῳ. 44

Βούλομαι, πρᾶός σε ἀφικόμενος, κοινωνῆσαί σοι λόγου, καὶ σέγης, ὡς ἁνήσαιμί σε, εἰ γε μὴ ἀπιστεῖς ὡς Ἡρακλῆς ποτὲ Θησέα ἐξ ᾅδου ἔλυσε. γράφε τί βούλει. ἐρώτα.

Μουσώνιος Ἀπολλωνίῳ.

Ὧν μὲν διενοήθης, ἀποκείσεταί σοι ἔπαινος· αἰνῶ δὲ ὑπομείνας ἀπολογίαν, καὶ ὡς οὐδὲν ἀδικεῖ δείξας, ἑαυτὸν λύει.

Ἀπολλώνιος Μουσωνίῳ. 45

Σωκράτης ὁ Ἀθηναῖος ὑπὸ τῶν ἑαυτοῦ φίλων λυθῆναι μὴ βουληθεὶς, παρῆλθε μὲν εἰς τὸ δικαστήριον, ἀπέθανε δέ.

Μουσώνιος Ἀπολλωνίῳ.

Σωκράτης ἀπέθανεν, ἐπεὶ μὴ παρεσκεύασεν ἑαυτὸν εἰς ἀπολογίαν· ἐγὼ δὲ ἀπολογήσομαι.

Ἀπολλώνιος Οὐεσπασιανῷ. 46

Ἐδουλώσω τῇ Ἑλλάδι, ὡς φασι· καὶ πλέον μὲν οἶει τι ἔχειν Ξέρξου, λέληθας δὲ ἔλαττον ἔχων Νέρωνος. Νέρων γὰρ ἔχων αὐτὸ παρητήσατο.

Τῷ αὐτῷ. 47

Διαβεβλημένος οὕτω πρὸς Ἕλληνας, ὡς δουλοῦσθαι αὐτοὺς ἐλευθέρους ὄντας, τί ἐμοῦ ξυνόντες δέῃ;

Τῷ αὐτῷ. 48

Νέρων τοὺς Ἕλληνας παίζων ἠλευθέρωσε, σὺ δ' αὐτοὺς σπουδάζων ἐδούλωσας.

Τοῖς οἰνοσόφοις. 49

Εἰ λέγεις εἶναι γνώμης ἐμοὺς, λεγέτω καὶ ὑμεῖν ἔνδον, ἀπέχεσθαι λουτροῦ παντός. ζῶα μὴ κτείνειν, μηδὲ ἔδειν σάρκας. ἀπαθὴς εἶναι φθόνου, κακοηθείας, μίσους, διαβολῆς, ἔχθρας· τὸ δὲ ἐλευθέρων ὀνομάζεσθαι γλίσχρους. ἢ φυλακτέος πλάσματα φέρων, ὅπου τε καὶ ἤθους καὶ λόγων ψευδῶν, ἀλλοτρίου βίου πίσιν.

Ἐπιστολὴ τῷ ἀδελφῷ. 50

Τί θαυμαστὸν, εἰ μὲ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἰσόθεον ἡγουμένων, λύκων ὄν καὶ θεὸν, μόνη μέχρι νῦν ἡ πατρὶς ἀγνοεῖ; διὰ τοῦτ' ἄρα ἐπαύσασα λαμπρὸς εἶναι. τοιγὰρ οὐδὲ ὑμῖν τοῖς ἀδελφοῖς, ὡς ὁρῶ, γέγονε φανερὸν, ὡς εἶμι πολλῶν ἀμείνων λόγους τε καὶ ἦθος. ἐπεὶ πῶς ἂν μου κατεγνώσκετε χαλεπὴν κατάγνωσιν, ὑπομνήσεως τοῦ ἀρχαίου δεομένων ὧν μόνων οὐδὲ τῶν ἀμαθεστάτων ἂν τις ἐπιλανθάνεσθαι δύναιτο. λέγω δὴ, πατρίδος τε καὶ ἀδελφῶν. καίτοι οὐ λέληθεν ἡμᾶς ὡς καλῶς ἔχον ὄντι, πᾶσάν τε γῆν πατρίδα νομίζειν, καὶ πάντας ἀνθρώπους, ἀδελφοὺς καὶ φίλους· ὡς ἂν γλίσχρους μὴ ὄντας θεοῦ, μιᾶς δὴ φύσεως κοινωνίας δ' οὔσης λόγῳ τε παντὶ καὶ πᾶσι παθῶν τῆς αὐτῆς, ὅπῃ γε καὶ ὅπως ἄν τις τύχῃ γλίσχρος, εἴτε δὴ βάρβαρος, εἴτε καὶ Ἕλλην· ἄλλως τε καὶ ἄνθρωπος. ἀλλ' ἔστι γάρ πως τὸ συγγενὲς ἀκαταπόφευκτον, καὶ πᾶν ἀνακλητικὸν αὐτῷ τὸ οἰκεῖον. οὕτως ὁ Ὁμηρικὸς Ὀδυσσεὺς, ὥς φασιν, οὐδὲ ἀθανασίαν ὑπὸ θεᾶς δεδουλῶσθαι Ἰθάκης ἐπελάθετο. ὁρῶ δ' ἔγωγε τὸν νόμον τόνδε καὶ ἐμὲ τῶν ἀλόγων ζώων πεφοιτηκότα. οὐ γὰρ ὁπόσον πλανῶν καλιῶν ἀπέκοπτον ἰδίων· πᾶν τε βύθιον ἐθαυμάσθη μοι ὑπὸ τοῦ φέροντος, ἐπάνεισι δὲ μὴ νικηθέν. ἐπεὶ μοι γὰρ οὔτε κόρος ἔπεισεν ἔξω φωλεῶν μεῖναι μᾶλλον τούτων. ἡ φύσις ἐμοὶ ἔδωκεν ἄνθρωπον, καὶ ταῦτα,

σοφὸν λεγόμενον, ᾧ καὶ πάντα τὰ λοιπὰ γῆ πᾶσα παρέχη, μνήματα μὴ οὐκ ἔχει δεῖξαι τὰ πατέρων.

Ἀπολλωνίος ἀδελφῷ. 51

Εἰ τῷ ὄντων τὸ ἡμιώτατον φιλοσοφία, πεπιστεύμεθα δ' ἡμεῖς φιλοσοφεῖν, οὐκ ἂν ὀρθῶς ὑπολαμβανοίμεθα μιᾶς ἀδελφοί, καὶ ταῦτα, δι' αἰτίαν ἀγλυκῆ τε ἅμα καὶ ἀνελεύθερον. χρημάτων γὰρ δή που χάριν ἡ ὑποψία· τούτων ὤν, καὶ πρὶν ἢ φιλοσοφεῖν, ἐπειρώμεθα καταφρονεῖν. ὥστε τὸ μὴ χαίρειν, ἀλογώτερον ἂν εἴη τοῖς φασιν ἐπέραν ὑπονοεῖν. ἐφυλαττόμην γὰρ, ἀληθῆ μὲν χάφων, ἀλαζὼν δοκεῖν· ψευδῆ δὲ, ταπεινός. ὧν ἑκάτερον ὅπως αἰσχρὸν ἀδελφοῖς τε καὶ φίλῳ παντί. νυνὶ μὲν οὖν καὶ τοῦτο δηλῶ. συγχωροίη γὰρ ἂν ἴσως τὸ δαιμόνιον, ὅτι συμβαλὼν τοῖς ἐν Ῥόδῳ φίλοις; μετ' ὀλίγον ἐκεῖθεν ἐπάνειμι πρὸς ὑμᾶς λήξαντος ἔαρος.

Γορδίῳ. 52

Ἠδικῆσθαι φασὶν ἔσιαν ὑπὸ σοῦ, καὶ ταῦτα, φίλου γεγονότος· εἶγε σὺ γνὸς φίλος. ὅρα δὴ Γόρδιε μὴ πεῖραν λαβῆς ἀνδρὸς, οὐ δοκοῦντος, ἀλλ' ὄντος. ἄσασαι τὸν υἱὸν Ἀριστοκλείδου, ὃν εὔχομαι μὴ πρεσβύτερόν σοι γενέσθαι. καὶ σὺ δ' ἦς νέος ἄμεμπτος.

Τυανέων τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ. 53

Προστάττοισιν ὑμῖν ἐπανιέναι πείθομαι. τοῦτο γὰρ δὴ πρὸς ἕνα πόλει πρεπωδέστερον εἶη, εἰ ἕνεκα ὑμῶν μεταπέμποιτο πολίτου ἑαυτῆς. καὶ ὃν ἀπεδήμησα δὲ χρόνον, ἀποδεδήμηκα, πρεσβεύων ὑμῖν (εἰ καὶ ἐπαχθὲς εἰπεῖν) εὐκλειάν τε καὶ ὄνομα, καὶ φιλίαν πόλεων ὅπη φανῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ἀνδρῶν. εἰ δὴ καὶ μείζονος ἔτι καὶ κρείττονος ὑμεῖς ὑπολήψεως ἄξιοι, τόγε ἐμὸν, καὶ τὸ πρὸς τῆς ἐμῆς φύσεως, ὅτι τοσοῦτον ἐξήρκει μόνον δυνάμεώς τε καὶ σπουδῆς.

Διοπείθει. 54

Ἐπλανήθης, οἰηθεὶς δεῖσθαι μέλιτος, ἢ παρ' αὐτοῦ σοῦ;

περὶ ὧν οὐδὲν ἦν μοι ποτὲ κοινὸν πρὸς γονέας· ἢ παρ' ἄλλου τινός, ὁμοίου τε καὶ ὁμοίως. ἐμοὶ δὲ οὐδὲ τὸ ἀναλωθὲν εἰς τὰ σοὶ σωτήρια, πολὺ μὲν χαίρειν δή μοι παθών, οὐ δίχ' ἀναλώματος· τηρήσει γάρ μου τὸ ἔθος μόνως οὕτως. ὅπη δὲ τὴν ἔχω τὸν τρόπον καὶ ταύτῃ τῇ διαθέσει περὶ ἅπαντας μου τοὺς πολίτας (ἐρῶ γὰρ λέγειν ὡς καὶ περὶ πάντας ἀνθρώπους) ἔξεστι μανθάνειν παρὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν· οὓς παθόντων μὲν ὅσακις ἐδεήθησαν τινός, ἀμοιβὴν ἢ αἰτηθέντων μηδεμίαν. μὴ δὴ δυσχεράνῃς, εἰ δεόντως ὑπομνηθεὶς ὁ ἐμὸς ὑπὲρ τοῦ περισέσθαι τι τῆς ἀρχῆς, ἀπέδωκεν ἃ θὺς ὁ ἔλαβε Λισίᾳ τῷ φίλῳ σου, φίλῳ δὲ καὶ ἐμῷ. ἐπεὶ μηδένα ἠπίστατο τῶν καταλελειμμένων σου παίδων. εἰ δ' ὅλως λέγοι τι εἰς ἐμοῦ λέγονται, λεχθήσονται δ' ἢ ἐσύστερον, τί θαυμαστόν; ἀνάγκη γάρ, περὶ παντὸς ἄκρου δικαιοῦντος καθ' ὁποιουοῦν, ἐναντίους λέγεσθαι λόγους. οὕτως περὶ Πυθαγόρου, περὶ Ὀρφέως, περὶ Πλάτωνος, περὶ Σωκράτους, οὐχὶ ἐλέχθη μόνον ἀλλὰ καὶ ἐγράφη τὰ ἐναντία. ὅπου γε τὰ ὅμοια, καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ. ἀλλ' οἱ μὲν ἀγαθοὶ δέχονται τὸν ἀληθῆ λόγον, ὡς ἂν ἔχοντές τι συγγενές· οἱ δὲ φαῦλοι τὸν ἐναντίον. καὶ ἔστι τοῦ τοιούτου ψόγους καταγελᾶν· λέγω δὲ τοῦ χείρονος. τοσοῦτο μόνον δίκαιον ὑπομνῆσαι περὶ ἐμαυτοῦ τὸ νῦν, ὅτι περὶ ἐμοῦ καὶ θεοῖς εἴρηται ὡς περὶ θείου ἀνδρός, οὐ μόνον ἰδίᾳ τισὶ πολλάκις, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ. ἐπαχθὲς λέγειν τι περὶ αὐτοῦ πλεῖον, ἢ μεῖζον. ὑγιαίνειν σε εὔχομαι.

Φερουσιανῷ. 55

Γαίου τοῖς πεμφθεῖσιν ὑπὸ σοῦ γράμμασιν ἥσθην. πολλὴν γὰρ οἰκειότητα καὶ ψόγους ἀπάμνησιν εἶχε. πέπεισμαι, δι' ὑπομνήσεως εἶναί σοι θέσασθαί με, καὶ ὑπ' ἐμοῦ θεαθῆναι. αὐτὸς οὖν ἀφίξομαι πρὸς ὑμᾶς ὅπου πάλαι. ὅθεν ἔχου τῆς αὐτόθι. συμμίξεις δέ μοι πλησίον γλυκυμύρῳ, περὶ τῆς ἄλλων οἰκείων τε καὶ φίλων. ἐπὶ δὲ πρέπει σοὶ τὸ τοιοῦτο.

Εὐφράτῃ. 56

Ἐν ἡμῖν δαιμόνων ὁ σοφώτατος Πυθαγόρας ἰῶ. σὺ δ' ἐπ' ἐμοὶ δοκεῖς πορρωτάτω φιλοσοφίας εἶναι, καὶ ἀληθινῆς ὀπτήμης. ἢ οὐκ αἰσθάνῃ οὔτε ἐκεῖνον κακῶς ἔλεγες, οὔτε ἡμᾶς τῶν ζηλωτῶν αὐτὸν μισῶν διεπέλεις. ἄλλο τι σοὶ νῦν πρακτέον αἰεὶ εἴη. φιλοσοφίας γὰρ ἥμβροτες, οὐδ' ἔτυχες, μᾶλλον ἢ Μενελάου Γαίδαρος ἐν τῇ τῶν ὄρκων συγχύσει.

Τῷ αὐτῷ. 57

Ἐπιμωμῶσί σοι ἡμῖν, ὡς εἰληφὼς χρήματα παρὰ τοῦ βασιλέως. οὐκοῦν οὐκ ἄτοπον, εἰ μὴ φαίνοιο φιλοσοφίας εἰληφέναι μισθόν, καὶ τοσαυτάκις, καὶ ὁπόσου τοῦτον, καὶ παρὰ τοσούτου τοῦ πεπιστευκότος εἶναί σε φιλόσοφον.

Τῷ αὐτῷ. 58

Ἐάν τις ἀνδρὶ Πυθαγορείῳ συγγένηται, τίνα παρ' ὑμῶν λήψεται, καὶ ὁπόσα; φαίην ἂν ἔγωγε, νομοθετικὴν, γεωμετρίαν, ἀστρονομίαν, ἀριθμητικὴν, ἁρμονικὴν, μουσικὴν, ἰατρικὴν, πᾶσαν θείαν μαντικήν· τὰ δὲ καλλίω, μεγαλοφροσύνην, μεγαλοψυχίαν, μεγαλοπρέπειαν, ἀσάφειαν, ἀφημίαν· γνῶσιν θεῶν, οὐ δόξαν· εἴδησιν δαιμόνων, οὐ πίστιν· φιλίαν ἑκατέρων· αὐτάρκειαν, ἐκτένειαν, λιτότητα, βραχύτητα τῶν ἀναγκαίων, ἀναισθησίαν, ἀκινησίαν, εὔπνοιαν, εὐχροιαν, ὑγιείαν, ἀψυχίαν, ἀθανασίαν. τί δὲ σοὶ δεῖ πολλῶν τοιούτων ἔχουσιν οἱ ἰδόντες; ἢ δηλονότι τῶν ἀρετῶν, ἵν' ἔχῃς.

Κλαύδιος Τυανέων τῇ βουλῇ.

Ἀπολλώνιον τὸν ὑμέτερον πολίτην, Πυθαγόρειον φιλόσοφον, καλῶς ὑπεδημήσαντα τῇ Ἑλλάδι, καὶ τοῖς νέοις ἡμῶν ὠφελήσαντα, ἐμήσαντες ἀξίας ὑμᾶς, αἷς πρέπει τοῖς ἀγαθοῖς ἄνδρας, καὶ ἀληθῶς θεοφιλοῦς φιλοσοφίας, τὴν εὔνοιαν ἡμῶν ἣν θελήσαμεν ὑμῖν δι' ὑπουλῆς φανερὰν γενέσθαι.

Ἀπολλώνιος δικαιωταῖς Ῥωμαίων. 59

Λιμένων, καὶ οἰκοδομημάτων, καὶ θεμελίων, ἃ τῶν πεπατῶν ἐνίοις ὑμῶν θεῖα· παίδων δὲ τῶν ἐν ταῖς πό-

λεσιν, ἢ νέων, ἢ γυναικῶν, οὔθ' ὑμῖν οὔτε τοῖς νόμοις φρονῆς. ἢ καλὸν αὖ λιῶ τὸ ἄρχεσθαι.

Τῷ ἀδελφῷ Ἀπολλωνίῳ. 60

Φύσιν ἔχει τῶν τελειωθέντων ἕκαστον ἀπεῖναι. καὶ τοῦτο παντὶ γεγραφὸς ὅτι, μὴ ὃ μηκέτι μένει. μὴ δή σε λυπείτω τῆς γυναικὸς ἡ ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας ἀποβολή. μηδὲ, ἐπεὶ θάνατος τὶ λέγεται, κρεῖττον αὐτοῦ τὸ ζῆν ὑπολάμβανε, χεῖρον δὲ τῷ παντὶ τοῖς νοῦν ἔχουσι. γλυκὺ δὴ ἀδελφὸς, τὸ μὴ κοινότατον, φιλοσόφου· τὸ δὲ ἐξαίρετον, Πυθαγορείου, καὶ Ἀπολλωνίου. καὶ σοὶ τὴν οἰκίαν τὴν αὐτὴν ποίησον. εἰ μὴ γὰρ ἐνεκαλοῦμέν τι τῇ πρεσβυτέρᾳ, κἂν εἰκότως ἐδοκοῦμεν ἀποδειλιᾶν· εἰ δ' ἡμῖν σεμνή τε διετέλεσεν οὖσα καὶ φίλανδρος, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερζητήσεως ἀξία, τί καὶ διανοηθέντες, οὐκ αὖ ὅμοια καὶ περὶ τῆς μελλούσης πρεσβεύεσθαι; ἴσως εἰκὸς αὖ ἐθελῆσαι καὶ ἀμείνονα γενέσθαι, μηδαμοῦ τῆς πρεσβείας ἀμελείᾳ κακωθείσης. δυσωπείτω δέ σε καὶ τὰ τῶν ἀδελφῶν, οὕτω μέχρι νοῦ ἔχοντα. τῷ πρεσβυτάτῳ μὲν γὰρ οὐδὲ γάμος οὐδέπω, τῷ νεωτάτῳ δὲ ἐλπὶς μὲν ἔτι παιδοποιΐας, ἐν σκοπῇ δέ γε τὸ χρόνου. καὶ ἡμεῖς μὲν ἐνὶ τρεῖς γεγόναμεν· τρισὶ δ' ἡμῖν οὐδὲ εἷς. ἴσος δ' καὶ ὁ κίνδυνος τῇ παιδὶ καὶ τῷ βίῳ τῷ μεθ' ἡμᾶς. εἰ γὰρ ἡμεῖς ἀμείνους τοῦ παιδὸς, ἄλλως δὲ καὶ ὁ πατὴρ χείρους, πῶς οὐκ αὖ βελτίους ἐξ ἡμῶν εἰκὸς αὖ ἐπάρξαι; γλυκάνασαν οὖν ἵνες οἷς σφαγησόμεθα γραῦν ὀνόματα, ὡς ἡμῶν οἱ πρόγονοι σωύφηναν. ἐπεὶ δακρύων οὐκ οἷός τε ἐγγυόμην πλείονα γράψαι· καὶ οὐδὲ εἶχον ἀναγκαιότερα τούτων.

Σαρδιανοῖς. 61

Κροῖσος ἀπέβαλε τὴν Λυδῶν ἀρχὴν, Ἅλυν διαβάς· ἐλήφθη ζῶν, ἐδέθη πέδαις· ὅτι πῦρ ἀνεβιβάσθη, τὸ πῦρ εἶδεν ἡμμένον, αἰρόμενον εἰς ὕψος· ἔζησεν. ἐδόκει γὰρ τῷ θεῷ τετιμηκέναι. τί οὖν ὕστερον οὗτος ὁ πρόγονος ὑμῶν ἅμα καὶ βασιλεύς; ὁ τοσαῦτα παθὼν σφᾶς τὴν ἀξίαν, τραπέζης ἐκοινώνησε τῷ πολεμίῳ. σύμβουλος γοῦν δύνοις,

πιστὸς

πιστὸς φίλος. ὑμῖν δ' ἄσπονδα καὶ ἀκήρυκτα, καὶ ἀμείλικτα, ἔπ τε αἰέρα καὶ ἄθεα, τὰ πρὸς γονεῖς, πρὸς τέκνα, τὰ πρὸς φίλους, συγγενεῖς, φυλέτας. ἐχθροὶ γεγόνατε, μήτε τὸν Ἄλλω δίκαιτες, μήτε δεξάμενοι τινὰ ἄνθρωπον ἔξωθεν. καὶ ἡ γῆ φέρει καρπὸν ὑμῖν; ἄδικος ἡ γῆ.

Συγγεφθῦσι λοιδοροῖς. 62

Φῶς, παρουσία πυρός· ἢ οὐκ ἂν ἄλλως γένοιτο. πῦρ μὲν οὖν αὐτὸ τὸ πάθος, καὶ ᾧ γίνεται. καίεται γοῦν. φῶς δὲ ταῖς ὄψεσι μόνον αὐγὴν ἑαυτοῦ παρέχεται, μὴ βιαζόμενον αὐτάς, ἀλλὰ πείθον. τοίνυν καὶ λόγος, ὁ μὲν, ὡς πρὸ πῦρ, καὶ πάθος· ὁ δὲ, ὡς πρὸ αὐγὴ, καὶ φῶς ἐστιν. ὃ κρεῖττον οὖν, εἰ μὴ μεῖζον ἀρχῆς τὸ ῥηθησόμενον, εἴη μοι.

Οὐαλερίῳ. 63

Θάνατος οὐδεὶς οὐδενός, ἢ μόνον ἐμφάσει· καθάπρ ὑδὲ γένεσις οὐδενός, ἢ μόνον ἐμφάσει. τὸ μὲν γὰρ ἐξ οὐσίας πρὸς εἰς φύσιν, ἔδοξε γένεσις, τὸ δὲ ἐκ φύσεως εἰς οὐσίαν, κατ' ταὐτὰ θάνατος· οὔτε γινομένου κατ' ἀλήθειαν τινὸς, οὔτε φθειρομένου ποτέ· μόνον δὲ ἐμφανοῖς ὄντος ἀορίστου τε ὕστερον, τὸ μὲν, διὰ παχύτητα τῆς ὕλης, τὸ δὲ, διὰ λεπτότητα τῆς οὐσίας· οὔσης μὲν ἀεὶ τῆς αὐτῆς, κινήσεσι δὲ διαφερούσης καὶ στάσεσι. τοῦτο γάρ που τὸ ἴδιον ἀνάγκη, τῆς μεταβολῆς οὐκ ἔξωθεν γινομένης ποθέν· ἀλλὰ τοῦ μὲν ὅλου μεταβάλλοντος εἰς τὰ μέρη, τῶν μερῶν δὲ εἰς τὸ ὅλον τρεπομένων, ἐνότητι τοῦ παντός. εἰ δ' ἐρήσεταί τις, τί τοῦτό ἐστι τὸ ποτὲ μὲν ὁρατὸν, ποτὲ δὲ ἀόρατον ἢ τοῖς αὐτοῖς γινόμενον ἢ ἄλλοις, φαίη τις ἂν ὡς ἔθος ἑκάστου ἐστὶν ὧν τὰ δὲ γένη· ὃ πληρωθὲν μὲν ἐφάνη, διὰ τὴν τῆς παχύτητος ἀπιτυπίαν· ἀόρατον δέ ἐστιν, εἰ κενωθὲν διὰ λεπτότητα, τῆς ὕλης βιαζομένης, ἐκφυείσης τε τῷ περιέχοντος αὐτὸ αἰωνίου μέσου, γένηται ἢ οὐδαμῶς, οὐδὲ φθαρτόν. τί δὲ καὶ τὸ τῆς πλάνης ὅπη τοσοῦτον αἰτιολόγητον; οἴονται γάρ τινες, ὃ πεπόνθασιν αὐτοί, τοῦτο πεποιηκέναι. μὴ εἰδότες ὡς ὁ γενητὸς, διὰ γονέων γεγένηται, οὐχ ὑπὸ γονέων· καθάπρ

τὸ δι' ὑμᾶς φυὲν, ἢ ἐκ γῆς φύεται. πάθος τε οὐδὲν τῶν φαινομένων ἧττον ἕκαστον, ἀλλὰ μᾶλλον ἧττον ἑνὸς ἑκάστου. τί οὖν τις ἂν ἄλλο τις εἰπὼν, ἢ πῶς ἂν ἐπιτύχοι οὐσίαν, ὀρθῶς ἂν ὀνομάσειεν; ἢ δι' μόνην ποιεῖται τὴν πάσχειν, πᾶσι γινομένην πάντα, δι' πάντων θεὸς αἰδίως· ὀνόμασι καὶ σχήμασιν ἀφαιρουμένην τὸ ἴδιον, ἀδικουμένην τε. καὶ τοῦτο μὲν ἔλαττον· τότε γὰρ κλαίεταί τις, ὅταν θεὸς ἐξ ἀνθρώπου γένηται, τοῦτο μεταβάσει, καὶ οὐχὶ φύσεως. ὡς γὰρ ἔχει τὸ ἀληθὲς, οὐ πενθητέον σοὶ θάνατον, ἀλλὰ ζημιητέον καὶ σεβαστέον. ζημιὴ γὰρ, ἡ ἀείσηπτε καὶ σωρεύουσα, εἰ ἀφεὶς θεὸν τὸν ἐκεῖ γενόμενον, ἀνθρώπων τὴν πεπισευμένων τανῦν ἀρχὴν, ἢ πότερον ἦρχες. αἰσχρὸν, εἰ χρόνῳ, μὴ λογισμῷ, γένοιο βελτίων· εἰ χρόνος καὶ τοῖς κακοῖς λύπης ἔπαυσε. μέγιστον, ἀρχὴ ἱκανὴ, καὶ πρὸ μειζόνων. ἄρχων ἄριστος, ὃς ἑαυτῷ πρότερον ἄρχει. ποῦ γὰρ ὅσιον ἀπεύχεσθαι τὸ βουλήσει θεοῦ γενόμενον; εἰ τάξις ὅτι τῶν ὄντων, (ἔστι δὲ, καὶ θεὸς ὅπως ἂν τοῦτο) ὁ δίκαιος οὐ βουλήσεται τὰ ἀγαθά; πλεονεκτικὸν γὰρ καὶ πρὸ τάξιν τὸ τοιοῦτον. ἡγήσεται γὰρ τὰ γινόμενα συμφέρειν. πρόελθε καὶ θεράπευσον· δίκασον καὶ παρηγόρησον τοὺς αἰτίους· τῶν δὲ δακρύων οὕτως ἀποτρέψῃς. οὐ τὰ ἴδια τῶν κοινῶν, ἀλλὰ τὰ κοινὰ τῶν ἰδίων πρόμνητέον. οἶς δέ σοι καὶ τὸ τῆς πραμωδίας εἶδος. σοῦ ὅλου τὸν υἱὸν ἔθνει πεπένθηκας. ἄμειψαι τοὺς μετὰ σοῦ λελυπημένους. ἀμείψῃ δὲ, ἐὰν λυπούμενος παύσῃ ταχύ· ἐὰν μὴ πρόελθῃς. φίλους οὐκ ἔχεις, υἱὸν γὰρ ἔχεις καὶ νῦν τὸν τεθνηκότα, φήσὶ τις τῶν νοῦν ἐχόντων. τὸ γὰρ ὂν οὐκ ἀπόλυται· διὰ τοῦτο ὄν, ὅτι ἔσαι διὰ παντός. ἢ καὶ τὸ μὴ ὂν γίνεται. πῶς δ' ἂν γένοιτο, μὴ ἀπολλυμένου τὸ ὄντος; εἶπεν ἂν ἕτερός τις, ὡς ἀσεβεῖς τε καὶ ἀδικεῖς. ἀσεβεῖς μὲν τὸν θεὸν, ἀδικεῖς γὰρ τὸν υἱόν. μᾶλλον δὲ, κἀκεῖνον ἀσεβεῖς. βούλει δὲ μαθεῖν οἷον ὅτι θάνατος; ἄγελέ με πέμψας μετὰ τούτου πρὸς φωνήν· ἵνα ἐὰν μὴ μεταμφιέσῃ, πρᾶγμα κρείττονά με σαυτοῦ πεποίηκας. ἔχεις χρόνον, ἔχεις γυναῖκα, ἔμφρονα, φίλανδρον· ὁ λόκληρος εἶ· πρᾶξαι σαυτοῦ λάβε

τὸ λεῖπον. Ῥωμαῖός τις τῶν παλαιγενότων, ἵνα σώσῃ τὸν τῆς ἀρχῆς νόμον τε καὶ κόσμον, υἱὸν ἴδιον ἀπέκτεινε, καὶ στεφανώσας ἀπέκτεινε. πόλεων ἄρχης πεντακοσίων Ῥωμαίων ὁ ἀγχιμέσαπος· ταῦτα σαυτὸν διαπίθης, ἐξ ὧν οὐδὲ οἰκίας τὰς ἀσαθῶς ἄρξει, μήτε γε πόλεών τε καὶ ἐθνῶν. Ἀπολλώνιος εἰ παρὼν, Φαβούλλαν αὖ μὴ πεισθεῖν ἔπεισε.

Βασιλεὺς Βαβυλωνίων Γάρμος Νεομηδῇ Ἰνδῶν βασιλεῖ.

Εἰ μὴ ἀδίκεργος ἦς, οὐκ ἂν ἦς ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις ἀδάμασι δίκαιος. οὐδ' ἂν ἄρχων ἐν Ἰνδοῖς, ἐδίκαζες Βαβυλωνίοις. πόθεν γάρ σοι γνώριμος ἦν ὁ ἡμέτερος δῆμος; νῦν δὲ ἐπείσασας ἀρχὴν τὴν ἐμὴν, ἰσονομοκρίμονος ὄψεσθαι, καὶ τοιαύτας ἀρχὰς καθιείς· καὶ ἀδάμα ποιούμενος τῆς πλεονεξίας τὴν φιλανθρωπίαν. πεφανεῖς δὲ οὐδέν. οὔτε γὰρ λαθεῖν δυνάμενος.

Ἀπολλώνιος Εὐφράτῃ. 64

Ἦν Πραξιτέλης Χαλκιδεὺς μαινόμενος ἄνθρωπος. ὅτε ὤφθη ἀδὲ τὰς θύρας τὰς ἐμὰς ξίφος ἔχων ἐν Κορίνθῳ, μετὰ σοῦ γνώριμος. ὡς ἂν ἡ ὀψὲ βουλὴ αἰτία; ὃ γὰρ πώποτε σοὶ βοῦς ἤλασα· ἐπεὶ μάλα πολλὰ μεταξὺ ὄρεά τε ἰσιόεντα, θάλασσά τε ἠχήεσσα, τῆς τε ἐμῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς σῆς.

Λεσβώνακτι. 65

Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης, ὦ σοφός. εἰ δὲ Σκύθης, ὅτι δὲ Σκύθης. Λακεδαιμονίοις Ἀπολλωνίῳ.

Ταῦ δεδομένας ὑμῖν σοὶ ἀπεσάλκαμεν, πόδε αἰτίχαφον σημηνάμενοι τῇ δημοσίᾳ σφραγῖδι, ἵνα ἴδῃς.

Ἀπολλώνιος ἐφόροις καὶ Λακεδαιμονίοις. 66

Ἄνδρας ὑμᾶς ἐθισόμενον ὑπήνην μὴ ἔχοντας, τοὺς μηροὺς δὲ τὰ σκέλη λείους τε καὶ λευκούς· μαλακὰς χλανίδας ἠμφιεσμένους λεπτὰς, δακτυλίους πολλοὺς καὶ καλοὺς περικειμένους, ἰσοδεδεμένους ἰσόδημα τὸ Ἰωνικόν. οὐκ ἐπέγνων τοὺς λεγομένους τρέσβεις· ἡ δὲ ὄψις ἡ Λακεδαι-

μονίους ἔφασκεν.

Τοῖς αὐτοῖς. 67

Καλεῖτέ με πολλάκις βοηθὸν ὑμῖν τῶν νόμων καὶ τῶν νέων ἐσόμενον. ἡ Σόλωνος δὲ πόλις οὐ καλεῖ με· Λυκοῦργον αἰδεῖσθε.

Ἐφεσίων τοῖς ἐν Ἀρτέμιδι. 68

Ἔξος ὑμῖν ἅπαν ἁγιστείας, ἔξος ἢ βασιλικῆς ὑμῶν. ἀλλ' ὑμεῖς, ἑστιάτορες μὲν καὶ δαιτυμόνες οὐ μεμπτοί, μεμπτοὶ δὲ συοίκοι τῇ θεῷ, νύκτας τε καὶ ἡμέρας. ἢ οὐκ αἰ κλέπται τε καὶ λῃσταὶ, καὶ ἀνδραποδισταὶ, καὶ πᾶς εἴτις ἄδικος, ἢ ἱεροσύλος, ἰῶ ὁρμώμενος αὐτόθεν. τὸ γὰρ τῶν ἀποστεροῦντων, τύχης ὄζιν.

Τοῖς αὐτοῖς. 69

Ἦλθεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀνὴρ Ἕλλην τὸ φύσιν, οὐκ Ἀθηναῖος, οὐδὲ Μεγαρεύς, γελοῖον ὄνομα, παροικήσων ὑμῶν τῇ θεῷ. δότε μοι τόπον ἔνθα μὴ καθαρσίων δέησις μοι, καὶ ὅθεν ἔνδον ἀεὶ μένω.

Τοῖς αὐτοῖς. 70

Ἀνεῖται θύουσι τὸ ἱερὸν, ἀλεκτρυόνοις, ὑμνοῦσιν, ἰκέταις· Ἕλλησι, βαρβάροις· ἐλευθέροις, δούλοις. ὑπερφυῶς θεῖος ὁ νόμος. ὑπογινώσκω τὰ σύμβολα τὰ Διός τε καὶ Λητοῦς, ἐὰν μόνα ταῦτα.

Μιλησίοις. 71

Σεισμὸς ὑμῶν τὸ γλῶσσαν ἔσεισε· καὶ γὰρ ἄλλων πολλῶν πολλάκις. ἀλλ' ἔπαθον μὲν ἃ ἠτύχουν ἐξ ἀνάγκης, ἐλεούμενοι δὲ οὐ μισούμενοι ἀλλήλοις ἐφαίνοντο. μόνοι δὲ ὑμεῖς καὶ θεοῖς ὅπλα καὶ πῦρ ἐπενέγκατε, καὶ θεοῖς θεομάχοις ὦν καὶ οἱ ἑτέρωθεν δέονται, καὶ μετὰ κινδύνους καὶ πρὸ κινδύνων. ἀλλὰ καὶ φιλόσοφον ἄνδρα * * * ὑμεῖς Ἑλλήνων δύο, δημοσίᾳ τὸ πάθημα φήναντα πολλάκις, καὶ προαγορεύσαντα γλυμμένους τοῖς σώμασιν αὐτὸν, ὅτε ἔσωσεν ὁ θεὸς, πιεῖν ἐλέγετε καθ' ἑκάστην ἡμέραν. ὦ τῆς δημοσίας ἀμαθίας. καὶ πατὴρ ὑμῶν λέγεται Θαλῆς.

Τραλλιανοῖς. 72.

Πολλοὶ πολλαχόθεν, ἄλλοι κατ' ἄλλας αἰτίας, νεώτεροί τε καὶ πρεσβύτεροι φοιτῶσι παρ' ἐμέ. τὰς φύσεις οὖν ἑνὸς ἑκάστου σκέπτομαι, καὶ τοὺς τρόπους, ὡς ἔνι μάλιστα σωφρονέστατα, τό, τε πρὸς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ἑκάστου δίκαιον ἦθος, ἢ τοὐναντίον. εἰς τοῦτο δὲ τὴν ἡμέραν οὐκ ἂν ἔχοιμι προκρῖναι Τραλλιανῶν ὑμῶν οὐ Λυδοὺς, οὐκ Ἀχαιοὺς, οὐκ Ἴωνας· ἀλλ' οὐδὲ τοὺς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος Θουρίους, Κρότωνας, Ταραντίνους, ἢ ἄλλους ἄλλοις τοῦ ὀκεῖ λεγομένων ἀδαιμόνων Ἰταλιωτῶν, ἢ ἑτέρων τινῶν. τίς οὖν ἡ αἰτία, δι' ἣν ἀποδέχομαι μὲν ὑμᾶς, οὐ γίνομαι δὲ τοιούτοις ἀνδράσι συοίκος, καίτοι ὢν ἡμέτερον; ἄλλοτε ποτ' ἂν εἴποιμι· νῦν δὲ μόνον ὑμᾶς ἐπαινεῖν καιρός, ἄνδρας τε τοὺς ἡγεμονικοὺς ὑμῶν ὡς πολὺ κρείττους τοῦ παρ' ἑτέροις, ἀρετῇ καὶ λόγῳ, καὶ μᾶλλον παρ' οἷς γεγόνασι.

Σαΐταις. 73

Ἀθηναίων ἀπόγονοι ἐστὲ, καθάπερ ὁ Τίμαιος Πλάτων φησίν. οἱ δὲ τοῦ κοινοῦ ὑμῶν θεὸν ἐξορίζουσι τὸ Ἀττικῆς, Νῆϊν μὲν, τοῦ ὑφ' ὑμῶν, Ἀθηναῖ δὲ, τοῦ ἀπ' αὐτῶν ὀνομαζομένου, οὐ μέντοι Ἕλληνες. ὅπως δ' οὐ μέντοι, ἐγὼ φράσω. γέρων σοφὸς οὐδεὶς Ἀθηναῖος. οὐ γὰρ ἔφυ γυνὴ πᾶσα παντὸς, ὅτι μηδεμία μηδενός. ὁ κόλαξ, περὶ τὰς πύλας· ὁ συκοφάντης, περὶ τοὺς πυλῶνας· ὁ μάγειρος, καὶ περὶ τοὺς μαγείρων τοίχους· ὁ βδελυκτὸς, περὶ τὴν Μουσυχίαν, καὶ περὶ τὸ Γειραιῶς. ὁ θεὸς δὲ οὐδὲ Σωσίου ἔχει.

Ἴωσιν. 74

Ἕλληνες οἴεσθε δεῖν ὀνομάζεσθαι, διὰ τὰ γένη, καὶ τοὺς ἐμφερεστάτους ἀποικίαν· Ἕλλησι δὲ, ὡς περ ἔθη καὶ νόμοι, καὶ γλῶττα, καὶ βίος ἴδιος, οὕτω καὶ σχῆμα καὶ εἶδος ἀνθρώπων. ἀλλ' ὑμῶν γε οὐδὲ τὰ ὀνόματα μένει τοῖς πολλοῖς, ἀλλ' ὑπὸ τῆς νέας ταύτης δαιμονίας ἀπολωλέκατε τὰ τῶν προγόνων σύμβολα. καλῶς οὐδὲ τοῖς πάθοις ἐκεῖνοι δέχοιντ' ἄν, ἅτε ἀγνῶτας αὐτοῖς γενομένους. εἴγε πρότερον

ἡρώων ἰῶ ὀνόματα, καὶ ναυμάχων καὶ νομοθετῶν· νυνὶ
δ' Λουκούλλων τε καὶ Φανελίων, καὶ Λβυκανίων θ' μα-
καρίων. ἐμοὶ μὴ εἴη μᾶλλον ὄνομα Μίμνερμος.

Ἐσταίῳ. 75

Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀπολλώνιος ἰῶ τεὶς τῦ Μιλησόδου· σὺ
δ' ἅπαξ ἐθέλεις ὀνομάζεσθαι Λουκρίπος, ἢ Λύκαρκος. Τί-
νος σὺ τούτων ἀπόγονος; αἰσχρόν, εἰ ὄνομα μὴ ἔχοις τινός,
τὸ δὲ εἶδος αὐτὸ μὴ ἔχοις.

Τῷ αὐτῷ. 76

Γατείδος ἐσμὲν πορρωτέρω σοὶ δαίμονι· ἤδη δὲ τὰ τῆς
πόλεως πρήγματα ἐν νῷ ἐβαλόμην. ὁδεύει μοῖρα πρὸς
τέλος ἀνδρῶν, οἳ τὰν πρόσθεν λελόγχασι τιμάν. ἀρξει δὲ
τοιοῖσδε παιδάρια, καὶ μικρὸν ἐπάνω τούτων μείονες.
ἐνθαῦθά που δεῖ μὴ σφαλῆ τὰ τοῦ νέων κυβερνώμενα.
σοὶ δ' οὐ δεῖ, ἐπεὶ βεβιώκαμεν.

Τοῖς Στωϊκοῖς. 77

Ὦρα καὶ λιμὸς ἰῶ Βάσσε, καὶ πάρ ὄντων τῷ πατρὶ συ-
χνῶν χρημάτων. πρόσθον μὲν οὖν ἔφυγε Μεγάρασδε, σὺν
ἐνὶ τῶν λεγομένων ἑπτὰ σοφῶν, ἅμα δὲ καὶ μαστροπῶν (σοφῆς
γὰρ ἀμφοτέροις ἔδει, καὶ ἐφοδίων) ἔπειτα ἐκεῖθεν εἰς Συ-
ρίαν. ὑπεδέχετο δὲ τὸν ὡραῖον Εὐφράτης, καὶ εἶπε ὁμοίως
ἐδεῖτο τοῦ τότε καλοῦ, ὥστε αἱρεῖσθαί τι τῶν ἀπόντων δι' εὔ-
νοιαν.

Τοῖς ἐν Σάρδεσιν. 78

Ὁ παῖς Ἀλυάττεω σῶσαι τὴν ἑαυτῦ πόλιν ἀδυνάτως
ἐχόντι καὶ ἀμήχανος, καίπερ ὢν βασιλεύς τε καὶ Κροῖ-
σος· ὑμεῖς δὲ ποίῳ πεποιθότες ἄρα λέοντι, πόλεμον ἄσπον-
δον ἤρασθε; παῖδες, νέοι, πάντες, ἄνδρες, γέροντες· ἀλλὰ
καὶ παρθένοι, καὶ γυναῖκες. Εὐννύων νομίσαι ἄν τις τὴν
πόλιν εἶναι, καὶ οὐχὶ Δήμητρος. ἡ δὲ θεὰ, φιλάνθρωπος· ὑμῖν
δὲ τίς ἐστ' ὁ χόλος;

Τοῖς αὐτοῖς. 79

Εἰκὸς εἰς πόλιν ἀρχαίαν τε καὶ μεγάλην ἐθελῆσαι φι-

λόσοφον ἀρχαῖον ὠθαγγέλης. καὶ παρεγχώμιω αὖ αὐτὸς ἐκὼν, κλη θῶμαι μὴ ὠθειμείνας, ὡς ὑφ' ἑτέρων πολλῶν, εἰ ποιήσην μίαν ὑμῶν τὴν πόλιν ἔμελλον, ἤθη, καὶ φύσει, ⁊ νόμῳ, καὶ θεῷ. καὶ τὸ ὅσον ἐπ' ἐμοὶ, πάντως αὖ ἐποίησα. σάσις ᾖ, ὡς ἔφη τις, πολέμου χαλεπώτερον.

Φοιτητὰς. 80

Διὰ φιλοσοφίαν εἵρηται τῶν εἰρημένων ἕκαστον, οὐ δὶ Εὐφράτην. μὴ τὸ Γραῦκιτέλους ξίφος ἢ τὸ Λισίου φάρμακον προσθῆναι μέ τις δόξῃ. ⁊ πῶς γὰρ ὅσιν Εὐφράτου.

Σιτοκαπήλοις. 81

Ἡ γῆ, πάντων μήτηρ (δικαία γάρ) ὑμεῖς δὲ ἄδικοι ὄντες, πεποίησθε αὐτὴν ἑαυτῶν μόνων μητέρα. ⁊ εἰ μὴ παύσησθε, οὐκ ἐάσω ὑμᾶς ἐν αὐτῇ ἐσάναι.

Βασιλεῖ Φραώτης Ἰάρχα διδασκάλῳ, καὶ τοῖς σὺν αὐτὸν σοφοῖς.

Ἀπολλώνιος ἀνὴρ σοφώτατος σοφωτέροις ὑμᾶς ἑαυτοῦ ἤγεῖται· καὶ μαθητόμβροτος ἥκει τὰ ὑμέτερα. πέμπετε οὖν αὐτὸν εἰδότα ὁπόσα ἴστε. ὡς ἀπολεῖται οὐδὲν τῶν μαθημάτων ὑμῖν. καὶ γὰρ λέγει ἄριστα ἀνθρώπων, ⁊ μέμνηται. ἰδέτω ⁊ τὸν θρόνον ἐφ' οὗ καθίσαντί μοι, τὴν βασιλείαν ἔδωκας Ἰάρχα πάτερ. ⁊ οἱ ἑπόμβροι δὲ αὐτῷ ἄξιοι ἐπαίνου, ὅτι τοιοῦδε ἀνδρὸς ἥπλωνται.

Ἀπολλώνιος τοῖς αὐτοῖς. 82

Ἀφικόμβρω μοι πεζῇ πρὸς ὑμᾶς ἐδόκατε τὴν θάλασσαν. ἀλλὰ ⁊ σοφίας τῆς ἐν ὑμῖν κοινωνήσαντες, δεδώκατε καὶ δι' ὃ οὐ χρεὼν προβύεσθαι. μεμνήσεσθαι τύπων ⁊ πρὸς Ἕλληνας. κοινωνήσω τε ὡς παροῦσι λόγων, εἰ μὴ μάτην ἕπομαι τῷ Ταντάλου.

Τίτῳ βασιλεῖ.

Μὴ βουληθέντι σοὶ ἐπ' αἰσχύνῃ κηρύττεσθαι, μηδ' ὅτι δίκαιον ἅμα, δίδωμι ἐγὼ τὸν σωφροσύνης στέφανον· ἐπειδὴ ἐφ' οἷς δεῖ φανῆναι, γινώσκεις.

Δημητρίῳ Σουνιεῖ. 84

Δίδωμί σε βασιλεῖ Τίτῳ διδάσκαλον τῆς βασιλείας ἤθους· οὐ δὲ ἀληθεύσαί τε μετρίως αὐτὸν δίδου, ξυγίγνου αὐτῷ, πλὴν ὀργῆς, πάντα.

Αὐτοκράτωρ Οὐεσπασιανὸς Ἀπολλωνίῳ φιλοσόφῳ χαίρειν.

Εἰ πάντες, Ἀπολλώνιε, κατὰ ταυτά σοι φιλοσοφεῖν ἤθελον, σφόδρα αἱ ἀδαμόνως ἔτρεχον φιλοσοφία τε καὶ πενία. φιλοσοφία μὲν ἀδεκάστως ἔχουσα· πενία δὲ, αὐθαιρέτως. Ἔρρωσο.

ΤΩΝ ΦΑΛΑΡΙΔΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΙΝΕΣ.

Λεοντίνοις. 1

Εἰ καταλῦσαί με τὸν πρὸς ὑμᾶς ὁρμήσεσθε πόλεμον, μηδὲν αἰδεσθέντες, ἔκδοτέ μοι Λυκῖνον· ἵνα τῇ ὀργῇ ἅπασαν εἰς τοῦτον ἀφεὶς, παύσωμαι τοῦ πρὸς τὴν πόλιν θυμοῦ. χρήσομαι δὲ οὐδὲν αὐτῷ χαλεπώτερον ἢ πάντας ὑμᾶς ὀπίσω βουλομένους.

Ζβυξίππῳ. 2

Τῷ μὲν ἐμῷ σοῦ διὰ τὴν νεότητα συγγινώσκω, σοὶ δὲ διὰ τὸ γῆρας, καίτοι ἀσύγγνωστα πεποιηκόσιν. ἀλλὰ μήποτε μὴ παύσησθε τῆς ἀνοίας, οὔτε ἐκεῖνον ἡ νεότης, οὔτε σὲ τὸ γῆρας ἐξαιρήσεται. διὸ ταῦτα καὶ μᾶλλον κολασθήσεσθε, διὰ ἃ νῦν συγγνώμης ἀξιοῦσθε.

Εὐμήλῳ. 3

Οὔτε δοκοῦντος οὔτε ὄντος ἀδίκου τὸν κατάρξαντα πλημμελεῖν, ἀμύνεσθαι, τὸ πρόσθεν γεγόνοτος ὑπὸ σοῦ, τὸ δεύτερον ἀφ' ἡμῶν ἔσεσθαι προσδέχου.

Ἀμφινόμῳ. 4

Οὐ δίδοναι χάριτας οἶομαι, δωρούμενος ἀγαθοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον παρ' αὐτῶν λαμβάνειν. ὅθεν ἀξιῶ, μὴ ὡς προδεδωκότα με χάριν, ἀλλ' ὡς προσοφείλοντά σοι, διὰ τὸ βουληθῆναί σε λαβεῖν ἃ ἐπέμψαμεν, χάρε.

Ἀντιμάχῳ. 5

Εἰ μὲν ἔχων οὐκ ἀπεδίδουν τὸ δάνειον, ἐκὼν εἶν πονηρός· εἰ δ' οὐκ ἔχων, ἀδικεῖς μέν, τὸ δὲ ἀκούσιον διὰ τοῖς ἀνθρωπίνοις λογιζομένοις, συγγνώμης ἀξιοῦται. ἢ δὲ συγγνώμη γίνωσκε ὅτι μέλλησίς ἐστιν ἀπολήψεως, οὐ παντελὴς χρημάτων ἀπώλεια.

Νικία. 6

Ἐφ' οἷς μισεῖς σου τὸν υἱὸν ὅπλοις σοις οὐ μιμεῖται ζῆπος, ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων πάντων φιλεῖται. σοὶ δὲ οὐδὲ ὅπ πάντες οἱ τοῦτον φιλοῦντες, σὲ μισοῦσι.

Ἀνταθένει καὶ Θεοπόμῳ. 7

Τῶν ὑπ' ἐμοῦ πεμφθεισῶν δωρεῶν Ἀνταθένης μὲν τὸ μέρος ἐδέξατο, Θεόπομος δ', οὔ. διὸ τῷ μὲν οἶδα χάριν, τὸν δ' οὐ μέμφομαι. ὁ μὲν γὰρ οὐδὲν ἠλάττωσέ με λαβὼν, ὁ δὲ οὐδὲν ἐζημίωσε.

Δημαρέτῳ. 8

Μὴ θαύμαζε τὸν Ἀλκίνου τὸ Δορυμβίου θάνατον, ὡς μετὰ πικρίας καὶ τραγικῆς ὠμότητος πεπραγμένον. πολλῷ γὰρ ἔτι θαυμασιώτερον, δίς τε καὶ τρὶς ἀδείας ἀξιωθέντας ὑπὸ τοῦ τράγου, τότε κολασθῆναι.

Ἱέρωνι. 9

Πολλὰ λέγειν οὐκ ἔχων καὶ κατ' ἐμοῦ, καὶ σοὶ ἥς κατ' ἐμοῦ πεφλυάρηκας ἐν Λεοντίνοις δημοκοπίας, οὐδὲν ἔρως σοὶ λοιδορότερον, πλὴν ὅτι κώνωπος ἐλέφας Ἰνδὸς ὑπ' ἀλεγίζει.

Λεοσθενέτῳ. 10

Οὐ λυπεῖ με τὸ γῆρας. οὐ γὰρ ἡ τῆς τραγῳδίας ἰσχὺς γεγήρακεν, ἀλλὰ Φάλαρις. λυπεῖς δέ με σύ, λίαν ὑποφοβούμενός μου. τὸ γὰρ εἰμαρμένον ἥξει, κἂν Λεοσθένης μᾶλλον ἢ δεῖ φοβηθῇ.

Πολλῷ δὲ κρεῖττόν ἐστι, μὴ δεδοικότα
Παθεῖν τὸ μέλλον δεινὸν, ἢ δεδοικότα.

ἵνα σοὶ καὶ μετὰ τῶν ἀποδειγμάτων ποιητικῶν ὑπογέλω.

Καμαρινταίοις. 11

Καὶ εἰς Γέλαν ἔπεμψα καὶ εἰς Λεοντίνους· ἐγὼ δὲ ὑμᾶς πέμψαι δεῖν ὠήθην, ὅπως μοι συλλάβησθε εἰς τὰ παρόντα, οὐχ ὅπλων οὐδὲ ἵππων δεομένῳ, οὐδὲ ἀνδρῶν (ὧν κενὸν εἶ) λέγετε τὴν πόλιν) ἀλλ' ἀργυρίου. καὶ Λεοντῖνοι μὲν ἡμῖν ἔπεμψαν πέντε τάλαντα ἀργύρου, Γελῷοι δὲ ὑπέσχοντο δέκα δώσειν. ὑμᾶς δ', οὔτε βραδυτέρους

Λεοντίνων, οὔτε μικροπρεπεστέρους ἔσεσθαι Γελλάων ὑπολαμβάνω.

Ἀξιόχῳ. 12

Σεμνύεσθαι μὲν ὥσπερ ἐπ' ἄλλῳ τινὶ τῶν καλῶν, καὶ ἐπ' ἀληθείᾳ, εἰκός ἐστιν. ἐγὼ δὲ μίαν ἀληθείαν, ἀρετὴν οἶδα, τὰ δ' ἄλλα πάντα τύχῃ. καὶ γοῦν τὸν μὲν οὐκ φαύλων ἀγαθὸς, καὶ βασιλέων καὶ πάντων ἀληθέστατος· ὁ δ' ἐξ ἀγαθῶν φαῦλος, αὐτός τε ἑαυτῷ καὶ τῶν ταπεινοτάτων δυσληθέστατος. ὥστε ψυχῆς ἔπαινον αὐχεῖ θεὸς συνακουσίοις, μὴ σεσόφων τεθνηκυῖαν ἐν ἀδοξοτέροις διδόχοις ἀληθείαν.

Τιμολάῳ. 13

Τὸ μηδὲν ἁμαρτάνειν, εἰκότως ἴσως καὶ δικαίως θεοῦ νομίζεται· τὸ δ' ἁμαρτόντα, τοῦτῳ αὖτῳ θεὸς τὸ μέλλον σεσωφρονίσθαι, ἀνθρώπου. τὸ μὲν τοι μηδὲν παίσαντα καὶ ἀτυχήσαντα πεφυλάχθαι, οὐκ οἶδα ἄλλου τινὸς ὑπολειφθῆναι δυνάμενον, ἢ κακοῦ. αἰσχρὸν οὖν (ἐπὶ γὰρ ἔγγιον σεσοφισθυσόμεθα) ἑτέροις σῴζεσθαι σημεῖον τὸ ἀβουλίας γενόμενον, αὐτὸν ἑαυτῷ μηδὲν ὠφέλιμον γενέσθαι.

ΤΩΝ ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΙΝΕΣ.

Ἰουλιανὸς Λιβανίῳ. 1

Ἀνέγνων χθὲς τὸν λόγον σου ἀείστου χαρίεντος. ἀρισήσας δὲ, πρὶν ἀναπαύσασθαι, τὸ λοιπὸν προσαπέδωκα τῆς ἀναγνώσεως. μακάριος εἶ, λέγειν οὕτω, μᾶλλον δὲ φρονεῖν ὅτω δυνάμεως. ὦ λόγος. ὦ φρένες. ὦ σωφροσύνης. ὦ διαίρεσις. ὦ ὀνομάτων. ὦ τάξις. ὦ ἁρμονίας. ὦ λέξις. ὦ ἁρμονία. ὦ σωφήκη.

Ἰουλιανὸς Μαξίμῳ φιλοσόφῳ. 2

Ἀλέξανδρον μὲν τὸν Μακεδόνα τοῖς Ὁμήρου ποιήμασιν ἐφυπνώττειν λόγος, ἵνα δὴ καὶ νύκτα καὶ μέθ' ἡμέραν αὐτοῖς τοῖς πολεμικοῖς ὁμιλῇ σωφήμασιν· ἡμεῖς δέ σου ταῖς ὀπισολαῖς, ὥσπερ παιγνίοις ἢ φαρμάκοις, συγκαθεύδομεν καὶ οὐ διαλείπομεν ἐντυγχάνοντες ἀεί, καθάπερ νεαρᾶς ἔτι, καὶ πρόσφορον εἰς χεῖρας ἥκούσας. εἴπερ οὖν ἐθέλεις ἡμῖν εἰκόνα τῆς σῆς παρουσίας τινὰ ἐν τοῖς γράμμασιν ὁμιλίαν προξενεῖν, γράφε, καὶ μὴ λῆγε συνεχῶς τοῦτο πράττων. μᾶλλον δὲ ἧκε σὺ θεοῖς· ἐνθυμούμενος ὡς ἡμῖν ἕως ἂν ἀπῇς, οὐδὲ ὅπως ζῶμεν, εἰπεῖν ἔστιν· ἢ ὅτε μόνον τοῖς πρὸς σοῦ γραφομένοις ἐντυχεῖν ἔξεστιν.

Ἰουλιανὸς Γρηγορίῳ ἡγεμόνι. 3

Ἐμοὶ καὶ γράμμα πρὸς σοῦ μικρὸν ἀρκεῖ μεγάλης ἡδονῆς πρόφασιν μνησθῆναι. ἐγὼ δίνιω οἷς ἔγραψας, λίαν ἡδεῖς, ἀντιδίδωμι καὶ αὐτὸς τοιοῦτον· οὐ τῷ τῶν ὀπισολῶν μήκει μᾶλλον ἢ τῷ τῆς διανοίας μεγέθει τὰς τῶν ἑταίρων φιλίας ἐκτείνεσθαι δεῖν κρίνων.

Ἰουλιανὸς Λουκιανῷ σοφιστῇ. 4

Γράφω, καὶ αὐτυχεῖν ἀξιῶ τοῦ ἴσου. εἰ δὲ ἀδικῶ, συνεχῶς ὀπισέλλων, αἰτοῦμαι δικασθῆναι δέομαι τῶν ὁμοίων παθῶν.

Μαξίμῳ φιλοσόφῳ. 5

Χρὴ ξεῖνον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν, Ὅμηρος ὁ σοφὸς ἐνομοθέτησεν· ἡμῖν δὲ ἐπαρχὰς ποιεῖς ἀλλήλοις ξενικῆς φιλίας ἀμείνων, ἥ τε δι' ἐπιστολῆς καὶ τῆς εἰς τοὺς θεοὺς ἀσεβείας. ὥστε οὐκ ἄν με τις ἐχάλεπα δικαίως τὸν Ὁμήρου παραβαίνοντα νόμον, εἰ μὴ δεῖ πλείον σε μένειν παρ' ἡμῖν ἀξιώσαιμι. ἀλλά σοι τὸ σωμάτιον ἰδὼν ὑπομελείας πλείονος δεόμενον, ἐπέτρεψα βαδίζειν εἰς τὴν πατρίδα· καὶ ῥαστώνης ἐπιμελήσην τῆς πορείας. ὀχήματα γοῦν ἔξεστί σοι δημοσίᾳ χρήσασθαι. πορεύοιεν δέ σε σὺν Ἀσκληπιῷ πάντες οἱ θεοί, καὶ πάλιν ἡμῖν σωτυχεῖν δοῖεν.

Ιουλιανὸς Δοσιθέῳ. 6

Μικροῦ μοι ἐπῆλθε δακρύσαι. καίτοιγε ἐχελῶ ἐφ' ἡμῖν τοὔνομα τὸ σὸν φθεγγόμενον. ἀνεμνήσθην γὰρ τοῦ γυναίου καὶ πάντα θαυμασίου παῖδος ἡμῶν. οὗ εἰ μὴ ζηλώσεις, καὶ αὐτός τε ἀθάλμων ἔσῃ, καὶ τῷ βίῳ δώσεις, ὡς ἐκεῖνος, ἐφ' ὅτῳ φιλοτιμήσονται. ῥᾳδιμήσας δὲ, λυπήσεις ἐμέ· σαυτῷ δ', ὅτε μηδὲν ὄφελος, μέμψῃ.

Ἀνεπίγραφος. 7

Γαίτων μὲν ἕνεκα μοὶ τὸ σῶμα διάκειται μετρίως. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς γνώμης ἔχει καλῶς. οἶμαι δ' ἐγὼ τούτου προοίμιον εἶναι μηδὲν κρεῖττον ὑπολαμβάνειν φίλου παρὰ φίλου πεμπομένην. ἵνα οὖν δῆτα τὸ προοίμιον; αἰτήσεως, οἶμαι. ἵνα δ' ἡ αἴτησις; ὑπολαβόντος ἀμοιβαίων. ἃς εἴπερ γε καὶ κατ' διάνοιαν ὁμολογήσαις ταῖς ἐμαῖς, αἴτια παρὰ σοῦ ταῦτα πρὸς ἡμᾶς ἐξαγγελοῦσας.

ΤΩΝ ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΡΗΝΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΙΝΕΣ.

Ἰωαννῆ. 1

Ἀφοβία μελίση, τὸ φοβεῖσθαι τοὺς νόμους· σὺ δὲ αὐτοὺς ἡμῶν ἀεὶ φανιῶναι φοβούμενος. τετρωμένῳ δέδιθι τοὺς ἐχθρούς, καὶ μετὰ τούτων τοὺς δικαστάς, αἰ μὴ κλέπτωσι. κἂν κλέπτωσι μόνον, μὴ σὺ ᾧ ἧς ὁ τὰ πλείω δίδους, οὐδὲν ἧττον ἀλγεῖν. ὀργίζονται γὰρ τῶν νόμων ὅταν καὶ μισθοδότας προσλάβωσιν.

Ἀναστασίῳ. 2

Ἥδιον. ἀλλὰ πῶς οἴει; πάνυ μὲν οὖν ἀπὸ βαθείας τῆς γνώμης ἥδιον, μαθὼν τὰ χρυσᾶ παιδία τῇ τοῦ βασιλέως φωνῇ νόμῳ σοι παιδία γεγόμενα· μᾶλλον μέν, ὅπ σε φιλῶ· (ἵνα γὰρ αὖ δικαιότερον;) εἶθ' ὅπ πονηροὺς ἀνθρώπους μισῶ, ὧν τὰς ἐν σκότῳ καὶ γοητείαις ἐλπίδας ἡ χρησὴ τύχη τῶν παιδίων ὑπέμετο.

Διογένει. 3

Τοιοῦτόν ἐστιν ἡ Σύρων βυφή· καὶ συγγενῶν καὶ φίλων ὁπλίσμονας ἀποδείκνυσι. μιᾷ γὰρ οὐπω πέμπτος ἀφ' οὗ γράμμασιν ἡμᾶς οὐκ ἠασάσω· καὶ ταῦτα, δεύσης σοὶ τῆς φύσεως οὐ μόνον πρὸς χρείαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἔνδειξιν καὶ φιλοτιμίαν, ἵνα γοργύειν ὁπτολάς. ἀλλ' αὖ αὐτὸς ὑγιαίνῃς, καὶ τὰ χρυσᾶ παιδία, καὶ ἡ καλλίπαις μήτηρ αὐτῶν, ἡμῖν καὶ πᾶσι ἄλλοις ἔχει.

Σιμπλικίῳ. 4

Ἔδει σοὶ τοῖς τύχαις τὰς γνώμας μὴ συνεξαίρεσθαι· μηδὲ τὸ μεμνῆσθαι τῶν πάλαι φίλων, ἔλαττον ἡγεῖ-

θαι τῆς παρούσης ἀξίας. οὐ δὲ ἡμῖν ὁπλήσμων ἐγγύς χρόνου συχνοῦ. χαλῶ δὲ οὐχί, καίτοι σφοδρᾶς διαθέσεως σωναγάσης ἡμᾶς ἀλλήλοις.

Τρωΐλῳ. 5

Ἀλλ' εἰ μήτε Κυρηναῖοι, μήτ' αἱ πόλεις ἀσυγκιτόνων ἀποπέμπουσί σοι χάειν ἀξίαν, ἀλλ' ὧν ὁ θαυμάσιος Ἀνασάσιος αὐτῆς χάφει, πάντως γε ἡ τοῦ Θεοῦ σοι θεοσέσαι χάεις, ᾧ σαυτὸν οἰκειοῖς τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἀεργικῆς θεραπρέσεως. ἀδαιμονοίης ἄριστε φιλοσόφων. οὕτω γὰρ ἐμοί σε φίλον καλεῖν, ὥσπερ ἐπαγορεύει τὰ θεράπματα.

Κώνσαντι. 6

Εἰ δὲ φιλοσοφίας ὑμᾶς ἀρέτειν, οὐ μόνον ἐν τοῖς παροῦσι καὶ μεταχοῦσιν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἀποῦσι ὑμῆσεις. ὁ δὲ θεασίσιος Ἀμμωνιανὸς, ὁ παρ' ἡμῖν ποτὲ τυχὼν ἀμείνονος λήξεως, ἐμοὶ δοκεῖ, πάρεστι καὶ ἀπεῖναι δοκῶν. τοῦτον συλλεγῆ σφόδρα αὐτανέψιον ὁ παρ' ὑμῖν Σωτήειχος ἀδικεῖ. δεῖξον ὅπι κήδῃ Διονισίου, καὶ πεπαύσεται Σωτήειχος ἀδικῶν.

Σιμπλικίῳ. 7

Ἀφιέναι φησὶ δεῖν ὁ Θεὸς τὰ ὀφειλήματα. ὀφείλει δὲ ὁ μὴ πᾶς δανείσμα χρισίου· ὁ δὲ, τὸ δοῦναι δίκλω. καὶ ὁ τοῦ λαβεῖν οὖν δίκλω ἐπαρισῶν, ἐπακούσῃ τοῦ Θεοῦ.

Γενναδίῳ Αὐξουσαλίῳ.

Ἐγὼ καὶ σοῦ κήδομαι ἢ τῶδε. σοῦ μὲν, ὡς μὴ ἀδικοίης· τῶδε δὲ, ὡς μὴ ἀδικοῖτο. εἰ δὲ καί σοι δοκεῖ, μετὰ τὸ Πλάτωνος, τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι μεῖζον εἶ) κακὸν, ἔοικά σοι μᾶλλον ἢ τῷδε χαείζεσθαι, δεόμενος ἐπ' αὐτῷ θεραπομένου δίκας ἐπ' ὧν οὐκ ἐξήμαρτεν.

Τῇ φιλοσόφῳ. 8

Ἠχοῦς ἔοικα θεᾶμα ποιεῖν· ἃς παρείληφα

φωνας αἰτιδίδωμι, τὸν θαυμασὸν Ἀλέξανδρον ἐπαγνῶν σοι.

Τῷ ἀδελφῷ. 9

Ἔλκει με σοῦ πόθος καὶ χεῖα· πωθάνομαι τίνων εἴ σοι μωεῖς ἤξοντα.

Κλιδονίῳ. 10

Συγγενής ἐμὸς ἀδικεῖται· σὺ δὲ καὶ φίλος εἶ καὶ δικάζειν ἔλαχες. ἐκ μιᾶς οὖν σοι προσοχῆς ἐπαρξει σοὶ κἀμοὶ καὶ τοῖς νόμοις χαρίσασθαι. ἐπαινῶ τίνων Ἀσφάλιος εἰς τὸ δικαστὴς εἶ τῶν κεραμίων, τῇ τοῦ παιδὸς δεδηγμένῃ προσλαβὼν τὴν ἀπόφασιν, τῆς κατηγορίας οὐκ ἐσομένης ἐμποδὼν τῷ παραυτίκα τῆς ἀκροάσεως. πότε γὰρ δεῖ δικαιοδοτεῖν, ἢ τὸν χρόνον ἐν ᾧ μάλιστα τυγχάνωμεν δεόμενοι τοῦ θεοῦ;

Ὀλυμπίῳ. 11

Λυποῦσι τὴν ἐκκλησίαν ἀλιτήριοι πονηροί. δεδήχθη κατ' αὐτῶν. οἱ παλαιοὶ γὰρ παλαίοις ἐκρούοντας.

Ἰωάννῃ. 12

Χρῆσθαι δεῖ ταῖς τῶν δυνατῶν φιλίαις, οὐ καταχρῆσθαι.

Τῷ αὐτῷ. 13

Μὴ αἴτει μεγάλα· ἵνα μὴ δυοῖν θάτερον, ἢ τυγχάνων λυπῇς, ἢ μὴ τυγχάνων λυπῇ.

Τῷ ἀδελφῷ. 14

Ἄμφω τοὺς Διονυσίους ἀπέστελλα· ἵνα τῶν βιβλίων τὸ μὲν ἧς εἰληφώς, τὸ δ' ἀπειληφώς.

Ἀνισίῳ. 15

Οὐκ ἐθέλει τὸ σκοτεινὸν ἄλλο τι φῶς καὶ τὸ σκότος, ἀλλὰ νόμῳ φύσεως τοῦτο εἴρηται. ἐπανελθόντες ἀπὸ τῆς σῆς πομπῆς, Ἀνδρόνικον κατελάβομεν.

Χρύσῃ. 16

Οὐχ ὅτι μοι παιδίων συγγενὴς ἐστὶν ὁ θαυμασὸς Γερόντιος, συνίστημι τὸν νεανίσκον τῇ φιλίᾳ τῇ σῇ· (καὶ τοῦτο μὲν γάρ) ἀλλ' ὅτι πρέπων ἐστὶ τὸ χρυσοῦ Χρύσου τοῖς τρόποις, εἰ δεῖ με

δεῖ με τὸ ψυχρὸν εἰπεῖν & Γοργιάδιον. πάντως μᾶλλον ὄξιν ἀληθές, εἰπεῖν σε εἴ ἀπάσης ἀρετῆς ἔσω, καὶ τὴν διδόντα σοὶ τὼ ὀψωνίω, ἀξιώτατον ἀπολαύειν σοῦ τῆς σωφροσύνης.

Τῷ ἀδελφῷ. 17

Μῆκος ὀψωνίης ἀνοικειότητα κατηγορεῖ τοῦ διακομίζοντος· ἀλλ' ὁ θαυμασὸς Γερόντιος οἶδεν ὧν ὅσα καλῶς εἰ ἢ μὴ ποθ' τὸ ψυχρὸς ἀνοικείως εἶχε, διηγήσατο ἂν καὶ ὧν ἠπίσατο πλείονα· τῷ φιλεῖν ἐμέ, καὶ τῷ γλῶτταν ἔχειν ἀρκοῦσαν τῇ γνώμῃ. ὃν ἂν ἴδῃς ἥδεως, εἴδες ὡς ἐγὼ βούλομαι.

Τῷ αὐτῷ. 18

Δέδεξο μετὰ τῆς ἐμψύχου καὶ τὼ ἄψυχον ὀψωνίω· μετὰ τὸ θαυμασοῦ Γερονπίου, ταῦτα τὰ γράμματα, νόμῳ τὸ πλέον ἢ τῇ χρείᾳ δ' ποθεῖπεῖν σε γλυκύμφα. ὅπ γὸ ἡμεῖς συζῶμεν τῇ ποθεὶ σοῦ μνήμῃ, μυρίων ὀψωνίων μακρῷ μεγαλοφωνότερον ὁ νεανίσκος ἂν διηγήσαιτο.

Τῷ αὐτῷ. 19

Ἐπισολιῶ ἐπέθηκα τῷ θαυμασῷ Γεροντίῳ, ποθ' τὼ ἱερόν σου καὶ πειπόθητον κεφαλὼ τῆς ποθούσης ἐντεύξεως παρέξουσαν ποθάσιν. τότε μὲν γὸ αὐτὸν ἴσως δι' ἐμὲ μιμήσεις· μετὰ δ' τὼ πιεῖν, ἕτερον ἴνα δι' αὐτόν.

Τῷ αὐτῷ. 20

Ὦ. δέδωκα τὼ ὀψωνίω, ταμίας ὄξι καὶ σπανότης τῶν Δαλματῶν τάγματος. πάντας δ' ἐγὼ τοὺς Δαλμάτας ἴσα ἐχ τοὺς ἡμέας ἔμω. δῆμος γὸ εἰσι δ' λαχούσης με πόλεως. μόνα ἰῶ ταῦτα μιμούσας ποθός σε. σὸν δ' τοῖς ἐμοῖς ὡς σαυτοῦ χρήσασθαι.

Τῷ ἀδελφῷ. 21

Κακὸν οὐ μικρὸν ἀπολαύτω τῆς ἀγερωχίας, τὼ ὄφων λίαν ἀληθεύων τὼ δράκοντα, οὗ ἴσθι ὅπ, καὶ ὑπὸ τῆς Λιβύων ἐρημιᾶς.

Τρωΐλῳ. 22

Οὔτε ὑπὸ τοῖς αὐτοῖς ἀνθρώποις φιλοῦσι καὶ ἐπαινοῦσιν· οὔτε μία δύναμις τῆς ψυχῆς ἐπ' ἄμφω τέτακται ταῦτα· ἀλλὰ τῷ παθητικῷ μὲν οἰκειούμεθα καὶ ἀλλοτριούμεθα, τῷ δὲ κρίνειν δυναμένῳ καὶ λόγον ἔχοντι τῆς ψυχῆς, ἐπαινοῦμέν τε καὶ μεμφόμεθα.

Θεοδώρῳ ἰατρῷ. 23

Ἀγαθὸν ἀναγκαῖον ἡ ὀλιγοσιτία· ἰῶ ἕτερος μὲν ἄν τις καὶ σκώψειε σοὶ δὲ οὐ θέμις, Ἱπποκράτει αὐχοῦντι· ὃς ἀφορίζων, τὴν ἔνδειαν ἔφη ὑγιείας εἶναι μητέρα.

Ἡλιοδώρῳ. 24

Ἡ φήμη λέγει δύο σε πολλὰ ὠφελῆσθαι τῷ νοῦ ἔχοντι τὴν Αἰγυπτίων ἀρχήν· καὶ ἀληθῆ λέγει. δικαιότατος γὰρ εἶ, καλῶς τῷ δύο θαυμάζειν χρώμενος. ὅπως οὖν ὄναιο τῆς σῆς φύσεως καὶ δυνάμεως ὑφ' ὧν ὁ ἐμὸς Εὐσέβιος δεῖται, λέγοντος ἄκουσον· ἵν' εἰδῇς ὅτι καὶ ῥήτορα σωτερήσαμεν.

Τῷ ἀδελφῷ. 25

Οἱ ἀσκληπιάδαι τοῖς δυσεμέτοις ὕδατος χλιαροῦ δίδοασιν ἀποῤῥοφεῖν, ἵνα τούτῳ σωτεπαπάσωνται καὶ τὸ ὠφελοῦν ἐμέσωσιν. βούλομαι δή σοι κἀγὼ φήμας καινὰς ἔναγχος ὑπὸ τῆς ἠπείρου διακομισθείσας ἀπαγγεῖλαι, ἵνα μοι πολλαπλασίους αὐτὰς ἀποδῷς, ὠφεληθεὶς εἴπερ πλέον εἰδὼς τυγχάνεις.

Πρὸς ὀπίσκοπον ἐξωθέντα τῆς ὀπισκοπῆς, μὴ βουληθέντα σωθῆναι τῷ Ἀρείου δόγματι. 26

Ἀπέλαβες ὅ,τι ἦς, οὐκ ἀπέβαλες. οὐ γὰρ ὅταν εἰς τὸ τῆς ἀσεβείας χωλωθῇ καταλόγου, τότε καὶ τῆς ἀσεβείας ἀπεστέρηται θρόνων. Αἰγύπτου δὲ πρωτεύουσαν τὴν ἀλλοτρίωσιν, καὶ νόμιζε πρός σε τὸν προφήτην μεγαλοφώνως κεκραγέναι, Τί σοι καὶ τῇ γῇ Αἰγύπτου, τὸ πιεῖν ὕδωρ Γεών; τὸ γὰρ ἔθνος, θρομάχον ἀρχαῖον, καὶ πᾶσιν ἁγίοις πολέμιον.

Τῷ ἀδελφῷ. 27

Ποιμήνιος ἔστ' ὁ πλὴν ὑπισχνοῦσοι δίδους, ἐσάλπη σὲ ἡμᾶς ὑπὸ τὸ μικρῷ πρότερον διωκισεύσαντος Ἀρταβαζάκου ὑπὲ τὰς οὐσίας ἁπάσας ὧν ἐν τοῖς τῇδε τόποις ἐγεγόνει κύριος· ἀλλ' ἐν ὑποθέσει ταύτῃ πρᾶον ἑαυτὸν παρέσχε καὶ μετριώτατον. καίτοι τίς ἕτερος οὕτως ἐχρήσατο τῷ καιρῷ; Ποιμήνιον δὲ οὐδεὶς Λιβύων πλὴν τότε δύναμιν ἐβαρύνετο. μέγα τεκμήριον· λυπεῖ τὰς πόλεις αἰσχρῶν. σὺ δέ μοι τὸν ἄνδρα φιλίως καὶ ὡς πρὸ εἰκὸς ἐπαίνεσον ὑπὲ καλοκἀγαθίας.

Δομετιανῷ σχολαστικῷ. 28

Τὰ δίκαια χρήζει συμμάχων· ἔστω δ' ἂν οἱ βοηθοῦντες αὐτοῖς δαίμονες, τοῖς ὀρθῶς ἔχουσι συμπονοῦντες. εἰλόμην δή σε τούτων πρόβολον, γνώμῃ τε ἀμείνοντα καὶ τέχνῃ. τὸ μὲν οὖν ἐμὸν, ἅπασιν ὧν ποιεῖν οἷς ἂν δύνωμαι· δίδου δ' αὐτὸς ἀφορμάς. ἀληθὴς γὰρ φιλίας, ἣν οὔτε αὐτὸς μέμψῃ, γελάσει τε ἴσως οὐδείς.

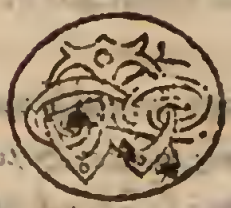

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ Α' ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

Φιλοξένῳ ὀπισκόπῳ. 1

Πεῖγμα ἐμοὶ πιθανὸν, ὀπιστολὴ παρ' ὑμῶν. καὶ εἰθε μὴ ἐξεγλύετο μοι τὴ αὐτῆς σωτέναι τῆς φωνῆς· (οὕτω γὰρ αὖ ἥδιον ἔχον, ὥς περ ἔφασκες αὐτὸς ὁρῶν τὸ παθούμενον τὸν ὄφιν) οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ εἰκόνας εἰώθαμεν ἀγαπᾶν τῶν ἐρωμένων, ὅταν αὐτοὺς μὴ δυνηθῶμεν ἰδεῖν. τὰ σύμβολα δὲ, ὅτι μὴ τῆς ἑορτῆς ἐστιν, ἀγαθά μοι δοκεῖ· διὸ δὲ παρ' ὑμῶν, διπλάσια δικαίως νομισθήσεται.

Διονισίῳ.

Αὐτὸν ἐδάκρυσα τὸν χιὼ, ἐπειδὴ τὸν σὴν ἤκουσα σιωπήν. εἰ γὰρ ὁ κύκνος σιγᾷ, τίς ᾄσεται μουσικόν; εἰ ὁ μεγαλόφωνος Διονύσιος μικρὰ φθέγγεται, πῶς οὐ σιωπήσεται; ὡς ἔδει τὸν ψυχὸν πολλοῖς σάμασιν ὀνηχεῖν, ὅπως αὖ ἦ τοῦτο καμοὶ τοῦ ὑπηρεσίαν τῆς τέχνης. δεινὸν γὰρ εἴ τις ἄρτιος αὐλητὴς, καταγόντων αὐτῷ τῶν αὐλῶν, δι' ἀπορίαν ὀργάνων εἰς θέατρον μὴ καταβαίνει.

Στεφανῷ. 3

Ὅτι γραμμάτων ἐμῶν ὀπιθυμεῖς, ἠγνόουν· ὡς ἂν ἠθόμην ἀφ' ὧν ὁ γραμματικὸς Βερονικιανός μοι διελέχθη, γράφων μὲν οὐ παύσομαι, φιλῶν δὲ οὐκ ἐπαυσάμην.

Εὐσεβίῳ. 4

Ποιήσαντες ὑμῶν ἐστιν, ἐποιήσατέ με καὶ θλιμρόν. ὥστε ὃ παύσομαι γράφων, κἂν πολλάκις αἰτιάσησθέ με θρασύτητος. τί γὰρ αὖ καὶ ποιήσειν ἄνθρωπος ἐρῶν, καὶ παύσασθαι μὴ δυνάμενος;

Τῷ τὰ ὀξίδια πέμψαντι. 5

Τοὺς κεράμους ὅτι μὲν εὐφυεῖς ἐπέγραψας εἶδον· ὅτι δὲ μὴ εὐσήμηκας ὄξους, ἐπιλαθόμην. τοῦτο γὰρ ὅτι γράφων

καὶ ἀληθεύειν ἐδόκεις, καὶ ἀσφαλεστέρους ἐποίεις τοὺς πειρωμένους· νῦν δὲ ὑπὸ τῆς ἀγνοίας ὡς οἶνον ἁρπάζοντες, λανθάνουσι κινδυνεύοντες.

Τῷ αὐτῷ. 6

Ἡ φιλόπονος καὶ δικαία σοὶ δωρεά, μέχρι μὲν τοσούτου αἰτήσασθαί σε ἐπιμελὲς ἰδεῖν αὐτὴν ὑπερεχούσαν, οὕτω μεγάλην οὖσαν ἐρυθριῶντα· ὡς δὲ ἔδει τὴν κεφαλὴν ἕνα πέμψαι φίλῳ γνησίῳ καὶ χρείαν ἐπιδημοῦσαν, τότε ἡδόμην ὅτι καὶ δόλον εἶχεν ἐν ἀπορρήτῳ, καὶ τὸν πέμψαντα ὡς ἀληθῶς ἐμιμεῖτο. γελοῖον δέ, ὅτι καὶ σημεῖον ἐπέθηκας αὐτοῖς ὃ μὴ ὀφεῖναι τὸν ἀπατώμενον. οὐδὲν δὲ ἀπεικὸς ἐπεπόνθεις αὖ, πολλάκις ἐφ' οἷς ἐπείθην διήμαρτον.

Τῷ αὐτῷ. 7

Οἱ κέραμοί σου κενοὶ μὲν ἦσαν ἀφέντες, ὅξος δὲ ἔφερον ἀνοιχθέντες. οὕτω καὶ ὀλίγον ἐν αὐτοῖς τοῦτο ἦρχε καὶ πονηρόν. ὥστε εἰ τοιαῦτα ὑμᾶς, ἀμείνων αὖ εἶης ἀγωμονῶν.

Τῷ ἄρχοντι Ἱεραπόλεως. 8

Οἱ τὰς ἀρχὰς ἐνδόξως μετιόντες, ὥσπερ ὑμεῖς, πλέον τοῦτο ὑπονοεύουσι, φίλους ποιεῖσθαι πλείους ἐν ταῖς ἀρχαῖς. γνώμη τοίνυν φίλοι τῆς μεγαλοφρεπείας τῆς σῆς, ἐμοί τε καὶ ὁ τιμῶν ὑμῶν ὑπηρέτης. ἐμοὶ μὲν, ὡς γεγραφώς· ὁ δὲ ἑταῖρος Μόδεστος, ὧν βούλεται ῥᾳδίως ὑπερτυχών. Εὐσεβίῳ. 9

Ἆρα μὴ φαίνωμαι βραδὺς εἰς ὑπηρεσίαν; ἢ τοὐναντίον καὶ ὀχληρός; ἀλλ' εἰ καὶ τὸ δεύτερον δοκοίην, αὐτὸς αἴτιος, ὑπερέλων, ὅτι μετέωρος ἡ χάρις ὑπὲρ ἐμοῦ ἀπόκρισιν ὠκνηρὰν ἐνεμύσατο.

Θεοδώρῳ. 10

Εἶδε σῶν καὶ πυθέσθαι ὅπως ἡμῖν τὸ σώματος ἔχεις· ἐπειδή σοι τοῦτο καὶ μόνον ἀνοχλεῖ. τὰ γὰρ τῆς ψυχῆς, ἀμείνω καὶ θᾶττον πέφυκε. κἂν ἀξαίμιλλον οὕτως ἔχῃ ἑτέροις, ὥστε δαιμονέστερον ἐντεῦθεν εἶναι τὸν χρόνον. χαίρει σοὶ ὁ σάκης ἀνδιδοὺς τὸ νόσημα, καὶ ποτὲ καὶ ὅσον νενίκηται.

καὶ ὅπως παρεχώρησε τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς. τὸν δὲ ἑταῖρον Ἀρχέλαον ἐκ τῶν ὑμετέρων γραμμάτων ἔχω δι' ἀνοίας ἀεί, μεγάλῳ σύρασιν ἡγησάμενος ὄφιδι λιμῷ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ.

Ἰλαρίῳ. 11

Ἆρα μὴ λέληθα ἐμαυτὸν εἰς παροιμίαν ἐλθών; καὶ γέγονα λύκος γαμὼν δι' ἐκείνης; καὶ πῶς ἂν πιστεύσειε ταῦτα ἐγὼ ἐμὲ τῷ παροιμίαν ἰσχύειν, ὅτε ὑμεῖς αὐτὴν εὐδοκίαν ἐποιήσατε, συζεύξαντες τὰ ἆθλα τοῖς ὀπτάγμασιν; εἰ μὴ οὖν, ὡς ἐγὼ, ἡγνοήσαμεν, καὶ λαμπρὰν αἰτοῦμεν τὴν δωρεάν· εἰ δὲ ἧττον ἐξελέξαμεν ἢ νομίζομεν, ἀλλ' οὐ χεῖρον ἠβουλήθημεν ἢ ὤφρ ἐφάνημεν. βουλήσει δὲ ἴσως ἅπαντα κρίνεται. ἀπόδοτε τῷ σώφρονι ἀνθρώποις ἢ δυναμένοις ἢ βουλομένοις· καὶ δότε εὐφρᾶναι ὑμᾶς τῷ φιλοτίμου καὶ σοφωτάτῳ ἀρχῷ, αὐτοὶ εὖ ἕκαστον ὑφηγούμενοι τῶν πεπραγμένων.

Ἀζυγίῳ. 12

Δόσμοι ταῖς ὑποσχέσεις, ἢ μᾶλλον ἀπόδος. λέγω δὲ ἀπόδος, οὐ κατὰ τὸν τῶν ὑποσχέσεων νόμον, ἀλλ' ὅπως τὸ θεραπεύειν ἡμᾶς, ὡς ὄφλημα σαυτὸν ἀπαιτῇς. καὶ εἰ ὧν ἤδη τυγχάνω δεηθείς, ὀπίσω λόγος ἀκριβῶς· ὡς ὅπως τὸ θέρος ἐνδίδωσιν ἢ θαρρεῖν δι' ἡμᾶς, ἢ δραμεῖν ὡς ἡμᾶς.

Ῥωμύλῳ. 13

Ἐκμὴ τῆς ἤδη γραφείσης ὀπισολῆς, καὶ πέρωτον εἶναί σε διὰ τῆς εὐθυμίας ἐνόμισα· χρόνου δὲ ἐγγενομένου, καὶ πεμφθέντος οὐδενὸς ὧν εὐσεδόκησα, γράφειν ἄθυμι ἐγκλήματα, πικρὸν ἡγησάμενον. θάρσει καλῶ δὲ ἔπι, σεσῦσον. ἢ πάντως ἐλπὶς τὰ ἐγκλήματα.

Φιλοξένῳ. 14

Τοῦτ' ὀξὺ παλαιὸς ἐρασὴς, τοῦτο ῥήτωρ δεξιός; οὔτε εὐθέτερος οὔτε δεύτερος ὀπιτέλλεις. καίτοι φιλοσοφός τε ἦν καὶ ἱκανὸς λέγειν. μαρτυρῶ γὰρ ἡμῖν τὸ πέμπειν ὀπισολάς. τί οὖν τοῦτο ποιεῖς; ἀπόκριναι γράφων. εἰ μὴ καὶ τοῦτό με

ζημιοῖς. ἀλλ' ἐνταῦθα καὶ σεαυτὸν ἀδικεῖς καὶ ἐμέ· σεαυτὸν μὲν, κυρίαν ἐῶν τῆς σοῦ τιμωρίαν· ἐμὲ δὲ, μηδὲν ὑπὲρ ὧν ἠπασάμην ἀπολογίας ἀξιῶν.

Γλαυκίππῳ. 15

Ἤδη σοι γράψας ὑπεμνημόνευσα, τὸ μὲν ἡδέως δεχθῆναι τὴν ὑποσολὴν ὑπὲρ τοῦ κομίσαντος ἔμαθον, ὑπὲρ σοῦ δὲ οὐδέν. ὥστε ἐξ ὧν μὲν οὐκ ἀπεκρίνω, συμβουλεύεις ἐπὶ μὴ γράφειν. ἐπεὶ ἦ καὶ ὁ νεῶς αἰτήσας, ἀπὸ τῶν ὁμοίων ὢν ὑπὲρ καὶ ὁ θεράπερος ἤτει, πάλιν σοι γράφω. τὴν ἢ ἐγκαλοῦσαν οὐ πέμψω.

Εὐπείῳ. 16

Πρὸς σαυτὸν καὶ τῆς παλαιᾶς φιλίας ἡμῶν, οὐ δοκῶ σοι γράφων, αἰσχυντεῖν, ἀνδρὶ μηδὲ εἰδέναι μου βουλομένῳ τὰ γράμματα; ἀλλ' ἐπὶ μὲν ἐλπίζων μεταθήσειν ὑμᾶς, ἢ ὑπὲρ τοῦ παρόντος ὑποτάλειν· ἀποτυχὼν δὲ νεῶς αὖθις, ἀναιδὴς οὐ κληθήσομαι. τοῦ Μοδέστου ἦ πολλοῦ ἕνα ἔπαινον ὑπὲρ σοῦ κινοῦντος παρὰ πολλοῖς, ἀναγκαῖον ἡγησάμην ἢ δι' αὐτοῦ, καθάπερ διὰ τῆς ὑποσολῆς, ὑμῖν ὁμιλῆσαι.

Λεοντίῳ. 17

Εἶχον μὲν ἕνα λύπην ἄχει τοῦ παρόντος, καὶ δικαίαν, παρὰ σέ. τὴν ἢ αἰτίαν ἀγνοεῖς. εἰ ἢ ἀγνοεῖς, ἀναμνήσω. χωρησάντων ἐμοῖς ἐβοήθεις ἀδικουσιν ἐμέ. παυσάμενος οὖν τοῦ λυπεῖν, ἐπανήγαγες αὖθις εἰς τὸ φιλεῖν. φιλήσω δὲ ἔτι μᾶλλον ἐγὼ, εἰ μελήσει σοι τῶν ἐμῶν, ἀλλὰ μὴ τῶν ἀδικούντων ἐμέ.

Δημοφίλῳ. 18

Ἄρχεμαι μὲν ἀτυχῶς· ἀτυχὴσας ἢ ὢν ἀγαθὸς· ἐπεὶ καὶ φιλεῖ τὸ θεῖον τοὺς ἀγαθούς. τὸ ἢ μεμνῆσθαι τῶν φίλων, εἴπερ ἄλλο τι, καὶ τοῦτο βέβαιον παρά σοι. ἀλλὰ τῶν πραγμάτων ἀφελκόντων εἰς λήθην, ἔδωκα διπλῆν ἀνάμνησιν ὧν παρεκάλεσα, καὶ τὸν ὑποδιδόντα καὶ τὸ διδόμενον.

Ἀεσβιανῷ. 19

Ἡ μὲν ὑποσολὴ γέγραπται παρ' ἐμοῦ· τὸ χαίειν ἢ οὐκ

αὐτῶ μόνος, ἀλλὰ πολλοὶ δέχονται μετ' ἐμοῦ. σκόπησον οὖν ὅπως μήτε τῶ ὀψωνίω τῶν αἰτήσασι καταλίπωμεν, μήτε οἱ δεηθέντες ὑμῶν ἀποτύχωσι δι' ἐμοῦ.

Ἀμμωνίῳ. 20

Ἄνδρα ὀψωνικὴν καὶ πρὸς τῆς ὄψεως αὐτῆς μαρτυρούμενον, τὸν ἀναγώστην Οὐλπιανὸν, δὸς ποιήσατο τὸ μέγεθος τὸ σόν. καὶ δι' ὑμᾶς μὲν, ὡς ἡγουμένους δεξιῶς· δι' ἐμὲ δὲ, ὡς ἱκανὸν εἰς νομίζοντα πρὸς ὧν ὀψωνέω παρ' ὑμῖν. ἢ τῆς ἀνεργασίας αἰτία, φιλοπρόγμονος ἀνὴρ δίκου καὶ ἀσυδόντος ἐπιρεάζειν ἐλευθερώσας.

Ἀνθεμίῳ. 21

Οὐ παύσομαι γράφων, ἕως ἂν ἀπείπωμεν, ἐγὼ μὲν γράφων, αὐτὸς δὲ ἀνοχλούμενος· ὅπως ἂν καὶ μάθω βεβαίως εἰ δεῖ με πρὸς ὧν ἐδεήθην, τῶ ἐλπίδα τρέφειν, ἢ μᾶλλον ἀπολαβεῖν.

Νείλῳ. 22

Σωσὼν μὲν ἐλύπεις, ἀποδημῶν δὲ νῦν ἀδικεῖς. τῶν γὰρ ἐν τῇ σωσιπάτρᾳ τερπνῶν ἀποστερεῖς. ἀλλὰ μὴν καὶ γράφων ἐλύου βαρύτερος. τὸ γὰρ ἡδὺ τῆς ἐλπίδος ἀφῆρπας. ὥστε οὐκ ἂν ἔχοις εἰπεῖν πότε ἡμᾶς οὐκ ἠνίασας.

Κλημοπίῳ. 23

Μεῖζόν με λυπεῖς ὧν ὠφέλησας, οὐ γράφων ἐξ ὅπου ὠφέλησας. ὥστ' εἰ τὸ τυχεῖν ἀγαθῶν, τοῖς ποθουμένοις παρασκευάζει σιγᾶν, κινδυνεύω μᾶλλον ἀγαπᾶν τῶ βραδυτῆτα τῶ τάχους, εἰ μέλλοιεν γνησιώτατοι φοιτηταὶ, διὸπ μὴ ταχὺ χαίζονται, συχνότερον ὀψέλλειν. τοῦτο μὲν οὖν, ὦ μοῖσικώτατε, μὴ παύσῃ ποιῶν· μηδὲ ἀφαιροῦ με τοῖς ἐμοῖς καρποῖς ἀντυχαίνων, ὑμετέραις ὀψωνίαις. ἃ δὲ ὑπὲρ ἐμοῦ πρακτέον, ἀφίημι τῶ θεῶ καὶ ὑμῖν· ὡς ἂν μὴ δοκοίην ἀπειρόκαλος εἶναι, πρὸς τῶν αὐτῶν πλειστάκις ἐλεγχόμενος.

Σεβήρῳ. 24

Οὔτε πατὴρ οἵός τε εἶην μισῆσαι τοὺς ἐξ αὐτοῦ φυέντας οὐ-

δέποτε, καὶ παιδευτὴς ἀμείνων ἔοικεν εἶ) παιδός. ὁ μὲν γὰρ ἐν ἡδονῆς τύχῃ παιδοποιεῖται, ὁ δὲ ἐν προαιρέσει τέχνης, ἀγαθοὺς εἶ) προσκυνάζει. μὴ οὖν, θαρρῶν ὡς ἀγαπῶσε κἀ τὸν ἀμείνω πατέρα τὸν τῆς τέχνης· καὶ μηδέποτε μικροψυχίας ἀλῶς, εἴ πις ἦρα καὶ γέγονεν. ἐπεὶ καὶ πατέρες οἱ τῆς φύσεως, ἐνίοτε προαλυποῦσι τοὺς παῖδας, ἀλλ' οὐκ ἔπ καὶ πολεμοῦσιν ἀμήλοις.

Φιλοξένῳ. 25

Εὖ προάπε φίλων ἄρισε καὶ ῥητόρων. οὕτω γὰρ ἐγὼ διαπελῶ προὶ σοῦ τὰ μὲν ἀλχόμενος, τὰ δ' προσδοκῶν. καὶ σὺ μὲν ὅπ μέμνησαι φίλων, καὶ σπεύδῃς ὑπὲρ ἡμῶν, εἰσὶν οἱ δεῦρο ταῦτα σπουδῇ ἀπαγγέλλοντες· προσπίπτ δ' τύποις τὸ λειπόμενον, ἃ δίδου σπουδῇ ὑμετέραις ἐντυγχάνειν ἐπιστολαῖς.

Εὐσαθίῳ. 26

Ὁ γράφων ἐγὼ τῷ ὑπατολῷ, φίλος ὑμῖν· ὁ κομίζων, φίλος ἐμοί. γένοιτο δίνιν καὶ σοὶ δι' ἐμέ. καὶ γνῶθι καὶ ταῦθα πόσα πός ἐις εἰμὶ, φίλους εἰσάγων τοῖς φίλοις. ἐφ' οἷς δ' ἥκει, καὶ ὅπως αὐτὰ χρὴ διαθεῖναι, τὰς μὲν αἰτίας αὐτὸς διηγήσεται· προὶς δ' τὸ δεύτερον ὑμεῖς ὑφηγήσασθε, καὶ φιλοσοφοῦντες ἄμα, καὶ φρονοῦντες ἱκανῶς.

Ἰωαννῆ. 27

Ἀεὶ μὲν φόβος ἥκειταί μοι τῆς προὶς ὑμᾶς ὑπατολῆς, διεκπαίει δ' αὐτὸν ἡ προθύμης ἡ παρ' ὑμῖν. γράφω πιγαροῦν τῆς εἰς ὑμᾶς ἐλπίδος ἀντεχόμενος, ὡς πορ οἱ κυβερνῆται βλέποντες εἰς τὸν ἀπευθύνοντα τὴν ἀέρων. ἐπεὶ οὖν καὶ ὑμεῖς οὕτω καθαλάμπετε, μείνατε καὶ οὕτως ἀνεργετοῦντες.

Εὐσαθίῳ κοιαίσορι. 28

Καὶ προθυμία καὶ προσδοκία οὐ μικρὰ παρ' ἡμῖν· προῶτον μὲν, ἰδεῖν ὑμᾶς, ἔπειτα δ' καὶ εἰπεῖν εἰς ὑμᾶς. ἀλλὰ τὸ μὲν πρότερον, ἐν ὑμῖν· τὸ δὲ δεύτερον, ἐν τῇ πόλει κἀμοί. μᾶλλον δ' ἐγὼ τοῦτο ἐν ὑμῖν. οὐ γὰρ δὴ μικρὸν κώλυμα εἰς

πανήγυριν, πόλις ἀθυμοῦσα, καὶ παιδευταὶ μετειάζειν οὐκ ἀνεχόμενοι.

Ἐλιοταίῳ. 29

Μία σοὶ ἡμᾶς ὀπτολὴ σῴζει σοῦ· παρ' ἐμοῦ γ', εἴπερ ὑμῖν ἀποδέδωκεν, αὖτη πιπάρτω. σοφίᾳ τοίνυν καλῶς, καὶ μέμνησο τῶν φίλων. κἂν τι σὲ δεξιὸν σφείσῃ, χάριν σοὶ ἐρῶντα μαθεῖν.

Πλακιδιανῷ. 30

Ὁ σέτερον πιστεύσας σοὶ δι' ἐμέ, νῦν ἐμὲ μέμφεται δι' σέ. λῦσον οὖν τὸ χρέος, ἵνα μὴ κἀγώ σοι μέμψωμαι δι' ἐκεῖνον.

Σαλβιανῷ. 31

Τὰς ὀπτολὰς οἱ τὸ ἀρχαῖον θύροντες, δεκῶμοι διὰ σέρπιν θῦρον· σεσαγμάτων γ' ἴσως ἐγγινομένων, παρηκολούθηκέ τι καὶ νεώτερον ὑπὸ αὐτῶν ἐν ταῖς ὀπτολαῖς διαλέγεσθαι. εὐκεῖ εἰ μὴ ἐμπέσοι σεάγματα, καὶ μακρολογεῖν ἀνάγκη· τούτων δ' ἀπόντων, πῶς αἵ τις χαείσαι τό σοι μακροτέρας ὁμιλίας ἐρῶντι; καλῶ γὰρ ὁμιλίαν καὶ τὸ ἐν τοῖς γράμμασιν, οὐδὲν πολὺ σωουσιῶν διαφέρουσαν.

Ἰερείῳ. 32

Εἶτα, ὦ σοφώτατοι τῶν ἐν τῇ γῇ, χρήματα μὲν αἰτήσας ἔλαβον αἰ καὶ ῥᾳδίως· ὀπτολῶν δ' ὑμετέραν ἰδεῖν, πολλάκις μὲν ἠξίωμαι, πολλάκις δ' ἱκετεύσας, ἀνάξιος εἰμὶ τῆς τυχεῖν ὑποπτεύομαι. καίτοι φιλῶ μὲν ὡς ὀλίγοι, ὑμῶν δὲ ὑπὲρ τοὺς ὀλίγους.

Ἡσυχίῳ. 33

Ἐγὼ γὰρ σοῦ κήδομαι καὶ Τιμοθέου· σοῦ μὲν, ὡς μὴ ἀδικοῖτο· Τιμοθέου δ', ὡς μὴ ἀδικοῖτο. εἰ δ' καὶ σοὶ δοκεῖ μετὰ Πλάτωνος τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι μεῖζον εἶναι κακόν, ἔοικα σοὶ μᾶλλον ἢ τούτῳ χαρίζεσθαι, δεόμενος ὑπὲρ αὐτοῦ σεαυτὸν δίκας ὑπὲρ ὧν οὐκ ἐξήμαρτε.

Σεργίῳ. 34

Πολλῆς ἐνέπλησέ με φρονήσεως κομίσας τὰ περὶ ὑμῶν

ἀπαγγελίαν ἐπαχθῆ. καίτοι τὰ βελτίω προσδεχόμενα ἀκούειν. πέμψον οὖν ἅττον ὀπισολιὼ προμνήσομαί σου διαπεθῆναι τοῖς γραφομένοις.

Λεωνίδᾳ. 35

Ἐρώσω. τοῦτο γὰρ ἐγὼ καὶ σωβύχομαί σοι, καὶ ἀκούσαι πολλῶ πρείσσον. κἂν ὅπ τοῦτο ὅτι παρ' ὑμῖν ὀπισείλης, οὐ μικρὰν ἔχειν δωρεὰν ἡγοῦμαι παρὰ τῆς τύχης.

Κλημοπίῳ. 36

Τοῖς σοῖς ἁπάντων ἀεί, καὶ ὅπως ἔχῃς ἐρωτῶ, καὶ εἴπου δέονται, μὴ σιγᾶν ἀπαιτῶ. λεγόντων γὰρ ἀμφοτέρα, σὲ μὲν ὑγιαίνειν, αὐτοὺς δὲ χρῄζειν οὐδενός, χαίρων ἐγὼ δικαίως ἀπέρχομαι.

Σεργίῳ. 37

Σφόδρα μέν σου προεπῃνέσαμεν τὰ γράμματα φιλοσοφοῦντα καὶ παραινοῦντα. γίνωσκε δὲ ὡς οὐδὲν οὔτε τῶν καιρῶν οὔτε τοῦ συμφέροντος ἰσχυρότερον.

Μοδεστίνῳ. 38

Καὶ βεβαίαν τῇ μεγίστῃ σου γράφων, ὅπ φιλῶ καὶ μέμνημαι δείκνυμι· ποιῶν δὲ καὶ αὐτὸς ὥσπερ ἐγὼ, τοῦτο δείξεις ὅπερ ἐγώ.

Αἰγυπτίῳ. 39

Οἶδα καὶ τοὺς ἐπιφανεῖς τῶν ἑταίρων οὕτω ποιοῦσας, καὶ πάντα ὀπιτάττειν βουλομένας τοῖς ἐρασταῖς. ἀλλ' ἐκεῖναι μὲν ἴσασι καὶ θεραπεύειν ὅταν κελεύωσι· σὺ δὲ Λαΐδα γυνὰ Κορινθίαν ἀπομιμῇ, κελεύων μὲν ἑτοίμως, ἐπακούων δὲ οὐδεμόλις.

Ἰωαννῆ. 40

Τὸν οἶνον τὸν Κνίδιον φασὶν οὕτω πολλοὺς ἔχειν ὑμᾶς, ὥστε καὶ ἐπ' ἀγορᾶς αὐτὸν διαπίνεσθαι· ἡμεῖς δὲ οἱ τὸν Σύρον οἰκοῦντες, ἄνας μὲν ἀτυχοῦμεν ἀμπέλους, τὰς δὲ παρ' ὑμῖν μακαρίζομεν, οὕτως ἀδαιμονέστερον, ὅπ μὴ αἰσχροτέρον. πέμψατε οὖν μοι κεράμους ἀρκοῦντας εἰς ἔτος, ἢ πληροῦμεν τὸν ἐμὸν, ἢ χεῖρον αὖπ χείρος ἀπαντήσοντες.

Ἀβεραμίῳ ὑποκόπῳ. 41

Εἴθε πᾶς ἀνὴρ ἀρετὴν τοῖς μέλλουσι γράφειν, καὶ χρόνου μῆκος ὑπιζητεῖν, καὶ δυνάμιν λόγων ἀξίαν εὑρεῖν. ἁμάρτημα γὰρ οὐ φορητόν, τοιούτοις πράγμασιν ἐγχειρεῖν, ἀφ' ὧν καὶ τὰ τῆς πεπαιδείας ἐλέγχεται, καὶ τὰ τῆς ἀρετῆς ὑπὸ τῆς μικρολογίας ὑβρίζεται. τοῦτο τοίνυν ἡμῖν καὶ τὴν ἀταξολιὰν πεποίηκε, καὶ τὸ δοκοῦν ἔγκλημα πρὸς ἐμὲ ἔσχηκε. φίλων γὰρ ἐδόξαμεν ἀμνημονεῖν, πρὸς αὐτοὺς μηδὲ γράμμασι φανέντες. γνοὺς τοίνυν τὴν αἰτίαν, καὶ σκοπῶν τὴν φιλίαν, μὴ παντελῶς τὴν ἐμὴν ἀβέβαιον νομίσῃς διάνοιαν. οὐδὲ γὰρ ἐμὲ αὐτὸς, οἶμαι, τὴν τοιαύτην κακίζειν ἐπέγνω πρόφασιν, ἥτις μικρᾶς γραμμῆς ἀσφαλείας πέφρόντικεν. σύγγνου τοίνυν πρὸς ἡμῶν. τοῦτο γὰρ καμοὶ ποθεινὸν καὶ στέργειν, καὶ σοὶ πρόσφιλὲς ἅμα καὶ νόμιμον.

Διονισίῳ ὑποκόπῳ. 42

Ἔλαβόν σου τὴν ὑποσολιὰν ὑγιαίνων, ἀντεπισέλλω δέ σοι νοσῶν. νοσῶ δὲ ἐκεῖνα τὰ εἰωθότα, ἐν οἷς ἀλγήματά τε οὐ φορητὰ τῶν ποδῶν, καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ μὴ εἰδέναι καθεύδειν καὶ, καὶ τὸ ἐρᾶν θανάτου. πρὸς ταῦτα ἀγχῶν δεῖ τῶν ὑμετέρων. ἀγχῶν δὲ λέγω τῶν ἐθάδων, τοῦ δυσωπεῖν τὸν θεόν. ὡς ἐγὼ πολλάκις ἤδη καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια μάτην ἀνεξάμην. τοιοῦτόν ἐστιν ἁμαρτίας βαρεῖαί τε καὶ πολλαί. εἰ δέ τι παρ' ὑμῖν εὑρηται τοιοῦτον ὃ δυνάμενον αὖ εἰ καὶ μὴ τὸ πᾶν ἀνελεῖν τῶν πόνων, ἀλλ' ἀφαιρεῖν μέρος, πέμπε τάχιστα, καὶ βοήθει φίλου σώματι.

Εὐσεβίῳ. 43

Καὶ τῶν ἵππων λέγουσι τοὺς ἀρίστους, ἐπειδὰν εἰς ἀγῶνα ἔλθωσιν, εἶτα τὰ τελευταῖα βελτίους ἢ τὰ πρῶτα τῶν δρόμων· καὶ ὁ καλὸς Ἀκυλῖνος, φιλοπονώτερός ἐστιν ἐν τοῖς πόνοις νυνὶ μᾶλλον ἢ πάλαι· καὶ προθυμεῖται μὲν οὐδὲν εἴδος ἀγνοῆσαι παιδείας, τοὺς δὲ περὶ αὐτὸ παλαιοὺς ἐπαίνους ὑπερβῆξαι μικροῦ. αἱ τοιαῦται δὲ τῶν νέων ὑπερθυμίαι, βίβλων ὑπερβέονται πλήθους· τοῦτο δὲ οὐκ ἂν ἠθύοιτο εἰ μὴ πα-

ρεῖη χρυσός.

Ἰουλιανῷ. 44

Ἐπεδήμησέ πις ἡμῖν ὀκ τῆς ὑμετέρας, ἢ τὸν υἱὸν ἐπαγόμενος ὄπτ λόγοις. ἐγὼ δ' ἰδὼν ἄνδρα λίαν ἀνθρώπῃ καὶ ὡς ἂν τύχῃ ταῖς ἀπάταις ἀγόμενον, ἠρώτων τί τοὔνομα εἴη τῷ ξένῳ. τῶν παρόντων δέ πις εἰδέναι δοκῶν, Μακάριος, ἔφησεν. ἐγὼ δ' ὡς ἤκουσα τὸ Μακάριος, πάνυ γε, ἔφην, εἰκῆ δ' οὐκ ἐπεδήμησεν.

Τῷ αὐτῷ. 45

Ἐπέσταλά σοι γαμοῦντι, καὶ συγχώρην ἔχω μετὰ τὸν γάμον σιγᾶν. οὐδὲ γὰρ ὄφελος, ὡς ἔοικεν, οὐδενὶ παῤῥησίᾳ, δεδεμένῳ γυναικείαις ἀπάταις.

Γούφῳ σχολαστικῷ. 46

Λόγος ὄστις παλαιός, μὴ ῥᾳδίως Κίλικας ἀληθεύειν. ἢ δέδοικα μὴ Κιλικίαν ἰδὼν, ἐκοινώνησας αὐτῇ καὶ τῶν ζήτων. ποῦ γὰρ τὰ γράμματα; ποῦ δ' τὸ σωφρόνως ὄπτ σέλλειν; ἢ οὐχ αὕτη μοῦσα ἡ ὑποθήκη; μεμάθηκε δ' λόγος ὑποθήκης, ἐμὲ μοῦ λυπεῖσθαι ποιῶν, σὲ δ' Κίλικα δεικνύων;

ΤΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟ-ΛΟΓΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΙΝΕΣ.

Νικοβούλῳ. 1

Τὸ λακωνίζειν, οὐ τοῦτό ἐστιν ὅπερ οἴει, ὀλίγας συλλαβὰς γράφειν, ἀλλὰ πρὸ πλείστων ὀλίγας. οὕτως ἐγὼ καὶ βραχυλόγον πάνυ Ὅμηρον λέγω, καὶ πολλῷ τὸν Ἀντίμαχον. πῶς; τοῖς πράγμασι κρίνων τὸ μῆκος, ἀλλ' οὐ τοῖς γράμμασι.

Ἑλλαδίῳ. 2

Ἥδιον τοῖς γράμμασι. πῶς δὲ οὐκ ἔμελλον; πρὸ μνήμιον εἶναί σοι καὶ τῶν τεθνηκότων. πρεσβύτων δὲ καὶ τῶν συμβόλων τῆς ἑορτῆς, πλείων ἡ χάρις. ἀλλὰ πρόσθες οἷς δίδως ἄνωθεν αἰτεῖς. πρόσευχου ὑπὲρ ἡμῶν, εἰ μὴ συμφέρει πάλιν ἡμᾶς ἐπομνησθῆναι καὶ ἐπομνῆσαι τῆς ἑορτῆς· εἰ δὲ μή, πρὸς τὰ ἐκεῖσε μεταστῆναι, καὶ τὴν ἀληθῆ ἑορτὴν ἢ λαβεῖν ἢ ἰδεῖν, ἔνθα ἀφεσμῶν πάντων ἡ κατοικία. τῶν δὲ τοῦ βίου τροφῶν κεκορέσμεθα.

Εὐδοξίῳ ῥήτορι. 3

Ἐρωτᾷς πῶς τὰ ἡμέτερα; καὶ λίαν πικρῶς. Βασίλειον οὐκ ἔχω, Καισάριον οὐκ ἔχω, τὸν πνευματικὸν ἀδελφὸν καὶ τὸν σωματικόν. ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με, μετὰ τοῦ Δαβὶδ φθέγγομαι. τὰ τοῦ σώματος πονηρῶς ἔχει. τὸ γῆρας ἐπὶ κεφαλῆς· φροντίδων ὑπόπλοκαί, πραγμάτων ὑπόδρομαί· τὰ τῶν φίλων ἄπιστα, τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀπόλωλε. ἔρρει τὰ καλά· γυμνὰ τὰ κακά· ὁ πλοῦς ἐν τῇ νυκτί, πυρὸς οὐδαμοῦ· χειμὼν καθεύδει. τί χρὴ παθεῖν; μία μοι τῶν κακῶν ἡ λύσις ὁ θάνατος. καὶ τὰ ἐκεῖθεν μοι φοβερά, τοῖς ἐντεῦθεν τεκμαιρομένῳ.

Τῷ αὐτῷ. 4

Καισάριον οὐκ ἔχω· ἐρῶ γὰρ (καὶ εἰ μὴ φιλόσοφον τὸ πάθος) στέργω τὰ Καισαρίου· καὶ ὅ, τι ποτ' αὖ ἴδω Καισαείου γώεισμα, καὶ θεωρῶ καὶ ἀναπάζομαι· καὶ οἱονεὶ αὐτὸν ὁρᾶν δοκῶ, καὶ σωεῖναι καὶ διαλέγεσθαι. καὶ οἷον ἔπαθον νεῶ ὄντι τοῖς σοῖς γράμμασιν. ὁμοῦ γὰρ ἀνέγνων τὸ θερμὸν τῆς ὑποκλῆς, τὸ γλυκύ μοι θέρμα καὶ ὄνομα τὸ φιλάγελον· καὶ πάντα μοι αὖθις ὑπεισῆλθε τὰ ποτὲ τερπνά· αἱ πόλεις, αἱ διατριβαί, ἡ τράπεζα, ἡ πενία· τὰ τῆς ἐφετινῆς ὁμιλικίης, ὅ φησιν Ὅμηρος· ἡ παίγνια, ἢ ἀσυδάσματα· οἱ τῶν λόγων ἱδρῶτες· οἱ κοινοὶ παιδευταί· τὸ τῶν ἐλπίδων ὕψος. πάντα ὅσα αὖ εἴποι τις τῶν τοιούτων καλῶν· οἷς ἐγὼ χαίρω διαφερόντως, καὶ μεμνημένος. ἵν' οὖν ἔτι μᾶλλον ὁμιλῶμεν τούτοις διὰ σοῦ, κίνει τὼ γραφίδα, καὶ χαρίζου τὸ ὑποστέλλειν. πάντως οὐδὲ τοῦθ' ἡμῖν μικρόν· εἰ μὴ τὸ μέγιστον ἥρπασεν ἡμῶν ὁ φθόνος, τὴν σωουσίαν, λυπηρῶς διαθεὶς τὰ ἡμέτερα.

Τῷ αὐτῷ. 5

Πῶς ἔχει σοι τὰ τοῦ σώματος; ἢ δηλονότι βεβαρὺς ὁ λόγος, ὅπως αὖ ἔχῃ. περὶ δὲ τῆς ψυχῆς οὐκ ἐρήσομαι πῶς. οἶδα γὰρ ὅτι καὶ λίαν καλῶς· ἐπειδὴ γνησίως ἐμφιλοσοφεῖς τοῖς τοῦ σώματος· ὡς τῷ βασάνῳ ἀρετῆς, ἀλλ' οὐχ ὕλης ἀνωμαλίαν τὸ θέρμα δεξάμενος, ἵνα ᾖ σοι τὸ κακοπαθεῖν, τῆς τῶν ἄλλων ὑγιείας μακαριώτερον. διὸ καὶ ταύτῃ ἱκανῶς τῆς φιλοσοφίας ἀπόδειξιν, τὸ τοιαῦτα καὶ θεοῦ τούτων ὑπάσειν ἡμῖν, ἃ καὶ ἄλλοις θαρρῶν γράφειν· ἀλλά τοί γε ἐμοὶ σοὶ κριτῇ κινδυνεύειν οὐκ ἀσφαλές. πειρασόμεθα δ' ὅμως μὴ ἀπλήγειν κελεύοντι.

Γρηγορίῳ Νύσσης. 6

Διαχειμάνεις τῇ θεολόγῳ, καὶ ἀσατεῖν σεαυτῷ φαίνῃ, καθάπερ τῶν ξύλων ἃ καθ' ὑδάτων φέρεται. μηδαμῶς, ὦ θαυμάσιε, μὴ οὕτως ἔχῃ. τῷ μὲν γὰρ ἀκούσιος ἡ φορά, σοὶ δὲ καθ' ἑκὼν ἡ θεολογία· καὶ πάλιν τοὺς πολλοὺς δὴ ποιεῖν,

κἂν εἰ μὴ τόπῳ πεπήγοις. εἰ μὴ γὰρ τὴν ἥλιον αἰτιῶτόπος, ὅτι τοῦτο περιέχει ἀειρων τὰ ἀκτῖνα, καὶ πάντα ζωογονῶν ὅσα ἐπέρχεται· ἢ καὶ τῷ ἀέρων τοὺς ἀπλανεῖς ἐπαγνῶν, καὶ κίζοι τοὺς πλανήτας ὧν ἕνεκα τὸ πλάνον ἐναρμόνιον.

Τῷ αὐτῷ. 7

Μὴ σφόδρα δάκνου τοῖς λυπηροῖς. αἰ γὰρ ἥττον λυπώμεθα, ἥττον δεῖ λυπεσθαι. οὐδὲν δεινὸν εἰ ἀνεθάλφησαν οἱ αἱρετικοὶ, καὶ τῷ ἔαει θαρροῦσι, τῷ φωλεῶν ἐξερπύσαντες, ὡς αὐτοὶς γράφεις. μικρὰ συνοῦσιν, οὗ οἶδα· εἶτα καταδύσονται, καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἕνεκα τῷ καιρῷ πολεμούμενοι· καὶ τόσῳ μᾶλλον ὅσῳπερ αὖ τῷ θεῷ τὸ πᾶν ὑπερέπωμεν.

Τῷ αὐτῷ. 8

Περὶ ὧν ἐπίσταλκας, οὕτως ἔχομεν. οὔτε ὑπερορώμενοι δυσχεραίνομεν, καὶ τιμώμενοι χαίρομεν· τὸ μὲν γὰρ ἡμεῖς ἄξιοι. τὸ δὲ, τῆς ἡμετέρας φιλοτιμίας. περιστύχου περὶ ἡμῶν. τῇ βραχυλογίᾳ συγγίνωσκε. πάντως γὰρ, εἰ καὶ μικρὰ ταῦτα, σιωπῆς γε μακρότερα.

Προκοπίῳ. 9

Ἔχω μὲν οὕτως, εἰ δεῖ τἀληθὲς γράφειν, ὥστε πάντα σύλλογον φεύγειν ὑποπτεύων· ὅπου μηδεμιᾶς σωτηρίου τέλος εἶδον χρηστὸν, μηδὲ λύσιν κακῶν μᾶλλον ἐγκλήσεις ἢ περιστάσεις. αἱ γὰρ φιλονεικίαι καὶ φιλαρχίαι (ἀλλ' ὅπως μὴ μεμφομένοις ὑπολάβῃς οὕτω γράφοντα) εἰσὶ λόγου κρείττονες· καὶ ῥᾴδιον αὖ τις ἐγκληθείη κακίαν ἑτέραν δικάζων, ἢ τῶν ἐκείνων λύσειε. διὰ τοῦτο εἰς ἐμαυτὸν συνεστάλην, καὶ μόνην ἀσφάλειαν ψυχῆς, τὴν ἡσυχίαν ἐνόμισα. νεῦε δὲ καὶ τὴν ἀῤῥωστίαν ἔχω περιστατοῦσαν τῆς κρίσεως· ἀεὶ γὰρ δὲ τὰ τελευταῖα πρέσβεων, καὶ εἰς οὐδὲν ἐμαυτῷ χρῆσθαι δυναμένους. διὰ τοῦτο συγγινωσκέτω μοι ἡ σὴ μεγαλόνοια· πειθέσθω δὲ διὰ σοῦ καὶ ὁ ἀοίκητος βασιλεὺς μὴ ῥᾳθυμίαν ἡμῶν καταγινώσκειν, ἀλλὰ συγγινώσκειν τῇ ἀσθενείᾳ· διὸ καὶ οἶδε καὶ συνεχώρησας ἡμῖν δεηθεῖσιν αὐτὸ ἄλλης ἀνεγκλησίας τοῦ ἀναχώρησιν.

Ἀνισίῳ,

Ἀνισίῳ. 10

Πῶς ἔχ τὰ πράγματα ἡμῖν, ἐρωτᾷς; μετά τινος ἰσοτιμίας ἀποκρινούμθα. ἐπρέσβευον Ἀθηναῖοι πρὸς Λακεδαιμονίους, (φησὶν) ἡνίκα ἐτυραννοῦντο. ἡ πρεσβεία δὲ ἦν, γνῶναι τὶ αὐτοῖς ἐκεῖθεν φιλάνθρωπον. ὡς ἦ ἐπαινῆκαν ἐκ τῆς πρεσβείας, ἔπειτα ἤρετό τις, πῶς ἡμῖν οἱ Λακεδαιμόνιοι; οἱ δὲ, ὡς μὴ δούλοις (ἔφασαν) λίαν χρηστῶς· ὡς δὲ ἐλευθέροις, λίαν ὑβριστικῶς. τοῦτο γοῦν καὶ αὐτὸς ἔχω χάριν εἰπεῖν. πρὸ πάντων μὲν γὰρ, τῶν μὴ ἀπηγωνισμένων φιλανθρωπότερον· πρὸς ἦ μελόντων θεῶν, φορτικώτερον. ἥ τε γὰρ νόσος ἔπι πᾶσι λυπεῖ, οἵ τε φίλοι κακοῦντες οὐκ αἰτίασι, καὶ τὰ δυνατὰ βλάπτοντες. ἀλλ' οὖν τὸ θεῖον ὑμνεῖς ἡμῖν εἶ· καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ φυξόμθα τὰ δεινὰ πάντως, ἢ καρτερήσομεν. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ἀνθρωπικῶς συμφορᾶς ἐλάττωσις.

Τῷ αὐτῷ. 11

Αἰδάνομαι πρὸς ἐγκλημάτων καὶ σωπῶντος. γάμοις εἰσιῶμεν (ἴσως ἐρεῖς) καὶ ταῦτα, τῆς χρυσῆς Ὀλυμπιάδος τῆς σῆς. καὶ παρὼν ὑπισκόπων ὅμιλος· σὺ δὲ ἀπῆς ἡμῖν ὁ γυμνάδας, ἢ ἀπαξιώσας, ἢ ἀποκνήσας. ὁτέρου, ὦ θαυμάσιε· ἀλλ' οὐκ ἐμοῦ, οἶμαι, πρὸ πάντα τραγικῶς, παιγνιάζειν κωμικῶς. καὶ ἅμα παντελῶς ἄωρον καὶ οὐ γαμικόν, δύο πολλοὶ περιφερόμενοι καὶ γελώμενοι μέσοι πηδώντων· ἵνα τὶ σοὶ καὶ περισπαίζωμεν γαμικῶς. ἐπεὶ τῶ γε βουλεθῆναι, καὶ πάρειμι καὶ συνεορτάζω· καὶ τῶν νέων τὰς δεξιὰς ἀλλήλαις τε ἐμβάλλω, καὶ ἀμφοτέρας τῇ τοῦ θεοῦ. πρέπει γὰρ ὡς πρὸ ἄλλου σοὶ πᾶν ἀγαθὸν, οὕτω σοι καὶ τὸν συζυγίαν ὅπη παντὶ βελτίονι γνῶναι, καὶ κατὰ τὰς κοινὰς ἡμῶν ὀργάς.

Τῷ αὐτῷ. 12

Ἰδοὺ καὶ δεύτερός σοι γαμβρὸς, καὶ τὸ γλυκὺ φορτίον ἀποσκυβάζει· καλῶς ποιῶν. ἀρχὴ δὲ ἡμεῖς, ὡς ἂν αὐτὸς εἴποις· ὡς δὲ ὁ ἀληθὴς λόγος, ἀσθενεῖς, οὐκ ἀρχή. πλὴν καλῶς ἡμῖν ἔχ τὰ ὀκ θεοῦ. πρὸς μὲν γὰρ θορύβων ἄλλοις παρεχωρήσαμεν, τῆς φιλοσοφίας ἦ ἡμεῖς ἀπολαύσομεν. ἐπειδὰν

θεῷ συναλῆς, καὶ ὅλως τῷ ἄνω χθονὶ, μηδενὶ δισμῷ κατεχόμενος. καὶ νῦν ὃ τοῖς γάμοις σωνεισφέρομεν τὰς ἀρχάς, εἰ δεῖ δωροφορεῖν ἡμῖν τὸ κάλλιστον.

Ἀμφιλοχίῳ. 13

Ἄρτους μὲν οὐκ ἠτησάμην σὲ σοὶ· ὅπου μηδὲ ὕδωρ σὲ τὸ σῶν οἰκούντων. λάχανα δὲ εἰ αἰτοίημεν σὲ ἀνδρὸς ὀζιζαλέως, ὧν ἀφθονία ὑμῖν, σὲ ὃ ἡμῖν πολλὴ ἀσωνις, θαύμαστον οὐδέν, οὐδὲ ἔξω τῆς σωνηθείας. καταξίωσον οὖν λάχανα ἡμῖν ἀποστεῖλαι πλεῖστα καὶ κάλλιστα· ἢ ὅσα γε δυνατόν. ἐπεὶ καὶ τὰ μικρὰ, μεγάλα τοῖς πένησιν. ἐπειδὴ καὶ τὴν μέγαν Βασίλειον δεξιούμεθα· οὐ μὴ βουληθῇς, ὡς σὺ ἐπιεικῆς κεκορεσμένου φιλοσοφοῦντος, οὕτω πιεσθῆναι πεινῶντος καὶ δυσχεραίνοντος.

Τῷ αὐτῷ. 14

Ὡς μικρολόγος ἡμῖν ἥκεις τὰ λάχανα παρ' ὑμῶν. καὶ τί γὰρ ἄλλο ἢ χρυσολάχανα; καίπερ ὁ πᾶς πλοῦτος ὑμῖν, κῆποι, καὶ ποταμοὶ, καὶ ἄλση καὶ σὲ δένδρεσι· καὶ λαχανηφόρος ὑμῖν ἡ χώρα, ὡς χρυσοφόρος ἄλλοις· καὶ λειμῶνια φύλλα νέμεσθε. ὁ δὲ σῖτος ἡμῖν, ἡ μωσικὴ μακαρία· καὶ ὁ ἄρτος. ὃς δὴ λέγει ἄρτος ἀγγέλων· οὕτως ἀσπασός τε καὶ ἄπιστος. ἢ τίνων μεταδίδοτε τούτων ἡμῖν ἀφθονώτερον· ἢ ἄλλο μὲν οὐδὲν αἰτησόμεθα, τὸν δὲ σῖτον ἐφέξομεν, καὶ εἰσόμεθα εἰ ὄντως δρόσῳ μόνῃ τρέφονται τέττιγες.

Βοσπορίῳ. 15

Δὶς ἤδη τοῦτο ἐπέρνησμαι παρ' ὑμῶν καὶ ἠπάτημαι. οἶδας ὃ λέγω. καὶ εἰ μὲν δικαίως, ὀφειλέτης Κύριος ὑμῶν ὁμιλῶ δωδίας· εἰ δὲ ἀδίκως, συγγνοίη Κύριος. οὕτω γὰρ ἐμὲ σὲ ὑμῶν λέγειν βέλτιον, ἐπειδὴ φέρειν καὶ ἀδικούμενοι σὲ στεγόμεθα. πλὴν ὥσπερ ὑμεῖς κύριοι τῆς ὑμετέρας γνώμης, οὕτω κἀγὼ τῆς ἐμῆς. οὐκ ἔτι βαρὺς ὑμῖν ἔσομαι Γρηγόριος ὁ βαρύς· ἀναχωρήσω σὲ πρὸς θεὸν τὸν μόνον καθαρόν τε καὶ ἄδολον, εἰς ἐμαυτὸν συναλήσομαι. τοῦτο ἐμαυτῷ ἐνουθέτησα. δὶς γὰρ σὲ πρὸς τὸν αὐ-

τὸν λίθον ωεοσπαίειν, τοῖς αἰσήποις μόνοις ἡ παροιμία δίδωσιν.

Σωφρονίῳ ἐπαρχῳ. 16

Ἔχει τι δεξιὸν ἡμῖν ἡ ἀναχώρησις, τὸ ἄωραγμον καὶ ἡσύχιον· ἀλλ' οὔπω τοσοῦτον, ὅσον σκαιὸν τὸ τῆς ὑμετέρας χωρίζειν φιλίας καὶ συνουσίας, τοσούτου ωεράγματος. ἄλλοι τῆς σῆς τελειότητος ἀπολαύουσιν· ἡμῖν δὲ τοῦτο μέγα κἂν εἰ τοῦτο ἔχοιμι, σκιαὶ ὁμιλίας τινὲς ἐν τοῖς χάμμασιν. ἆρά σε ὀψόμεθα πάλιν; ἆρά σε ωεριπτυξόμεθα, τὸ ἡμέτερον συμπόσιον; καὶ τοῦτο δοθήσεται τῇ τῆς ζωῆς ἡμῶν λειψάνῳ; εἰ μὲν δοθείη, πᾶσα τῷ Θεῷ χάρις· εἰ δὲ μή, τεθνήκαμεν τῷ πλείονι μέρει· σὺ δὲ μέμνησο τοῦ σοῦ Γρηγορίου, καὶ δίηγοῦ τὰ ἡμέτερα.

Εὐσχίῳ σοφιστῇ. 17

Οἷον ἠγνόησα, ὡς σκαιὸν λίαν καὶ ἀπαίδευτον ἄνδρα σοφιστὴν ἐνουθέτησα. ὦ τῆς ἀπονοίας· καὶ οὐδὲ ὑπὸ τῆς παροιμίας τῆς ἰδιωτικῆς ἐπαιδεύθην, φαλακρὸς ὢν κατὰ κεφαλῆς μὴ νυστάζειν αἰπωρέσωπος· μηδὲ σφηκίαν κατ' ἐμαυτοῦ, γλῶσσαν ωρὸς τὸ κακῶς λέγειν ἑτοιμοτέραν. τοῦτο μὲν οὖν οὐ πάνυ τι δυσχεραίνω· (μετὰ γὰρ πολλῶν ωεωστέσθην, ὥς γε πιστεύομαι· εἰ δὲ ζώοις, καὶ ωρὸ πολλῶν) ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον, ὅτι μὴ ὑπεστεύσθην φιλικῶς τοῦτο ποιεῖν. πλὴν ὑγιαίνοις καὶ σῶμα καὶ ψυχή· καὶ πλὴν γλῶσσαν κατέχοις, εἰ δυνατόν. ἀλλὰ νῦν τό γε ἡμέτερον σέρξομεν.

Εὐδοξίῳ ῥήτορι. 18

Πρότερον μὲν αὐτὸς ἔχαφόν σε τοῖς ωαροξυντικοῖς εἰς τὸ πάθος· (ωεωεπαιώκεις γὰρ) νῦν δέ μοι δοκεῖς αὐτὸς ἂν ἡμᾶς ωαροξύναι, μικροῦ τὰ ἴσα κακοπαθοῦντας. ἔδει γὰρ ἡμᾶς φίλους ὄντας μηδὲ ταῦτα χωρίζεσθαι. μᾶλλον δ' ἤδη ωαροξύνεις, οἷς καρτερεῖς τὸ καρτερεῖν εἰσηγούμενος.

Τῷ αὐτῷ. 19

Ἀλγῶ τὴ νόσῳ· καὶ χαίρω, οὐχ ὅτι ἀλγῶ, ἀλ' ὅτι τοῦ καρτερεῖν τοῖς ἄλλοις εἰμὶ διδάσκαλος. ἐπειδὴ γὸ τὸ μὴ πάσχειν οὐκ ἔχω, τοῦτο γε τῷ πάσχειν ὠφελιμωτέρῳ, τὸ φέρειν καὶ τὸ ἀνέχεσθαι, ὥσπερ ἐν τοῖς ἀθύμοις, οὕτω δὴ καὶ τοῖς ἀλγεινοῖς. ἐπειδὴ πείθομαι μηδὲν ἄλογον εἶναι τῶν ἀπὸ τῆς λόγῳ τῶν ἡμετέρων, κἂν ἡμῖν οὕτω φαίνηται.

Τῷ Ἀφεικανῷ. 20

Τίσιν ἵπποι μάλιστα χαίρουσιν; δῆλον ὡς ἵπποις. ἀέτοι δ' εἰσὶν; οὐκ ἄλλοις ἢ ἀετοῖς. κολοιὸν δ' ποτὲ κολοιὸν ἰζάνειν, καὶ τῆς παροιμίας ἀκούεις. οὕτω δὴ καὶ Ἀττικὸν Ἀττικοῖς οἷόν χαίρειν, καὶ τὸν καλοκαγαθίας μεταποιούμενον, τῷ τοιούτῳ ἑταῖρῳ καὶ θεράποντι. τοῦτο γὸ ὁ ἄρχων εἶναί μοι φαίνεται, βοηθὸς ἀρετῆς, καὶ ἀπαγορευούσης κακίας· κἂν τῷ αἱμάκτων ἄρχῃ ἄρχων, καθάπερ ἡμεῖς· κἂν τῷ μετὰ ξίφους καὶ τελαμῶνος. αἷμα γὸ οὐδέποτε ἐμέμψατο, ἀρετῇ κεκαπνωμένα γινώσκοντες, οὐ βίᾳ καθειργνύντα, καὶ φόβῳ μᾶλλον ἢ ἔργῳ κολάζοντα τοὺς κακούς. ὅπερ τῆς ἀρίστης ὅρος ἀρχῆς. διὰ δὴ ταῦτα, σφόδρα μοι τὸ τῆς συντυχίας ἐπαυδάζετο, καὶ νῦν ἔτι παυδάζεται. οὐκ ἔχων ὅπως πύθοιμι, διὰ τ' ἀρρωστίαν, ἀναγκαίως ἦλθον ὀπίσω τὰ γράμματα. καὶ τὸ κάλλιστον, ὅτι προσφθέγγομαί σε δι' ἀνδρὸς οἰκείου καὶ φίλου καὶ συγγενοῦς, τὰ ἐμαυτοῦ πάντα ἐμοὶ κοινοβούλου· ὃς καὶ ἀπολογήσεταί σοι περὶ ἡμῶν. ἀξιόπιστος δ' ὁ ἀνὴρ, εἴπερ ἄλλος τις, ὅσα δὴ ἐμὲ γινώσκειν· καὶ δι' ἡμῶν ἑαυτὸν γνωρίσει τῇ σῇ τελειότητι.

Ἀμαζονίῳ. 21

Ἄν τις ἔρηταί σε τὸ κοινῶν φίλων (πολλοὺς δὲ εἶναι πείθομαι τοὺς τοιούτους) πῦ δ' ἐστὶν ὁ Γρηγόριος; τί φάναι δέ τις; θαρρῶν εἰπὲ ὅτι ἐφ' ἡσυχίας φιλοσοφεῖ· τοσαῦτα τῶν ἀδικουμένων φροντίζων, ὅσα τῶν οὐδὲ εἰ γεγόνασι γινωσκομένων. οὕτως ἐστὶν ἀνήλιτος. εἰ δέ σε πάλιν ὁ αὐτὸς ἐπανέρηται, πῶς δὲ τῷ διαζεύξιν φέρει τῶν φίλων; μηκέτι θαρρῶν εἴπῃς ὅτι

φιλοσοφεῖ, ἀλλὰ καὶ λίαν ἀληθῶς ἔχει. ἄλλου μὲν γὰρ ἄλλος ἥττων ὄζιν, ἡμεῖς δὲ φιλίας καὶ φίλων. τούτων εἰς ὄζι καὶ ὁ θαυμάσιος Ἀμαζόνιος. τάχα αὖ ἐνὶ μόνῳ θεραπεύσας ἡμᾶς, καὶ ῥᾴοις ὅπη σοὶ ποιήσας, εἰ μνημονεύοις ἡμῶν, & ὅπη τοῦτο ποιεῖς, πείθοις τοῖς γράμμασιν.

Κελευσίῳ. 22

Εἰσελεύσομαι σὲ καὶ σιωπῶν· ἵνα μάθῃς καὶ σιωπῆς λόγον τῇ γραφίδι λαλούμενον. λαλήσω ἃ ἁρέπει φιλίᾳ καὶ τοιούτῳ καιρῷ. θεωρήσεις ὁ δικαστὴς, οὐ νηστεύων. καὶ πῶς φυλάξεις τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους, τοὺς θείους παραφρονῶν; κάθηρον σεαυτὸ τὸ δικαστήριον· ἵνα μὴ δυοῖν ἓν, ἢ γίνῃ κακὸς, ἢ νομίζῃ. τὸ παρθένας θεὰς αἱρεῖσθαι, ἑαυτὸν ὄζι θεὸν εἶναι. κεφάλαιον τοῦ λόγου, ἵλεως κρινόμενος ὁ δικαστὴς, καὶ ἧττον ἁμαρτήσῃ. τούτων οὐδὲν εἶχον σοι παραιτεῖν ἄμεινον.

Τῷ αὐτῷ. 23

Μὴ κρῖνέ με σιγῶντα· οὐδὲ γὰρ ἐγώ σε φθεγγόμενον. ὃ παρεὶς τῶν βραμάτων ὁ Παῦλος ἐνομοθέτησεν. εἰ δὲ κρίνεις, φοβοῦ τὴν γλῶσσαν, μὴ χεῖρ σοῦ κινηθῇ πονηρὸν, εἴ σε λάβοι τοῦ σιωπᾶν ἄξιον.

Ἑλλαδίῳ. 24

Ὁρᾶν τὰ ἐλπιζόμενα πόρρωθεν διδαχθέντες (χαίρομαι γὰρ τῷ σῷ παθοιμίῳ) καὶ τοῖς ἤδη παροῦσιν ἐνθυμούμενα. τὴν γὰρ ἁγίαν τοῦ πάσχα ἡμέραν, εἰς ἣν κατηντήκαμεν, τῶν ἐκεῖθεν ἀγαθῶν οἰδαμῶς ἀγωγίαν, ἑορτὴν οὖσαν διαβατήριον. ὧν καλῶς ἐποίησας καὶ αὐτὸς ἀναμνήσας ἡμᾶς, οἷς ἀπέσαλκας, & οἷς γράφεις. ἐγὼ δὲ πολλὰ μὲν ἤδη πάσχα διῆλθον, καὶ τοῦτο ὠνάμην τῆς μακροτέρας ζωῆς· νῦν δὲ καθαρώτερον ὅπη θυμῶ, τὴν Αἴγυπτον ταύτην ἐξελθὼν τοῦ βίου τὴν βαρεῖαν καὶ σκοτεινὴν, τοῦ πηλοῦ & τῆς πλινθείας ἐλευθερωθεὶς ἢ σωθεὶς ἔμβα, πρὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας μεταναστῆναι. ταύτην ἡμῖν πρόσευχου, εἴ τι σοι μέλει τοῦ τὰ μέγιστα εὖ ποιεῖν ἡμᾶς. σὲ δὲ πολλάκις

γήροι συνεορτάσαι τῷ κοινῷ τῆς ἐκκλησίας, βιωσίμως ἔχοντα. εἰ δέ μοι δοίητε καὶ τὸ γῆρας ἐν καλῷ καταλῦσαι, τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ δόντες ὀπίσω τον· ὃν αὐαδείξῃ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἔργον ἀγαθὸν ἐργασάμενοι· καὶ ἵν' εἴπω, παντελικῶν ἀλογιῶν ἄξιον.

Νικοβούλῳ. 25

Ἀεὶ βουλόμενος ἐμαυτῷ τὸν μέγαν Βασίλειον (εἰ καὶ ἐκείνῳ τοιοῦτον δίκει) καὶ νῦν βουλομῶ· οὐχ ἥπλον διὰ τιμὴν ἀληθῆ, ἢ τιμὴν φιλίαν. διὰ τοῦτο βουλεῖς τὰς ἐκείνου ἐπιστολάς, τὰς ἐμὰς ὑποτίθημι. καὶ γὰρ ὀπτυμῶ παντάχοθ συνεζεύχθαι ἡμᾶς ἀλλήλοις, καὶ ἅμα τύπον παρέχω τοῖς ἄλλοις τῶ μετείου καὶ τῆς ὑφέσεως.

Τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ. 26

Τοῦ πληρωθῆναί σου τὸ ὀπίταγμα, τὸ μὲν πόθεν ἐφ' ἡμῖν, τὸ δέ γε (κ οἶμαι τὸ πλέον) ὀπὶ τῇ σῇ ἀλαθείᾳ. ἐφ' ἡμῖν μέν, τὸ τῆς ὁρμῆς κ τῆς βουλήσεως· (ὅτε γὰρ ἄλλοτέ ποτε τὴν σὴν συντυχίαν ἐφυγόμεν, ἀλλ' ἀεὶ ταύτην διώκομεν· καὶ νῦν ταύτην πλέον ποθοῦμεν) ὀπὶ δὲ τῇ σῇ ὁσιότητι, τὸ διορθωθῆναι τὰ ἡμέτερα. βουλόμεθα γὰρ τῇ κυρίᾳ τῇ μητρὶ, πολλοῦ ἤδη καμούσῃ χρόνον ἐξ ἀῤῥωστίας· κ εἰ μὴ μέλλοιμεν ἀμφιβόλως αὐτῷ καταλείψειν, ἃ ζημιωθησόμεθα, δῆλα, τὴν παρουσίαν. μόνον ταῖς εὐχαῖς, τὴν μὲν βουλὸς τὴν ὑγείαν, ἡμῖν δὲ βουλὸς τὴν ὁδὸν, ὀπικούρησον.

Τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ. 27

Ἐφυσάμην (ὁμολογῶ) τὴν ὑποψίαν, συνέσεσθαί σοι κ συμφιλοσοφήσειν καθομολογήσας, ὃν τῶν Ἀθηνῶν ἔπι, κ τῆς ἐκεῖσε φιλίας κ συμφυΐας. ἃ γὰρ ἔχω τι πρὸ τούτων εἰπεῖν οἰκειότερον. ἐφυσάμην δ', οὐχ ἑκών, ἀλλὰ νόμου νόμον νικήσαντος, τὸ θεραπεύειν κελεύσαντος τοὺς γυναικείας, τὸν τῆς ἑταιρείας κ συνηθείας. οὐ μὴν παντάπασι φύσομαι, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἐγκαταδέξῃ. τὰ μὲν γὰρ ἡμεῖς σοι συνεσόμεθα, τὰ δὲ αὖτος ἡμῖν θέλησον· ἵν' ᾖ τὰ πάντα κοινὰ, καὶ τὸ τῆς φιλίας ὁμόπνευμον. οὕτω γὰρ ἂν ἄρξει καὶ τὸ πρᾶγμα μὴ λυπεῖν κ τὸ σοὶ τυγχάνειν.

Τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ. 28

Οὐ φέρω τὴν Τιβεριν ἐγὼ ἐγκαλούμενος, ἢ τοὺς ἐνταῦθα πηλοὺς ἢ χιόνας, ὧν λίαν ἄπειρός εἰμι καὶ ἀκροάμενον, καὶ τὰς πλάκας καταφαίνων· ἢ ὑπὲρ σοῦ καὶ μετανοῶ, καὶ τῷ Ἀβαρίδος οἴκῳ συμφερόμενος ἵνα καὶ Καππαδόκης ὦν, φύγοις τὰ Καππαδοκίας. ἢ ἀδικοῦμαι ὅτι ὑμεῖς μὲν ἀγχιᾶτε, ἢ ξενον ἀναπνεῖτε ἢ μεπωρεῖσθε τὸν ἥλιον· ἡμεῖς δὲ λιπῶμεν καὶ κορεννύμεθα, καὶ οὐ ῥιγοῦμεν; ἀλλὰ ταῦτα ὑμῶν ὅσι. πυρφᾶτε δὲ καὶ πλουτεῖτε καὶ ἀγορά-ζετε· τοῦτο οὐκ ἐπαινῶ. ἢ δίνων πᾶσαν τὴν πηλοὺς ὀνειδίζων ἡμῖν· (οὔτε γὰρ σὺ τὴν πόλιν ἐδημιούργησας, οὔτε τὸν χιῶνα ἡμεῖς) ἢ καὶ ἡμεῖς σοι ῥᾳδιοίσομεν ἀντὶ πηλῶν δὶς καὶ πηλοὺς, καὶ ὅσα αἱ πόλεις μοχθηρὰ φέρουσιν.

Τῷ αὐτῷ. 29

Ἐπαινῶ σου τῆς ὀψιολῆς τὸ ῥᾳθύμιον. τί δὲ τοσῶν ὄκ ἐπαινεῖν; καὶ σὺ ἐάλως, ὡς ἔοικε καὶ ἡμεῖς γεγράφοτες, ἐπειδή γε εἰς τὸν πρεσβυτέρου βαθμὸν ἐβιάσθημεν. καί τις γε οὐ τοῦτο ἡμῖν ἐπαυδάζετο. ἀλλήλοις γὰρ ἐσμέν, εἴπερ ἄλλοι ζηνες, ἀξιόπιστοι μάρτυρες τὴν τῶν πέζων στέργειν φιλοσοφίαν, καὶ κάτω μένουσαν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν μὴ γένοιτο μοι, ἴσως ἄμεινον ἴσως· (ἢ οὐκ οἶδ' ὅ, τι καὶ φῶ, ἕως γὰρ τὴν οἰκονομίαν τοῦ πνεύματος) ἐπεὶ δὲ ἐγένετο, φέρειν ἀνάγκη, ὡς γοῦν ἐμοὶ καταφαίνεται, καὶ μάλιστα διὰ τὸν καιρὸν, πολλὰς ἡμῖν αἱρετικῶν ἐπεισάγοντα γλώσσας· καὶ μὴ καταγμώειν μήτε τὰς τῶν πεπιστευκότων ἐλπίδας, μήτε τὸν ἡμέτερον βίον.

Τῷ αὐτῷ. 30

Καιρὸς βουλίας καὶ καρτερίας, καὶ τοῦ μηδένα φανῆναι ἡμῶν ἀνδρικώτερον μηδὲ τοῖς πηλοῖς ἱδρῶτας καὶ πόνους ἐν ὀλίγῳ καταλυθῆναι. γράφω διὰ τί ταῦτα; καὶ πόθεν; ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος ἡμῶν Εὐσέβιος (οὕτω γὰρ δεῖ καὶ τὸν λοιπὸν καὶ φρονεῖν καὶ γράφειν) λίαν περὶ ἡμᾶς ἔχει συμπαθῶς τε καὶ φιλικῶς· καὶ, ὡς καὶ ἀνὴρ πνεῖ, παρρησίᾳ μαλάττει. καὶ οἶμαι καὶ γράμμα ἤξειν πρός σε παρακλητικώτατα τε

καὶ κλήσεως, ὡς ἐμοί τε παρεδήλωσε, καὶ πολλοὶ πείθουσιν ἡμᾶς τῶν τὰ ἐκείνου σαφῶς εἰδότων. οὐ φθονήσω, ἢ παρόντες ἢ ὑπεξείλατε· μᾶλλον δ', ὑπεξείλατε, εἶτα παρόντες. ἵνα μὴ αἰσχυνθῶμεν ὕστερον ἡττηθέντες, ἐξὸν νικῆσαι τὸ καλῶς ἡττηθῆναι καὶ φιλοσόφως· ὃ δὴ τῶν πολλῶν ἀπαυτόμεθα. ἴθι οὖν, ἐμοὶ πιθοῦ, καὶ διὰ τοῦτο, καὶ διὰ τὸν καιρόν· ἐπειδὴ σύστασις αἱρετικῶν κατατρέχει τὴν ἐκκλησίαν, τῶν μὲν, ἤδη παρόντων καὶ τὰ ἑαυτόντων, τῶν δ', ὡς λόγος, παρεσομένων. καὶ δέος φθάσωσι λῦσαι τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, εἰ μὴ τάχιστα κινηθείη τὸ πνεῦμα Βεσελεήλ, τὸ σοφοῦ τῶν τοιούτων ἀρχιτέκτονος λόγου τε καὶ δόγματος. εἰ δ' δοκεῖς αὐτὸν ἐμὲ παρεῖναι καὶ διάξοντα ταῦτα καὶ συνοδεύσοντα, οὐδὲ τοῦτο φθονήσομεν.

Τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ. 34

Εἴ καλεῖς ἡμᾶς ἀρχαίαν καὶ ῥαθυμίαν, ὅπως μὴ τὰ σὰ Σάσιμα καταιλήφαμεν· μηδὲ ὀπτικοπικῶς κινούμεθα, μηδὲ ὡς περ κυσὶ βρῶμα ῥιφὲν ἐν μέσῳ, κατ' ἀλλήλων ἡμῶν ὁπλιζομένων. ἐμοὶ δὲ μεγίστη φυγάδευσις ὄκνος ἐστὶν ἡ ἀναβολή. καὶ ἵνα εἰδῇς ὃ τῶν ἐμῶν κακῶν, τοσοῦτον τῇ ἀναβολομανίᾳ φιλοῦμαι, ὥστε οἶδα καὶ νόμον εἰσηγησάμενος πᾶσι τῆς περὶ τοῦτο μεγαλοψυχίας· καὶ ὡς εἰ πάντες ἡμᾶς ἐμιμοῦντο, οὐδὲ αἱ λιῶν πράγματα ταῖς ἐκκλησίαις, οὐδ' ἂν ἡ πίστις περιεσύρετο, τῷ ἰδίων ἑκάστῳ φιλονεικιῶν ὅλον τυγχάνουσα.

Τῷ αὐτῷ. 35

Ἐπειδή σε πεθέντα ὑπὸ τὸν ὑψηλὸν θρόνον ἔγνων, καὶ πὶ πνεῦμα ἐνίκησε, τὸν λύχνον ὑπὸ τῆς λυχνίας δημοσιεῦσαι, οὐδὲ τὸ πρὶν ἀμυδρῶς λάμποντα. ἤθελε μὲν, ὁμολογῶ· (τί δ' οὐκ ἔμελλον, τὸ κενὸν τῆς ἐκκλησίας ὁρῶν κακῶς ἔχον, καὶ τοιαύτης χρῄζον καταφυγίας;) προσέδραμον δ' οὐκ αὐθύς· οὐδὲ προσδραμοῦμαι. μηδέ γε τοῦτο αὐτὸς ἀπαιτήσῃς. πρόσχον μὲν, ἵνα σοὶ τὸ σεμνὸν φυλάξω, καὶ μὴ σεσάγηνα δόξῃς τοῖς ἀπουδάσαις, ὑπὸ λίνος ἀπειροκαλίας ἢ θερμότητος, ὡς αὐ φαίεν οἱ ἀνδραβάλλοντες· δεύτερον δὲ, ἵνα

ἐμαυτῷ πραγματεύσωμαι τὸ σαθερόν τε καὶ ἀνεπίφθονον. πότε οὖν ἥξεις; (τυχὸν ἐρεῖς) καὶ μέχρι ἵνος ἀναδύσῃ; ἕως αἱ ὅ, τε θεὸς κελεύσῃ καὶ παρέλθωσιν αἱ σκιαὶ τῶν ὑπτιθεμένων καὶ βασκαινόντων. οὐ γὰρ ὅπι πλεῖον αἱθέξουσιν οἱ λεπτοὶ, σαφῶς οἶδα, τῷ Δαβὶδ τῷ Ἱερουσαλὴμ ἀποκλείοντες.

Τῷ αὐτῷ. 36

Πιθανόμαί σε παρακαθεδεῖσθαι τῇ τῆς νέας καινοτομίας, καὶ πράγματα ἔχειν ἀπό τινος σοφιστικῆς τῶν κρατούντων καὶ συνήθους πλεονεξίας. καὶ θαυμαστὸν οὐδέν. οὐδὲ γὰρ ἠγόουν τὸν φθόνον, καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν περὶ σὲ τὰ ἑαυτῶν δι' σοῦ θεραπεύοντες, καὶ τὸν ἀσινῆ σε τῆς μικροψυχίας ἀπάλλοντες εἰσίν. ἐκεῖνο μὴν οὖν οὐ δέδοικα, μή τι πάθῃς ἀφιλόσοφον τοῖς λυπηροῖς, καὶ σαυτὸν καὶ ἡμῶν ἀνάξιον. ἀλλ' ἡγοῦμαι νῦν δὴ καὶ μάλιστα γνωσθῆναι τὸν ἐμὸν Βασίλειον, καὶ ἵν' ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ συνελέξω φιλοσοφίαν, δι' σοῦ δειχθῆσεσθαι, καὶ ὑπερφήσειν τὰς ἐπιρείας, ὥσπερ ὑψηλῷ κύματι, καὶ μένειν ἄσειστον ἄλλων ταραττομένων. εἰ δὲ δοκεῖ, καὶ αὐτὸς παρέσομαι, τυχὸν μέν, καὶ γνώμης τινὸς κοινωνήσων· (ἔνθα ὕδατος δεῖται θάλασσα, καὶ σὺ τοῦ συμβουλεύοντος) πάντως δὲ, ὠφεληθησόμενος, καὶ φιλοσοφήσων τὸ σωφρονεῖν δεδαι.

ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΙΝΕΣ.

Ὀλυμπίῳ. 1

Ἔγραφες ἡμῖν πρότερον μὲν ὀλίγα, νῦν δὲ οὐδὲ ὀλίγα· καὶ ἔοικεν ἡ βραχυλογία προϊοῦσα τῷ χρόνῳ, παντελὴς γίνεσθαι ἀφωνία. ἐπάνελθε οὖν ὅπου τὸ ἔθος. ὡς οὐκ ἔστι μεμψόμεθα λακωνίζοντι πρὸς ἡμᾶς διὰ γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τὰ μικρὰ γράμματα, σύμβολα ὄντα τῆς μεγάλης σου διαθέσεως, πολλοῦ ἄξια ποιησόμεθα. μόνον ὅπως ἔσται ἡμῖν.

Τῷ αὐτῷ. 2

Ὥσπερ τῶν ἄλλων ὡρίμων ἕκαστον ἐν τῇ οἰκείᾳ ὥρᾳ ἁπανταᾷ, οὕτω καὶ μῆλον ἐν μὲν τῷ αἰθρίῳ, ἐν θέρει δὲ οἱ τάχιες, τῷ δὲ μετοπώρῳ τὸ μῆλον· οὕτω χρόνος καρπὸς εἰσὶν οἱ λόγοι.

Ἀνεπίγραφος. 3

Ὅπου σε φιλῶ, οἷς ὅπως ἐθέλω μάθε· ὅπου με μισεῖς, οἷς σιωπᾷς ἔγνωκα. γράφε ἢ κἂν τὸ λοιπόν, κἀγὼ λάμψω καὶ μέλαν ἐν βραχεῖ χάρτῃ φιλουμένους φιλῶν.

Ἄλλη ἀνεπίγραφος. 4

Ἓν γνώρισμα τοῦ ζῆν ὁ λόγος. πῶς δὲ σὺ ὑπὲρ γῆς εἶ νομισθείης, μηδέποτε φθεγξάμενος; ἀλλ' ἄπωσαι τὴν σιωπήν σου, γράψας ἡμῖν, καὶ ἐμφάνισον σαυτὸν ὅπως ζῇς.

Νοταρίῳ. 5

Οἱ λόγοι τὴν φύσιν ὕπτιον ἔχουσι. διὰ τοῦτο σημείων χρῄζουσιν, ἵνα ἐπαμφῶν αὐτῶν, λάβῃ τὸ τάχος ὁ γράφων. σὺ οὖν ὦ παῖ τὰ γραφόμενα τέλεια ποίει, καὶ τοῖς τύποις ἀκολούθως κατάστιζε· ἐν γὰρ μικρᾷ πλατείᾳ πολλὴ ἡμῶν ἐστὶν ὁ λόγος· τῇ δὲ ὀρθοτομίᾳ τοῦ γράφοντος κατορθοῦται τὸ λεγόμενον.

Γρηγορίῳ τῷ θεολόγῳ. 6

Γράμμα ἦλθέ μοι παρὰ σοῦ, ἀκριβῶς σὸν, οὐ τοσοῦτον τῷ χαρακτῆρι τῆς χειρὸς, ὅσον τῷ τῆς ὑποτολῆς ἰδιώματι. ὀλίγα γὰρ λίαν τὰ ῥήματα πολλὴν διάνοιαν παρεισῶντα. πρὸς ἃ ἡδέως μὲν οὐκ ἀπεκρινάμεθα· (διόπερ αὐτοὶ μὲν ἀπεδημοῦμεν, ὁ δὲ γραμματοφόρος ἐνὶ τῶν ὑπηνδείων ἡμῶν ὑπηρετῶν τῷ ὑποτολῷ, ἀπὼν ὥχετο) ἀλλὰ νῦν διὰ Πέτρου προσφθεγγόμεθά σε, ὁμοῦ μὲν ἀποδυνώτες τῆς προσηγορείας τὸ χρέος, ὁμοῦ δὲ ἀφορμὴν δευτέρων γραμμάτων παρέχοντες. πάντως δὲ οὐδεὶς πόνος λακωνικῆς ὑποτολῆς, οἵπερ εἰσὶν αἱ παρὰ σοῦ ἑκάστοτε πρὸς ἡμᾶς ἀφικνούμεναι.

Ὀλυμπίῳ. 7

Καὶ τοῖς γράμμασιν ἀπυχὼν τῆς γλυκύτητός σου, ἡδίων ἐμαυτῷ καὶ θυμότερος ἐγενόμην· καὶ τοῖς παθνοτάποις ἐφέσιν εἰς ὁμιλίαν ἐλθὼν, αὐτόν σε ἔδοξα καθορᾶν· οἱ πάνυ μου τὴν ψυχὴν κεκακωμένην παραλαβόντες, οὕτω διέθηκαν, ὥστε ὑπλαθέσθαι με τὸ παρ' ὑμῖν κωνεῖον· οἱ οἱ ὀνειροκάπηλοι καὶ ὀνειροκάπηλοι, εἰς τὴν τῶν ἐκμισθωσαμένων αὐτοὺς χάριν, καθ' ἡμῶν προφέρουσιν. ὑποτολαὶ γὰρ, ταῖς μὲν ἔπεμψα, ταῖς δὲ καὶ εἰς ὕστερον δώσομεν, ἐὰν ἐθέλῃς. μόνον εἴη γε ὄφελος παρ' αὐτῶν τοῖς λαμβάνουσι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΜΟΙΒΑΙΑΙ.

Βασίλειος Λιβανίῳ. 1

Λοιμώομαι καθ' ἕνα σοι προσάγων τὰς Καππαδόκας, ἀλλὰ μὴ πάντας, τὰς ἐν ἡλικίᾳ πείθων λόγων καὶ παιδεύσεως ἀπαιτεῖσθαι, καὶ σὲ κεχρῆσθαι τῇ ἀσκήσει διδασκάλῳ. ἀλλ' ἐπειδὴ πάντων εἰσάπαξ ὀπτυχεῖν τὰ πρόσωπα σφίσιν αὐτῆς αἱρουμένων οὐχ οἷόντε, τὰς ἑκάστοτε πειθομένους ὧδε πέμπειν σοι· τοιγοῦν αὐτῆς χαιρόμενος, ὅσον καὶ οἱ τῆς δίψῃσι καθηγούμενοι τὰς πηγάς. ὁ δὲ νῦν προσιὼν, μικρὸν ὕστερον ἑαυτὸν ἕνεκεν σπουδασθήσεται, ἐπειδάν σοι συγγένηται. νῦν δὲ ἀπὸ παιδὸς ὅτι γνώριμος, μέγα ὅπλον ὀρθότητα βίου καὶ δυνάμει πολιτικὴ παρ' ἡμῖν λαβόντος ὄνομα· ὃς καὶ ἐμοὶ εἰς τὸν ἄκραν φιλίαν ὥρμησε. ἧς ἀμείβομαι αὐτὸν, τῷ παιδὶ τούτῳ τὸν χάριν δίδωμι, σοὶ ποιῶν αὐτὸν γνώριμον· πρᾶγμα μεγίστης ἀρχῆς ἄξιον τὰς ἀρετὰς ἀνδρὸς κρίνειν ὀπταμένοις.

Λιβάνιος Βασιλείῳ.

Διὰ χρόνου πρὸς ἡμᾶς Καππαδόκης ἥκει νέος. ἓν τοῦτο κέρδος, ὅτι Καππαδόκης. ἀλλὰ καὶ τὸ πρόσωπον γλυκύς ὅτος ὁ Καππαδόκης· δεύτερον τοῦτο κέρδος. ἀλλὰ καὶ χάρμα τὸ θαυμαστοῦ Βασιλείου κομίζων ἡμῖν· πυκνὰ μὲν ὅτου τὰς εἴποι μεῖζον. ἐγὼ γὰρ, ὃν ὀπλεληθάς σου νομίζεις, καὶ πάλαι νέον ὄντα ἡδυμάλων, σωφροσύνῃ τε πρὸς τοὺς γέροντας ἀμιλλώμενον ὁρῶν· καὶ ταῦτα, ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει τῇ ταῖς ἡδοναῖς βρυούσῃ, καὶ λόγων ἤδη μοῖραν κεκτημένον μεγάλων. ἐπειδὴ δὲ ὥρμησε καὶ τὰς Ἀθήνας ἰδεῖν, καὶ τὸν Κέλσον ἔπεμψε, σωφρόνως τῷ Κέλσῳ τὸ σῆς ἐξηρτημένῳ

ψυχῆς. ἐπανήκοντες δὲ σοῦ καὶ ἔχοντες τὴν παιδία, ἔλεγον πρὸς ἑαυτούς, Τί νεῦν ἡμῖν ὁ Βασίλειος δρᾷ; ἢ πρὸς ἵνα βίον ὥρμησεν; ἆρ' ἐν δικαστηρίοις τρέπεται, ἢ τοῖς παλαιοῖς ῥήτορας ζηλῶν; ἢ ῥήτορας δαιμόνων πατέρων ἀπορράζεται παῖδας; ὡς δὲ ἥκον τινες ἀπαγγέλλοντες ἀμείνω σε πολλῷ πυνθανοίμην τὴν ὁδῶν πορεύεσθαι, καὶ σκοπεῖν ὅπως αὖ ἡμῖν θεὸν μᾶλλον φίλος, ἢ συλλέξεις χρῆσιν, δαιμόνισα σέ τε καὶ Καππαδόκας· σὲ μὲν, τοιοῦτον βουλόμενον εἶναι· ἐκείνους δ', τοιούτων δυναμένους δεικνύναι πολίτην. Φιρμῖνος δὲ ἐκεῖνος ὡς παντάχου διεπέλεσε κρατῶν, οὗ οἶδα· (ἐντεῦθεν γὰρ αὐτῷ τὴν λόγων ἡ δύναμις) πολλῶν δ' ἐπαίνων ἀπολαύσας, οὐκ οἶδα ὅπῃ πώποτε τηλικούτων, ἡλίκων νεῦν ἐν τοῖς σοῖς ἀκήκοα γράμμασι. τὸ γὰρ μηδένα αὖ τὴν ἐκείνου δόξαν ὑπερβαλέσθαι, σὲ τὸν λέγοντα εἶναι, πόσον τι χρὴ νομίζειν ἐκείνῳ; δοκεῖς δέ μοι καὶ τύπις ἀπεσκληκέναι πρὶν ἢ τὸν Φιρμῖνον ἰδεῖν. ἦ γὰρ αὖ αὐτὸν οὐκ εἶχε τὰ γράμματα. καὶ νεῦν τί ποιεῖ ἢ τί μέλει Φιρμῖνος; ἔτ' ὄζειν ἐν τοῖς τῶν γάμων πότοις; ἢ ἐκεῖνα μὲν πάλαι πέπαυται; βαρεῖα δ' ἡ βουλή, καὶ πᾶσα ἀνάγκη μένειν· ἢ τινές εἰσιν ἐλπίδες ὡς αὖθις ἔσαι λόγων κοινωνός; ἀποκρινάσθω τι ἡμῖν. καὶ εἰπὲ μὲν τι χρηστόν· εἰ δ' οὖν τι καὶ λυπήσει, τό γε βλέπειν ἡμᾶς πρὸς τὰς πύλας ἀπαλλάξει. εἰ δ' Ἀθηνήσι νεῦν ὁ Φιρμῖνος ἐτύγχανεν ὤν, τί ἂν ἔδρων οἱ βουλεύοντες παρ' ἡμῖν, ἢ τὴν Σαλαμῖνα ἔπεμπον αὖ ἐπ' αὐτόν; ὁρᾷς ὅτι καὶ μόνον ὑπὸ τῶν σῶν ὑβρίζομαι πολιτῶν. οὐ μὴν ἔγωγε τὸ φιλεῖν καὶ ἐπαινεῖν Καππαδόκας παύσομαι. ἀλλ' εὔχομαι μὲν αὐτοὺς ἀμείνους γενέσθαι πρὸς ἐμέ, μόνον δ' ὅτι τῶν αὐτῶν οἴσω. Φιρμῖνος δ' ἡμῖν συνεγένετο πέραν, ἡμέραν δ' ἤργησεν οὐδεμίαν. τὸ δ' συνειλεγμένον ὅσον ὄζειν, αὐτὸς εἴσῃ· καὶ ἴσως οὐ μέμψῃ. πρὸς δὲ τὸ πάλιν αὐτὸν δεῦρο δυνηθῆναι ἐλθεῖν, ἵνα χρὴ πρὸς αὖθις καλεῖν σύμμαχον; εἴωθε γὰρ οὗ φρονοῦσιν οἱ βουλεύοντες (φρένοι δ' αὖ ἀνθρώποις πεπαιδευμένοις) ἡμῖ-

σουσι τοῖς δευτέροις, ἐπειδὴ τοῖς πρώτοις ἐλύπησαν.

Βασίλειος Λιβανίῳ. 2

Ἰδού σοι καὶ ἕτερος ἥκει Καππαδόκης, ὑὸς ἐμὸς καὶ αὐτός. πάντας γὰρ ἡμῖν εἰς ποιεῖ τὸ χρῆμα τοῦτο ἐν ᾧ νῦν ἐσμέν. ὥστε κατά γε τοῦτο ἀδελφὸς αὖ εἴη τοῦ φιλαβόντος, καὶ τῆς αὐτῆς σπουδῆς ἄξιος ἐμοί τε τῷ πατρὶ καὶ σοὶ τῷ διδασκάλῳ· εἴπερ τι πλέον ἔχειν δυνατὸν τοῦ παρ' ἡμῶν ἐρχομένους. τοῦτο δὲ λέγω, οὐχ ὡς οὐκ αὖ τῆς σῆς λογιότητος πλέον τι τοῖς παλαιοῖς τῶν ἑταίρων χαριζομένης, ἀλλ' ὡς ἀφθόνου πᾶσι τῆς ὠφελείας σου προκειμένης. ἥκουσι δ' αὖ εἴη τῷ νεανίσκῳ μετὰ τῆς ἐκ τοῦ χρόνου πείρας, ἐν τοῖς οἰκείοις πεπαχθαι. ὃν ἀποπέμψαιο ἡμῖν ἄξιον τῶν τε ἡμετέρων λόγων, καὶ τῆς σαυτοῦ δόξης, ἵν' ἔχῃς ἐν τοῖς λόγοις. ἐπάγεται δὴ καὶ ἡλικιώτην τινὰ ἴσην ἔχοντα πρὸς τοὺς λόγους σπουδήν, ἀπαιδίδλω καὶ αὐτὸν, καὶ ἡμῖν οἰκεῖον· ὃν οὐδὲν ἔλαττον ἕξειν πιστεύομεν, κἂν πλεῖον τῶν ἄλλων τοῖς χρήμασιν ἀπολείποιτο.

Λιβάνιος Βασιλείῳ.

Οἶδα ὅτι τοῦτο πολλάκις γράφῃς, τὸ, Ἰδού σοι καὶ ἕτερος ἥκει Καππαδόκης. πολλοὺς γὰρ οἶμαι πέμψῃς· ἀεὶ μὲν καὶ παντα χοῦ τοῖς κατ' ἐμοῦ χρώμενος ἐγκωμίοις, οὕτω δὲ ἀυτῷ καὶ πατέρας κινῶν καὶ παῖδας. ἀλλ' ὅ γε ἐλθὼν τῷ ὀψωνίῳ σου τῷ καλλιῳ, οὐ καλὸν σωπᾷ. παρεκάθητό μοι τῶν ἐν ἀρχῇ γεγυμνασμένων φίλων ἄλλοι τε οὐκ ὀλίγοι, καὶ ὁ πάντα ἄριστος Ἀλύπιος Ἱεροκλέους ἀνεψιὸς ἐκείνου. ὡς οὖν ἔδοσαν οἱ φέροντες τῷ ὀψωνίῳ σιγῇ, δι' ἁπάσης ἐλθὼν, νενικήμεθα, ἔφην μειδιῶν τε ἅμα καὶ χαίρων. Καὶ πῶς σὺ νενίκησαι νίκην; (ἤροντο) κἀγὼ πῶς οὐκ ἀλγεῖς νενικημένος; Ἐν καλλει μὲν (ἔφην) ὀψωνίων νένίκημαι, Βασίλειος δὲ κεκράτηκε. φίλος δὲ ὁ ἀνήρ· κἀγὼ διὰ τοῦτο ἀφραίνομαι. Ταῦτα εἰπόντος ἐμοῦ, παρ' αὐτῶν μιᾶ-

δεῖν ἠβουλήθησαν τ̃ γραμμάτων τὴν νίκην. καὶ αἰσχύνωσκέμοὶ ὁ Λύσιος, ἤκουον ὃ οἱ παρόντες. ψῆφος ὃ ἡνέχθη, μηδέν με ἐφυβρίζειν. καὶ τὰ γράμματα ἔχων ὁ αἰσχρὸς ἐξήει, δείξων οἶμαι καὶ ἄλλοις καὶ πόλις ἀπέδωκε. γράφε πίνων ὡς πλείστα, καὶ νίκα. τοιοῦτον γὰρ ὄντα, ἐμὲ νικᾶν· καλῶς ὃ κἀκεῖνο εἰκάζεις, ὡς οὐ χρήμασι μετρεῖται τὰ παρ' ἡμῶν, μὴ ἀρκεῖ τῷ μὴ δωροδοκῶν δοῦναι, τὸ βουληθῆναι λαβεῖν. κἂν γὰρ αἰδῶ μή τινα ἐν πενίᾳ λόγων ἐρῶντα, ὡς τῶν πλουσίων ἔσῃ. καίτοι οὐ τοιούτων πεπειράμεθα διδασκάλων· ἀλλ' οὐδὲν κωλύει ταύτῃ γε εἶναι βελτίονας. μηδεὶς οἰωνὸν πένης δεῦρο ὀρνείτω βαδίζειν, εἰ ἓν ἐκεῖνο κέκτηται μόνον, τὸ ὀπίσω δύνειν.

Βασίλειος Λιβανίῳ. 3

Τί οὐκ ἂν εἴποι σοφιστὴς ἀνήρ; καὶ σοφιστὴς τοιοῦτος, ᾧ γε ἴδιον ἐστὶ τῆς τέχνης ὠμολόγηται, καὶ τὰ μεγάλα μικρὰ ποιεῖν, ὁπότε βούλεται, καὶ τοῖς μικροῖς περιθεῖναι μέγεθος; ὁποῖον δή τι καὶ περὶ ἡμᾶς ἐπιδείξω. τὴν γὰρ ὀπισθολιθον ἐκείνην τὴν ῥυπῶσαν, ὡς ἂν ὑμεῖς οἱ περὶ τοὺς λόγους τρυφῶντες εἴποιτε, οὐδὲν οὖσαν τῆς ἐν ταῖς χροὶ σοῦ ταύτης αἰσχροτέραν, τοσοῦτον ἦρας τῷ λόγῳ, ὡς ἡδὺ θῆναι δόξαν αὐτῆς; καὶ ἡμῖν τὸ περιττὸν τὸ γράφειν περιχορεῖν· ὅμοιον ποιῶν ταῖς τῶν πατέρων παιδιαῖς, ὅταν ταῖς παρ' ἑαυτῶν νίκαις περιχορεύσι τοῖς παισὶν ἐναβρυνόμενοι· οὔτε αὐτοὶ πω ζημιοῦντες, καὶ τῶν παίδων τρέφοντες τὸ φιλότιμον. τοιοῦτο δὲ καὶ ἀμύθητον ὅσον ἡδονῆς εἶχεν ὁ λόγος ἐν τῇ περὶ ἡμᾶς παιδιᾷ· οἷον Γολυδάμαντός τινος ἢ Μίλωνος παγκρατίου ἢ πάλης ἀγῶνα παραπομπὴν τὴν περὶ ἐμὲ αὐτόν. πολλὰ γὰρ περιεκύλισμος, οὐδὲν δεῦρο ἀσθενείας ὑπόδειγμα. ὥστε τοὺς τὰς ὑποβολὰς τῶν λόγων διαζητοῦντας ἐνταῦθά σε μᾶλλον ἄγασθαι τῆς δυνάμεως, οὕτω διωκηθέντα ταῖς παιδιαῖς περὶ

ἡμᾶς καθελῶσαι, ἢ εἰ τὸν βάρβαρον ἦγες ἐπὶ τὸν Ἄθω πλέοντα. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν, ὦ θαυμάσιε, Μωσεῖ τε Ἠλίᾳ καὶ τοῖς οὕτω μακαρίοις ἀνδράσι σωσόμεν, ἐκ τῆς βαρβάρου φωνῆς διαλεγομένοις ἡμῖν τὰ ἑαυτῶν· καὶ τὰ παρ' ἐκείνων φθεγγόμενα, νοῦν μὲν ἀληθῆ, λέξιν δ' ἁμαρτῆ· ὡς αὐτὰ ταῦτα δηλοῖ. εἰ γάρ τι καὶ ἡμεῖς παρ' ὑμῶν διδαχθέντες, ὑπὸ τοῦ χρόνου ἐπελαθόμεθα. αὐτὸς δ' ὅπισθεν ἡμῖν, ἄλλας ἐπωδὰς ὄπισθεν ποιούμενος, αἳ καί σε δείξουσι, καὶ ἡμᾶς οὐκ ἐλέγξουσι. τὸν μὲν Ἀνύσιον ἤδη σοι προσήγαγον ὡς ἐμαυτὸν μόνον. εἰ δ' ἐμός ἐστι παῖς, τί παῖδός ἐστι τὸ παιδίον; πένης ἐκ πένητος. γνώσεσθον δὲ τὸ λεγόμενον αὐτίκα σοφός τε καὶ σοφιστής.

Λιβάνιος Βασιλείῳ.

Εἰ πάνυ πολλοῦ χρόνον ἐσκόπεις πῶς αὖ ἔρισα σωφρόνοις τοῖς πρὸ τῶν σῶν γραμμάτων ἡμετέροις γράμμασιν, οὐκ ἂν ἄμεινον τοῦτο ποιῆσαι ἐδόκεις, ἢ τοιαῦτα γράφων ὁποῖα νῦν ἔγραψας. καλεῖς μὲν γάρ με σοφιστήν. τί δ' οὖν τοιοῦτον εἶδες ἐμοῦ, ὃ δυνάσθη τὰ μικρὰ μεγάλα ποιεῖν, καὶ τὰ μεγάλα μικρά. καὶ δὴ τῷ ἐμῷ ὄπισθεν βεβουλῆσθαι φῂς δεῖξαι τὴν σὴν, καλὴν οὐκ οὖσαν, καλήν· εἶναί τε οὐδὲν ἧς νῦν ἔπεμψας βελτίω. ὅλως τε ἀδημίαν εἶδες σοὶ λόγων δυνάμεως· μὴ νῦν ὄντων ἐν χερσὶ βιβλίων τοῦτο οὐ ποιούντων, ὧν δὲ εἶχες πρότερον λόγων ἐξερρυηκότων. καὶ ταῦτα πείθειν ὄπισθεν, οὕτω καλῷ καὶ ταύτῃ, ᾧ λέγεις κακῶς, εἰργάσω τῷ ὄπισθεν, ὥσθ' οἱ παρόντες ἡμῖν οὐκ εἶχον μὴ πηδᾶν ἀναμνησκομένοις. ἐθαύμασα οὖν ὅπως ταύτῃ τῷ πρότερον καθελεῖν ὄπισθεν ἐχρήσω, τῷ φανῆναι ταύτῃ τῷ πρότερον ἐοικέναι, ταύτῃ τῷ πρότερον ἐκόσμησας. χρῶ δὲ ἄρα τὸν τοῦτο βουλόμενον, χείρονα ποιῆσαι ταύτῃ ὅπῃ δύσβολῆ τὸ πρόσθεν. ἀλλ' οὐκ ἴσως, οἶμαι, σὸν, ἀδικῆσαι τῷ ἀληθείαν. ἠδίκηται δ' αὖ, γράφοντος ἐξεπίτηδες φαυλότερα, καὶ οὐ χωμένου τοῖς οὖσι. τὸ αὐτὸ τοίνυν αὖ εἴη τὸ μήτε ψέγειν ἃ δίκαιον ἐπαινεῖν· ἵνα μή σε τὸ πρᾶγμα

φέρον

φέρον εἰς σοφισὰς ἐμβάλῃ, πειρώμενον ταπεινὰ τὰ μεγάλα ποιεῖν. βιβλίων μὲν οὖν ὧν φῂς εἶ) χείρω μὲν τῷ λέξιν, ἀμείνω δὲ τῷ διάνοιαν, ἔχου· καὶ οὐδεὶς κωλύει· ἀλλ' ὃ ἡμετέρων μὲν ἀεὶ, σῶν δ' ὅ τι ποθέτερον, αἱ ῥίζαι μένουσί τε καὶ μενοῦσιν ἕως ἂν ἦς· καὶ οὐδεὶς μήποτε αὐτὰς ἐκτέμοι χρόνος, οὐδ' ἂν ἥκιστα ἀρδοις.

Λιβάνιος Βασιλείῳ. 4

Οὔπω μοι τῆς λύπης ὑφῆκας· ὥστε μεταξὺ γράφοντα πρὸς ἐμεῖν. ἀλλ' εἰ μὲν ὑφῆκας, τί οὐκ ὀπισέλκεις ὦ ἄριστε; εἰ δὲ κατέχεις ἔτι (ὃ πάσης λογίας ψυχῆς καὶ τῆς σῆς ἀλλόβριον) πῶς ἄλλοις κηρύττων, μέχρι δυσμῶν ἡλίου μὴ χεῖρας φυλάττειν λύπην, ἐν πολλοῖς ἡλίοις ἐφύλαξας; ἢ τάχα ζημιῶσαί με ποθεῖλου· ὠμορεῖσθαί με βούλει, τῆς μελιχρᾶς σου φωνῆς ἀποστερῶν. μὴ σύ γε ὦ γλυκύτατε· ἀλλὰ γλυκὸ ποιεῖς, καὶ δὸς ἀπολαύειν τῆς παιχρύσου σου γλώττης.

Βασίλειος Λιβανίῳ.

Οἱ ποθεῖς τὸ ῥόδον ἔχοντες ὡς τοῖς φιλοκάλοις εἰκὸς, οὐδὲ ποθεῖς αὐτὰς τὰς ἀκάνθας, ὧν τὸ ἄνθος ἀνθεῖται, δυσχεραίνουσι. καίτοι τινὸς ἤκουσα τοιοῦτόν τι περὶ αὐτῶν παίζοντος τάχα, ἢ καὶ σπουδάζοντος· ὅτι καθάπερ ἐρωτικά τινα κινήσματα τοῖς ἐρασταῖς, τὰς λεπτὰς ἐκείνας ἀκάνθας ἡ φύσις τῷ ἄνθει ποθεσέφυσε, ποθεῖς μείζονα πόθον τοῖς ἀπλήκτοις κέντροις τοὺς δρεπομένους ἐπεγείρουσα. τί μοι δὴ βούλεται τοῖς χαλέπασι τὸ ῥόδον ἐπισαγόμενον; πάντως οὐδέν σε χρὴ διδαχθῆναι, τῆς ὀπισολῆς μεμνημένον τῆς σῆς· ἢ τὸ μὲν ἄνθος εἶχε τὸ ῥόδου ὅλον ἡμῖν τὸ ἔαρ τῆς ἀγλωθλίας διαπεπάσασα, μέμφεσι δέ τισι καὶ ἐγκλήμασι καθ' ἡμῶν ἐξηκάνθωτο. ἀλλ' ἐμοὶ τῷ σῶν λόγων καθ' ἡδονὴν ὅτι καὶ αἱ ἄκανθαι, ποθεῖς μείζονα πόθον τῆς φιλίας ἀνακαίουσαι·

καὶ

Λιβανίος Βασιλείῳ. 5

Γᾶς μὴν ὁπίσκοπος πρᾶγμα δυσχρήπισον. σὺ δὲ ὅσῳ τοῖς ἄλλοις παρελήλυθας λογίστιν, τοσούτῳ καὶ φόβον μοι παρέχῃς, μήπως ἔξαρνος ᾖς πρὸς τὴν αἴτησιν, κἀπειδὴ χρωτήρων δέομαι. κἀμαχας δι' αἰ ἢ χάρακας ἄλλος εἶπε σοφιστὴς, οὐ χρήζων, ἀλλὰ τοῖς ῥήμασι ἐγκαλλωπιζόμενος, ἢ τῆς χρείας μνήμων. ἐγὼ δὲ εἰμὶ σὺ πρόχειρο, ὕπαγε δρόμος διαχάραττε.

Βασίλειος Λιβανίῳ.

Εἰ τὸ κερδαίνειν τοῦ χρηματίζειν λέγεται, καὶ τούτῳ ἔχει τινὰ σημασίαν ἡ λέξις; ἰὼ ἐκ τῶν Πλάτωνος ἀδύτων ἡ σοφιστική σου ἡμῖν προσεχρείσατο, σκόπησον ὦ θαυμάσιε, πότερον μᾶλλόν ἐστι δυσχρήστος· ἡμεῖς οἱ οὕτω δι' ὀψολιμαΐας δυσάμενοι ἀποχαρακούμενοι, ἢ τὸ τῶν σοφιστῶν γένος, οἷς πέφυκε τὸ τελωνεῖν τοὺς λόγους ἐστί. πότερον τῶν ὁπισκόπων τοὺς λόγους ἐφορολόγησε; πότερον τοὺς μαθητευομένους μισθοφόρους κατέστησεν; ὑμεῖς οἱ προσλαβόντες τοὺς λόγους ὤνια, ὥσπερ οἱ τὸ μέλιτος ἐφεταὶ τὰ μελίττικα. ὁρᾷς ὡς καὶ τὸν γέροντα ὑποσκιρτᾷν παρεκίνησας. ἐγὼ δέ σοι τὴν ταῖς μελέταις ἐμπομπεύουσι, ἰσορίθμους τοῖς ἐν Θερμοπύλαις ἀγωνιζομένοις στρατιώτας στρωτῆρας χιλιάδων προσέταξα· ἅπαντας ἀμήκεις, κἂν τὸν σὸν Ὅμηρον δολιχοσκίους, οὓς ὁ ἱερὸς Εὐσέβιος ἀποκατάστασιν καπηγγείλατο.

Λιβανίος Βασιλείῳ. 6

Οὐ παύσῃ Βασίλειε τὸν ἱερὸν τοῦτον τῶν Μουσῶν σηκὸν μεσὸν ποιῶν Καππαδοκῶν; καὶ ταῦτα, ἀποζόντων χιτῶνας καὶ χλαίνας, καὶ τῶν ἐκεῖθεν καλῶν; μικροῦ δέ με καὶ Καππαδόκην ἔφησαν, ἀείμοι τὸ προσκυνῶ σε προσάδοντες. δεῖ δ' ὅμως ἀνέχεσθαι, Βασιλείου κελεύοντος. ἴσθι δὲ ὡς τῆς μὲν χώρας τοὺς τόπους ἐξακριβάζων, τὴν δ' ἀληθείαν

καὶ τὸ ἐμμελὲς τῆς ἐμῆς Κωμῳδίας, μεταμφιάσω τοὺς ἄνδρας, ἵν' ὀφθείην ὑμῖν αὐτὴ φασκοῦσα θεᾶσθαι.

Βασίλειος Λιβανίῳ.

Λέλυταί σοι τὸ διάζυγμον. τοῦτο γὰρ ἔσω τῆς ὀπισθίας τὸ θερμότερον. σὺ δὲ σκῶπτε καὶ διάσυρε τὰ ἡμέτερα, ἔστε γελῶν, ἔστε σαυδάζων. τί δὲ χρόνος ἢ γειτὼν ἐμνημόνευσας; παρὸν ἐντρυφᾶν ἡμῖν τοῖς σκώμμασιν; ἐγὼ δὲ ὦ Λιβάνιε, ἵνα σοι καὶ πλατὺ κινήσω τὸν γέλωτα, τὸ σῶμα πάσμασι καλυπτόμενος χόνις τῷ ὀπισθίῳ ἔχαλκα. ὦ δεξάμενος καὶ φαύων χερσὶ, νόσῳ ὡς κρυερᾷ τις αὖτη, καὶ τὸν πέμψαντα χαλκτείρει ἐμφωλεύοντα, καὶ μὴ δυνάμενον ἔξω τῶν δωμάτων θερμύνειν. τάφος γὰρ τοῖς οἴκοις κεκτήμεθα, μέχρις ὀπλάδη τὸ ἔαρ, καὶ νεκροὶ ἡμᾶς ὄντας θεὸς ζωῷ ἐπανάξῃ, πάλιν τὸ εἶδος, ὡς φυτοῖς, χαριζόμενον.

Βασίλειος Λιβανίῳ. 7

Πολλοὶ θεὶ τυχόντες ἡμῖν τῶν αὐτόθι, ἐθαύμασάν σου τὸν ἐν τοῖς λόγοις ῥητόν. ἔλεγον γὰρ ὀπίδειξίν τινα γεγενῆσθαι λαμπρὰν ἄγαν. καὶ ἀγὼν ἦν (ὡς ἔφασκον) μέγιστος· ὡς πάντας μὲν σιωπᾶν, καὶ μηδένα ἕτερον ἐν τῇ πόλει φανῆναι, ἢ μόνον Λιβάνιον ἀγωνιζόμενον, καὶ πᾶσαν ἡλικίαν ἀκροωμένην. οὐ γὰρ ἠξίου τις ἔξω τῶν ἀγώνων γενέσθαι, οὐκ ἀξιώματος ὄγκῳ σεμνὸν, οὐ γραπτικοῖς καταλόγοις ἐμπρέπων, οὐ βαναύσοις τέχναις σχολάζων. ἤδη δὲ καὶ γυναῖκες παρῆσαν καπηλεύουσαι τοῖς ἀγῶσι. τίς δὲ ὁ ἀγών, τίς δὲ ὁ λόγος ὁ τὸν παίδημον σιωπᾶν εἰς πανήγυριν; καὶ δή μοι ἤγγειλαν δυσκόλου ῥᾳθυμίαν ἀνδρὸς τὸν λόγον ἐνηκέναι. ὃν οὕτω θαυμαζόμενον μὴ κατόκνει μοι πέμψαι· ἵνα καὶ ἐγὼ τῶν λόγων ἐπαινέτης εἶμι τῶν σῶν. ὁ γὰρ Λιβάνιον ἐπαινῶν καὶ τῶν ἔργων ἐκτὸς, τίς ἂν ἡμῶν νοῦν ἔχων ἐπαίνων φθόνος;

Λιβάνιος Βασιλείῳ.

Ἰδοὺ πέπομφα τὸν λόγον ἱδρῶτι ῥειρρέομαι. πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὶ τοιούτῳ πέμπων τὸν λόγον, ὃς ἱκανός ἐστι τὴν Πλάτωνος σοφίαν καὶ Δημοσθένους δεινότητα δεῖξαι θρυλλουμένας μάτην; τὸ δὲ ἐμὸν, τοιοῦτον οἷ κώνωψ ἐλέφαντι ῥᾳδιουργόμενος. ὅθεν πέφευγα καὶ τρέμω, τὴν ἡμέραν λογιζόμενος καθ' ἣν σκέψῃ τοὺς λόγους. μικροῦ γὰρ καὶ τῶν φρενῶν ἐκπέπωκα.

Βασίλειος Λιβανίῳ. 8

Ἀνέγνων τὸν λόγον σοφώτατε, καὶ ὑπερεθαύμασα. ὦ Μοῦσαι, καὶ λόγοι, καὶ Ἀθηναι, οἷα τοῖς ἐραστὰς δωρεῖσθε· οἵοις κομίζονται τοὺς καρποὺς οἱ βραχύ τινα χρόνον ὑμῶν συγγινόμενοι. ὦ πηγῆς πολυχεύμονος, οἵοις ἐδείξε τοὺς ἀρυομένους. αὐτὸν γὰρ ἐδόκουν ὁρᾶν ἐν τῷ λόγῳ τὸν λάλω σιωπῶντα χαλαίῳ. ἔμπνουν γὰρ λόγον ὅπη χρονὸς Λιβάνιος ἔγραψεν, ὃς μόνος τοῖς λόγοις ψυχὴν ἐναπέσταξε.

Λιβάνιος Βασιλείῳ.

Νῦν ἔγνων εἰ ὃ λέγομαι. Βασιλείου γάρ με ἐπαινέσαντος, καὶ πάντων ἔχω τὰ νικητήρια. καὶ τὴν ψῆφον δεξαμένῳ τὴν σὴν ἔπεσι καθίζειν μετὰ σοφροσύνης βασίσματος, οἷά τις ἀλαζὼν τοὺς πάντας ἀφρονῶν. ἐπεὶ οὖν καὶ σοὶ καὶ μέθης λόγος πεπόνηται, βουλόμεθα τούτῳ ἀπευχεῖν. ἀλλὰ κομψὸν μὲν λέγειν οὐκ ἐθέλω, ὁ δὲ λόγος ὀφθεὶς διδάξει με τὴν τοῦ λόγου τέχνην.

Λιβάνιος Βασιλείῳ. 9

Ἆρα Βασίλειε μὴ τὰς Ἀθηνᾶς οἰκεῖς, καὶ λέληθας σεαυτόν; οὐ γὰρ τῶν Καισαρέων οἱ παῖδες ταῦτα ἀκούειν ἠδυνάντο. ἡ γλῶττα γάρ μοι τούτων ἑψὰς οὐκ ἰῶ· ἀλλ' ὡσπερεί τινα κρημνὸν διοδεύοντος πλησίον τῇ τῶν ὀνομάτων

καινοτομία, ἐμοί τε τῷ πατρὶ ἔλεγε, πάτερ οὐκ ἐδίδαξας. Ὅμηρος σοῦ ἀνήρ; ἀλλὰ Πλάτων; ἀλλ' Ἀριστοτέλης; ἀλλὰ Σουσαείων, ὁ τὰ πάντα ὑπισάμβος; καὶ ταῦτα μὴ γλῶτται· σὲ δὲ εἴη Βασιλείᾳ τοιαῦτα ἡμᾶς ἐπαινεῖν.

Βασίλειος Λιβανίῳ.

Δεχομβίοις μὲν ἡμῖν ἃ χράφεις χαρά· ἀπαιτουμβίοις δὲ τοὺς ἃ χράφεις ἀνυπισχέλειν, ἀχθόν. τί γὰρ ἂν ἔτοιμον τοὺς οὕτως ἀπλικίζουσαν γλῶτται; πλὴν ὅτι ἀλιέων εἰμὶ μαθητής, ὁμολογῶ, καὶ φιλῶ.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΠΡΟΣ ΝΙΓΡΙΝΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΝΙΓΡΙΝΩ ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ. Ἡ μὲν παροιμία φησὶ γλαῦκα εἰς Ἀθήνας, ὡς γλοιὸν ὂν εἴ τις ἐκεῖ κομίζει γλαῦκας, ὅτι πολλαὶ παρ' αὐτοῖς εἰσιν· ἐγὼ δ' εἰ μὲν δυνάμην λόγον ὑποδείξασθαι βουλόμενος, ἔπειτα Νιγρίνῳ γράψας βιβλίον ἔπεμπον, εἰχόμην ἂν τοῦ γλοιοῦ, γλαῦκας ὡς ἀληθῶς ἐμπορευόμενος· ἐπεὶ δὲ μόνῳ σοι δηλῶσαι τὴν ἐμὴν γνώμην ἐθέλω, ὅπως τε νῦν ἔχω, καὶ ὅτι μὴ παρέργως εἴλημμαι περὶ τῶν λόγων, ἀποφεύγομαι ἂν εἰκότως καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου, λέγοντος ὅτι ἡ ἀμαθία μὲν θρασεῖς, ὀκνηροὺς δὲ τὸ λελογισμένον ἀπεργάζεται. δῆλον γὰρ ὡς οὐχ ἡ ἀμαθία μοι μόνη τῆς τοιαύτης τόλμης ἀλλὰ καὶ ὁ περὶ τοὺς λόγους ἔρως αἴτιος. Ἔρρωσο.

ΤΩΝ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΒΡΑΧΥΤΕΡΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ ΤΙΝΕΣ.

ΓΡΟΜΗΘΕΩΣ ΚΑΙ ΔΙΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Γρ. Λῦσόν με ὦ Ζεῦ. δεινὰ γὰρ ἤδη πέπονθα. Ζ. Λύσω σε, φὴς, ὃν ἐχεῖῶ βαρυτέρας πέδας ἔχοντα, καὶ τὸν Καύκασον ὅλον ὑφ' κεφαλῆς ὀπισθόμορον, ὑσὸ ἑκκαίδεκα γυπῶν μὴμόνον κείρεσθαι τὸ ἧπαρ, ἀλλὰ καὶ ἐις ὀφθαλμοὺς ἐξορύτεσθαι; αὐθ' ὧν ἐιαῦθ' ἡμῖν ζῶα ἐις ἀνθρώπους ἔπλασας. καὶ τὸ πῦρ ἔκλεψας, καὶ τὰς γυναῖκας ἐδημιούργησας. ἃ μὰ γὰ ἐμὲ ἐξηπάτησας ἐν τῇ δίκῃ τῶν κρεῶν, ὁσᾶ πιμελῇ κεκαλυμμένα μοι ὤφθησαν, καὶ τὰ ἀμείνω τῶν μοιρῶν σεαυτῷ φυλάττων, τί χρὴ λέγειν; Γρ. Οὐκοῦν ἱκανῶ ἤδη τὰ δίκαια ἐκτέτικα, ἐσοῦτον χρόνον τῷ Καυκάσῳ σεσοπλωσθμος, τὸν κάκιστα ὀρνέων ἀπολούμενον ἀεὶ τρέφων τῷ ἥπατι; Ζ. Οὐδὲ πολλοσημότερον τοῦτο ὧν σε δεῖ παθεῖν. Πρ. Καὶ μὰ οὐκ ἀμαθῆ με λύσεις ὦ Ζεῦ, ἀλλά σοι ἀλυύσω πάνυ ἀναγκαῖον. Ζ. Καταστρέφῃ με ὦ Γρομηθεῦ. Πρ. Καὶ τί πλέον ἔχω; οὐ γὰ ἀγνοήσεις αὖθις ἔνθα ὁ Καύκασός ἐστιν, οὐδ' ἀπορήσεις δεσμῶν, ἐῶ τι τραχήλων ἀλίσκωμαι. Ζ. Εἰπὲ σεότερον, ὅτινα μαθὼν ἀποπαύσῃς, ἀναγκαῖον ἡμῖν ὄντα. Γρ. Ἤν εἴπω ἐφ', ὅ, τι βαδίζεις νεῶ, ἀξιόπιστος ἔσομαί σοι καὶ σεὶ τῶν ἐσολοίπων μανθανόμενος; Ζ. Πῶς γὰ οὔ; Πρ. Γαῖαν τὴν Θέτιν, σωτεσόμενος αὐτῇ. Ζ. Τουτὶ μὰ ἔγωγε. τί δ' οὖν τὸ ὅτι τοῦτο; δικαίᾳ γὰρ τι ἀληθὲς ἐρεῖν. Γρ. Μηδὲν ὦ Ζεῦ κοινωνήσῃς τῇ Νηρηίδι. ἐῶ γὰ αὐτὴ κυοφορήσῃ σε σοῦ, τὸ τεχθὲν ἴσα ἐργάσεταί σε οἷα καὶ σὺ ἔδρασας τὸν Κρόνον. Ζ. Τοῦτο φὴς; σκπεσεῖσθαί με τῆς ἀρχῆς;

Πρ. Μὴ γένοιτο ὦ Ζεῦ· πλὴν τοιοῦτόν γε ἡ μίξις αὐτῆς ἀπειλεῖ. Ζ. Χαιρέτω τοίνυν ἡ Θέτις, σὲ δὲ ὁ Ἥφαιστος ὀπὶ τύπτοις λυσάτω.

ΔΙΟΣ ΚΑΙ ΕΡΜΟΥ
ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Ζ. Τίνα τὸν Ἰνάχου παῖδα τὴν καλὴν οἶσθα ὦ Ἑρμῆ; Ἑρ. Ναί. τὴν Ἰὼ λέγεις. Ζ. Οὐκέτι παῖς ἐκείνη ἐστὶν, ἀλλὰ δάμαλις. Ἑρ. Τεράστιον τοῦτο. πῷ δὲ τρόπῳ μετεβλήθη; Ζ. Ζηλοτυπήσασα ἡ Ἥρα μετέβαλεν αὐτήν. ἀλλὰ καινόν τι καὶ δεινὸν ὑπεμηχανήσατο τῇ κακοδαίμονι. βουκόλον τινὰ πολυόμματον, Ἄργον τοὔνομα, ἐπέστησεν, ὃς νέμει τὴν δάμαλιν, ἄϋπνος ὤν. Ἑρ. Τί οὖν ἡμᾶς χρὴ ποιεῖν; Ζ. Καταπλάμενος ἐς τὴν Νεμέαν (ἐκεῖ δέ που ὁ Ἄργος βουκολεῖ) ἐκεῖνον μὲν ἀπόκτεινον· τὴν δὲ Ἰὼ διὰ τῶν πελάγους ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπαγαγὼν, ἴσην ποίησον. καὶ τοιοῦτον ἔστω θεὸς τοῖς ἐκεῖ· καὶ τὸν Νεῖλον ἀναγέτω, ἐξ οὗ ἐς ἀνέμους ὑπεμπέτω, καὶ σωζέτω τοὺς πλέοντας.

ΗΦΑΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΣ
ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Ἥφ. Τί με ὦ Ζεῦ δεῖ ποιεῖν; ἥκω γὰρ, ὡς ἐκέλευσας, ἔχων τὸν πέλεκυν ὀξύτατον, εἰ καὶ λίθους δέοι μιᾷ πληγῇ διαπεμεῖν. Ζ. Εὖγε ὦ Ἥφαιστε. ἀλλὰ διελέ μου τὴν κεφαλὴν εἰς δύο, κατενεγκών. Ἥφ. Πειρᾶ μου εἰ μέμνησαι; σκέψαι δὴ οὖν καλῶς, ὅπῃ θέλεις σοι γενέσθαι. Ζ. Διαιρεθῆναί μοι τὸ κρανίον. εἰ δὲ ἀπειθήσεις, οὐ νῦν σκέψῃ ὀργιζομένου πειράσῃ μου. ἀλλὰ χρὴ καθήκειν σε πάντα τῷ θυμῷ, μηδὲ μέλλειν. ἀπόλυμαι γὰρ ὑπὸ τῶν ὠδίνων, αἵμου τὸν ἐγκέφαλον ἀναστρέφουσιν. Ἥφ. Ὅρα ὦ Ζεῦ μὴ κακόν τι ποιήσωμεν. ὀξὺς γὰρ ὁ πέλεκυς ὅδε, καὶ οὐκ ἀναμωτὶ οὐδὲ κατὰ τὴν Εἰλείθυιαν μαιώσεταί σε. Ζ. Κατένεγκε

μόνον ὦ Ἥφαιστε θαῤῥῶν. οἶδα γὰρ ἐγὼ τὸ συμφέρον. Ἥφ. Ἄκων μὲν, κατοίσω δέ. Τί γὰρ χρὴ ποιεῖν, σοῦ κελεύοντος; τί τοῦτο; κόρη ἔνοπλος. μέγα ὦ Ζεῦ κακὸν εἶχες ἐν τῇ κεφαλῇ. εἰκότως γοῦν ὀξύθυμος ἦσθα, τηλικαύτην τὴν μήνιγγα παρθένον ζωογονῶν, καὶ ταῦτα ἔνοπλον. ἢ που σφαῖραν, οὐ κεφαλὴν, ἐλελήθεις ἔχων. ἡ δὲ πηδᾷ, καὶ πυρρίχιζει, καὶ τὴν Αἰγίδα ἀναίρεται, καὶ τὸ δόρυ πάλλει, καὶ ἐνθουσιᾷ. καὶ τὸ μέγιστον, καλὴ πάνυ καὶ ἀκμαία γεγένηται ἤδη ἐν βραχεῖ. γλαυκῶπις μέν, ἀλλὰ κομιεῖ καὶ τοῦτο ἡ κόρη. ὥστε ὦ Ζεῦ μαιωτράν μοι ἀπόδος, ἐγχύσας μοι αὐτήν. Ζ. Ἀδυνάτα αἰτεῖς ὦ Ἥφαιστε. παρθένος γὰρ ἀεὶ θέλει μένειν. ἐγὼ γοῦν, τό γε ἐπ' ἐμοὶ, οὐδὲν ἀντιλέγω. Ἥφ. Τοῦτ' ἐβουλόμην. ἐμοὶ μελήσει τὰ λοιπά· καὶ ἤδη σου ἁρπάσω αὐτήν. Ζ. Εἴ σοι ῥᾴδιον, οὕτω ποίει. πλὴν οἶδα ὅτι ἀδυνάτων ἐρᾷς.

ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΩΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Μ. Ἀλλὰ ὕδωρ μέν σε γίνεσθαι, ὦ Πρωτεῦ, οὐκ ἀπίθανον, ἁλιόν γε ὄντα· καὶ δένδρον, ἐπὶ φορητόν. καὶ εἰς λέοντα ὁπότε ἀλλαγείης, ὅμως οὐδὲ τοῦτο ἔχω πίστεως. εἰ δὲ καὶ πῦρ γένοιο δυνατὸν ἐν τῇ θαλάττῃ οἰκοῦντα, τοῦτο πάνυ θαυμάζω, καὶ ἀπιστῶ. Π. Μὴ θαυμάσῃς ὦ Μενέλαε. γίγνομαι γάρ. Μ. Εἶδον καὶ αὐτός. ἀλλά μοι δοκεῖς (εἰρήσεται γὰρ πρὸς σε) χρηστέαν τινὰ προσάγειν τῷ προσώπατι, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξαπατᾶν τοὺς ὁρώντας, αὐτὸς ὢν οὐδὲν τοιοῦτο γιγνόμενος. Π. Καὶ πῶς οὐ μὴ ἀπάτη ὅτι τοῦ οὕτως ἐναργῶς γένοιτο; οὐκ ἀνεῳγμένοις τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδες ἐς ὅσα μετεποίησα ἐμαυτόν; εἰ δὲ ἀπίστεις, καὶ τὸ πρᾶγμα ψευδὲς εἶναι δοκεῖ, φαντασία τις περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἰσαμένη, ἐπειδὰν πῦρ γένωμαι, προσένεγκέ μοι ὡς γυμνότατα τὴν χεῖρα. ἔσομαι γὰρ εἰ ὁρῶμαι μόνον, ἡ δὲ τὸ καίειν τότε μοι προσέσται. Μ. Οὐκ ἀσφαλὴς ἡ πεῖρα, ὦ Πρωτεῦ. Π. Σὺ δέ μοι

Μενέλαε δοκεῖς οὐδὲ πολύποδα ἑωρακέναι πώποτε, ὃς ὁ πάρα ὁ ἰχθὺς ἐστὶ εἰδέναι. Μ. Ἀλλὰ τὸν μὲν πολύποδα εἶδον· ἃ πάρα ὢ, ἡδέως ἂν μάθοιμι παρὰ σοῦ. Γ. Ὁπόταν ἀν' πέτρα περιελθὼν ἁρμόσῃ τὰς κοτύλας, καὶ περισφιγῇ τὰς πλεκτάνας, ἐκείνῃ ὅμοιον ἀπεργάζεται ἑαυτόν· καὶ μεταβάλλει τὴν χρόαν, μιμούμενος τὴν πέτραν· ὡς ἂν λάθῃ τοὺς ἁλιέας, μὴ φαλλάττων, μηδὲ φανερὸς ὢν φαγεῖν τοῦτο, ἀλλ' ἐοικὼς τῷ λίθῳ. Μ. Φασὶ ταῦτα. τὸ δὲ σὸν πολλῷ παραδοξότερον, ὦ Γρωτεῦ. Γ. Οὐκ οἶδα, ὦ Μενέλαε, εἰ μή ἂν ἄλλῳ πιστεύσειας, τοῖς σαυτοῦ ὀφθαλμοῖς ἀπιστῶν. Μ. Ἰδὼν εἶδον. ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα τεράστιον, τὸν αὐτὸν πῦρ καὶ ὕδωρ γίγνεσθαι.

ΠΑΝΟΠΗΣ ΚΑΙ ΓΑΛΗΝΗΣ
ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Π. Εἶδες ὦ Γαληνὴ, χθὲς οἷα ἐποίησεν ἡ Ἔρις παρὰ τὸ δεῖπνον ἐν Θετταλίᾳ, διότι μὴ ἐκλήθη ἐς τὸ συμπόσιον; Γ. Οὐ ξυνῆσθόμην ὑμῖν ἔρχομενος. ὁ γὰρ Ποσειδῶν ἐκέλευσέ με, ὦ Πανόπη, ἀκύμαντον ἐν τούτῳ φυλάττειν τὸ πέλαγος. πῶς οὖν ἐποίησεν ἡ Ἔρις μὴ παροῦσα; Π. Ἡ Θέτις καὶ ὁ Πηλεὺς ἀπεληλύθεσαν ἐς τὸν θάλαμον, ὑπὸ τῆς Ἀμφιτρίτης καὶ τοῦ Ποσειδῶνος παραπεμφθέντες· ἡ Ἔρις δ' ἐν τούτῳ λαθοῦσα πάντας (ἐδεδύκει δὲ ῥᾳδίως, τῶν μὲν πινόντων, ἐνίων δὲ κροπωύτων, ἢ τῷ Ἀπόλλωνι κιθαρίζοντι ἢ ταῖς Μούσαις ᾀδούσαις παρεσχόντων τὸν νοῦν) ἐνέβαλεν ἐς τὸ συμπόσιον μῆλόν τι πάγκαλον, χρυσοῦν ὅλον, ὦ Γαληνή. ἐπεγέγραπτο δὲ, Ἡ καλὴ λαβέτω. κυλινδούμενον οὖν τοῦτο, ὡς παρ' ἑξεπίτηδες ἦκεν ἔνθα Ἥρα τε καὶ Ἀφροδίτη καὶ Ἀθηνᾶ κατεκλίνοντο. καὶ πειδὴ ὁ Ἑρμῆς ἀνελόμενος ἐπελέξατο τὰ γεγραμμένα, αἱ μὲν Νηρηΐδες ἡμεῖς ἀπεσιωπήσαμεν· (τί γὰρ ἔδει ποιεῖν, ἐκείνων παρουσῶν;) αἱ δὲ ἀντεποιοῦντο ἑκάστη, ἢ αὐτῆς εἶη) τὸ μῆλον ἠξίουν. καὶ εἰ μὴ ὁ Ζεὺς διέκρινεν αὐτὰς, καὶ ἄχρι χρῶν ἐφιλονείκησαν τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἐκεῖνος. Αὐτὰς μὲν οὐ κρι-

νωφῆσι) περὶ τούτου (καίτοι ἐκεῖναι αὐτὸν δικάσαι ἄξιον) ἄπιτε ἐς τὴν Ἴδην πρὸς τὸν Πριάμου παῖδα· ὃς οἶδε πολλῶν καὶ καλλίονα, φιλόκαλος ὤν, καὶ οὐκ ἂν ἐκεῖνος κρίναι κακῶς. Γ. Τί ἦν αἱ θεαί, ὦ Γανύμηδες; Π. Τὴμερον, οἶμαι, ἅπασι πρὸς τὴν Ἴδην. Γ. Καὶ τίς ἥξει μετὰ μικρὸν ἀπαγγέλλων ἡμῖν τὴν κρατήσασαν; Π. Ἤδη σοὶ φημί, οὐκ ἄλλη κρατήσει, τῆς Ἀφροδίτης ἀμφιζόμενης· ἰὼ μή τι πάνυ ὁ διαιτητὴς ἀμβλυώπει.

ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΚΑΙ ΔΕΛΦΙΝΩΝ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Π. Εὖγε ὦ Δελφῖνες, ὅτι ἀεὶ φιλάνθρωποί ἐστε. καὶ πάλαι μὲν τὸν Ἰνοῦς παῖδα ὑπὸ τὴν Ἰθμὸν ἐκομίσατε, ὑποδεξάμενοι ἀπὸ τῶν Σκιρωνίδων μετὰ τὴν μητρὸς ἐμπεσών· καὶ νῦν σὺ τὸν κιθαρῳδὸν τοῦτον τὸν ἐκ Μηθύμνης ἀναλαβών, ἐξενήξω ἐς Ταίναρον αὐτῇ σκευῇ καὶ κιθάρᾳ, οὐδὲ φειδεῖδος κακῶς ὑπὸ τῶν ναυτῶν ἀπολλύμενον. Δ. Μὴ θαυμάσῃς ὦ Γόσιδον, εἰ τοὺς ἀνθρώπους οὕτω ποιοῦμεν, ἐξ ἀνθρώπων γε καὶ αὐτοὶ ἰχθύες γενόμενοι. Γ. Καὶ μέμφομαί γε τῷ Διονύσῳ, ὅτι ὑμᾶς καταναυμαχήσας μετέβαλε, δέον χρώσαι μόνον, ὡς τοῖς ἄλλοις ὑπῆγετο. ὅπως δῆτα τὰ μετὰ τὸν Ἀρίονα τοῦτον ἐχθύετο ὦ Δελφίν; Δ. Ὁ Γρεγάνδρος, οἶμαι, ἔχαιρεν αὐτῷ, καὶ πολλάκις μετεπέμπετο αὐτὸν ὑπὲρ τῆς τέχνης. ὁ δέ, πλουτήσας παρὰ τοῦ τυράννου, ἐπεθύμησε πλεύσας οἴκαδε ἐς τὴν Μήθυμναν, ὑποδείξασθαι τὸν πλοῦτον. καὶ ὑπεδύσατο πορθμεῖόν τινος κακούργων ἀνδρῶν, ὡς ἔδοξε πολὺν ἄγων χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ἐπεὶ κατὰ μέσον τὸ Αἰγαῖον ἐχθύετο, ὑπορυσσόντων αὐτῷ τοὺς ναύτας. ὁ δὲ (ἠκροώμην γὰρ ἅπαντα, παρανέων τῷ σκάφει) ἐπεὶ ταῦτα ὑμῖν δέδοκται (ἔφη) ἀπὸ τὴν σκευὴν ἀναλαβόντα με, καὶ ἄσαντα θρῆνόν τινα ἐπ' ἐμαυτῷ, ἑκόντα ἐάσατε ῥίψαι ἐμαυτόν. ἐπέρρεψαν οἱ ναῦται· καὶ ἀνέλαβε τὴν σκευήν, καὶ ἦσε πάνυ λιγυρῶς· καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλατταν, ὡς αὐτίκα πάντως ἀποθανούμενος. ἐγὼ δέ, ὑπολαβών, καὶ ἀναδέσμιος αὐτόν, ἐξενηξάμην ἔχων εἰς Ταίναρον. Π. Ἐπαινῶ τὴν φιλομουσίας. ἄξιον γὰρ τὸν μισθὸν ἀποδέδωκας αὐτῷ τῆς ἀκροάσεως.

ΓΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΚΑΙ ΝΗΡΗΙΔΩΝ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Γ'. Τὸ μὲν ξενον πῦρ ἐς ὃ ἡ παῖς κατιωέχθη, Ἑλλήσποντος ἀπ' αὐτῆς καλείσθω. τὸν δὲ νεκρὸν ὑμεῖς ὦ Νηρηΐδες ἀναλαβοῦσαι, τῇ Τροιάδι προσενέγκατε, ὡς ταφείη ὑπὸ τῶν ὁπλιτῶν. Ν. Μηδαμῶς, ὦ Πόσειδον· ἀλλ' ἐνταῦθα ἐν τῷ ἐπωνύμῳ πελάγει τεθάφθω. ἐλεοῦμεν γὰρ αὐτὴν, οἰκτίσασα ὑπὸ τῆς μητρυιᾶς ἀπολωλυῖαν. Π. Τοῦτο μέν, ὦ Ἀμφιτρίτη, οὐ δίκαιος· οὐδὲ ἄλλως καλὸν ἐνταῦθά που κεῖσθαι ὑπὸ τῇ χάμμῳ αὐτὴν· ἀλλ', ὅπερ ἔφην, ἐν τῇ Τροιάδι ἐν τῇ Χερρονήσῳ τεθάφθαι. ἐκεῖνο δὲ προσήκον ἔσται αὐτῇ, ὅπως μετ' ὀλίγον τὰ αὐτὰ καὶ ἡ Ἰνὼ πείσεται, καὶ ἐμπεσεῖται, ὑπὸ τῶ Ἀθάμαντος διωκομένη, εἰς τὸ πέλαγος ἀπ' ἄκρου τοῦ Κιθαιρῶνος, καθ' ὃν καθήκει εἰς τοῦτο θάλασσαν, ἔχουσα καὶ τὸν υἱὸν ὁπλιτῆς ἀλκάλης. Ν. Ἀλλὰ καὶ κείνην σῶσαι δεήσει, θαλασσαμάσας τῷ Διονύσῳ. θρεπτὸς γὰρ αὐτῷ καὶ πάνυ ἡ Ἰνώ. Π. Οὐκ ἐχρῆν, οὕτω πονηρὰν οὖσαν· ἀλλὰ τῷ Διονύσῳ ἀχαριστεῖν, ὦ Ἀμφιτρίτη, οὐκ ἄξιον. Ν. Αὕτη δὲ ἆρα ἡ παθοῦσα κατέπεσεν ἀπὸ τοῦ κριοῦ; ὁ ἀδελφὸς δὲ ὁ Φρίξος ἀσφαλῶς ὀχεῖται; Π. Εἰκότως. νεανίας γὰρ, καὶ δυνατὸς ἀντέχειν πρὸς τοῦ φορεῖν· ἡ δὲ ὑπὸ ἀπειρίας, ὁπόθεν ὄχημα προσδοκοῦσα, καὶ ἀπιδοῦσα εἰς βάθος ἀχανές, ἐκπλαγεῖσα, καὶ τῷ χάμβει ἅμα σχεθεῖσα, καὶ ἰλιγγιάσασα πρὸς τὸ σφοδρὸν τῆς πτήσεως, ἀφατὸς ἐχώρει τοῦ κεράτων τοῦ κριοῦ, ὧν τέως ἐπελάμβανο, καὶ κατέπεσεν εἰς τὸ πέλαγος. Ν. Οὐκοῦν ἐχρῆν τὴν μητέρα τὴν Νεφέλην βοηθεῖν πεπουσηκέναι; Π. Ἐχρῆν· ἀλλ' ἡ μοῖρα πολλῷ τῆς Νεφέλης δυνατωτέρα.

ΙΡΙΔΟΣ ΚΑΙ ΓΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Ι. Τὴν νῆσον τὴν πλανωμένην, ὦ Γόσειδον, ἀπασα-

ἀθεῖσαν τῆς Σικελίας, ὕφαλον ὀπτὴν χέρσον συμβεβηκέναι. Τούτῳ, φησὶν ὁ Ζεύς, σῆσον ἤδη, καὶ ἀνάφηνον, καὶ ποίησον ἤδη δῆλον ἐν τῷ Αἰγαίῳ μέσῳ βεβαίως μένειν, σεῖξας πάνυ ἀσφαλῶς. δεῖται γὰρ τῆ αὐτῆς. Γ. Πεπραίξεται τοῦτο ὡ Ἥρα. πῶς γὰρ ὅμως παρέξει αὐτῷ τὴν χρείαν ἀναφανεῖσα, καὶ μηκέτι πλέουσα; Ι. Τῷ Λητοῖ ἐπ' αὐτῆς δεῖ ἀποκυῆσαι. ἤδη γὰρ πονήρως ἔχει τῶν ὠδίνων ἔχει. Γ. Τί οὖν; οὐχ ἱκανὸς ὁ οὐρανὸς ἐπέχειν; εἰ δὲ μή ἐστι, ἀλλά γε πᾶσα ἡ γῆ οὐκ ἂν ὑποδέξαιτο δύο παῖδας αὐτῆς γοναῖς; Ι. Οὐκ, ὦ Ποσειδον. ἡ Ἥρα γὰρ ὅρκῳ μεγάλῳ κατέλαβε τὴν γῆν, μὴ προσδέξασθαι τὴν Λητοῖ τὼν ὠδίνων ὑποδοχήν. ἡ δέ νῦν νῆσος αὕτη ἀνώμοτός ἐστιν. ἀφανὴς γὰρ ἦν. Π. Συνίημι. σῆσον ὦ νῆσε, καὶ ἀνάδυθι αὖθις ἐκ τοῦ βυθοῦ· καὶ μηκέτι ὑποφέρου, ἀλλὰ βεβαίως μένε. καὶ ὑποδέξαι ὦ εὐδαιμονεστάτη τοὺ ἀδελφοὺ τὰ τέκνα δύο, τοὺς καλλίστους τῶν θεῶν. καὶ ὑμεῖς, ὦ Τρίτωνες, διαπορθμεύσατε τὴν Λητοῦν ἐς αὐτήν· καὶ γαληνὰ ἅπαντα ἔστω. τὸν δράκοντα δὲ, ὃς νῦν ἐξοισρεῖ αὐτῇ, φοβῶν τὰ νεογνά, ἐπειδὰν τέχθῃ, αὐτίκα μέτεισι, καὶ ἁμφήσει τῇ μητρί. σὺ δὲ ἄπαγε τῷ Διί, πάντα εἴ ὁ τρέπει. ἔσηκεν ἡ Δῆλος· ἥκετε ἡ Λητοῦ, καὶ ἀκούετε.

ΞΑΝΘΟΥ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Ξ. Δέξαι με ὦ θάλασσα δεινὰ πεπονθότα· καὶ σβέσον μου τὰ τραύματα. Θ. Τί τοῦτο, ὦ Ξάνθε; τίς σε κατέκαυσεν; Ξ. Ἥφαιστος. δῆλα ἀπανθράκωμαι ὅλως ὁ κακοδαίμων, καὶ ζέω. Θ. Διὰ τί δέ σοι ἐνέβαλε τὸ πῦρ; Ξ. Διὰ τὸν υἱὸν τῆς Θέτιδος. ἐπεὶ γὰρ φονεύοντα τοὺς Φρύγας ἐκένευσα, ὁ δ' οὐκ ἐπαύσατο τῆς ὀργῆς, ἀλλ' ὑπὸ τῶν νεκρῶν ἀπέφραξέ μοι τὸν ῥοῦν, ἐλεήσας τοὺς ἀθλίους, ἐπῆλθον, ἐπικλύσας θέλων, ὡς φοβηθεὶς ἀποχοιτο τῶν ἀνδρῶν. ἐκεῖνα

ὁ Ἥφαιστος (ἔτυχε γὰρ πλησίον που ὢν) πᾶν ὅσον οἶμαι πῦρ εἶχε, καὶ ὅσον ἐν τῇ Αἴτνῃ, καὶ ἔπηδα ἄλλοθι, φέρων, ἐπῆλθέ μοι· καὶ ἔκαυσε μοῦ τὰς πτελέας καὶ μυρρίνας, ὥπτησε δὲ καὶ τοὺς κακοδαίμονας ἰχθῦς, καὶ τὰς ἐγχέλυας· αὐτὸν δὲ ἐμὲ ὑπὸ καχλάσας ποιήσας, μικροῦ δεῖν ὅλον ξηρὸν εἰργάσατο. ὁρᾷς δ' οὖν ὅπως δέδεικμαι ὑπὸ τῶν ἐκκαυμάτων; Θ. Θολερὸς, ὦ Ξάνθε, καὶ θερμὸς, ὡς εἰκός. τὸ αἷμα μὲν, ἀπὸ τῶν νεκρῶν· ἡ θέρμη δὲ, ὡς φῂς, ἀπὸ τοῦ πυρός. καὶ εἰκότως, ὦ Ξάνθε· ὃς ὅπου τὸν ἐμὸν υἱὸν ὤρμησας, οὐκ αἰδεῖ ὅτι Νηρηΐδος υἱὸς ἦν. Ξ. Οὐκ ἔδει οὖν ἐλεῆσαι γέροντας ὄντας τοὺς Φρύγας; Θ. Τὸν Ἥφαιστον δὲ οὐκ ἔδει ἐλεῆσαι Θέτιδος υἱὸν ὄντα τὸν Ἀχιλλέα;

ΓΛΑΥΚΩΝΟΣ, ΚΡΟΙΣΟΥ, ΜΕΝΙΠΠΟΥ, ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Κρ. Οὐ φέρομαι, ὦ Πλούτων, Μένιππον τουτονὶ τὸν κωφὸν παροικεῖν. ὥστε ἢ ἐκεῖνόν μοι κατάσησον, ἢ ἡμεῖς μετοικήσομεν εἰς ἕτερον τόπον. Γλ. Τί δ' ὑμᾶς δεινὸν ἐργάζεται, ὁμόνεκρος ὤν; Κρ. Ἐπειδὴ ἡμεῖς οἰμώζομεν καὶ στένομεν, ἐκείνων μεμνημένοι τῶν ἄνω, Μίδας μὲν οὑτοσὶ, τοῦ χρυσίου· Σαρδανάπαλος δὲ, τῆς πολλῆς τρυφῆς· ἐγὼ δὲ, τῶν θησαυρῶν· ὀπτηλᾶ, καὶ ἐξονειδίζει, ἀνδράποδα καὶ καθάρματα ἡμᾶς ἀποκαλῶν. ἐνίοτε δὲ καὶ ᾄδων ὀπτᾶ ἐρᾷ τὰς οἰμωγάς· καὶ ὅλως λυπηρός ἐστι. Γ. Τί ταῦτα φασὶν ὦ Μένιππε; Μ. Ἀληθῆ, ὦ Πλούτων. μισῶ γὰρ αὐτοὺς, ἀγλυκεῖς καὶ ὀλεθρίους ὄντας, οἷς οὐκ ἀπέχρησε βιῶναι κακῶς, ἀλλὰ καὶ ἀποθανόντες, ἔτι μέμνηνται καὶ φθονέχονται τῶν ἄνω. χαίρω τοιγαροῦν αἰῶνα αὐτούς. Γλ. Ἀλλ' οὐ χρή. λυπούμενοι γὰρ οὐ μικρῶν στερούμενοι. Μ. Καὶ σὺ μοιραί-

νεις ὦ Πλούτων ὁμόψηφος ὢν τοῖς τούτων στεναγμοῖς; Π. Οὐδαμῶς. ἀλλ' οὐκ ἂν ἐθελήσαιμι σασιάζειν ὑμᾶς. Μ. Καὶ μὴν, ὦ κάκιστοι Λυδῶν, καὶ Φρυγῶν, καὶ Ἀσσυρίων, οὕτω γινώσκετε ὡς οὐδὲ παυσομένου μοῦ. ἔνθα γὰρ ἂν ἦτε, ἀκολουθήσω αἰτιῶν, καὶ κατάδων, καὶ καταγελῶν. Κρ. Ταῦτα οὐχ ὕβρεις; Μ. Οὔκ. Ἀλλ' ἐκεῖνα ὕβρεις ἴσως, ἃ ὑμεῖς ἐποιεῖτε, θεοσκωπεῖσθαι ἀξιοῦντες, καὶ ἐλευθέροις ἀνδράσιν ἐντρυφῶντες, καὶ τοῦ θανάτου παῤῥάπαν οὐ μνημονεύοντες. τοιγαροῦν οἱ μὲν ζῆτε, πάντων ἐκείνων ἀφνειώτατοι. Κρ. Πολλῶν γε, ὦ θεοὶ, καὶ μεγάλων κτημάτων. Μ. Ὅσου μὲν ἐγὼ χρυσοῦ. Σαρ. Ὅσης δ' ἐγὼ τρυφῆς. Μ. Εὖ γε οὕτω ποιεῖτε. ὀδύρεσθε μὲν ὑμεῖς, ἐγὼ δὲ, τὸ γνῶθι σαυτὸν πολλάκις σωφρόνων, ἐπάσομαι ὑμῖν. πρέποι γὰρ ἂν ταῖς τοιαύταις οἰμωγαῖς ἐπᾴδοντα.

ΜΕΝΙΠΠΟΥ, ΑΜΦΙΛΟΧΟΥ, ΚΑΙ ΤΡΟΦΩΝΙΟΥ, ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Μ. Σφὼ μέντοι, ὦ Τροφώνιε, καὶ Ἀμφίλοχε, νεκροὶ ὄντες, οὐκ οἶδ' ὅπως ναῶν κατηξιώθητε, καὶ μάντεις δοκεῖτε· καὶ οἱ μάταιοι τῶν ἀνθρώπων θεοὺς ὑμᾶς ὑπειλήφασιν εἶναι. Τρ. Τί οὖν ἡμεῖς ἄπροι, εἰ ὑπ' αἰσίας ἐκεῖνοι τοιαῦτα περὶ νεκρῶν δοξάζουσιν; Μ. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἐδόξαζον, εἰ μὴ ζῶντες καὶ ὑμεῖς τοιαῦτα ἐπεφαντεύεσθε, ὡς τὰ μέλοντα προειδότες, καὶ προειπεῖν δυνάμενοι τοῖς ἐρομένοις. Τρ. Ὦ Μένιππε, Ἀμφίλοχος μὲν οὖπω ἂν εἰδείη, ὅπ αὐτῷ ἀπόκειται παρ' αὐτοῦ· ἐγὼ δὲ ἥρως εἰμὶ, καὶ μαντεύομαι, ἴσως πατέλθῃ παρ' ἐμέ. σὺ δ' ἔοικας οὐκ ὀπωδηκέναι Λεβαδείᾳ πώποτε. ἢ γὰρ ἂν ἔπίστεις σὺ τούτοις. Μ. Τί φῄς; εἰ μὴ ἐς Λεβάδειαν γὰρ παρέλθω, καὶ ἐσαλμὸς ταῖς ὀδόναις, γελοίως μάζαν

ἐν ταῖν χεροῖν ἔχων, ἑσερπύσω διὰ τοῦ στόμου παπεινοῦ ὄντος ἐς τὸ στόμαχον, οὐκ αὖ ἐδυνάμην εἰδέναι ὅτι νεκρὸς εἶ, ὥσπερ ἡμεῖς, μόνῃ τῇ χροιᾷ διαφέρων; ἀλλὰ ποῖος τῆς μαντικῆς, ἢ ὃ ἥρως ὅστις; ἀγνοῶ γάρ. Τρ. Ἐξ ἀνθρώπου τε καὶ θεοῦ σύνθετον. Μ. Ὁ μήτε ἄνθρωπός ἐστιν, ὡς φῄς, μήτε θεός, πῶς σύναμφότερόν ἐστι; νυνὶ σοί που τὸ θεοῦ ἐκεῖνο ἡμίτομον ἀπελήλυθε; Τρ. Χρᾷ ὦ Μένιππε ἐν Βοιωτίᾳ. Μ. Οὐκ οἶδα ὦ Τροφώνιε ὅ, τι καὶ λέγεις. ὅπως μέντοι ὅλος εἶ νεκρός, ἀκριβῶς ὁρῶ.

ΕΡΜΟΥ ΚΑΙ ΧΑΡΩΝΟΣ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Ἑρ. Λογισώμεθα ὦ πορθμεῦ, εἰ δοκεῖ, ὁπόσα μοι ὀφείλεις ἤδη· ὅπως μὴ αὖθις ἐπιζωμέν τι παρὰ σοῦ αἰτῶν. Χ. Λογισώμεθα, ὦ Ἑρμῆ. ἄμεινον γὰρ ὁρίσαι παρ' αὐτῶν, καὶ ἀπαραιτητότερον. Ἑρ. Ἄγκωνας ἐπιλαμβάνῃ ἑκόμισα πέντε δραχμῶν. Χ. Πολλοῦ λέγεις. Ἑρ. Νὴ τὴν Ἀϊδωνέα, τῶν πέντε ὠνησάμην, καὶ ἐβαπτήθης δύο ὀβολῶν. Χ. Τί-θει πέντε δραχμὰς, καὶ ὀβολοὺς δύο. Ἑρ. Καὶ ἀκέρσαν ὑπὲρ τοῦ ἰσίου· πέντε ὀβολοὺς ἐγὼ κατέβαλον. Χ. Καὶ τούτοις πειστέον. Ἑρ. Καὶ κηρὸν, ὡς ἐπλάσω τὸ σκαφίδιον τὰ αἰεωρήματα· καὶ ἥλους ἦ, καὶ καλώδιον, ἀφ' οὗ τὼ ὑπέρεσαν ἐποίησας· δύο δραχμῶν ἅπαντα. Χ. Εὖ γε ἄξια ταῦτα ὠνήσω. Ἑρ. Ταῦτά ἐστιν, εἰ μή τι ἄλλο ἡμᾶς διέλαθεν ἐν τῷ λογισμῷ. πότε δ' οὖν ταῦτ' ἀποδώσειν φῄς; Χ. Νυνὶ μέν, ὦ Ἑρμῆ, ἀδυνάτων· ἴσως ἢ λοιμὸς ἢ πόλεμος καταπέμψῃ ἀθρόους ἴσως, ἐπέσαι ποτὲ ἀποκερδαίνειν ἐν τῇ πλήθει παραλογιζόμενον τὰ πορθμία. Ἑρ. Νυνὶ οὖν ἐγὼ καθεδοῦμαι, τὰ κάκιστα ἀχόμενος γενέσθαι, ὡς αὖ ἀπὸ τούτων ἀπολαύσιμι. Χ. Οὐκ ἔστιν ἄλλως, ὦ Ἑρμῆ. νυνὶ δ' ὀλίγοι, ὡς ὁρᾷς, ἀφικνοῦνται ἡμῖν. εἰρήνη γάρ. Ἑρ. Ἄμεινον οὕτως, εἰ καὶ ἡμῖν παραπέπτωκε τοῦ σοῦ τὸ ὄφλημα. πλὴν ἀλλ'

οἱ μὲν

οἱ μὲν παλαιοὶ, ὦ Χάρων, οἶδα οἷοι παρεγίνοντο; ἀνδρεῖοι ἅπαντες, αἵματος ἀνάπλεω, καὶ τραυμάτων οἱ πολλοί· νῦν δὲ ἢ φαρμάκῳ τις ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἀποθανὼν, ἢ ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἢ ὑπὸ τρυφῆς ἐξωδηκὼς ἥκει καὶ τὰ σκέλη. ὠχροὶ γὰρ ἅπαντες, καὶ ἀγλυνεῖς, οὐδὲ ὅμοιοι ἐκείνοις. οἱ δὲ πλεῖστοι αὐτῶν δι' ἀρρήματα ἥκουσιν, ὅτι βουλεύονται ἀλλήλοις, ὡς ἔοικασι. Χ. Πάνυ γὰρ ὠφελοῦνται ὅτι ταῦτα. Ἑρ. Οὐκοῦν οὐδὲ ἐγὼ δόξαιμι ἂν ἁμαρτάνειν, πικρῶς ἅπαντων τὰ ὀφειλόμενα ἀπολαβὼν σοῦ.

ΓΛΑΥΚΩΝΟΣ ΚΑΙ ΕΡΜΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Γλ. Τὸν γέροντα οἶδα; τὸν πάνυ γεγηραϰότα λέγω, τὸν πλούσιον Εὐκράτη, ᾧ παῖδες μὲν οὐκ εἰσὶν, οἱ τὸν κλῆρον ἂν φθορῶντες, πεντακισμύριοι. Ἑρ. Ναὶ τὸν Σικυώνιον φῄς. πόσου; Γλ. Ἐκεῖνον μὲν ὦ Ἑρμῆ ζῆν ἔασον, ὅτι τοῖς ἐννενήκοντα ἔτεσιν, ἃ βεβίωκεν, ὅτι μετρήσας ἄλλα τοσαῦτα, εἴγε οἷόντε ἰῶ, καὶ ἐπὶ πλείω. τοὺς δέ γε κόλακας αὐτοῦ, Χαιρέαν τὸν νέον, καὶ Δάμωνα, καὶ τοὺς ἄλλους κατάπασον ἐφεξῆς ἅπαντας. Ἑρ. Ἅπτου ἂν δόξειε τοιοῦτον. Γλ. Οὔμοιμαι, ἀλλὰ δικαιότατον. πῶς γὰρ ἐκεῖνοι παθόντες οὐχὶ ἀποθανεῖν ἐκεῖνον; ἢ τῶν χρημάτων αὐτοποιοῦνται, οὐδὲν πεισόμενοι; ὃ δὲ πάντων ὅτι μαιρώτατον, ὅπου καὶ τοιαῦτα βουλόμενοι, ὅμως θεραπεύουσιν ἐν γε τῷ φανερῷ· καὶ νοσοῦντος, ἂν μὲν βουλεύωνται, πᾶσι πρόδηλα, θύειν δὲ ὅμως ὑπισχνοῦνται, ἰῶ ῥαΐδιον. καὶ ὅλως, ποικίλη τις ἡ κολακεία τῶν ἀνδρῶν. διὰ ταῦτα ὁ μὲν ἔσω ἀθάνατος· οἱ δὲ πρεσβύτεροι ἀπολοῦνται, μάτην ὀφειλόντες. Ἑρ. Γελοῖα πείσονται, πανοῦργοι ὄντες. πολλὰ καὶ ἐκεῖνος δῆμα λαβοὺ κολεῖ αὐτοῖς, καὶ ἐπελπίζει· καὶ ὅλως, ἀεὶ θανόντι ἔοικως, ἔρρωται πολὺ μᾶλλον τῶν νέων· οἱ δὲ, ἤδη τὸν κλῆρον ἐν σφίσι διῃρημένοι, βόσκονται, ζωλῶ μακαρίαν τὴν

ἑαυτοὺς ἀθέντες. Γλ. Οὐκοῦν ὁμῶς ἀποδυσάμενος τὸ γῆρας, ὥσπερ Ἰόλεως, ἀνηβήσεται. οἱ δὲ ἀπὸ μέσων τῶν ἐλπίδων τὸν ὀνειροπολημένα πλοῦτον ἀπολιπόντες, ἥκετωσαν ἤδη κακοὶ κακῶς ἀποθανόντες. Ἑρ. Ἀμέλησον ὦ Πλούτων. μεταλήψομαι γάρ σοι ἤδη αὐτοὺς καθ' ἕνα ἑξῆς. ἐπὰ ἴ, οἶμαι, εἶσί. Πλ. Καταπαῦσαι. ὁ δὲ ὦδε πέμψει ἕκαστον, αὖθις σοφηθεὶς γηρόμενος.

ΖΗΝΟΦΑΝΤΟΥΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΔΗΜΙΔΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Ζ. Σὺ δ' ὦ Καλλιδημίδη πῶς ἀπέθανες; ἐγὼ μὲν γὰρ ὅπως ἀφάσιτος ὢν Δεινίου, πλέον τι ἱκανὸς ἐμφαγὼν, ἀπεπνίγην, οἶδα. παρὴς γὰρ ἀποθνήσκοντί μοι. Κ. Παρλῶ, ὦ Ζηνόφαντες. τὸ δὲ ἐμὸν, ὦδάδεξόν τι ἐγένετο· οἶδα γὰρ καὶ σὺ τὸν Πτοιόδωρον τὸν γέροντα. Ζ. Τὸν ἄπιστον, τὸν πλούσιον, ᾧ σε τὰ πολλὰ ἤδειν σιτοῦντα; Κ. Ἐκεῖνον αὐτὸν ἀεὶ ἐθεράπευον, ὑπερηφυόμενος ἐπ' ἐμοὶ κληρονόμῳ τεθνήξεσθαι· ἐπεὶ δὲ τὸ πρᾶγμα ἐς μῆκιστον ἐπεγίνετο, καὶ ὑπὲρ τὸν Τιθωνὸν ὁ γέρων ἔζη, ὀπτόμενόν τινα εἶδον ὀπὸ τὸν κλῆρον ἐξοδίου. φαρμάκου γὰρ φάρμακον, αἰτέπεισα τὸν οἰνοχόον, ἐπειδὰν τάχιστα ὁ Πτοιόδωρος αἰτήσῃ πιεῖν (πίνει δ' ὀπεικῶς) χωρότερον ἐμβαλόντα ἐς κύλικα, ἕτοιμον ἔχειν αὐτὸ, καὶ ὀπδοῦναι αὐτῷ. εἰ δὲ τοῦτο ποιήσει, ἐλεύθερον ἐπωμοσάμην ἀφήσειν αὐτόν. Ζ. Τί οὖν ἐγένετο; πάνυ γάρ τι ὦδάδεξον ἐρεῖν ἔοικας. Κ. Ἐπεὶ δεῖπνου λουσάμενοι ἦκομεν, δύο ἤδη ὁ μειρακίσκος κύλικας ἑτοίμους ἔχων, τὴν μὲν τῷ Πτοιοδώρῳ, τὴν ἔχουσαν τὸ φάρμακον, τὴν δ' ἑτέραν, ἐμοί· σφαλεὶς οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐμοὶ μὲν τὸ φάρμακον, Πτοιοδώρῳ δὲ τὸ ἀφάρμακτον ἐπέδωκεν. ἔπιε ὁ μὲν ἔπινεν, ἐγὼ δὲ αὐτίκα μάλα ἐκπάλαι ἐκείνῳ, ὑποβόλιμαῖος αὐτ' ἐκείνου νεκρός. τί τοῦτο γελᾷς ὦ Ζηνόφαντες; καὶ μὰ οὐκ ἔδειγε ἑταίρῳ αὐθρὶ ὀπιγελᾶν. Ζ.

Ἀξεῖα γὰ ὦ Κνημιδημίδη πέπονθας. ὁ γέρων ἦ, ἢ πρὸς ταῦτα; Κ. Πρῶτον μὲν ἐπαρεσχόμην πρὸς τὸ αἰφνίδιον· εἶτα σιωπᾷς, οἶμαι, τὸ γεγυμνασμένον, ἐγέλα καὶ αὐτὸς οἷά γε ὁ οἰνοχόος ἐργασας. Ζ. Πλὴν ἀλλ' οὐδέ σε τὸν ὄπιθεν ἐχθὸν τραπέσθαι. ἦκε γὰρ αἴ τοι διὰ τῆς λεωφόρου ἀσφαλέστερον, εἰ καὶ ὀλίγῳ βραδύτερος ἰών.

ΚΝΗΜΩΝΟΣ ΚΑΙ ΔΑΜΝΙΠΠΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Κν. Τοῦτο ἐκεῖνο τὸ τῆς παροιμίας, ὁ νεβρὸς τὸν λέοντα. Δ. Τί ἀγανακτεῖς ὦ Κνήμων; Κν. Πῶς δ' οὐ μή, ἢ ἀγανακτῶ; κληρονόμον ἀκούσιος καταλέλοιπα, καταστρεφθεὶς ὁ ἄθλιος, οὓς ἐβουλόμην αἰ μάλιστα ἔχειν τἀμά, παραλιπών. Δ. Πῶς τοῦτ' ἐχρῆν; Κν. Ἑρμόλαον τὸν πάνυ πλούσιον ἄπαιδα ὄντα ἐθεράπευον ὅπως θανάτῳ· κἀκεῖνος οὐκ ἀηδῶς τὴν θεραπείαν προσίετο. ἔδοξε δή μοι καὶ σοφὸν τοῦτ' εἶναι, θέσθαι διαθήκας ἐς τὸ φανερόν, ἐν αἷς ἐκείνῳ καταλέλοιπα τἀμὰ πάντα· ὡς κἀκεῖνος ζηλώσειε, κἀγὼ τὰ αὐτὰ πράξειε. Δ. Τί οὖν δὴ ἐκεῖνος; Κν. Ὅ, τι μὲν οὖν αὐτὸς ἐνέγραψε ταῖς ἑαυτοῦ διαθήκαις οὐκ οἶδα· ἐγὼ γοῦν ἄφνω ἀπέθανον, τὸ πέρας μοι ὄπισθεν. καὶ νῦν Ἑρμόλαος ἔχει τἀμά, ὥσπερ οἱ λάβραξ καὶ τὸ ἄγκιστρον τῷ δελέατι συγκαταπάσας. Δ. Οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν σε τὸν ἁλιέα. ὥστε σόφισμα κατ' σαυτοῦ συντέθηκας. Κν. Ἔοικα. οἰμώζω δικαίως.

ΣΙΜΥΛΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Σ. Ἦκεις ποτὲ ὦ Πολύστρατε καὶ σὺ παρ' ἡμᾶς, ἔτη, οἶμαι; οὐ πολὺ ἀποδέοντα τῶν ἑκατὸν βεβιωκώς. Γ. Ὀκτὼ

ὀπὶ τῖς ἐννενήκοντα, ὦ Σίμωλε. Τ. Γ῾ὡς δὲ τὰ μετ' ἐμὲ ζῶντ' ἐβίως τειάκοντα; ἐγὼ γὰρ ἀμφὶ τὰ ἑβδομήκοντα σοῦ ὄντος ἀπέθανον. Π. Υ῾φρήδισα· εἰ καί σοι ὠδάδοξον τῦτο δόξει. Σ. Παραδόξον, εἰ γέρων τε καὶ ἀθενὴς, ἄτεκνός τε ὢν σοφὸν, ἥδεως τῖς ἐν τῷ βίῳ ἐδωάσω. Γ. Τὸ μὲ ὢν σοφὸν, ἅπαντα ἐδωάμην. ἔτι καὶ παῖδες ὡραῖοι ἦσαν πολλοὶ, καὶ γυναῖκες ἀβρόταται, καὶ μύρα, καὶ οἶνος αὐθομίας, καὶ τράπεζαι ὑπὲρ τὰς ἐν Σικελίᾳ. Σ. Καινὰ ζῶντα. ἐγὼ γὰρ σε πάνυ φειδόμενον ἠπιστάμην. Π. Ἀλλ' ὑπέρρει μοι ὦ γλυκύτατε παρ' ἄλλων τἀγαθά. καὶ ἔωθεν μὲν ἄνθρωποι ὀπὶ θύρας ἐφοίτων μάλα πολλοί· μετὰ δὲ, παντοῖά μοι δῶρα ὠθοῦντο, ἅπαντα χόθεν τῆς γῆς κάλλιστα. Σ. Ἐτυραννήσας ὦ Πολύστρατε μετ' ἐμέ; Γ. Οὔκ· ἀλλ' ἑκατὸν εἶχον μυρίους. Σ. Ἐγέλασα. ἑκατὸν σὺ πλείονῦς ὤν; ὀδόντας τέτταρας ἔχων; Π. Νὴ Δία τῖς ἀείσους γε τῶν ἐν τῇ πόλει. καὶ γέροντά με, καὶ φαλακρὸν, ὡς ὁρᾷς, ὄντα, καὶ λημῶντα σφόδρα καὶ κορυζῶντα, ὑπερήδοντο θεραπεύοντες· καὶ μακάριος ἐν αὐτῶν ὄνειρα ἂν καὶ μόνον σφόδρα ἔβλεφα. Σ. Μῶν καὶ σύ γε, ὥσπερ ὁ Φάων τὴν Ἀφροδίτην, ἐκ Χίου διεπόρθμευσας; εἶτά σοι ὀξαμύνῳ ἔδοκε νέον εἶ), καὶ καλὸν ἐξ ὑπαρχῆς, καὶ ἀξιέρασον; Π. Οὔκ· ἀλλὰ τοιοῦτος ὢν, σφόδρα ἐπόθητος ἦν. Σ. Αἰνίγματα λέγῃς. Γ. Καὶ μὴν σφόδρα γε ὁ ἔρως οὗτος πολὺς ὢν, ὁ σφόδρα τῖς ἀτέκνους καὶ πλουσίους γέροντας. Σ. Νῦν μανθάνω σου τὸ κάλλος ὦ θαυμάσιε, ὅτι σφόδρα τῆς χρυσῆς Ἀφροδίτης ἦν. Π. Ἀπάρ, ὦ Σίμωλε, οὐκ ὀλίγα τῶν ἐρασῶν ἀπολέλαυκα, μονονουχὶ σφοκνωύμενος ὑπ' αὐτῶν. καὶ ἐθρυπτόμην ἤ πολλάκις, καὶ ἀπέκλειον αὐτῶν ἐνίοτε. οἱ δὲ ἠμείβοντο, καὶ ὀμήλους ὑπεβάλλοντο ἐν τῇ περὶ ἐμὲ φιλοτιμίᾳ. Σ. Τέλος δ' οὖν πῶς ἐβουλεύσω περὶ τῶν κτημάτων; Π. Ἐς τὸ φανερὸν μὲν ἕκαστον αὐτῶν κληρονόμον ἀπολιπεῖν ἔφασκον· ὁ δ' ὀπίσευέ τε, καὶ κολακευτικώτερον παρεσκεύαζεν ἑαυτόν. ἄλλας ἤ τὰς ἀληθῖς δέ-

θήκας ἐκείνας ἔχων, κατέλιπον, οἰμώζειν ἅπασι φράσας. Σ. Τίνα δ' αἱ τελευταῖαι τὸν κληρονόμον ἔχον; ἦπου γυνὰ τῶν ἀπὸ τοῦ γήρους; Π. Οὐ μὰ Δί', ἀλλὰ νεωνήπιόν τινα τῶν μειρακίων τῶν ὡραίων Φρύγα. Σ. Ἀμφὶ πόσα ἔτη, ὦ Πολύστρατε; Γ. Σχεδὸν ἀμφὶ τὰ εἴκοσι. Σ. Ἤδη μανθάνω ἅπαντά σοι ἐκεῖνος ἐκαείζετο. Γ. Γλιὼ ἐμὰ πολὺ ἐκείνων ἀξιώτερος κληρονομεῖν, εἰ καὶ βάρβαρος εἰμι, καὶ ὄλεθρος· οἳ γὰρ δὴ καὶ αὐτοὶ οἱ ἄριστοι θεραπεύουσιν. ἐκεῖνος πίνων ἐκληρονόμησέ μου· καὶ νυνὶ ἐπὶ τοῖς ἀστακείδαις ἀριθμεῖται, ἐγὼ ἐξυρημένος μὲν τὸ γήρειον, καὶ βαρβαρίζων, κόσσου δ' ἀγλωττότερος, καὶ Νιρέως καλλίων, καὶ Ὀδυσσέως σωφρονέστερος λέγομαι δή). Σ. Οὔ μοι μέλει. καὶ στρατηγησάτω τῆς Ἑλλάδος, εἰ δοκεῖ· ἐκεῖνοι δὲ μὴ κληρονομείτωσαν μόνον.

ΚΡΑΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Κρ. Μοιέριχον τὸν πλούσιον ἐγίνωσκες ὦ Διόγλυες; τὸν πάνυ πλούσιον, τὸν ἐκ Κοιλίνθου, τὸν ταῖς πολλαῖς ὀλκάσι ἔχοντα; οὐ Λιψιὸς Λεισίας, πλούσιος καὶ αὐτὸς ὤν; τὸ Ὀμηρικὸν ἐκεῖνο εἰώθει δπιλέγειν, Ἦ μ' αἰάειρ', ἢ ἐγώ σε. Δ. Τίνος ἕνεκα, ὦ Κράτης, ἐθεράπευον ἀμήλους; Κρ. Τοῦ κλήρου ἕνεκα ἕκαστος, ἠλικιῶται ὄντες· καὶ τὰς διαθήκας ἐς τὸ φανερὸν ἐτίθεντο. Λεισέαν μὲν ὁ Μοιέριχος, εἰ θεραπεύοι, δεκάτῳ ἀφιεὶς τῶν ἑαυτοῦ πάντων· Μοιέριχον δὲ ὁ Λεισέας, εἰ θεραπεύοι αὐτόν. ταῦτα μὲν ἐγέγραπτο· οἱ δὲ ἐθεράπευον ἀμήλεις, ἐσφοδρούμενοι τῇ κολακείᾳ. καὶ οἱ μαῖτες, εἴτε ἀπὸ τῶν ἄστρων τεκμαιρόμενοι τὸ μέλλον, εἴτε ἀπὸ τῶν ὀνειράτων, ὥς γε Χαλδαίων παῖδες, ἀμφὶ δὲ ὁ Πύθιος αὐτὸς ἅρπ μὲν Λεισέᾳ παρεῖχε τὸ κράτος, ἅρπ δὲ Μοιέριχῳ· καὶ τὰ τάλαντα ποτὲ μὲν ὅπη τοῦτον, νυνὶ δ' ἐπ' ἐκεῖνον ἔρρεπε. Δ. Τί οὖν πέρας ἐγένετο, ὦ Κρά-

της; ἀκούσαι γὰρ ἄξιον. Κρ. Ἄμφω πεπαῦσιν ὅπλα μιᾶς ἡμέρας· οἱ δὲ κλῆροι ἐς Εὐνόμου καὶ Θρασυκλέα ἐλθεῖν, ἄμφω συγγενεῖς ὄντας, οὐδὲ πώποτε ἐφιλαιτευομένους οὕτω γενέσθαι ταῦτα. διαπλέοντες γὰρ ἀπὸ Σικυῶνος ἐς Κίρραν, κατὰ μέσον τὸν πόρον πλαγίῳ ἐμπεσόντες τῷ ἰκρίῳ ἀνέτρεψαν. Δ. Εὖ ἐποίησαν. ἡμεῖς δὲ, ὁπότε ἐν τῷ βίῳ ἦμεν, οὐδὲν τοιοῦτον ἐνενοοῦμεν ἐλλ' ἀμήλων. οὔτε πώποτε ἠξιώσαμεν Ἀνδαδένην ἀποθανεῖν, ὡς κληρονομήσαι με τῆς βακτηρίας αὐτοῦ· (εἶχεν δὲ πάνυ καρτερὰν, ἐκ κοπίνου ποιησάμενος) οὔτε, οἶμαι, σὺ ὦ Κράτης ἐπεθύμεις κληρονομεῖν ἀποθανόντος ἐμοῦ τὰ κτήματα, ἢ τὸν πίθον, καὶ τὼ πήρα, χοίνικας δύο θέρμων ἔχουσαν. Κρ. Οὐδὲν θέρμοι τούτων ἔδει. ἀλλ' οὐδέ σοι ὦ Διόγμες. ἃ γὰρ ἐκείνου τε Ἀνδαδένους ἐκληρονόμησας, καὶ ἐμοῦ σοῦ, πολλῷ μείζω καὶ σεμνότερα τῆς Περσῶν ἀρχῆς. Δ. Τίνα ταῦτα φῄς; Κρ. Σοφίαν, αὐτάρκειαν, ἀλήθειαν, παῤῥησίαν, ἐλευθερίαν. Δ. Νὴ Δία μέμνημαι τὸν διαδεξάμενος τὸν πλοῦτον παρ' Ἀνδαδένους, καὶ σοὶ ἔτι πλείω καταλιπών. Κρ. Ἀλλ' οἱ ἄλλοι ἠμέλουν τῶν τοιούτων κτημάτων· καὶ οὐδεὶς ἐθεράπευεν ἡμᾶς, κληρονομήσειν προσδοκῶν· ἐς δὲ τὸ χρυσίον πάντες ἔβλεπον. Δ. Εἰκότως. οὐ γὰρ εἶχον ἔνθα δέξαιντο τὰ τοιαῦτα παρ' ἡμῶν, διῤῥυηκότες ὑπὸ τρυφῆς, καθάπερ τὰ σαθρὰ τῶν βαλαντίων. ὥστε εἴποτε καὶ ἐμβάλοι τις ἐς αὐτοὺς ἢ σοφίαν, ἢ παῤῥησίαν, ἢ ἀλήθειαν, ἐξέπιπτεν ἀθρόως, καὶ διέῤῥει, τὸ πυθμένος στέγειν οὐ δυναμένου· (οἷόν τι πάσχουσιν αἱ τοῦ Δαναοῦ αὐταὶ παρθένοι, ἐς τὸν τετρυπημένον πίθον ἐπαντλοῦσαι) τὸ δὲ χρυσίον ὁδοῦσι καὶ ὄνυξι καὶ πάσῃ μηχανῇ ἐφύλαττον. Κρ. Οὐκοῦν ἡμεῖς μὲν ἔχομεν καὶ ταῦτα τὸν πλοῦτον· οἱ δὲ ὀβολὸν οὐκ ἔχουσι κομίζοντες, καὶ τὸν ἄχρι τοῦ παρόντος.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Δ. Τί τῦτο, ὦ Ἀλέξανδρε; καὶ σὺ τέθνηκας, ὡς ἡμεῖς ἅπαντες; Α. Ὁρᾷς, ὦ Διόγνες. οὐ μὲν δὲ δίξον δὲ εἰ ἄνθρωπος ὢν ἀπέθανον. Δ. Οὐκοῦν ὁ Ἄμμων ἐψεύδετο, λέγων ἑαυτὸν εἶναι υἱόν. σὺ δὲ Φιλίππου ἆρα ἦσθα; Α. Φιλίππου δηλαδή. οὐ γὰρ ἂν ἐτεθνήκειν Ἄμμωνος ὤν. Δ. Καὶ μὴν καὶ περὶ τῆς Ὀλυμπιάδος ὁμοια ἐλέγοντο, δράκοντα ὁμιλεῖν αὐτῇ, καὶ βλέπεσθαι ἐν τῇ εὐνῇ, εἶτα οὕτω σε τεκθῆναι. τὸν γὰρ Φίλιππον ἐξηπατῆσθαι, οἰόμενον πατέρα σου εἶναι. Ἀλ. Κἀγὼ ταῦτα ἤκουον ὥσπερ σύ· νυνὶ μὲν ὁρῶ ὅτι οὐδὲν ὑγιὲς οὔτε ἡ μήτηρ, οὔτε οἱ τῶν Ἀμμωνίων προφῆται ἔλεγον. Δ. Ἀλλὰ τὸ ψεῦδος αὐτῶν, οὐκ ἄχθεσθόν σοι ὦ Ἀλέξανδρε πρὸς τὰ παράγματα ἐγίνετο. πολλοὶ γὰρ ἂν ἐπῄνεσαν, θεὸν εἶναί σε νομίζοντες. ἀτὰρ εἰπέ μοι, τίνι τῶν τοσούτων ἀρχῶν κατελέλοιπας; Ἀλ. Οὐκ οἶδα, ὦ Διόγνες. οὐ γὰρ ἔφθασα διαθέσθαί τι περὶ αὐτῆς· ἢ τοῦτο μόνον, ὅτι ἀποθνήσκων Περδίκκᾳ τὸν δακτύλιον ἐπέδωκα. πλὴν ἀλλὰ τί γελᾷς ὦ Διόγνες; Δ. Τί γὰρ ἄλλο, ἢ ἀνεμνήσθην οἷα ἐποίει ἡ Ἑλλάς, ἅτε σε παρειληφότα τὴν ἀρχὴν κολακεύοντες, καὶ περιστάτην αἱρούμενοι, καὶ γραπτὸν ὅπως τοῖς βαρβάροις; ἔνιοι δὲ καὶ τοῖς δώδεκα θεοῖς παρισθέντες, καὶ νεὼς οἰκοδομούμενοι, καὶ θύοντες ὡς δράκοντος υἱῷ; ἀλλ' εἰπέ μοι, ποῦ σε οἱ Μακεδόνες ἔθαψαν; Ἀλ. Ἐν Βαβυλῶνι κεῖμαι τρίτην ταύτην ἡμέραν. ὑπεσχέθη δὲ Πτολεμαῖος ὁ ὑπασπιστὴς, ἐπειδάν ποτε ἀπαγάγῃ τὴν στρατιὰν ἀπὸ τῶν Σουσίων τῶν ἐνταῦθα, εἰς Αἴγυπτον ἀπαγαγόν με, θάψειν ἐκεῖ· ὡς γοῦν ἐμοὶ ἔδοξε τῶν Αἰγυπτίων θεῶν. Δ. Μὴ γελάσω ὦ Ἀλέξανδρε, ὁρῶν σὲ ἄδου ἐπὶ σωφρονοῦντα, καὶ ἐλπίζοντα ἄνουσιν ἢ ὄπισθεν γενέσθαι; πλὴν ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὦ πάτερ, μὴ ἐλπίσῃς. οὐ γὰρ θέμις ἀνελθεῖν ἔνα

τ' ἅπαξ διαπλυσαίτων τὴν λίμνην, καὶ ἐς τὸ ἔσω τῆς σωμίου παρελθόντων. οὐ γὰρ ἀμελὴς ὁ Αἰακὸς, οὐδὲ ὁ Κέρβερος ἀκαταφρόνητος. ἐκεῖνα δὲ ἡδέως ἂν μάθοιμι παρὰ σοῦ, πῶς φέρεις ὁπόταν αὖ ἐννοήσῃς ὅσην εὐδαιμονίαν ὑπὲρ γῆς ἀπολιπὼν ἀφῖξαι, σωματοφύλακας καὶ ὑπασπιστὰς, καὶ σατράπας, καὶ χρυσὸν τοσοῦτον, ἐξ ἔτη περισκυνούμενα, ἢν Βαβυλῶνα ἐξ Βάκτρα, ἐξ τὰ μεγάλα θηρία, καὶ ἅμιλλαι καὶ δόξαι· καὶ τὸ ὀπίσημον εἰ ἐλαύνοντα, διαδεδεμένον ταινίᾳ λευκῇ τὴν κεφαλὴν, πορφυρίδα ἐμπεπορπημένον. οὐ λυπεῖ ταῦτά σε ἐνθυμούμενον ἰόντα; τί δὲ κρύεις ὠμάτας; οὐδὲ ταῦτά σε ὁ σοφὸς Ἀριστοτέλης ἐπαίδευσε; μὴ οἴεσθαι βέβαια εἶ τὰ παρὰ τῆς τύχης; Α. Σοφὸς, ἁπάντων ἐκεῖνος κολάκων ὀπιθειπότατος ὤν; ἐμὲ μόνον ἔασον τὰ Ἀριστοτέλους εἰδέναι ὅσα μὴ ἤπιστο παρ' ἐμοῦ, οἷα ἢ ἐπίστιλλεν· ὡς δὲ κατεχρῆτό μου τῇ περὶ παιδείαν φιλοπμίᾳ, θωπεύων, καὶ ἐπαινῶν, ἅρπ μὲν ἐς τὸ κάλλος (ὡς ἐξ τοῦτο μέρος ὂν ἀγαθοῦ) ἅρπ δ' ἐς τὰς περιουσίας, ἐξ τὸ πλοῦτον. καὶ γὰρ αὖ ἐξ τοῦτ' ἀγαθὸν ἡγεῖτ' εἶ), ὡς μὴ αἰσχύνοιτο καὶ αὐτὸς λαμβάνων. γόης, ὦ Διόγμιες ἄνθρωπος, καὶ τεχνίτης· πλὴν ἀλλὰ τοῦτό γε ἀπολέλαυκα ἀπὸ τῆς σοφίας, τὸ λυπεῖσθαι ὡς ὀπὶ μείζοσιν ἀγαθοῖς, ἃ κατειθμήσω μικρῷ γε ἔμπροσθεν. Δ. Ἀλλ' οἶδα ὃ δράσεις; ἄκος γάρ σοι τῆς λύπης ὑποθήσομαι. ἐπὶ ἐνταῦθά γε ἑλλέβορος οὐ φύεται, σὺ δὲ κἂν τὸ Λήθης ὕδωρ χανδὸν ὀπαυάσαμενος πίε, καὶ αὖθις πίε, καὶ πολλάκις. οὕτω γὰρ ἂν παύσῃ ἐπὶ τοῖς Ἀριστοτέλους ἀγαθοῖς αὐιώμενος. καὶ γὰρ ἐξ Κλεῖτον ἐκεῖνον ὁρῶ, καὶ Καλλισθένη, καὶ ἄλλους πολλοὺς ὀπί σε ὁρμῶντας, ὡς διαπάσαιντο, καὶ ἀμυάιντό σε ὧν ἔδρασας αὐτούς. ὥσπερ τὴν ἐτέραν σὺ ταύτην βάδιζε· καὶ πῖνε πολλάκις, ὡς ἔφην.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Α. Νῶν μὲν ὦ Ἀλέξανδρε, οὐκ αἰ ἔξαρνος γένοιο μὴ οὐκ ἐμὸς υἱὸς εἶναι. οὐ γὰρ αἰ ἐπεθήκεις, Ἄμμωνός γε ὤν. Α. Οὐδὲ αὐτὸς ἠγούμην, ὦ πάτερ, ὡς Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου υἱός εἰμι, ἀλλ' ἐδεξάμην τὸ μάντευμα, ὡς χρήσιμον ἐς τὰ πράγματα οἰόμενος εἶναι. Φ. Πῶς λέγεις; χρήσιμον ἐδόκει σοι, τὸ παρέχειν σαυτὸν ἐξαπατηθησόμενον ὑπὸ τῶν ψευδομάντεων; Α. Οὐ τῦπο. ἀλλ' οἱ βάρβαροι κατεπλάγησάν με, καὶ οὐδεὶς ἔπ αὐθίσατο, οἰόμενοι θεῷ μάχεσθαι. ὥστε ῥᾷον ἐκράτησα αὐτῶν. Φ. Τίνων ἐκράτησας σύ γε ἀξιομάχων ἀνδρῶν, ὃς δειλοῖς ἀεὶ συνὼν ἐχθὴς, ξύλα καὶ πέλτας καὶ γέρρα οἰσύϊνα πεπεδημένοις; Ἕλλήνων κρατεῖν ἔργον ἦν, Βοιωτῶν καὶ Φωκέων καὶ Ἀθηναίων· καὶ τὸ Ἀρκάδων ὁπλιτικὸν, καὶ τὴν Θετταλὴν ἵππον, καὶ τοὺς Ἠλείων ἀκοντιστὰς, καὶ τὸ Μαντινέων πελτασικὸν, ἢ Θρᾷκας, ἢ Ἰλλυριοὺς, ἢ καὶ Παίονας χρήσασθαι. ταῦτα μεγάλα· Μήδων ἢ καὶ Περσῶν καὶ Χαλδαίων, καὶ χρυσοφόρων ἀνθρώπων καὶ ἀβρῶν, οὐκ οἶδα ὡς πρὸς σοὶ μύριοι μετὰ Κλεάρχου ἀνελθόντες ἐκράτησαν; οὐδὲ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν αὐτῶν ἐλθεῖν ἐκείνων, ἀλλὰ πρὶν ἢ πόθυμα ἐξικνεῖσθαι, φυγόντων; Α. Ἀλλ' οἱ Σκύθαι γε, ὦ πάτερ, καὶ οἱ Ἰνδῶν ἐλέφαντες, οὐκ ἄλλο καταφρόνητόν τι ἔργον. καὶ ὅμως οὐ δεξάσθαι αὐτοὺς, οὐδὲ προσδοσίαις ἀνούμενος τὰς νίκας, ἐκράτησα αὐτῶν· οὐδὲ ὑπώρκησα πώποτε, ἢ ὑπομόσας ἐψευσάμην, ἢ ἄπιστον ἔπραξά τι τῆς νίκης ἕνεκα. καὶ τοὺς Ἕλληνας δὲ, τοὺς μὲν αἰχμῇ παρέλαβον, Θηβαίους δὲ ἴσως ἀκούεις ὅπως μετῆλθον. Φ. Οἶδα ταῦτα πάντα. Κλεῖτος γὰρ ἀπήγγειλέ μοι, ὃν σὺ τῷ δορατίῳ διελάσας μεταξὺ δειπνοῦντα, ἐφόνευσας, ὅτι σε πρὸς τὰς σὰς πράξεις ἐπῃνέσας ἐπόλμησε. σὺ δὲ καὶ τὴν Μακεδονικὴν χλαμύδα καταβαλὼν, καὶ δύσας, ὥς φασι, μηδικὴν, καὶ τιάραν

ορθὴν ἐπῆγον, καὶ προσκυνεῖσθαι ὑπὸ Μακεδόνων, ὑπ' ἐλευθέρων ἀνδρῶν, ἀξίους· καὶ, τὸ πάντων γελοιότατον, ἐμίμουν τὰ τῶν νενικημένων. ἐὼ γὰρ λέγειν ὅσα ἄλλα ἔπραξας, λέουσι συγκαθεύδειν πεπαιδευμένους ἄνδρας, καὶ γάμους τοιούτους γαμῶν, καὶ Ἡφαιστίωνα ὑφαγαπῶν. ἓν ἐπῄνεσα μόνον ἀκούσας, ὅτι ἀπέχου τῆς τοῦ Δαρείου γυναικὸς καλῆς οὔσης, καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆ καὶ τῶν θυγατέρων ἐπεμελήθης. βασιλικὰ γὰρ ταῦτα. Ἀλ. Τὸ φιλοκίνδυνον δὲ, ὦ πάτερ οὐκ ἐπαινεῖς; καὶ τὸ ἐν Ὀξυδράκαις πρῶτον καθάλασθαι εἰς τὸ ἐντὸς τοῦ τείχους, καὶ τοσαῦτα λαβεῖν τραύματα; Φ. Οὐκ ἐπαινῶ τοῦτο ὦ Ἀλεξανδρε· οὐ χ ὅτι μὴ καλὸν εἶναι οἶμαι καὶ ὑπερώτικεσθαι ποτὲ τὸν βασιλέα, καὶ προκινδυνεύειν τοῦ στρατοῦ· ἀλλ' ὅτι σοι τοιοῦτο ἦκεσα συμφέρει. θεὸς γὰρ εἶναι δοκῶν, εἶπότε προθείης, καὶ βλέποιέν σε φοβούμενον τὸν πολέμου ἐκκομιζόμενον, αἱμαπρεόμενον, οἰμώζοντα ὑπὸ τῶν τραυμάτων, ταῦτα γέλως ἂν τοῖς ὁρῶσι· καὶ ὁ Ἄμμων, γόης καὶ ψευδόμαντις ἠλέγχετο, καὶ οἱ σοφῆται, κόλακες. ἢ πῶς οὐκ ἂν ἐγέλασεν, ὁρῶν τὸν τοῦ Διὸς υἱὸν λειποψυχοῦντα, δεόμενον τῶν ἰατρῶν βοηθεῖν; νοῦν μὲν γὰρ ὁπότε ἤδη τεθνηκάς, οὐκ οἴει πολλοὺς εἶναι τοὺς τὸν ποιήσειν ἐκείνῳ ὑπερτομοῦντας; ὁρῶντας τὸν νεκρὸν τοῦ θεοῦ ἐκτάδην κείμενον, μυδῶντα ἤδη καὶ ἐξῳδηκότα, καὶ νόμον σωμάτων ἁπάντων; ἄλλως τε καὶ τὸ χρήσιμον ὃ ἔφης Ἀλέξανδρε, τὸ δῆθεν τοῦτο κρατεῖν ῥᾳδίως, πολύ σε τῆς δόξης ἀφῃρεῖτο τῶν καταρθουμένων. πᾶν γὰρ ἐδόκει ἀνδρὸς, ὑπὸ θεοῦ γίνεσθαι δοκοῦν. Ἀλ. Οὐ ταῦτα φρονοῦσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ ἐμοῦ, ἀλλ' Ἡρακλεῖ καὶ Διονύσῳ ἐναμιλλᾶσθαί με· καίτοι τὸν Κόρυνον ἐκεῖνον οὔθ' ἕτερος ἐκείνων λαβόντος, ἐγὼ μόνος ἐχειρωσάμην. Φ. Ὁρᾷς ὅτι ταῦτα ὡς υἱὸς Ἄμμωνος λέγεις, ὃς Ἡρακλεῖ καὶ Διονύσῳ παραβάλλεις σαυτόν; καὶ οὐκ αἰσχυνῇ ὦ Ἀλέξανδρε, οὐδὲ τὸν τύφον ἀπομαθήσῃ, καὶ γνώσῃ σαυτὸν, καὶ σωτῆς ἤδη νεκρὸς ὤν;

ΑΝΤΙΛΟΧΟΥ ΚΑΙ ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Ἀντ. Οἷα περὶ σοῦ Ἀχιλλεῦ πρὸς τὸν Ὀδυσέα σοι εἰρηται περὶ τοῦ θανάτου· ὡς ἀλγυνῇ καὶ ἀνάξια τῶν διδασκάλοιν ἀμφοῖν, Χείρωνός τε καὶ Φοίνικος. ἠκροώμην γὰρ ὁπότε ἔφης βούλεσθαι, ἐπάρουρος ὢν, θητεύειν παρά τινι τῶν ἀκλήρων, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη, μᾶλλον ἢ πάντων ἀνάσσειν τῶν νεκρῶν. Ταῦτα μὲν οὖν ἀλγυνῇ τινα φρύγα, δειλὸν, καὶ πέρα τοῦ καλῶς ἔχοντος φιλόζωον, ἴσως ἐχέτω λέγειν· τὸν Πηλέως δὲ υἱὸν, τὸν φιλοκινδυνότατον ἡρώων ἁπάντων, τοσαῦτα οὕτω περὶ αὐτοῦ διανοεῖσθαι, πολλὴ αἰσχύνη, καὶ ἀναιδότης πρὸς τὰ πεπραγμένα σοι ἐν τῷ βίῳ. ὃς, ἐξὸν ἀκλεῶς ἐν τῇ Φθιώτιδι πολυχρόνιον βασιλεύειν; ἑκὼν προεῖλου τὸν μετὰ τῆς ἀγαθῆς δόξης θάνατον. Ἀχ. Ὦ παῖ Νέστορος, ἀλλὰ τότε μὲν ἄπειρος ἔτι τῶν ἐνταῦθα ὢν, καὶ τὸ βέλτιον ἐκείνων ὁπότερον ἰὼν ἀγνοῶν, τὸ δίστιμον ἐκεῖνο δοξάσιον προετίμων τοῦ βίου· νοῦν δὲ σωφρονῶ ἤδη ὡς ἐκείνη μὲν ἀνωφελής, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα οἱ ἄνω ῥαψῳδήσουσι· μετὰ νεκρῶν δὲ, ὁμοίμια. καὶ οὔτε τὸ κάλλος ἐκεῖνο, ὦ Ἀντίλοχε, οὔτε ἡ ἰσχὺς πάρεστιν, ἀλλὰ κείμεθα ἅπαντες ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζόφου ὅμοιοι, καὶ κατ' οὐδὲν ἀλλήλων διαφέροντες. καὶ οὔτε οἱ τῶν Τρώων νεκροὶ δεδίασί με, οὔτε οἱ τῶν Ἀχαιῶν θεραπεύουσιν. ἰσοτιμία δὲ ἀκελεύστη, καὶ νεκρὸς ὅμοιος, ἡμῖν κακὸς ἰδὲ καὶ ἐσθλός. Ταῦτά με ἀνίᾳ, καὶ ἄχθομαι ὅτι μὴ θητεύω ζῶν. Ἀντ. Ὅμως τί οὐ σὺ αὖ γε πάθοι ὦ Ἀχιλλεῦ; Ταῦτα γὰρ ἔδοξε τῇ φύσει, πάντως ἀποθνήσκειν ἅπαντας. ὥστε χρὴ ἐμμένειν τῷ νόμῳ, καὶ μὴ ἀνιᾶσθαι τοῖς διαπαγκάροις. ἄλλως τε ὁρᾷς τοὺς ἑταίρων ὅσοι πρό σε ἐσμὲν οἵδε; μετὰ μικρὸν δὲ καὶ Ὀδυσεὺς ἀφίξεται πάντως. φέρει δὲ παράμυθιαν

καὶ ἡ κοινωνία τῶ πράγματος, καὶ τὸ μὴ μόιον αὐτὸν πεποιθέναι. ὁρᾶς τὸν Ἡρακλέα, καὶ τὸν Μελέαγρον, καὶ ἄλλους θαυμαστοὺς ἄνδρας, οἳ οὐκ ἂν, οἶμαι, δέξαιντο αἰνεῖν, εἴ τις αὐτοὺς ἀπέμψαι θηρεύοντας ἀκλήρους καὶ ἀβίοις ἀνδράσιν. Λ. Ἑταιρικὴ μὲν ἡ παραίνεσις· ἐμὲ δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως ἡ μνήμη τῶν περὶ τὸν βίον αἰρεῖ· οἶμαι δὲ καὶ ὑμῶν ἕκαστον. εἰ δὲ μὴ ὁμολογεῖτε, ταύτη χείρους ἐστέ, καθ' ἡσυχίαν αὐτὸ πάσχοντες. Α. Οὔκ· ἀλλ' ἀμείνους, ὦ Λυκῖνε. τὸ γὰρ ἀνωφελὲς τῶ λέγειν ὁρῶμεν. σιωπᾶν γὰρ, καὶ φέρειν, καὶ ἀνέχεσθαι, δέδοκται ἡμῖν· μὴ γὰρ γέλωτα ὀφλῶμεν, ὥσπερ σὺ, παῖδα ἀλαζόμενοι.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Δ. Οὐχ Ἡρακλῆς οὗτός ἐστιν; οὔκουν ἄλλος, μὰ τὸν Ἡρακλέα. τὸ τόξον, τὸ ῥόπαλον, ἡ λεοντῆ, τὸ μέγεθος, ὅλος Ἡρακλῆς ἐστιν. εἶτα τέθνηκε, Διὸς υἱὸς ὤν; εἰπέ μοι ὦ καλλίνικε, νεκρὸς εἶ; ἐγὼ γάρ σοι ἔθυον ἐπὶ γῆς, ὡς θεῷ. Ηρ. Καὶ ὀρθῶς ἔθυες. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ Ἡρακλῆς ἐν οὐρανῷ τοῖς θεοῖς συνέστι, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην· ἐγὼ δ' εἴδωλον εἰμὶ αὐτοῦ. Δ. Πῶς λέγεις εἴδωλον τοῦ θεοῦ; καὶ δυνατὸν ἐξ ἡμισείας μέν τινα θεὸν εἶναι, τεθνάναι δὲ τῷ ἡμίσει; Ηρ. Ναί. οὐ γὰρ ἐκεῖνος τέθνηκεν, ἀλλ' ἐγὼ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ. Δ. Μανθάνω. ἀνταποδόν σε τῷ Πλούτωνι παρέδωκεν αὐθ' ἑαυτόν· καὶ σὺ νῦν αὖτ' ἐκείνου νεκρὸς εἶ. Ηρ. Τοιοῦτό τι. Δ. Πῶς οὖν ἀκριβὴς ἦν ὁ Αἰακὸς, οὐκ ἔγνω σε μὴ ὄντα ἐκεῖνον, ἀλλὰ παρεδέξατο ὑποβολιμαῖον Ἡρακλέα παρόντα; Ηρ. Ὅπερ εἰκὸς ἀκριβῶς. Δ. Ἀληθῆ λέγεις. ἀκριβῶς γὰρ, ὥστε αὐτὸς ἐκεῖνος εἶ). ὅρα γοῦν μὴ τὸ ἐναντίον ᾖ· σὺ μὲν εἶ ὁ Ἡρακλῆς, τὸ δὲ εἴδωλον γεγάμηκε τὴν Ἥβην τοῖς θεοῖς. Ηρ. Θρασὺς εἶ, ὦ λάλος, ὦ, εἰ μὴ παύσῃ σκώπτων ἐς ἐμὲ, εἴσῃ αὐτίκα οἷόν θεοῦ εἴδω

λὸν εἰμι. Δ. Τὸ μὲν τόξον, γυμνὸν, καὶ τοξότου· ἐγὼ δὲ πάνυ ἔμπροσθεν φοβοίμην σε, ἅπαξ τετρωμένος; ἀτὰρ εἰπέ μοι τοῦτο τοῦ σοῦ Ἡρακλέους· ὁπότε ἐκεῖνος ἔζη, σωμᾶς αὐτὸν, καὶ πότε εἴδωλον ἦν; ἢ εἴς μέν ἦτε τοῦτο τὸ δίον, ἐπειδὴ ἀπεθάνετε, διαιρεθέντες, ὁ μὲν ἐς θεοὺς ἀπέπτατο, σὺ δὲ τὸ εἴδωλον, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, εἰς ᾅδου πάρει; Ἡρ. Ἐχέτω μέντοι ἀποκρίνασθαι τοῦτο ἀνδρα δύπτηδες ἐρεχθομένου· ὅμως δὲ οὐδὲ τοῦτ' ἄκουσον. ὁπόσον μὲν Ἀμφιτρύωνος ἐν τῷ Ἡρακλεῖ ἦν, τοῦτο τέθνηκε, καὶ εἰμὶ ἐγὼ ἐκεῖνο πᾶν· ὁ δὲ ἦν τοῦ Διὸς, ἐν οὐρανῷ σώζεται τοῖς θεοῖς. Δ. Σαφῶς νυν μανθάνω. δύο γὰρ (φῂς) ἔτεκεν ἡ Ἀλκμήνη καὶ τὸν αὐτὸν Ἡρακλέα, τὸν μὲν, ἐκ τοῦ Ἀμφιτρύωνι, τὸν δὲ, τοῦ τοῦ Διός. ὥστε ἐλελήθειτε δίδυμοι ὄντες ὁμομήτριοι. Ἡρ. Οὐκ, ὦ μάταιε. ὁ γὰρ αὐτὸς ἄμφω ἦμεν. Δ. Οὐκ ἔστι μαθεῖν τοῦτο ῥᾴδιον, σωθέντος δύ' ὄντας Ἡρακλέας. ἐκτὸς εἰ μὴ, ὥσπερ ἱπποκένταυρός τις ἦτε, εἰς ἓν συμπεφυκότες, ἄνθρωπος καὶ θεός. Ἡρ. Οὐ γὰρ καὶ πάντες οὕτω σοι δοκοῦσι συγκεῖσθαι ἐκ δυοῖν, ψυχῆς καὶ σώματος; ὥστε τί τὸ κωλύον ἐστὶ, τὸν μὲν ψυχὴν ἐν οὐρανῷ εἶναι, ὥσπερ Διὸς ἐκ Διὸς, τὸ δὲ θνητὸν ἐμὲ, τοῦτο τοῖς νεκροῖς; Δ. Ἀλλ' ὦ βέλτιστε Ἀμφιτρυωνιάδη, καλῶς αὖ ταῦτ' ἔλεγες, εἰ σῶμα ἦσθα, νυνὶ δ' ἀσώματον εἴδωλον εἶ. ὥστε κινδυνεύεις τετρωμένον ἤδη ποιήσειν τὸν Ἡρακλέα. Ἡρ. Πῶς τετρωμένον; Δ. Ὧδέ πως. εἰ γὰρ ὁ μὲν τις ἐν οὐρανῷ, ὁ δὲ παρ' ἡμῖν οὗτος εἴδωλον, τὸ δὲ σῶμα ἐν Οἴτῃ κόνις ἤδη γενόμενον· τέρα δὴ ταῦτα γίνεται. καὶ σκόπει ὅπως δὴ πατέρα τέξον δυνήσεις τῷ σώματι. Ἡρ. Θερσύτης τις εἶ, καὶ σοφιστής. τίς δὲ καὶ ὢν τυγχάνεις; Δ. Διογμίου τοῦ Σινωπέως εἴδωλον. αὐτὸς δὲ οὐ μὰ Δία μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν, ἀλλὰ τοῖς βελτίοσι νεκρῶν ἐσύειμι, Ὁμήρου καὶ τῆς τοσαύτης ψυδρολογίας καταγελῶν.

ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΤΑΝΤΑΛΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Μ. Τί κλάεις ὦ Ταύταλε; ἢ πί σεαυτὸν ὀδύρῃ, ὅτι τῇ λίμνῃ ἐσώς; Τ. Ὄπ, ὦ Μένιππε, ἀπόλωλα ὑπὸ τῆς δίψους. Μ. Οὕτως ἀργὸς εἶ, ὡς μὴ ὀπικύψας πιεῖν, ἢ καὶ νὴ Δί' ἀρυσάμφος κοίλῃ τῇ χειρί; Τ. Οὐδὲν ὄφελος εἰ ὀπικύψαιμι. φθύγγεται γὰρ τὸ ὕδωρ, ἐπειδὰν προσιόντα αἴσθηταί με. ἰὼ δέ ποτε καὶ ἀρύσαιμι, καὶ προσενέγκω τῷ στόματι, οὐ φθάνω βράξας ἄκρον τὸ χεῖλος, καὶ διὰ τῶν δακτύλων διαρρυὲν, οὐκ οἶδ' ὅπως αὖθις ἀπολείπει ξηραὶν τὴν χεῖρά μου. Μ. Τεράστιόν γε πάσχεις ὦ Ταύταλε. ἀπαρείπεμοι, τί γὰρ χρὴ δεῖν τὸ πιεῖν; οὐ γὰρ σῶμα ἔχεις· ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον Λυδίᾳ που πέπαται, ὅθεν καὶ πεινῆν καὶ διψῆν εἰώθασι· σὺ δὲ ἡ ψυχὴ πῶς αὖ ἔτι ἢ διψᾷς, ἢ πίνοις; Τ. Τοῦτ' αὐτό γε κολάσεως ὅσον, τὸ διψῆν μου τὴν ψυχήν, ὡς σῶμα οὖσαν. Μ. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὕτω πιστεύσομεν, ἐπεὶ φῂς τῷ δίψει κολάζεσθαι. τί δ' οὖν σοι τὸ δεινὸν ἔσται; ἢ δέδιας μὴ ἀνδρία τις ποτὲ ἀποθάνῃς; οὐ γὰρ ὁρῶ γε ἄλλον μετὰ τοῦτον ἅδην, ἢ θάνατον ἐντεῦθεν εἰς ἕτερον τόπον. Ταν. Ὀρθῶς μὲν λέγεις. καὶ τοῦτο δ' οὖν μέρος τῆς κατάδικης, τὸ ὀπιθυμεῖν πιεῖν, ῥιπτὴν δεόμενον. Μ. Λῆρεῖς ὦ Ταύταλε, καὶ ὡς ἀληθῶς ποτὲ δεῖσθαι δοκεῖς, ἀκράτου γε ἑλλεβόρου νὴ Δία· ὅσπερ ζωὰν πρὸ τῶν λυσιτελούντων κακῶν δεδημένοις πέπονθας, οὐ τὸ ὕδωρ ἀλλὰ τὴν δίψαν πεφοβημένος. Τ. Οὐδὲ τὸν ἑλλέβορον ὦ Μένιππε αἱρήσομαι πιεῖν· ἡδύ μοι τοῦτο μόνον. Μ. Θαρρεῖ ὦ Ταύταλε, ὡς οὔτε σὺ, οὔτε ἄλλος πίεται τῶν νεκρῶν. ἀδύνατον γάρ. καίτοι οὐ πάντες ὥσπερ σὺ, ἐκ κατάδικης δίψῶσι, τὸ ὕδατος αὐτοῖς οὐκ ἐπομένου.

ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΕΡΜΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Μ. Ποῦ ἆρ' οἱ καλοί εἰσιν, ἢ αἱ καλαί, ὦ Ἑρμῆ; ξενάγησόν με νέπλων ὄντα. Ἑρ. Οὐ χολή μοὐ, ὦ Μένιππε. πλὼ κατ' ἐκεῖνο αὐτὸ ἀποβλέψον, ὡς ὅπῃ τὰ δεξιά, ἔνθα Ταίναρός τέ ἐστι, καὶ ὁ Ναρικὸς, καὶ Νιρεύς, καὶ Ἀχιλλεύς, καὶ Τυρὼ, καὶ Ἑλένη, καὶ Λήδα, καὶ ὅλως τὰ ἀρχαῖα κάλλη πάντα. Μ. Ὀστᾶ μόνον ὁρῶ, καὶ κρανία, τῆς ὀρχεως γυμνά, ὅμοια τὰ πολλά. Ἑρ. Καὶ μὴν ἐκεῖνά ἐστιν ἃ πάντες οἱ ποιηταὶ θαυμάζουσι τὰ ὀστᾶ, ὧν οὐ ἔοικας καταφρονεῖν. Μ. Ὅμως τὴν Ἑλένην μοι δεῖξον. οὐ γὰρ ἂν διαγνοίην ἔγωγε. Ἑρ. Τουτὶ τὸ κρανίον ἡ Ἑλένη ἐστί. Μ. Εἶτα αἱ χίλιαι νῆες διὰ τοῦτο ἐπληρώθησαν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος; καὶ τοσοῦτοι ἔπεσον Ἕλληνές τε καὶ βάρβαροι, καὶ τοσαῦται πόλεις ἀνάστατοι γεγόνασιν; Ἑρ. Ἀλλ' οὐκ εἶδες ὦ Μένιππε ζῶσαν τὴν γυναῖκα. ἔφης γὰρ ἂν ἐς οὐδὲν διενεγκεῖν),

Τοιῆδε ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν. ἐπεὶ καὶ τὰ αἴσχη, ἢν ἐξ ὄντα εἴ τις βλέποι, ἀποβεβλημένα τὴν βαφὴν, ἄμορφα δῆλον ὅπῃ αὐτῷ δόξει· ὅτε μέντοι αἰδεῖ, καὶ ἔχει τὴν χροιάν, κάλλιστά ἐστιν. Μ. Οὐκοῦν τοῦτο ὦ Ἑρμῆ θαυμάζω, εἰ μὴ σωίεσαν οἱ Ἀχαιοὶ τοσοῦτο πρᾶγματος οὕτως ὀλιγοχρονίου καὶ ῥᾳδίως ἀπαντωμένου πονοῦντες. Ἑρ. Οὐ χολή μοι ὦ Μένιππε συμφιλοσοφεῖν σοι· ὥστε ὅπῃ κεχάρηκας τόπον, ἔνθα αὖ ἐθέλῃς κεῖσο καταβαλὼν σεαυτόν. ἐγὼ γὰρ τοῖς ἄλλοις νεκροῖς ἤδη μεταβήσομαι.

ΑΙΑΚΟΥ, ΠΡΩΤΕΣΙΛΑΟΥ, ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΙΔΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Αἰ. Τί ἄρχεις ὦ Πρωτεσίλαε τὴν Ἑλένην φεύγοντος; Πρ. Ὅτι διὰ ταύτην ὦ Αἰακὲ ἀπέθανον, ἡμιτελῆ μὲν τὸν δόμον καταλιπών; χήραν δὲ τὴν νεόγαμον γυναῖκα. Αἰ. Ἀτὰρ

τίνων τὴν Μενέλαον, ὅστις ὑμᾶς ὑπὲρ τοιαύτης γυναικὸς ὅπλα Τροίαν ἤγαγεν. Γρ. Εὖ λέγεις· ἐκεῖνόν μοι ἀπατέον. Μ. Οὐκ ἐμέ, ὦ βέλτιστε, ἀλλὰ δικαιότερον τὸν Πάριν, ὃς ἐμοῦ τοῦ ξένου τὴν γυναῖκα σὺν ἅπασι τοῖς ἄλλοις ἁρπάσας. σοῦ γὰρ οὐχ ὑπὸ σοῦ μόνον, ἀλλ' ὑπὸ πάντων Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων ἄξιος ἄγχεσθαι, τοσούτοις θανάτου ἄπορος γεγενημένος. Γρ. Ἄμεινον οὕτω. σὲ τοίνυν, ὦ δύσπαρι, οὐκ ἀφήσω ποτὲ ἀπὸ τῶν χειρῶν. Π. Ἄδικα ποιῶν, ὦ Πρωτεσίλαε· καὶ ταῦτα, ὁμότεχνον ὄντα σοι. ἐρωτικὸς γὰρ κἀγὼ αὐτός εἰμι, καὶ τῷ αὐτῷ θεῷ κατέχομαι. οἶσθα γὰρ ὡς ἀκούσιόν τι τὸ ἁμάρτημα. καί τις ἡμᾶς δαίμων ἄγει ἔνθα αὖ ἐθέλῃ, καὶ ἀδυνάτον ἐστὶν αὐτὰ πεῖσαι αὐτῷ. Πρ. Εὖ λέγεις. εἴθε οὖν μοι τὸν Ἔρωτα ἐνταῦθα λαβεῖν δυνατὸν ἦν. Αι. Ἐγώ σοι καὶ πρὸς τοῦ Ἔρωτος ἀποκρινοῦμαι τὰ δίκαια. φησὶ γὰρ αὐτὸς μὴ τὸν ἐραστὴν τῷ Γανυμήδει ἴσως γεγονέναι ἄξιος· τοῦ θανάτου δέ σοι οὐδένα ἄλλον, ὦ Πρωτεσίλαε, ἢ σεαυτόν, ὃς ἐκλαθόμενος τῆς νεογάμου γυναικὸς, ἐπὶ πρώτοις ἐφέρεσθε τῇ Τροίᾳ, οὕτω φιλοκινδύνως καὶ ἀπερισκέπτως προεπήδησας τῶν ἄλλων, δόξης ἐραθείς, δι' ἣν πρῶτος ἐν τῇ ἀποβάσει ἀπέθανες. Πρ. Οὐκοῦν κἀγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ σοι τῷ Αἰακιδῇ ἀποκρινοῦμαι δικαιότερα. οὐ γὰρ ἐγὼ τούτων αἴτιος, ἀλλ' ἡ μοῖρα, καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς οὕτως ἐπικεκλῶσθαι. Αι. Ὀρθῶς. τί οὖν τούτοις αἰτιᾷ;

ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΚΕΡΒΕΡΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Μ. Ὦ Κέρβερε (συγγενὴς γὰρ εἰμί σοι, κύων καὶ αὐτὸς ὤν) εἰπέ μοι πρὸς τῆς Στυγὸς, οἷος ἦν ὁ Σωκράτης ὁπότε κατῄει πρὸς ὑμᾶς. εἰκὸς δέ σε, θεὸν ὄντα, μὴ ὑλακτεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀνθρωπικῶς φθέγξεσθαι ὁπότ' ἐθέλοις. Κ. Πόρρωθεν μὲν ὦ Μένιππε, παντάπασιν ἐδόκει ἀπρεπῆ πρόσωπα προσπεσεῖν, καὶ οὐ πάνυ σεβίσειν τὸν θάνατον δοκῶν,

δοκῶν· καὶ τότ' ἐμφῆναι τοῖς ἔξω τὸ στομίου ἐσῶσιν ἐθέλων· ἐπεὶ δὲ κατέκυψεν εἴσω τοῦ χάσματος, καὶ εἶδε τὸν ζόφον, καὶ ὅπ ὀλιγομέλοντα αὐτὸν δακὼν τοῦ κανείου, κατέπασσε τοὺς ποδός, ὡς ὅρ τὰ βρέφη ἐκώκυε, καὶ τὰ ἑαυτοῦ παιδία ὠδύρετο, καὶ παντοῖος ἐγίνετο. Μ. Οὐκοῦν σοφιστὴς ὁ ἄνθρωπος ἦν, καὶ οὐκ ἀληθῶς κατεφρόνει τοῦ θεάματος; Κ. Οὔκ· ἀλλ' ἐπεὶ ὅρ ἀναγκαῖον αὐτὸ ἑώρα, καταθρασύνετο, ὡς δῆθεν οὐκ ἄκων πεισόμενος ὃ πάντως ἔδει παθεῖν· ὡς θαυμάσονται οἱ θεαταί. καὶ ὅλως, ὠδὲ πάντων γε τῶν τοιούτων εἰπεῖν αὖ ἔχοιμι· ἕως τοῦ στομίου θλιμποί, καὶ ἀνδρεῖοι· τὰ δ' ἔνδοθεν, ἔλεγχος ἀκριβής. Μ. Ἐγὼ δὲ πῶς σοι καταληλυθέναι ἔδοξα; Κ. Μόνος, ὦ Μένιππε, ἀξίως τοῦ ἤθους· καὶ Διογμίης ὠδὲ σοῦ· ὅτι μὴ ἀναγκαζόμενοι ἐσήειτε, μηδ' ὠθούμενοι, ἀλλ' ἐθελούσιοι, γελῶντες, οἰμώζειν ὠδαγγείλαντες ἅπασιν.

ΧΑΡΩΝΟΣ, ΚΑΙ ΜΕΝΙΠΠΟΥ, ΚΑΙ ΕΡΜΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Χ. Ἀπόδος ὦ καπέρατε τὸ πορθμεῖα. Μ. Βόα, εἰ τοῦτό σοι ἥδιον ὦ Χάρων. Χ. Ἀπόδος, φημί, αἰθ' ὧν σε διεπορθμευσάμην. Μ. Οὐκ αἰ λάβοις ὠδὲ τὸ μὴ ἔχοντος. Χ. Ἔστι δέ τις ὀβολὸν μὴ ἔχων; Μ. Εἰμὴ καὶ ἄλλος τις, οὐκ οἶδα· ἐγὼ δὲ οὐκ ἔχω. Χ. Καὶ μὴν ἄγξω σε, νὴ τὸν Γλούτωνα, ὦ μιαρέ, ἰὼ μὴ ἀποδῷς. Μ. Κἀγὼ τῷ ξύλῳ σου παπάξας θλαύσω τὸ κρανίον. Χ. Μάτην οὖν ἔσῃ πεπλουκὼς τοσοῦτον πλοῦν; Μ. Ὁ Ἑρμῆς γάρ ἐμοί σοι ἀποδότω, ὅς με παρέδωκέ σοι. Ἑρ. Νὴ Δία ὀναίμην, εἰ μέλλω γε καὶ ὑπερεκπίνειν τῶν νεκρῶν. Χ. Οὐκ ἀποσήσομαί σου. Μ. Τούτου γε ἕνεκα νεωλκήσας τὸ πορθμεῖον ὠδράμωμε· πλὴν ἀλλ' ὅ γε μὴ ἔχω, πῶς αἰ λάβοις; Χ. Σὺ δ' οὐκ ἤδεις ὡς κομίζειν δεῖ; Μ. Ἤδειν μήν, οὐκ εἶχον

δέ. τί οὖν; ἐχρῆν σε διὰ τοῦτο μὴ ἀποθανεῖν; Χ. Μόνος σὺ αὐχήσεις πεποίηκα πεπλουτήκαι; Μ. Οὐ πεποίηκα, ὦ βέλτιστε. καὶ γὰρ ἰώτισα, καὶ τῆς κώπης ἐπιλαβόμενος· καὶ οὐκ ἔκλαιον μόνος τῶν ἄλλων ὀπταστῶν. Χαρ. Οὐδὲν ταῦτα πρὸς τὰ παρθμία. τὸν ὀβολὸν ἀποδοῦναί σε δεῖ. οὐ γὰρ θέμις ἄλλως ἡμᾶς. Μ. Οὐκοῦν ἀπάγαγέ με αὖθις εἰς τὸν βίον. Χ. Χαρίεν λέγεις· ἵνα καὶ πληγὰς ὑπὸ τούτου διὰ τὸ Αἰακοῦ πρόσλαβω. Μ. Μὴ ἀνόχλει οὖν. Χ. Δεῖξον τί ἐν τῇ πήρᾳ ἔχεις. Μ. Θέρμους, εἰ θέλεις, καὶ τῆς Ἑκάτης τὸ δεῖπνον. Χ. Πόθεν τοῦτον ἡμῖν ὦ Ἑρμῆ τὸν κύνα ἤγαγες; οἷα δὴ καὶ ἐλάκει πρὸς τὸν πλοῦν, τῶν ὀπταστῶν ἁπάντων καταγελῶν, καὶ ὀπισθόπλων, καὶ μόνος ᾄδων, οἰμωζόντων ἐκείνων. Ἑρ. Ἀγνοεῖς ὦ Χάρων, ὁποῖον ἄνδρα διεπόρθμευσας; ἐλεύθερον ἀκριβῶς, καὶ δεσπότου οὐδενὸς αὐτῷ μέλει. οὗτός ἐστιν ὁ Μένιππος. Χ. Καὶ μὴν αὖ σε λάβω ποτέ. Μ. Ἂν λάβῃς ὦ βέλτιστε· δὶς δὲ οὐκ ἂν λάβοις.

ΓΡΩΤΕΣΙΛΑΟΥ ΚΑΙ ΠΛΟΥΤΩΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Πρ. Ὦ δέσποτα, καὶ βασιλεῦ, καὶ ἡμέτερε Ζεῦ, καὶ σὺ Δήμητερ θύγατερ, μὴ ὑβρίσθητε δεῖσιν ἐρωτικοῖν. Πλ. Σὺ δὲ τίνος δεῖ παρ' ἡμῶν; ἢ τίς ὢν τυγχάνεις; Πρ. Εἰμὶ μὲν Πρωτεσίλαος ὁ Ἰφίκλου, Φυλάκιος, σύγκαιρος τῶν Ἀχαιῶν, καὶ πρῶτος ἀποθανὼν τῶν ἐπ' Ἰλίῳ· δέομαι δέ, ἀφεθεὶς πρὸς ὀλίγον, ἀναβιῶναι πάλιν. Πλ. Τοῦτον μὲν τὸν ἔρωτα, ὦ Πρωτεσίλαε, πάντες νεκροὶ ἐρῶσι, πλὴν οὐδεὶς αὖ αὐτῶν τυγχάνει. Πρ. Ἀλλ' οὐ θέμις ἦν, Αἰδωνεῦ, ἐρᾶν ἔγωγε· τῆς γυναικὸς ἦν, ἣν νεόγαμον ἔτι οὖσαν τὸν θάλαμον καταλιπὼν, ὡχόμην ἀποπλέων. εἶτα ὁ κακοδαίμων ἐν τῇ ἀποβάσει ἀπέθανον ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος. ὁ οὖν ἔρως τῆς γυναικὸς οὐ μετρίως ἀποκναίει με, ὦ δέσποτα· καὶ βούλομαι κἂν πρὸς ὀλίγον ὀφθεὶς αὐτῇ, καταβλῶναι πάλιν. Πλ. Οὐκ ἔπιες ὦ Πρωτεσίλαε τὸ Λήθης ὕδωρ; Πρ. Καὶ μάλα ὦ

δίκαστα· τὸ δὲ πρᾶγμα ὑπόγκον ἰῶ. Πλ. Οὐκοῦν πεί-
μενον. ἀφίξεται γὰρ ἐκείνη ποτέ, καὶ οὐδέν σε ἀνελθεῖν
δεήσει. Πρ. Ἀλλ' οὐ φέρω τὼ δίαιτα ἰῶ, ὦ Γλούτων. ἠ-
ράσθης δὲ καὶ αὐτὸς ἤδη, καὶ οἶσθα οἷ τὸ ἐρᾶν ὄζει. Γλ.
Εἶτα τί σε ὀνήσει μίαν ἡμέραν ἀναβιῶναι, μετ' ὀλίγον τὰ
αὐτὰ ὀδυρούμενον; Πρ. Οἶμαι πείσειν κἀκείνην ἀκολου-
θεῖν παρ' ὑμᾶς. ὥστε αὖθ' ἑνὸς δύο νεκροὺς λήψῃ μετ' ὀ-
λίγον. Γλ. Οὐ θέμις γλυέσθαι ταῦτα· οὐδὲ ἐγλύφετο πώπο-
τε. Πρ. Ἀναμνήσω σε ὦ Γλούτων. Ὀρφεῖ γὰρ δι' αὐτὴν ταύ-
την τὴν αἰτίαν τὴν Εὐρυδίκην παρέδοτε· καὶ τὴν ὁμοιχῆ μου
Ἄλκηστιν παρεπέμψατε, Ἡρακλεῖ χαριζόμενοι. Πλ. Θε-
λήσῃς γὰρ, οὕτω κρανίον γυμνὸν ὢν καὶ ἄμορφον, τῇ καλῇ σου
ἐκείνῃ νύμφῃ φανῆναι; πῶς γὰρ κἀκείνη προσόψεταί σε, οὐ-
δὲ δάκνων δυναμένη; φοβήσεται γὰρ, οὗ οἶδα, καὶ φεύξε-
ταί σε. καὶ μάτην ἔσῃ τοσαύτην ὁδὸν ἀνεληλυθώς. Περ-
σεφόνη. Οὐκοῦν, ὦ ἄνερ, σὺ καὶ τοῦτ' ἴασαι. τὴν Ἑρμοῦν κέλευ-
σον, ἐπειδὰν ἐν τῷ φωτὶ ἤδη ὁ Πρωτεσίλαος ᾖ, καὶ δικόμβῳ σὺν
ἐν τῇ ῥάβδῳ, νεανίαν ἄθυς καλὸν ἀναρπάσασθαι αὐτὸν,
οἷος ἰὼν ἐκ τοῦ πασσάλου. Γλ. Ἐπεὶ Περσεφόνῃ συνδοκεῖ, ἀνα-
γαγὼν τοῦτον, αὖθις πίπτον νυμφίον. σὺ δὲ μέμνησο μίαν
λαβὼν ἡμέραν.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΑΥΣΩΛΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Δ. Ὦ Καρὸν τὸν Ἰνὸ μέγα φρονεῖς, καὶ πάντων ἡμῶν σοῦ
ὑμᾶς ἀξιοῖς; Μ. Καὶ ὅτι τῇ βασιλείᾳ μου, ὦ Σινωπεῦ·
(ὃς ἐβασίλευσα Καρίας μὲν ἁπάσης, ἦρξα δὲ καὶ Λυδῶν ἐνί-
ων· καὶ νήσους δέκα ὑπηγαγόμην, καὶ ἄχρι Μιλήτου ἐ-
πέβην, καὶ πολλὰ τῶν Ἰωνίδων καταστρεφόμενος· καὶ καλὸς ἦν,
καὶ μέγας, καὶ ἐν πολέμοις καρτερός) τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι ἐν Ἁ-
λικαρνασσῷ μνῆμα παμμέγεθες ἔχω ὑπικείμενον, ἡλί-
κον οὐκ ἄλλος νεκρός· ἀλλ' οὐδὲ ὅπως ἐς κάλλος ξυνσκημέ-
νον, ἵππων καὶ ἀνδρῶν ἐς τὰ ἀκριβέστατον εἰκασμένων;

λίθου τῦ καλλίστου· οἷον οὐδὲ νεὼν θύροι ὡς αὖ ῥᾳδίως. οὐ δοκῶ σοι δικαίως ὀπὶ τύποις μέγα φρονεῖν; Δ. Ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ φῄς, καὶ τῷ κάλλει, καὶ τῷ βάρει τῦ τάφου; Μ. Νὴ Δί' ὀπὶ τύποις. Δ. Ἀλλ' ὦ καλὲ Μαύσωλε, οὔτε ἡ ἰσχὺς ἔπ σοι ἐκείνη, οὔτε ἡ μορφὴ πάρεστιν. εἰ γοῦν ὡς ἐλοίμθα δικασὴν ἀμορφίας πέρι, οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὅτος ἕνεκα τὸ σὸν κρανίον προσυμηθείη αἰ τὸ ἐμοῦ. φαλακρὸ γὸ ἄμφω καὶ γυμνά· κὴ τὶς ὀδόντας ὁμοίως προσφαίνομθ, καὶ τὶς ὀφθαλμοὺς ἀφηρήμθα, καὶ τὰς ῥῖνας ἀποσεσιμώμεθα. ὁ δὲ τάφος, καὶ οἱ πολυτελεῖς ἐκεῖνοι λίθοι, Ἀλικαρνασσεῦσι μὴ ἴσως εἶεν ὀπιδείκνυθαι, καὶ φιλοτιμεῖθ πρὸς τὶς ξένους, ὡς δή τι μέγα οἰκοδόμημα αὐτῖς ὄσι· σὺ γὸ ὦ βέλτιστε οὐχ ὁρᾷς ὅ, τι ἀπολαύεις αὐτῦ· πλὴν εἰ μὴ τῦτο φῄς, ὅτι μᾶλλον ἡμῶν ἀχθοφορεῖς, ὑπὸ τηλικούτοις λίθοις πιεζόμθος. Μ. Ἀνόητα σοῖ μοι ἐκεῖνα πάντα; καὶ ἰσότιμος ἔσαι Μαύσωλος κὴ Διογθίης; Δ. Οὐκ ἰσότιμος, ὦ γθυναιότατε· οὐ γάρ. Μαύσωλος μὴ γὸ οἰμώξεται, μεμνημθμός τῶν ὑπὸ γῆς, ἐν οἷς ἀδαιμονᾶν ᾤετο· Διογθίης γὸ καταγελάσεται αὐτῦ· καὶ τάφον ὁ μὴ ἐν Ἀλικαρνασσῷ ἐρεῖ ἑαυτῦ ὑπὸ Ἀρτεμισίας τῆς γυναικὸς καὶ ἀδελφῆς κατεσκευασμένον· ὁ Διογθίης γὸ τὸ μὲ σῶμα πῦ εἰ καί τινα τάφον ἔχῃ οὐκ οἶδεν· (οὐδὲ γὸ ἔμελεν αὐτῷ τῦτο) λόγον δὲ τοῖς ἀεὶ σοῖς ὑπὲρ αὐτῦ καταλέλοιπεν, ἀνδρὸς βίον βεβιωκὼς, ὑψηλότερον, ὦ Καρῶν ἀνδραποδωδέστατε, τῦ σοῦ μνήματος, καὶ ἐν βεβαιοτέρῳ χωρίῳ κατεσκευασμένον.

ΝΙΡΕΩΣ, ΘΕΡΣΙΤΟΥ, ΚΑΙ ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Ν. Ἰδοὺ δὴ Μένιππος οὗτοσὶ δικάσῃ πότερος ἀμορφότερός ὄστιν. εἰπὲ ὦ Μένιππε, οὐ καλλίων σοι δοκῶ; Μ. Τίνες γὰρ ἐστέ, πρότερον, οἶμαι. χρὴ γὸ ἕπο εἰδέναι. Ν. Νιρεὺς κὴ Θερσίτης. Μ. Πότερος ὁ Νιρεύς, καὶ πότερος οὖν ὁ Θερσίτης; οὐδέπω γὸ τῦτο δῆλον. Θ. Ἐγὼ μὲ ἤδη τῦτ' ἔχω, ὅτι

ὅμοιος εἰμί σοι. & οὐδὲν τηλικοῦτον διαφέρεις, ἡλίκον σε Ὅμηρος ἐκεῖνος ὁ τυφλὸς ἐπήνεσεν, ἁπάντων ἀμορφότατον ἀποσείπων. ἀλλ' ὁ φόξος ἐγὼ, & ψιλὸς, οὐδὲν χείρων ἐφάνην τῆ δικαστῆ. ὥρα δέ σοι ὦ Μένιππε, ὕπνα & ἀμορφότερον ἠγῆ. Ν. Ἐμέ γε, τὴν Ἀγλαΐας καὶ Χάροπος, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ἐπὶ Ἴλιον ἦλθον. Μ. Ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐπὶ γλῶ, ὡς οἶμαι, κάλλιστος ἦλθες. ἀλλὰ πάμπολύ σε ὅμοια· τὸ γὰρ κρανίον ταύτη μόνον ἄρα διήκρινοτο ἀπὸ τοῦ Θερσίτου κρανίου, ὅτι βλοσυρώτερον τὸ σόν. ἀλλὰ πάνυ καὶ οὐκ αἰδοῦς ἔχεις. Ν. Καὶ μὴν ἔρα Ὅμηρον ὁποῖος ἦν, ὁπότε συνεστράτευον τοῖς Ἀχαιοῖς. Μ. Ὀνείρατά μοι λέγεις. ἐγὼ γὰρ ἃ βλέπω, καὶ νῦν ἔχω· ἐκεῖνα δὲ οἱ πάλαι ἴσασιν. Νιρ. Οὔκουν ἐγὼ ἐνταῦθα ἀμορφότερός εἰμι, ὦ Μένιππε; Μ. Οὔτε σὺ, οὔτε ἄλλος βλοσυρός. ἰσοτιμία γὰρ ἐν ᾅδου, καὶ ὅμοιοι ἅπαντες, Θ. Ἐμοὶ μὲν καὶ τοῦτο ἱκανόν.

ΜΕΝΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΧΕΙΡΩΝΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Μ. Ἤκουσα ὦ Χείρων, ὡς θεὸς ὢν ὅμως ἐθελήσειας ἀποθανεῖν. Χ. Ἀληθῆ ταῦτ' ἤκουσας ὦ Μένιππε. καὶ πέπονθα, ὡς ὁρᾷς, ἀθάνατος εἰ δυνάμενος. Μ. Τίς δέ σε ἔρως τοῦ θανάτου ἔσχεν, ἀπείρατου τοῖς πολλοῖς κακῶν; Χ. Ἔρως τις οὐκ οἶδα ὅπως. οὐκ ἤδη ἐπ' ἤδη ἀπολαύειν τῆς ἀθανασίας. Μ. Οὐχ ἡδὺ ἦν, ζῶντα ὁρᾶν τὸ φῶς; Χ. Οὐκ, ὦ Μένιππε. τὸ μὲν ἡδὺ, ἔγωγε ποικίλον τι & οὐχ ἁπλοῦν ἡγοῦμαι εἶναι. ἐγὼ γὰρ ζῶν ἀεὶ, καὶ ἀπολαύων τῶν ὁμοίων, ἡλίου, φωτὸς, ἕω ῆς. αἱ ὧραι γὰρ αἱ αὐταὶ, καὶ τὰ γιγνόμενα ἅπαντα ἑξῆς ἕκαστον, ὥσπερ ἀκολουθοῦντα ἕτερον ἑτέρῳ. ἐνεπλήσθην μὲν αὐτῶν. οὐ μὲν ἐν τῷ αὐτῷ ἀεὶ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μεταλλεῖν ὅλως, τὸ τερπνὸν μοι. Μ. Εὖ λέγεις ὦ Χείρων. τὰ ἐν ᾅδου δὲ πῶς φέρεις, ἀφ' οὗ περιελόμενος αὐτὰ ἥκεις; Χ. Οὐκ ἀηδῶς, ὦ Μένιππε. ἡ μὲν ἰσοτιμία, πάνυ δημοτικόν· καὶ τὸ πεδίον οὐδὲν ἔχει τὸ διά-

φορον, ἐν φωτὶ εἶ) ἢ ἐν σκότῳ. ἄλλως τε, οὐδὲ διψῆν, ὥσπερ ἄνω, οὔτε πεινῆν δεῖ, ἀλλ' ἀνεπιδεεῖς τούτων ἁπάντων ἐσμέν. Μ. Ὅρα ὦ Χείρων μὴ σεαυτὸν ἀπατήσῃς, καὶ ἐς τὸ αὐτὸ σοὶ ὁ λόγος σφαλῇ. Χ. Πῶς τοῦτο φῄς; Μ. Ὅτι εἰ σὺ ἐν τῷ βίῳ τὸ ὅμοιον ἀεὶ ἑαυτὸν ἐζήτεις σοι σφόδρα ἑταῖροι, καὶ ἐνταῦθα ὅμοια ὄντα, σφόδρα ὁμοίως ἂν ζήτοις· καὶ δέησει μεταβολῆς ζητεῖν ἄνω καὶ ἐντεῦθεν ἐς ἄλλον βίον. ὥρα, οἶμαι, ἀδύνατον. Χ. Τί οὖν ἂν πάθοι ἡμᾶς ὦ Μένιππε; Μ. Ὥρα, οἶμαι, καὶ φασὶ σωφρονεῖν ὄντα, ἀρέσκεσθαι καὶ ἀγαπᾶν τοῖς παροῦσι, καὶ μηδὲν αὐτῶν ἀφόρητον οἴεσθαι.

ΑΙΑΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Α. Εἰ σὺ μανεὶς ὦ Αἶαν σαυτὸν ἐφόνευσας, ἐμέλισας ἢ καὶ ἡμᾶς ἅπαντας, τί αἰτιᾷ τὸν Ὀδυσσέα; καὶ σφόδρα ὅτε σφοδρὸν ἔβλεψας αὐτόν, ὁπότε ἦκε μαιτευσόμενος, ὅτε πρὸς εἰπεῖν ἠξίωσας, ἄνδρα συμπαπώτην καὶ ἑταῖρον· ἀλλ' ὑπερφυῶς μεγάλα βαίνων παρῆλθες. Αἴας. Εἰκότως, ὦ Ἀγάμεμνον. αὐτός γάρ μοι τῆς μανίας αἴτιος κατέστη, μόνος ἀπεξεπαθεὶς ὅπλοις τοῖς ὅπλοις. Ἀγ. Ἠξίους ἢ ἄναν ταχθῆναι εἶ), καὶ ἀκονιτὶ κρατεῖν ἁπάντων; Αἴας. Ναί, τά γε θειότατα. οἰκεία γάρ μοι ἐδόκει ἡ πανοπλία, ἅτε αἰεί γε ὄντα. καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι πολὺ ἀμείνους ὄντες, ἀπείπασθε τὸν ἀγῶνα, καὶ παρεχωρήσατέ μοι τῶν ἄθλων. ὁ δὲ Λαέρτου, οὐ νῦν πολλάκις ἔσωσα, κινδυνεύοντα κατακεκόφθαι ὑπὸ τῶν Φρυγῶν, ἀμείνων ἠξίου εἶ), καὶ ὁπλιτικώτερος ἔχειν τὰ ὅπλα. Ἀγ. Αἰτῶ τοιγαροῦν ὦ γενναῖε τὴν Θέτιν, ἢ δέον σοὶ τὴν κληρονομίαν τῶν ὅπλων παραδιδόναι συγγενεῖ γε ὄντι, φέρουσα ἐς τὸ κοινὸν κατέθετο αὐτά. Αἴας. Οὐκ ἀλλὰ τὸν Ὀδυσσέα, ὃς αἰτησάμενος μόνος. Ἀγ. Συγγνώμη, ὦ Αἶαν, εἰ ἄνθρωπος ὤν, ὑπερέχειν δόξης, ὑπὲρ τοῦ πράγματος, ὑπὲρ ἧς καὶ ἡμῶν ἕκαστος κινδυνεύειν ὑπομένει. ἐπεὶ καὶ

ἐκράτησέ σου, καὶ ταῦτα, πρὸς Τρωσὶ δικάσας, Αἴας. Οἶδα ἐγὼ ἅπις μου κατεδίκασεν· ἀλλ' οὐ θέμις λέγειν τι πρὸς τῶν θεῶν. τὸν γοῦν Ὀδυσσέα μὴ οὐχὶ μισεῖν οὐκ ἂν δυναίμην, ὦ Ἀγάμεμνον; οὐδ' εἰ αὐτή μοι Ἀθηνᾶ τοῦτο ἐπετέλει.

ΜΙΝΩΟΣ ΚΑΙ ΣΩΣΤΡΑΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Μ. Ὁ μὲν λῃστὴς οὗτος Σώστρατος ἐς τὸν Γυελφλεγέθοντα ἐμβεβλήσθω· ὁ δὲ ἱερόσυλος ὑπὸ τῆς Χιμαίρας διασπασθήτω. ὁ δὲ τύραννος, ὦ Ἑρμῆ, πρὸς τὸν Τιτυὸν ἐκτεταθείς, ὑπὸ τῶν γυπῶν κειρέσθω καὶ αὐτὸς τὸ ἧπαρ. ὑμεῖς δὲ οἱ ἀγαθοὶ ἅπτε κατὰ τάχος ἐς τὸ Ἠλύσιον πεδίον, καὶ ταῖς μακάρων νήσοις καπικεῖτε, αἰθ' ὧν δίκαια ἐποιεῖτε πρὸς τὸν βίον. Σω. Ἄκουσον ὦ Μίνως, εἴ σοι δίκαια δόξω λέγειν. Μ. Νῶν ἀκούσω αὖθις; οὐ γὰρ ἔξεστι λέγεσθαι ὦ Σώστρατε πονηρὸς ὤν, καὶ τοσούτοις ἀπεχθανώς; Σ. Ἐλπίζεσθαι μέν, ἀλλ' ὅμως εἰ δικαίως κολασθήσομαι. Μ. Καὶ πάνυ, εἴγε ἀποτίνειν τινὰ ἀξίαν δίκαιον. Σ. Οὕτως ἀποκρίναί μοι ὦ Μίνως. βραχὺ γάρ τι ἐρήσομαί σε. Μ. Λέγε, μὴ μακρὰ μόνον· ὅπως καὶ τοῖς ἄλλοις διακρίνωμεν ἤδη. Σ. Ὁπόσα ἔπραξα ἐν τῷ βίῳ, πότερα ἑκὼν ἔπραξα, ἢ ἐπικέκλωσό μοι ὑπὸ τῆς Μοίρας; Μ. Ὑπὸ τῆς Μοίρας δηλαδή. Σ. Οὐκοῦν καὶ οἱ χρηστοὶ ἅπαντες, καὶ οἱ πονηροὶ δοκοῦμεν ἡμεῖς, ἐκείνῃ ὑπηρετοῦντες, ταῦτα δρῶμεν. Μ. Ναί, τῇ Κλωθοῖ· ἢ ἑκάστῳ ἐπέπαξε γλωττίδιόν τι τὰ πραχτέα. Σ. Εἰ οὖν τις ἀναγκασθεὶς ὑπ' ἄλλου φονεύσειέν τινα, οὐ δικαίως αἰτιάσεται ἐκείνῳ βιαζόμενος, οἷον δήμιος ἢ δορυφόρος, ὁ μὲν, δικαστῇ πειθεὶς, ὁ δὲ, τυράννῳ, ἵνα αἰτιάσῃ τὸν φόνου; Μ. Δῆλον ὡς τὸν δικαστήν, ἢ τὸν τύραννον. ἐπεὶ οὐδὲ τὸ ξίφος αὐτό. ὑπηρετεῖ γὰρ τοῦτο, ὄργανον ὄν, πρὸς τὸν θυμόν, τῷ πρόπω

παραχρῆμα τὴν αἰτίαν. Σ. Εὖγε ὦ Μίνως, ὅτι καὶ ὑπὸ δικαστοῦ τοιούτου, ἧκιστα αὐτὸς χρυσὸν ἢ ἄργυρον νομίζων, ἵνα τῷ χάειν ἴσον, ἢ τίνα ἀεργίτην ἀναχαπτέον; Μ. Τὸν πέμψαντα, ὦ Σώκρατες. διάκονος γὰρ ὁ κομίσας ὧν. Σ. Οὐκοῦν ὁρᾷς πῶς ἄδικα ποιεῖς κολάζων ἡμᾶς, ὑπηρέτας γιγνομένους ὧν ἡ Κλωθὼ προστάττει; καὶ τύπτοις ἡμῶν τοὺς διακονησαμένους ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς; οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνό γε εἰπεῖν ἔχεις αὖ, ὡς ἁπλέγειν δυνατὸν ὧν τοῖς μετὰ πάσης ἀνάγκης παρεσκευασμένοις. Μ. Ὦ Σώκρατες, πολλὰ ἴδοις ἂν καὶ ἄλλα οὐκ ἐν λόγῳ γινόμενα, εἰ ἀκριβῶς ἐξετάζοις· πλὴν ἀλλὰ σὺ τοῦτο ἀπολαύσεις τῆς ἐπερωτήσεως, διότι οὐ λησὴς μόνον, ἀλλὰ καὶ σοφιστὴς ὡς ἔοικας εἶναι. ἀπόλυσον αὐτὸν ὦ Ἑρμῆ, καὶ μηκέτι κολαζέσθω. σὺ δὲ ἐμὲ καὶ τοὺς ἄλλους νεκροὺς ἐρωτᾶν τὰ ὅμοια διδάξεις.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΒΡΑΧΥΤΕΡΩΝ ΛΟΓΩΝ ΤΙΝΕΣ.

ΓΕΡΙ ΝΟΜΟΥ ΛΟΓΟΣ.

ΕΣΤΙ ὁ νόμος, τῆς βίου μὴ ἡμῶν, τ' πόλεων ὃ ὄφελος κοινός· τῶν ὃ πραγμάτων, καλῶν δίκαιος· ὡς ὃν ἕκαστον ἀπευθύνειν δεῖ τὸν αὑτῆς τρόπον. εἰ δὲ μὴ, σκολιὸς ἔσται καὶ πονηρός. οἱ μὲν οὖν τῆς τρόπον φυλάττοντες, ἔχονται τῆς σωτηρίας· οἱ ὃ παραβαίνοντες, πρῶτον μὲν αὐτοὺς ἀπολλύουσιν, ἔπειτα καὶ τοὺς ἄλλους· παράδειγμα καὶ ζῆλον αὐτοὺς ἀνομίας καὶ βίας παρέχοντες. ὥσπερ δὲ τῶν πλεόντων οἱ τὸ πυροσβόλον διαμαρτάνοντες, οὕτοι μάλιστα σώζονται, ἐν τοῖς λιμένας διείσκουσιν· οὕτως οἱ κατὰ τὸν νόμον ζῶντες, ἀσφαλέστατα πορεύονται διὰ τοῦ βίου, καὶ τῆς καταφθορᾶς τῆς δεούσης τυγχάνουσιν. ἀνὴρ [illegible] μὲν οὖν ἤδη τις συμβούλῳ χρησάμενος, μετενόησεν· οὐ μέντοι νόμῳ. τοσούτῳ ὃ τῶν τειχῶν ταῖς πόλεσι χρησιμώτερός ἐστιν, ὥστε ἀτείχιστοι μὲν πολλαὶ τῶν πόλεων διαμένουσι· νόμου δὲ χωρὶς οὐκ ἔστιν οὐδεμίαν οἰκεῖσθαι πόλιν· οὐ μόνον ὃ συμφέρει τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ τοῖς θεοῖς. ὁ γοῦν κόσμος ἀεὶ τὸν αὐτὸν νόμον ἀκίνητον φυλάττει, καὶ τῶν αἰωνίων οὐδὲν ἂν παραβαίη τρόπον. ὅθεν, οἶμαι, καὶ βασιλεὺς εἰκότως ἀνθρώπων καὶ θεῶν κέκληται· τῷ μὲν βίαν καταλύων, τῷ δὲ ὕβριν καθαιρῶν, τῷ ὃ ἄνοιαν σωφρονίζων, τῷ ὃ κακίαν κολάζων· ἰδίᾳ ὃ καὶ κοινῇ πάντας τοὺς δεομένους ὠφελῶν. τοῖς μὲν ἀδικουμένοις βοηθῶν, τοῖς ὃ ἀπορουμένοις παρέχων μηνύων τὸ δέον. ὅταν γὰρ τις, συμβαίνοις αὐτῷ τινὸς δυσκόλου

πραγματος ζητῆ τὸ συμφέρον, οὐδὲν, οἶμαι, δεῖ φίλοις παρακαλεῖν, οὐδὲ συγγενεῖς, ἀλλὰ ἐλθόντα πρὸς τοὺς νόμους, πυνθάνεσθαι. καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ οἰκεῖον σκοπῶν, χεῖρον ἐκείνῳ παραινέσειεν· οὔτε ἀγνοήσας τὸ βέλτιον, ὅτε δι' ἀχολίαν τινὰ, ἢ τὸ μὴ φροντίζειν, τοῖς κλεπτομένοις παραιτήσαιτ' ἄν. τοιαυτὸν γὰρ ἁπάντων ὁμοίως κήδεται, καὶ σχολὴν ἄγει πρὸς τὰ τῶν ἄλλων πράγματα· καὶ οὐδὲν ἴδιον οὐδὲ ἐξαίρετον ὄζιν αὐτῷ. ἐμοὶ τοσούτῳ γε τῆς πρὸς τῶν θεῶν μαντείας ὠφελιμώτερος ὄζι νόμος, ὅσῳ τοῖς μὴ χρησμοῖς ἤδη τινὲς ἠγνόησαν, καὶ δοκοῦντες πράττειν κατ' αὐτοὺς, ταῦτα ἐποίησαν· (ὅθεν οἶμαι συμφορᾶς ἐχρήσαντο) πρὸς τοῦ νόμου δ' οὐδὲν ὄζι σκολιὸν, οὐδὲ ἀμφίβολον· ἀλλ' ἁπλῶς ἅπαντα ἃ προσήκει τοῖς δεομένοις φράζει. ἄρχων δ' ἁπάντων ἐλεύθερος ὤν, χωρὶς ὅπλων ἐκ βίας κρατεῖ (τοιαυτὸν γὰρ αὐτὸς καταλύει τὴν βίαν) ἀλλὰ μετὰ πειθοῦς καὶ βουλομένων προσέρχεται. πείσας γὰρ πρότερον καὶ δοκιμασθεὶς, ὅτως νόμος γίγνεται, καὶ τὴν ἰσχὺν τὴν αὐτῷ λαμβάνει. τηλικαύτην δ' ἔχει δύναμιν ὥστε καὶ τοῖς θεοῖς οὗτός ὄζιν ὁ βοηθῶν. τοὺς γὰρ ἱεροσύλους, καὶ τοὺς πρασσαίνοντας τι πρὸς αὐτοὺς ἀσέβειαν κολάζει. καὶ μὴν αὐτόν γε οὐδὲ εἷς οἷός τέ ὄζιν ἀδικῆσαι. τῶν γὰρ πρασσαινόντων τὸν νόμον ἕκαστος οὐκ ἐκεῖνον ἀλλ' ἑαυτὸν βλάπτει. τοσαύτης δ' δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας μεστός ὄζιν, ὥστε καὶ τοῖς ἀτυχήσασι χρησιμώτερος καθέστηκε τῶν ἡβώντων προσηκόντων, καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἰσχυρότερος τῆς αὐτῶν ἐκείνων ῥώμης, καὶ πατράσιν υἱέων ἀνούστερος, καὶ παισὶ, γονέων, καὶ ἀδελφοῖς, ἀδελφῶν. πολλοὶ γοῦν ὑπὸ τῶν φιλτάτων ἀδικούμενοι πρὸς τοῦτον καταφεύγουσιν. εἰ δ' ἐκ μηδενὸς ὑπὸ μηδενὸς δὴ πέπονθεν ὁ νόμος, πᾶσιν ὅμως ἀεργήτης ὤν, ἑτέροις ἐκτίνει τὰς χάριτας, καὶ γονεῦσι πρὸς παίδων τὰς ὁμοίας κομιζόμενος, καὶ τοῖς ἰδίᾳ τινῶν ἀεργήτας, πρὸς τῶν δεδιωκότων, καὶ τοῖς κοινῇ φιλοδικουμένοις, πρὸς τῆς πόλεως. κάλλιστα δ' καὶ τὰς ἄλλας τῶν ἀεργιστῶν πεποίηκε, στεφάνους καὶ

κηρύγματα καὶ θεοσεβείας ἐχθρών· ἃ τοῖς μὲν παρέχουσιν οὐδεμίαν φέρει δαπάνην, τοῖς δὲ τυγχάνουσι, τὸ παντὸς ἄξια καθέστηκεν. ὃ, τι δὴ καὶ ἐθέλει τῶν ἀτελεστάτων, ἀνθρώπους τοῦτο μέγα καὶ ἅγιον ἐποίησεν. ἔστι δὲ ὁ τὸν κόσμον οὕτως μεγαλοπρεπῶς ἄξιον σοφοῦ δημιουργοῦ ἀποδείξας, καὶ τὰ σέλινα, καὶ τὸν πῖτυν, καὶ τὸν τοῦ θαλλοῦ στέφανον. ἔστι δὲ τὰ πάτρια ῥήματα, οἷς ἕκαστος κηρύττεται, τῶν ἀγαθῶν πολλοῖς ἀποφήνας τὸ ζῆν ἡμιῶτερα. οὗτός ἐστιν ὁ τοὺς πανηγύρεις σωφρόνων, ὁ τοῖς θεοῖς ἡμῶν, ὁ τῇ ἀρετῇ αὔξων· ἔστι δὲ ὁ τὴν θάλατταν καθαίρων, ὁ τὴν γῆν ἥμερον ποιῶν· ὁ τοῦ Διὸς ἐπώνυμος, ὁ τὴν ἀπλῆτον καὶ ὑπερβλητον ἰσχὺν ἔχων. τοσούτων ἁπάντων σωφροσύνῃ καὶ πίστει διαφέρων, ὥστε καὶ γυναικῶν κοινωνίαν, καὶ παρθένων ὄψεων, καὶ παίδων ἀκμὴν τούτῳ πάντες πεπιστεύκαμεν. ἐπεὶ δὲ παρθένου τῆς Δίκης οὔσης, μόνος αὐτῇ διὰ σωφροσύνην συνέστιν. ἔστι δὲ πόρρω γήρως, διδάσκαλος νεότητος, πενίας συνεργός, φύλαξ πλούτου· τῇ μὲν εἰρήνῃ σύμμαχος, τῷ δὲ πολέμῳ ἐναντίος. οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ πλέον ἰσχύει. τὸν γοῦν τῶν ἐχθίστων κήρυκα πεμπόμενον οὗτός ἐστιν ὁ σώζων καὶ διαφυλάττων, παντὸς θώρακος καὶ πάσης ἀσπίδος ἰσχυρότερον αὐτῷ δοὺς ὅπλον τὸ κηρύκιον· ἔστι δὲ τοῦ νόμου σύμβολον. διὰ τοῦτον τοὺς ἀποθανόντας οὐδεὶς ἐπικείμενος πολεμίους. οἱ δὲ τὸν ἔχθραν καὶ τὸν ὕβριν εἰς τὰ σώματα αὐτῶν ἐπιδείκνυνται. τοσούτῳ δὲ ταῖς πόλεσι χρησιμώτερός ἐστιν, ὅσῳ τὰ πηδάλια ταῖς ναυσὶν, ὥστε ἡμῖν ἀποβάλλουσα τοὺς οἰκείας ναῦς οὐκ ἂν ἀπόλοιτο, μὴ χειμῶνος καταλαβόντος· πόλιν δ' οὐκ ἔνι σωθῆναι, τοῦ νόμου λυθέντος, ὅτι μὴ ἂν μηδὲν ἔξωθεν συμβαίνῃ δεινόν. ὡς ἐπὶ τοῦ τῆς ἐν αὐτῷ διανοίας διοικεῖται καὶ σώζεται τὰ ἀνθρώπων ἕκαστος, ἢ δὲ ταύτης διαφοραὶ μανίαν καὶ ἀθεότητα φέρει· ἁπλουστέρως ἂν τις εἴποι τὸν νόμον ἐκ τοῦ νοῦ, καθάπερ, οἶμαι, τὸν νοῦν ἀπολωλεκὼς, εἰς παντελῆ μανίαν καὶ τὰ ἔσχατα ἀφικόμενος.

ΠΕΡΙ ΕΘΟΥΣ ΛΟΓΟΣ.

ΕΣΤΙ ὃ τὸ ἔθος, γνώμη μὲν χωρὶς κοινή, νόμος δὲ ἄγραφος ἔθνους, ἢ πόλεως· δίκαιον δὲ ἑκούσιον, καὶ ταῦτα, πᾶσιν ἀρέσκον· εὕρεμα δὲ ἀνθρώπων οὐδενός, ἀλλὰ βίου καὶ χρόνου. τῶν μὲν οὖν ἄλλων νόμων ἕκαστος ἅπαξ δοκιμασθείς, ἔλαβε πίστιν ἰσχυράν· τὸ δὲ ἔθος αὐτὸ ἀεὶ δοκιμάζεται, καὶ νόμος μὲν οὐδεὶς ῥᾳδίως ὑπὸ πάντων κριθήσεται· (ταῖς γὰρ τῶν πλεόνων δόξαις κυροῦται) ἔθος δὲ οὐκ ἂν ἐθέλων γένοιτο, μὴ προσδεχθὲν ὑπὸ πάντων. καὶ εἷς ἀπειλῶν καὶ βιαζόμενος, μόνος κύριος· ὑπὸ δὲ τῶν ἐθῶν πειθόμενοι, καὶ καλὰ καὶ συμφέροντα κρίνομεν αὐτά. διὸ μοι δοκεῖ ὀρθῶς ἂν προσκαίειν τὸν μὲν ἔγγραφον μόνον τῇ δυνάμει τῆς τυραννίδος· (φόβῳ γὰρ ἕκαστον καὶ μετὰ προστάγματος διαφθείρεται) τὸ δὲ ἔθος, μᾶλλον τῇ φιλανθρωπίᾳ τῆς βασιλείας. βουλόμενοι γὰρ αὐτὸ πάντες, καὶ δίκαια αἰτήσασθαι οἴονται. καὶ νόμους μὲν ἴσμεν πολλοὺς ἀνῃρημένους ὑπὸ τῶν θέντων αὐτούς, ὡς πονηρούς· ἔθος δὲ οὐκ ἂν οὐδεὶς ῥᾳδίως δείξειεν λελυμένον. καὶ μὲν τῷ παντὶ ῥᾴδιον ὄφελεῖν ὅ, τι βούλει τῶν ἐγγράφων, ἢ τῶν ἐθῶν. τὰ μὲν γὰρ ἂν ἀπαλείψῃς ἅπαξ, ἡμέρᾳ μιᾷ λέλυται· σωθῆναι δὲ πόλεως οὐκ ἔστιν εἰ μὴ ἐν πάνυ πολλῷ καταλύσαι χρόνῳ. καὶ εἶναι μὲν ἐν βαρέσιν ἢ σήραις φυλάττονται, τῶν δὲ ἕκαστον ἐν ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς. ἀσφαλέστερα δὲ καὶ κρείττων ἡ τοιαύτη φυλακή. καὶ μὲν ὁ μὲν ἔγγραφος νόμος, αὐστηρός ὅστις καὶ ἀπηνής· ἔθος δὲ οὐδὲν ἥδιον. ἔπειτα τοὶς νόμους παρ' ἄλλων μεθανόμεθα, τὰ δὲ ἔθη πάντες ὁπισάμεθα. καὶ εἶναι μὲν εἰσὶν οὐ βαρέως ἔνιοι γεγραμμένοι, καὶ διαφέρονται πολλάκις ὑπὸ τῆς τῶν ῥητόρων δυνάμεως· τῶν δὲ ἐθῶν οὐδὲν ἀμφίβολον, οὐδὲ σκολιόν, οὐδ' ἂν φθεγξαίτ' αὐτῶν λόγος. καὶ εἶναι μὲν ἀεὶ δεῖ μνημονεύειν, εἰ μέλλοιμεν αὐτοῖς ἐμμένειν· τὸ δὲ ἔθος οὐκ ἔστιν οὐδὲ βουλομένοις ὁπλαθέσθαι· ἀλλὰ τοιαύτην παρέχει φύσιν, ὥστε ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν

αὐτούς. καθόλου γὰρ τοὺς μὲν νόμους φάναι τὰς αἱρέσεις δούλων πολιτείαν· τὰ δὲ ἔθη, τοὐναντίον ἐλευθέρων. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ποιοῦσιν εἰς τὰ σώματα κολάσεις· ἀπαγορεύουσι δὲ ἔθος, τὴν ζημίαν εἰσφέρειν συμβέβηκεν αἰσχύνῃ. ὥστε ἐκεῖνος μὲν, φαύλων, οὗτος δὲ ἀγαθῶν ἐστι νόμος. εἰ γὰρ ἅπαντες ἦσαν ἀγαθοὶ, δῆλον ὅτι τοῦ ἐγγράφων ἡμῖν οὐδὲν ἂν ἔδει. ἐπὶ τοῦ νόμου μὲν εἰσὶν οἱ βασιλεῖς ἐπάνω, καὶ πολλὰ παρέχουσι παρ' αὐτούς· τοῖς δὲ ἔθεσι κἀκεῖνοι καταδουλοῦνται. καὶ τοῦ μὲν ἐγγράφων οὐδὲν ἐν τοῖς πολεμίοις ἰσχύει· τὰ δὲ ἔθη φυλάττεται παρὰ πᾶσι, κἂν εἰς ἐμὲ τοῦτο ἔχθραν παρέλθωσι. τὸ γοῦν μὴ κωλύειν τοὺς νεκροὺς θάπτειν, οὐδαμοῦ γέγραπται· (πῶς γὰρ ἂν ὑπήκουον οἱ κρατοῦντες τοῖς τῶν ἡττωμένων ὑπαγόμασιν;) ἀλλ' ἔθος ὂν τοῦτο τοῖς φιλανθρώποις τούτοις τοῖς κατοικουμένοις τυγχάνειν. ὁμοίως τὸ τῶν κηρύκων ἀπέχεσθαι, καὶ μόνοις τούτοις πολλὴν ἀσφάλειαν παρέχουσι. τοῦ μὲν οὖν νόμου παραβαινόντων οὐδεὶς ἂν ὑπέδειξεν οὐδένα, οἶμαι, φανερῶς ὑπὸ τῶν θεῶν κεκολασμένον· Λακεδαιμόνιοι δ' ἐπεὶ παρέβησαν τῶν κηρύκων τὸ ἔθος, τοὺς παρὰ βασιλέως ἐλθόντας ἀπελόντες, ἐκολάσθησαν ὑπὸ τοῦ δαιμονίου.

ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΥΡΑΝΝΙΔΟΣ ΛΟΓΟΣ.

ΚΑΙ μὴν εἴπερ ἀνδρὸς ἑνὸς οὐχ οἷός τε ἄρχειν ἐστὶ, καὶ τούτου σφόδρα ἐμοὶ ὄντος, ὡς δήξιώσειν, οὐδὲ αὖ μίαν ψυχὴν καταυθύνειν πῶς αὐτῷ, πῶς ἂν δυναίμην βασιλεύειν μυριάδων ἀναριθμήτων παντοδαπῶν, ὡς σοφὸν σὺ λέγεις; καὶ πολλῶν τε οἰκουμένων ὑπὲρ πέρασι γῆς, ὧν οὐδὲ ἑώρακε τοὺς πλείους, οὐδ' ἂν ἴδοι ποτὲ, οὐδὲ τῆς φωνῆς ξυνήσει; ὅμοιον γὰρ ὥσπερ εἴ τις λέγοι τὸν οὕτως ἀδυνάτου πῶς ὄψιν, ὡς μηδὲ τὰ ἐν ποσὶν ὁρᾶν, ἀλλὰ πρόσδεόμενον χειραγωγοῦ. τόπον ἀφικνεῖσθαι βλέποντα μέχρι τοῦ πλέθρου

ἀπεχόντων, ὥσπερ οἱ πόρρωθεν ὁρῶντες ἐκ τῶν πελάγους τὰ πόρη καὶ τὰς νήσους· ἢ τὸν ὑπὲρ Διὸς ἀμβολὸν φθέγγεσθαι τοῖς παρεσῶσιν, ἱκανὸν ὅλοις δήμοις καὶ στρατοπέδοις εἰς ὑπήκοον φθέγγεσθαι. καὶ γὰρ ὃν ἔχει τρόπον ἐγγυτάτω ὁ νοῦς τῆς ὄψεως· καὶ ὡς ἐκείνη διεφθαρμένη μόνη, οὐδὲν οὐδὲ τῶν πλησιώτατα ὁρᾷ, ὑγιὴς οὖσα, μέχρις ἡλίου τε καὶ ἄστρων ἐξικνεῖται· ταυτὸν δή τοῦτο, ἡ μὲν τοῦ φρονίμου διάνοια καὶ πάντας ἀνθρώπους ἱκανὴ γίνεται διοικεῖν· ἡ δὲ τοῦ ἄφρονος οὐδὲ ἓν σῶμα τὸ ἐκείνου δυνάται φυλάττειν, οὐδὲ ἕνα οἶκον. οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ τῶν ἐν ταῖς δυναστείαις, ὅτι μὲν ἔξεστιν αὐτοῖς πάντα λαμβάνειν, πάντων ὀρέγονται· ὅτι δ' ἐπ' αὐτοῖς ἐστὶ τὸ δίκαιον, διὰ τοῦτο εἰσὶν ἄδικοι. ὅτι δὲ οὐ φοβοῦνται τοὺς νόμους, οὐδὲ εἰ νομίζουσιν. ὅτι δ' οὐκ ἀναγκάζονται πονεῖν, οὐδέποτε παύονται τρυφῶντες. ὅτι δ' οὐδεὶς ἀμύνεται κακῶς πάσχων, οὐδέποτε παύονται ποιοῦντες. ὅτι δὲ μιᾶς ἀπαντίζουσιν ἡδονῆς, οὐδέποτε ἐμπίπλανται ἡδόμενοι. ὅτι δ' οὐδεὶς φύγει ἐκ τοῦ φανεροῦ, οὐδεὶ ἀπολείπουσι τῶν μὴ δικαίως λεγομένων. ὅτι δ' οὐδεὶς αὐτοὺς βούλεται λυπεῖν, διὰ τοῦτο πᾶσι χαλεπαίνουσιν. ὅτι δ' ὀργισθῆσιν ἔξεστι πάντα ποιεῖν, διὰ τοῦτο συνεχῶς ὀργίζονται. ὁ δὲ ἀγαθὸς ἄρχων, ὥσπερ σὺ, πάντα πράττει· οὐδενὸς μὲν ὀρεγόμενος, διὰ τὸ πάντα οἴεσθαι ἔχειν· φείδεται δὲ τῶν ἡδονῶν, διὰ τὸ μηδεμιᾶς αὐτῶν ἀπορῆσαι ὀρεχθείς. δικαιότερος δὲ τῶν ἄλλων ὢν, ἅτε πᾶσι παρέχων τὴν δικαιοσύνην. ἥδεται δὲ τοῖς πόνοις, ὅτι ἑκὼν πονεῖ. ἀγαπᾷ δὲ τοὺς νόμους, ὅτι οὐ δέδοικε. καὶ ταῦτα ὀρθῶς ὑπολαμβάνει. τίνι μὲν γὰρ φρονήσεως δεῖ πλείονος ἢ τῷ τοιαῦτα βουλευομένῳ; τίνι δ' ἀκριβεστέρας δικαιοσύνης, ἢ τῷ μείζονι τῶν νόμων; τίνι δ' σωφροσύνης ἐγκρατεστέρας, ἢ ᾧ πάντα ἔξεστι; τίνι δ' ἀνδρείας μείζονος, ἢ τῷ πάντα σώζοντι; καὶ τίνων τῷ μὲν ἄλλων ἄρχοντι πολλῶν, τοῦτο μὲν, δαπάνης δεῖ παμπόλλης, τοῦτο δ', στρατοπέδων καὶ πεζικῶν καὶ ἱππικῶν· ἔτι δὲ τειχῶν, καὶ νεῶν, καὶ μηχανημάτων· εἰ μέλλει καθέξειν

μὴν τοὺς ὑπηκόους, ἀμυνεῖσθαι δὲ τοὺς πολεμίους, ἐὰν δέ τις ἀφίσηται τῆς ἀρχῆς, καταστρέφεσθαι. τὸ δ' αὐτὸν κρατεῖν, πάντων ἀδαπανητότατον καὶ ἀπραγμονέστατόν ἐστι, καὶ ἀκινδυνότατον. οὐδὲ γὰρ πολυδάπανος, οὔτε ἐρυθρόδης, οὔτε ὀθνεία λῆς ὁ τῆς ἐγκρατοῦς ἀνθρώπου βίος· ἀλλ' ὅμως τοιοῦτος ὤν, πάντων χαλεπώτατος πέφυκεν. ἐπεὶ Σαρδανάπαλος ἐκεῖνος ὁ θρυλούμενος εἶχε μὲν Νῖνον, εἶχε δὲ Βαβυλῶνα, τὰς μεγίστας τῶν πρότερον γεγονυιῶν πόλεων· ὑπήκουε δ' αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη τὰ νεμόμενα τὴν ἑτέραν ἤπειρον, μέχρι τῶν ἀοικήτων τῆς γῆς λεγομένων· βασιλείας δ' οὐδὲν ἧττον αὐτῷ πρόσκοον, οὐ μᾶλλον ἢ τῶν σπομένων ἔνι νεκρῶν· βουλεύεσθαι μὲν γὰρ, ἢ δικάζειν, ἢ στρατηγεῖν, οὔτε ἐβούλετο, οὔτε ἐδεύατο. ἐν δὲ τοῖς βασιλείοις, ἀποδιδράσκων εἰς τὴν γυναικωνῖτιν, καθῆστο ὅπου χρυσοπλάστου κλίνης ἀναβάδην ὑπὸ ἁλουργίσι πασοῖς· ὥσπερ ὁ θρυλούμενος ὑπὸ τῶν γυναικῶν Ἄδωνις· ὀξύτερον φθεγγόμενος ἀνούχων· τὴν μὲν τράχηλον ἀποκλίνων, ὑπὸ δ' ἀρχίας καὶ σκιᾶς, λευκός· ἐκ τρέμων, τὸ σῶμα πελιδνός, τοῖς δ' ὀφθαλμοῖς ἀνασκέφων, ὥσπερ ἐξ ἀγχόνης. ὃν οὐκ ἂν δέξαιμι τῶν παλλακῶν· καίτοι χρόνον τινὰ κατέσχεν, ὡς ἔδοκει, τὴν ἀρχὴν εἰκῇ φερομένην· ὥσπερ ναῦν δίχα κυβερνήτου πολλάκις ἀλωμένην, μηδενὸς κατέχοντος ἐν τῇ πηδάλῃ, καὶ τύχην ἀδίαις ἐπεχούσης, ἔπειτα ὀλίγος κλύδων ἐπαρθεὶς ἐκ ῥᾳδίως ἐνέκλυσε. ἐκ δὲ ἅρμα ἰδεῖν ἔστιν ἑδενὸς ἰσχυροῦντος ἐν ἀγῶνι ῥεμβόμενον, ὃ νίκης μὲν οὐκ ἄν ποτε τύχοι, ἐκ ἐκπέσοι δ' ἂν ἀπὸ τοῦ ἐγγὺς ὄχλου τῶν θεατῶν. ὅστε γὰρ ἄφρων, βασιλεὺς ἔσαι ποτέ, οὐ μᾶλλον ἢ τυφλὸς, ἡγεμὼν ὁδοῦ γένοιτ' ἄν· οὔτε ἄδικος, οὐ μᾶλλον ἢ κακὸν, σκολιὸς καὶ ἄνισος, ἄλλως προσδεόμενος κανόνος· ὅτε δειλὸς, οὐ μᾶλλον ἢ λέων, ἐλάφου λαβὼν ψυχήν· ἢ σίδηρος κηροῦ καὶ μολύβδου μαλακώτερος. τίνι δ' ἰσχυροτέρᾳ ἐγκρατείᾳ προσῆκεν, ἢ τῷ πλείστων μὲν ἡδονῶν ἐν μέσῳ ζῶντι

πλεῖσα δὲ πράγματα διοικοῦπ; ἐλαχίσην ἢ σχολὴ ἄγον-
π, ὑσῥ μεγίσων δὲ καὶ πλείσων φροντίζονπ;

ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
ΛΟΓΟΣ.

ΥΜΕΙΣ μὴ ἴσως θαυμάζετε, καὶ παράδοξον ἡγεῖσθε, καὶ οὐδαμῶς σωφρονοῦπας ἀνδρὸς, ὅσπις ἁπάντων ἀποσας πρεῖ ἃ οἱ πολλοὶ σπουδάζουσι, καὶ ὅπου τινὰ ἐάσας τῶν φέρεσθαι χρήματά τε καὶ δόξας καὶ ἡδονάς, οὔτε γεωργὸς, οὔτε ναύκληρος, οὔτε σραλιώτης, οὔτε σρατηγὸς πρέπειεν· ὑ σκυπτόμος, οὐ τέκτων, ὐκ ἰατρὸς, οὐ ῥήτωρ, ὐκ ἄλλό π σοιῆ σες πρᾶγμα κοινόν. οὕτωσὶ ἢ ἀπόπως ἰών τε καὶ ἀπιών, καὶ παρισάμβως ἔνθα μηδὲν αὐτῷ πρᾶγμά ὄσιν, ἀλλ' ὡς αὐ τύχη τε καὶ ὁρμήσῃ, βουλευτήρια μὴ καὶ θέατρα καὶ συλλόγους ἁθροίσας, ἐκκλησιάζων ἢ μόνος αὐτὸς, καὶ θεωρῶν οὐκ ὀρχουμένους, οὐδὲ ᾄδοντας, οὐδὲ πυκτεύοντας, οὐδὲ παλαίοντας, ἀλλ' ὠνουμένους καὶ βαδίζοντας, καὶ λαλοῦντας, καὶ μαχομένους· ποτὲ μὴ τύπτης ἅπασι πρσέχων τὸν νοῦν ἀλλ, καὶ περίμβως πολὺ μᾶλλον ἢ παῖδες ἐν ἀγορᾷ ἐν θέατρῳ· οὐ πρσκαταλαμβάνων, οὐδὲ ἀγχυπνῶν, οὐδὲ θλιβόμβος· ποτὲ ἢ αὖ μήτ' ἀκούων μηδενὸς, μηδ' ὁρῶν, ἀλλὰ μηδ' εἰδέναι νομίζων αὐτούς· ἐννοῶν ὃ βούλεται καὶ πράττων ἀδεῶς. ἐγὼ ἢ τοῦτο μὴ λαμπρὸν ἡγοῦμαι ἐν μακάριον, ἔπις ἐν οἰκίας ἐλεύθερος ἔῃ δυνάται, ἐν πόλει δὲ οὐκ ἔστιν αὐτόνομος. ὑσῥ οὐ πολλὰ μὴ Λυδοὶ Φρυξί, πολλὰ ἢ Φρύγες Λυδοῖς ἐπολέμησαν, πολλὰ δ' Ἴωνές τε καὶ Δωριεῖς, καὶ ξύμπαντα ἠρίθμηται. αὐόπτοι εἴδομεν αὐτονομίας ἔρωτι οὐδεὶς ἐγχειρήσειεν, οὐ τοῖς αὐτὸς αὐτῷ χρᾶσθαι νόμοις· οἱ ἢ ξύμπαντες πρεῖ τὸν Σόλωνος καὶ Δράκοντος ἐν Νομᾶ καὶ Ζαλεύκου νόμον ἐρίζουσιν, ὅπως τύπτοις ἀλλὰ μὴ τύπτοις ἔπωνται· μηδενὸς αὖ μηδὲ ἐκείνων οἷα ἐχρῆν ὑθέτων. Σόλωνα μὴπτοι καὶ αὐτὸν εἰδέναι φασὶν ὡς ὅτι αὐτῷ μὴ πρέ-

μὴ ἀρέσκοντα εἰσηγεῖτο Ἀθηναίοις, ἀλλ' οἷς αὐτοὶ ὑπε-
λάμβανε χρῆσθαι. δῆλον οὖν ὅτι πονηροῖς ἔχαφε νόμοις,
εἴπερ τοῖς ἀρέσκοντας πονηροῖς ἔχαφεν. ἀλλ' ὅμως ἐς αὐ-
τὸς τύποις ἐχρῆτο, πονηροῖς τε οὖσι καὶ οἷς ἀρέσκουσιν αὐ-
τῷ. δῆλον οὖν ὅτι τούτων μὲν οὐδενὶ μετεῖῶ αὐτονομίας, οὐ-
δὲ ἐπαύδαζον, οὐδὲ ἐπολέμουν ὅπως ὦσιν ἐλεύθεροι· ἀλ-
λὰ γὰ ἄφθονόν τε καὶ πολλὼ δουλείαν ἐντὸς τῶ τειχῶν ἐς-
καθείρξαντες, ἔπειτα ἐπάλξεσι ἐς πύργοις καὶ βέλεσιν ἠ-
μυόντο, ὅπως μὴ εἰσίοιεν ἔξωθεν παρ' αὐτούς· ὥσπερ ἔπις
νεὼς διερρηγμένης, κλύδωνος ἔνδον ὄντος, φυλάττοιτο κὴ
πρόχματα ἔχοι μή ποτε ἄνωθεν ὑπορβάλῃ. καθάπερ οὖν
φασὶ τοὺς Τρῶας ὑπὸρ τῆς Ἑλένης πολιορκεῖσθαι καὶ ἀπο-
θνήσκειν, οὐκ ἔνδον οὔσης, ἀλλ' ἐν Αἰγύπτῳ· τοῦτο πάθος ἔ-
τοι πεπόνθασιν· ὑπὸρ τῆς ἐλευθερίας ἐμάχοντο καὶ ἠγω-
νίων, οὐκ οὔσης παρ' αὐτοῖς. ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνοί τε ἔλεγον
πάντα πάσχειν ὑπὸρ τῶ νόμων, καὶ νῦν φασὶν ἐν τύποις εἶ-
ναι δίκαιον, ὁπόταν αὐτοὶ δυστυχεῖς ὄντες συγγράφωσιν, ἢ
παρ' ἄλλων ὁμοίως παραλάβωσιν. νόμον γὰ τὸν ἀληθῆ καὶ
ἄριστον καὶ φανερὸν οὔτε ὁρῶσιν, οὔτε ἡγεμόνα ποιοῦνται τῦ
βίῦ. τοιγαροῦν ὥσπερ ἐν μεσημβρίᾳ λάμποντος ἡλίῦ δᾷ-
δας ἰᾶσι, καὶ δαλοὺς ἀράμβοι, τὸ μὲν θεῖον φῶς ἐλάσαν-
τες, καπνῷ γὰ ἐπόμβοι καὶ μικρὸν ἄθυμα δεικνύῦσι πυ-
ρός. ὁ μὲν οὖν τῆς φύσεως νόμος ἀφεῖται καὶ λέλοιπε
παρ' ὑμῖν ὦ κακοδαίμονες, ἄξονας γὰ καὶ γραμματεῖα καὶ
στήλας φυλάττετε, καὶ αἰωφελῆ σίγματα· καὶ τὸν μὲν τοῦ
Διὸς δεσμὸν πάλαι παρέβητε, τὸν γὰ τῦ δεῖνος ἢ τὸν τῦ δεῖ-
νος ὅπως μηδεὶς παραβήσεται σκοπεῖτε· καὶ τῇ ἀρᾷ ἣν
Ἀθηναῖοι περὶ τῶ Σόλωνος ἔθεντο νόμων τοῖς ὑπεχροῦ-
σι καταλύειν, ἀγνοεῖτε κωλυτέαν οὖσαν ὑπὸ τοῖς ἐκείνου
νόμοις. πᾶσα γὰ ἀνάγκη τὸν σωέχοντα τὸν δεσμὸν, Ἀθη-
ναίων ἐπάρχειν. πλὼ παῖδας καὶ γῆρος οὐκ ἐπέξεισιν,
ὡς ἐκεῖ, τῶ ἀμβοτανόντων, ἀλλ' ἕκαστος αὐτῶν γίγνεται τῆς
ἀτυχίας αἴτιος. τὸν οὖν ὑπεχροῦντα τῦτον σώζειν, ὡς αὖ

οἷός τε ἦν, καὶ τὸ γε καθ' αὑτὸν φυλάττειν, οὐδέποτε ἂν μὴ φρονεῖν φαίην ἔγωγε. πολὺ ὑμᾶλλον ὑμᾶς θαυμάζω, ἐλεῶ τῆς ἀλεπτῆς καὶ ἀθλίου δουλείας, ἐν ᾗ ζῶντες αὐτοὶς ἔχετε· οὐχ ἑνὶ δεσμῷ μόνον ἀθυβαλόντες, οὐδὲ δυσὶν, ἀλλὰ μυρίοις, ὑφ' ὧν ἄγχεσθε πολὺ μᾶλλον τῶν ἐν ἀλύσει τε καὶ κλοιῷ καὶ πέδαις ἑλκομένων. τοῖς μὲν γὰρ ὅτι καὶ ἀφεθῆναι, καὶ δραπέτας φυγεῖν· ὑμεῖς δὲ ἀεὶ μᾶλλον κρατύνεσθε τὰ δεσμά, καὶ πλείω καὶ ἰσχυρότερα ἀπεργάζεσθε. ἃ μὴ, ὅπ οὐχ ὁρᾶτε αὐτὰ, ψυδῆ καὶ ἄπιστον ἡγεῖσθε τόνδε τὸν λόγον· σκοπεῖτε δὲ Ὁμήρου τὸ καθ' ὑμᾶς σοφώτατον, ποῖ' ἄττα δεσμὰ τὸν Ἄρη φησὶ κατασχεῖν,

Ὠκύτατον θεῶν οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν·
Ἠύτ' ἀράχια λεπτὰ, τά κ' οὔ τις οὐδὲ ἴδοιτο.

μὴ οὖν οἴεσθε τὸν μὲν Ἄρη, θεὸν ὄντα καὶ ἰσχυρὸν, οὕτως ὑπὸ λεπτῶν τε καὶ ἀοράτων πεδηθῆναι δεσμῶν· αὐτοὺς δὲ πάντων φαυλοτάτους ὄντας μὴ αἴ ποτε ἁλῶναι δεσμοῖς ἀφανέσιν, ἀλλ' εἰ μὴ σιδήρου τε καὶ χαλκοῦ δύ' πεποιημένα εἴη. τὰ μὲν οὖν σώματα ὑμῶν, οἷα δὴ σαρκία, καὶ τὸ πλέον ἀρχῆς γέμοντα, τοιούτων δεῖ τῶν κρατησόντων· ψυχὴ δὲ ἀοράτου τε καὶ λεπτῆς φύσεως, πῶς ἂν δεσμῶν τοιούτων τυγχάνοι, ἢ τὸν Ἥφαιστον αὐτόν; ὑμεῖς δὲ σεσηρόσι καὶ ἀδαμαντίνοις πεποίησθε, πάσῃ μηχανῇ πλεξάμενοι, καὶ τὸν Δαίδαλον αὐτὸν ὑπερβεβληκότες τῇ τέχνῃ τε καὶ ἀσυδῇ· ὥστε τὸ πᾶν ὑμῶν μέρος τῆς ψυχῆς καταδεδέσθαι, καὶ μηδὲν ἐλεύθερον εἶναι, μηδὲ αὐτόνομον. τί γὰρ ἡ Κνωσίων εἰρκτὴ, καὶ τὸ τοῦ Λαβυρίνθου σκολιὸν, πρὸς τὴν σκολιότητα καὶ τὸ δυσεύρετον τῆς ἀφροσύνης; τί δ' ἡ Σικελικὴ φρουρὰ τῶν Ἀττικῶν αἰχμαλώτων, οἷς εἰς πέτραν ἕνα ἐνέβαλον; τί δ' ὁ Λακάνων Κεάδας, ἢ τὸ τῶν Περσῶν οἴκημα μεσὸν τέφρας; ἢ νὴ Δία, εἴ τινες κόρας χαλκοῖ πατέρες (ὡς ὁ τῶν ποιητῶν λόγος) χαλκέων πρεσβύλων ἐφρούρησαν εἰρκτάς. οὐδὲ τῶν νήφειν ἐν τοῖς λόγοις ἕπομαι δικῶ, τῶν ἀνθρωπίνων συμφορῶν μνησθεὶς ὅτι πλέον, ἢ τῆς

ἀίχμας καὶ δυσχεροῦς δουλείας, ἵν' δεδούλωσθε πάντες· ὅθεν νημάτων ὄζιν οὐ λεπτῶν ἀπορήσαντας ἐξελθεῖν, βοηθείᾳ κόρης ἄφρονος, ὡς φασὶν ἐκεῖνον Θησέα φασὶν ἐκ Κρήτης σωθῆναι· εἰ μή τις αὐτῆς, οἶμαι, τῆς Ἀθηναῖς παρεισαμβής, καὶ σωζούσης ἅμα. εἰ γὰρ ἐθέλοιμι πάσας εἰπεῖν τὰς εἱρκτὰς καὶ τὰ δεσμὰ τῶν θητῶν τε καὶ ἀθλίων ἀνθρώπων, οἷς ἐγκλείσαντες αὐτοὺς ἔχετε, μὴ σφόδρα ὑμῖν ἀπηνής τε καὶ φαῦλος δόξω ποιητὴς, ἐν οἰκείοις βαγῳδῶν πάθεσιν. οὐ γὰρ μόνον, ὡς οἱ δόξαντες ὑμῖν κακοῦργοι, πιέζονται βαχίλαι τε καὶ χειρῶν καὶ ποδῶν, ἀλλὰ γαστρός· καὶ τῶν ἄλλων μερῶν ἕκαστον ἰδίῳ δεσμῷ τε καὶ ἀνάγκῃ κατειλημμένον. οἱ δὲ εἰσὶ ποικίλοι τε καὶ πολύτροποι. καί μοι δοκεῖ τις ἂν ἰδὼν ὄψι, περισθῆναί τε καὶ σφόδρα ἄγασθαι τὴν ἐπίνοιαν. περὶ τὴν μὲν γὰρ, οἶμαι, πρὸς ἕκαστον ὄζιν δέσμοινα, χαλεπὴ μὲν ἄλλως καὶ δυσμενὴς καὶ ἐπίβουλος ἰδεῖν· εἰ δ' ἄρα καὶ μεταδιῶσα περισαπαντᾷ, σφόδρα νιν μάλα ποιον. χαλεπὴ γὰρ ἡδονὴ καὶ φέρειν δεσμὰ κατὰ τὴν αὐτῆς φύσιν ἀναθῆ, καὶ μαλακὰ περὶ τῷ, οἷς εἰκὸς ὄζι καταδεῖσθαι βασιλεῖς ἢ τυράννους, καὶ πάντας ὅσοι μακαρίων παῖδες κέκληνται. τούτων γὰρ χαλεπώτερον ὐδὲν, ὐδὲ μᾶλλον ἐμφύεται καὶ πιέζει. μετὰ γὰρ τοῦτο ἦλθεν ἑτέρα, κλοιόν τινα φέρουσα χρυσοῦν, ἢ ἀργυροῦν. τόπον γὰρ περιθεῖσα, ἕλκει μὲν ἰδιώτας περὶ πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν, ἕλκει γὰρ βασιλεῖς, καθ' Ἡσίοδον· σύρει γὰρ πόλεων στρατηγοὺς ὄπισθε πύλας, ὥστε ἀνοίγειν καὶ περιδιδόναι. φασὶ γὰρ καὶ δεῖσθαι τούτων οὓς ἂν ἀπολύῃ, καὶ ποιεῖν ἀδαίμονας. ὡς γὰρ Ἀγυάγλῳ ποτὲ Κῦρος ἐν χρυσοῖς ἔδησε πέδαις, ὡς ἂν δηλονότι πάππου κινδύνους. πολὺ δὲ ἂν ἔργον εἴη διεξιέναι καὶ πάσας τὰς ἰδέας τῶν δεσμῶν· ἕνα δ' οὖν ἄξιον εἰπεῖν μὴ παρεῖναι, τὸν ἐνδοξότατον αὐτῶν καὶ ποικιλώτατον, ὃν ἡ χαλεπωτάτη φέρει δέσμοινα, χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, καὶ παντοίοις λίθοις τε καὶ ψήφοις, καὶ ζώων κέρασι καὶ ὀδοῦσι, καὶ ὀστράκοις, ἔτι δ' ἀλουργέσι βαφαῖς, καὶ ἑτέροις μυρίοις ἔσιν, ὡς ὄντως ὄρμον πολυτελῆ καὶ θαυμαστὸν,

ἀσκήσασα, καὶ πολλὰ ἄλλα ἐν αὐτῷ σχήματά τε καὶ μορφὰς μιμησαμένη, σφαίρους, καὶ σκῆπτρα, καὶ λάρνακας, καὶ θρόνους ὑφηλούς· καθάπερ οἱ τεκτονικοὶ τεχνῖται κλίνας ἄλλας, ἢ θύρας, ἢ ὀροφὰς οἰκιῶν κατασκευάζοντες, ἔπειτ' ἄπτα μηχανῶνται φαίνεσθαι. λέγω δή, οἷον θυρῶν ἐξοχὰς θηρίων κεφαλὰς ἀπεικάσαντες, καὶ κιόνων ὁμοίως. ἔπειτα δὲ καὶ ἦχος ἐν τούτῳ, καὶ φωνὴ παντοία κρότων τε καὶ ποππυσμῶν· καὶ ἤχει ταῦτα τὰ δεσμά. πάλιν αὖ τὸν τοῦ βαδίζειν ῥυθμὸν τοῖς τε καὶ βασιλεῦσιν. ἀλλ' ὅπως μὴ πόρρω που αὐτοὶ φερώμεθα ἔξω τῆς εἰκόνος, ὡς δὴ ὄντως εἰδώλῳ τινὶ λόγου ἑπακολουθοῦντες (ὡς Ὅμηρος Ἀχιλλέα ἐποίησε τῷ τοῦ Ἀντιλόχου ἑπόμενον μακρὰν ἀπελθεῖν) ἱκανῶς ἔχει.

ΠΕΡΙ ΟΜΟΝΟΙΑΣ ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ, ΠΕΡΑΥΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΣΤΑΣΕΩΣ, ΛΟΓΟΣ.

ΕΓΩ χαίρω ἀμώμητος ὑφ' ὑμῶν, ὡς δὴ εἰκὸς ὄντι χαίρειν τὸν ἄνδρα τὸν σώφρονα, ἀμώμητον ἔτι πόλεως ἀγαθῆς καὶ λόγου ἀξίας· ὡς δὴ ἡ ὑμετέρα πόλις, κατά τε ἰσχὺν καὶ μέγεθος οὐδεμιᾶς ἥττω μοίρᾳ τῶν ὁπόσαι ἐνδόξων· ἤθους τε γενναιότητι, καὶ πλήθους σωοικήσει τῶν φανερωτάτων ἠθῶν· οὐκ ἀλλαχόθεν ἄλλων συνελθόντων, φαύλων καὶ ὀλίγων, ἀλλὰ Ἑλλήνων τε τῶν ἀρίστων, καὶ Μακεδόνων· τὸ δὲ μέγιστον, ἥρωάς τε καὶ θεοὺς οἰκιστὰς λαβοῦσα. ἁρέπει δὲ τοῖς ὑπὸ θεῶν ὡκισμένοις εἰρήνη, καὶ ὁμόνοια, καὶ φιλία πρὸς αὐτούς· αἰσχρὸν γὰρ εἰ μὴ σφόδρα δυσδαίμονες ἔσονται, καὶ θεοφιλεῖς, καὶ δυσίσουσί γε τῶν ἄλλων ἀτυχίᾳ· βουλόμενοι γε ἁπλῶς ὑπαδεικνύειν τὸ τῶν ἠθῶν, ἀλλὰ μὴ ψυδῆ καὶ μάταιον λόγον. θεοὶ γὰρ οἰκισταὶ καὶ συγγενεῖς καὶ προπάτορες οὐδὲν οὕτως ἐθέλουσι τοῖς αὑτῶν ἔχειν, ὅτε χώρας κάλλος, οὔτε καρπῶν ἀφθονίαν, οὔτε πλῆθος αὖ-

θρώπων, ὡς σωφροσύνῃ, καὶ ἀρετῇ, καὶ πολιτείαν νόμιμον· καὶ τῷ μὲν ἀγαθῶν πολιτῶν ζημίᾳ, τῷ δὲ κακῶν ἀτιμίαν. ὡς ἔγωγε ἥδομαι νῦν ὁρῶν ὑμᾶς ἓν μὲν χῆμα ἔχοντας, μίαν δὲ φωνὴν ἀφιέντας, ταυτὰ δὲ βουλομένους. ποῖον μὲν γὰρ θέαμα κάλλιον πόλεως ὁμοφρονούσης; ποῖον δὲ ἄκουσμα σεμνότερον; ποία δὲ βουλεύεται πόλις ἄμεινον τῆς ἅμα βουλευομένης; ποία δὲ ἁμαρτέστερον πράττει, τῆς ἅμα πραττούσης; ποία δὲ ἧττον ἀποτυγχάνει τῆς ταυτὰ βουλευομένης; ζίσι μὲν ἥδιον τἀγαθὰ τῶν ὁμονοούντων; ζίσι δὲ κουφότερα τὰ λυπηρὰ τῶν κοινῇ φερόντων, ὡς πρὸς βάρος; πίσι δὲ ἀσφαλέστερον συμβαίνει τὰ χαλεπὰ τῶν ἀλλήλοις φυλαττόντων; ποία μὲν τοῖς πολίταις πρόσφιλεστέρα πόλις, ποία δὲ ζημιωτέρα τοῖς ξένοις; ποία δὲ χρησιμωτέρα τοῖς φίλοις; πίς δὲ τοῖς ἐχθροῖς φοβερωτέρα; ὁ μὲν γὰρ ζίνων μὲν ἔπαινος δοκεῖ πιστότερος, ὁ δὲ πίνων δὲ ψόγος, ἀληθέστερος; πίνες δὲ μᾶλλον τοῖς κρατοῦσι πλείονος αἰδοῦς τυγχάνουσι; ζίνες μὲν ἰσοζυμότεροι τοῖς κρατοῦσι, ζίνας δὲ μᾶλλον οἱ κρατοῦντες αἰδοῦνται; πίνας μὲν οὕτως ἀγαπῶσιν οἱ χρηστοὶ ἄρχοντες, ζίνων δὲ ἧττον καταφρονοῦσιν οἱ πονηροί; οὐ γὰρ δῆλον ὅτι τοῖς μὲν ὁμονοοῦσιν οὐ μόνον οἱ κρατοῦντες, ἀλλὰ καὶ οἱ θεοὶ συνέχουσιν; οἱ δὲ σαπράζοντες οὐδὲ αὐτῶν ἀκούουσιν; οὔτε γὰρ τῶν ἀσυμφώνων χορῶν οὐδεὶς ἀκούει ῥᾳδίως ἃ, τι λέγουσιν, οὔτε τῶν διαφερομένων πόλεων. ποῖα δὲ οἰκοδομήματα, πόσαι δὲ χῶραι, πόσον δὲ πλῆθος ἀνθρώπων, ἰσχυρότερον δῆμον ἀποφαίνει τῆς πρὸς αὐτὸν ὁμονοίας; ὁπόσοι γὰρ ἂν ὦσι πολῖται τῆς ὁμονοούσης πόλεως, τοσοῦτοι μὲν ὀφθαλμοὶ ὁρῶσι τὸ ἐκείνης συμφέρον, τοσαῦται δὲ ἀκοαὶ ἀκούουσι, τοσαῦται δὲ γλῶτται παραινοῦσι, τοσαῦται δὲ διάνοιαι φροντίζουσι. διαφέρουσι γὰρ οὐδὲν ἢ εἷς θεῶν οὕτω μεγάλης καὶ πολυανθρώπου πόλεως μίαν ψυχὴν ἐπίσης. ὡς οὔτε χημάτων πλῆθος, οὔτε ἀνθρώπων, ὅτε ἄλλη δυνάμις ξυνωμόκει τοῖς διαφερομένοις, ἀλλὰ τοὐναντίον πάντα ταῦτα πρὸς βλάβης μᾶλλον ὁρᾷ· καὶ ὅσῳ ἂν πλείονα

ὑπάρχῃ, τοσούτῳ μείζονος καὶ χαλεπωτέρας. ὥσπερ οἶμαι
καὶ τῶν σωμάτων τῷ μὴ ὑγιαίνοντι συμφέρει τὸ μέγεθος καὶ
τὸ πλῆθος τῶν σαρκῶν, τῷ δὲ νοσοῦντι καὶ φαύλως ἔχοντι
σφαλερωτάτη ὄντι ἡ τοιαύτη ἕξις, καὶ ὀξύπαιον ἐπάγει κίν-
δυνον. ὁμοίως δὲ καὶ ναῦς ἥτις ἂν μετὰ ὁμονοίας πλέῃ τῷ
κυβερνήτου καὶ τῶν ναυτῶν, αὐτή τε σώζεται καὶ σώζει τοὺς
ἐμπλέοντας· εἰ δὲ μή, ὅσῳ πλείω τὰ ἰσία, τοσούτῳ σφοδρό-
τερον τὸν χειμῶνα καὶ τὴν θαλάτταν μείζω συμβαίνειν ἀ-
νάγκη. τὸ αὐτὸ τοῦτο δὴ καὶ ἅρματος. ὧν μὲν ὁ ἡνίοχος ἄρ-
χειν δύναται κατὰ τρόπον, οἵ τε ἵπποι ὁμοφρονοῦντες καὶ
πειθόμενοι ὦσιν, ἐλπὶς ὅτιν ἐν μὲν ἀγῶνι νικᾶν, ἐν δὲ πολέ-
μῳ σώζεσθαι τὸ τοιοῦτον ἅρμα· ταραχῆς δὲ καὶ θορύβου ἐν-
ούσης, τοσούτῳ μείζων ὁ κίνδυνος ὅσῳ ἂν ἰσχυρότεροι ὦσιν
οἱ ἵπποι καὶ ταχύτεροι. ὡς ἁπλουστέρως δὲ καὶ πόλει ὁμονοού-
σῃ πάντα τὰ τοιαῦτα χρήσιμά ἐστι, εὐουσία χρημάτων, καὶ
πλῆθος ἀνθρώπων, καὶ ῥώμη καὶ δόξα καὶ δύναμις· εἰ δὲ
μή, δυσχρηστα καὶ χαλεπά· οἷον ἐν ταυτῷ στρεφομένων θη-
ρίων πολλῶν, ἢ βοσκημάτων, ἑνὸς ἕρπητος εὐβόλου, καὶ
ἁπτόντων τε ἄλληλα καὶ πατούντων, καὶ ἐμβαινόντων
ἀλλήλοις. δὴ εἰ μὴ ὑγιαίνων ἐτύγχανον, οὐκ ἂν ἀπέσην
τοῦ λόγου πρὶν ἱκανῶς αὐτὸν διελθεῖν, καὶ τὴν ἐμαυτοῦ δύ-
ναμιν· νῦν δὲ ὑμεῖς τε ἴσως σοφοὶ ἑτέροις ἐστὲ μᾶλλον, κἀ-
γὼ πολὺ καταδεέστερα ἔχω ἢ σοφὸς τὸ μέγεθος τοῦ ἀγῶνος.
τὸν οὖ βραχύτατον καὶ αἰσιμώτατον λόγον καταλείπε-
ται εἰπεῖν τὸν σοφὸς τοὺς θεούς. οὗτοι γὰρ καὶ τῶν μικρὸν φθέγ-
γεσθαι ἃ διανοοῦνται ἴασιν. ἴσως γὰρ καὶ τοῦτο τὸ σοφόν
ἀνοσιώτατόν ἐστιν· ὥσπερ οἱ χρηστοὶ πατέρες τοῖς παισὶν ἃ
μὴ δίκαια παραινοῦσιν, ἃ δ' ἂν μὴ πείθωσιν, δύχονται
τοῖς θεοῖς ὑπὲρ αὐτῶν. εὔχομαι δὴ τῷ τε Διονύσῳ τῷ πα-
τρῴῳ τῆσδε τῆς πόλεως, καὶ Ἡρακλεῖ τῷ κτίσαντι τήνδε
τὴν πόλιν, καὶ Διὶ πολιεῖ, καὶ Ἀθηνᾷ, καὶ Ἀφροδίτῃ φι-
λίᾳ, καὶ Ὁμονοίᾳ, καὶ Νεμέσει, καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ἀ-
πὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας τῇδε τῇ πόλει πόθον ἑαυτῶν ἐμβα-

λεῖν, καὶ ἔρωτα, καὶ μίαν γνώμην, καὶ ταὐτὰ βούλεσθαι καὶ φρονεῖν· εἰσὶν δὲ καὶ ἔριδες, καὶ φιλονεικίαν ἐμβαλεῖν, ὡς αἱ ἐν τοῖς δαμοσιωτάταις καὶ ἀρίσταις πόλεσι πολλοῖς.

ΠΕΡΙ ΟΜΟΝΟΙΑΣ ΠΡΟΣ ΑΠΑΜΕΙΣ, ΛΟΓΟΣ.

ΟΤΙ μὲν ὑμεῖς, ὦ βουλή, καὶ τῶν ἄλλων οἱ παρόντες οἱ μετειώτατοι, σφόδρα σφᾶς ἐμὲ καὶ φιλικῶς ἔχετε, δοκῶ μοι τοῦτο γιγνώσκειν. αὐτός τε γὰρ ἐμαυτὸν οἶδα σφὶ πολλοῦ ποιούμενον τὴν παρ' ὑμῶν εὔνοιαν, καὶ μηδέποτε μηδὲν ἐναντίον μήτε εἰπόντα, μήτε πράξαντα. καὶ ὑμεῖς ἄθλοις ἐμὲ ἀφικόμενον ἐτιμήσατε δημοσίῳ ψηφίσματι, πέμψαντες, οἱ συνοδόμενοι τῆς ὁδοῦ, καὶ σφᾶς καλοῦντες ἐπὶ δεῖπνον σφᾶς αὐτούς. καὶ ἴσως οὐδὲν ἐποιεῖτε θαυμαστόν. οὐ γὰρ μόνον αἱ λοιπαὶ πόλεις ἀλλὰ καὶ τῶν ἰσοτίμων ὑμῖν αἱ πλεῖσται σφόδρα, ὅπου γέγονα, καὶ πολιτείας καὶ βουλῆς καὶ τῶν σφετέρων ὑμῶν οὐδὲν δεόμενόν με ἐδέξαντο, οὐκ ἀνωφελῆ, φημί, νομίζοντες, οὐδὲ ἀνάξιον ὑμᾶς θαι. τὸ δ' ὑμέτερον οὐκ ἔστιν ἀλλότριον, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς καὶ χαίειν παιδὸς ὑμῶν πολίτου αὐτῆς. τὸ δὲ εἶναι, ὡς ἂν ἐγὼ δείξω, τῶν ἐνθάδε ἐμοὶ σφόδρα ἡδομένοις, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, διὰ τὴν τῶν πόλεων φιλοτιμίαν. καίτοι ὀπίσω μὲν σαφῶς οὐδὲ τοὺς ἐκεῖ πολίτας ἅπαντας ἑρέσθαι δυνάμενος, ἀλλ' ἐνίους δ' αὐτῶν τοῦτο ἀχθομένους ὅτι λίαν δοκῶ φιλόπολις καὶ σφόδρα. δεῖ δὲ τὸν ὀπαδικὸν καὶ μέτριον ἄνδρα καὶ ταύτην παρέχειν τὴν ἐξουσίαν τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις. τὸ γὰρ μηδένα ἐν πόλει μήτε αἰτιᾶσθαι ἐνί, μήτε μέμφεσθαι, κἂν ἅπαντα φαίνηται ποιῶν κακῶς, οὐ δήμων ἐστὶν, οὐδὲ ὀπαδικῆς, ἀλλὰ μᾶλλον φιλεῖ τὸ τοιοῦτον συμβαίνειν τοῖς τυράννοις ἢ τοῖς ἀρχέταις.

εἰ οὖν εἰσί τινες πρὸς ἐμὲ δυσκόλως διακείμενοι, τούτοις μάλιστα πιστεύω. δῆλον γὰρ ὡς νομίζοντές με ἀγαπᾶν τὴν ἐμαυτοῦ πατρίδα, καὶ πάντα ὅπου αὔξειν, οὕτως ἔχουσιν. ἐὰν οὖν πεισθῶσιν ὅτι καὶ ταύτην ἡγοῦμαι πατρίδα, καὶ πρόθυμον ἐμαυτὸν αὐτῆς ὅ, τι ἂν δύνωμαι πρόθυμος εἰμὶ, ῥᾳδίως μεταβαλοῦνται, καὶ ἀγαπήσουσί με τοῖς ἄλλοις ὁμοίως. τὸ μὲν οὖν φιλεῖν τὴν πατρίδα μάλιστα πάντων, οὐκ ἄξιον ἐστὶ· πιθάνομαι δ' αὐτὸ, εἴ τινα ἀδίκου νομίζουσιν ἄνδρες εἶναι καὶ μοχθηρόν, καὶ πολίτην τοιοῦτον οὐκ ἂν ἐθέλοιεν εἶναι παρ' αὑτοῖς. οὐκοῦν ἄξιον ὑμῖν ἔχειν καὶ ἐμὲ πολίτην ἀνυπόπτως, καὶ τῶν ἄλλων τοὺς βελτίστους. καὶ τοίνυν δι' αὐτό μοι τοῦτο πιστεύσατε ἂν δικαιότερον. ὅστις μὲν γὰρ ἀγνώμων πρὸς τοὺς φύσει γονέας, οὐκ ἂν ἡγοῖτο ὅσιος οὐδὲ πρὸς τοὺς θρεμένους αὐτόν· ὁ δὲ τοὺς ἡγνηκότας ἀγαπῶν, ὑδέποτ' ἂν ἀμελήσειε τῶν χαιρόντων γονέων ἡγουμένων. τὸ μὲν γὰρ τῆς φύσεως, αὐτόματόν ἐστι· τὸ δὲ τῆς χάριτος, ἑκούσιον. ἐμὲ μὲν οὖν πολίτην ἑκατέρων· ἀλλ' ἐκείνοις μὲν οὐ δεῖ με πρὸς τοῦτο χάριν εἰδέναι, ὑμᾶς δὲ ὡς ἀργύρια ἀμείβεσθαι δίκαιον. διὰ δὲ τὴν ὑμετέραν εὔνοιαν καὶ δωρεὰν μετέχω τῆς πόλεως· ἀλλ' ὅσοι μὲν αὐτοὶ πολῖται γεγόνασι, τούτοις μόνον ὑπάρχει φιλανθρώπου τοῦ τῆς δωρεᾶς· τὸ δὲ τῆς φύσεως ἀναγκαῖον οὐ πρόσεστιν· ἐμοὶ δὲ ἀμφοτέρων μέτεστιν. ὁ μὲν γὰρ πάππος ὁ ἐμὸς μετὰ τῆς μητρὸς τῆς ἐμῆς πρός τε τὸν τότε αὐτοκράτορος φίλου ὄντος, ἅμα τῆς Ῥωμαίων πολιτείας ἠξιώθη· ὁ δὲ πατὴρ, παρ' ὑμῶν. ὥστε καὶ χάριν καὶ ἡγεῖ πολίτης ὑμέτερος εἰμί. τὸ γὰρ ἀπωτέρω δυοῖν βασμοῖν ζητεῖν τὸ ἡγοῦς, οὐδαμῶς ὑπεικές. οὐδεὶς γὰρ οὕτω πόρρω ἀλιθὴς ἐξ οὐδεμιᾶς εὑρεθήσεται πόλεως. ἐμοὶ δὲ τῶν γε ἐμῶν τέκνων ἥδε πατρὶς ἐστι μᾶλλον. τὸ μὲν οὖν ἀναγκαῖον συνακολουθεῖν τὰ τέκνα τῷ πατρί· πολὺ δὲ ἥδιον, τὴν πατέρα τοῖς παισὶ συνεπέσθαι. διὰ μὲν δὴ ταῦτα δύνοις ἂν ὑμῖν τυγχάνω, καὶ πολίτου διάθεσιν ἔχω. καὶ φανερῶς δὲ ἐδήλωσα. τῆς γὰρ φιλονεικίας ἀνεσώσης ταῖς πόλεσι, καὶ

τῆς παιδείας σφόδρα μὲ αἰδουμένης ἐμὲ ἄκοντα ἀνοχλῆσαι, σφόδρα δὲ ὀπτιθυμούσης ἀναλαβεῖν τὸ πρᾶγμα, πολλάκις τὸ ὑμᾶς προσκαλουμένης, οὐκ ἐπήκουσα πρὸς τοῦτο μόνον· οὐδὲν ἂν ὠνησάσης ἐκείνης ἕνεκα ποιῆσαι, μηδενὸς ἔλαττον τυχὸν πραξάσης δυναμένης· καὶ φίλων μοι ὄντων ὅτε ὀλίγων οὔτε ἀδυνάτων (ἵνα μηδὲν ὀπίσθιον εἴπω, μηδὲ ὃ λυπήσῃ τινάς) ἐπὶ ᾧ οὐκ ὀκνῶν τλῶ ὁδὸν, ὁπότε δεῖ με καὶ ἄλλως ἀπέναι. Τούτων οὖν ἕνεκα ἀρχόντων, ἀπέχομαι τοῦ πράγματος, οὐκ ἐκείνοις προδιδοὺς, ἀλλ' αἰδούμενος ὑμᾶς, καὶ νομίζων χρησιμώτερος ἔσεσθαι κἀκείνοις ἢ ὑμῖν, ἐὰν δυνώμαι φιλίας ποιῆσαι τὰς πόλεις, τῶν τε πρὸ τέρων ζητημάτων ἀπαλλάξας, καὶ τοιοῦτον εἰς δύνοιαν προτρεψάμενος. τοῦτο γὰρ ἁπάντων βέλτιστόν τε καὶ ἄριστον, ἀ μόνον τοῖς ἴσοις πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ τοῖς κρείττοσι πρὸς τοὺς ἧττοδεεστέρους.

Ἐπίσαμαι μὲν οὖν ὡς χαλεπόν ἐστιν ἀνθρώπων ἀξιοῦν ἕνα, καὶ ταῦτα, ἐν πλείονι χρόνῳ τεθραμμένῳ· (ὡς τὸ νόσημα ἐκ πολλοῦ συμπεφυκὸς οὐράδιον ἀπαλλάξαι τοῦ σώματος, ἄλλως τε εἴπερ θέλοι αὐτοδιδύσκειν ἰᾶσθαι) ὅμως δὲ πιστεύω τῇ τῆς πόλεως ἥξει, νομίζων οὐ σκληρὸν οὐδὲ ἀμαθές, ἀλλὰ τῷ ὄντι χρήσιμον ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς μακαρίας πόλεως, ὑφ' ἧς δεῦρο ἐπέμφθητε φίλοι δὴ παρὰ φίλους, δεῦρο οἰκήσοντες· ἢ τοσοῦτον ἀτυχίᾳ διαφέρουσα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ δυνάμει, πλέον διενεγκόντων ὑπείκειά καὶ φιλανθρωπίᾳ· τοῦτο μὲν, ἀφθόνως μεταδιδοῦσα καὶ πολιτείας καὶ νόμων καὶ ἀρχῶν, οὐδὲν ἀλλότριον ἡγουμένη τῶν ἀξίων· τοῦτο δὲ, ὁμοίως ἅπασι φυλάττουσα τὸ δίκαιον. Ἃ δὴ πρέπει μεμουμένους ὑμᾶς, πραέως καὶ μεγαλόφρονας φαίνεσθαι, καὶ πρὸς τοὺς ἐγγὺς οὕτω, σωφρόνως ἡδὸν, μὴ χαλεπούς, μηδὲ ὑφηφαίους γείτονας, πρὸς οὓς ὑμῖν καὶ γάμοι κοινοὶ, καὶ τέκνα, καὶ πολιτεῖαι, καὶ θυσίαι θεῶν, καὶ πανηγύρεις, καὶ θεάματα· καὶ συμπαιδεύεσθε τοῖς καθ' ἕνα ἢ συνεστιᾶσθε, καὶ ἀλλήλους ὑποδέχεσθε, καὶ

ἀνήλοις τὸν πλείονα χρόνον συνδιατρίβετε· καὶ σχεδὸν εἷς ἑκάστῃ δῆμος, καὶ μία πόλις, ἐν οὐ πολλῷ διαφήματι. καὶ τίνων πλείους τῶν ἐκεῖθεν καὶ πολίτας πεποιήκατε, καὶ βουλῆς μετεδώκατε, καὶ ἄρχοντας οὐκ ἀπηξιώσατε γεγενέσθαι παρ' ὑμῖν, καὶ τῶν σεμνῶν τούτων ἀπὸ τῆς Ῥωμαίων ὁπόσοι πόλεως, ἐκοινώνησατε. πῶς οὖν εἰκὸς καθ' ἕνα μὲν ἕκαστον ἡγεῖσθαι φίλον, καὶ ὑμᾶς, κοινῇ δὲ τὴν πόλιν ἐχθραίνομίζειν, ὑμᾶς τε ἐκείνῃ, κἀκείνους τῇ ὑμετέρᾳ; οἱ γὰρ τοῖς ἀνθρώποις ἀγαπῶντες, καὶ ὑπομιγνύμενοι τούτοις, καὶ φρονοῦντες πολίτας, τί λοιπὸν ἢ τοῦδε ἐχθαίρουσι καὶ τοῖς τόποις, ἢ (ὃ μηδὲ εἰπεῖν ὅσιον) τοῖς θεοῖς ἀπεχθανόμενοι; καὶ τίνων ἅπασα μὲν ἔχθρα πρὸς ἅπαντας ἐργώδης καὶ χαλεπή· (οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἀθεεὶ ἐχθρὸς, ὅστις οὐκ ἐλύπησεν ὑπὸ καιροῦ καὶ τὸν ἄγαν φαινόμενον ἰσχυρὸν, καὶ τὸ μῖσος ἐπεδείξατο, ἢ λόγῳ τινὰ εἰπὼν λυπηρὸν, ἢ ἔργον ἀσύμφορον παρέσχε. οὐ γὰρ ὅδιν ὡς εἰπεῖν οὐδέποτε ἡδὺς οὐδὲ ὠφέλιμος ὁ τῆς μίσους καρπὸς, ἀλλὰ τοὐναντίον, ἀπάντων ἀηδέστατος καὶ πικρότατος. οὐδὲ βάρος οὕτω χαλεπὸν, οὐδὲ ὑπόπονον, ὡς ἔχθραν φέρειν. ταῖς μὲν οὖν ἀτυχίαις ἀεὶ παρὼν ἐνοχλεῖ, ταῖς δὲ συμφοραῖς αὔξει· καὶ τῷ μὲν ἄλλο τι λυπουμένῳ τὴν λύπην ἀπεργάζεται διπλασίονα, τοῖς δὲ εὖ πράττουσιν οὐκ ἐᾷ χαίρειν τῇ ἀξίαν. ἀνάγκη γὰρ οἶμαι τοὺς πολλοὺς ὑπὸ μὲν ἀλλήλων ἐναπλεῖσθαι, πολλὰ δὲ τοῖς ἄλλοις καταφρονεῖσθαι καὶ ἀδοξεῖν· ὡς τοῦτο μὲν, ὑπὸ ἀρχόντων αὐτοῖς ἐναντίων, τοῦτο δὲ, αὐτοὺς ἄφρονας καὶ φιλονείκους) φιλίας δὲ καὶ ὁμονοίας οὐδὲν κάλλιον οὐδὲ ἥδιον, καὶ ἀνδρὶ πρὸς ἄνδρα, καὶ πόλει πρὸς ἰδιώτην. τίνες μὲν γὰρ ἀσφαλέστερον κτῶνται τἀγαθὰ τῶν φίλων συμπολιτευόντων αὐτοῖς; τίνες δὲ ἀποφεύγουσι τὰ κακὰ ῥᾷον ἢ οἷς αἱ φίλοι συμμαχῶσι; πόνων δὲ ἥδιον ἄπεται τὰ λυπηρὰ, ἢ τῶν ἐχόντων τοὺς σωτῆρας, καὶ συμφέροντας αὐτοῖς; πότε δὲ ἥδιον τὸ ἀτυχεῖν, ἢ ὅσοι μὴ μόνον αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἀφραίνουσιν οὐ πράττοντες; ὡς

ἔχθρε οὐδὲ αὖ ἀτυχεῖν ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα φαίην, ὃς οὐδένα ἔχει τὸν σωτηδόμενον. τίς γὰρ σωτὴρ, τίς γὰρ σύμβουλος ἀμείνων τοῖς χρήζουσιν, ἢ φίλος ἀτυχῶν; ἡδὺ γὰρ ἐστὶ σύμβουλος, οὐ μόνον ἀφελιμώτατος, ἀλλὰ καὶ ὠφελιμώτατος, ἢ ὅτῳ ἂν ἐντύχῃ ἀνήρ βύνοις. τὰ γὰρ τῶν μίσους καὶ τὰ τῆς ἔχθρας, πανταχῇ λυπηρὰ καὶ δυσχερῆ. χαλεπὸν μὲν γὰρ ἀσυνδήτῳ, χαλεπὸν γὰρ ἐν ἀφροσύνῃ παρὼν ἐχθρός· λυπηρὸν μὲν ὁρῶσι, λυπηρὸν γὰρ μνημονεύουσι· πολὺ γὰρ πάντων πειρωμένοις βλαβερώτατον.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΕΝ ΤΗ ΠΑΤΡΙΔΙ.

ΟΡΩΣ μὴ ὑμεῖς διανοεῖσθε περὶ ἐμοῦ, καὶ τῆς ἐμῆς εἴτε σοφίας εἴτε ἀμαθίας, οὐ δυνάμαι ξυμβαλεῖν· πότερον ὄντως ὑπεθυμεῖτε τῷ λόγῳ, ὡς ἀκουσόμενοι τι θαυμασὸν, καὶ τοιοῦτον ὁποῖον οὐκ ἂν ἑτέρου τῶν νεῶ· ἢ ἐναντίον, ὡς ἐμὲ ἐξελέγξοντες, καὶ ἀποδείξοντες οὐδὲν μέγα οὐδὲ ἀσυνδήτον ὑπισάμενον. εἰ μὲν γὰρ οὕτως ἔχετε, θαρρῶν ὑμῖν παρέχω ἐμαυτὸν, ἵνα ἐμπλήσητε τὴν θεθυμίαν· εἰ δὲ μὴ, φοβοῦμαι τὴν ἐναντίαν δόξαν· μή ποτε ἀκούσαντες, εἶτα ὑ δικαίως ἐμοῦ κατα γνῶτε, ὅτι οὐκ αὐτοὶ ὀρθῶς ἐδόξατε. ὐδέποτε γὰρ οὐδενὶ ἔγωγε ὑπεχώρησα, ὡς ἱκανὸς ὢν λέγειν ἢ φρονεῖν, ἢ πλέον τι γιγνώσκειν τῶν πολλῶν· ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ τούτου διαμαχόμενος ἑκάστοτε καὶ αὐτὰ λέγων τοῖς ἀξιοῦσιν, ἔπειτα εἰς τὰ λέγειν καθίσαμαι· καὶ πολλοὶ τοῦτο αὐτὸ ὑπέδειξιν ἠγήσαντο. ὅμως γὰρ καὶ αὐτὸς ἑτέραν καὶ ἑτέραν λαμβάνω ὁδόν. ὅταν μὲν γὰρ εἰς ἐμαυτὸν ἀποβλέπω καὶ τὴν ἀπειρίαν τὴν ἐμαυτοῦ, θεὶ πάντα μὲν ἁπλῶς, μάλιστα δὲ τὴν θεὶ τοὺς λόγους, ὡς ἰδιώτης ὢν καὶ διανοοῦμαι, καὶ τοιοῦτον ἰδιώτου βίον βιωσόμενος· ὅταν δὲ εἰς τοὺς ἀσυνδήτους καὶ θρασυκαλουῦντας, ὑπονοεῖν ἐμαυτὸν ἀναγκάζομαι,

μὴ ἄρα τῶν ἐμῶν λόγων ἄξιον· καὶ λανθάνω πεπονθὼς τὸ αὐτὸ ἐνίοις τῶν ζώων, ἃ χρήσιμα ὄντα τοῖς ἀνθρώποις, καὶ δυνάμιν ἔνια ἔχοντα ἐν αὑτοῖς θεοὶ ἴασιν νοσημάτων, ἢ ποι χολῆς, ἢ αἵματος, ἢ πιμελῆς, ἢ τειχῶν, οὐκ ἴσασιν· οἱ δ' ἄνθρωποι εἰδότες διώκουσιν αὐτά, καὶ πειρῶνται πάντα τρόπον συλλαβεῖν, οὐ τῶν κρεῶν ἕνεκεν, ἀλλ' ἐκείνης τῆς δυνάμεως. εἰ ἄρα καὶ μὲ ἀναγκάζουσιν ἑκάστοτε λέγειν, οὐδὲν δέομαι τῶν λόγων, ἀλλ' ἑτέρου τινός. οὐ γὰρ ἐκεῖνο δύναμαι ἐννοῆσαι, ὅτι ἀγνοοῦντες ἤδη καὶ ἀνήκοοι ὄντες ἐπαυδάκασιν· ὡς ὦρα μέλει πολλοὶ πολλῶν διὰ τὴν ἄγνοιαν ὀπιθυμοῦσι. πάντες γάρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοῖς μὲν ἐμοὶ λόγοις ὀπίσανται, καὶ διαφέρουσιν αὐτοῖς ἄλλοι ἀλλαχοῦ, ὥσπερ τὰ φαῦλα ἄσματα οἱ παῖδες ἐν ταῖς πόλεσιν ᾄδουσι τὸ πρῶτον ἐπιόν· καὶ τοῖς ἐμοῖς λόγοις ἡδὺ πάντες ἀλλήλοις ἀπαγγέλλουσιν οὐχ ὅπως ἐρρήθησαν, ἀλλ' ἐπὶ βελτίοις ποιησάντες, καὶ τὴν αὐτῶν δύναμιν· οἱ μὲν, ἐκόντες ἐπανορθούμενοι· καὶ δῆλον ὅτι αἰσχυνόμενοι τὸ μεμνῆσθαι τοιούτων, ἀλλάττοντες καὶ μεταπλάττοντες τὰ πολλὰ καὶ κρείττονα· οἱ δ' ἴσως καὶ ἄκοντες, διὰ τὸ μὴ σφόδρα μεμνῆσθαι. ὥστε οὐκ ἐπ' ὀβολοῦ, καθάπερ εἰπέ τις ἀπρῶν, ἐκ τῆς ἀγορᾶς πριάσθαι τὴν ἐμὴν σοφίαν, ἀλλὰ κύψαντα αἰρεθῆναι χαμόθεν. ἡδὺ οὖν ὡς πλησίον πεπόνθασιν οἱ ἐμοὶ λόγοι τῷ πυρέττοντι τῷ Τενεδίῳ. καὶ γὰρ ἐκεῖθεν πᾶς μὲν ὁ πλέων ἐμβάλλεται πύρεττον, οὐδεὶς δὲ ὑγιεῖ διακομίζει ῥᾳδίως· ἀλλὰ πολλοὶ σαθρὸν ποιήσαντες, ἢ σωτείψαντες, ὅπερ ἂν ἔχοντες λανθάνουσιν αὐτούς.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΕΝ ΤΗ ΠΑΤΡΙΔΙ
ΛΟΓΟΣ.

ΛΥΔΟΙ (φασὶ) πρᾶγματα οὐκ ἴδιον, ὁ δὲ ἐξελθὼν ἐπρίατο. οὕτω μὲν ὁ Λυδὸς δικαίως πρᾶγματα εἶχεν, αὐτὸς ὀπιθυμήσας· ἐγὼ δ', οὐκ ὀπιθυμῶν, πρᾶγματα ἔχω

δι' οὐδὲν ἕτερον ὑπὸ ἀνθρώπων ἀδυνάτων καὶ φθονερῶν, ἢ ὅτι δοκῶ σέργειν ὑμᾶς· καὶ τὰ μὲν δὴ πεποίηκα τῇ πατρίδα, ταῖς πράξεσιν ἴσην αὐτὴν ἀποδείξας ὑμῖν ἕνεκα, τὰ δὲ ποιήσω, θεοῦ διδόντος. καὶ τόδε εἶπον οὐκ ἀλαζονευόμενος ἄλλως (αὐτοὶ γὰρ ἴστε οὐδεπώποτε ὑπὲρ τούτων μνησθέντα με, ἐν τοσούτοις λόγοις οἷς εἴρηκα ἐν ὑμῖν) ἀλλ' ἀμυνόμενος τοῖς ἐμοὶ καὶ ὑμῖν βασκαίνουσι· ἵνα, ἐὰν μὲν δυνατὸν ᾖ, διαρραγῶσιν (ὃ τῇ πόλει πάσῃ βέλτιστόν ἐστιν) εἰ δὲ μή, μᾶλλον ὀδυνηθῶσιν. ὅτι δὲ αὐτοὶ πρὸς ἐμὲ ἀνδρῶς ἔχουσι καὶ πρὸς τὴν πόλιν, αὐτοὶ μάρτυρες ἐστέ, ἐὰν θέλητε μεμνῆσθαι καὶ τῶν φιλούντων ὑμᾶς καὶ τῶν μισούντων. καίτοι ὁπότερον ἐμοὶ χρώνται ἢ ὑμῖν. ἐμοὶ μὲν γὰρ ἐν ταύτῃ κατηγοροῦσιν, ὑμῶν δέ, ὅτι τῷ βήματος. ἐὰν οὖν Ἕλληνικοῖς, ὡς γε οἶδα, φαίνωμαι τοῦδε λείγμασι χρώμενος, μὴ καταγελάσητε. οὐ γὰρ καταφρονῶ τῆς πατρίδος, οὐδὲ ἀδυνάτους ὑμᾶς νομίζω αὐτοὺς σωιέναι τὰ τοιαῦτα· οὐδὲ ἀπαίδευτον νομίζω οὔτε τὸν δῆμον, οὔτε τὸν βουλήν. μάλιστα μὲν οὖν ὑμᾶς βούλομαι τὸ ἦθος Ἑλληνικὸν ἔχειν, καὶ μήτε ἀχαρίστους, μήτε ἀξυνέτους· εἰ δὲ μή, λόγων γε τοιούτων ἀκούειν οὐ χεῖρόν ἐστιν, ἐξ ὧν μοι δοκεῖτε καὶ τοῖς ἤθεσιν ἀμείνους ἂν γενέσθαι. τί δὴ οὖν τὸ τοῦδε λείγμα; Ἰσμηνίας ἀνὴρ Θήβαις, Ἐπαμινώνδας λεγόμενος· τοῦτ' ἐφίλει τὴν πατρίδα πάντων μάλιστα· καιρῶν δὲ ὁπλαδόμενος οἷοι τότε ἦσαν, πολλὰ καὶ μεγάλα ἠργάσατο. αἰτὶ γὰρ δειλῶν καὶ ἀδυνάτων, καὶ ἄλλοις ὑπακουόντων, πρωτεύειν ἐποίησεν ἐν τοῖς Ἕλλησι, καὶ τῆς ἡγεμονίας ἀπεποιεῖσθαι. τότε μὲν γὰρ ταῦτα ἰσχυρὰ, νυνὶ δ' ἕτεροι γεγόνασιν οἱ καιροί. πλὴν τά γε τῆς ἀνοίας καὶ τῆς πρόδοσίας, ἀεί ποτε. ὅμοιοι γὰρ προδόται καὶ συκοφάνται, καὶ πάντα πράττοντες κατὰ τῶν πολιτῶν καὶ τότε ἦσαν ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ νυνὶ φιλοῦντες τὰς πατρίδας καὶ τοὺς πολίτας τοὺς αὐτῶν, μηδὲν κακὸν πάσχειν θέλοντες, καὶ τὰς πατρίδας αὔξειν φιλοῦσιν· τότε μὲν, πολλοὶ καὶ μεγάλα πράττοντες καὶ

ελάττω ποιεῖν ἀγαθὰ δυνάμενοι. ὁ δ' οὖν Ἐπαμινώνδας ἐκεῖνος ὑπὸ τῶν ἀνομοίων ἐμισεῖτο, καὶ ἦσαν οἱ διαβάλλοντες αὐτόν. ὁ δὲ δῆμος, ὡς δῆμος, ἠγνόει, καὶ ἀνεπείθετο. καὶ ποτε τῶν ἀπεγνωσμένων εἰς καὶ ἀπήμων, καὶ ὅτε ἐδούλευεν ἡ πόλις ὑπ' ἐτυραννεῖτο, πάντα κατ' αὐτῆς πεποιηκώς, ἐν ἐκκλησίᾳ τὸν Ἐπαμινώνδαν ἐλοιδόρει, καὶ πολλὰ καὶ χαλεπὰ ἔλεγε (πᾶς γὰρ ὁ ψευδόμενος, οὐκ εἰ μὴ ἀληθὲς ὅτι ζητεῖ· μηδὲν γὰρ ἀληθὲς λέγων δυνάμενος· δι' ἣ μὴ χαλεπὸν) καὶ αὐτὸς ἐπανασεὰς, ὥστε μὴ τῶν ἄλλων οὐκ εἶπεν, οὐδὲ ἀπελογήσατο οὐδέν, μόνον δὲ πρὸς ἐκεῖνον, τῇ δ' αὐτοῦ φωνῇ βοιωτιάζων, Ἀλλά τοι Δαμάτηρ, ἔφη, κιχολωμένη γένοιτο. οἱ δὲ Θηβαῖοι ἀκούσαντες ἥσθησαν καὶ ἐγέλασαν εἰκότως. ἀναμνησθέντες, οἶμαι, τῆς ἐκείνου πρὸς τὸ δῆμον εὐνοίας, καὶ τὸ λοιδορούμενον τῆς συκοφαντίας. ἔχω γὰρ ὧν, εἴ τις λέγοι πρὸς ἐμὲ ἀνάξιον ἐμοῦ, εἶτε αἰτίας, εἴτε καὶ μετὰ χάριτος, ἵνα δοκῇ ῥήτωρ, καὶ ταῦτα, οὐκ ὢν ἀγχίμαχος αὐτὸς, ἀποκρινοῦμαι αὐτῷ τῷ τοῦ Ἐπαμινώνδου ἀποκρισιν. οὐ δὲ ἴσε ὅτι ταῦτα ποιοῦσι καὶ λέγουσι, βαρυνόμενοι τὴν ἐμὴν ὑπεροχήν· δι' ἄλλο μὲν οὐδέν. οὐδὲ γὰρ ἐνεδρεύω τινὰ τῶν πολιτῶν, οὔτ' ἀργύριον λαμβάνω παρά τινος, οὔτε διαμολογεῖν ἕτοιμός εἰμι τῷ χώραν τῷ ὑμετέραν. οὔτ' ἐν τῇ ἀγορᾷ φαίνομαι τινι ὀχληρός. οὐ γὰρ εἰμι ῥήτωρ· οὐδὲ εἶπον πώποτε οὐδενὸς, ἢ ἑνὸς ἀνθρώπου δυστυχοῦς, ὃν ἐκώλυσα πρὸς τῶν συγγενῶν καὶ τῶν ὑπάρχων διαφθαρῆναι· κρεῖττον μὲν αὐτὸ τὰ χρήματα ὑφῃρημένων, καὶ πολλὰ τῆς οὐσίας διηρπακότων, ὕστερον δὲ καταψευδομαρτυρουμένων. ἄλλως δὲ οὐδεμίαν ἔριν διδίκως. ὥστε δι' οὐδὲν οὐδενὶ βαρύς εἰμι. ἀλλ' ἵνα ἐάν ποτε γένηται καιρὸς, οἷον νῦν ἔχοντάς τινες ὁμοίως τῶν κρεῖττον, οἷος οὐκ ἔστι· πλὴν εἰ γένοιτο, ἵνα μὴ παρῶ τῷ δήμῳ, μηδὲ ὄζουσιν οἱ συκοφαντούμενοι τὸν παραπόμπον, ἢ σωαλίσαιτο. καὶ διὰ τοῦτο δυσκόλως ἐμὲ φέρει τις ὑπερηφανοῦντα. καὶ γὰρ εἰ πλείους ἦσαν ἢπερ εἰσὶν, οὐδεὶς ἐμοῦ φήσει μᾶλλον. ἔχω δὲ παρ-

ρησίαν ἔχω πρὸς ὑμᾶς ὅσην οὐδείς. τῆς μὲν γὰρ ἀτυχίας ἐμαυτὸν παρεχώρησα ὑμῖν, τῆς δὲ δυστυχίας τῆς ὑμετέρας μετέλαβον. καὶ νῦν δεῖ με ἀποδημεῖν, οὐχ ὡς πρότερον ἀλύπως, πάντων με ἀχαπώντων καὶ θαυμαζόντων, ἀλλὰ μετὰ ἔχθρας τινῶν. ἐπεὶ αὐτός γε οὐδὲν ἔπαθον κακόν.

Οὐ γὰρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασας, οὐδὲ μὰν ἵππους. οὐ μέντοι θαυμάζω τὰ παρόντα πράγματα. ἐπεὶ καὶ Σωκράτης ἐκεῖνος οὐ μέμνημαι πολλάκις, ἐν μὲν τῇ τετραννίδι τῶν τριάκοντα ἔπραξε πάντα ὑπὲρ τοῦ δήμου, καὶ τῶν κακῶν οὐδενὸς ἐκοινώνησεν· ἀλλὰ καὶ πυνθάνεις ὑπ' αὐτῶν δηὶ Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον, οὐχ ὑπήκουσε· καὶ πῶς τετράννοις αὐτοῖς ἐλοιδορεῖτο, λέγων ὁμοίους εἶναι τοῖς πονηροῖς βουκόλοις, οἳ παραλαβόντες ἰσχνὰς τὰς βόας καὶ πολλὰς, ὀλίγας καὶ ἀθετεστέρας ποιοῦσιν. ἀλλ' ὅμως ὑπὸ τοῦ δήμου, δι' ὃν ἐκινδύνευεν, ὕστερον δοὺ πρόπτοντος ἁλοὺς, ὑπὸ συκοφαντῶν τινῶν, ἀπέθανεν. Ἰὼ δὲ ὁ κατήγορος Μέλιτος, βδελυρὸς ἀνθρωπος καὶ συκοφάντης. Ἀδικεῖ (φησὶ) Σωκράτης, τοὺς νέους διαφθείρων· καὶ οὓς μὲν ἡ πόλις θεοὺς ἡμᾶς μὴ ἡμῶν, ἕτερα δὲ εἰσάγων καινὰ δαιμόνια. πρεσβὺν αὐτὰ ταῦτα, ἐναντία οἷς ἐποίει Σωκράτης. ἔτιμα γὰρ τοὺς θεοὺς ὡς οὐδεὶς ἄλλος· καὶ πανάγνα ἐποίησεν εἰς τὸν Ἀπόλλω ἐς τὴν Ἄρτεμιν τὸν ὃν ἐγὼ νῦν ᾄδω· ἐς τοὺς νέους ἐκώλυε διαφθείρεσθαι, οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὠνείδιζον, καὶ πρόφερον αὐτοῖς, εἴ τις ἄπληστος ἢ ἀκόλαστος, ἢ τὰ τῆς πόλεως ἠρπολάβη, τοῦτον ἀπολύων ἐν δημοσίῳ, τοὺς δὲ συκοφαντῶν· τοὺς μὲν νησιώτας τοὺς καλαμπόρους λεπλατῶν, ὅτι πρόσφατα φόρων, ἢ καλοῦ τινος ἐραπωτῶν· ὡς καὶ ἔνιοι ποιοῦσι παρ' ὑμῖν. διὰ ταῦτα μισοῦντες αὐτὸν, ἔφασαν διαφθείρειν τοὺς νέους. ἡ δ' ἐμὴ γραφὴ, μείζων καὶ γοργοτέρα πρόφασιν ἦν, κρυφαία τις, ὡς ἔοικεν· Ἀδικεῖ Δίωνα, τοὺς μὲν θεοὺς μὴ ἡμῶν, μήτ' ἐν θυσίαις, μήτ' ἐν ὕμνοις· καταλύων τὰς πατρίους ἑορτάς. ἀναπείσας δ' ἡγεμόνα πονηρὸν ὥστε τὸν μὲν δῆμον βασανίσαι, καὶ ἐξελάσαι

ὅσους αὖ δυνήσεται πλείστους· ἐνίους δὲ καὶ ἀποκτεῖναι, προσχὼν αὐτοῖς ἑκουσίως ἀποθανεῖν, διὰ τὸ μὴ δυνάσθαι πρεσβύτας ὄντας φυγεῖν, μηδὲ ὑπομένειν καταλιπεῖν τὴν πατρίδα· συμφέρειν τε καὶ νῦν ἅπαντα τῷ πυθανομένῳ τοῖς θεοῖς, καὶ ὅπως ἐκεῖνος καλῶς ἀγωνιεῖται, ἢ ἧττ' κράτος προσλήψεται τὰς πόλεις. καὶ τοῖς δήμοις καταισκυάζων, ὅσον ὀξὺν ἐπ' αὐτῷ καταισκυάζειν· διαφθείρων ἢ καὶ τὸν δῆμον, αὐτὸς ἐφισάμενος κατήγορος, ἐν τοῖς αὐτοῦ ῥήμασι καὶ τῇ γλώττῃ προσνομῶν εἰς τοὺς πολίτας, εἰς τοὺς δημότας· καὶ πολλὰ ἔπεσι ποιῶν ἃ αἰσχύνομαι καθ' ἕκαστον λέγειν. πονηρὸν ἢ πρόσδειγμα παρέχων ἑαυτὸν καὶ νεωτέροις καὶ πρεσβυτέροις ἀπειλίας, ἢ ὕφης, καὶ ἀπιστίας. δεκάζων ἢ τὸ πλῆθος, ἵνα μηδεὶς αὐτῷ προσφέρῃ τὰ τότε πραχθέντα, ἀλλὰ τοῦ μίσους καὶ τῆς ὀπιβουλῆς λήθῃ ἕνα ποιήσωνται. φέρε δή, πρὸς ταῦτα ἀπολογήσωμαι ὦ ἄνδρες Προυσαεῖς. καὶ ἂν δοκῇ ὑμῖν ἀκούσασι, καταψηφίσασθέ μου. καὶ ὁ μὲν Σωκράτης οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες κατεψηφίσαντο.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΜΟΝΩΔΙΑ

ΕΠΙ ΣΜΥΡΝΗ.

Ὦ Ζεῦ, τί χρήσωμαι; πότερον σιωπῶ Σμύρνης κειμένης; ἵνος μεταλαβὼν ἀδάμαντος φύσιν; ἢ πίνακα τοιούτῳ καρτερείαν καρτερῶν; ἀλλ' ὀδύρωμαι; ποίαν ἁρμονίαν ἁρμοσάμενος; ἢ πίνακα τόλμαν τοσαύτῳ λαβών; ὅσαι γὰρ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων φωναί, τῶν τε ὑφ' ἡμᾶς καὶ τῶν ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος γεγονότων, εἰς ταυτὸν ἅπασαι λόγῳ συνελθοῦσαι, ἐλάττοις τοῦδε τοῦ θρέμματος, ἐγχειρήσαι μόνον, μὴ ὅτι τῷ ἀξίαν σῶσαι. ὦ μίμησις μιμήσεων ἰδὼν καὶ ἀκούσας ἐφᾶ. ὦ πάντα φέρων χρόνος, οἵαν ἰδέαν πόλεως ἐξεβύρσωσε καὶ τεχνησάμενος, εἶτα ἀνάλωσας ἔχεις. ὦ πάντα ἀνόμοια τοῖς πρότερον. τὰ μὲν ἀρχαῖα, Κυρήτων χοροὶ καὶ θυσίαι, καὶ γυμνὸς Ἀρεως, καὶ Πέλοπες διαβαίνοντες ἐνθένδε, καὶ Πελοπόννησος ἀποικία, καὶ Θησεὺς οἰκιστὴς τοῦ ὑπὸ τὸν Σίπυλον τόπου· καὶ Ὁμήρου γραφαί, καὶ ἀγῶνες, καὶ θέατρα, καὶ νῖκαι πρὸς τοῖς ἄρχουσι διὰ πάντων ἐθνῶν· καὶ λογίων πρεσβυτῶν, ἀναγραφόντων καλλίστην τῶν ἀπάντων. καὶ μὴν τά γε ὁρώμενα, κρείττω διηγήσεως. πρῶτον μὲν ἀθρῶ ἀγορὰ κάλλους, καὶ μεγεθῶν ἀριθμοί, καὶ μέτρα, καὶ βάσεις, ὥσπερ ἁρμονίας μιᾶς. πόλεις μὲν ἐπ' ἠιόνων καὶ λιμένων καὶ ἁλῶν ἐρειδόμεναι· μεσότης δ', ἴσον τοῦ πεδίου τε ὑπεραίρουσα καὶ τῶν αὖθεν ἀπολείπουσα. ἑξαπᾶ δὲ μεσημβρινὴ, καὶ μικρὸν ὑφουμένη, δι' ὁμοίου τοῦ παντὸς λάθρα λήγουσα εἰς ἀκρόπολιν, σκοπιὰ τῆς τε θαλάττης καὶ τῆς πόλεως ἔχουσα. τὸ δ' οὔτε λόγῳ ῥητὸν, οὔτε ὄψει βεβαίως καταληπτὸν, ἀλλ' ἐκφοβοῦν οὐκ οἶδ' ὅπως, ὅπου θυμίαν δὲ τοῦ συλλαβεῖν αὐτὸ παρεισάρει ἀεί δή ποτε, τὸ ὑπὲρ πάσης τῆς πόλεως ἔρημος χάος· οὐ διαφθεῖρον τὰς ὄψεις, ὡς ἔφη Σαπφώ, ἀλλ' αὔξον καὶ τρέφον καὶ ἄρδον, ἅμα δὲ θυμίαν.

ὑακινθίνῳ μὴ ἄνθη οὐδαμῶς ὅμοιον, ἀλλ' οἷον οὐδὲν πώποτε γῆ ἢ ἥλιος ἀνθρώποις ἔφηναν. ὡς γὰρ ἂν ἄγαλμα ἀκριβῶς πεποικιλμένον, πάντα τὰ εἰόντα θέαν ἔχει, οὕτως οἱ τῇ θατέρου μὲν ὡραιοτάτῃ πόλεων, νυνὶ δὲ ἀοικίαν ἀθεμίτῳ, ἀφ' ὅπου τις ἀεὶ θεωροῖτο. νυνὶ δὴ τὸ κάλλιστον εἶδος παρέσχεν δοκεῖν· τὸ μὲν, ἐξαίφνης ἐκφανείσῃ γιγνομένῃ, τὸ δὲ, ἀπαθοῦς γιγνομένῳ· τὸ δὲ, ἐκ θεάτρων, ἐκ πορθμῶν, ἐκ πελάγους, ἐκ γῆς, ἐκ θαλάττης. ταῦτα μὲν τὰ πρὶν ἐντυχεῖν. σωσάσῃ δὲ ὅσαι τὴν ὁμιλίαν ἵνα μὴ κόρον ἔχον ἀνθρώποις, τίνι δὲ ἄλλῃ πόλει παρὰ μικρὸν ἐλθεῖν ἀπέλιπον; ὦ κρῆναι, καὶ θέατρα, καὶ στοαί, καὶ δρόμοι κατάσκιοι καὶ ὑπαίθροι. ὦ τῆς λαμπρότητος ἅμα καὶ ἀγορᾶς· ὦ χρυσοῦ τε ἐπώνυμοι καὶ ἱερῶν ὁδοί, καθ' ἕκαστον πλησίον, ἀντ' ἀγορᾶς ἅπασαι. ὦ λιμένες πολυώνυμοι τῆς φιλτάτης πόλεως. ὦ κάλλη γυμνασίων ἀμύθητα. ὦ ναῶν καὶ θεοβόλων χάριτες, πῇ ποτε γῆς ἔδυτε; ὦ κόσμοι θαλλίας. ὦ πάντα ἐκεῖνα ὀνείρατα. ποίαι πηγαὶ δακρύων ἱκαναὶ τοσούτῳ κακῷ; ποίαι σωφροσύνης καὶ σωφρονίας χορῶν πάντων πρὸ καλλίχορον καὶ πολυύμνητον καὶ τερπνὴν αἰθρώποις ἀφήσουσιν ἀνοιμώξαι πόλιν; ὦ πῶμα τῆς Ἀσίας. ὦ λοιπαὶ πόλεις· ὦ πᾶσα μὲν γῆ, πᾶσα δὲ εἴσω Γαδείρων τε καὶ ἔξω Γαδείρων θάλαττα. ὦ κύκλος ἀστέρων. ὦ πάντα ἐφορῶν ἥλιε, οἷον ἠνέσχου θέαμα ὁρῶν. ὦ παμφλὰ μὲν, Ἰλίου πόρθησις, παμφλὰ δὲ, Ἀθηναίων ἐν Σικελίᾳ συμφοραὶ καὶ κατασκαφαὶ Θηβῶν καὶ στρατοπέδων ὄλεθροι, καὶ πόλεων δύσις, καὶ πάνθ' ὅσα πῦρ καὶ πόλεμοι καὶ σεισμοὶ μέχρι τοῦδε ἀπειργάσαντο. ὦ πότερον μὲν καλλει καὶ Μούσαις ἁπάσας πόλεις ἀποκρύπτουσα, νυνὶ δὲ ἀποκρύψασα τὸ τῆς Ῥόδου πῶμα. ἔμελλες ἄρα τοῖς Ἕλλησιν ἀδελφαὶ δευτέρων σελιωτέρων. ὦ πᾶσι τοῖς ὁμοφύλοις ἐν ἀγισμάτων ἡμέρᾳ. ὦ κοινὴ τοῖς Ἕλλησιν ἀποφραί· οἵαν κεφαλὴν τῷ γένει ἀπήνεγκας, οἷον ἐξεῖλες ὀφθαλμόν. ὦ γῆς ἄγαλμα, ὦ θέαθρον τῆς Ἑλλάδος, ὦ Νυμφῶν καὶ Χαρίτων ὕφασμα. ὦ πάντα τὰ σωμεῖνας

ἐγώ. ποῦ γῆς νῦν μονῳδῶ; ποῦ μοι τὸ βουλευτήριον; ποῦ νέων καὶ πρεσβυτέρων συνόδοι καὶ θόρυβοι διδόντων ἅπαντα; ἰὼ ποτὲ ἐν τῷ Σιπύλῳ πόλις, ἰὼ κῆ τῆς λίμνης δῶμα λόγος. ὦ Σμύρνα, ὡς πρόρριζόν σοι τὸ πρόσοιμον ἦδετο· οἵας ἐκληρονόμησας τύχης, ὡς ἥκιστα σαυτῆ προσηκούσης. νῦν ἔδει μὲν πάντας οἰωνοὺς εἰς πῦρ ἅλεσθαι· παρέχει δὲ ἡ πόλις ἄφθονον. πᾶσαν δὲ τὴν ἤπειρον ἐποικίεσθαι· πάντως αὐτῆς ὁ βόσρυχος οἴχεται. νῦν ποταμοὺς δάκρισι ῥυῆναι, νῦν ὁλκάδας ἐκπλῦσαι μέλασι τοῖς ἱστίοις. ὦ Μέλης δι' ἐρήμου ῥέων. ὦ τῶν πρόσθεν μελῶν τὰ παρόντα ἀντίφθογγα. ὦ κύκνων ᾠδή, καὶ ἀηδόνων χορὸς ἐνθρηνεῖν. ἦ που καὶ Γοργόνες, εἰ πρόσθεν, οὐκ ἂν τὴν Μέδουσαν, οὐδὲ τὸν αὐτῶν ὀφθαλμὸν, ἀλλὰ τὸν τῆς Ἀσίας ἐπένθησαν. πῖον Βόσπορον, ἢ ποίοις καταῤῥάκτας, ἢ πίνα Ταρτησσὸν τὸ σὸν ὦ δαιμονία κλέος οὐκ ἐπῆλθε; ποίᾳ Μασσαλίᾳ τὸ πένθος τοῦτο ἐλαθήσεται; ἢ πίνι Βορυσθένει; ἧς Ἑλλήνων οὕτως ἔξω τῆς Ἑλλάδος; πῆς βαρβάρων οὕτως ἀδάμαστος καὶ ἀνάλωτος τοῖς τῆς Σμύρνης βέλεσι καὶ φίλτροις, ὅστις οὐκ ἀκοῇ μὲν ἤρα, ἀκοῇ δὲ ἀνιάσεται; Ἡλιάδας μὲν δὴ λέγεται, πενθούσας τὸν ἀδελφὸν, πελυτώσας ἀγείρων ἀλλάξασθαι φύσιν, καὶ τὸ δάκρυον αὐτῶν εἰς ἤλεκτρον παγῆναι· σὲ δὲ ὦ χαριεστάτη πόλεων αὐτοῖς ὤρα τοῖς δένδρεσι θρηνεῖν.

ΓΑΛΗΝΩΔΙΑ ΕΠΙ ΣΜΥΡΝΗ ΚΑΙ ΤΩ ΑΥΤΗΣ ΑΝΟΙΚΙΣΜΩ.

ΕΜΟΙ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, συνέβη ταυτὸν ὅπερ τοῖς ἐν ταῖς τραγῳδίαις μέχρι πολλοῦ σιωπῶσιν, εἶτα, καιροῦ παραγέντος, φθεγξαμένοις ἢ πρὸς χορὸν, ἢ πρὸς ὑπηναδήποτε. πάντα γὰρ τὸν ἄπωχρόνον καταχὼν ἐμαυτὸν ἐξ οὗ ταῦθ' ἃ σώιστε ἐγράφετο, καὶ οὔτε πρὸς παρασκευὴν τῶν πολιτῶν ὁρμήσας, ὅτ' ἄλλο πράξας ἡδέως, ἀλλ' ἢ τοῖς πρὸς πάταις ὅσα καιρὸς ἰὼν ὑπεσχόμην· ἐπειδὴ καλῶς ποιοῦντες οἱ θεοὶ, καὶ οἱ θεῶν γνώμη βασιλεῖς ἡμῖν αὐτοί τε κυβερνῶμενοι, καὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων ἄρχοντες πράγματα, τὴν ἀλυσιτέλειαν τῆς πόλεως ἀπασάμενοι τύχῃ, τὴν χρείαν καὶ πάλαι προσήκουσαν αἰτησόμενον, οἶμαί γε κἂν αὐτὸς ἐν καιρῷ τυχεῖν εἰπών. εἰ μὲν οὖν ἐξῆν ἐμοὶ κινεῖσθαι ὅποι βούλομαι, παρὼν αὖ ὑμῖν διελεγόμην· κατέχοντος δὲ τοῦ σωτῆρος, ἡ διὰ τῶν γραμμάτων ὁμιλία καταλείπεται. καὶ πῶς ἐν μὲν ὄψιν εἰς παράδειγμα ἀνενεγκεῖν, οὐχὶ θαυμάσαι· ἐν δ' ἄλλῳ μὲν οὐδενί πω μέχρι νῦν πεπραγέναι, προσήκειν ἡμῖν, οὐκ ὀρθῶς ἔχειν νεμεσῆσαι. νῦν μὲν οὖν τὰ συμβαίνοντα ἐπιθυμῶ (οὐ γὰρ παρών γε ἔτυχον, ἀλλ' ἔφθην προσελθών· ὅπου δὲ γνώμη, λογίζεσθε) μονῳδίας τινὰς ἡδὺν, ἕως ἔλαθον λόγοις τινὰς συνθεὶς ὑπὸ τοῦ πάθους. οὐδὲ γὰρ ἰὼν ἄλλως αὐταρκέσαι, μὴ τύποις ἐφέντα ἐμαυτόν. νῦν δ' ὥρα μοι τὸν Στησίχορον μιμήσασθαι τῇ παλινῳδίᾳ· καὶ μὴ, πότε ἀδούλητα ἄδοντα, τὰς τῶν ἀνδρῶν νοῦν σωπῆσαι. τοσοῦτον δὲ τοῦ Στησιχόρου διοίσειν μοι δοκῶ. ὁ μὲν γὰρ, αὖθ' ὧν κακῶς εἶπε τὴν Ἑλένην, αὖθις τούτων ὕμνησε τὰ δεύτερα· ἐγὼ δὲ ἃ τὴν ἀεὶ καλὴν ἐκόσμουν ὁδυρόμενος, ταῦτα νῦν ὅπως τὴν γεγηθέναι ποιήσω, καθαρὰν ὀδυρμοῦ τὴν ἀφηνίαν παρεχόμενος. ἡμῖν μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες

Ἕλλωες, πᾶσαν μὴ σωέβη ξὺν τῷ κοινῷ ἀνθρώπων τύχῳ, ὧν οὐχ οἷόν τε ἀμοίρους κακῶν εἰς τέλος διελθεῖν· ἀναφέρειν δὴ τὴν τῆς πόλεως τύχην, δι' ὧν οὐδενὸς τῶν καλῶν ἄμοιρος πώποτε ἐγένετο. γοῦν δὴ αὖ καὶ τῷ χρόνῳ τεκμαιρόμενος. τὸ γὰρ, νῦν ἔμελλεν οὐ πεσοῦσα κεῖσεσθαι, οὐδὲ ἀνθρώπου τελευτῇ ὧδε πλησίως ἔοικεν, ὥς γε ἄλλαι γυναῖκες ἤδη πρότερον πόλεις, ἀλλ' ὅτι κρειττόνων κρημνίδων ἀνάστασθαι, τῷ καὶ ὑπολιθεῖν, πῶς οὐκ ἀτυχίας μέρει τοσοῦτον ἐνθεῖν τις ἂν βουφρονῶν; συζυγίαν δὲ, ὡς ἔοικεν, ὁ δαίμων ἐσκέψατο. Τοῖς τε γὰρ πάντα ἀρίστοις βασιλεῦσι, καὶ πάσας πόλεις ὑφ' ἑαυτοῖς ἔχουσι, τῷ καλλίστην οἰκίσαι φιλοτιμίαν εἶχε· τῇ τε πόλει, τὸ διὰ τούτων ἀνεγερθῆναι, καὶ τοιούτους ἀρχηγέτας ὑπηρχάφθαι, τῷ συμφορᾶν εἰς εὐπραξίαν μεταβαλεῖν. πότερον μὲν γὰρ Θησέα καὶ Ἀλέξανδρον ἥδομαι· τὸν μὲν, τῶν ἐν Ἕλλησιν οἶμαι φιλανθρωπότατον, τὸν δὲ, συμπάντων βασιλέων μάλιστα δὴ θαυμαζόντα τῆς εἰς τοὺς πολέμους τόλμης ἕνεκα· νεῶν δ' ἔτι λαμπροτέρους καὶ μείζονας οἰκίσας προσελάβομεν· οἷς πᾶσα μὲν γῆ καὶ θάλαττα ὑπήκοος, ὃν πατέρων τε καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ προσκέκτηνται· σοφίας δὲ καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας καὶ χρησότητος οὐκ ἔλαττον, εἰ καὶ μὴ πλέον, τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις ἰσχύος φέρεσι. πῶς γὰρ οὕτως ἂν ξωσηλῶν Ἡρακλέους, ἢ Διὸς τοῦ ὑπὸ τὸν Καύκασον, ὥστ' ἀνήκοος τῆς τούτων φιλανθρωπίας καὶ μεγαλοψυχίας εἶναι; οἵ καὶ τὸ τῆς Σμύρνης ὄνομα οὐ φερεῖδον ἐν μύθου τάξει γεγόμενον, ἀλλ' ἀπορρόλιβα τῆς αὐτῶν τύχης ἀφεῖσαν εἰς αὐτὴν, καὶ παρέχον οὐ τὸ πλῶμα θρηνεῖν, ἀλλὰ συνοικίᾳ ἑορτάζειν. Ἀλέξανδρος μὲν ὕπνος ἄδεται, προοίμιον τῆς κατοικίσεως ἔχων· οἱ δὲ τοσαύτῃ ἄρα τῇ ἐρήμῃ παρέχοντο, ὥστ' ἔφησαν ἡμᾶς αἰσθάνεσθαι, πρὶν ἐλθεῖν τὸν ἐρασθέντα πρὸς αὐτοὺς ἃ πεπόνθαμεν. ὀργάνοις δὲ ἅμα καὶ λαμπάσι ἐχρήσαντο· λόγοις μὲν θαμυνθησόμενοι καὶ δείξαντες ὅτε Ἡσίοδος ἐμαντεύσατο, ὅσον τὸ χρῆμα κ.

μουσικὴν τὴν βασιλικὴν πρὸς ἡμᾶς· χρηγίαν δὲ πᾶσαν παρασκευάζομαι πρός τε τὰ τῶν συμβεβηκότων θεραπείαν, καὶ πρὸς ἑτέρων κόσμων βολήν. καὶ οὐδὲ ταῦτ' ἀπέχρησεν· ἀλλ' ὥσπερ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει πολιτευόμενοι, χρημάτων τε πόρους ἀπεδείκνυσαν, καὶ τοῖς φιλοτιμουμένοις ἐπ' ἐλπίδων ἐκάλουν, καὶ χορῶν βοήθειαν ἐκάλουν· καὶ ἐπηγγέλλοντο βουλομένοις, οὐκ ἐθέλοντας δὲ οὐκ ἀνεχώρουν. κἂν αὐτίκα πρὸς τούτοις ἕτερόν τι βουλώμεθα λέγειν, ἐκέλευον, ὡς χαριούμενοι. ὥστ' ἐμοὶ μὲν οὐδὲ σύμπαντα τὰ ἐξ ἀνθρώπων χρήματα ἀπάξια τῆς συνεχείας ταύτης εἶναι δοκεῖ. πεποίηκε γὰρ (εἰ θέμις εἰπεῖν) συνενεγκεῖν τῇ πόλει τὸν σφετερισμόν. πρὶν μὲν γὰρ ἐν τούτῳ γενέσθαι τύχης, οὔπω δῆλον ἦν ὅσον χρήματα, οὐδὲ ὅπως δέοι πρὸς αὐτὰ ἔχειν τοῖς ἄλλοις· νῦν δὲ τὸ τε Θεμιστοκλέους ἔξεστιν εἰπεῖν· εἰ δὴ τοῦτό γε πιστευτέον κατ' ἐκεῖνον, ὡς ὑπὸ ταῖς δωρεαῖς ταῖς παρὰ τοῦ Πέρσου γενομέναις αὐτῷ, φθέγξαιτο ἂν τοιοῦτον πρὸς τοὺς παῖδας, ὅτι νυνὶ ἄρα ἐσώθημεν καὶ οὐκ ἀπολωλέσαμεν. ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνος μὲν τῆς παιδὸς λέγεται στερηθεὶς ταῦτα εἰπεῖν· ὑμῖν δὲ ὁμοῦ τῇ κομιδῇ τῆς παιδός, χρήματα, κόσμοι, φιλοτιμίαι, βασιλεῖς οἰκισταί τε καὶ σύμβουλοι· πάντα ὁμοῦ γέγονε τὰ κάλλιστα. ἆρ' οὐ ταῦτα χρή με λέγειν φαίνεσθαι τῆς ἐκείνων ἀπιστίας καὶ τῆς ἀγαθῆς τῆς πόλεως τύχης ἔχειν; τοῖς μὲν, ἐξ ὧν οἰκίζουσί τε καὶ θεραπεύουσι, τῇ δ' ἐξ ὧν οἰκίζεται μηκέτι ἀθάνατον περιζούσης; οἵ γε τοσαύτην ἔσχον εὐβουλίαν, ὥστ' οὐδὲ τοσοῦτ' ἀρκεῖν ἐνόησαν, αὐτεπάγγελτοι πρὸς τὸν οἰκισμὸν ὁρμῆσαι, ἀλλ' αὐτὴ τὸ πρέσβεις παρ' ἡμᾶς ἀναμένειν, αὐτοὶ πρέσβεις πρὸς ἡμᾶς πρὸς τὴν οἴκοι βουλὴν κατέστησαν· ἃ μηδεὶς αὖ ἡμῶν ἐθάρρησεν αἰτῆσαι, ταῦτ' ἀξιοῦντες ψηφίσασθαι. ἆρ' οὐχ ἅπας μὲν θρῖνος τούτοις ἐξαλήλιπται, καὶ μνήμη πᾶσα τῶν τε ἰδίων ἐκάστῳ καὶ τῶν κοινῶν δυσχερῶν; ἀπεῖσηκται δὲ ἀθυμία μετ' ἀφημίας, καὶ τὸ ζῆν ὑπὲρ ἀθυμίαν νυνὶ, εἴπερ ποτὲ, ὑπὲρ τὸ μέλλουσαι ἐλπίσι; καὶ χάριτες πρέπουσαι, τοῖς θεοῖς, τοῖς

βασιλεῦσι, τῷ δεξαμβῷ τὰ τῶν κορυφαίων πολιτεύματα ἀσμένῳ, καὶ μνησθέντι τῆς Σμύρνης ἀπωσθῆναι; ἄξιον εἶναι, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, καὶ τὸ καθ' ὑμᾶς τοὺς ὁμοφύλους ἤδη μέρος μνησθῆναι, ὡς εὖ τοῖς τε ἀκολούθως διεπέφηνται, καὶ τὴν εὔνοιαν ἣν ἔχετε ἐκ παντὸς χρόνου τῇ πόλει, σαφέστατα ἀπεδείξασθε. μάθοι δ' ἄν τις, ὁπόσκεψάμενος τὰ τῆς ἀρχαιοτάτης καὶ πρεσβυτάτης τῶν Ἑλληνίδων πόλεως (λέγω δὲ τὴν Ἀθηναίων) πῶς ἔσχε τῶν πρὸς τοὺς συμφοράς. καὶ ἐγὼ καθαιρεῖν ἐκείνην ἀξιῶν λέγω ταῦτα (μή πω σφόδρα ὅτῳ ἠρυοίμην φιλόπολις) ἀλλ' ἅμα τοῖς τε πολίταις θαρσαλεῖος ἐκβολόμβρος, καὶ τοῖς παροῦσιν ἐνδείξασθαι ὅτι τῇ πόλει διὰ παντὸς καιρῶν οὐ πρέπειν ὑπεχώρησε; καὶ τῆς ἀγαπητῆς ὥρας ὡσπερεὶ κλῆρός ἐστιν. ἐκείνοις τοίνυν στερηθεῖσι μὲν τῶν νεῶν, στερηθεῖσι δὲ τειχῶν, καὶ τῆς ἀρχῆς ὅλης, καὶ προελθοῦσιν εἰς τοῦπισθεν ὥστε τὴν ἀλλήλων φυγάδα αἰσχρὰν καθῆναι τῆς πατρίδος ἠρνέσαντο· τὰ δὲ ἐν μέσῳ τοσαῦτα σιωπήσομαι. ἀλλ' ἔστιν οὓς δὲ πρέπει, πλὴν Φαρσάλου τε καὶ Ἄργους καὶ Θηβῶν; οὐδένες οὔτε μείζονα ὅτε ἐλάττονα ἀπεμνημόνευσαν χάριν τῶν ἐκ παντὸς αἰῶνος ἀνθρώπων, καὶ ὅτι τῷ ἠρύοντο ἔρεισμα ἡ πόλις ἦν δὲ. ὅστοι δὲ οἷς εἶπον, πρός τε φεύγοντας δεξάμενοι καὶ τοῖς ἐξαπίνης αὐτομόλοντες, ταύτῃ δὴ χάριν τὴν πάντα ἐπιφερούσῃ πόλει κατέθεντο, παρ' ἣ πλὴν ἀγαθῶν ἱδρύσθαι τύχῃ αἱ μαντεῖαι λέγουσι. φέρε δὴ, καὶ τὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως ὁπόσκεψώμεθα, μή πῃ τῶν ἐραστῶν αὐτῆς αἰσχρὸν θῆναί τῳ πρέπειν· ἢ μέχρι μὲν τούτων τῶν χρόνων οὐ πόλεως παράδειγμα κάλλιστος εἰστήκει, χρυσοῦν μὲν ἀνδρὸς ἐξ ὄψεως τοῖς τε ἀπὸ γῆς καὶ τοῖς ἐκ θαλάττης καταίρουσι, παρελθοῦσι δὲ εἴπω τὰ κάλλιστα ἀποφαίνουσα, καὶ θαρσαλεώτατα, ὧν οὔτ' ὀφθαλμῷ κόρῃ ἔστιν λαβεῖν, οὔτε χρόνου διαπεφευγότος· ἀλλ' ἐν νῷ ἀπέχοντον ἂν εἴη καταλέξειν. ἐπεὶ δὲ καὶ τῆς ἑτέρας ἔδει μερίδος πεῖραν λαβεῖν, ἃ μὲν τοῖς ἄρχουσιν ἐπῆλθε σοφίσασθαι, διῆλθομεν ἀρτίως· ἀλλ' ἐν ὑμῖν τοῖς ὁμοτίμοις τὴν τῶν ἁπάντων

οὐκ ἐχθρὸς; ὁ κῆ πόλεις τε ὁδυρμοὶ καὶ τοῖς κοινοῖς συνεδρίοις, βοώντων τὰ μήκιστα, καὶ πολυμύτων ἐν παρείδος μοίρα τὴν πόλιν; παννυχίδες τε ὀλαλύειν ἀξιούντων, καὶ ῥηπορβύόντων εἰς αὐτὴν, ὡς ἕκαστος εἶχε δυνάμεως; ὥσπερ γὰρ κοινοῦ πλώματος τῆς Ἀσίας γεγυμνωμένου, οὕτω τοὺς γνώμας εἶχετε. ἀλλὰ μὴν τά γε τῆς ὑπὸ τῶν ἔργων αὐτῶν ὑποψίας πῶς πω μέχρι τοῦδε μέμνηται ἐν Ἕλλησι γνώμενα; ἀγορανομήσαντα πάντα χόθεν τοῖς κῆ χώραν μύουσιν ἐκ γῆς καὶ θαλάττης εἰσαφικνούμενα, ἄμιλλα ἦ καὶ σπουδὴ τῶν ἑκατέρωθεν μεγίστων πόλεων, καὶ λοιδοροῦντων τε ὡς αὐτοὺς, καὶ ὀχήματα καὶ πορείας ὑποπεμπόντων· ἔτι δὲ οἰκήσεις καὶ συνεδρίων κοινωνίας, καὶ πάσας ἀφορμὰς ὠθισμυάζόντων, ὥσπερ γονέων ἢ παίδων αὐτῶν, ὠθισμοῦ τε καὶ πληγὰς τῶν μεγίστων ἀπολειπομένων, ὠθυμίας ἢ καὶ ζημίας οὐδὲν ἐλλειπόντων. πῆς γὰρ οὐχ ἕρμαιον ἑαυτῷ ἐποιήσατο; ὃς γὰρ οὐχ ὑπεισκεῖσθαι μᾶλλον ἢ ὑφεῖσθαι τούτῳ χάριν ᾠήθη, δέξασθαι συνοίκους, τοὺς τοσούτους ὠφελήσαντας; χρημάτων τοίνυν σωτηρίαν, καὶ ὠφελὴς τὰ μέλοντα ὑποδοχέσεις ἀφ' ἑκατέρας τῆς ἠπείρου, καὶ πολλὰς ἄλλας φιλανθρωπίας εἰς δύναμιν τῶν ἑκάστων ζημιῶν, πῆς οὐκ ἐπεξέρχεσθαι δικαίως; καὶ οὐ τούτου γε ἕνεκα ἡ πόλις ἠξίωσε πάντα ἐφεξῆς δέχεσθαι, οὐδὲ ὡς οἱ διδόντες ἐβούλοντο, δι' ὡς αὐτὴ καλὸν ἰῶ λαβεῖν. καὶ τί δεῖ ταῦτ' ἐν μέρει καταλέγειν; πάντα γὰρ τὰ ἔθνη τὰ πληροῦσθ' ἡμῶν τῶν Ἀσίαν, φιλοδημίαν κοινὴν φιλοδημεῖται ὠφελὸς τὴν πόλιν, τὰ κράδιστα τῶν ἀρχαίων ἀνισάντα· ὑπὸ μόνης ἦ ταύτης τῆς πόλεως τὸ παλαιὸν ῥῆμα ἐξηλέγχθη ψευδῶς ἔχον, τὸ, κακῶς ὠφελὸς ἑαυτὸν λέγειν ἐῖ) ὠφελεῖν τοὺς φίλους. τοσοῦτον αὐτῆ καὶ παρὰ τῶν συμφορᾶν ὑπεφανείας καὶ χαρίτων δόξης ἐφυλάχθη ὠφελὰ τὸ δαίμονος. νῦν δὲ ὅσα μὲν θρηνώδους ἁρμονίας, καὶ χιτώνων ἀχαρίτων, καὶ ὠφελὰ τῆς λύπης ἔχοντα τὴν ὀφειλίαν, ὑποδὼν ἀπελήλυθε· λευχμονεῖ δὲ ἡ ἤπειρος, παννυχίζει ἦ ἡ Ἑλλὰς ὑπὲρ χρησῆς ὑποθέσεως· ἡ

πόλις δ' ὥσπερ ἐν δράματι καὶ δὴ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἀναφύεται, μεταβαλοῦσα τὴν ἡλικίαν, ἡ αὐτὴ παλαιὰ καὶ νέα γιγνομένη· ὥσπερ τὸν Φοίνικα ἀναβιώσκεσθαι λόγος αὐτὸν ἐξ αὑτοῦ. ἃ γὰρ δή ποτ' ἆρα δόξαι τῷ θεῷ ἕτερον Φοίνικα αὖτ' ἐκείνου τε καὶ μετ' ἐκεῖνον γίγνεσθαι. πάντα δ' ὥσπερ ὁδῷ κεχωρηκέναι φαίνεται. Θησέως μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς οἰκίσαντος, Ἀλέξανδρος ὕστερον εἰς τοῦτο τὸ χῆμα συνήγαγε· τείτη δὴ χεὶρ τῶν πάντα νικώντων αὐτίκα τῷ αὐτῷ καὶ σωθῆναι. μεταθεῖναι μὲν γὰρ οὐκ ἠξίωσαν, ἔρωτι τῆς κατ' ἀρχούσης, οἱ δ' ὅπη τῶν ἰσχυῶν ἐχείρουσι. ἐπόθει δ' ἄρα καὶ ἡ τῆς πόλεως φύσις οἰκίσας διπλοῦς, δύο τὰς ἀρχηγέτιδας νέμουσα. καὶ δὴ λιμένες τε κομίζονται τὰς τῆς φιλτάτης πόλεως ἀγκάλας, καὶ πάλιν κατακοσμεῖται· καὶ τῷ Μέλητι οὐδὲν ἐμποδὼν τὸ μὴ τοῖς ἀρχαίοις ἔχειν· ἥρως γὰρ πύλαι καὶ θέροις ὑπὸ στεφάνοις αἰωροῦνται· χοροὶ δ' Νυμφῶν καὶ Μουσῶν ἐν αὐτῇ τε καὶ περὶ αὐτὴν χορεύουσι. ζέφυροι δ' οὐ λυπήσουσι πνέοντες. ὦ μακάριοι μὲν τῶν πρεσβυτέρων οἱ πρὸς ταύτην ἀφιξόμενοι τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ τὴν Σμύρναν ὄψονται τὸν ἑαυτῆς ἔχουσαν κόσμον· παῖδες δ' οὐδὲν ζημιωσόμενοι, ἀλλ' ὀψόμενοι τὴν πατρίδα οἵαν οἱ γονεῖς ᾤκουν· οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ, τὰ μέν, συμπεραίξαντές τε καὶ συμπνήσαντες, τὰ δ', σωθύσοντες· καὶ συνεορτάσοντες ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς ἀφικνουμένοις. ὡς τῶν παρόντων ἀγαθῶν ἔτι καλλίους αἱ τῶν μελλόντων ἐλπίδες. ἅμα Ζεῦ πολιεῦ τε καὶ θεαὶ κληροῦχοι τῆσδε τῆς πόλεως, καὶ Πόσειδον, ὃς ἀμφότερα εἴληχας κινεῖν τε καὶ σάζειν, καὶ θεοὶ βασίλειοί τε καὶ Ἑλλώτιοι, γενέσθαι πᾶσι ἡμῖν τὸν οἰκισμὸν δευτέρων ἀμείνονα βεβαιότερον ἔσεσθαι μοι, ὅπῃ πολλῇ μὲν ἀφροσύνῃ καὶ δόξῃ τῶν οἰκιστῶν, χρησοῖς ἢ τοῖς ἀπαντησομένοις τῇ πόλει διὰ παντὸς ἐμέλοντο χρόνῳ. εἴη δή τι καὶ τοῦμὸν ἐν Ἕλλησι νῦν τε καὶ ὕστερον.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΤΙΚΟΣ ΣΜΥΡΝΑΙΚΟΣ.

ΕΒΟΥΛΟΜΗΝ αἰῶ θαυμάσιε μάλιστα μὴν τὴν πόλιν οἵαν κατέλιπες τοιαύτην φανῆναι· εἰ δὲ μή, παρὼν αὐτὸς ποιεῖσθαι τοὺς λόγους· ἵν' ἀμφοτέρως ἐκέρδαινον, σοί τε σωθὲν, καὶ σὺ νῦν αἴτιος ἡμῖν πόλεως ἀπολαύων τὰ γιγνόμενα. ἐπεὶ δ' οὕτω συμβέβηκεν, οὐ τῶ γε παντὸς εἴργεσθαι καλῶς ἔχειν ὑπέλαβον, ἀλλ' ἴσως γέ πῃ φωνῆς ἡμετέρας σοί τε ἠρέσκουσα, καὶ τοῖς παροῦσι τῶν Ἑλλήνων, ὅσοι τε πολῖται καὶ ὅσοι ξένοι. ὅλως γὰρ ἔμοιγε δοκεῖν εἰς ἔθος καθέστηκεν ἀπόνως παινεῖζειν, ἐπειδή γε ὁ θεὸς τοῦτο ἄγαθὸν ἦν νυὶ λόγος καὶ πάνυ μοι κατὰ καιρὸν δοκεῖν. ἐπεὶ γὰρ καὶ τῆς ἀελπίστου φήμης ἀφικομένης, περὶ τῆς πόλεως ἐμνήσθην πρὸς τοὺς πάντα ἀρίστους βασιλέας, διατείνας ὑπλέον μιᾶς νυκτὸς, εἰκὸς ἦν καὶ πρὸ τῆν εἰς ἀφημίαν ἥκοντων οὕτως ἔχειν ὡς ἐμαυτῷ προσηκόντων. τὰ μὲν οὖν παλαιὰ μέμνησαι, καὶ τὴν πρότην ἀκούσας ἀρχὴν ἰὼν τῷ πατρὶ συνῆρχες, Διὸς ἵνα ἡγεσῖν, καὶ χρείας Κουρήτων, καὶ Ταντάλου καὶ Πέλοπος οἰκισμὸν τῆς πρώτης πόλεως ἐν τῷ Σιπύλῳ ἡγουμένης· καὶ διαβάσεις Πέλοπος ἐνθένδε εἰς τὴν πρότερον μὲν Ἀσίαν, Πελοπόννησον δὲ ἀπ' ἐκείνου κληθεῖσαν· ἀφ' οὗ πεῖπος ἔγγονος βασιλεὺς κοινὸς τῆς Ἑλλάδος ἡγούμενος κατέλυσε τὴν τῶν βαρβάρων ἀρχήν. δεύτερον δ' ἀφημιῶν Θησεύς τε ἀρχηγέτης, καὶ Σμύρνα ὄνομα τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἡγεμὼν Ἀσίκων καὶ Ἰώνων ὕστερον εἰς οἰκείαν εἴσοδος. καὶ πεῖτη δὴ θέσις καὶ κατοίκησις διὰ τὸν Ἀλέξανδρον· οὗ δύο ταῦτα κάλλιστα καὶ μέγιστα μνημεῖα, ἥδέ τε ἡ πόλις καὶ ἡ τῶ Νείλου προσοικος. τοιαῦτα ἤκουσας καὶ πεῖρης πῆς ἰὼν δεικνυμένη μὲν Διονυσίοις, ὑμνουμένη δ' ἐν τοῖς κατάπλοις, σύμβολον νίκης παλαιᾶς, ἰὼν ἐνίκων Σμυρναῖοι βακχεύοντες Χίους ὅπλοις καὶ ναυσὶ πεφραγμένους. ἄγε μὴν ὀφθαλμὸς ἐξηκεῖτο, καὶ ὁ μῦθος ἔπι δὲ λόγοι λογοποιῶν τε καὶ ποιητῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς Ὅμηρος

παρὼν ἀσφαλέστερον αὖ ἡγήσατο σιωπᾷν, ἢ λέγειν περὶ αὐτῶν. εὐφρας ἀγορᾶν τε θεῶν, ἑστίαν καὶ λιμφρας· τῇ μὲ, κυκλουμφους τὴν πόλιν, τῇ ὃ, ὑπὸ τῆς πόλεως μέσους ἐχομένους· καὶ ναῶν κάλλη, καὶ περιβόλους, ἐξίσου τῇ τε φύσει καὶ τέχνῃ κεκοσμημφα· καὶ πάντα δὴ τὸν κόσμον τῶν ὅρμφων, ὡς ἐξήρτηντο ἀλλήλων· καὶ τὸ δὴ μέγιστον σύμβολον τῆς πόλεως, τὴν διὰ πάντων ὁμολογίαν καὶ μουσικὴν, ἔν τε τὸ πᾶν σῶμα ἀποφαίνουσαν· ὥσπερ αὖ εἰς τὸν μῦθον τὸν περὶ τὸ Θηβαίων τεῖχος λεγόμφον, περὶς λύραν καὶ κιθάραν ἥρμοσο ἐξ ἀρχῆς. εἶεν. τὰ μὲν δὴ παλαιά τε, καὶ οὐ παλαιὰ ἀλλὰ χθές τε καὶ πρῴην ὡς εἰπεῖν ἔτι φαινόμενα, τοιαῦτα μὲν ἤκουσας, τοιαῦτα δ' ἐθεάσω. ἀκίνητον δὲ οὐδὲν, φασὶ, τῶν ἐν ἀνθρώποις· ἀλλὰ καὶ γῆ θαλάτταν δέχεται, καὶ θάλατται ἠπείρους· καὶ πόλεις, αἱ μὲν ὑπὸ γῆς ἔδυσαν, αἱ δὲ ὑπὸ ῥευμάτων οὐρανίων τε καὶ παντοίων ἠφανίσθησαν. ἴδιον γὰρ τοῦ θνητοῦ γένους αἱ μεταβολαὶ, καὶ πολλὰ τὰ θαύματα τοῦ χρόνου. καὶ δὴ καὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν τοσοῦτον νικῶσιν σωθεῖσαν ὅσον ὀλίγα ὀλισθεῖν. οὐ δὴ καθαρῶς ἐξεφάνη ὅσος ἦν παρ' αὐτῆς τῆς Ἀσίας κόσμος ἦν. λέγω δὲ οὐχὶ τὸν μέχρι Μαιάνδρου ποταμοῦ, οὐδ' ὅσον ὁ τῶν ἡγεμόνων ὑμῶν κλῆρος οἰκίζεται, ἀλλ' ὃν ἐξ ἀρχῆς Ἕλληνες ἐποιήσαντο Ἀσίαν· ἐποικτόρθιον δὲ καὶ ἤπειρον διαφερόντως αὐτὴν τῶν πέλας. ἀλλ' ὅμως ἐβουλόμην εἰπεῖν· ἅμα γὰρ τῷ πλήθει συμβαίνει πάντα ἐδόκει γυμνοῦσθαι, καὶ πᾶς ἦν ὥσπερ ὀφθαλμὸς ἐζήτει σώματος. λέγω δὴ, τὸ μὲν ἐποικροῦσαι, καὶ τὴν κοινὴν ἁπάντων ἀνθρώπων τύχην καὶ φύσιν τῇ πόλει συμβῆναι· τὰ δ' ἐφεξῆς, τὰ ἀγαθὰ ἤδη καὶ τὴν πόλιν ἐξ ἀρχῆς λαχούσης εἶναι. ὅτε γὰρ ἦν καιρὸς, ἐπὶ χεῖρα ὥρμησε, τοιοῦτος ἔχων τοὺς τῶν ὅλων ἐποστάτας, οἳ πάντων μὲν ἦκιστα ἔμελλον ἐπιλήψεσθαι κειμήλιον, πάντων δὲ μάλιστα ἐπιθυμήσεσθαι οὐκ αἰσθησομένου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπιβολὴν ἄρα. τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται, φησὶν ὁ παῖς τοῦ Μέλητος. καὶ μὴν τὴν μὲν γε ἀγχίνοιαν τοῦ δήμου (μὴ γὰρ πάνθ' ἡμῖν ἔστω τῶν οἰκοδομημάτων) τίς

οὐκ αὖ ἠγάθη τε καὶ ἐθαύμασεν; οὔτε γὰρ ἐξεπλάγη πρὸς τὴν συμφορὰν, οὔθ' ἁμωθίαν τε οὐκ ἐζήτησεν, οὐδ' αὖ ἐμείνε καλλίω τῆς πρὸ τῶν βασιλέων ἅμα ἔργῳ καὶ λόγῳ γιγνομένης. ὥστε ὁ τῶ πένθους αὐτῷ καιρὸς ἑορτὴ τις ἐγεγόνει. ἐμοὶ μὲν τά γ' ὅπη τούτοις ἡμεῖς μὲν ἀκοῇ γιγνώσκομεν· σὺ δ' ὁρῶν, κἂν ἑτέροις αὐτὸς ἐξηγοῖο. ἔοικε γὰρ οὐ πόρρω πεσεῖν ἡ μυθολογήματος ἡ πόλις ἐς τὸν ἀρχηγέτην αὐτῆς λεχθέντος. οἶδ' ὅτι φασὶν οἱ ποιηταὶ τὸ Πέλοπα κατὰ μέλη τμηθέντα, ἑψηθέντα ἐν λέβητι, σωτηθῆναι πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἐκ τοῦ λέβητος, ἐλλείποντος δὲ τοῦ ὤμου, χεῖν ἐλεφάντινον αὐτὶ τοῦ παλαιοῦ· καὶ φασὶ τὸ ἔργον, Δήμητρος γενέσθαι. ὡς ἦ τῇ πόλει, μετ' ἐκεῖνον τὸν λέβητα, ὃς αὐτῇ πάντα ἐπέφλεξεν, ἡ δευτέρα σύστασις εἰς θαυμασίην τινὰ ἐλήλυθε κάλλους περιουσίαν· ὥσπερ τοῦ Ποσειδῶνος ἐξεπίτηδες τὴν περαίνην κινήσαντος αὐτῇ, ἵν' ἴδοι καλλίονα ἢ πρότερον. οἷόν τι δὲ καὶ Θετταλίαν λέγεται φιλανθρωπεύσασθαι, ἣ διαφάγα ποιήσασα τῶν Τεμπῶν ἕνεκα τοῦ Πηνειοῦ. καὶ γάρτοι πότερον μὲν οὐκ εἰς ὀπίνοιαν ὑποβολῆς ἐλθεῖν ἐῶ, ἀλλ' ἐδόκει πρόδειγμα κάλλους ἡ πόλις εἶναι· νυνὶ δ' ἐξηλέγχθημεν ἄρα οὐκ ὀρθῶς δοξάζοντες. τότε μὲν γὰρ τὰς ἄλλας πόλεις, νυνὶ δ' αὐτὴ κρεῖττον, ὡς εἰπεῖν, ἑαυτῆς νενίκηκε. καί μοι δοκεῖ πρέπον εἶναι τῇ μητροπόλει παθεῖν. μνησθήσομαι δ' εἰκόνος μυθώδους, ἀλλ' ἀναγκαίας πιστεῦσαι. ἐκείνη τε γὰρ ἐμπρησθεῖσα ὑπὸ τοῦ Γέρσου, καὶ πάντα ξύλον διαφθαρεῖσα, ἐπέδωκεν ἅπαντα χῆ· τῇ τε πόλει κέρδος τὸ σύμπαν, ὑπὸ ταύτης χρὸς ἐγείρεται πάντη σεμνοτέρα καὶ ὑψηλοτέρα καὶ στεγανωτέρα· καλῶμεν δ' Ἀδριάσταν. καλῶν δ' ὄντων ἁπάντων τῶν ὁρωμένων τούτων κόσμων, ἕτερον μεῖζον προσείληφεν. οἰκισταὶ γὰρ αὐτῆς οἱ πάσας τὰς πόλεις ὑφ' ἑαυτοὺς ἔχοντες, οἷς οὔτε φιλανθρωπία οὔτε ἔργον ἀποδείξεσιν οὐδεὶς πω νενίκηκεν. ὧν δ' οἶμαι καὶ μόνων ἦν κρεῖττόν τι τῆς τότε Σμύρνης ἐξευρεῖν. τοιαύτη δὲ ἡμῖν τῆς τύχης ἡ περὶ τὴν πόλιν γέγονε παλινῳδία. καὶ δὴ τῇ τε Ἰωνίᾳ

καλῶς ὁ στέφανος σέσωσται, ἥ τε Ἀσία τὸ πρόσχημα κεκόμισται. Τεράστιον δὲ τῶν ἀνελπίστων τὰ τῆς πόλεως γέγονε πράγματα, ὡς οὔτ' ἐξ οὐρίων θέουσιν οὐδὲν ἀπώμοτον, οὔτε λυθείσης τῆς νεὼς, ἀνέλπιστον τὸ μὴ οὐ κρεῖττόν τι συμβήσεσθαι. Μέλητα δὲ κοσμεῖν ἑτέροις τανῦν παρίημι· καίτοι μέγιστός γε αὐτὸς ἑαυτῷ κόσμος δοκεῖν ὁρώμενος, ᾧ γε καὶ θέρος καὶ χειμῶν τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον· καὶ οὔτε ἐξ ὄμβρων ποτὲ ὕδεισεν, οὔτε αὐχμοῖς εἶξεν· ἀλλ' ὡσπερ ἄλλο τι τῶν ἀκινήτων, ἓν μὲν χῆμα καὶ μίαν δὲ χρόαν τὸν αἰεὶ σώζει χρόνον. καὶ μὲν οὐδὲ πλανᾶται γε ὁ Μέλης, οὔθ' οἷος ἀποφοιτᾶν· δοκεῖ δ' ἔοικεν ἑαυτῷ τινι τῆς πόλεως, οὐ τολμῶντι μακρότερον ἀπολιπεῖν, ἅτε, οἶμαι, ἄσβεστον μὲν αὐτῆς τὸν ἔρωτα, ἄσβεστον δὲ τὴν φυλακὴν ἔχων. ὥστε αὐτόθεν ὁρμηθεὶς, αὐτοῦ καὶ παύεται, πατεινὰς κώλῳ τινὶ τῆς πόλεως ἑαυτόν. Ταὐτὶ μὲν οὖν, ὥσπερ οἱ νυμφόληπτοι, δοκῶ μοι τινὶ τῶν νυμφῶν αὐτῶν ἔοικα προσμελῳδῆσαι περὶ τὸν Μέλητα, οὐ κ οὕτω προθύμως. ἔδει δὲ ἴσως καὶ τοῖς πᾶσιν ὥσπερ ἄλλῳ τινὰ μοῖραν τοῦ λόγου σωθῆναι. Εὐθεῖα δ' ἂν εἴη καὶ τοῦτ' εἰς ἀγαθὸν σύμβολον, σέ τε ἡμῖν ὅπη τὰς πόλεις ἥκειν, καὶ τὸ πρόσθεν οὕτω συμβαίνειν, ὥστε σε τὴν παρῳχηκυῖαν ἀρχὴν ἀκριβῶς ἀνανεώσασθαι τῆς περὶ τὴν Σμύρναν διατριβῆς. τῆς γὰρ πόλεως ὁ καιρὸς πολὺ νικᾷ τὰ δὲ τῆς ἀγαθῆς τύχης πανταχοῦ.

ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ,

ΤΟΥ ΚΑΙ ΕΥΦΡΑΔΟΥΣ

ὑπατεύοντος,

ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΞΙΩ-

σαντα λέγειν ἐκ τῦ ῥητορικῦ.

Ἀλλ' εἰ καὶ σφόδρα ἴσως σοφὸς ὁ Φειδίας ἐν χρυσῷ καὶ ἐλέφαντι μορφῶσαι δεῖξασθαι θεὰν ἢ ἀνθρώπινον, ὅμως χρόνου μὲ ἐδεῖτο καὶ σχολῆς πλείονος εἰς τὰ ἔργα. λέγεται οὖν, ἡνίκα ἐδημούργει τὴν Ἀθηνᾶν, οὐδὲ εἰς τὴν κρηπῖδα τῦ θεοῦ μόνην ὀλίγου χρόνου ἀρκέσειν αὐτῷ. εἰ οὖν τις αὐτὸν αὐθημερὸν ἐκέλευσεν ὑπόδειξασθαι τὴν τέχνην, τί ἂν ἔδρασεν; ἢ πῶς ἐπείθη τῷ ὑπάγματι ἄν; σκόπει δῆτα εἰ καλῶς ἂν πρὸς τὸν ἔρωτα ἀπεκρίνατο ὅτι, ὦ χρηστὲ καὶ τῶν ἐμῶν ἔργων φιλοθεάμον, εἰ μὴ συγχωρεῖς μηδὲ ἐπιβλέπεις καιρὸν ὥστε καινόν τι καὶ νέον δημιουργῆσαι, σὺ μὲν ὑπόσκεψαι τὴν Ἀθηνᾶν τὴν ἐν τῇ πόλει, ἢ τὸν Δία τὸν Ὀλυμπάσι, καί σοι ταῦτα ἀποχρήσει πρὸς τὸ Φειδίαν θαυμάσαι· κἀγώ γε, ὦ μακάριοι, τὸν ἐμὸν ἔρωτα, ἐπειδή μοι καὶ αὐτὸς οὕτως ἔχειν δοκεῖ ὡς καὶ τὴν μέρον τι μοῦ πρὸς εἶν δημιούργημα, πρόχειρα καλέσαμι' ἂν πρὸς ἰδεῖν τι τῶν εἰργασμένων. οὐδὲν γὰρ δεήσει, οἶμαι, βαδίζειν εἰς τὸ τῦ ἔργου· φέρω γὰρ ἐν ἐμαυτῷ τὰ τῆς ἐμῆς τέχνης ἀγάλματα, ἃ δημιουργεῖται μὲν καθ' ἕνα τόπον, συμπορεύεται δὲ ἅπαντα χρόνῳ τῷ τεχνίτῃ. τοσόνδε μόνον μοι χάρισαι, ἔασόν με κατὰ χρόνον ἐργάσασθαι τὴν εἰκόνα. οὐ γὰρ οὕτως εἰμὶ σοφὸς οὐδὲ δύπορος ὥστε αὐτοσχεδιάζειν ὡς τῷ ἔτυχε τὰς χαφάς, καθάπερ οἱ δαιμόνιοι σοφισταί· ἀλλ' οὐδὲ ἅπαντα χαράττειν ἄρχοντα δύναμαι, ἀλλ' ὃς ἂν μοι τόνδε τὸν πίνακα ὑπερπέσῃ, ὃς

χωρήσει μὴν δικαιοσύνῃ μετὰ τῆς εἰκόνος, χωρήσῃ δ' ἂν ὡραία ὅτῳ μετ' ἐξουσίας, πολλῶν τε ἄλλων θεῶν καὶ δαιμόνων ἀγαθῶν ὅμιλον, ὃν διαχέαφειν θέμις τοῖς ἀπὸ Σωκράτους γραφοῦσιν. οὐ σφόδρα οὖν μοι σώιηθες τὸ ἔργον, ἅτε δὴ σφόδρα ὀλίγον ἀπορουῦτι τῆς ἀρχετύπων. ὃν δ' οὖν μοι πίνακα πήγυσαι, καλός τε ὄντι καὶ μέγας, καὶ οὐ στενοχωρήσεται ἡ γραφή. ἀλλὰ σήσωμεν ὅπῃ δεξιὰ τὸν νόμον ὃς παιδόθεν σε ἐθρέψατο καὶ νεῦσον σωστικῶς· σήσω δ' ὅπῃ φάπερ τὸν δίκαιον, ἵν' σε μήποτε ἀπολείψει· καὶ δὴ καὶ τὸν ἄλλον χορὸν, ὃν αὖ μοι τὸ παράδειγμα ὑποδείκνυσι. ὑποδείξει δ', ὃν οἶδα, ὥστε μὴ ὀπλείπειν τὰ κύκλα. νεῦσον δ' (οὐ γὰρ μοι τοσαύτη χολὴ) ὅσον χρεὼν ἐν σοὶ τῆς ἀποδέτων. πάντως οὐκ ἔστι τὸ λόγον καλὸν οἷον ἀρπάσαι μὴ ἴσμεν ἐπανθεῖν, πρεσβυτέρων δ' ἀπομαραίνεσθ', ἀλλ' οἷοί περ αὖ ἐξ ἀρχῆς πεθῶσι, τοιοῦτοι καὶ τὸν ἅπαντα μύθοισι χρόνον.

ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

τὸ καλούμενον

ΒΟΥΚΟΛΙΑΣΤΑΙ.

ΔΑΦΝΙΣ, καὶ ΜΕΝΑΛΚΑΣ, καὶ ΑΙΠΟΛΟΣ.

ΔΑΦΝΙΔΙ τῷ χαλέπα σωλώπετο βουκολέοντι
Μᾶλα νέμων, ὡς φαντὶ, κατ' ὤρεα μακρὰ Μεναλκας.
Ἄμφω τώγ' ἤτλω πυρί οτείχω, ἄμφω αἰάζω,
Ἄμφω συρίσδειν δεδαημένω, ἄμφω ἀείδειν.
Γεξάκις ἢ ὢν ποτὶ Δάφνιν ἰδὼν ἀγόρβυε Μενάλκας.
Μυκηταὶ ὄπιουρε βοῶν Δάφνι, λῆς μοι ἀείσαι;
Φαμὶ τὺ νικασεῖν ὅσσον θέλω αὐτὸς ἀείδων.
Τὸν ἢ ἄρα χὠ Δάφνις τιφλὰ ἀπαμείβετο μύθῳ,
Ποιμαὶ εἰροπόκων οἰῶν συρικτὰ Μενάλκα,
Οὔποτε νικασεῖς μ', οὐδ' εἴ πα πάθοις τύγ' ἀείδων.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Χρήσδεις ἢ ὢν ἐσδεῖν; χρήσδεις καταθεῖναι ἄεθλον;

ΔΑΦΝΙΣ.

Χρήσδω τῦτ' ἐσδεῖν, χρήσδω καταθεῖναι ἄεθλον.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Ἀλλὰ τί φησεύμεθ' ὅ κεν ἀμῖν ἆρμον εἴη;

ΔΑΦΝΙΣ.

Μόσχον ἐγὼ φημῶ, τὺ δὲς γ' ἰσομάτορα ἀμνόν.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Οὐ φησῶ πώκα ἀμνὸν ἐπὶ χαλεπὸς θ' ὁ πατήρ μο,

Χ' ἁ μάτηρ· τὰ δὲ μᾶλα ποθέσσεται παῖτ' ἀριθμεῦσα.

ΔΑΦΝΙΣ.

Ἀλλὰ τί μαὶ φῆσις; τί δὴ τὸ πλέον ἔξει ὁ νικᾶν;

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Σύριγγ', αἰ ἐποίησα καλαὶ ἐξ ἑπτεάφωνον,
Λευκὸν καρὸν ἔχρισαν, ἴσον κάτω, ἴσον ἄνωθεν·
Ταύτᾳ κατθείλω. τὰ δὲ τῶ παιδὸς οὐ καταφῆτω.

ΔΑΦΝΙΣ.

Ἦ μαί τοι κἠγὼ σύριγγ' ἔχω ἑπτεάφωνον,
Λευκὸν καρὸν ἔχρισαν, ἴσον κάτω, ἴσον ἄνωθεν.
Γρώαν γιν σιωέπαξ· ἔπι καὶ τὸν δάκτυλον ἀλγῶ
Τοῦτον, ἐπεὶ κάλαμός με δριμὺ διέτμαξεν.
Ἀλλὰ πᾶς ἄμμε κρινεῖ; πᾶς ἐπάκοος ἔσσεται ἁμῶν;

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Τίὼν πως ἐνθαῦτα τὸν αἰπόλον ἰὼ καλέσωμες,
Ὃς πὰ ταῖς ἐλίφοις ὁ κώμος ὁ Φάλαρος ὑλακτεῖ.

Χ' οἱ μὲν παῖδες ἄεισαν, ὁ δ' αἰπόλος ἰὼθ' ἐπακοῦσαι·
Χ' οἱ μὲν παῖδες ἄεισον, ὁ δ' αἰπόλος ἤθελε κρῖναι.
Πρᾶτος δ' ὧν ἄεισε λαχὼν ἰύκτα Μενάλκας,
Εἶτα δ' ἀμοιβαίω ἐπελάμβανε Δάφνις ἀοιδᾶν
Βωκολικάν. οὕτω δὴ Μενάλκας ἤρξατο πρᾶτος.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Ἄγκεα καὶ ποταμοί, θεῖον γένος, αἷ τι Μενάλκας
Πᾶν ποχ' ὁ συρικτὰς ποθφιλὲς ἆσε μέλος,
Βόσκοιτ' ἐν ψυχᾶς τὰς ἀμνίδας· ἰὼ δέ ποκ' ἔνθᾳ
Δάφνις ἔχων δαμάλας, μηδὲν ἔλασσον ἔχοι.

ΔΑΦΝΙΣ.

Κρᾶναι καὶ βοταναί, γλυκερὸν φυτόν, αἷ τι ὁμοῖος
Μοισίσδοι Δάφνις ταῖσιν ἀηδονίσι,
Τοῦτο τὸ βουκόλιον πιαίνετ· κἤν τι Μενάλκας
Τᾷδ' ἀγάσῃ, χαίρων ἄφθονα πάντα νέμοι.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Πάντα ἔαρ, πάντα δὲ νομοί, πάντα δὲ γάλακτος

Οὔθατα πλήθοισιν, καὶ τὰ νέα τρέφεται,
Ἔνθ' ἀ καλὰ πᾶς ὀπινίσεται· αἰ δ' αὖ ἀφέρπῃ,
Χὠ ποιμὰν ξηρὸς πιώθη, χ' αἱ βοτάαι.

ΔΑΦΝΙΣ.

Ἔνθ' ὄϊς; ἔνθ' αἶγες διδυματόκοι, ἔνθα μέλισσαι
Σμαραγεῦσι πληροῦσιν, καὶ δρύες ὕψιπεραι,
Ἔνθ' ὁ καλὸς Μίλων βαίνει ποσίν· αἰ δ' αὖ ἀφέρπῃ,
Χὠ τὰς βῶς βόσκων, χ' αἱ βόες αὐόπεραι.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Ὦ τράγε, ταῦ λευκαῦ αἰγαῦ ἄνερ, ὦ βάθος ὕλας
Μυείον, ὦ σιμαὶ δεῦτ' ἐφ' ὕδωρ ἔρποι·
Ἐν πιώῳ γὰ πῖος. ἴθ' ὦ κόλε, καὶ λέγε Μίλῳ
Ὡς Πρωτέος φώκας, καὶ θεὸς ὤν, ἔνεμε.

ΔΑΦΝΙΣ.

Μήμοι γαῦ Πέλοπος, μήμοι χρύσια τάλαντα
Εἴη ἔχην, μηδὲ τοῖόδε θέειν αἰέμων·
Ἀλλ' ὑγὼ τᾶ πέτρα τᾶδ' ἄσομαι αἴγας ἔχων τύ,
Σωὔτομα μᾶλ' ἐσορῶν ταὺ Σικελαὺ ἐς ἄλα.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Δίνδρεσι μὰν χἠμῶν φοβερὸν κακόν, ὕδασι δ' ὐχμός,
Ὄρνισιν δ' ὔασλαγξ, ἀγεσίποις δὲ λίνα·
Ἀνδρὶ δ' παρθενικᾶς ἀπαλᾶς πόθος. ὦ πάτερ, ὦ Ζεῦ,
Οὐμόνος ἠεράθω· καὶ τὺ γυναικοφίλας.
Ταῦτα μὰν ὧν δ' ἀμοιβαίων οἱ παῖδες ἄεισαν·
Ταὺ πυμάταν δ' ὠδαὺ οὕτως ἐξῆρχε Μενάλκας.

ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

Φείδευ τᾶς ἐείφων, φείδευ λύκε τᾶν τεκάδων μευ·
Μηδ' ἀδίκει μ', ὅπ μικκὸς ἐὼν πολλᾶισιν ὁμάρτω.
Ὦ Λάμπυρε κύων, οὕτω βαθὺς ὕπνος ἔχᾳ τύ;
Οὐ χρὴ κοιμᾶσθαι βαθέως σὺν παιδὶ νέμοντα.
Ταὶ δ' ὄϊες, μηδ' ὔμμες ὀκνεῖθ' ἀπαλᾶς κορέσασθαι
Ποίας· ὅπ καμεῖσθ' ὄκκα πάλιν ἄδε φύηται.
Σίπα νέμεσθε, νέμεσθε· τὰ δ' οὔθατα πλήσατε πᾶσαι,

Ὡς τὸ μὲν ὤ"ρνες ἔχωσι, τὸ δ' ἐς παλάρως ἀπὸ θαμαί.
Δεύτερος αὖ Δάφνις λιγυρῶς ἀνεβάλετ' ἀείδειν,
Καί μ' ὀκτὼ αἴξω σιώφρις κόρα ἐχθὲς ἰδοῖσα
Τὰς δαμάλας παρελῶντα, καλὸν καλὸν ἦμες ἔφασκεν.
Οὐ μὰν οὐδὲ λόγῳ ἐκρίθην ἄπο τὸν πικρὸν αὐτᾶς,
Ἀλλὰ κάτω βλέψας, ταὶ ἀμετέραν ὁδὸν εἶρπον.
Ἀδεῖα φωνὰ ταῖς πόρπος, ἀδὺ τὸ πνεῦμα·
Ἀδὺ ὄ χὼ μόχος ἁρύεται, ἀδὺ δὲ χ' ἁ βῶς·
Ἀδὺ ὄ τῶ θέρεος παρ' ὕδωρ ῥέον αἰθριοκοιτεῖν.
Τᾷ δρυΐ ταὶ βάλανοι κόσμος, τᾷ μαλίδι μᾶλα,
Τᾷ βοΐ δ' ἁ μόχος, τῷ βωκόλῳ αἱ βόες αὐταί.
Ὡς οἱ παῖδες ἄεισαν. ὁ δ' αἰπόλος ὥδ' ἀγόρευε,
Ἀδύ τι τὸ σόμα τοι καὶ ἐφίμερος ὦ Δάφνι φωνά.
Κρέσσον μὴ πιδῶ τεῦ ἀκουέμεν ἢ μέλι λείχην.
Λαῖδε τὰς σύριγγας· ἐνίκησας γὰ ἀείδων.
Αἰ δέ τ' ἐμᾶς καὶ αὐτὸν ἄμ' αἰπολέοντα διδάξαι,
Τιὼν ταὶ μυτύλαν δωσῶ τὰ δίδακρά τοι αἶγα,
Ἅπς ἀεὶ κεφαλᾶς ἀεὶ τὸν ἀμολγία πληροῖ.
Ὡς μὲν ὁ παῖς ἐχάρη καὶ αὐήλατο καὶ πλατάγησε
Νικήσας, οὕτως ὅτι μητέρα νεβρὸς ἄλοιτο·
Ὡς δὲ κατεσμύχθη καὶ αἰετράπετο φρένα λύπᾳ
Ὅπερος, οὕτω καὶ νύμφα γαμηθεῖσ' ἀκάχοιτο.
Κἀκ τοῦτω Δάφνις ὧδε μετ' ἀνδράσι θέσπις ἔγημε,
Καὶ νύμφαν ἄκρηβος ἐὼν ἔπ Ναΐδα γᾶμε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

τὸ καλούμενον

ΝΟΜΕΥΣ, Ἢ ΒΟΥΚΟΛΟΙ.

ΔΑΦΝΙΣ καὶ ΜΕΝΑΛΚΑΣ.

ΒΩΚΟΛΙΑΣΔΕΟ Δάφνι· τὺ δ' ἁδὰς ἄρχεο ποίμνας,
Ὠ δὰς ἄρχεο ποίμνας, ἐφεψάσθω ὁ Μενάλκας,
Μόχθως βωσὶν ὑφέντες, ὑπὸ στείρασι δὲ ταύρως·
Χ' οἱ μὲν ἁμᾶ βόσκοιντο, καὶ ἐν φύλλοισι πλαγῶντο,
Μηδὲν ἀλιμαγιλεῶντες. ἐμὶν δ' τὺ βωκολιάσδεο
Ἔμπεδα· ἄλλωθεν δέ γ' ὑποκρίνοιτο Μενάλκας.
Δ. Ἀδὺ μὲν ἁ μόχθος γαρύεται, ἀδὺ δ' χ' ἁ δῶς,
Ἀδὺ δὲ χ' ἁ σύριγξ, χὠ βωκόλος· ἀδὺ δ' κἠγών.
Ἐντὶ δέ μοι παρ' ὕδωρ ψυχρὸν τίδας· ἐν δὲ νέναστι
Λύκαν ὐκ δαμαλαῖ καλὰ δέρματα, τάς μοι ἁπάσας
Λίψ κόμβρον τρωγοῖσας ἀπὸ σκοπιᾶς ἐπίναξε.
Τοῦ δ' θέρδες φρύγοντος ἐγὼ πόσον μὲν δαίνω;
Ὅσσον ἐρῶν ἢ παῖδος μύθων καὶ μηδὲν ἀκούειν.
Οὕτω Δάφνις ἄεισεν ἐμίν· οὕτω δὲ Μενάλκας.
Μ. Αἴτνα, μᾶτερ ἐμά, κἠγὼ καλὸν αὖλιον ἐνοικῶ
Κοίλαις ἐν πέτρησιν· ἔχω δέ τοι ὧδ' ἐν ὀνείρῳ
Φαίνονται, πολλὰς μὲν ὄϊς, πολλὰς δ' ἐλαφείας,
Ὧν μοι τρὶς κεφαλᾶ καὶ πὰρ ποσὶ κώεα κεῖνται.
Ἐν πυεὶ δὲ δρυΐνῳ χοιρία ζῇ, ἐν πυεὶ δ' αὖαι
Φαγροί. χἁμαίνοντος ἔχω δέ τοι οὐδ' ὅσον ὥραν
Χέματος, ἢ νωδὸς καρύων, ἁ μύλοιο παρόντος.
Τοῖς μὲν ἐπιπλαπάγησα, καὶ αὐτίκα δῶρον ἔδωκα,
Δάφνι δ' μὲν κορυῶναι, τάμοι παῖδος ἔτρεφεν ἀχὲς
Αὐτοφυᾶ, ταὶ οὐδ' ἂν ἴσως μορμάσαιτο τέραστον·

Τλώω ἢ, ῥόμβω καλὸν ὄφρακον, ἢ κρέας αὖτις
Σιτάθιω, πέτραισιν ἐν Ικαρίαισι δοκεύσας,
Πέντε ταμὼν πέντ' ὗσιν. ὁ δ' ἐξαναχήσατο κόχλω.
Βωκολικαὶ Μῶσαι μάλα χαίρετε, φαίνετε δ' ᾠδάν
Ταί ποκ' ἐγὼ τιμῶσι παρὼν ἄεισα νομεῦσι.
Μηκέτ' ὀπὶ γλώσσας ἄκρας ὀλοφυδνὰ φύσης.
Τέτριξ μὴ τέτριγι φίλος, μύρμακι ἢ μύρμαξ,
Ἴρηκας δ' ἴρηξιν· ἐμὶν δ' ἀμῶσα καὶ ᾠδά.
Ταῖς μοι πᾶς εἴη πλέως δόμος· οὔτε γὰρ ὕπνος,
Οὔτ' ἔαρ ἐξαπίνας γλυκερώτερον, οὔτε μελίσσας
Ἄνθεα, ὅσσον ἐμὶν Μῶσαι φίλαι. οἷς γὰρ ὁρῶσαι
Γαθεῦσιν, τὼς δ' οὔπω ποτὶ δαλήσατο Κίρκα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΛΛΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

ΚΗΡΙΟΚΛΕΠΤΗΣ.

ΤΟΝ κλέπταν ποτ' Ἔρωτα κακὰ κέντασε μέλισσα,
Κηρίον ἐκ σύμβλων συλεύμενον· ἄκρα δ' ἀχρῶν
Δάκτυλα πὰν θ' ὑπένυξεν. ὁ δ' ἄλγεε, καὶ χέρ' ἐφύσα·
Καὶ ταὶ γᾶν ἐπάταξε, καὶ ἄλατο. τᾷ δ' Ἀφροδίτᾳ
Δεῖξεν ταὶ ὀδυνᾶν, καὶ μέμφετο ὅττι τοιοῦτον
Θηρίον ἐστὶ μέλισσα, καὶ ἀλίκα τραύματα ποιεῖ.
Χ' ἁ μάτηρ γελάσασα, Τὸ δ' οὐχ ἴσος ἐσσὶ μελίσσαις;
Χὠ τυλλὸς μὰν ἔσσι, τὰ δὲ τραύματα ἀλίκα ποιεῖς.

ΜΟΣΧΟΥ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

ΤΑΝ ἄλα ταὶ γλαυκαὶ ὅταν ὤνεμος ἄβρεμα βρύχῃ,
Ταὶ φρένα ταὶ δειλαὶ ἐρεθίζομαι, οὐδὲ ἔπ μοῖσα
Ἐνὶ φίλα, πατάγᾳ ἢ πολὺ πλέον ἄμμε γαλαύα·
Ἀλλ' ὅταν ἀχήσῃ πολιὸς βυθὸς, ἀ ἢ θάλασσα
Κυρτὰν ἐπαφείῃ, τὰ ἢ κύματα * μεμήνη,
Ἐς χθόνα παπταίνω καὶ δένδρεα, ταὶ δ' ἄλα φεύγω·
Γᾶ δέμοι ἀ πίσα, πάχα δ' οὔσιος οὔαδεν ὕλα·
Ἔνθα καὶ ἰὼ πνείῃ πολὺς ὤνεμος, ἀ πίτυς ἄδει.
Ἢ κακὸν ὁ χειμὼς ζώει βίον, ᾧ δόμος ἀ ναῦς,
Καὶ πόνος ἐν θαλάσσᾳ, καὶ ἰχθῦς ἀ πλανὸς ἄχρα.
Αὐτὰρ ἐμοὶ γλυκὺς ὕπνος ὑπὸ πλατάνῳ βαθυφύλλῳ,
Καὶ παγᾶς φιλέοιμι τὸν ἐγγύθεν ἦχον ἀκούειν,
Ἃ πέρπει ψοφέοισα τὸν ἄγελικον, οὐχὶ ταράσσει.

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃ ΑΛΛΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

ΗΡΑ Παὶ Ἀχῶς ταῖς χείτονος, ἤεσπο δ' Ἀχώ·
Σκιρτητᾶ σατύρω· σάτυρος δ' ἐπεμήνατο Λύδαν·
Ὡς Ἀχὼ τὸν Παῦα, πόσιν σάτυρος φλέγῳ Ἀχώ,
Καὶ Λύδα σατυείσκον. Ἔρως δ' ἐσμύχετ' ἀμοιβᾷ·
Ὅσσον γὰρ πλείων τὶς ἐμίσει τὸν φιλέοντα,
Τόσσον ὁμῶς φιλέων ἐχθαίρετο, πάσχε δ' ἄποινα.
Ταῦτα λέγω πᾶσιν τὰ διδάγματα τοῖς ἀνερᾴστοις·
Σπέρχεπε τοὶς φιλέοντας, ἵν' ἰὼ φιλέηπε, φιλῆσθε.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀλφειὸς μετὰ Πίσαν ἐπὴν κατὰ πόντον ὀδεύῃ,
Ἔρχεται εἰς Ἀρέθοισαν ἄγων κοπνηφόρον ὕδωρ,
Ἔδνα φέρων, καλὰ φύλλα καὶ ἄνθεα, καὶ κόνιν ἱερήν·

Καὶ βαθὺς ἐμβαίνει τοῖς κύμασι· τὼ δ' ἅλα ναὶ
Νέρθεν ὑποδέχεται, καὶ μίγνυται ὕδασιν ὕδωρ·
Ἁ δὲ οὐκ οἶδε θάλασσα διερχομένω πόδα μοῖο.
Κῶρος δεινοθέτας, κακομάχανος, αἰνὰ διδάσκων,
Καὶ ποταμὸν διὰ φίλτρον ἔρως ἐδίδαξε κολυμβεῖν.

ΒΙΩΝΟΣ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

ΙΞΕΥΤΑΣ ἔπ κῶρος, ἐν ἄλσεϊ δενδράεντι
Ὄρνεα θηρεύων, τὸν ἀπόπτερον εἶδεν Ἔρωτα
Ἐσδόμον πύξοιο ποτὶ κλάδον· ὡς δ' ἐνόησε,
Χαίρων ὥνεκα δὴ μέγα φαίνετο ὄρνεον αὐτῷ,
Τὼς καλάμῳ ἅμα πάντας ἐπ' ἀλλάλοισι σωρεύων,
Τᾷ καὶ τᾷ τὸν Ἔρωτα μετάλμενον ἀμφεδόκευεν.
Χὠ παῖς ἀγαλλάων ἔνεχ' οἱ τέλος οὐδὲν ἀπάντᾳ,
Ἦὼς καλάμους ῥίψας ποτ' ἀροτρέα πρέσβυν ἵκανεν,
Ὅς νιν ταῦτα τέχναν ἐδίδαξατο· καὶ λέγει αὐτῷ,
Καί οἱ δεῖξεν Ἔρωτα καθήμενον. αὐτὰρ ὁ πρέσβυς
Μειδιάων κίνησε κάρη, καὶ ἀμείβετο παῖδα,
Φεύδεο τὰς θήρας, μηδ' ἐς τόδε τῶρνεον ἔρχευ.
Φεῦγε μακράν· κακὸν ἐστὶ τὸ θηρίον. ὄλβιος ἔσσῃ
Εἰσόκα μή μιν ἔλῃς· ἰὼ δ' ἀνέρος ἐς μέζον ἔλθῃς,
Οὗτος ὁ ναῦν φεύγων καὶ ἐπάλμενος, αὐτὸς ἀφ' αὑτῶ
Ἐλθὼν ἁψαπίνας, κεφαλαὶ ὅπῃ σεῖο καθίξει.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΛΛΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

Α ΜΕΓΑΛΑ μοι Κύπρις ἔθ' ὑπνώοντι παρέστα,
Νηπίαχον τὸν Ἔρωτα καλᾶς ὀπὶ χεῖρὸς ἄγουσα,
Ἐς χθόνα νθυσάζοντα· τόσον δέ μοι ἔφρασε μῦθον,

Μέλπειν μοι φίλε βοῦτα λαβὼν τὸν Ἔρωτα δίδασκε.
Ὡς λέγε. χ' ἁμὴ ἀπῆλθεν· ἐγὼ δ' ὅσα βυκολίασδον,
Νήπιος, ὡς ἐθέλοντα μαθεῖν τὸν Ἔρωτα δίδασκον·
Ὡς βῦρε πλαγίαυλον ὁ Παν, ὡς αὐλὸν Ἀθάνα,
Ὡς χέλυν Ἑρμάων, κίθαριν δ' ὡς ἀδὺς Ἀπόλλων.
Ταῦτά μιν ἐξεδίδασκον· ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο μύθων,
Ἀλλά μοι αὐτὸς ἄειδεν ἐρωτύλα, καί μ' ἐδίδασκε
Θνατῶν ἀθανάτων τε πόθους, καὶ μητέρος ἔργα.
Κηὐχὴν ἐκλαθόμαν μὴ ὅσσων τὸν Ἔρωτα δίδασκον,
Ὅσσα δ' Ἔρως μ' ἐδίδασκεν ἐρωτύλα, πάντ' ἐδιδάχθην.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΛΛΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

ΤΑΙ Μοῖσαι τὸν Ἔρωτα τὸν ἄγριον ἢ φοβέονται,
Ἢ 'κ θυμῶ φιλέονται, καὶ ἐκ ποδὸς αὐτῷ ἕπονται.
Κ' ἰὼ μὴ ἄρα ψυχαί τις ἔχων αἰέρσασον ὀπηδῇ,
Τιῶν ἰὼ ἐκφύγοντι, καὶ οὐκ ἐθέλοντι δίδασκειν·
Ἢν δὲ νόον τῷ Ἔρωτι δονεύμενος ἀδὺ μελίσδῃ,
Ἐς τιῶν μάλα πᾶσαι ἐπειγόμεθα φρεόντι.
Μάρτυς ἐγὼν ὅτι μῦθος ὁ δ' ἔπλετο πᾶσιν ἀληθής.
Ἢν γὰρ βροτὸν ἄλλον ἢ ἀθάνατόν τινα μέλπω,
Καμβαίνει μευ γλῶσσα, καὶ ὡς πάρος οὐκέτ' ἀείδει·
Ἢν δ' αὖτ' ἐς τὸν Ἔρωτα καὶ ἐς Λυκίδαν τι μελίσδω,
Καὶ τότε μοι χαίροισα δι' ὀστέος ῥέει ᾠδά.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΛΛΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

ΕΙ ΜΟΙ καλὰ πέλει τὰ μελύδρια, καὶ τάδε μοῦσα
Κῦδος ἐμοὶ φήσοντι τά μοι πάρος ὤπασε μοῖρα.
Εἰ δ' οὐχ ἁδέα ταῦτα, τί μοι πολὺ πλείονα μοχθεῖν
Εἰ μὴ γὰρ βιότῳ διπλόον χρόνον ἄμμιν ἔδωκεν

Ἢ Κρονίδας, ἢ Μοῖρα πολύξοπος, ὥστ' ἀνύεσθαι
Τὸν μὲν ἐς Ἀφροσύναν καὶ χάρματα, τὸν δ' ἐνὶ μόχθῳ·
Ἦν πάχα μοχθήσαντι ποθ' ὕστερον ἐσθλὰ δέχεσθαι·
Εἰ δὲ θεοὶ κατένευσαν ἕνα χρόνον ἐς βίον ἐλθεῖν
Ἀνθρώποις, καὶ τόνδε βραχὺν καὶ μοῦνα πάντων,
Ἐς πόσον ἀ δειλοὶ καμάτῳ κ' εἰς ἔργα πονεῦμες;
Ψυχαὶ δ' ἄχει πόνος ποτὶ κέρδεα καὶ ποτὶ τέχνας
Βάλλομες, ἰμείροντες ἀεὶ πολὺ πλήονος ὄλβω;
Λαθόμεθ' ἢ ἄρα πάντες ὅτι θνατοὶ γεγάμεσθα,
Χ' ὡς βραχὺν ὤκ μοίρας λάχομεν χρόνον. *

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃ ΑΛΛΟ ΕἸΔΥ̓ΛΛΙΟΝ.

Ἔσπερε, πᾶς ἑορπᾶς χρύσεον φάος Ἀφροδίτας,
Ἔσπερε, κυανέας ἱερὸν φίλε νυκτὸς ἄγαλμα,
Τόσσον ἀφαυρότερον μιῶς ὅσσον ἔχοχος ἄστρων,
Χαῖρε φίλος· καί μοι ποτὶ πειθὼ κῶμον ἄγοντι,
Ἀντὶ στεναιάς τὺ δίδου φάος· ὥνεκα τοὔμα
Σάμερον ἀρχόμενον, ζάχορ δίεν. οὐκ ὀπὶ φωρᾶς
Ἔρχομαι, οὐδ' ἵνα νυκτὸς ὁδοιπορέοντ' ἐνοχλήσω·
Ἀλλ' ἑορῶ καλὸν δέ τ' ἑορταμβῶ σὺν ἐρᾶσθαι.

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃ ΑΛΛΟ ΕἸΔΥ̓ΛΛΙΟΝ.

ΚΛΕΟΔΗΜΟΣ, ΜΥ̓ΡΣΩΝ.

ΕἸ. Ἆρος, ὦ Μύρσων, ἢ χείματος, ἢ φθινοπώρου
Ἢ θέρεος, τί τοι ἀδύ; πῇ ἢ πλέον ὤχεαι ἐλθεῖν;
Ἢ θέρος, ἀνίκα πάντα τελείεται ὅσσα μογεῦμες;
Ἢ γλυκερὸν φθινόπωρον, ὅτ' αἰθράσι λιμὸς ἐλαφρός;
Ἢ καὶ χεῖμα δύσεργον; ἐπεὶ καὶ χείματι πολλοὶ
Θαλπόμενοι θέλγονται ἀεργίῃ τε καὶ ὕπνῳ.

Ἦ πι καλὸν ἔαρ πλέον θάδεν; εἰπέ τί τοι φρλῶ
Λίρεῖταμ. λαλέειν γὸ ἐπέτραπεν ἀ χελὰ ἀμῖν.
Μ. Κείνειν οὐκ ἐπέοικε θεήϊα ἔργα βροτοῖσι.
Παίτα γὸ ἱερὰ ζῶτα καὶ ἀδέα· σεὸ ὄ ἔκαπ
Ἐξερέω Κλεόδαμε τό μοι πέλεν ἄδιον ἄλλων.
Οὐκ ἐθέλω θέρος ἦμϖ, ἐπεὶ τόκα μ' ἄλιος ὀπῇ·
Οὐκ ἐθέλω φθινόπωρον, ἐπεὶ νόσον ὥϖελα πίκτει.
Οὖλον χεῖμα φέρειν, νιφετὸν κρυμούς τε φοβοῦμαι·
Εἶαρ ἐμοὶ τειπόθαπον ὅλϖ λυκάβαπ παρέιη,
Ἀνίκα μή τε κρύος, μήθ' ἄλιος ἄμμε βαρυύει.
Ἔϊαει πάντα κύει, πάντ' ἔϊαρος ἀδέα βλαστεῖ·
Χ' ἁ νὺξ ἀνθρώποισιν ἴσα, καὶ ὁμοίϊος ἀὼς.

ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ, Η' ΤΙΝΟΣ ΑΛΛΟΥ, ΕΙΣ ΝΕΚΡΟΝ Ἄδωνιν.

Ἄ/Δ ΩΝΙΝ ἡ Κυθήρη
Ὡς εἶδε νεκρὸν ἤδη,
Στυγναὶ ἔχουσα χαίταν,
Ὠχραί τε τὼ παρειαὶ,
Ἄχθη τὸν ὠῖ θῆρὸς αὐτῷ
Ἔπαξε τὼς Ἔρωτας.
Οἱ δ' ἀθέως ποτανοὶ
Πᾶσαν δραμόντες ὕλαν,
Στυγνὸν τὸν ὠῖ αἰδῶρον,
Δῆσαί τε κἀπέδησαν·
Χὠ μὲν, βρέχω καθάψας,
Ἔσυρεν αἰχμάλωτον·
Ὁ δ', ἐξόπιθ' ἑλαύνων,
Ἔτυπε τοῖσι τόξοις.
Ὁ θὴρ δ' ἔβαινε δειλῶς·
Φοβεῖτο γὰ Κυθήρην.
Τῷ δ' εἶπεν Ἀφροδίτα,
Γαίτων κάκιστε θηρῶν
Σὺ τόνδε μηρὸν ἴφω;
Σύ μου τὸν ἄνδρ' ἔτυψας;
Ὁ θὴρ δ' ἔλεξεν ὧδε,
Ὄμνυμί σοι Κυθήρη
Αὐτῷ σε, καὶ τὸν ἄνδρα,
Καὶ ταῦτά μου τὰ δεσμά,
Καὶ τὼς δὲ τὼς κυναγώς,
Τὸν ἄνδρα τὸν καλόν σευ
Οὐκ ἤθελον πατάξαι·

Ἀλλ' ὡς ἄγαλμ' ἐσεῖδον,
Καὶ μὴ φέρων τὸ κᾶυμα,
Γυμνὸν τὸν εἶχε μηρὸν
Ἐμαινόμην φιλᾶσαι,
Καί μευ κατεσπάραξε.
Τοῦτοις λαβοῦσα Κύπρις,
Τοῦτοις κόλαζε, πέμπε.
Τί γὰρ φέρω σεσωτοὶς
Ἐρωτικοὺς ὀδόντας;
Εἰ δ' οὐχί σοι τὰ δ' ἀρκεῖ,
Καὶ ταῦτ' ἐμοῦ τὰ χείλη.
Τὸν δ' ἠλέησε Κύπρις,
Εἶπέν τε τοῖς Ἔρωσι
Τὰ δεσμά οἱ πλῦναι.
Ἐκ τῶν δ' ἐπικολούθη,
Καὶ ὕλαν οὐκ ἔβαινε·
Καί τε πυεὶ σεσωτὸν
Ἔχαιρε τὼς ἔρωτας.

ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΟΣ

ΩΔΑΡΙΑ.

Εἰς λύραν.

Θέλω λέγειν Ἀτρείδας,
Θέλω δὲ Κάδμον ᾄδειν·
Ἡ βάρβιτος δ' ἐχορδαῖς
Ἔρωτα μοῦνον ἠχεῖ.
Ἡμείψα νοῦν ἑταίρῳ,
Καὶ τὴν λύρην ἄπασαν·
Κἀγὼ μὲν ἦδον ἄθλους
Ἡρακλέους, λύρη δὲ
Ἔρωτας ἀντεφώνει.
Χαίροιτε λοιπὸν ἡμῖν
Ἥρωες· ἡ λύρη γὰρ
Μόνους ἔρωτας ᾄδει.

Εἰς γυναῖκας.

Φύσις κέρατα ταύροις,
Ὁπλὰς δὴ ἔδωκεν ἵπποις,
Ποδωκίλῳ λαγῳοῖς,
Λέουσι χάσμ' ὀδόντων·
Τοῖς ἰχθύσι τὸ νηκτὸν,
Τοῖς ὀρνέοις πέταθαι,
Τοῖς ἀνδράσι φρόνημα·
Γυναιξὶν οὐκέτ' εἶχεν.
Τί οὖν δίδωσι; κάλλος,
Ἀντ' ἀσπίδων ἁπασῶν·
Ἀντ' ἐγχέων ἁπάντων·
Νικᾷ γὰρ καὶ σίδηρον
Καὶ πῦρ καλή τις οὖσα.

Εἰς Ἔρωτα.

Μεσονυκτίοις ποθ' ὥραις,
Στρέφεται ὅτ' ἄρκτος ἤδη
Κατὰ χεῖρα τὸν Βοώτην,
Μερόπων ὃ φῦλα πάντα
Κέαται κόπῳ δαμέντα,
Τότ' Ἔρως ὀπισθεν μοῦ
Θυρέων ἔκοπτ' ὀχῆας.
Τίς, ἔφην, θύρας ἀείρει;
Κατὰ μοῦ χίσης ὀνείρους.
Ὁ δ' Ἔρως, αἴοιγε, φησί·
Βρέφος εἰμί· μὴ φόβησαι.
Βρέχομαι ὄ, κἀσέλινον
Κατὰ νύκτα πεπλάνημαι.
Ἐλέησα ταῦτ' ἀκούσας·
Ἀνὰ δ' ἄυτὸν λύχνον ἅψας
Ἀνέῳξα. καὶ βρέφος μὲν
Ἐσορῶ φέροντα τόξον,
Πτέρυγάς τε καὶ φαρέτρην·
Παρὰ δ' ἰσίην καθίσας,
Παλάμαισι χεῖρας ἀυτοῦ
Ἀνέθαλπον, ὄφρ' ὃ χαίτης
Ἀπέθλιβον ὑγρὸν ὕδωρ.
Ὁ δ', ἐπεὶ κρύος μεθῆκε,
Φέρε, φησὶ, πειράσωμεν.
Τόδε τόξον ὀξύμοι νῷν,
Βλάπτεται βεβαρυμένη.
Τανύει δὲ, καί με τύπτει
Μέσον ἦπαρ, ὥστε οἶστρος.
Ἀνὰ δ' ἄλλεται καχάζων·
Ξένε δ' εἶπε, συγχάρηθι.
Κέρας ἀβλαβὲς μὲν ὀξύ,
Σὺ δὲ καρδίην πονήσεις.

Εἰς ἑαυτόν.

Σὺ μῶ λέγῃς τὰ Θήβης;
Ὁ θὴ' αὖ Φρυγῶν αὐτάς·
Ἐγὼ θὴ' ἐμὰς ἀλώσεις.
Οὐχ ἵππος ὤλεσέν με,
Οὐ πεζὸς, οὐχὶ νῆες·
Στρατὸς δὲ καινὸς ἄλλος;
Ἀπ' ὀμμάτων βαλών με.

Εἰς Ἔρωτα.

Ἔρως ποτ' ἐν ῥόδοισι
Κοιμωμένῳ μέλιτταν
Οὐκ εἶδεν, ἀλλ' ἐπρώτη.
Τὸν δάκτυλον δ' ἑλχθεὶς
Ταῖς χειρὸς ὠλόλυξε.
Δραμὼν δὲ καὶ πεσὼν εἰς
Γρὸς τὴν καλὴν Κυθήρην
Ὄλωλα, μᾶτερ, εἶπεν,
Ὄλωλα, κἀποθνήσκω.
Ὄφις μ' ἔτυψε μικρὸς,
Πτερωτὸς, ὃν καλοῦσι
Μέλιτταν οἱ γεωργοί.
Ἡ δ' εἶπεν, Εἰ τὸ κέντρον
Γὰρ ἐστὶ τῆς μελίττας,
Πόσον, δοκεῖς, πονοῦσιν
Ἔρως ὅσους σὺ βάλλεις;

LVCIANI DIALOGVS

PROMETHEI ET IOVIS.

Iacobo Micyllo interprete.

SOLVE me Iupiter. grauia enim iã passus sum. IVP. Soluam te, ais, quem oportebat grauiores pedicas habentem, & Caucasum totum super caput incumbentem, à sexdecim vulturibus non solùm corrodi hepar, sed & oculis carere effossis: eo quòd talia nobis animalia, homines videlicet, effinxeris, & ignẽ furtim surripueris, & mulieres fabricatus sis. Nam quibus meipsum decepisti, in distributione carnium, ossa pinguedine obducta mihi apponens, & meliorem partium tibiipsi seruans, quid attinet dicere? PRO. Igitur sufficientem iam pœnam exolui, tantum tempus Caucaso affixus, pessimam auium perditam aquilam nutriens hepate. IVP. Ne minimum quidem hoc eorum quæ te oportet pati. PR. Atqui non sine mercede me solues Iupiter: sed tibi significabo valde necessariũ. IVP. Blandiẽdo decipis me Prometheu. PRO. Et quid plus habebo? non enim ignorabis rursus vbi Caucasus est: neque indigebis vinculis, si quomodo versutias agens deprehendar. IVP. Dic priùs, quámnam mercedem persolues, necessariã nobis existentem? PR. Si dixero, ad quem locum vadis nunc, fide dignus ero tibi & de reliquis vaticinans? IVP. Quomodo enim non? PRO. Ad Thetin, coiturus cum ipsa. IVP. Hoc quidẽ nosti. Quid igitur postea? videris enim verum quiddam dicere. PR. Nihil ô Iupiter rei habeas cum Nerine hac. si enim ipsa grauida reddetur ex te, fœtus similia faciet tibi, qualia & tu fecisti Saturno. IVP. Hoc ais? expulsurum me regno? PR. Vtinam ne fiat, ô Iupiter: veruntamen tale aliquid coitus ipsius minatur. IVP. Valeat igitur Thetis: te verò Vulcanus ob hæc soluat.

DIALOGVS

IOVIS ET MERCVRII.

Eodem Micyllo interprete.

ILLAM Inachi puellam pulchram nosti Mercuri? MER. Etiam. Io dicis. IVP. Non amplius puella illa est, sed iuuenca. MER. Monstrosum hoc. Quomodo mutata est? IVP. Zelotypia mota Iuno transformauit ipsam. Sed & nouum aliud quoddam malum insuper excogitauit. Infelici illi bubulcum quendam multioculum, Argum nomine, custodē addidit: qui iuuencam pascit, insomnis ac peruigil ipse existens. MER. Quid igitur nos oportet facere? IV. Deuolans in Nemeā syluam (illic alicubi Argus pascit) illum quidem interficito, ipsam verò Io per pelagus in Ægyptum abducens, Isim facito: & de cætero pro deo ab incolis habeatur: Nilúmque attollat, & ventos immittat, & præterea nauigantes seruet.

DIALOGVS

VVLCANI ET IOVIS.

Eodem interprete.

QVID me oportet facere, Iupiter? venio enim, ita vt iussisti, securim habens acutissimam, etiamsi lapides opus sit vno ictu dissecare. IVP. Rectè sanè Vulcane. Sed iam impacta illa diuide mihi caput in duas partes. VVL. Tentas me, num insaniam? Impera igitur verè, quod vis tibi fieri. IVP. Diuidi mihi caluariam volo. si verò non obedieris mihi, me experieris non nunc primùm irascentem. Veruntamen ferire oportet audacter, & præsenti animo: neque cunctari. Pereo enim præ doloribus qui mihi cerebrum inuertunt. VVL. Vide Iupiter, ne quid mali faciamus. Acuta enim securis est: & non absque sanguine, neque etiam ad Lucinæ morem, tibi obstetri-

cabitur. IVP. Incute modò Vulcane audacter. ego enim noui quid sit cõducibile. VVL. Inuitus quidẽ: sed tamen feriam. Quid enim agat aliquis, te iubente? Quid hoc? puella armata? magnum, ô Iupiter, malum habuisti in capite. Meritò igitur iracundus fuisti, tantam intra cerebri paniculum virginem viuam nutriens, ídque armatam: nimirum castra, non caput, habuisti, non aduertens. Hæc verò etiam saltat, & cum armis tripudiat, clypeum concutit, ac hastam vibrat, & quasi quodam furore concitatur. Et quod maximum est, formosa admodum, ac maturis nubilis annis breui adeo iam facta est: cæruleos quidem oculos habens, sed tamen & huic gratiam addit galea. Quare, ô Iupiter, obstetricandi præmium hoc mihi refer: desponde mihi illam. IVP. Impossibilia petis Vulcane: perpetuò enim virgo manere vult. Ego certè, quantũ in me est, nihil repugno. VVL. Hoc volebam. Reliquum quod est, ipse curabo, ac iam simul rapiam ipsam. IVP. Si tibi facile adeo hoc, facias licet. Veruntamen illud scio, quòd amas ea quæ tibi contingere nequeunt.

DIALOGVS

MENELAI ET PROTEI.

Eodem Micyllo interprete.

AT IN aquam conuerti te Proteu, incredibile adeo non est, marinus vtique cùm sis: etiam arborem fieri, tolerabile: præterea & in leonem aliquando muteris licet, tamen neque hoc supra fidem est: quòd si autem & ignem fieri te possibile est, cùm in mari habites, hoc omnino miror, neque adducor vt credam. PROT. Ne mireris Menelae, fieri enim soleo. ME. Vidi & ipse: veruntamen videris mihi (dicetur enim hîc apud te) præstigias quasdam adhibere rei, atque intuentium oculos decipere, cùm interim ipse nihil tale fias. PRO. Et quænam adeo deceptio in rebus sic manifestis fieri queat? Annon apertis oculis vidi-

sti in quàm multa ipse me transformauerim? Quòd si verò non credis, & res hæc tibi falsa videtur, nempe apparētia quædam inanis ante oculos obuersans, posteaquam ignis factus fuero, applica mihi heus generose tu manum. nimirum senties, videárne tātùm ignis, an & vrendi vim habeam. MEN. Periculosum est experimentum hoc, Proteu. PROT. At tu Menelae videris mihi neque Polypum vidisse vnquā, neque etiam quid pisci huic accidere soleat scire. MEN. Verùm Polypum ipsum quidem vidi: quæ verò accidant illi, libenter ex te cognouerim. PRO. Cuicunque saxo accedens acetabula sua applicuerit, atque affixus inhæserit cirramentis, illi seipsum similem efficit, mutátque colorem, imitando saxum, quo videlicet lateat piscatores, nihil ab illo varians, neque manifestus existens ob hoc, sed assimilatus lapidi. MEN. Ferunt hæc: sed tuum hoc multò magis omnem opinionem excedit, Proteu. PROT. Nescio, Menelae, cuínam alteri facilè credas, qui tuis ipsius oculis non credas. MEN. Videns equidem vidi: sed tamen res ipsa monstro similis est, eundem videlicet ignem atque aquam fieri.

DIALOGVS

PANOPES ET GALENES.

Eodem Micyllo interprete.

VIDISTINE Galene heri qualia fecit Eris ad cœnam in Thessalia, propterea quòd non & ipsa vocata fuerat ad conuiuium? GAL. Haud conuiuata equidem vobiscum tum fui. Nam me Neptunus iusserat tranquillum interea, Panope, seruare pelagus. Sed quid fecit Eris, cùm præsens non adesset? PANO. Thetis ac Peleus concesserant intrò in thalamum, deducētibus ipsos Amphitrite ac Neptuno. interea autem Eris, clam cæteris omnibus (id quod facile illi tum fuit, aliis bibentibus,

quibusdam autem applaudentibus, vel Apollini citharam personanti vel Musis ore modulantibus adhibentibus animum) proiecit in conuiuium pomum quoddam admodum pulchrum, aureum totum, ô Galene. Inscriptum autem erat his verbis, Formosa accipiat. Dum igitur volutatur hoc tanquam ex compositò iactum, peruenit eò loci vbi Iuno & Venus & Minerua accumbebãt. Deinde vbi Mercurius sublato illo legit ea quibus illud inscriptum erat, nos quidem Nereides cum silentio sedebamus, (quid enim agendum erat, illis præsentibus?) illæ verò inter se contendebant, ac quælibet suum illud esse volebat. Et nisi Iupiter seipsum interposuisset, etiam ad manus vsque res hæc processisset. Verùm ille, Ipse quidem, inquit, non feram iudicium de hoc: (tametsi illæ ipsum iudicare vellent) sed in Idam ad Priami filium abite, qui & discernere nouit quænam formosior sit, vtpote elegantiæ studiosus & ipse, & non facilè, talis cùm sit, iudicauerit malé. GAL. Quid igitur ad hæc deæ illæ, Panope? PAN. Hodie, arbitror, in Idam abeũt. GAL. Et quis veniet paulo pòst, qui nobis renunciet eam quæ vicerit? PAN. At iam nunc tibi affirmo quòd nulla alia vincet, veniente in certamen Venere, nisi arbiter ipse omnino cæcutiat.

DIALOGVS.

NEPTVNI ET DELPHINVM.

Eodem Micyllo interprete.

LAVDO: rectè facitis Delphines, quòd semper amantes hominum estis. Nam & olim Inonis filium in Isthmum portastis, exceptũ à Scironiis scopulis, vnde cum matre præcipitatus fuerat: & nunc tu citharœdo isto Methymnẽsi, cũ ipso ornatu & cithara recepto, in Tænarũ enatasti, neque passus es indignè à nautis perire illum. DEL. Ne mireris Neptune, si hominibus benefacimus: nam & ipsi ex hominibus pisces facti sumus. NEPT. Atque equidem ob id

reprehẽdo Bacchum, quòd vos nauali prælio ſuperatos ita transformauit, cùm deberet captiuos ſolùm in deditionem accipere, quemadmodum & cæteros in poteſtatem redegit. Sed quo pacto cum Arione hoc quod accidit, ſeſe habet? DEL. Periander iſte, puto, delectabatur homine, ac ſæpe illum ad ſe accerſebat artis gratia. Ille autẽ, diues iam factus à tyrãno, concupiuit, nauigando in patriam, Methymnam videlicet, ſpectãdas ibi diuitias ſuas exhibere. Ac conſcenſa ad traiiciendum naui, hominum quorundam ſceleratorum, poſteaquam cognitus eſt multum auri ſecum ferre, vbi ad medium fermè Ægæum peruentum fuit, inſidiari illi nautæ cœperunt. Ille verò (nam auſcultabam omnia, iuxta nauigium natãdo) Quoniam iam hoc vobis ita viſum eſt, inquit, at me ſaltẽ, aſſumto ornatu, & decantato priùs mihiipſi funebri aliquo carmine, volentem ſinite præcipitare meipſum. Conceſſerunt nautæ. Tum ille aſſumpſit ornatum, & cecinit omnino lene, & cecidit in mare, tanquam ſtatim omnino moriturus. Ego verò, excepto atq; impoſito illo, enataui vnà cum ipſo in Tęnarum. NEP. Laudo ſtudium erga muſicam tuum. dignam enim mercedem retuliſti ipſi pro eo quod auſcultaras.

DIALOGVS

NEPTVNI ET NEREIDVM.

Eodem Micyllo interprete.

FRETVM hoc quidem anguſtum, in quod puella delapſa, ſubmerſa eſt, Helleſpõtus ab ipſa vocetur: cadauer autẽ ipſum vos Nereides acceptũ in Troadẽ auferte, vt ibi ab incolis ſepeliatur. NE. Nequaquam, Neptune: ſed hîc in cognomini pelago ſepeliatur. Miſeremur enim ipſius, vt quæ miſerabilia maximè à nouerca paſſa fuerit. NEP. At hoc quidem, Amphitrite, fas non eſt; neque etiam aliâs honeſtum

hìc illam alicubi ſub arena iacere: ſed, quod dixi, in Troade, in Cherſoneſo mox ſepelietur. Illud autem pro ſolatio ei erit, quòd eadem paulo pòſt ipſa quoque Ino patietur, & præcipitabitur, perſequẽte illam Athamante, in pelagus ex ſummo Citharone, qua in mare porrigitur, vnà cum filio, quem in vlnis geſtabat. NER. Sed & illam ſeruare conueniet, gratiam hanc Baccho faciendo. Educauit enim illum Ino, eadémque nutrix illius fuit. NEPT. Non decebat, adeo prauam. Sed tamen Baccho non gratificari, Amphitrite, indignum foret. NER. Sed quid accidit huic, quòd ab ariete decidit? frater autẽ eius, Phryxus tutò vehitur? NEP. Meritó. adoleſcens enim eſt, & contra impetum obſiſtere poteſt: illa verò, eo quòd inſueta eius rei erat, conſcenſo videlicet vehiculo nouo & inopinato, & deſpiciẽdo in profundum immenſum, perculſa animo, & pauore pariter attonita, præterea & vertigine correpta, præ vehementia & impetu volatus, retinere cornua arietis amplius non potuit, quibus ſe eouſque ſuſtentauerat: atque ita in mare decidit. NER. Annon igitur matrem ipſius Nephelen decebat opem ferre cadenti? NEP. Decebat ſané: ſed Parca quàm Nephele multo potentior eſt.

DIALOGVS

IRIDIS ET NEPTVNI.

Eodem Micyllo interprete.

INSVLAM iſtam errantem Neptune, quæ à Sicilia reuulſa atque vndis ſubmerſa, mari innatat, eã, ita iubet Iupiter, conſiſtere facias iam atque apparere: & vt tantundem manifeſta atque cõſpicua in medio Ægęo inconcuſſa maneat, fundata firmiter admodum illa. opus enim illa nonnihil habet. NEPT. Fiet hoc, Iri. Sed tamen quem vſum illi præbebit, manifeſta apparens, & non amplius fluctuans? IR. Latonen in ipſa oportet parere. iam enim malè habet à

doloribus. NEPT. Quid igitur? ánnon sufficit illi cœlum, vt in eo pariat? Quòd si minus autem illud, at certè nec tota terra partus illius recipere poterat? IRIS. Non, Neptune. nam Iuno obstrinxit iureiurando magno Tellurem, ne præberet Latonæ parturienti vllum receptaculum. Hæc igitur insula iuramento non tenetur. abscondita enim tum fuit. NEPT. Intelligo rem. Igitur subsiste insula, atque emerge iterum ex profundo: & non amplius fluctues aut titubes, sed immota maneas. Ac suscipe, ô felicissima, fratris mei liberos duos deorum omnium pulcherrimos. Et vos, Tritones, traiicite Latonen in ipsam: omniáque tranquilla sint. Serpentem autem istum qui nunc velut œstro exagitat illam, perterrefaciendo, ipsi infantes posteaquam in lucem editi fuerint, aggredientur, ac matrem vindicabunt. Tu verò vade, renuncia Ioui omnia bene habere. Stabilita est insula: veniat Latona ac pariat.

DIALOGVS

XANTHI ET MARIS.

Eodem Micyllo interprete.

SVSCIPE me, ô Mare. grauia enim passus sum: extingue mihi vulnera. MAR. Quid hoc rei est, Xanthe? quis te deussit? XAN. Vulcanus. sed igne candesco prorsus miser, & efferuesco. MAR. Cur autem iniecit tibi ignem? XAN. Propter filium Thetidis. Postquam enim occidentem illum Phrygas supplex deprecatus sum, ille autem ab ira nihil remisit, sed occisorum corporibus etiam obstruxit mihi alueum, ego misertus miserorum, occurri, vt aquis inundarem atque inuoluerem illum, quò eo periculo absterritus, ab occisione virorum cessaret. Ibi igitur Vulcanus, (aderat enim propè forte quadam) vniuerso igne, quantum, opinor, vsquam habebat, quantúmque & in Ætna, & siquibus aliis locis, illius est, allato, processit obuiam: ac exussit equidem vlmos, & myricas: assauit autem &

infelices piſces & anguillas: me verò cùm efferueſcere feciſſet, parum abfuit quin totum aridum ac ſiccum reddiderit. Vides nimirum quo pacto exuſtionibus iſtis deformatus ſim. MAR. Turbidus es, ô Xanthe, & calidus, vt conſentaneum eſt, cruore, à cadaueribus, calore autem, vt ais, ab igne veniente. Ac meritò, Xanthe, vt qui cõtra filium meum impetũ feceris, non veritus quòd Nereidis filius ille eſſet. XAN. Annon igitur decebat miſereri me Phrygũ, vicinorum adeo meorum? MAR. Vulcanum verò ánnon contrà decebat miſereri Achillis, Thetidis adeo filii?

DIALOGVS

DORIDIS ET THETIDIS.

Eodem Micyllo interprete.

QVID lacrymaris Theti? THE. Pulcherrimam, Dori, puellam vidi, in arcam à patre cõiectam, tum ipſam, tum infantem ab eo paulo antè genitum. Iuſſit autem pater nautas, arcam illam acceptam, poſtquam in altum à terra prouecti eſſent, abiicere in mare: vt ita periret & miſera illa, & infans vnà cum ea. DOR. Quamobrem autem, ô ſoror, hoc? quandoquidem comperta habes exactè omnia. TH. Pater illius Acriſius, quia pulcherrima erat, in æreum quendam thalamum incluſam, perpetuæ virginitati deſtinarat. Deinde, verum quidem dicere non poſſum, Iouem autem aiunt, conuerſum in aurum, delapſum per impluuium ad ipſam eſſe. Accipiente autem illa in ſinum demanantem deum, grauidam ex eo factam fuiſſe. Quod cùm pater animaduertiſſet, vtpote durus quidam & zelotypus ſenex, grauiter indignatus eſt. Et quia ab aliquo ſtupratam fuiſſe illam arbitratus eſt, coniicit in arcam hanc, cùm paulo antè peperiſſet. DO. Cæterùm illa quid agebat, Theti, quando abripiebatur? TH. Pro ſe quidem nihil dicebat, Dori, ſed tacitè ferebat damnationem: pro infante autem deprecabatur, ne morti traderetur,

lacrymando, atque illum auo ostentando, pulcherrimum sanè puerum, Dori. Ille autem, præ ignorantia malorum, etiam arridebat matri. Oppleo rursum oculos lacrymis, cùm in mentem illius venit. DOR. Et me flere feciſti. Sed nunquid iam mortui sunt? TH. Haud quaquam. natat enim adhuc arca circa Seriphũ, viuis illis custoditis. DO. Cur igitur non conseruamus ipsam, piscatoribus istis Seriphiis in retia immittendo? qui extractos illos, incolumes præstabunt scilicet. TH. Rectè dicis. atque ita faciamus. Non enim perire decet, neque ipsam, neque infantẽ, adeo cùm sit formosus.

DIALOGVS

PLVTONIS, CROESI, MENIPPI.

Eodem Micyllo interprete.

NON poterimus ferre, Pluto, Menippũ hunc canem, cohabitãtem nobiscum. Quapropter aut illum hinc amotum alio loco colloca, aut nos hinc aliò commigrabimus. PL. Quid autem vobis mali adeo facit, quando eodem modo mortuus est ac vos? CR. Postquam nos ploramus & ingemiscimus, illorum reminiscentes quæ apud superos habuimus (vtpote Midas hic, auri, Sardanapalus autem, multæ voluptatis, ego verò, thesaurorum) irridet, & cum conuiciis exprobrat ea nobis, mancipia & piacula nos vocitando. Interdum autem etiam cantando conturbat ploratus nostros: & in summa, valde nobis molestus est. PL. Quid hæc audio de te, Menippe? MEN. Vera, Pluto. odi enim ipsos, ignaui ac perditi adeo cùm sint: quibus non satis fuit vixisse malè, sed etiam mortui, insuper cogitatione atque animo illis inhærent quæ apud superos sunt. Delector itaque ægrè ipsis faciendo. PLV. Sed non decet. dolent enim non exiguis rebus priuati. MEN. Etiam tu deliras, Pluto,

qui gemitus istorum tuo quoque calculo approbas. PL. Haudquaquam. verùm nolim vos discordes ac seditiosos esse mutuó. MEN. At verò, ô pessimi Lydorum, Phrygum & Assyriorũ, ita de me cognoscite vt qui neque vnquam desiturus sim. Nam quocunque abieritis hinc, eodem sequar, ægrè faciendo, cantando atque irridendo vos. CR. Annon hæc contumelia est? MEN. Non: sed illa contumelia erat, quę vos facere solebatis, quando & adorari vos volebatis, & hominibus liberis pro libidine abutebamini. neque tum mortis quicquam memores eratis. Proinde deplorate nunc, omnibus illis despoliati. CR. Multis certè, ô dii, & magnis possessionibus. MEN. Quanto equidem ipse auro! SAR. Quanta verò ego voluptate! MEN. Rectè sanè, ita facite: lugete vos quidem, ego verò tritum illud, Nosce teipsum, identidem connectendo, vobis occinam. decet enim huiusmodi ploratus, si crebrò illis accinatur.

DIALOGVS

MENIPPI, AMPHILOCHI, ET TROPHONII.

Erasmo Roterodamo interprete.

VOS, nimirũ Trophoni atque Amphiloche, quũ sitis mortui, tamen haud scio quónam modo phanis estis donati, vatésque credimini, ac stulti mortales deos esse vos arbitrantur. TRO. Quid? an nobis igitur imputãdum, si per insciitiam illi de mortuis huiusmodi opinantur? MEN. Atqui non ista fuissent opinati, ni vos tum quum viueretis eiusmodi quædã portenta ostentassetis, tanquam futurorum fuissetis præscii, quasíque prædicere potuissetis si quæ percõtarentur. TRO. Menippe, nouerit Amphilochus hic ipsi pro sese respondendum esse. Cæterùm ego heros sum, vaticinórque si quis ad me descenderit. At tu vidêre nunquam omninó Lebadiam adiisse. neque

enim alioqui ista non crederes. MEN. Quid ais? equidem nisi Lebadiam fuissem profectus, ac linteis amictus, offam ridiculè manu gestans, per angustum aditum in specum irrepsissem, nequaquam fieri potuisset vt te defunctum esse cognoscerem perinde atque nos, soláque præstigiatura reliquos antecellere. Sed age per ipsam diuinandi artem, quid tandem est heros? neque enim intelligo. TRO. Est quiddam partim ex homine, partim ex deo compositum. ME. Nempe quod neque sit homo, quemadmodum audio, neque deus, verùm pariter vtrunque. ergo dimidia illa tui ac diuina pars quò nunc recessit? TR. Reddit oracula Menippe, in Bœotia. MEN. Haud intelligo quid dicas Trophoni, nisi quòd illud planè video, te totum esse mortuum.

DIALOGVS MERCVRII ET CHARONTIS.

Eodem Micyllo interprete.

RATIONEM supputemus portitor, si videtur, quantum mihi debeas iam, ne denuo aliquando de eo inter nos contendamus. CHAR. Supputemus, Mercuri. Satius enim est maturè id agere, deinde & minoris negotii. MER. Anchorá, vt mandaras, comparaui tibi quinque drachmis. CH. Carò dicis. ME. At per Plutonem, quinque emi illam: & præterea lorum quo remum alligares, obolis duobus. CH. Pone quinque drachmas, & obolos duos. ME. Et pro resarciendo velo quinque obolos ego exolui. CHA. Etiam hos appone. MER. Et ceram ad oblinendas nauigii rimas tibi emi, & clauos præterea, & funiculum, vnde hyperam feciſti: omnia hæc duabus drachmis. CH. Rectè, laudo: hæc vili emisti. MER. Hæc sũt quæ tibi exposui: nisi siquid reliquũ est quod me fugit inter computandum. Quando autem hæc redditurum te promittis? CH. Nunc quidẽ, Mercuri, nõ possum: si verò pestis aliqua, aut bellum, confertos

& frequentes huc dimiserit aliquos, licebit mihi tum allucrari aliquid, subtracto clàm nõnihil ex portorio. MER. Proinde ego nunc sedebo, pessima quæque vt eueniant precando, vt inde fructum aliquem capiam. CH. Fieri aliter non potest, Mercuri. Nã pauci nunc, vides, ad nos descendunt. pax enim est. MER. Satius est ita esse, etiamsi ob hoc abs te prorogatur nobis debiti istius solutio. Verumenimuero prisci illi, Charon, nosti quales aduenire solebant, quàm fortes atque animosi omnes, cruore madidi, & vulneribus pleni plerique: nunc autem, aut veneno aliquis à filio interfectus, aut ab vxore, aut præ nimia voluptate, tumefacto ventre & cruribus aduenium. Pallidi enim omnes & ignaui, neque similes prioribus illis. Plurimi autem ipsorum etiam pecuniarum causa veniunt factis, vt videtur, mutuò sibi insidiis. CH. Omnino enim expetibiles illæ sunt. MER. Proinde neque ego videar peccare grauius aliquid, si vel acerbius abs te exigam ea quæ mihi debes.

DIALOGVS PLVTONIS ET MERCVRII.

Eodem Micyllo interprete.

SENEMNE nosti? istum ætate omnino confectum dico, Eucratem diuitem, cui liberi quidem nulli sunt, hereditatis autem captatores plus quàm quinquaginta millia. MER. Noui: Sicyonium illum dicis. Sed quid postea? PLVT. Viuere illum quidem, Mercuri sine, vltra eos quinquaginta annos quos ætate peregit, alteris totidem accumulatis, si modò possibile sit, atque etiam pluribus. Adulatores autem ipsius, Charinum adolescentem, & Damonem, & cæteros abripe huc ordine omnes. MER. Atqui absurdum hoc videri queat. PLVTO. Haudquaquam, imò iustissimum. Quam enim ob causam illi adeo optant illum mori? nisi quia pecuniam illius ambiunt, nulla propinquitate iuncti?

Quod autem omnium sceleratissimum est, interea cùm talia precantur, tamen obseruant & colunt manifestè vtique illum. Ac quæ ægrotante illo apud se consultent, nemo ignorat, attamen sacrificaturos sese promittunt, si conualescat denuo: & in summa, varia quædam adulandi ratio illorum hominũ est. Quamobrem ipse quidem immortalis sit: illi autem præ ipso abeant, frustra hiantes. ME. Ridicula patiẽtur, scelerati cùm sint. Sed tamen & ille admodum scitè circũducit illos, & spe pascit inani: & in summa, semper morituro similis, multo validus magis est quàm quisquam iuuenis. Illi autem hæreditate inter se diuisa, pascuntur, vitam quandam beatam secum ipsi animo præcipientes. PL. Proinde ipse exuta senectute, quemadmodum Iolaus ille, in iuuenem redeat: illi autem in ipsa media spe, diuitiis illis quasi per somnũ spectatis, destituti abeant iam huc, mali malè mortui. M. Alias res cura, Pluto: iam enim accersam tibi illos, alium super alium, ordine. septem autẽ, opinor, sunt. PL. Deducas licet. ille autem mittat singulos præ se, ex sene iterum in adolescentem conuersus.

DIALOGVS

ZENOPHANTAE ET CALLIDEMIDAE.

Erasmo Roterodamo interprete.

AT TV Callidemides, quo pacto interisti? Nam ipse quemadmodum, Diniæ parasitus cùm essem, immodica ingurgitatione præfocatus fuerim, nosti. aderas enim morienti. CAL. Aderam, Zenophantes. Porro mihi nouum quiddam atque inopinatum accidit. Nam tibi quoque notus est Ptœodorus ille senex. ZE. Orbum illum dicis ac diuitem, apud quem te assiduè versari conspiciebam? CAL. Illum semper captabam colebámque, id mihi pollicens fore, vt meo bono quamprimùm moreretur. Verùm quum ea res in longum proferretur, sene videlicet vel vltra

Tithonios annos viuente, compendiariam quandam excogitaui viam, qua ad hæreditatem peruenirem. Siquidem empto veneno, pocillatori persuaseram, vt simulatque Ptœodorus potum poscceret (bibebat autem prolixius) præsentius in calicem iniiceret, haberétque in promptu, porrecturus illi. Quod si feciſſet, iureiurando confirmabam me illum manumiſſurum. ZE. Quid igitur accidit? nam inopinatum quiddam narraturus mihi videris. CAL. Vbi iam loti veniſſemus, puer, duob⁹ paratis poculis, altero, Ptœodoro, cui venenum erat additum, altero, mihi: neſcio quomodo errans, mihi venenum, Ptœodoro porrexit innoxium. Mox ille quidem bibit: at ego protinus humi porrectim ſtratus ſum, ſuppoſititium videlicet illius loco funus. Quid hoc rides Zenophanta? Atqui non conuenit amici malis illudere. ZE. Rideo profectó: nam eleganter ac lepidè tibi hæc reſ euenit. Porro ſenex ille, quid interim? CAL. Primùm ad caſum ſubitum atque inexpectatum ſanè conturbatus eſt: deinde ſimulatque intellexit id quod acciderat, puta pocillatoris errore factum, riſit & ipſe. ZE. Rectè ſanè. Tametſi non oportuit ad compendium illud diuertere. ſiquidem veniſſet tibi populari vulgatáque via, tutius certiúſque, etiamſi paulo ſerius.

DIALOGVS

CNEMONIS ET DAMNIPPI.

Eodem Eraſmo interprete.

HOC illud eſt quod vulgò dici conſueuit, Hinulus leonem. DAM. Quid iſthuc eſt quod tecum ſtomachâte Cnemon? CN. Quid ſtomacher rogas? Equidem hæredem reliqui quendam præter animi ſententiam, videlicet aſtu deluſus miſer, iis quos maximè mea cupiebam habere, præteritis. DAM. Sed iſthuc quínam euenit? CN. Hermolaum nobilem illum diuitem, cùm orbus eſſet, imminente morte

captabam, assidens atque inseruiens. Neque ille grauatim officium meum admittebat. At interim illud quoque mihi visum est scitum consultúmque, vt testamentum proferrem ac publicarem, quo illum rerum mearum insolidum hæredem instituera: nimirum vt ille viciſſim idem faceret meo prouocatus exemplo. D A. Ac quid tandem ille? C N. Quid ille suo in testamento scripserit, id quidem ignoro: cæterùm ego repentè atque insperatò è vita decessi, tecti ruina oppressus. & nunc Hermolaus mea possidet, lupi cuiuspiam in morem ipso hamo cum esca pariter auulso. D A. Imò non escam modò cum hamo, quinetiam te quoque piscatorem simul abstulit. Itaque technam istam in tuum ipsius caput struxeras. C N. Sic apparet, idque adeo deploro.

DIALOGVS SIMYLI ET POLYSTRATI.

Eodem Erasmo interprete.

VENISTI tandem & tu Polystrate ad nos, quũ annos vixeris haud multo pauciores centum, opinor. P O L. Nonaginta octo, Simyle. S I. Sed quínã triginta istos annos egisti, quibus mihi fueras superstes? nam ipse perii te fermè septuagenario. P O. Quàm suauissimè profectò, etiamsi hoc mirum tibi videbitur. S I. Mirum verò, si quidem tibi primùm seni, deinde inualido, postremò etiam orbo quicquam posset esse in vita suaue. P O L. Principio nihil erat quod non possem, præterea pueri formosi complures aderant, tum mulieres nitidissimæ, vnguenta, vinum mirè fragrans, postremò mensę vel Siculis illis lautiores. S I. Noua narras. nam ego te planè sordidum ac parcissimum esse sciebam. P. Arqui vir præclare ex alienis arcis opes mihi subscatebant. Tum diluculo protinus quamplurimi mortales ad fores meas ventitabant. simulque ex omni rerum genere, quæ terrarum

tarum vbiuis pulcherrimæ reperiuntur, munera deportabantur. S I. Num me defuncto regnum gessisti? POL. Minimé: verùm amantes habebam innumeros. S I. Non possum non ridere: túne amantes? tantus natu cùm esses, víxque tibi dentes supereſſent quatuor? POL. Habebam per Iouem equidê optimates ciuitatis: cúmque essem tum senex, tum caluus (sicuti vides) præterea lippiens etiam, ac senio cæcutiens, postremò naribus muccosis: tamen cupidissimè mihi inseruiebant: adeo vt is felix videretur quẽcunque vel aspexissem modó. S I. Num tu quoque, quemadmodum Phaon ille, Venerem aliquam è Chio transuexisti? vt ob id optanti tibi illa dederit rursum ad iuuentam redire, ac denuo formosum atque amabilem fieri. POL. Haudquaquã. quin magis quum talis essem qualem dixi, tamen supra modũ adamabar. S I. Ænigmata narras. POL. Atqui notissimus est hic amor, cùm vulgò sit frequens, nempe erga senes orbos diuites. S I. Nunc tua forma vnde tibi profecta fuerit intelligo, vir egregie, nimirum ab aurea illa Venere. POL. Veruntamen non parum multas commoditates ab amantibus tuli, Simyle, propemodum etiam adoratus ab illis. Porro sæpius etiã quasi procax illis illudebam, excludens interdũ nonnullos eorum. interim illi inter sese decertabant, & in ambiendis primis apud me partibus, alium alius anteire nitebatur. S I. Sed age, de facultatibus tuis quid tandem statueras? POL. Palàm quidem affirmabam, me vnumquenque illorum relicturum hæredem, ídque illi cùm crederent futurum, certatim se quisque obsequentiorem atque adulantiorem præbebat. Cæterùm alteras illas veras tabulas quas apud me seruaueram, reliqui, in quibus omnes illos plorare iussi. S I. At postremæ illæ tabulæ quem pronuntiabant hæredem? num è cognatis quempiam? PO. Non per Iouem, imò nouitium quendam ex formosis illis adolescentulis, natione Phrygem. S I. Quot annos natum, Polystrate? POL. Viginti fermé. S. Iam intelligo quibus obsequiis ille te demeruerit. POL. Attamen multò illis dignior qui scriberetur

hæres, etiamsi barbarus erat ac perditus: quem iam ipsi etiam optimates colunt captántque. Is igitur mihi extitit hæres: iámque inter patricios numeratur, subraso mento, barbaróque cultu ac lingua. quin eũ Codro generosiorem, Nireo formosiorẽ, Vlysse prudentiorem esse prædicãt. s 1. Non laboro: vel totius Græciæ sit imperator, si libet, modò ne illi potiantur hæreditate.

DIALOGVS CRATETIS ET DIOGENIS.

Eodem Erasmo interprete.

MOERICHVM diuitem noueráſne Diogenes? illum, inquam, supra modum diuitem? illum Corintho profectum, cui tot erant naues onustæ mercibus? cuius consobrinus Aristeas, quum ipse quoque diues esset, Homericũ illud in ore solebat habere, *-aut me confice tu, aut ego tete.* DIO. Cuius rei gratia sese captabant inuicem, Crates? CR. Hæreditatis causa, quum essent æquales, vtérque alterum captabant. Iámque testamenta publicauerant ambo, in quibus Mœrichus, si prior moreretur, Aristeam omnium rerum suarum dominum relinquebat: Mœrichum viciſſim Aristeas, si quidem ipse prior è vita decederet. Hæc igitur quum essent in tabulis scripta, illi inter sese captabant, & alter alterum adulationibus obsequiisque superare contendebat. Porro diuini, haud scio vtrum ex astris id quod futurum sit coniectantes, an somniis (quemadmodum Chaldęi faciũt) quin & Pythius ipse nunc Aristeam victorem fore pronuntiabat, nunc Mœrichum: ac trutina quidem interim ad hunc, interim ad illum propendebat. DI. Quid igitur tãdem euenit? nam audire est operæpretium, Crates. CR. Eodem die mortui sunt ambo: cæterùm hæreditates ad Eunomium ac Thrasyclem deuenerunt, quorum vterque cognatus illis erat. atqui de his nihil prædixerant diuini futurum, vt tale quippiam accideret. Etenim quum Sicyone Cirrham versus

nauigarent, medio in cursu, obliquo orto Iapyge, euersa naui perierunt. DI. Rectè factum. at nos cùm in vita essemus, nihil eiusmodi alter de altero cogitabamus. Neque enim ego vnquam optabam vt moreretur Antisthenes, quò nimirum baculus illius ad me rediret hæredem, neque tu Crates, opinor, desiderabas, vt me mortuo in possessionum mearum successionem venires: puta dolii ac peræ, in qua quidem lupini chœnices inerant duæ. CR. Neque enim mihi quicquam istis rebus erat opus: imò ne tibi quidem Diogenes. siquidem quæ ad rem pertinebant, quæque tu Antistheni succedens accepisti, deinde ego succedens tibi, ea nimirum multo sunt potiora multóque splendidiora quàm vel Persarum imperium. DI. Quænam sunt ista quæ dicis? CR. Sapientiam, inquam, frugalitatem, veritatem dicendi, viuendíque libertatem. DI. Per Iouem memini me in istiusmodi opum hæreditatem Antistheni successisse, tibíque eas longè etiam maiores reliquisse. CR. Verùm reliqui mortales hoc possessionum genus aspernabantur: neque quisquam nos ob spem potiundæ hæreditatis obsequiis captabat, sed ad aurum omnes intendebant oculos. DI. Nec iniuria. neque enim habebant quo facultates eiusmodi à nobis traditas acciperent: quippe rimosi iam vitiatíque deliciis, non aliter quàm vasa carie putrida. Quo fit vt siquando quis in illos infundat vel sapientiam, vel libertatem, vel veritatem, effluat illico perstillétque, fundo quod immissum est continere non valente. cuiusmodi quiddam & Danai filiabus aiunt accidere, dum in dolium pertusum hausta aquam important. at iidem aurum dentibus & vnguibus, omníque vi seruabant. CR. Proinde nos hîc quoque nostras possidebimus opes: illi, simulatque huc venerint, obolum duntaxat secum ferent: ac ne hunc quidem vlterius quàm ad portitorem.

DIALOGVS

DIOGENIS ET ALEXANDRI.

Eodem Eraſmo interprete.

QVID hoc rei, Alexander: itáne defunctus es tu quoque, perinde atque nos omnes? AL. Vides nimirum, Diogenes. tametſi mirandum non eſt, ſi homo cùm fuerim, defunctus ſim. D. Num ergo Iupiter ille Ammon mentiebatur, cùm te ſuum eſſe filium diceret? an verò tu Philippo patre prognatus eras? AL. Haud dubiè Philippo. neque enim obiiſſem ſi Ammone parente fuiſſem progenitus. D. Atqui de Olympiade etiam conſimilia quædam ferebantur: puta, draconem quendam cum ea fuiſſe congreſſum, viſúmque in cubiculo: ex eo grauidam peperiſſe te: porro Philippum errare fallíque, qui ſe tuum patrem eſſe crederet. AL. Audieram quidem & ipſe iſta, quemadmodum tu: at nunc video, neque matrem neque Ammonios illos vates ſani quicquam aut veri dixiſſe. D. Attamen iſtud illorum mendacium, Alexander, ad res gerendas haudquaquam tibi fuit inutile, propterea quòd vulgus te verebatur metuebátque, quum deum eſſe crederet. Sed dic mihi, cuínam tam ingens illud imperium moriens reliquiſti? AL. Id equidem ignoro, Diogenes. celerius enim è vita ſubmouebar, quàm vt eſſet otium de illo quicquam ſtatuendi, præter id vnũ, quòd moriens Perdiccæ annulum tradidi. Sed age, quid rides Diogenes? D. Quídni rideam? ánnon meminiſti quid Græci fecerint, quum nuper tibi arrepto imperio adularentur, principémque ac ducem aduerſus barbaros deligerent: nonnulli verò in duodecim deorum numerum referrent, ac phana conſtituerent, denique ſacra facerent tanquam draconis filio? Sed illud mihi dicito, vbi te ſepelierunt Macedones? AL. Etiamdum in Babylone iaceo tertium iam diem. porro Ptolemæus ille ſatelles meus, ſiquando detur otium ab his rerum tu-

multibus qui nunc instant, pollicetur in Ægyptũ deportaturum me, atque inibi sepulturum, quò videlicet vnus fiam ex diis Ægyptiis. D. Non possum non ridere, Alexander, qui quidem te videam etiam apud inferos desipientem, sperantémque fore vt aliquando vel Anubis fias vel Osiris. Quin tu spes istas omittis ô diuinissime? neque enim fas est reuerti quenquam qui semel transmiserit paludem, atque intra specus hiatum descenderit: propterea quòd neque indiligẽs est Æacus, neque contemnendus Cerberus. Verùm illud abs te discere peruelim, quo feras animo, quoties in mentem redit, quanta felicitate apud superos relicta, huc sis profectus: puta, corporis custodibus, satellitibus, ducibus: tum auri tanta vi, ad hoc populis qui te adorabant: præterea Babylone, Bactris, immanibus illis beluis, dignitate, gloria: deinde quòd eminebas conspicuus, dum vectareris, dum amiculò candido caput haberes reuinctum, dum purpura circumamictus esses. nunquid hæc te discruciãt, quoties recursant animo? Quid lacrymaris stulte? ánnon id te sapiens ille docuit Aristoteles, ne res eas quæ à fortuna proficiscantur, stabiles ac firmas existimares? A.L. Sapiens ille, quum sit assentatorum omnium perditissimus? Sine me solum Aristotelis facta scire, quàm multa à me petierit, quæ mihi scripserit, deinde quẽadmodum abusus sit mea illa ambitione, qua cupiebam eruditione cæteris præstare, cùm mihi palparétur interim, ac prædicaret me, nunc ob formam, tanquam & ipsa summi boni pars quædam esset, núc ob res gestas atque opes. nam has quoque in bonorum numero collocandas esse censebat, ne sibi vitio verteretur quòd eas acciperet. Planè præstigiosus vir ille quidem erat ac fraudulentus, ô Diogenes: [illegible]nquam illud fructus scilicet ex illius sapientia fero, quòd núc perinde quasi summis de bonis excrucior, ob ista quę tu paulo antè cõmemorasti. D. At scin' quid facies? ostendam tibi molestiæ istius remedium. Quandoquidem in his locis veratrum non prouenit, fac vt Lethęi fluminis aquam auidis faucibus attrahens bibas, iterúmq; ac sæpius bibas. atque eo pacto desines

de bonis Aristotelicis discruciari. Verumenim Clitum etiam illum & Callisthenem video, cúmque his alios complures raptim huc sese ferentes, quò te discerpant, pœnásque sumant ob ea quæ quõdam in illos commisisti. Quare fac in alteram hanc ripam te conferas, & crebrius, vt dixi, bibas.

DIALOGVS ALEXANDRI ET PHILIPPI.

Ottomaro Luscinio interprete.

NON igitur inficiaberis Alexander, ex me prognatum te esse filium. nam ad Iouem Ammonem genus paternum referens, mortem non obiisses. AL. Neque verò nescius eram, pater, Philippi Amyntæ me esse filium: sed quia ad res gerendas sic mihi visum erat conducere, commento hoc vsus sum vaticinii. PH. Quid ais? conducibile id tibi visum, vt vatibus impostoribus fallendum te exponeres? ALE. Non isthuc: sed barbaros in mei admirationem tractos, facilius hoc prętextu nostro subdidimus imperio: cùm nemo vnus viribus nostris hactenus restiterit, quippe hac sola opinione ducti, quòd aduersus deum sibi esset præliandum. PH. Quos tu igitur tanto conatu dignos vsquam vicisti, qui cum timidis illis, arculis, peltariis, ac gerris vimineis pugnare solitis, semper cõgressus es? Atqui Græcos armis domare, Bœotios, Phocenses, Athenienses, & id genus alios, operis fuerat strenui atque magnifici. Arcadum insuper sustinere armaturam, equitatũ Thessalum, Eleorum iaculatores, Mantineos peltis instructos, aut cum Thracibus, Illyricis, Pæonibúsve manum conferere, operosum profectò atque arduũ id fuisset in primis. Cæterùm Medos, Persas & Chaldæos, delicatos ac plurimo auro cõspicuos, nõn satis cõpertum habeo, quónam modo ante te, duce Clearcho mille viri bello adorti expugnarint, fœdè in fugam actos antequã ad manus ventum fuisset. AL. At verò Scythæ, pater,

& Indici elephantes, res sunt non vsqueadeo abiectæ & contemptibiles: & tamen neque concitatis inter ipsos intestinis odiis, neque per proditionem mihi venundari passus sum victoriam. Sed neque peieraui vnquam, aut per nugas à pollicito recessi, fidémque solui victoriæ gratia. Adde quòd & Græcos alios sine sanguine in deditionem accepi: Thebanos autem fortassis ipse audisti quomodo aggressus fuerim. PH. Noui hæc omnia ex Clito, quem tu inter epulas, eo quòd nomen meum celebraret, & meas res gestas cum tuis cõferre auderet, traiecto per corpus telo tum iugularas. Tu verò & Macedonicam chlamydem abiiciẽs, candyn Persicum amictum recepisti (vt aiunt) & tiaram rectam. Vt ne interim commemorẽ quòd à Macedonibus, virisvtique liberis, adorari debere te in animum induxeris: & (quod maximè omnium erat ridiculum) hominum abs te victorũ mores imitatus sis. Tempero mihi ne memorẽ alia quæ turpiter admiseris, in leonum claustra inclusis viris doctis, & nuptiis talibus peractis: quódque Hephæstionẽ plus quàm esset satis amaris. Vnum est quod solum laudo abs te gestum, in Darii vxore videlicet, fórma præstante, quia ab illius cõplexu abstinueris, & genitricis illius atque filiarum, ne vim paterentur, curam susceperis. Regiũ certè id opus extitit, quod tum factitasse te accepimus. AL. Quomodo autẽ tibi non probatur, pater, quòd in Oxydracis, gente Indica, lubẽs me in periculum cõiecerim, atque acceptis plurimis vulneribus, muros primus omnium transilierim? PH. Nõ probo, Alexãder: neque id, quia pulchrum esse negẽ, vulnerari quandoque imperatorẽ, & in subeundis periculis prætentare viam: sed quia ex re tua isthuc erat minimé. Siquidem pro deo habitus, quos, oro, risus præbebas spectatoribus, quando post acceptum vulnus, ab exercitu magno tumultu direptus, mœrens ac eiulans sanguine fluitabas? Adde quòd Iupiter Ammon, tanquam præstigiator quispiã, & vanus propheta, reus mẽdacii palàm tum arguebatur. Non enim video qualiter risum contineat qui Iouis filium viderit animum deiicere, & in

desperatione rerum efflagitare medicorum auxilia? Denique quum iam tandem mortem obieris, quem credas obsecro esse qui confictã illam adoptionẽ qua Iouis dictus es filius, non carpat maledictis? Potissimum vbi dei istius cadauer porrectum iacere, turgidum sanè, & iuxta aliorum corporum morem contractu suo omnia labefactans, aspexerit. Cæterùm quod ais Alexander, tibi fuisse conducibile, quò facilius rerum potireris, id profectò multum tibi gloriæ ex bene etiam ac strenuè gestis eripuit. Nam quanquam insigniter multa, tamen diis longè inferiora agere visus, vacillare ob hoc iudicatus es, & tota ratione deficere. A. Haudquaquam de me isthuc sentiunt mortales: sed cum Hercule me & Baccho conferunt, veluti æmulum, paríque cum illis gloria certantem. Nam & Aornum, à neutro etiam illorum armis subactam, ego facilè cepi. P H. Etiamdum videris ista vt Ammonis filius dicere: quando nec Baccho quidẽ cedis aut Herculi. Sed nec erubescere nosti Alexãder, solitámve dediscere arrogãtiam, teipsum deinde noscere, vel iam tandem sapere, etiamsi serius, vbi fato occubueris?

DIALOGVS
ANTILOCHI ET ACHILLIS.

Ottomaro Luscinio interprete.

QVAE NAM sunt illa, Achilles, quæ tu Vlyssi iã primùm commemorando in mortem executus es, vt minimè generosa, ac Chirone atque Phœnice, quibus tu aliquando vsus es præceptoribus, parũ digna? Audiui enim magis ex re tua futurum tibi videri si vilis agricolæ munus obiens, inopi, cui nec victus suppetat, loces operam, quàm vt omnibus vita functis domineris. Quę si rudis quidã plebeius, ex media Phrygia ortus, atque immodicus insuper etiã vitæ affectator diceret, ferendum fortè id esset, atque condonan-

dum nonnihil rusticitati : verùm ex Peleo prognatum, & ex omni heroum numero periculorum contemptorem acerrimum, in tam abiectam & humilem de seipso descendere opinionem, fœdum sanè atque pudendum in primis : denique iis quæ in vita strenuè gesseris, equidem haud scio quomodo ista conueniãt. Nam quũ in Phthia regnare tibi ad senectam vsque licuisset, citra gloriam tamen, tu glorioſam oppetere mortem maluisti quàm potiri regno. AC. At ô Nestoris fili, nondum etiam tum feceram rerum earum periculum: & quid cui prçferrem ignorans, gloriolam hanc infelicem præponebã vitæ. Atqui serò iam tandem intelligo quàm egerim imprudẽter. Apud viuos enim reperies fortè qui res bene gestas celebrent literarum monumentis: sed hîc apud manes non video quàm frugiferum opus effecerim, vbi vnus est honos omnium. Sed neque vires iam assunt corporis, Antiloche, aut forma: intercidérũt omnia, pari rerum statu visuntur omnia, nullum sapientiæ aut alterius rei discrimen est. Adde quòd nulli iam ex Troianorum mortuis formidabilis sum, nemini Græcorũ venerãdus: prorsus omnium de mortuis par existimatio est, siue boni fuerint siue improbi. Hæc sunt quæ me angunt & miserè sollicitãt, & ob quæ doleo, quòd non potius loco operas & viuo. ANT. At verò, Achilles, quid agat quispiã? quãdo sic natura comparatũ est vt omnes prorsum cogantur semel vitã relinquere: quæ lex cùm in vniuersũ iã obtinuerit, nec abrogari vllo modo queat, patiẽter hãc feras oportet. Cæterùm aspice nos, quotquot penes te sumus. deniq; & Vlysses quoque post pusillum aduenier. Vnde solatium tibi meritò afferet societas: id quod & aliis in rebus plerunque vsu venire solet. Non enim solus videris in hæc mala coniectus. En tibi Herculem, Meleagrum, & alios pleroſque, qui non parum multos in admirationem traxêre: qui quidem (ni fallor) haudquaquã in vitam videntur redituri, siquis eos ad inopes & victus indigos mittat, vt illis pro mercede seruiãt. AC. Sociorum hæc quidem admonitio est: verùm haud scio quo pacto eorum quæ in vita aguntur memoria

impendiò me excruciat. Arbitror autem & vestrûm vnumquenque ita affici, etiamsi non palàm confiteamini: nequiores sanè in eo quòd tacitè huiuscemodi per quietem toleratis. ANT. Non equidem, Achilles: sed longè tibi præstamus: quippe qui intelligimus quàm sit inutile, de iis rebus verba facere. Silere enim & æquo animo sustinere omnia quæ accidunt, datum nobis est: ne tibi affectu isto similes, ipsi quoque ridiculi omnibus meritò videamur.

DIALOGVS

DIOGENIS ET HERCVLIS.

P. Virunio interprete.

NVNQVID Hercules hic est? Haud quisquam meherculè alius arcus, clava, pellis leonina, magnitudo ipsa, totus denique Hercules est. Igitur è vita decessit, qui Iouis erat filius? Dic quæso ô victoriose, mortuúsne es? Ego enim cùm terræ superessem, tibi haud secus quàm deo sacrificaui. HER C. Rectè quippe sacrificasti. Hercules enim ipse in cœlo vnà cum diis immortalibus consistit, Heben apud se habens cruribus formosissimam: ego verò qui te alloquor, eius sum vmbra. DIOG. Quidnam dicis, amabo? vmbra ipsius dei? fieri enim potest, altera eundē ex parte deum esse, altera vita decessisse? HER. Vtique. ille enim nequaquam mortuus est, sed ego duntaxat imago ipsius sum. D. Intelligo rem. Te virum pro viro Plutoni pro se dedit, & tu nunc pro illo mortuus es. HER. Sic res se habet. D. Quo pacto igitur, callidissimus cùm sit Æacus, te nequaquā illum esse non nouit, sed admisit tanquam supposititiū Herculem? HER. Quoniam ille ipse esse videor. D. Vera autumas: nam ita persimilis es vt si ille ipse sis. Caueas igitur ne cōtra sit: vt tu quidē Hercules existas, imago verò apud deos immortales Heben in vxorem duxerit. HER. Audax nimiū es atque loquax: & nisi à scommatibus quæ in me iacis, abstinueris, senties

quamprimùm qualis dei imago sim. arcus enim nudus est atque paratus. D. Cur autem de cætero te timeam, quum semel mortuus sis? Sed per tuum Herculem dic quæso, dum ille viuebat, eráne vnà cum ipso, & tunc imago existens? an vnus quidem eratis in vita: posteaquam autem è vita decessistis, separati, ille quidem ad deos immortales auolauit, tu verò vmbra, vt dignum videtur, ad inferos aduenisti? HER. Etsi fas equidem foret nequaquam respondere viro sophisticè percunctanti, attamẽ aures quoque ad hoc porrigas. Quicquid enim Amphitryonis in Hercule erat, idipsum morte affectum est, quod nempe ego sum (vt dixi) totum: quod autem ex Ioue erat, cum diis immortalibus conuersatur. D. Perspicuè nunc intelligo. autumas enim eadem vice Alcmenam duos peperisse Hercules: vnum quidem, ex Amphitryone, alterum verò, ex summo Ioue. ex quo factum est vt gemini vnius matris vtero lateretis. HER. Nequaquam, ô insane, idem profectò ipsi eramus ambo. D. Neque adhuc ad intelligendũ id facile est, duos Hercules in vnum esse cõpositos. nisi quis diceret vos, tanquam Hippocentaurum, in vnum fuisse copulatos, hominem videlicet & deum. HER. Annon & homines eodem pacto ex duobus componi tibi videntur, animo videlicet & corpore? Vnde quid prohibet, animum quidem ipsum ex summo Ioue natum adesse cœlo, me verò mortalem ad inferos venisse? D. Vtique eleganter hæc disseruisses, ô optime Amphitryoniade, si corpus hac tempestate esses, sed incorporea es imago: itaque periculum est, te triplicem iam feciſſe Herculem. HER. Quónam modo triplicem? D. Hoc quidem modo. nam si vnus in cœlo existit, tu verò apud nos imago, corpus autem in OEta, iam in puluerem versum, hæc tria iam sunt. Animaduertas igitur velim, quem tertium corpori esse intelligas patrẽ. H. Audax es, atque sophista. sed quod nomẽ tibi est? D. Diogenis Sinopei imago: ipse autẽ, per Ioue, minimè cum diis immortalibus, sed cum mortuorum optimis conuersor, Homerum atque huiuscemodi fabulas deridens.

DIALOGVS MENIPPI ET TANTALI.

Erasmo Roterodamo interprete.

QVID eiulas ô Tantale? aut quid tuam deploras fortunam, stagno imminens? TANT. Quoniam siti enecor, Menippe. MEN. Vsqueadeo piger es atque iners, vt non vel pronus incumbēs bibere noris, vel caua vola hauriens? TANT. Nihil profecero si procumbam: refugit enim aqua simulatque me propius admoueri senserit. quòd siquando hausero, atque coner applicare, priùs effluit quàm summa rigem labia: atque inter digitos effluens aqua, haud scio quomodo rursus manum meam aridam relinquit. MEN. Prodigiosum quiddā de te narras Tantale. verùm dic mihi isthuc ipsum, Quorsum opus est bibere quum corpore careas? nam illud quod esurire poterat aut sitire, in Lydia sepultum est. Cæterùm tu quum sis animus, quînam posthac aut sitire queas aut bibere? TAN. Atqui hoc ipsum supplicii genus est, vt anima, perinde quasi corpus sit, ita sitiat. MEN. Age, hoc ita habere credamus, quandoquidem affirmas te siti puniri. At quid hinc acerbi tibi poterit accidere? num metuis ne potus inopia moriâre? At equidem haud video alteros inferos, siquis hos relinquat, neque locum alium in quem morte demigret quispiam. TAN. Rectè tu quidem dicis: verùm hoc ipsum supplicii genus est, sitire quum nihil sit opus. MEN. Desipis Tantale, & (vti verum tibi fatear) non alio potu videris egere quàm veratro mero. nam diuersum quiddam pateris iis quos canes rabiosi momorderint, vtqui non aquam, quemadmodum illi, sed sitim horreas. TAN. Ne veratrum quidem recusarim bibere, Menippe, si liceat modó. MEN. Bono es animo Tantale, certum habens nunquam fore vt vel tu vel reliquorum manium quispiam bibat. nec enim fieri potest. quanquam non omnibus quemadmodum tibi, pœna adiudicata est, vt sitiant, aqua illos non expectante.

DIALOGVS MENIPPI ET MERCVRII.

Erasmo Roterodamo interprete.

AT VBINAM formosi illi sunt, ac formosæ, Mercuri? ducito me docetóque, vtpote recens huc profectum hospitem. MER. Haud mihi licet per otium, Menippe: quin tu isthuc ipso è loco dextrorsum oculos deflecte. illic & Hyacinthus est, & Narcissus ille, & Nireus, & Achilles, & Tyro, & Helena, & Leda: breuiter quicquid est veterum formarum. MEN. Equidem præter ossa nihil video, caluariásque carnibus renudatas: inter quæ omnia nihil sit omnino discriminis. MER. Atqui hæc sunt quæ poetæ cuncti mirantur ac celebrant, ossa scilicet quæ tu videris contemnere. MEN. At Helenam saltem mihi commonstra. nam ipse quidem haud queam dignoscere. MER. Hæc videlicet caluaria, Helena est. MEN. Et huius scilicet ossis gratia mille naues ex vniuersa Græcia acto delectu sunt impletæ? tátáque tum Græcorum tum barbarorum multitudo conflixit, tot vrbes sunt euersæ? MER. Cæterùm Menippe non vidisti mulierem hanc viuam: quòd si vidisses, forsan diceres tu quoque, vitio dãdum non esse, *Pro tali muliere diu tolerare labores.* Alioqui siquis flores etiam arefactos marcidósque contempletur, posteaquã coloris decus abiecerint, deformes nimirum videantur: At iidem donec florent colorémque obtinent, sunt specioßissimi. MEN. Proinde illud iam demiror Mercuri, si Græci non intellexerunt sese pro re vsqueadeo momentanea, quęque tam facilè emarcesceret, elaborare. MER. Haud mihi vacat tecum philosophari: quare delecto loco vbicunque velis, prosterne temet ac recumbe: mihi iam aliæ sunt traducendæ vmbræ.

DIALOGVS

AEACI, PROTESILAI, MENELAI, AC PARIDIS.

Iacobo Micyllo interprete.

QVAMOBREM Protesilae in Helenã irruens, strangulas illam? PR. Quia huius causa, Æace, imperfecta quidem domo relicta, & vidua vxore quam nuper duxi, reddita, mortuus sum. AE. Accusa igitur Menelaum, qui vos omnes pro tali coniuge recuperanda contra Troiam duxit. MEN. Nequaquam me: sed multo iustius Paridem, qui hospiti mihi vxorem contra omne ius eripuit. Hic enim non modò abs te, verùm ab omnibus tũ Grecis tũ barbaris meritò strangulari debebat, vt qui tam multis mortis causa extiterit. PR. Melius hoc. Proinde malè nominate Pari, nunquam te dimittam è manibus. PA. Iniuriam adeónum facis Protesilae, ídque eo magis quòd eandem tecum artem exerceo. Nam & amori etiam deditus ipse sum, & ab eodem deo quasi vinctus teneor. Nosti autem quòd quædã sunt quæ inuitis nobis geruntur, & nescio quis deus nos ducit quocunque ipsi placet, atque impossibile est illi repugnare. PR. Rectè dicis. Vtinã igitur Cupidinem ipsum hîc cõprehendere mihi liceat. AE. At ego etiã pro Cupidine tibi respõdebo quæ iusta videntur. Sic enim ille dicet: sese quidẽ Paridi fuisse fortassis causam amãdi, sed mortis causam tibi fuisse neminẽ aliũ quàm teipsum, Protesilae, qui clàm vxore nuper ducta, postquã appropinquabatis Troadi, ita omni cõtempto periculo, & velut desperatus ante reliquos omnes in littus exiliisti, gloriæ nimirum cupidus, propter quam & primus in egressu nauiũ occisus fuisti. P. Proinde & ego pro meipso tibi, Æace, respondebo multo iustiora quàm tu. Neque enim ego mihi horum causa fui, sed fatum, & quòd iam inde ab initio ita prædestinatum fuerat. AE. Probè. quid ergo istos accusas?

DIALOGVS MENIPPI ET CERBERI.

Eodem Eraſmo interprete.

HEVS Cerbere (quandoquidem mihi tecum cognatio quædam intercedit, cùm & ipſe ſim canis) dic mihi per Stygiam paludem, quomodo ſeſe habebat Socrates, cùm huc accederet? Veriſimile eſt autẽ te, deus cùm ſis, non latrare modò, verùm etiam humano more loqui, ſiquando velis. C. Quum procul adhuc abeſſet, Menippe, viſus eſt conſtanti atque interrito adire vultu, perinde quaſi mortem nihil omnino formidaret, tanquam hoc ipſum vellet iis qui procul à ſpecus ingreſſu ſtabant, oſtendere: verùm ſimulatque deſpexit in hiatum, vidítque profundum atque atrum antri receſſum, ſimúlque ego cunctãtem etiam illum aconito mordens, pede correptum detraherem, infantium ritu eiulabat, ſuóſque deplorabat liberos, nihílque non faciebat, in omnem ſpeciem ſeſe conuertens. MEN. Num igitur fucatè ſapiens erat ille, neque verè mortem contemnebat? CER. Haud veré. cæterùm vbi vidit id eſſe neceſſe, audaciã quandam præ ſe ferebat, quaſi verò volens id eſſet paſſurus quod alioqui volenti nolenti tamen omnino fuerat ferendum: videlicet quò ſpectatoribus eſſet miraculo. Equidem illud in totũ de viris iſtiuſmodi verè poſſim dicere, Ad fauces vſque ſpecus intrepidi fũt ac fortes: porrò intus cùm ſunt, nihil mollius neque fractius. MEN. Cæterùm ego quónam animo tibi viſus ſum ſubiiſſe ſpecum? CER. Vnus mortalium, Menippe, ſic mihi viſus es ſubire vt tuo dignum erat genere: & prior te Diogenes: propterea quòd neutiquam adacti ſubieritis, aut intruſi: verùm tum vltronei, tum ridentes, atque omnibus plorare renuntiantes.

DIALOGVS CHARONTIS, ET MENIPPI, ET MERCVRII.

Erasmo Roterodamo interprete.

REDDE naulum sceleste. MEN. Vociferare, si quidem isthuc tibi voluptati est Charon. CH. Redde, inquâ, quod pro traiectione debes. MEN. Haud quaquam auferre queas ab eo qui non habeat. CH. An est quispiam qui ne obolum quidem habeat? MEN. Sítne alius quispiam præterea, equidem ignoro: ipse certè non habeo. CH. Atqui præfocabo te, per Ditem, impurissime, ni reddas. MEN. At ego illo baculo tibi comminuam caput. CH. Num ergo te tam lõgo traiectu gratis transuexero? MEN. Mercurius meo nomine tibi reddat, vt qui me tibi tradiderit. MER. Bellè mecum agatur per Iouem, si quidem futurum est vt etiã defunctorũ nomine persoluã. CH. Haud omittam te. MEN. Quin igitur vel huius gratia perge, vt facis, nauim trahere. quanquam quod non habeo, quínam auferas? CHA. At tu nesciebas quid tibi fuerit adportandum? MEN. Sciebam quidem, verùm non erat. Quid igitur? num ea gratia erat mihi semper in vita manendum? CHA. Solus ergo gloriaberis te gratis fuisse transuectum? MEN. Haud gratis, ô præclare: si quidem & sentinã exhausi, & remum arripui, & vectorum omnium vnus non eiulaui. CH. Ista nihil ad naulum: obolum reddas oportet. neque enim fas est secus fieri. MEN. Proinde tu me rursum in vitam reuehe. CH. Bellè dicis, nimirum vt verbera etiam ab Æaco mihi lucrifaciam. MEN. Ergo molestus ne sis. CH. Ostende quid habeas in pera. MEN. Lupinum, si velis, & Hecatæ cœnam. CH. Vnde nobis hunc canem adduxisti, Mercuri? tum qualia garriebat inter nauigandum! vectores omnes irridens, ac dicteriis incessens, vnúsque cantillans, illis plorantibus. MERC. An

ignoras

ignoras Charon, quem virum transuexeris? planè liberum, cuique nihil omnino curæ sit. Hic est Menippus. CH. Atqui si vnquam posthac te recepero. M. Si receperis? ô præclare. ne possis quidem iterum recipere.

DIALOGVS

PROTESILAI ET PLVTONIS.

Eodem Micyllo interprete.

O DOMINE, ô rex, ô noster Iupiter, & tu Cereris filia, ne despicite preces amatorias. PL. Tu verò quid precaris à nobis? aut quis denique es? PRO. Equidem Protesilaus sum, filius Iphicli, patria Phylacensis, qui cum reliquis Græcis in expeditione ad Troiam profectus, ac primus omnium contra Ilium pugnando occisus sum. Precor autẽ vt dimissus hinc, modicum temporis in vitam redire denuo permittar. PL. Hunc amorem, Protesilae, omnes mortui amãt: sed nullus tamen ipsorum potitur eo. PRO. At non vitam, ô Pluto, tantopere amo, verùm equidem vxorem quam nuper ductam domi reliqui, atque in bellum nauigando profectus sum: deinde infelix in egressu nauium ab Hectore occisus sum. Amor itaque iste vxoris nõ mediocriter me, ô domine, enecat; volóque, si vel paululum ab ipsa conspectus fuero, rursum huc descendere. PL. Non bibisti, Protesilae, aquam Lethæam? PRO. Bibi equidem, sed hæc res prævaluit pondere. PL. Igitur expecta. aduenient enim & illa quandoque, neque nunc opus quicquam erit iterum ascendere te. PR. Sed moram hanc ferre nequeo. Amasti autem tu quoque aliquando, ac nosti qualis res amor sit. PL. Et quid adeo iuuabit te vnum diem reuiuiscere, deinde autem paulo pòst eadem hæc lugere? PR. Spero me etiam illam adducturum esse, vt huc ad vos sequatur me. quare pro vno mortuo paulo pòst duos recipies. PL. Haud fas,

est ista fieri: neque etiam simile vnquam factum est. PR. At ego in memoriam tibi reuocabo, Pluto. nam Orpheo ob ipsam hanc causam Eurydicen vxorem reddidistis, & cognatā meam Alcestin emisistis, Herculi gratificantes. P. Optaris autem cum ista nuda atque deformi caluaria, formosæ illi sponsæ tuæ in conspectum venire? Quo pacto autem illa etiam aspiciet te, quæ ne dignoscere quidem amplius te poterit? Terrebitur enim, sat scio, atque aufugiet: túque frustra tantum iter exantlaueris. PROS. Proinde mi vir, tu isti quoque rei medicinam aliquam adhibe: ac Mercurium iube, vt postquam ad lucem peruenerit Protesilaus, contactum virga, mox in adolescentē formosum conuertat illum, qualis videlicet antea fuit cùm ex sponsæ thalamo prodiret. P. Quoniā, Proserpina, & tibi hoc videtur, age perductum hunc iterum ad superos, Mercuri, sponsum facito. Tu verò memineris non amplius quàm vnum diem tibi permissum esse.

DIALOGVS
DIOGENIS ET MAVSOLI,
Eodem Erasmo interprete.

OHE TV Car, quare tandem insolens es, tibíque places, ac digum te credis qui vnus nobis omnibus anteponāre? M. Primùm regni nomine, ô tu Sinopensis, quippe qui Carię imperauerim vniuersæ, prę-terea Lydiæ quoque gentibus aliquot: tum autem & insulas nonnullas subegerim, Miletum vsque peruenerim, plerisque Ioniæ partibus vastatis. ad hæc formosus eram ac procerus, ac bellicis in rebus prævalidus. postremò (quod est omnium maximum) in Halicarnasso monumentum erectum habeo singulari magnitudine, quantum videlicet defunctorum alius nemo possidet, neque pari etiam pulchritudine conditum, viris scilicet atque equis pulcherrimo è saxo ad viuam formam absolutissimo artificio expressis, adeo vt vel phanū aliquod simile haud facilè quis inueniat. Num iniuria tibi videor has ob res mihi pla-

cere atque efferri? D. Num ob imperium ais, ob formam, atque ob sepulcri molem? MA. Per Iouẽ ob hæc, inquã. D. Atqui ô formose Mausole, neque vires iam illæ neque forma tibi iam adest, adeo vt siquẽ arbitrum de formæ præcellentia delegerimus, haud quaquã dicere potis sit quamobrẽ tua caluaria meæ sit anteferenda. siquidem vtraque pariter tum calua tum nuda, vtrique dentes pariter ostẽdimus, pariter oculis orbati sumus; pariter naribus simis ac sursum hiantibus deformati. Cæterùm sepulcrum ac saxa illa pretiosa, Halicarnasseis forsitan iactare licebit, & hospitibus gloriæ causa ostentare, tanquam qui magnificam quandam apud se structuram habeant: verùm quid hinc cõmoditatis ad te redeat, vir egregie, nequaquam video. nisi forsan illud commodum vocas, quòd plus oneris atque nos sustines, sub tam ingentibus saxis pressus ac laborans. MAV. Itáne nihil illa mihi conducunt omnia? planéque pares erunt Mausolus ac Diogenes? DI. Imò haud pares, inquã, vir clarissime. nam Mausolus discruciabitur quoties earum rerum in mentem veniet, quibus in vita florere cõsueuit: at Diogenes interim eum ridebit. Atque ille quidem de suo illo monumento quod est in Halicarnasso, memorabit, ab vxore Artemisia atque sorore parato: cõtrà Diogenes ne id quidẽ suo de corpore nouit, nunquid habeat sepulcrũ: (neque enim illi res ea curę est) verùm apud viros excellẽtissimos sui memoriam famámque reliquit, vt qui vitam peregerit viro dignam, tuo monumento, Carum abiectissime, celsiorem ac tutiore in loco substructam.

DIALOGVS
NIREI, THERSITAE, ET MENIPPI.

Eodem Erasmo interprete.

ECCE denique, vel Menippus hic iudex erit, vter nostrũm sit formosior. Dic Menippe, ánnon tibi videor forma præstantior? MEN. Imò quinam

sitis priùs arbitror indicãdum. nam hoc, opinor, scitu est opus. NI. Nireus ac Thersites. ME. Vter Nireus, vter Thersites? nondum enim vel hoc satis liquet. TH. Iam vnum hoc vinco, quòd tibi sum similis: neque tantopere me præcellis, quantopere te cæcus ille Homerus extulit, vnum omnium formosissimum appellans: quin ego fastigiato vertice, rarisque & impexis capillis ille, nihilo te inferior visus sum arbitro. Iam verò tempus est vti pronũties Menippe, vtrum altero formosiorem existimes. NI. Mirum ni me, Aglaia Charopéque prognatum, *qui vir pulcherrimus vnus omnibus è Graiis Priameia ad Pergama veni.* ME. Atqui non item sub terrã, opinor, pulcherrimus venisti: quippe qui reliquis quidem ossibus aliis appareas assimilis, porro caluaria hoc vno insigni à Thersitæ caluaria dignosci possit, quòd tua delicata est ac mollicula: quãdoquidem isthuc habes effœminatum, ac neutiquam viro decorum. NI. Attamen Homerum percontare, qua specie tum fuerim cùm inter Græcorum copias militarem. ME. Tu quidem somnia mihi narras: at ego ea specto quę video, quæque tibi adsunt in præsentia. cæterùm ista norunt qui id temporis viuebant. NI. Quid igitur tandem? ánnon ego formosior, Menippe? ME. Neque tu neque quisquam alius formosus hoc loco: siquidem apud inferos æqualitas est, paréque sunt omnes. TH. Mihi quidem vel hoc sat est.

DIALOGVS
MENIPPI ET CHIRONIS.

Eodem Micyllo interprete.

EQVIDEM, inaudiui, Chiron, te, deus cùm esses, tamen optasse mortem. CH. Vera ista audisti, ô Menippe: planèq; mortuus sum, sicuti vides, cùm mihi licuerit immortalem esse. ME. At quænam te mortis cupido tenebat, rei videlicet quam vulgus ho-

minum horreat? CH. Dicam apud te, virum neutiquam stultum atque imperitum. Iam mihi desierat esse iucundum immortalitate frui. MEN. Quid? an iniucundum erat te viuere, lucémque tueri? CH. Erat, inquam, Menippe. nam quod iucundum vocant, id ego neutiquam simplex, sed varium quiddam esse arbitror. Verùm quum ego semper viuerem, atque iisdem perpetuò rebus vterer, sole, luce, cibo, tum horæ eædem recurrerent, reliqua item omnia quæcunque contingunt in vita, reciproco quodam orbe redirent, atque aliis alia per vices succederent: satietas videlicet eorũ me cepit. Neque enim in eo voluptas est sita, si perpetuò fruaris iisdem, sed omnino in permutando posita est. MEN. Probè loqueris Chiron. cæterum hæc quæ apud inferos agitur vita, quinam tibi procedit, posteaquã ad hanc tanquam ad potiorem te cotulisti? CH. Haud insuauiter, Menippe; siquidem æqualitas ipsa quiddam habet admodum populare. Nihil autem interest, vtrum in luce quis agat, an in tenebris. præterea neque sitiendum est nobis quemadmodum apud superos, neque esuriẽdum: sed eiusmodi rerum omnium egentia vacamus. MEN. Vide Chiron ne temet ipse inuoluas, néve eodem tibi recidat oratio. CH. Quamobrem istuc ais? MEN. Nempe si illud tibi fastidio fuit, quòd in vita semper iisdem similibúsque rebus vtendum erat, cùm hic itidem similia sint omnia, eundem ad modum parient fastidium, ac deintegro tibi quærenda erit vitæ commutatio, atque hinc quopiam aliam in vitam demigrandum: id quod arbitror fieri non posse. CH. Quid igitur faciendum, Menippe? MEN. Illud nimirum, vt sapiens cùm sis, quemadmodum opinor, & vulgò prædicant, præsentibus rebus sis contentus, bonique consulas quod adest, neque quicquam in his esse putes quod ferri non queat.

DIALOGVS AGAMEMNONIS ET AIACIS.

Eodem Micyllo interprete.

SI tu dum furore correptus fuisti, Aiax, teipsum interfeciſti, nos autem cunctos etiam membris, vt putabas, detruncatis, deformasti, quid quæso Vlyssem accusas? Ac paulo antè neque aspicere ipsum voluisti, cùm venisset huc vates consulturus, neque alloqui dignatus es virum commilitonem ac socium, sed superbè admodum ac grandi incedens gressu præteriisti. A. Meritò, Agamemnon. ille enim mihi furoris huius autor extitit, vt qui solus mecum pro armis iudicio contendere ausus fuerit. A G. An verò dignum censebas te, qui absque aduersario, atque absque puluere, vt dicitur, superares omnes? A. Quidni in tali vtique causa? Nam armatura ea cognationis quodam iure ad me pertinebat, cùm fratris mei patruelis certè fuerit. Deinde vos cæteri, qui multo quàm ille præstantiores eratis, detrectastis certamen, & cessistis mihi arma: iste autem Laertæ filius, quem ego nō semel in summo periculo seruaui, cùm iam à Troianis propè conciderctur, melior esse me voluit, ac dignior qui armis illis potiretur. A G. Accusa igitur, ô generose, Thetim, quæ cùm tibi debuisset armorum successionem ac hæreditatem, vtpote cognato, tradere, in medium allata illa posuit. A. Haudquaquā, sed Vlyssem, vt qui solus sese mihi opposuerit. A G. Ignoscēdum, Aiax, est, si homo cùm esset, appetiuit gloriā, rem dulcissimam, cuius gratia etiam nostrūm quilibet obire pericula sustinet: præcipuè quando & vicit te postea, & hoc Troianis ipsis iudicibus. A. Noui ego quæ me damnarit: sed fas non est de diis aliquid dicere. Vlyssem igitur aliud quàm odisse nō possum, Agamemnon, non si ipsa mihi Minerua hoc imperet.

DIALOGVS

MINOIS ET SOSTRATI.

Eodem Mycyllo interprete.

PRAEDO hic quidem Sostratus in Pyriphlegethontem præcipitetur, sacrilegus autẽ ille à Chimæra discerpatur: tyrannus verò iste, Mercuri, iuxta Tityum in longum extentus, arrodendum & ipse hepar præbeat vulturibus. Vos autem boni ac probi abite quàm celeriter in campũ Elysium, insulásq; beatorũ habitate, pro iis quæ rectè ac iustè in vita fecistis. S O. Audi ô Minos, num tibi iusta dicere videar. M I. An ego denuo nunc audiam? ánnon conuictus es Sostrate, quòd & malus fueris, & tam multos occideris? S O. Conuictus quidem fui, sed vide num iustè ob id supplicio afficiar. M I. Atque admodum: si modò id iustum est, pro merito quenque suo pœnam dependere. S. Attamen respondẽ mihi ô Minos. breue enim quiddam interrogabo te. M. Dic: sed ne prolixè modò, quò deinceps & cæteros diiudicare possimus. S. Quæcunque in vita egi, vtrum volens ea feci, an ita à Parcis agglomeratum mihi fuit? M I. A Parca scilicet. S. Proinde & boni pariter omnes, & nos qui mali videmur, eadem agimus, dum illi obsecundamus. M I. Ita profectò, Clotho videlicet illi parentes, quæ vnicuique iniungit, cùm primùm natus est, quæ agenda ipsi sunt. S. Siquis igitur vi compulsus ab alio, occiderit aliquem, cùm non possit illi contradicere à quo cõpellitur, vt, verbi gratia, si carnifex aut satelles quispiam, alter, iudici parẽdo, alter tyranno, quémnam cædis istius reum ages? M I. Quem aliũ, nisi iudicem aut tyrannum? quoniam neque ipsum gladiũ accusare possumus. subseruit enim hic, tanquã instrumentũ quoddã, animis atque furori accommodatus illius qui primò causã hãc præbuit. S. Rectè sanè, ô Minos. laudo quòd hæc etiã exẽplo quasi quodã auctario locupletas. Siquis autẽ mittẽte hero veniat ipse aurũ vel argẽtũ afferẽs, vtrínã ea gratia habere debet, aut vtri beneficiũ hoc acceptũ referẽdũ est?

MI. Ei qui misit, Sostrate. nam ille qui attulit, ministet tantùm fuit. SO. Vidésne igitur quàm iniusta facis, dum supplicio afficis nos qui ministri tãtùm fuimus eorum quæ Clotho nobis imperauit? & rursum dum honore prosequeris eos qui in alienis bonis veluti dispẽsatores quosdam sese gesserunt? Non enim illud dicere quisquam poterit, quòd cõtradicere, aut imperata detrectare, licitum fuerit in iis quæ cum omni prorsum vi ac necessitate imperata fuêre. MI. Multa, ô Sostrate, & alia videas licet minimè secundum rationem fieri, si diligenter expendas: veruntamen tu ex hac quæstione hoc boni cõsequeris, quandoquidem non prædo solùm, verumetiam sophista quidam esse videris. Solue ipsum, Mercuri, néve deinceps amplius puniatur. Cæterùm illud vide, ne & cæteros manes similia interrogare doceas.

DIONIS CHRYSOSTOMI

ORATIVNCVLAE ALIQVOT.

Thoma Naogeorgo interprete.

DE LEGE.

LEX AVTEM est dux vitæ, & ciuitatum præfectus communis, negotiorúmque iusta regula, iuxta quam quicque dirigere oportet eodem modo: sin minus, prauа erit & curua. Hanc qui obseruant, salui permanent: qui autem transgrediuntur, primùm quidem seipsos perdunt, deinde & aliis sese exemplum & imitamen iniquitatis atque violentiæ exhibent. Quemadmodum inter nauigantes, qui faces tyrrium obseruant, ii maximè salui euadunt portúsque inueniunt: ita qui secundum legem viuunt, tutissimè per vitam transeunt, commodámque sedem nanciscuntur. Iam etenim aliquem consiliario homine vsum pœnituit, at non lege. Tanto autem ciuitatibus vtilior est quàm mœnia, quòd absque mœnibus multæ ciuitates perdurant, absque lege autem nulla ciuitas potest habitari. Non solùm autem conducit mortalibus, verùm etiam diis. Nam mundus semper eandem legem immotam custodit, nihilque sempiternorum hanc transgreditur. Vnde, puto, & regina meritò hominum atque deorum vocata est, violentiá dissoluens, iniuriásque destruens, dementiámque ad modestiam reducens, & malitiam puniens, priuatímque & publicè omnes indigentes commodo afficiens: iniuriam quidem passis succurrens, de aliqua autem re hæsitantibus indicans quid oporteat fieri. Quũ quis enim accidente sibi re quapiam difficili, quærit quid sit vtile, nihil illi opinor opus est aduocare amicos aut cognatos, sed venire ad leges, déque eo scisciari. Atque illæ haud proprium considerantes commodum, peius illi consuluerint, vel ignorantes quid sit opti-

mum, vel propter occupationes quasdã: neque quòd illis huiusmodi curæ non sint, consultores repudiauerint. Nam è diuerso, omnium similiter curam habent, vacántque ad aliorũ negotia. nihílque propriũ aut peculiare illis est. Et tanto quoque deorum diuinationibus vtilior est lex, quanto plures deorum responsa non intellexerunt: cúmque se putarẽt iuxta illa facere, contrarium fecerũt. vnde etiam puto in calamitates inciderunt. A lege autẽ nihil est tortuosum aut ambiguum, sed omnia simpliciter, quæ indigentibus conueniunt, eloquitur. Quúmque sit omnium princeps & domina, absque armis & vi ditionem retinet: sed contrà ipsa vim destruit, atque cum suadela atque spontaneis præsidet. Quum enim antea persuasit & probata est, ita demum lex fit, suámque vim consequitur. Tantum autem habet robur atque potentiam, quòd ipsa est quæ etiam diis fert suppetias. Sacrilegos enim, transgredientésque erga ipsos pietatem, punit. Atque illam quidem nemo potest afficere iniuria. Omnis enim quicunque legem transgreditur, non illam sed seipsum damno afficit. Tantæ autem iustitiæ atque humanitatis plena est, quòd etiã infortunatis vtilior fiat, quàm genere propinqui: & iniuriam passis, fortior quàm suum ipsorum robur: & patribus quàm filii beneuolentior, & pueris quàm parentes, & fratribus quàm fratres. Multi igitur à charissimis iniuria affecti, ad hanc confugiunt. Et tametsi lex nullo à quopiam beneficio affecta sit, omnibus tamen benefaciens, aliis persoluit beneficia, & parentibus à liberis mutuã refert gratiã: atque iis quoque qui priuatim aliquid cui benefecerunt, ab iis qui beneficia acceperunt: denique & iis qui publicè erogauerunt, à ciuitate. Pulcherrimè autem & alia fecit beneficia, coronas & præconia primásque sedes reperiens, quæ præbentibus nullo constant sumptu, accipientibus verò maximo digna pretio existũt. Quãcunque autẽ etiã vilissimã rem voluerit, eam cõfestim magnã pretiosámque facit. Hæc est quæ oleastrũ ita magnum tantóque dignum studio reddidit, atque apia & pinum, viridísque frondis coronam. Hæc est

quæ tria illa verba quibus quisque prædicatur, multis bonis viris pretiosiora effecit quàm vita est. Hęc est quæ conuentus cõgregat, quæ deos honorat, quę virtutem auget. hæc est quæ mare tutum terrámque pacatam facit, Iouis reuera filia, inuictam atque insuperabilem fortitudinẽ habens: tantum omnibus modestia & fide antecellens, vt & mulierum societatem, virginúmque venustatem, atque puerorum ætatis florem ei omnes crediderimus. Præterea si virgo causam habeat, lex ei propter modestiã adest, hæc est adiutrix senectutis, doctrix iuuentutis, paupertatis auxiliatrix, custos diuitiarum. Paci quidem assistit, bello autem aduersatur. Quincti im in hoc ipso plus valet. nam præconem etiam ab inimicissimis missum, hæc saluum cõseruat custodítque, quouis thorace atque scuto fortius, dans illi caduceũ, quod legis symbolum est. Propter hanc, mortuos nemo amplius in hostium habet numero. Qui autem inimicitiarũ contumeliarúmque in illorum corpora specimen edunt, punit notátque ignominia. Tanto autẽ ciuitatibus vtilior est, quàm gubernacula nauib⁹: quòd gubernaculo amisso, nauis non pereat, nisi tempestate comprehendente: ciuitas autem salua esse non potest lege abrogata, etiamsi nihil acerbi extrinsecus accidat. Quemadmodum autem hominum quisque à seo ipsius animo gubernatur saluatúrque, huius autem dissidium insaniam mentisque alienationem adfert: eodem modo si quis auferat legem ex hominum vita, tanquam si (opinor) mentem perdidisset, in perfectã insaniam atque perturbationem redigetur.

DE CONSVETVDINE.

Est autẽ consuetudo, sententia vtentium aliquid communiter. Est & lex non scripta vel gentis vel ciuitatis, & ius voluntarium, & tale quod omnibus placeat. Nullius autem hominis inuentum, sed vitæ atque temporis. Aliæ quidem leges semel approbatæ, robur acceperunt: consuetudo

autem ipsa semper probatur. Et nulla lex ab omnibus facilè iudicatur: (plurium enim opinionibus rata fit) cõsuetudo autem fieri non potest nisi ab omnibus approbata. Atque illa minans cogénsque rata manet: à consuetudinibus autem persuasi, & honesta atque vtilia iudicamus eadem. Quare mihi videtur lex scripta haud absurdè assimilari posse potentiæ tyrannidis (metu enim quæque & cum imperio conficit) cõsuetudo autem regni potius humanitati. Spõte enim idem omnes & absque necessitate censent. Et leges quidem multas ab iis qui tulerunt abrogatas esse nouimus tanquam malas: consuetudinem autem haud facilè quis ostenderit abrogatam. Quinetiam planè facilius est, quamcunque velis tollere legem quàm consuetudinem. Illas enim si deleueris semel, in vna die tolluntur: consuetudo verò ciuitatis, nisi in valde longo tempore solui non potest. Et illæ quidem in tabulis aut columnis custodiuntur, hæ autem singulæ in nostris animis. Tutior autem meliórque talis custodia. Quinetiam scripta lex austera est & immitis: consuetudine verò nihil suauius. Deinde leges ex aliis scisciamur, cõsuetudines autem omnes nouimus. Et illarum quædam non clarè sunt scriptę, & subuertuntur sæpius à rhetorum potentia: consuetudinum autem nihil est ambiguum, neque tortuosum, neque eas superare potest oratio. Tum illarum semper facienda est mentio, si iis velimus immanere: consuetudinum verò non possumus, etiam si velimus, obliuisci, sed huiusmodi sunt naturæ, vt sese semper reuocent in memoriam. In summa autem, leges quis dicat seruorum constituere rempublicam: consuetudines verò contrà, liberorum. Illæ enim corporibus infligunt supplicia, violata autem consuetudine mulcta esse solet pudor. Itaque illæ, malorum, hæc autem bonorum lex est. Nam si omnes essent boni, palàm est scriptis legibus nihil opus esse. Et reges quidem sunt supra leges, multáque præter eas faciunt: consuetudines autem ipsi quoque sequuntur. Tum scriptarũ legum nulla in bellis valet: consuetudines autem seruantur apud omnes, etiamsi ad extremas inimicitias

progrediantur. Quippe ne mortui prohibeantur sepeliri, nusquam scriptum est: nam alioquí circa hoc victores succumbentium parerent mandatis: sed consuetudo est quæ defunctos facit ea humanitate potiri. Similiter quod à præconibus manus abstinent, atque iis solis magna securitas est, quouis ambulēt. Denique ex his qui legem transgrediuntur, nemo quēpiam ostēderit, opinor, manifestè à diis punitum: Lacedæmonii autem postquam transgressi sunt consuetudinem circa caduceatores qui à rege venerant, eósque occiderunt, ab ipso deo puniti sunt.

DE LIBERTATE.

Vos quidem admiramini fortasse, absurdúmque putatis, neque temperati viri, officium, quòd aliquis, omnibus postpositis quibus vulgus studet, & quodā modo cursu suo ferri permissis pecuniis & gloriis atque voluptatibus, neque agricola, neque nauclerus, neque miles, neque militum dux circumambulat, neque etiam sutor, neque faber, neque medicus, neque rhetor existens, neque aliud quid familiare atque cōmune exercens: atque ita absurdè it redítque, astátque vbi sibi nihil est negotii, sed vtcunque fert casus animíque impetus, & curias quidem atque theatra hominúmque congregationes negligit, concionatur autem solus, spectátque non saltantes, neque canentes, neque cæstibus decertantes, neque luctantes, sed ementes atque ambulantes, loquentésque atque pugnantes: atque his omnibus aliquando optimè animū attendit, delectatúrque multo magis quàm pueri in certaminibus ac theatris, non locum præoccupans, neque peruigilans, neque pressus à multitudine: aliquando autem neque audit quenquam, neque videt, neque nosse eos existimat, cōgitans quæ velit, atque faciens absque timore. Ego autem hoc splendidum duco atque beatum, si quis inter seruos liber esse potest, & inter subiectos, sui iuris. Pro qua re multa Lydi cum Phrygibus, multa quoque Phryges cum Lydis bella gesserunt; multa etiam Iones atque Dores,

atque omnia hominum genera. Tam stultus omnes amor cupiditásque propriis viuendi legibus, suíque iuris esse, incesserat, quod tamen nunquam obtinuerunt, neque quisquam illis concessit, neque tum habuêre quum propriis sibi legibus videbantur vti. Viniuersi autẽ de Solonis Draconísque & Numæ & Zaleuci contendunt legibus, vt has vel non has sequantur, quum nemo & inter illos statuerit quæ oporteret. Solonem quidem & ipsum sciuisse aiunt quòd Athenienſibus autor fuerit eorum quæ sibi non probarentur, sed quibus credidisset eos vsuros. Certum est igitur, prauas eum scripsisse leges, si quidẽ scripsit vt prauis placituras. Attamen & ipse iis vtebatur, licet prauæ essent, sibíque non placerent. Proinde manifestum quòd horum nulli suo iure suísque viuebant legibus, neque studuerunt, neque bella gesserunt quò essent liberi. Sed enim copiosam magnámque seruitutem intra mœnia includentes, deinde propugnaculis atque turribus telisque propulsarunt, ne extrinsecus ad ipsos ingrederetur: quemadmodum si quis naui conuulsa fluctúque intus versante custodiret, multúmque haberet negotii, ne desuper incurrat. Sicut igitur Troianos aiunt obsessionem passos, interfectósque pro Helena, quæ apud eos non erat, sed in Ægypto: idem contigit & his qui pro libertate pugnabant atque certabant, quam non habebant. Attamen illi dicebant se omnia pati pro legibus: atque etiam nunc dicunt in his versari causam, quando vel ipsi calamitate pressi historiam conscribunt, aut ab aliis similia audiunt. Legem autem veram atque ratam manifestámque, neque vident, neque viuendi ducem statuunt. Quapropter quemadmodum in meridie lucente sole faces accendunt, torréſque sustollunt, & diuinum quidem lumen eiiciunt, sequuntur autem fumum, modicum quendam ignis fulgorem ostendentem. Lex igitur naturæ amissa est & exoleuit apud vos, ô infelices: tabulas autem & literulas atque columnas custoditis, atque inutiles notas. Et Iouis quidem legem iampridem violastis, ne quis autem illius aut illius transf-

grediatur, consideratis: atque execrationem quam Athenienses circa Solonis leges statuerunt inabrogare volentes, ignoratis propter illius legem magis ratam esse. Prorsus enim necesse est, hanc continentem legem, superiorem esse Athenienſium legibus, nisi quòd in pueros atque genus delinquentium non animaduertit, sicut illic, sed suæ quisque sit infelicitatis causa. Eum ergo qui illam saluam conseruare conatur quantum possit, quantúmque ad se pertineat custodire, nunquam equidem dixerim non prudentem esse. Vos autem multo magis admiror miserórque ob difficilem atque iniquam seruitutem, qua à vobis ipsis copulati detinemini, nõ vno solùm vinculo neque duobus sed sexcentis circundati: à quibus strangulamini multo magis quàm qui catenis aut numellis aut compedibus trahuntur. Illi enim possunt dimitti, aut abscissis vinculis effugere: vos autem magis in dies vincula corroboratis, atque plura & fortiora efficitis. Nolite autem, quia non videatis vincula, ideo hunc sermonem falsum putare, atque incredibilem. Considerate autem Homerum, vestra sententia sapientissimum, qualibus vinculis Martem dicat retineri,

Etsi inter diuos sit velocissimus ille.

nempe tenuibus aranearum telis similibus, quæ nemo cernere queat. Nolite ergo putare, Martem, qui & deus est & fortis, à tam tenuibus atque inconspicuis compeditum fuisse vinculis: vos autem, omnibus bestiis infirmiores, nunquam inconspicuis capi vinculis posse, nisi ferro atque ære fabrefactis. Corpora quidem vestra, vtpote dura, atque penitus ferè irarum plena, talibus opus habent vinculis: anima autem inconspicua planè, atque tenuis natura, quomodo talibus vinculis comprenderetur? Vos autem alia solida atque adamantina, iuxta Vulcanum ipsum, fecistis, omni machina ad plectendum adhibita, ipsóque superato Dædalo arte studióque, vt omnis vestri animi pars vinciretur, nihilque esset liberum atque sui iuris. Quid enim erat Gnosiorum carcer, atque illud Labyrinthi perplexum

ad insipientiæ perplexitatem, atque vestigandi difficultatem? Quid Sicula Atticorũ captiuorum custodia, quos in saxum quoddam coniecerant? Quid Laconum Ceadas, atque illa apud Persas turris plena cineris? Aut hercle quid quòd sæui quidam patres (vt poetæ ferunt) carceribus ferreis puellas circummunierunt? Non mihi amplius videor esse sobrius in sermonibus, quòd humanarũ calamitatum nimiam fecerim mentionem, turpísque atque difficilis seruitutis, in quam redacti estis omnes, vnde nullis tenuibus filis nactis exire licet, insipientis puellæ auxilio: quẽadmodum illum Thesea dicunt ex Creta saluum euasisse: nisi quis Minerua etiam, opinor, assistente atque saluum conseruante, euadat. Nam si omnes velim carceres atque vincula dicere mortalium atque miserorũ hominum, quibus sua incluſi opera tenentur: annon valde sæuus atque peruersus vobis poeta viderer, in propriis tragœdias faciens calamitatibus? Non enim solùm, vt qui à vobis censentur malefici constringuntur collo & manibus pedibúsque, verùm etiam ventre atque aliis partibus, quaque proprio vinculo atque obligatione comprehensa. Vincula verò sunt varia atque multiplicia: quæ siquis videat, vt mihi videtur, aspectu delectetur, admiretúrque excogitationem. Prima enim domina, opinor, ad vnamquamque partem, Voluptas est, sæua quidem alioqui, & hostilis, & insidiosa aspectu: iucundè tamen atque Sardonium quiddam subridens occurrit, fértque vincula iuxta suam naturam, florida molliáque primùm, quibus pan est vinciri reges aut tyrannos, & omnes quicunque beatorum dicuntur filii. His autem sæuius nihil, neque magis inhæret aut constringit. Post hanc autem venit alia, numellam quandam ferens auream aut argenteam: quà collo circumposita, trahit plebeios per terram omnem & mare: trahit & reges, iuxta Hesiodum: trahit & ciuitatum prætores ad portas, vt aperiant, prodántque. Aiunt autem & illos ligari, quos destinauit perdere, quósque beatos facere: quemadmodum Cyrus olim Astyagem aureis vinxit compedibus, illius vt aui videlicet

delicet curam gerens. Magnus autem labor foret, omnes vinculorum ſpecies recitare: vnum tamen dignum eſt vt non prætereatur, omnium admirabiliſſimum, maximéque varium, quod ſæuiſſima fert domina: idque auro & argento atque omnigenis lapidibus calculíſque, animaliúmque cornibus atque dentibus & teſtis, præterea etiam purpureis tincturis, atque aliis quibuſdam ſexcentis, tanquam pretioſum atque admirandum monile, exornauit, multáque in eo vehicula formáſque imitata eſt coronarum, & ſceptra, & tiaras, thronóſque excelſos: ſicut excellentes artifices, ſpondas aliquas, aut ianuas, aut culmina domorum fabricantes, alia quædam videri machinantur, nempe in oſtiorum ſummitatibus, ſimilitérque columnarum, beſtiarum capita effingentes. Præterea & ſonus in eo eſt, atque vox varia plauſuum & poppyſmorum, multúmque reſonat id vinculum. Hoc inicit oratoribus atque regibus. Cæterùm ne procul ipſi auferamur, hanc ſequentes imaginem tanquã ſermonis ſimulacrum, ſicut Homerus ſcripſit, Achillẽ Antenoris ſimulacrũ ſequentem longius abiiſſe, hæc ſufficiunt.

DE REGNO ET TYRANNIDE.

ATQVI ſiquis vni homini imperare non poteſt, præſertim valde vicino, apud quem & verſatur, neque rurſus vnam ſuam ipſius animam regere: quomodo ille poſſit regnare ſuper multa atque innumerabilia hominum millia, vbique diſperſorum, quemadmodum tu dicis? Quorum multi habitant in terræ finibus, quorúmq; plurimos neque vidit, neque vnquam viſurus eſt, neque vocẽ intelligit? Simile enim eſt vt ſiquis dicat, eum qui imbecillem adeo habeat viſum vt neque quæ ante pedes ſunt videat, ſed opus habeat manuductore, viſu pertingere poſſe ad longiſſimo diſtantes interuallo: quemadmodũ qui à longè ex pelago montes atque inſulas vident. Aut, ſiquis dicat, eum qui cum aſtantibus non poſſit loqui vt au-

diant, totis populis & castris loqui posse vt exaudiatur. Nanque mens quiddam visui simile habet: & quemadmodum hic corruptus, ne propinquissima quidem videt, sanus verò vsque ad cœlũ & astra pertingit: eodem modo & prudentis animus, omnes homines potest gubernare: at insipientis, ne vnum quidem suum ipsius corpus potest custodire, neque vnã domum. Plerique enim qui imperium obtinent, quia ipsis licet omnia accipere, omnia concupiscunt: & quia in ipsorũ manu est ius, ideo sunt iniqui: & quia non metuunt leges, ideo neque esse autumant: & quia non coguntur laborare, ideo nunquam cessant deliciari: & quia nemo eos mala passus vlciscitur, ideo nunquam affligere & malè facere cessant: & quia vna ipsis rara est voluptas, ideo nunquam implentur voluptati dantes operam: & quia ipsos nemo vituperat apertè, ideo nihil eorum facere intermittunt ob quæ iure malè audiunt: & quia ipsos nemo vult contristare, ideo aduersus omnes sæuiunt: & quia ira cõmotis omnia licet facere, ideo continuè irascuntur. Bonus autem princeps, sicut tu, contraria studet. Nihil enim concupiscit, quòd omnia se putet habere: abstinet & à voluptatibus, quòd nulla non potiri possit, si appetat. iustior quoque est quàm alii, vt qui omnibus iustitiam exhibeat: delectatur autem laboribus, quòd sponte laboret: & diligit leges, quòd non timeat. Atque hæc rectè sibi persuadet. cui enim maiore opus est prudẽtia, quàm qui tantis de rebus deliberat? cui accuratiore iustitia, quàm qui est suprà leges? & cui modestia cõtinentiore, quàm cui omnia licent? & cui maiore fortitudine, quàm qui omnia salua conseruat? Et sanè aliorum multorum imperatori nunc quidẽ quamplurimis opus est sumptibus, nũc verò exercitibus pedestribus atque equestribus, præterea & muris & nauibus & machinis, si retenturus est subditos, hostésque repulsurus: & siquis desciscat à principatu, ad obedientiam compulsurus. imperium verò suiipsius, nullis indiget sumptibus, minimíque est negotii, periculíque expers. Neque enim sumptuosa, neque laboriosa, neque periculosa est ho

minis continentis vita. At quanuis huiusmodi sit, omnium tamen difficillimum est. Quoniam Sardanapalus ille omnibus decantatus, habebat Ninum, habebat & Babylonem, ciuitatum, quæ olim fuerunt, maximas: parebántque illi omnes gẽtes in altero habitantes continente, vsque ad terras inhabitabiles, quas dicunt: regnum autem ad eum nihil pertinebat, non magis quàm ad aliquem mortui putrescentes. Consultare enim, aut iudicare, aut exercitum ducere, neque volebat, neque poterat. In regia verò, aufugiebat in mulierũ cõclauia, iacebátque in lecto deaurato pedibus in altũ sublatis, sub palliis purpureis, quẽadmodum defletus à mulieribus Adonis: acutiorem emittens vocem quàm eunuchi: collum quidem inflectens, à segnitie autem & vmbra albus & tremẽs, corpore liuidus, oculos inuertens sicut ex strangulatione: quem à pellicibus haud facilè erat dignoscere. Atqui tempus aliquod retinuit (vt videbatur) principatum temerè administratum, quemadmodum nauim absque gubernatore, sæpius aberrantem, nemine retinente in pelago, sed forte fortuna aeris tranquillitate fruentem: quam parua exorta procella atque vnus facilè fluctus submergit. Quin etiam currũ videre licet, nemine aurigante huc illuc discurrentem in certamine, qui victoriam certè nunquam adipisci potest, perturbat autem & disperdit vicinam spectatorum turbam. Neque enim insipiens vnquam rex esse poterit, non magis quàm cæcus viæ dux fieri: neque iniquus, non magis quàm regula curua & inæqualis, quæ alia opus habeat regula: neque timidus, non magis quàm leo animum accipere cerui, aut ferrum ceræ aut plumbi mollitiem. Cui enim fortior conueniebat continentia, quam plurimarum in medio voluptatum viuenti, plurimáque negotia gubernanti, minimúmque agenti otium, atque de summis plurimísque rebus gerenti sollicitudinem?

DE CONCORDIA NICAEAE, CVM CESSASSET SEDITIO.

GAVDEO equidem, à vobis honore affectus, sicuti par est gaudere hominem modestum, qui honore affectus sit à bona & præstanti ciuitate, qualis vestra est, quæ & iuxta fortitudinem magnitudinémque nulla inferior est, quæcunque vbique gentiũ habentur celebres. Præstat etiam generis ingenuitate, & multitudinis cohabitatione clarissimarum familiarum: non aliunde aliis conueniẽtibus & vilibus & paucis, sed Græcis præcipuis & Macedonibus. Et quod maximum est, heroas deósque habet conditores. Decet autem eos qui à diis sint huc deducti, pax & concordia amicitiáque inter se. Turpe enim si nõ vehementer felices fuerint & deorum amantes, præstiterintque aliis rebus secũdis, qui verũ suum genus volunt ostẽdere, & non mendacẽ inanémque sermonem. Dii enim conditores & cognati, generisq; principes, nihil ita suos habere volũt, neque regionis pulchritudinem, neque fructuum copiam, neque hominum multitudinem, vt modestiam & virtutem, stabilémque rempublicam, & bonorum quidem ciuium honorem, malorum autem ignominiam. Vt ego sanè nunc læter, vos vidẽs vnum habere cultum, vnámque emittere vocem, eadémque velle. Quod enim spectaculũ pulchrius ciuitate cõsentiente? quæ auditio grauior? Quæ ciuitas melius consultat, quàm quæ simul consultat? quæ facilius agit, quàm quæ simul agit? quæ minus frustratur, quàm quæ eadẽ cõsulit? Quibus iucundiora sunt bona, quàm concordibus? quibus tristia sunt leuiora, quàm cõmuniter ferẽtibus? quibus rarius accidunt dura, quàm mutuò seruantibus? Quæ ciuitas ciuibus est amabilior? quæ honorabilior hospitibus? quæ cõmodior amicis? quæ inimicis formidolosior? A quibus laus videtur credibilior? à quibus vituperiũ verius? Quíná apud eos qui rerum potiuntur maiorẽ nanciscuntur reuerentiam?

quínã apud imperantes magis parẽ obtinent honorẽ? Quos magis imperãtes reuerẽtur? quóſnã ita diligũt benigni principes? Quóſnã minus contemnunt praui homines? Nónne enim conſtat quòd concordibus non ſolùm imperiũ gerentes, ſed etiam dii attendãt? At verò ſeditionem mouentes, neque ſemetipſos audiunt. Neque enim diſſonantes choros facilè quis exaudit quid dicant, neque diſcordantes ciuitates. Quę ædificia, quanta regio, quanta hominum multitudo fortiorem facit populum, quàm mutua concordia? Quot enim ſunt ciues in conſentiente ciuitate, tot oculi illius vident commodum, tot aures audiunt, tot linguæ admonent, tot cogitationes cogitant: nihilque tam præclarum eſt, quàm ſi quis deorum ita magnæ & populoſæ ciuitati vnam animam fecit: vti eregione nihil neque pecuniarum, neque hominum multitudo, neque alia potentia vtilitatem afferre diſſidentibus poteſt: ſed in contrarium hęc omnia, magiſque ad detrimentum ſunt: & quo plura adfuerint, ad tanto maius & difficilius. Quemadmodum (opinor) & res habet in corporibus. Sano enim vtilis eſt magnitudo, carniúmque copia: ægroto autem & malè affecto, periculoſiſſimus eſt talis habitus, & acutiſſimum periculum adducit. Similiter autem & nauis, quæ ſi cum concordia gubernatoris & nautarum nauiget, & ipſa ſaluatur, ſaluátque pariter vectores: ſinminus, quanto plura fuerint vela, tanto vehementiorem tempeſtatem, perturbationémque maiorem accidere neceſſe eſt. Idipſum etiam fit circa currum: ſi quidem auriga rectè imperare ſciat, & equi conſentiant, dictóque ſint audientes, ſpes eſt in certamine talem currum victorem euadere, in bello autem ſaluari. Præſente autem ſeditione turbationéque, tanto maius periculum eſt, quanto equi ſunt fortiores atque velociores. Simili ferè modo & concordi ciuitati omnia talia vtilia ſunt, abundantia pecuniarum, atque hominum multitudo & honores, & gloria & potentia: ſin non concordet, inutilia & grauia: veluti ſi eodem loci verſentur multæ feræ aut pecora, vno incluſa ſepto, atque ſe mu-

tuò cornibus inuadant & conculcent, insulténtque. Porro si sanus essem, non desisterem ab oratione nõdum sufficienter exposita, iuxta meam ipsius potentiam: nunc vos autem fortasse aliis intenti magis estis: vt & ego multo sim inferior quàm certaminis postulet magnitudo. Reliquũ est ergo vt breuissimũ atque expeditissimũ dicamus sermonem, qui est ad deos. Hi enim, etiamsi qui parua vtantur voce, eorum tamen norunt cogitationes. Fortassis enim & hoc vale beneuolentis est: sicut benigni patres, quę possunt, filios admonent: in quibus autem non pareant, deos pro illis rogant. Rogo igitur & ego Dionysium autorem huius ciuitatis, & Herculem conditorem, & Iouẽ ciuilem, & Mineruam, & Venerem, & Amicitiã Concordiámq;, & Nemesim, alióque deos, vt ab hac die huic ciuitati desiderium sui iniiciant & amorem, vnámque sententiã, vtque eadem velit atque sentiat: seditionem autem & litem & contentionem eiiciant, vt inter felicissimas optimásque ciuitates in posterũ numeretur.

AD APAMENSES, DE CONCORDIA.

QVOD vos quidem (ô senatores, aliíque qui adestis modestissimi viri) mansuetè erga me & amicè affecti sitis, satis mihi videor intelligere. Nam & mihi ipsi conscius sum quòd vestram magnifecerim beneuolentiam, & nunquam quicquam contrarium neque dixerim neque fecerim: & vos, simulac aduenimus, me publicè decreto honorastis, legatis missis qui reditum gratularentur, obsecraréntque peregrinari ad vos. Et fortasse nihil feciſtis admirabile. non enim solùm reliquæ ciuitates, verùm etiam plurimæ ferè eiusdem vobiscum dignitatis, in quibus fui, & ciuitates & senatus primorúmque me nihil rogántem honorum fecerunt participem: non inutilẽ forsan existimantes, neque honore indignum. Vestrum autem factum non est alienum, sed quasi ex patriæ beneuolentia gratiáque profectum, suum honorantis ciuem.

Quòd autem quidam sunt apud vos, sicut & in huius ciuitatis populo, qui non valde propter me lætentur, non admiror, propter ciuitatum simultatem. Proinde liquidè noui quòd neque illic omnes ciues placare possim: sed quosdam propter hoc ipsum mihi iratos, quòd nimis videar ciuitatis amans, propensique in eam animi. Oportet autem humanum & modestum hominem & hanc suis ciuibus concedere potestatem. Non licere enim in ciuitate cuiquam vni cõtradicere neque reprehendere, etiamsi omnia malè gerere videatur non popularis est gubernationis, neque humanum: sed magis solet hoc accidere tyrannis, quàm benefactoribus. Si igitur aliqui sunt erga me morose affecti, illis ego maximè credo. Manifestum enim quòd ideo ita sint affecti, quòd me existiment meam ipsius patriam amare, omníque pacto auctam velle. Si ergo fuerint persuasi quòd & istam meam putem patriã, próque ea facere quicquid possum, propensus sim, facilè mutabuntur: méque amabunt sicut & alios. Quòd patriam sanè plus quàm alii omnes amem, non eo inficias. Quæro autem illud, an hoc iniqui prauíque viri esse putent, talémque ciuem apud ipsos esse nolint. Quapropter licet vobis & me habere ciuem absque suspicione, aliósque quicunque optimi sunt. Et propter hoc ipsum mihi iustius credere possetis. Quicunque enim ingratus est erga naturales parẽtes, pius esse non poterit erga adoptantes ipsum. Qui verò diligũt eos ex quibus sunt procreati, nunquam illi gratiam rependere negligent parentibus adoptantibus. Naturæ enim beneficium absque præmeditatione datur: gratiæ autem est voluntarium. Sum equidem ciuis vtrorumque: sed illis me quidem gratiã habere non oportet hanc ob rem, vobis autem vt benefactoribus gratiam referre æquũ est. Nam vestram propter beneuolentiam atque donum ciuitatis sum particeps. Cæterùm quicunque ciuitatem ipsi sunt adepti, humanitatem tantùm perceperunt dono: necessarium autem illud à natura illis non adest. Mihi autẽ vtraque adsunt. Auus enim meus cum matre mea, ab hoc imperatore, cuius erat

amicus, simul Romanam ciuitatem & vestram adeptus est, pater autem à vobis: ita & beneficio & genere vester sum ciuis. Longius autẽ quàm duobus gradibus genus quærere, nequaquam humanum est. Nemo enim ita verum ex vlla reperturus est ciuitate. Quinetiam meorum liberorum hæc patria magis est. Necessariũ igitur est vt liberi patrem sequanturi multo vero iucundius, vt pater liberos sequatur. Ob hæc ergo vobis beneuolus sum, ciuisque animum gero: idque clarè iam demonstraui. Quum enim ciuitatibus instaret contentio, & patria admodum quidem reuereretur inuitum me perturbare, valde autem cuperet vt negotium susciperem, húcque me honoribus prouocaret, in hoc vno non obediui, nihil alioqui illius gratia non facturus: neque minus fortasse quàm alii valens efficere, quũ & amici mihi sint non pauci, neque impotentes (ne quid inuidiosum dicam, & quod quosdam contristet) præterea neque iter fugiens facere, quãdo me oporteret etiã alió proficisci. Quum ergo hæc ita sint, abstinui à negotio, non illos destituens, sed reueritus vos, néque putans vtiliorẽ fore & illis & vobis, si possem ciuitates facere amicas, liberaréque prioribus à quæstionibus, ínque posterum exhortarer ad concordiã. Hoc enim in primis optimum & cõmodissimum est, nõ solùm æqualibus inter ipsos, sed & superioribus erga inferiores. Noui equidẽ quàm difficile sit contentionẽ ex hominibus auferre, præsertim longo tempore nutritam: quẽadmodum à longo tempore agnatũ morbum haud facile est à corpore repellere, maximè si quis absque doloribus curare velit. Attamen ciuitatis moribus credo, existimans minimè esse duros & agrestes, sed verè germanos & genó que humanissimis viris, beatáque ciuitate, à qua huc missi estis, amici iam ad amicos hic in ciuitate habitantes: quæ tantum felicitate potentiáque alios superat homines, & plus etiam excellit æquitate humanitatéq;, cùm quòd largiter impertit & ciuitatem & leges & magistratus, nihil alienum existimans in dignitatibus, tum quòd similiter omnibus ius custodit suum. Eam conuenit vt vos imite-

mini, manſuetíque atque magnanimi appareatis, & id erga tam propè habitantes & contubernales ferè, non ſæuos neque ſuperbos vicinos, quibuſcum vobis & nuptiæ ſunt communes & liberi, & res publicæ, deorúmque ſacrificia & conuentus & ſpectacula, ſimúlque in eodem ludo docemini priuatim, & conuiuia agitis, vóſque inuicem ſuſcipitis, plurimúmque temporis inuicem conuerſamini: & propemodum vnus eſtis populus, vnáque ciuitas, in non longo interuallo. Hæc igitur plures iſthinc & ciues fecit, ſenatúſque fecit participes: ádque gerẽdos apud nos magiſtratus non eſtis excluſi, necnon ad illorum honeſtorum quæ ciuitatis ſunt Romanæ ſocietatem eſtis admiſſi. Quomodo ergo par foret priuatim quidem vnumquenque putare amicum, atque honoribus afficere: communiter autem ciuitatem inimicam exiſtimare, & vos illam & illos veſtram? Qui enim homines diligunt, cúmque his conuerſantur, ciuéſque faciunt, quid reſtat niſi vt vel hunc oderint locum, aut (quod ne dicere quidẽ fas eſt) à diis odio habeãtur? Atqui omnes inimicitiæ ad omnes laborioſæ ſunt & difficiles. Nullus enim tam infirmus eſt inimicus, qui non cõtriſtarit, nacta opportunitate, etiam eum qui valde viſus eſt fortis, odiúmque oſtenderit aut ſermone moleſto, aut incommodo facto. Non enim eſt (vt ita dicam) vnquam iucundus aut vtilis odii fructus, ſed è diuerſo omnium triſtiſſimus atque acerbiſſimus: neque vllum onus ita graue, nec laborioſum, vt inimicitias ferre. Felicitates enim perturbant, quum ſemper adſint: calamitates autem augent: eíque qui alia re quapiam contriſtatus eſt, triſtitiam duplicant: eóſque qui ſunt felices, non ſinunt gaudere pro dignitate. Neceſſe eſt enim plebem à ſe inuicem quidem incendi, apud alios verò cõtemni, & autoritate nihil valere, tum quòd illis ſint aduerſarii, tum quòd imprudentes & contentioſos putent. Amicitia autem & concordia nihil pulchrius neque diuinius, & viro erga virum, & ciuitati erga priuatum. Qui enim decentius poſſident bona

quàm amici, qui vna opera simul sibi acquirũt? Quis verò effugiunt mala facilius quàm quibus amici ferunt auxiliũ? Quos minus attingunt molesta, quàm qui habent condolentes, vnáque cum illis sufferentes? Quibus iucundius est felicitate frui, quàm qui non modò semetipsos, verùm etiam alios sua felicitate lætificant? Itaque ego illum hominem ne felicẽ quidem dixerim, qui neminem habeat vnà voluptate fruentem. Quis cooperarius, quísve consiliarius indigentibus melior quàm amicus fortunatus? Hic enim cõsiliarius ferè non solùm optimi nominis est, sed & vtilissimus, & quem libenter conueniat homo beneuolus. Quæ autem sunt odii atque inimicitiarũ, vbique molesta sunt & grauia. Grauis est in rebus seriis, grauis & in lætitia, præsens inimicus, molestus videntibus, molestus quoque recordantibus, experientibus verò longè omnium damnosissimus.

DISPVTATIO IN PATRIA.

QVIDNAM vos cogitetis de me, déque mea siue sapientia siue insciti a, cõiicere non possum: vtrum reuera concupiscatis orationes, tanquam audituri quiddam admitandum, & quale haud ab alio huius seculi audiatur: an è diuerso, tanquam redarguturi, & ostensuri me nihil magnum neque studio dignum nouisse. Si quidem ita affecti estis, confidenter memet vobis præbeo, vt desideriũ expleatis: sin minus, contrariam pertimesco opinionem, ne fortè audito me, deinde non iure me contemnatis, quòd non ipsi in recta de me fueritis opinione. Nunquam enim ego hoc cuiquá pollicitus sum quòd facultatẽ habeam dicendi aut sapiendi, aut plus aliquid cognoscá quàm vulgus: sed pro hoc ipso depugnantem, rogantibúsque contradicentem, deinde me ad dicendum impellunt: & multi hoc ipsum eloquentię ostensionem existimarunt. Attamen & ipse aliorum atque aliam sumo viam. Quando enim in meipsum respicio, meám-

que ipsius in omnibus quidem simpliciter insciti am, maximè verò circa facultatem dicendi, animaduerto me plebeium esse, & in posterum plebeiam vitam victurum statuo: quando autem frequentantes & obsecrantes intueor, suspicari cogor num quid in meis orationibus studio sit dignum, quod me lateat: idémque mihi accidat quod quibusdam animalibus, quæ hominibus quum sint vsui, & quandã habeant in se virtutẽ ad morborum medelam, siue ex felle, aut sanguine, aut adipe, aut pilis, nescíunt: homines autem qui sciunt, ea persequuntur, omníque conantur pacto comprehendere, non carnium sed illius virtutis gratia. Num ergo & me interdum dicere cogant, nõ indigentes oratione, sed alia re quapiam? Non enim illud suspicari possum, quòd ideo me frequentent, quòd orationes meas ignorent, & nunquã audierint: quemadmodum, verbi gratia, multi multa propter ignorationem concupiscunt. Omnes enim, vt ita dicam, meas orationes sciunt, secúmque in diuersas partes ferunt, alius alió: quemadmodum vilia cantica pueri in ciuitatibus ad vesperam canunt: meásque orationes ferè omnes inuicem recitant, non vt habitæ sunt, sed faciunt etiam meliores pro sua virtute, partim data opera corrigentes: manifestúmque est quòd erubescentes talium meminisse, mutant, transponúntque multa & meliora: partim verò fortasse inuiti, eo quòd non perfectè meminerint: ita vt nec obolo amplius, sicut quidam dixit locuples, ex foro mea sapientia emeretur, sed inclinantes se hunc tollant. Propemodum igitur tale quid meis orationibus accidit, quale tegulæ Tenediæ. Ná & illinc quicunque præternauigat iniicit tegulam: nemo autem integram facilè adfert: sed multi debilem factam, aut confractam, fugítque eos quòd testam duntaxat habeant.

POLITICA IN PATRIA.

LYDO (aiunt) negotia non erant, is verò egrediens emit. Proinde Lydus quidem iure negotia ha-

bebat, quum ipse cóncupiuisset: ego verò non concupiscens negotia habeo ab hominibus inualidis & inuidis, ob nihil aliud quàm quòd videor amare vos. Et partim quidem beneficiis affeci patriam, primísque eam æqualem effeci, honoris gratia, partim autem postea afficiam, deo dante. Atque hoc dixi, non alioqui arrogantiæ studens (ipsi enim scitis me horũ in tot orationibus quas habui apud vos nunquã meminisse) sed vlciscens eos qui pariter mihi vobísque inuident: vt, si fieri possit, dirumpantur (quod toti ciuitati commodissimum est) sinminus, vt magis doleant. Quòd autẽ illi malè erga me sint affecti, ergáque ciuitatem, ipsi testes estis, si volueritis meminisse & eorum qui vos amãt, & qui oderunt. Quanquã humanius mecum agunt quàm vobiscũ. me enim hîc accusant, vos autẽ pro tribunali. Quare si Græcanicis, vt solitus, videar vti exemplis, nolite me deridere. Non enim despicio patriam, neque puto vos talia intelligere nõ posse: neque ineruditum puto populum, neque senatum. maximè autẽ vos mores habere volo Græcanicos, & neque ingratos, neque imprudentes. Sinminus, haud malum erit huiuscemodi audire orationes, ex quibus meliores reddi posse videamini. Quod igitur illud est exemplum? Fuit quidam homo Thebis, dictus Epaminondas. Is diligebat patriã maximè præcæteris: acceptísq; opportunitatibus, qualles tunc erant, multis magnísque eam affecit beneficiis. Pro timidis enim & inualidis, aliorúmque imperio subiectis, primos effecit inter Græcos, vtque pro principatu cõcertarent. Tunc enim ea erãt possibilia. nunc autẽ alia sunt tempora: nisi quod ad beneuolẽtiam proditionémque attinet, semper sunt eadem. Similes enim proditores & sycophantę, & qui omnia facerent cõtra ciues, etiã tunc erant in ciuitatibus: & nunc sunt amantes patriæ, & qui ciues suos nihil mali velint sustinere, quíque patrias augere suas contendãt: tunc quidem multa & magna facientes, nunc verò minora valentes facere bona. Ille igitur Epaminondas à dissimilibus odio habebatur, erántque qui eũ calumniis onerarẽt. Populus autẽ, vt populus,

ignorabat & persuadebatur. Et aliquãdo desperatorũ & ignobilium quidã, qui, dum seruiebat ciuitas, súbque tyranno erat, omnia contra eam fecerat, in concione Epaminondam conuiciis incessebat, & multa & atrocia dicebat. Omnis enim qui mentitur, non vt verum dicat quærit (quũ nihil veri possit dicere) sed vt atrox quiddã. Et ille surgens, de aliis quidẽ nihil dixit, neque defensionẽ oppossuit pro vlla re: tantùm verò ad illum (loquebatur autem Ecoticè) At tibi quidem Ceres (inquit) irata sit. Quo audito Thebani lætati sunt, riserúntque. Meritò videlicet: recordantes (opinor) illius erga populum beneuolentiam, & conuitiatoris calumnias. Ego ergo, si quis dicat ad me quod me sit indignum, siue palàm siue figuratè, vt videatur esse rhetor, præsertim quũ non sit, honestè & ipse respõdebo ei Epaminondæ responsionẽ. Bene autem scitis quòd hæc faciãt dicántque, grauiter ferentes meam peregrinationẽ, & propter nihil aliud. Neque enim vlli ciuium struo insidias, neque argentum à quoquã accipio, neque tributa colligere prõptus sum in vestra regione, neque in foro cuiquam appareo molestus: non enim sum rhetor. neque dixi pro vllo, quàm pro vno homine infelici, quem prohibui à cognatis & tutoribus discerpi, qui literas ei antea subtraxerant, multáque facultatum diripuerãt, nouissimè etiam falsis opprimebant testimoniis. Aliã autem nullã egi causam, vt ob nullã rem vlli sim grauis. Verùm vt, siquando se tempus offerat, (quale quidam optant similiter vt antea, quale tamen non erit) sed si se offerat, ne adsim populo, néve à sycophantis impetiti habeant qui excuset, aut largè necessaria suppediteť. Et propter hoc grauiter me quidam fert peregrè reuersum. Nam etsi plures essent quàm sunt, nemo tamen magis contra me dicet. At ego loquendi libertatem apud vos habeo, quantam nullus. Meam enim felicitatem vobis concessi, infelicitatis autem vestræ factus sum particeps. Et nunc oportet me peregrinari, non vt priùs, absque tristitia, quum omnes me diligerent atque admirarentur: sed cum inimicitiis quorundam.

quandoquidem ipse nihil mali passus sum. neque enim vnquam meas boues abegerunt, neque equos. Cæterùm nihil admiror præsentia negotia: postquã & Socrates ille, cuius sæpe facio mentionem, sub imperio quidem triginta tyrannorum, egit omnia pro populo, & nullius mali fuit particeps: sed etiam missus ab illis ad Leontem Salaminium, non obediuit: & tyrannos palàm conuitiis impetebat, dicens eos similes esse malis bubulcis, qui acceptas fortes boues & multas, paucas & infirmiores redderent: attamen à populo postea feliciter agente, ob quem ille periclitatus erat, sycophantis quibusdam eum calumniantibus, morte damnatus est. Erat autẽ accusator Melitus, stolidus homo & sycophanta. Iniuriam facit (inquit) Socrates, iuuenes corrũpens, deósque quos ciuitas colit non colens, alia autem noua introducẽs dæmonia. Propemodum ea ipsa, quibus contraria faciebat Socrates. Coluit enim deos vt nemo alius, carménque laudatorium fecit in Apollinem & Dianam, hoc nempe quod ego nunc cano: & iuuenes vetabat corrumpi. neque hoc solùm, sed & seniores vituperabat, obiiciebátque illis, si quis inexplebilis & libidinosus erat: aut res ciuitatis pretio administrabat, hos quidem absoluens pro argento, illos autem calumniis onerans: quíque miseros insulares prædæ habebat, prætextu tributorum, aut militum recensiones, quemadmodum apud vos faciunt quidam. Propterea odio eum habentes, dixerunt iuuenes corrumpere. Mea autem accusatio maior & generosior fere est, & coryphæa quædam, vt videtur. Iniuriam facit Dion, quòd deos quidem non colit, neque sacrificiis, neque hymnis, soluíque dies festos patriæ: quódque persuasit prauo præsidi, vt populũ tormentis afficeret, eiicerétque quàm posset plurimos: quosdam verò etiam occideret, præbens illis necessitatem vt sibi mortem ipsi consciscerent, eo quòd non possent iam senes fugere, neque sustinere vt patriam relinquerent: quódque colludit & nunc in omnibus cum tyrannidem agente in deos, & vt ille bene certet, summísque viribus recipiat ciuitates:

& quòd populares gubernationes confirmat, quantũ suæ facultatis est confirmare: & quòd etiam populũ corrumpit, ipséque vrget accusator, & suis verbis & lingua iniquè aduersus ciues agit & tribulés: multáque alia facit quæ erubesco singula dicere: prauum verò exemplum semetipsum præbet & iunioribus & senioribus, egestatis, & cibi, & incredulitatis: & quòd decimat multitudinem, vt nemo ipsi obiiciat quæ tunc facta sunt, sed odii & insidiarum obliuiscantur. Age, iam ad hæc respondebo, viri Prytaneis: &, postquam audieritis, si vobis videtur, condemnate me: nam & Socratem antea auditum Athenienses condemnauerunt.

ARISTIDIS TRES ORATIVNCVLAE,

Gulielmo Cantero interprete.

MONODIA DE SMYRNA, TERRAE MOTV OBRVTA.

O IVPITER, quid agam? vtrum tacebo collapsa Smyrna? cuius adamantis assumpta natura, aut qua patiens patientia? an lugebo? qualem adaptans harmoniam, aut quam ausus tantã audaciã? Omnes enim Græcorum & barbarorũ voces, quotquot & in terris adhuc extant, & ex omnibus saculis extiterũt, etiamsi eodem simul conueniant, hanc tamen rem ne aggredi quidem possint, nedum pro dignitate tractare. O qui maxima maximorum vidi & audiui! O, quod omnia fers, tempus, quali vrbis inuenta specie & fabricata, eam deinde absumsisti! O quàm sunt omnia prioribus dissimilia! Antiqua quidem erant illa, Corybantum chori, educationes ac natales deorum, Pelopes hinc transeuntes, Peloponnesus colonia, Theseus conditor locorum sub Sipylo, Homeri ortus, certamina, trophæa, victoriæ apud summos principes, oraculorum historiæ quæ pulcherrimam omnium vrbem describerent. Quin & ea quæ cernebantur, omni præstabant historiæ. Atque accedẽti quidẽ mox apparebat pulcritudinis splendor, & magnitudinum conuenientia, mensuræ ac bases, tãquam vnius harmoniæ: pedibus quidem in litoribus, portubus & saltubus, fixis: medio autem æquè & à campis sublato, & à superioribus demisso: extremitate verò meridiana pedetentim crescente, ac per æqualia sensim in arcem desinente, quæ maris est & vrbis specula. Quod autem nec verbis explicari, nec oculis planè vsurpari potest, sed, cùm nos effugiat quodammodo,

modo, comprehendendi tamen ipsum cupiditatem semper in nobis efficit, est is qui toti vrbi incumbit splendor, non (vt inquit Sappho) corrumpens oculos, verùm augens, nutriens & irrigans: nec hyacinthino flori similis, sed qualem necdũ terra & sol hominibus ostenderunt. Quemadmodum autem affabrè factum signum vndique spectandum se præbet: ita vrbs priùs omnium pulcherrima, nunc autem deformis vndecunque præstantissimam sui speciẽ præbebat, siue eminus siue cominus spectaretur, siue ex suburbiis, fretis, pelago, mari, terra. Atque hæc quidem ante ingressum. Consuetudines verò & colloquia quam nobis adferebant satietatem? aut quæ ciuitas aliã propius imitari potuit? O fontes, ô theatra, ô vici, ô curricula partim sub tecto, partim sub dio! O splendidissimam fori formam! O vias auri templorúmque cognomines ad singula quadra, & fori vicem singulas gerentes! O portus carissimam desiderantes vrbem! O ineffabilia gymnasiorum decora! O templorum & septorum amœnitates! vbi terrarum submersa estis? O marina ornamenta! O cuncta hæc somnia! Quínam lacrymarũ fontes huic malo sufficient? quínam chororum omniũ concẽtus pulcram & multum laudabilem, ac ter omnibus expetitam vrbem dignè poterunt deflere? O casus Asiæ! O reliquę ciuitates! O & terra omnis, & omne quod intra atque extra Gades est mare! O orbis astrorũ! O qui cuncta vides, Sol, quale sustinuisti videre spectaculum? O lusus quidem, Troiæ excidium, lusus verò Athenienſium in Sicilia calamitates, Thebarum direptiones, exercituum interneciones, vrbium occasus, & quæcunque ignis & bella atque terræmotus adhuc effecerunt! O quæ priùs quidem pulcritudine & Musis vrbes omnes superabas, nunc autem Rhodi casum superasti! Debebas ergo secundis miserioribus à Græcis cani. O dies omnibus tribulibus piacularis! O dies communiter Græcis nefastus: quale generis totius caput abstuliſti, qualem excussisti oculum! O terræ ornamentum! O Græciæ theatrum! O Nympharum & Gratiarũ textum! O qui omnia

sum perpessus, vbi gentium nunc lugeo? vbi est mihi curia? vbi iuuiorum & seniorum conuētus, & applausus omnia mihi tribuentium? Fuit quondā vrbs in Sipylo, quæ paludem subiit, vt aiunt. O Smyrna, quàm procul tibi canebatur hoc proœmium! Qualē sortita es fortunam, quàm minimè te dignam! Nūc oportebat & aues omnes in ignem insilire, quē quidem vrbs copiosum præbet, & continentē totam tonderi. certè periit ipsius coma. Nūc & fluuii lacrymis manare, & naues cum atris velis solui debebant. O Meles per deserta fluens! O dissona prioribus præsentia carmina! O cygnorum cantus, & luscinіarum chorus ad lugendum! Quinetiam Gorgones si supersent, non iam Medusam, nec suum ipsarum sed Asię oculum deflerēt. Quem Bosporum, quos cataractas, quem Tartessum tua laus, ô inclyta, non est peruagata? Qua Massilia, quo Borysthene luctus iste terminabitur? Quis vel Græcorum tam est à Græcia remotus, vel barbarorū tam indomitus & intactus à Smyrnæ telis ac philtris, qui non ad nuntium amauerit, ad nuntium doliturus sit? Et Heliades quidem, dum fratrem lugerent, in populos denique mutatæ feruntur, lacrymis ipsarum in electrum concretis: te verò, vrbs gratiosissima, ipsæ iam arbores lugere debent.

PALINODIA DE SMYRNA INSTAVRATA.

Mihi quidem, Græci, idem ferè contigit quod iis qui in tragœdiis, postquam longo tempore tacuerunt, deinde per occasionem vel chorum, vel alium quemlibet alloquuntur. Cùm enim toto superiori tempore, ex quo ea quæ scitis euenerant, meipsum continuissem, nec vel ad ciues consolandos accessissem, vel aliud quicquam feciſſem, nisi quod ad principes, quātum tempus postulabat, scripseram, & quæ inde ventura essent, expectabam: postquam dii, & qui deorū voluntate cùm ipsi reguntur tum humanas res administrant reges, meritò alienam ab vrbe re-

pellentes fortunam, eam quæ bona & iampridem conueniens erat, reduxerunt, existimaui nos etiam aliquid opportunè posse dicere. Ac si quidem licuisset mihi quò volebam proficisci, præsens equidem vobiscum colloquutus essem: cùm autem retineat nos seruator, literarium relinquitur colloquium. Hoc verò siue in exemplum trahi potest, nullus est admirationi locus, siue ab alio adhuc nemine factum est, nobis autem conuenit, indignari non decet. Cùm itaque rem gestam cognouissem (nec enim præsens aderam, verùm antè egressus eram ex eius quem nostis consilio) monodias aliquot canebam, donec orationes quasdam præ dolore nescio quomodo cóscriberem. nec enim poteram aliter perturbationi resistere, nisi ad illas me applicarem. At nunc mihi Stesichori palinodiam imitari tempus est, ne, qui tunc ea quæ nolebam cecineram, nunc illa quæ ex voto contigêre, taceã. Hoc autẽ videbor à Stesichoro mihi distare, quòd ille cùm Helenã vituperasset, pro eo postea laudauit: ego quæ tum lugens prædicabam, ea nunc in lætitia celebrabo, & vacuam querelis laudem proferam. Etenim nobis, Græci, casus iste ex communi hominum fortuna, quam sine malo non possumus euadere, contigit: instauratio autem, est vrbis fortunæ tribuenda, per quam nunquam illa rei cuiusquã præclaræ expers fuit. id autem ex tempore quoque licet coniicere. Quod enim tum cecidit, cùm non erat iacere permittenda, nec instar hominis mortui, vt aliæ olim vrbes, futura, sed super melioribus fundamentis restituenda: id verò, quicunque rectè sapiunt, in felicitatis parte ponent. Coniunctionem autem, vt videtur, fortuna spectauit. nam & optimi reges, ac omnium ciuitatum domini gloriam ex eo consequuturi erant, si pulcerrimam fundarent: & vrbs, postquam per hos resuscitata tales assumsit cõditores, cladem in felicitatem mutauit. Ac prius quidem Theseum celebrabamus & Alexandrum, alterum Græcorum humanissimũ, alterũ inter omnes reges maximè admirandũ propter eã qua in bellis vtebatur audaciã:

at nunc splendidiores assumsimus & maiores conditores, qui tum terram ac mare omne suo imperio subiecta habent, idque partim à maioribus accepta, partim à se conquisita: tum sapientia, iustitia, veritate, bonitate non minus (ne dicam magis) quàm armis excellunt. Quis enim adeo vel extra columnas Herculis, vel sub Caucaso habitat, vt non illorum humanitatem & magnanimitatẽ auribus acceperit, qui nec Smyrnæ nomen inter fabulas referri sunt passi, sed in eam fortunæ suæ partem aliquam defuderunt: nec tam casum lugendum, quàm instaurationem feriis celebrandam præbuerunt. Atque Alexandri quidem somnium quoddã fertur, in quo erat fundandi proœmium: at hi ea vigilantia fuerunt, vt citius vrbem restituerent, quàm is qui ad eos de clade referret, egressus esset. Iam instrumentis ad id diuinissimis pariter ac splendidissimis vsi perhibentur: quãdo & verbis nos consolati sunt, atque id quod olim vaticinatus est Hesiodus, ostenderunt, magnũ quiddam esse musicam cum regno coniunctam: & omnem copiam suppeditarunt, qua partim ea quæ acciderãt, emendarentur, partim etiam nouus accederet ornatus. Quinimo nec hæc quidem suffecerũt, nisi etiam, quasi in ipsa versarentur Repub. tum diuitiarum copiam ostenderent, tum qui inter sese contenderent, præmiis propositis euocarent, operásque arcesserent, nemine tamen coacto: & si quid præterea dicere vellemus, in eo se nobis gratificaturos promitterẽt. Quo fit vt mihi ne omnes quidem res humanæ cum hac coniunctione videantur comparandæ. siquidem ipsa, si dicere liceat, id effecit, vt vrbi terræ motus esset vtilis. Nam antea quidem nondum apparebat, quanti ab aliis vel fieret, vel fieri deberet: verùm nunc Themistoclis verba nobis vsurpare licet, si modò hoc de illo credendũ est, eum ad donationes à Persa factas, ita ferè ad suos dixisse, Nunc eos demum postquam perierant, saluos esse. Atque ille cùm patria priuatus esset, hæc dixisse fertur: nobis simul cùm patria instaurata opes, ornamenta, decora, reges conditores atque consultores, & omnia denique pulcherrima

pariter acceſſerunt. Annon hæc inuictæ illorum & bonæ vrbis eſſe fortunæ dona dicenda ſunt, quæ & huic ex eo quòd eſt inſtaurata, immortalem peperit memoriam, & illis ex iis quæ cùm ea egerunt: qui quidem tanta fuerint præſtãtia, vt nec hoc exiſtimarint ſufficere, ſi ſponte ſua ad inſtaurationem properarent: ſed cùm à nobis legati eſſent expectandi, ipſi pro nobis ad domeſticum Senatũ legatione ſint functi, ea cenſentes decernenda quæ noſtrum nemo petere fuiſſet auſus. Nónne igitur querela quidem omnis per hæc eſt abolita, omníſque & priuatorũ cuiuſque & publicorum malorum memoria, animi verò tranquillitas vnà cum gratulatione viciſſim eſt recepta, ac viuẽdi, ſi vnquam, futurorum ſpe cupiditas, & gratiæ decoræ diis agẽdæ, regibus, & illi qui principum decreta lubens excepit, & Smyrnam, quoad oportebat, in memoria habuit? Iam verò Græci, veſtrũ etiam, gentilium noſtrorum, meminiſſe nos oportet, vt ſimiliter illis affecti fueritis, & illud ſtudium quo ab omni tempore ciuitatem proſequebamini, apertiſſimè oſtenderitis. Sed id optimè quis perſpiciet, ſi primam & antiquiſſimam Græcarum ciuitatum (Athenienſem dico) quo pacto ſe in cladibus geſſerit, cõſideret. Nec hoc equidẽ vt illi detraham dico (abſit vt ita ſim patriæ amans) ſed vt pariter & ciues cõſoler, & iis qui adſunt demõſtrem, id illi ciuitati per omne tempus fuiſſe propriũ, vt feliciter ageret, eámque regionis amabilis quaſi ſortem eſſe. Cùm igitur illi nauibus, mœnibus, atque imperio toto priuati eſſent, eóque deueniſſent vt patria cogerentur exulare: nam quæ medio tempore tot acciderunt, tacebo: verùm cùm ita ſe haberẽt, nullus omnium præter Pharſalum, Argos & Thebas, nec magnam nec paruam tot ex omni memoria beneficiorum gratiam retulit, nec, quòd generis totius columẽ, vrbs prædicabatur, meminit. Illi verò quos dixi, ſoli & exules recipientes, & eos depoſcentibus reſiſtentes, hanc gratiam apud præſtantiſſimã ciuitatem, in qua bonam regnare fortunam ferunt oracula, collocarunt. Age verò, noſtram quoque ſpectemus vrbem, nuncubi eius amar. iii.

tores ipsius puducrit. Atque hactenus quidem pulcrę vrbis quasi exemplum stetit, cùm & primo quoque aspectu eos qui vel mari vel terra aduenirent, caperet, & iis qui essent ingressi, pulcerrima quæque patefaceret, quibus nec oculi possent, nec tempus vllum spectandis sufficere, quæ quidem nunc enumerare longum esset. Postquam autem etiam alteram sortem oportuit experiri, quale quidem tum fuerit imperatorum studium, iam diximus: verùm à vobis, paribus nostris, quid non gestum est? nónne cùm per vrbes singulas, tum in communibus conciliis planctus extiterunt, plorantibus omnibus, & vrbem instar patriæ desiderantibus, & publicas ferias volentibus abolere, ac de ipsa, prout quisque poterat, publicè declamantibus? nec enim aliter eratis affecti, quàm si communis Asiæ totius casus fuisset. Iam quod re ipsa præstitum est auxilium, quis hoc vnquam inter Græcos fieri meminit? cùm fora quidem vndique mari terráque ad eos qui domi manebant, deportarentur, ciuitates autem vtrinque maximè certatim ad se vocarent, & vehicula atque commeatus transmitterent, domicilia præterea, conciliorum partes, & omnes viuendi rationes tanquam parentibus vel liberis suis præpararent, & vt magnitudine vincerèntur, ita studio ac honore nemini concederent. Quis enim non in lucro posuit, nec accipere potius quàm collocare se beneficium putauit, si eos haberet conuictores, quorum tanta fuerat excellentia? Pecuniæ quidem collationem, & in posterum promissa ab vtraque continente facta, multásque alias singulorum pro viribus cuiusque benignitates quis vnquam commemorare possit? quanquã non ideo singula voluit hæc vrbs accipere, nec ea pro datorũ voluntate, verùm pro sua dignitate admisit. Quid autem per partes omnia narrare est opus? Quæcunque enim Asiam incolunt gentes, communi erga vrbem contentione decertant, & quæ fuerant in rebus antiquis præclarissima, resuscitant. In hac porro ciuitate sola veteris dicti falsitas est deprehensa, quo ferebatur, infelicium hominum apud amicos obliuionẽ nasci: quippe cui etiam inter

ipſas clades tantum fortuna dignitatis & gratiæ reſeruarit. Nunc ſanè quæcunque laudes ex lugubri harmonia, inamœnis geſtibus, & ipſo dolore, proficiſcebantur, de medio receſſerunt: albata autẽ incedit cõtinens, & publicos cõuentus ad bonã occaſionem celebrat Græcia: vrbs verò tanquã in fabula denuo renaſcitur ętate cõmutata, eadémque & vetus exiſtit & noua: quemadmodũ Phœnicẽ ex ſeipſo aiunt reuiuiſcere, quandoquidẽ pro ipſo ac poſt ipſum noluit alium deus extare. Quid quòd omnia quaſi via quadã videtur proceſſiſſe? nam cùm Theſeus vrbẽ primùm cõdidiſſet, Alexander poſtea in hanc formã produxerat. Iam tertia ſummorũ victorum manus eandẽ reſuſcitat & cõponit: cúmque aliò transferre per amorẽ præſentis nollet, in veſtigiis erigit. Ac deſiderabat ſanè vrbis natura duplices conditores, cùm duos præberet originis autores. Nunc & portus cariſſimæ vrbis vlnas accipiunt, atque rurſus exornantur, & Meleti, ne accolas habeat nihil obſtat, & veris æſtatiſque portæ cum coronis aperiuntur. Nunc Nympharum ac Muſarum chori in ipſa & circum ipſam choreas ducunt, zephyri verò neminẽ flatu ſuo cõtriſtabunt. O felices quidem ſenes, qui ad hunc vſque diem pertingent, quo Smyrnã ornatu ſuo præditam videbunt! felices verò pueros qui nullam patientur iacturã, ſed patriam talem, qualem parentes incoluerant, videbũt: felices autem iuuenes, qui cùm labores & moleſtias ex parte pertulerint, ſacrificiis iam & feriis, tum inter ſe, tum cum poſteris (ſiquidem meliora, quàm nunc apparent, futura ſperantur) intererunt. Itaque Iupiter præſes, & deæ huius vrbis tutelares, & qui vtraque moues & conſeruas Neptune, diíque Romani Græcíque hanc nobis extructionem ſecundis melioribus ac firmioribus concedite, ſic vt conditores lætitia gloriãque abundent, vrbi omnia deinceps fauſta contingant: nos etiam apud Græcos aliquo ſimus in numero nunc & in poſterum.

GRATVLATIO SMYRNAEA,

CORAM IMP. COMMODO habita, cùm Smyrnam ingrederetur.

OPTABAM equidem, vir clarissime, maximè vt vrbs qualem reliqueras, talis appareret: sin minus vt præsens ipse verba facerē, atque ita duplicem fructū caperē, dum & tecum essem, & resurgēte nobis vrbe, quantum liceret fruerer. Quoniam verò secus accidit, non putaui mihi prorsus abstinēdū esse, quin saltem vestigium aliquod vocis nostræ in tuam & eorū qui adsunt Græcorū, partim ciuiū, partim hospitum, notitiam veniret. Etenim omnino mihi ferè pro more est, vt absens publicè dicam: quandoquidem huc me impellit deus. Hæc autem oratio valde mihi est opportuna. Cùm enim insperato rumore allato, primus ad optimos reges de vrbe scripserim, noctē tantùm vnam impendens, meritò quoque ea quæ ad gratulationem referuntur, tanquam ad me pertinentia, curare debeo. Atque antiqua quidem olim, quando cum patre regnabas, audire te meministi, Iouis ortū, Corybantū choreas, & Tantali ac Pelopis extructionem primæ vrbis in Sipylo factam: tum Pelopis traiectiones in eam quæ priùs Apia, pòst ab ipso Peloponnesus est dicta, cuius quidem nepos, communis Græciæ rex factus barbarorum contriuit imperium. Altera ferebatur laus, Theseus autor, & Smyrnæ nomen, & gens Attica, atque Ionum posterior introitus: ac tertia demum constitutio per Alexandrum facta, cuius hæc sunt pulcherrima duo atque maxima monumenta, vrbs ista, & ea quæ ad Nilum sita est. Hæc igitur audieras: ac triremis quædam ostendebatur Dionysiis, & inter appellendum canebatur veteris signum victoriæ, quim Smyrnæi Bacchum colentes de Chiis, qui armis fuerant & nauibus muniti, retulerant. Iam quæ vsurpabat oculus, nec iam in fabulis erant, ea nec oratorum poetarúmque sermones, nec

etiam Homerus ipse dici tutius quàm taceri posse censuisset. Vidisti enim & forum, deorum sedem, & portus, qui partim cingerent vrbem, partim etiam ab vrbe medii interciperentur: deinde templorum ornamenta & septa, natura pariter & arte exornata, & ornatum vniuersum instar monilis connexum: &, quod erat maximum vrbis signum, concordiam per omnia transeuntem: ac musicam quæ totum corpus vnum esse quiddã ostenderet, quasi ea (quod de Thebanorum muris tradunt fabulæ) ad lyram primò atque citharam fuisset extructa. Atque ea quidem quæ antiqua sunt & quæ non antiqua, cùm heri etiam ac nudiustertius, vt ita dicam, extiterint, talia partim auditu, partim visu percepisti. Verùm nihil est (vt aiũt) inter homines immutabile, sed & terra mare recipit, & mare in continentem transit: vrbésque, aliæ sub terram discesserunt, aliæ per imbres vel cælestes vel quosuis euanuerunt. Propriæ namque sunt humano generi mutationes, ac multa sunt temporis miracula. Quare & nostra tam præstãs vrbs lapsa est quodam modo. in quo quidem perspicuè apparuit quantum esset ipsa ornamentum Asiæ, non eius quidem quæ vsque ad Mæandri fontes protenditur, nec quãtam prætorum complectitur iurisdictio, sed quam initio Græci Asiam dixerũt, ac de tribus mundi partibus continentem præcipuè appellarunt. Simul autem cum casu (id quod volebam dicere) omnia nuda videbantur, ac velut oculum corporis vnusquisque quærebat. Sed lapsus quidem per communem omnium hominum fortunam ac naturam huic vrbi contigit: quæ autem deinceps sequuta sunt, ea bonæ & primigeniæ vrbis fortunæ debent accepta ferri. Postquam enim extitit occasio, manum arripuit, cùm tales haberet vniuersi præfectos, qui iacentem cùm minimè despecturi erant, tũ maximè, vt non erigerent modò, sed & insigniter extollerent, operam daturi. -*quæ iam nunc omnia fiunt*, inquit Meletis filius. Iam verò populi generositatẽ (nec enim omnia nobis in ædibus consistunt) quis non sit admiratus? Nam nec ad cladem perculsus est, nec meliorẽ quæ-

siuit vel expectauit consolationem ea quam reges opere simul ac verbo præstiterunt. Quocirca luctus illi tempus quidam dies festus est factus. Quæ autē deinde contigerunt, ea nos quidem ex auditu cognouimus, tu verò cùm videris, etiam aliis ipse narraueris. Nam quæ de conditore narratur fabula, ab ea non longè videtur vrbs recessisse. Nosti enim poetas dicere, Pelopē dissectum mēbratim, & in olla coctum, denuo compositum fuisse: cúmque deesset humerus, eburneum pro antiquo accepisse, quod quidem Cereris fuerit opus. Non aliter post ollam eam quæ vrbem totam aduſſit, secunda constructio in mirabilem quandam formæ prę stātiam euasit, quasi de industria Neptunus eam tridente cōcussisset, vt solito pulcriorem videret: quale quid in Thessalia quoque humaniter egisse dicitur, facto propter Tempe Penēo flumini hiatu. Ac primùm quidem excellentiorē vrbem ne animo quidē cōplecti poteramus, cùm ista pulcritudinis exemplum videretur: nunc autem malè opinati fuisse deprehendimur. Tunc etenim vrbes alias, nunc ipsa propemodum seipsam vicit, ac simile quiddam atque metropolis est passa. Adhibebo autē similitudinem fabulosam quidem, sed creditu tamen necessariam. Vt enim illa postquā est à Persa combusta & omnino destructa, creuit vndique: ita & huic vrbi casus lucro fuit, cùm tali manu augustior vndique & excelsior atque munitior (absit verbis inuidia) extruatur, & ad ea quæ extant ornamēta cuncta pulcerrima, aliud insuper maius acceperit. Eius enim conditores ii sunt qui omnes sub se vrbes habēt, & quos nec humanitate, nec rerū gestarū magnitudine quisquam adhuc superauit: quique soli, credo, poterant aliquid priore Smyrna melius excogitare. Atq; hęc nobis eius fortunæ quæ vrbi contigit est palinodia. Quin & Ionię probè sua est corona seruata, & Asia decus recuperauit suum. Rerum autem insperatarū vrbs exemplum præbuit, sic vt iam nec qui vento feruntur secundo, quicquā non futurum iurēt, nec fracta naue melius quicquā desperent euenire posse. At Meletem aliis nunc celebrandum relinquo: quanquā

ipſe ſe celebrat maximè, cùm & æſtate & hyeme eq̃uè afficiatur, nec vel imbribus vnquam violentus ſit, vel ſiccitati cedat, verùm quaſi aliud aliquid immobile, eundem ſemper habitũ & colorẽ ſeruet. Quid quòd nec vagus eſt Meles nec fugitiuus, ſed, quaſi ciuitatẽ amet, ita non audet ab ea lõgius diſcedere? quaſi perpetuum ipſius & amorem ſeruet & cuſtodiam, itáque ibidem vnde naſcitur, deſinat, ſecundum quandã oppidi partem extẽſus? Hæc equidẽ inſtar lymphatorũ videor quodã Nympharum afflatu Meleti accinuiſſe, cùm id non propoſuiſſem facere. Oportebat autem pueris quoque velut aliquam declamationis partem reſeruari. Sed & hoc pro bono eſt omine habendum, cùm tu vrbes perluſtras, eáque contigit conuerſio, qua tu Smyrnæ commorando, paternum exactè renouares imperium. nam vrbi magna eſt occaſio. Semper autem bona vincat fortuna.

THEMISTII ORATIVNCVLA

IN EVM QVI PETIVERAT vt ex tempore haberet orationem.

Hieronymo Donzellino interprete.

ETSI PHIDIAS, artifex ille tantopere celebratus, in sculpendo ex ebore & auro aut hominis aut dei simulacro mirabiliter excellebat, eum tamen constat nullum opus exiguo tempore aut paruo otio dato absoluere potuisse. Fertur itaque cùm Mineruã effingeret, ne ad solam quidem deæ crepidã formandam breui temporis spatio indiguisse: quòd si quis eũ eadẽ die artis suæ opus aliquod edere iussisset, quídnam fecisset, aut quomodo mandato illi paruisset? Considera, obsecro, an tale quid à se flagitanti, his verbis commodè respondisset, O bone vir, meorúmque operũ diligens spectator, si ad aliquod opus nouum ac recens à nobis effingendum idoneum tempus neque permittis, neque concedis, tu velim Mineruã eam quæ est in ciuitate, aut eum qui est in Olympiis Iouem contempleris. neque enim vereor quin hæc maximam in teipso Phidiæ admirationẽ possint excitare. Eadem ergo ratione, viri optimi, hortarer hominem mei mearúmque rerum studiosum, quoniam & ipse mihi videtur similiter affectus, & eodem hoc die aliquod à me opus flagitare, vt in vnũ ex his quæ iampridẽ à me confecta sunt intueretur. Nihil enim, opinor, opus erit me opus aliquod nouum parare ac meditari. in meipso enim circúmfero artis meæ simulacra, quæ vno quidẽ in loco elaborari oportet: perpetuò tamen artificem, quocúque ille diuertat, comitantur, sed illud mihi saltem gratificare: sine me, quæso, imaginem tuam per otium fingere ac formare. neque enim ita peritus sum & facilis aut expeditus, vt ex tempore aut possim aut debeam aliquid architectari: id quod fieri animaduertimus à præclaris illis

sophistis. Præterea neque principis cuiuscunque effigiem exprimere possum, sed eius tantùm qui mihi hanc tabellam ita composuerit, vt vnà cum simulacro iustitiam capiat, mansuetudinémque & autoritatem, aliarúmque multarum dearum ac dæmonum bonorum cœtum ac multitudinem, quem Socraticis tantùm pictoribus licet effingere. Ego igitur ab eo quod petis (id enim facere non cõsueui) alienus sum: cùm mihi ad imitandum pauca sint exemplaria. Quam verò tu mihi tabulam parasti, ea pulchra est & magna: neque exigua aut angusta erit descriptio, sed in dextera parte legem statuemus, quæ te à puero educauit, & nunc simul etiam sedet: in sinistra iustitiam collocabimus, quæ nunquã te sit desertura: itémque reliquum harum virtutum chorum, quem mihi exẽplar ipsum demonstrarit. Demonstrabit autem proculdubio: atque ita vt ea quæ sunt præcipua & maxima, minimè desiderentur. Nunc igitur (neque enim tantum mihi otii datur) depromendum est aliquid eorum quæ mihi sepositа sunt atque recondita. Illud autem debemus scire, orationum pulchritudinem illi dissimilẽ esse, quam in pueris efflorescere, proiectioribus verò factis extingui animaduertimus: sed cuiusmodi à principio erant, cùm sepositæ sunt, tales ad perpetuum tempus duraturas.

THEOCRITI IDYLLIVM,

quod vocatur

BVCOLIASTAE,

Helio Eobano Hesso interprete.

DAPHNIS & MENALCAS.

DAPHNIDA formosũ gelida conuenit in vmbra,
Aereo qui pauit oues in monte Menalcas:
Ambo ætate pares tenera, flauentibus ambo
Crinibus, & pulchro docti contendere cantu.
Daphnin ibi inspiciens cœpit prior ista Menalcas,
Optime bucolici custos gregis huc age Daphni,
Num libet alterno mecum contendere cantu?
Posse meo vinci arbitrio te protinus aio:
Huic igitur tali respondit carmine Daphnis,
Lanigerarum ouium custos argute Menalca,
Non tu certè aliqua me viceris arte canendi.
Non si perpetuo rumpas tua guttura cantu.

MENALCAS.

Vis igitur certamen obire, & ponere pignus?

DAPHNIS.

Et libet hoc certamen obire, & ponere pignus.

MENALCAS.

Pignora digna satis quæ ponimus ergo canentes?

DAPHNIS.

Hunc ego depono vitulum, tu mollibus agnum
Velleribus pulchræ similem depone parenti.

MENALCAS.

De grege non ausim quicquam deponere tecum:
Nam mihi difficilis pater est, & prouida mater,
Solis ad occasum numero pecus omne recensent.

DAPHNIS.

Ergo quid in medium ponis? quid victor habebit?

MENALCAS.

Est mihi pulchra nouem referens discrimina vocum
Fistula, quam molles æqualibus vndique ceræ

Connectunt nodis: & adhuc noua: fecimus illam
Iampridem his manibus. nûc si libet hanc tibi ponã:
Res ego non ausim sorti obiecisse paternas.

DAPHNIS.

Est etiam nobis tot vocum fistula, ab omni
Parte sibi æqualis, cera compacta tenaci:
A me facta etiam paulo priùs: & mihi nuper
Hunc malè dissultans digitum confregit arundo,
Quem doleo. sed quis certaminis arbiter huius?
Ecquis erit sub quo victoria iudice constet?

MENALCAS.

Quid si vicina seruantem in rupe capellas
Æpolon an partes volet has obiisse rogemus,
Albus vbi canis has agnas propè latrat, & hœdos?

Tum, pueri quem vicina de rupe vocarunt,
Æpolus aduenit, iudex de lite futurus.
Postquam sorte data sortitus prima Menalcas
Munera cantandi, suscepit mutua Daphnis.
Tum prior arguta sic cœpit voce Menalcas.

MENALCAS.

Valles & fluuii, diuûm genus, antè Menalcas
Si cecinit vobis quod placuisse queat,
Has placidè pascatis oues: si venerit autem
Daphnis habens vitulas, ne minus inde ferat.

DAPHNIS.

Fontes, & vegetæ, plantatio nobilis, herbæ,
Si reddit Daphnis quod philomela canit,
Hoc facite armentum pingueſcere. fortè Menalcas
Venerit, inueniat pascua plena sibi.

MENALCAS.

Omnia tunc vernant, tunc omnia pascua florent,
Omnia plena boues vbera lactis habent,
Cùm virgo huc formosa venit: postquã illa recessit,
Flacceſcunt herbæ, pastor & omne pecus.

DAPHNIS.

Tunc geminos pariunt ouis & capra, dulcia mella
Stipat apis, ramos altior arbor agit,
Cùm venit huc Milon formosus: vt ille recessit,
Pastor & ipse aret, marcet & omne pecus.

MENALCAS.

Vir gregis ô hirti caper, ô luſtra inuia ſyluæ,
O ſimæ ô hœdi, huc agite, ite ad aquam.
Hîc ille. I Cole, Miloni dic, paſcere phocas
Protea deformes non puduiſſe deum.

DAPHNIS.

Non mihi ſit regnum Pelopis, non fulua talenta:
Non poſſim celeres antcuolare notos:
Sed tecum canere, ac hœdos de rupe vagantes
Proſpicere, & Siculi cærula regna maris.

MENALCAS.

Arboribus mala peſtis hyems, ſitis arida terræ,
Squalor aquis, ceruis retia, fiſcus aui:
Pœna viro, muliebris amor. proh Iuppiter, ô rex,
Solus ego haud patior: tu quoque amare ſoles.

Talibus hi pueri decertauêre viciſſim:
Queis iterum incipiens ſuperaddidit iſta MENALCAS.
Parce hœdis lupe, parce etiam lupe matribus horum.
Ne rogo me lædas, ideo quia corpore paruus
Tam multas ſequor, & per deuia paſcua duco.
O Lampure canis, quàm te nunc iſta profundo
Stertentem ſomno requies tenet. haud ita fas eſt
Obdormiſſe canem, cui credat ouilia paſtor.
At vos gramen, oues, & molli paſcite in herba:
Néve laboretis quando illa repubeat olim.
Paſcite, paſcite oues, & vt vbera plena ferentes
Lacte fouere agnos non deficiente queatis,
Et ſit quod calatho poſſit durante reponi.
Huic iterum tali reſpondit carmine DAPHNIS,
Hos tauros atque has vitulas, me prætetagentem
Ex antro conſpexit heri formoſa puella:
Et, Veniant vobis feliciter omnia, dixit.
Huic ego nulla quidem reſpondi verba, ſed ibam
Defixis in terram oculis, greſſúmque tenebam.
Dulcis vox vitulæ, dulcis quoque ſpiritus ipſe eſt:
Dulce quidem vitulus canit hic, & dulce canit bos:
Dulce etiam ſuaues ſub diuo carpere ſomnos
Æſtiuo ſub ſole, fluentem fontis ad vndam.

Ilicibus

Ilicibus glandes, pomo sunt poma decori:
Vaccarum vituli, pastorum gloria vaccæ.

Sic pueri cecinêre, sed & de rupe propinqua
Æpolus hac ipsos certantes voce diremit.

AEPOLVS.

Os tibi dulce deæ vocémque dedêre canoram
Pierides, ô Daphni: mihi te audire canentem
Multo præstiterit quàm dulcia lingere mella.
Has igitur syringas habe, quas ipse canendo
Victor es emeritus, meritò & nunc solus habebis.
Quòd si non fuerit tibi me docuisse molestum
(Et si fortè voles) quæ tam bona carmina cantas,
Hanc mutilam tibi Daphni dabo non vile capellam
Doctrinæ pretium, quæ semper & omnia mammis
Lacte redundanti distendit lacte profusis.

Daphnis ad hæc, velut in viridi tener hinnul' herba
Ad matrem salit, atque illo gauisus abibat
Iudicio: sed mentis inops & mœstior alter
Lugebat, ceu nympha nouo data nupta marito.
Inter ab hoc igitur pastores tempore Daphnis
Primus habebatur: gratóque potitus amore
Instituit nympha iuueniles coniuge lectos.

EIVSDEM THEOCR. IDYLLIVM quod vocatur

PASTOR, vel BVBVLCI,

Eodem Eobano Hesso interprete.

DAPHNIS, & MENALCAS.

BVCOLICVM cane Daphni: sed & prior incipe cantum,
Incipe carmina prima, sequatur deinde Menalcas.
Ipsis interea vitulos submittite bobus,
Et vaccis nondum parientibus addite tauros,
Vt simul hi pascantur, & in crispantibus errent
Herbarum foliis, nec de grege prorsus aberrent.

Carmina tu verò cane paſtoralia Daphni
Hîc coràm: reſpondeat ipſe aliunde Menalcas.

DAPHNIS.

Dulce ſonat vitulus, bouis eſt vox grata canentis:
Fiſtula dulcis & hæc, & paſtor dulcis, & ipſe
Dulce canens tereti modulor ſub arundine carmen.
Propter aquam gelidâ viridi mihi lectus in herba eſt,
Albarum pelles quem conſtrauêre iuuencûm,
Quas notus è ſcopulo deiecit mollia ſæuus
Arbuta rodentes, vultúque afflauit amaro.
Torrida ego æſtatis tam curo tempora ſiccæ,
Quantum verba iuuat natos audire parentum.
Sic Daphnis cecinit, ſic reddidit inde MENALCAS.
Ætna parens, & nos viridi recubamus in antro,
Hîc vbi ſunt pulchri per concaua ſaxa receſſus.
Tot bona poſſideo, quot vel per ſomnia cuiquam
Apparere queant. mihi maximus eſt ouium grex,
Alta mihi innumeræ rodunt dumeta capellæ:
Ad caput atque pedes pelles ponuntur ouinæ:
Pinguia ad aeriis congeſtum è quercubus ignem
Exta coquo, quem fagineis tunc nutrio lignis,
Cùm mala venit hyems: qui ſic brumalia curo
Tempora, vt eſſe nuces duras edentulus, adſit
Dummodò decoctę gratiſſima copia pultis.
His applaudebam mox ipſe: & debita vtrique
Dona dedi: tibi Daphni bonam de robore clauam,
Quam patris ab radice mei produxit agellus
Sponte ſua, quam nemo faber reprehendere poſſit:
At teſta haud fragili conchylia pulchra Menalcę,
Cuius in Icarii captæ maris æquore carnes
Ipſe ego paſtus eram, partes in quinque reſectas
Conuiuis totidem. tum protinus ille recepta
Argutum reſona cecinit teſtudine carmen:
Vos ô bucolicæ ſaluete ante omnia Muſæ,
Et mihi nunc faciles carmen concedite, quale
Ipſe prius cecini præſens paſtoribus illis,
Ne grauis in ſumma ſurgat mihi puſtula lingua.
Formicæ formica placere, cicada cicadæ,
Accipitri ſolet accipiter: mihi carmen, & ipſæ

Pierides, quibus optarim mihi ſemper abundet
Plena domus. nec enim ſomnus mihi dulcior vllus,
Obrepat qui ſponte ſua, nec tam mihi gratum eſt
Si neque ſperati ſubita extent gaudia veris:
Non apibus tam picta placent per gramina flores,
Quàm mihi ſunt Muſæ ſuper omnia gaudia charæ.
Nam quos aſpiciunt illæ exhilarántque videntes,
Lædere nulla queant hos diræ pocula Circes.

EIVSDEM THEOCRITI IDYLLIVM, quod inſcribitur CVPIDO KERIOCLEPTES. id eſt, Fauos furans.

MELLA pharetrato furanti nuper Amori
Extremis manuum digitis mordentia figunt
Spicula mellificæ volucres: dolet ille, pedémque
Incutiens terræ, citus auolat: actáque matri
Vulnera commóſtrans, queritur quòd parua volucris
Cùm ſit apis, faciat tam grandia vulnera. at illi
Subridens dea, Cur apibus non æquus es, (Inquit)
Tu quoque cùm facias non vulnera parua puſillus?

IDEM IDYLLIVM, *Henr. Stephano interprete.*

Improba apis quondam furem confixit Amorem,
Dum rapit ille fauos aluearibus: articulóſque
Vndique perſtrinxit ſummos. dolet ille, manúmque
Ore afflans, pede pulſat humum: læſúmque parenti
Oſtendit digitum: & queritur quòd tantula viſu
Beſtia quum ſit apis, tantum det acumine vulnus.
Cui tum ſubridens mater, Quid? non apis & tu
Es ſimilis, qui tantillus das vulnera tanta?

HENRICVS STEPH. LECTORI,

De sequentium idylliorum interpretatione.

S I. Laurentius Gambara sequentia Moschi & Bionis idyllia ita vertisset, vt multa de suo non addidisset, eius interpretatione contentus fuissem: sed quum plerisque locis, non pauca iis quæ à poeta dicuntur adiiciat, quæ non tantùm alia sunt, sed alicubi etiam (quod eius pace dictum sit) à simplicitate talium idylliorum aliena: illius interpretationi meam, quæ contrà valde astricta est, adiungendam censui: & quidem hanc illi præfigendam, vt Græcæ linguæ imperitus lector huius lectione de iis quæ in illa adiecta essent præmoneretur. Neque tamen hæc à me ita dicūtur quasi paraphrastica etiam interpretatio non permittatur (nam & ipse in ea Callimachi editione quæ nuper ex mea officina prodijt, adstricta meæ cuiusdā hymni interpretationi paraphrasticā, itidem meam, subiunxi) sed quòd paraphraseos libertate vtendum quidem ai non abutendum sit. Vale.

MOSCHI IDYLLIA.

IDYLLIVM,

cuius initium

Τὰ ἅλα τὰν γλαυκὰν ὅταν ὤνεμος ἀτρέμα βάλλῃ.

Henrico Stephano interprete.

QVVM mare trãquillum tenui perſtringitur aura,
Tunc animus geſtit, nec, vt antè, tenetur amore
Muſæ, ſed placidi rapit hunc pellacia ponti.
At ſimul iratum turgentibus æſtuat vndis,
Inſanúmque fremens, ſpumis caneſcere cœpit,
Tum verò fugiens, terram reſpecto: nihílque
Tellure eſt fida, nemoríſque optatius vmbra,
Pinus vbi ad flantes argutum ſibilat auſtros.
Piſcator miſer heu, domus eſt cui concaua puppis,
Cui labor in pelago, fallax venatio, piſces.
At mihi ſit platani requieſcere dulce ſub vmbra,
Et fontis lenem vicini audire ſuſurrum,
Qui ſtrepitu oblectat, non autem exterret agreſtem,

IDEM IDYLLIVM,

Laurentio Gambara interprete.

QVVM placidè ſpirans ponti petit æquora ventus,
Lætitia mens exultat: neque cara Camœna eſt
Amplius ipſa mihi. nam mulcet pectora multo
Noſtra magis placidus ventis & murmure pontus.
At quando albeſcũt fluctus, noctémque hyemémque
Fert ſecum ſtridens auſter, curuatur & vnda
Multa maris, terrã aſpicio, & nemora ardua, & ipſũ
Effugio mare turbatum: tunc fidere terræ
Non dubito: tunc ſilua mihi non diſplicet, altis
Et denſis vmbroſa comis: vbi murmurat eurus
Per nemora alta, licèt pinus pulcherrima vento
Mota canit. certè ille capit qui per freta piſces,

Cuíq; domus ratis eſt, labor & mare, prædáq; fallax,
Inuiſam ſemper vitam trahit. at mihi ſomnus
Sub platano frondente placet, lymphæque cadentis
Vicina de rupe ſonum ſuper aſpera ſaxa
Audire, eſt res cara mihi: qui dulce per ipſa
Saxa ſonans, lenti agricolæ non otia turbat.

MOSCHI ALIVD IDYLLIVM,

cuius initium,

Ἦεχε Πὰν Ἀχῶ τὰν γείτονα, ἤρατο δ' Ἀχὼ
Σκιρτητᾶ Σατύρω.

Henr. Stephano interprete.

PAN vicinæ Echûs, Satyri ſaltantis at Echo,
Lydæ autem Satyrus magno flagrabat amore.
Quantum Echo Panem, tantum Satyriſcus & illam
Vrebat, tantum & Lyda vrebat Satyriſcum.
Sic flammas illis Amor alternabat eaſdem.
Namque ſuum exoſus quantû quiſque eſſet amantê,
Tanto erat iis odio quibus ipſe volebat amari.
His doceo exemplis te quiſquis amare recuſas.
Siquis amet, redames: vt amans redamêre viciſſim.

IDEM IDYLLIVM,

Laur. Gambara interprete.

PAN olim vicinam Echo Tegeæus amabat:
At Satyrus ſaltans Echo torquebat amore,
Sed Lyda hunc Satyrû: nec amatus amabat amantê:
Et tot Amor varias gaudebat cernere curas.
Vtque deum Pana vrebat iam nubilis Echo,
Echo ſic Satyrus, Satyrum ſic candida Lyda.
Illorúmque aliquis quanto ſpernebat amantem,
Tanto mœſtus amans contemnebatur: at ille
Quem non ſæuus Amor telis percuſſit, eadem
Conficitur cura qua conficiebat amantem.
Omnibus hæc præcepta dedi, quorum ipſe Cupido
Non potuit ſolitis animos inuoluere flammis:
Vos verò qui amant vltrò permittite amari.

Náque olim cùm vos miseros noua flamma tenebit,
Ardeat ille eodem quo vos ardebitis igne.

MOSCHI ALIVD IDYLLIVM,

cuius initium,

Ἀλφειὸς μετὰ Πίσαν ἐπὴν καὶ πόντον ἀφύξῃ,

Henr. Stephano interprete.

ALPHEVS, Pisam linquēs, curréns; per æquor,
Recta Arethusan adit, secum voluens oleastri
Fertilem aquam, & portans illi sua munera, sacrum
Puluerem, & innumeros flores, ramósque virentes.
Atque profunda petit, & subterlabitur imos
Fluctus, ac nunquam lymphæ se lympha remiscet:
Haúdque is præteriens sentitur ab æquoris vndis.
Imperiose puer, malesuade & sæue magister,
Nare doces etiam fluuios in amore Cupido.

IDEM IDYLLIVM,

Laurentio Gamb. interprete.

ALPHEVS, magnæ labens prope mœnia Pisæ,
Ad pelagus celeri cursu peruenit: ibíque
Immittens sese subter freta cærula ponti,
Occultum per iter Siculas tendebat ad oras,
Multa suæ portans Arethusæ munera, sacri
Innumeras frondes oleastri, & gramina mille.
Puluis Olympiacus latè redolebat odoris
Floribus: in medio quem fluminis vnda tenebat.
Ille suos liquidos latices non miscuit vndis
Æquoreis: mare nec nouit subter vada salsa
Alpheum tenuisse vias. Amor improbus, audax,
Et scelerum inuentor, suadens mortalibus ipsis
Omne nefas, docuit fluuium non nota secare
Æquora, non vndis sese immiscere marinis.

BIONIS IDYLLIA.

IDYLLIVM,

cuius principium,

Ἐξόπιθε ἐν κώρος ἐν ὕλοτι δενδράεντι
Ὄρνια θηρεύων.

Henrico Stephano interprete.

AVCEPS fortè puer dum venaretur opaca
In ſylua volucres, infelix ömen, Amorem
Fronde ſuper buxi cernit pallente ſedentem.
Tunc ergo exultans, magna velut alite viſa,
Continuò viſcum calamóſque recolligit omnes,
Atque dolos varios volitanti tendit Amori.
Sed tandem incaſſum mœrens cecidiſſe laborem,
Ad vetulum, abiectis calamis, accedit arantem,
Vſus ea fuerat quo nuper in arte magiſtro:
Ordine rem narrat, ſuper arbore mõſtrat Amorem.
Ille caput quaſſans, ridétque & talibus infit,
Parcé puer prædæ huic, procul hac abſiſte volucri.
Peſtiferum eſt animal: tu térque quatérque beatus,
Dum non hoc capies: verùm ſiquando viriles
Attigeris annos, qui nunc huc, nunc volat illuc
Te fugitans, aderit tunc improuiſus, eúmque
Impoſitis cernes pedibus tibi colla prementem.

IDEM IDYLLIVM,

Laurentio Gambara interprete.

SVB lucem captans nemoroſa in valle volucres
Thyrſis, adhuc puer, inuiſum conſpexit Amorem
In viridis buxi ramo frondente ſedentem.
Eſt tunc lætitia perfuſus: namque auis illi
Magna videbatur, nemorum nec viſa per vmbras
Amplius: & calamos aptans huc ille volantem
Per nemus atque illuc vigil obſeruabat Amorem.
Deuictúſque dolore, ſui quia nulla labor is

Meta erat, abiectis calamis properabat ad ipsum
Agricolam, sub quo volucres captare magistro
Nouerat, atque rei seriem memorabat inanem:
Et positum viridi ramo monstrauit Amorem.
Tunc quassans caput, & ridens sic inquit arator,
Parce sequi puer hanc prædã: & fuge: bellua sæua est,
Quam spectas: & eris felix si retia siluis
Tensa leges, volucrésque alias captare parabis.
Ast ætas te læta virum pubentibus annis
Quum faciet, nunc qui nemoris subteruolat vmbras,
Et fugit, in capite ille tuo tunc sponte sedebit.

BIONIS ALIVD IDYLLIVM,

cuius principium

Ἀμιγάλα μοι Κύπρις ἐθ' ὑσυχίσυ παρίστα.

Henr. Stephano interprete.

ASTITIT alma Venus placidã dum carpo quietẽ,
Quæ pulchra tenerum dextra ducebat Amorem,
Fixum in terram oculos: & compellauit amicè,
Chare bubulce, precor, modulari carmina noster
Ex te discat Amor. Nec plura loquuta, recessit.
Mox, pastorali quicquid meditabar auena,
Demens, vt cupidum discendi, illum omne docebam.
Panis obliqua vt sit, sit tibia recta Mineruæ,
Mercurii chelys innuentum: citharæ autor Apollo.
Hæc illum doceo: sed negligit ille magistrum.
Et contrà ipse suos ignes argutat, amores
Méque deũm docet atque hominũ, maternáq; furta.
Sic mihi sunt oblita illum quæcunque docebam,
At didici quæ me præcepta docebat amoris.

IDEM IDYLLIVM,

L. G. interprete.

SOMNVS adhuc prima Phœbi me luce premebat
Sopitum, quum magna mihi Venus astitit ipsam
Sub lucem: secúmque manu ducebat Amorem,
Spectantem tellurem oculis, vultúmque pudore

Suffusum. mox hæc inquit, Cape pastor Amorem
Hunc ex me genitum: quem tu mihi care docebis
Et canere, & calamos teneris percurrere labris.
Dixit, & in tenues subitò se sustulit auras.
Ipse autem, tenui stipula quæcunque canebam,
Hunc puerum, veluti cupientem discere, semper
Decedente die, semper surgente docebam:
Vt citharam Phœbus, calamos inuenerit vt Pan,
Mercuriúsque chelyn: vt sit caua tibia magnæ
Palladis inuentum. Narrabam hęc stultus: at ille
Curabat mea verba nihil: sed prima canebat
Furta deûm, & varios casus memorabat amantum.
Ast oblita mihi nunc sunt quæcunque docebam
Dilectum Veneri natum: quoscunque & amores
Me docuit puer ille hominúmq; deûmque, recordor.

BIONIS ALIVD IDYLLIVM, cuius initium

Τὰν Μοῖσαν τὸν Ἔρωτα τὸν ἄγριον ἢ φοβέονται,

Henrico Stephano interprete.

AVT sæuum metuunt aut amplexantur Amorem
Ex animo, illiúsque legunt vestigia Musæ.
Nam quicunque canit, dulcis contemptor Amoris,
Illum auersantur, dedignantúrque docere:
Sin quis Amore animum perculsus, mollia cantet,
Vno concurrunt ad eum tunc agmine cunctæ.
Omnibus hæc nostro exemplo testata relinquam.
Nanque ego si quem alium celebrare hominúmve deúmve
Aggrediar, tunc balba mihi fit lingua repentè,
Nec iam succurrunt mihi verba assueta, modíque:
De Lycida sin quid nos rursum & amore canamus,
Tunc verò è nostro vox dulcis profluit ore.

IDEM IDYLLIVM,

Laur. Gamb. interprete.

AONIDES, magni proles Iouis inclyta, Musæ,

Crudelem quamuis puerum, quem candida Cypris
Has in vitales effudit luminis oras,
Non exhorrescunt, sed amant, puerúmque sequúntur
Ex animo: at vates, quem non noua flamma perurit,
Aut fouet antiquam, magni sit fortè labores
Herculis, aut deuicta canat Priameia regna,
Hunc subitò fugiunt: atque hunc accedere ad vndas
Permessi prohibent, aut labra immergere lymphis:
Si verò vati dulces Amor acer amanti
Ossibus implicuit flammas, tunc ille sororum
Castalidum auxilio fretus diffundit ad auras
Aerias dignos Musis & Apolline cantus.
Testis ego his dudum cantu notissimus oris.
Nam si fortè viros celebrem heroásve canendo,
Rauca canit mea lingua: nec vt priùs illa Napæas
Pastoréve tenet cantu, sed frigida fractas
Emittit nemorum vicina per auia voces:
At si fortè cano Telesillæ aut Pytios ignes,
E nostro tunc ore fluit memorabile carmen:
Et me circumstant admirantúrque canentem
Siluani, Dryadésque deæ, pecudúmque magistri.

BIONIS ALIVD IDYLLIVM

cuius principium

Εἴ μοι καλὰ πέλει τὰ μελύδρια, καὶ τάδε μουῦσα
Κῦδος ἐμοὶ θήσουτι τά μοι πάρος ἄπασι μοῖρα.

Henr. Stephano interprete.

Scita quidem mea sunt si carmina, sat mihi laudis
Sola vel illa ferent quæ iam dedit antea Musa:
Sin minimè placeant, quid me amplius hisce fatigem?
Humanæ nam si geminasset tempora vitæ
Iuppiter, aut versans variè mortalia Parça,
Hæc in lætitia peragenda, laboribus illa:
Quisque fatigatus, pòst carpere dulcia posset.
At quum vitæ vnum superi dent tempus, & illud
Præcipuè ipsi homini spatiis breuioribus arctent,
Quem tandem miseri volumus nostro esse labori

Ærumnisque modum? vel quo mentē vsque iuuabit
Artibus atque aliis aliisque intendere lucris,
Dum nos vrget opum nunquam satiata cupido?
Proh sumus obliti nos conditione creatos
Mortali, nostræque fugacia tempora vitæ.

IDEM IDYLLIVM,

Laur. Gamb. interprete.

IPSE ego si condam felicia carmina, quæ iam
Fata dedēre mihi, tollent ea nomen ad alta
Astra meum. sed erunt si fortè ingrata Camœnis,
Et Phœbo, quid opus tantos perferre labores
Est nobis? nam si rerum sator ipse dedisset,
Aut fatum, vitæ duplicatum tempus, vt illud
Concessum foret & studiis multóque labori,
Atque hoc lætitiæ, spes nos tunc certa maneret,
Posse frui sine fine bonis, meritósque laborum
Carpere nostrorum fructus. verùm quia tantùm
Dii dederunt vitæ tempus mortalibus vnum,
Exiguum, quis erit finis certúsque laborum
Terminus? ad varias animum conuertimus artes,
Diuitiásque simul sequimur componere: certum est
Nos esse oblitos mortali è semine natos,
Et breue sortitos fatorum ex ordine tempus.

BIONIS ALIVD IDYLLIVM,

cuius initium

Ἕσπερε, πᾶς ἑρατᾶς χρύσιον φάος Ἀφροδίτας.

Henrico Stephano interprete.

HESPERE, iucundæ pulcherrima flāma Cytheres,
Hesperе, noster amor, nigræ decus Hesperе noctis,
Qui tantum lunæ, quantum tibi sidera, cedis:
Salue, & pastorem comessabundus amicum
Dum viso, lunæ mihi tu vice suggere lumen.
Nanque hodie nascēs, statim occidit. haud paro furta,
Atque viatori nocturno haud esse molestus.
Verùm amo: tu mecum par est socieris amore.

IDEM IDYLLIVM.

Laur. Gamb. interprete.

DVLCIS Acidaliæ Veneris lux aurea Vesper,
Et noctis caliqué decus, te róscida quanto
Luna magis fulget, quum nox tegit humida terras,
Tanto tu stellas inter. salue ætheris ingens
Stellantis iubar, & lucem pro lumine Phœbæ
Nascentis concede mihi: dum limina Nisæ
Inuiso, comitésque meos, vt læta canentes
Carmina, certatim dominæ referamus amores.
Namque hodie primùm nostris lucescere terris
Incepit noua luna, citóque recedet olympo.
Per noctem incedo, non vt mortalibus vllas
Nocte parem insidias miseris, nostróque viator
Ense cadat: stabulisve armenta abducere furtim,
Non mihi mens tam dira venit: sed amore teneri
Me fateor. fer opem miserans, & lumen eunti
Per tenebras ostende mihi. sic te Venus alma
Astrorum ante alios omnes amet ætheris ignes.

BIONIS ALIVD IDYLLIVM,

cuius principium,

Ἔαρος, ὦ Μύρσων, ἢ χείματος, ἢ φθινοπώρου,
Ἢ θέρεος, τί τοι ἀδύ;

CLEODEMVS & MYRSON.

Henrico Stephano interprete.

CLEODEMVS.

QVID veris volupe est autumni aut tempore, Myrson?
Quid volupe æstatis vel quid tibi tempore brumæ?
Cuius & aduentum votis maioribus optas?
Optatúrne æstas, nostros quia perficit æstas,
Maturat nostros lætos redditque labores?
Autumnúsne? fami facilè quum vita medetur?
An tibi hyems optatur iners? quo tempore multi
Ante focum cessant, pigráque quiete fruuntur?
Gratius éstne istis ver pulchrum? dic tibi quid mens

Optet. sermonem concedunt otia talem.

MYRSON.

Diuûm opera haud par est humano examine pendi:
Et pariter sacra sunt hæc quattuor, & mihi grata.
Scire tamen quoniam cupis hoc Cleodeme, fatebor
Quódnam plus nobis placeat quàm cætera tempus.
Æstatem nolo: radiis tunc solis aduror:
Haud cupio autumnũ: nã ob fructus morbifer ille est:
Formido tristes hyemis glaciésque niuésque:
Durare annum ver cuperem peramabile totum:
Tum neque nos frigus, nec solis nos grauat ardor,
Omnia tunc fœtu vel germine læta recenti,
Ipsa dies etiam spatium tunc noctis adæquat.

IDEM IDYLLIVM,

L. G. interprete.

VERNE tibi, vel hyems, aut æstas, an autumnus
O Myrson cordi est? tu dic mihi, Quid magis optas?
An priùs æstatem? quum debita sacra coloni
Legiferæ faciunt Cereri, frugúmque suorum
Prospectant cumulos, atque horrea plena laborum.
An placet autumnus? quum proles rustica curat
Solari non glande famem, non tollere largo
Fonte sitim. nam tunc variis exuberat arbos
Fructibus, atque nouo redolet vindemia Baccho.
Ignauam cupis ánne hyemem? clausúsque paternis
Sedibus, ob gelidi penetralia frigora cœli,
Ante focum, partóque frui, & conuiuia lætà
Ducere, & hybernos agere alta per otia soles.
Anne iuuant te nunc hęc florea tempora veris?
Da mihi quóque ferat te nunc tua certa cupido.

MYRSON.

Quum sint (vt referunt vates) hæc quattuor anni
Tempora ab æterni manibus distincta parentis,
Numini búsque dicata suis, & cognita sacris,
Iudicium non ferre licet mortalibus vllum.
Sed dicam Cleodeme tibi, quæ gratior anni
Pars mihi sit vel cara magis. Mihi displicet æstas,
Quæ me, si breuis hora tenet sub sole, coquit me
Sol subitò, atque æstu vires & membra fatigat.

Est pater Autumnus non gratus: namque recentes
Diuersa effundunt morborum semina fructus.
Horresco glacialem hyemem, & resonantia cæli
Murmura, perflantésque notos: pluuiásque niuésque
Non possum, Cleodeme, pati. Sed purpureum ver
Térque quatérque mihi carú est: vtinámque rubéti
Floreret vere æternùm Sicania tellus.
Quando non æstus grauis est, sceleratáque brumæ
Tempora, præcipuéque nocens autumnus: at æther
Purior, & volucrum resonant auiaria cantu:
Et passim vestit se versicoloribus arbos
Floribus, & viridante coma: fœcundáque tellus
Effundit varios è iacto semine fœtus:
Et læti carpunt siluis noua pabula tauri:
Æqualísque dies somno est: vmbræque virentes
Inuitant dulcem captare in valle soporem.
Omnipotens pater æthereas quum conderet oras,
(Iudice me) & molem hanc mundi, pecudésque, virósque,
Ver erat, & dulces spirabant leniter auræ,
Et passim florebat humus beneolentibus herbis,

THEOCRITI, VEL CVIVSPIAM ALIVS,

Anacreontici versiculi in mortuum Adonim,

Eobano Hesso interpr.

Adonidem Cythere.
Vt vidit interemptum,
Nupérque purpurantes
Genas colore fœdum,
Et illitum cruore
Nigerrimo capillum,
Cupidines vocauit:
Et iussit vt vocati
Suem ferum sibiipsi
Adducerent prehensum.
Qui iussa prosequentes,
Mox lustra peruolarunt
Horrentis alta sylua:
Tristémque & imbecillem
Suem graui ligarunt
Rigore vinculorum.
Alius trahebat autem
Laqueo truci reuinctum:
Hic terga verberabat
Et arcubúsque & ipsum
Vrentibus sagittis.
Et ibat ille tristis.
Veneris quidem timebat
Superba iussa duræ.
Cui dixit ipsa, postquam
Conspexit esse captum,
Quid pessima ô ferarum
Túne hoc femur decorum,
Meúmne tu puellum
Insana vulneraſti?
Cui sic recepit ille,

Te diua

Te diua Cypris, ipſum
Per & tuum puellum,
Per hæc & ipſa iuro
Quæ vincla me coarctant,
Item per hos Amores
Qui me tulêre captum,
Læſiſſe non volebam
Quem nunc doles puellum
Iniqua fata paſſum:
Sed vt decora vidi
Labra, & vultus honeſti
Pulcherrimum nitorem,
Statuam ratus deorum
Fuiſſe perpolitam,
Flammę nocentis hauſi
Quo ſubruebar ignem.
Quem non ferens, vt illi
Nudum femur volebam
Inſanus oſculari:
Illi ſed innocenti
Miſer & mihi nocebam.
Hos nunc, Venus, profanos
Puni, recide dentes
Superfluos. quid autem
Fero amplius? ſed hæc ſi
Satis ampla pœna non eſt,
Et ipſa labra puni.
Hæc illius querentis
Venus miſerta, iuſſit
Amoribus proteruis
Vt vincla dura ſoluant,
Et liberent ligatum.
Qui mitis inde ſyluam
Nunquam ſubiuit altam:
Sed ignibus propinquans,
Suum nocentem amorem
Incendit & peruſſit.

HENR. STEPHANVS LECTORI.

Anacreontis versiculos Latinè non à me tantummodo sed etiam ab Elia Andrea redditos, non solùm qui hîc Theocriteis sunt subiuncti, sed etiam reliquos habes in mea editione Pindari, inter lyricorum fragmenta. At in mea editione poetarum heroici carminis principum admonui de iis quæ in primo idyllio Moschi antea deprauatissima erant: ex quibus erant ista in tertio versu, ποδέει δὲ πολὺ πλέονα μεγάλων ἄλλα, pro his, ποτὰγὴ δὲ πολὺ πλέον ἄμμε γαλαίης. Ibidem admonui videri mihi in quinto post κύματα, μακρὰ deesse. Nunc verò his aliisque addo quæ ibi à me dicta sunt, ita legendum mihi videri septimum, Τᾶ δέ μοι ἀ πιστὰ χὰ δάσπυος ὔδατι ὕλα. In duodecimo φιλέημι. In Bionis autem quarto idyllio, in fine versus secundi Μοῖσα.

Dissimulare etiam nolo, Dionis Chrysostomi aliquot locos emendandos restare, quanuis multi fuerint emendati: quosdam verò & in nonnullis epistolis, præsertimque illis quæ Apollonio Tyaneo adscriptæ sunt. vt in ea quæ est VIII, *pro* ἱερῶν *puto scribendum* ἱερέων: *& in* LXXII, ἡμέρων *pro* ἡμετέρων. *Quidam verò loci qui meritò alioqui suspecti fuerint, videntur suspicione carituri vbi aliter interpuncti fuerint. vt in* LIIII, *circa finem, si hæc* ὅπουγε τὰ ὅμοια *non separentur à præcedentibus, sed parenthesi includantur: vt* ὅπουγε *sit pro* Nedum.

Ne Gregorii quidem epistolæ mendis carent. nam vel in ea quæ est XV, ἐνουθέτησα *mendosum esse patet: credideram autem reponendum* νενομοθέτηκα. *In* XVII, *post hæc verba,* μηδὲ σφυρίαν κατ' ἐμαυτῆς, *deesse aut* ἐχέιρει, *aut* παροξωνεῖν, *aut* ἐρεθίζειν. *Sed & verbum* νυσσάζειν *ibidem non videtur posse ferri: nullum tamen pro eo vicinius simul & aptius inuenio quàm* κωπάζειν.

At Bruti epistolæ emendatius quidem sunt scriptæ, sed tam mendosè à Rainutio interpretatæ, vt me interpretationem eius edidisse pudeat. Atque adeo quàm parum illi fidere te oporteat, paucæ à me Latinæ factæ, cum iis quas ille vertit collatæ (si quidem mihi plus fidei habendum existimabis) te docebunt. quanuis hac in re sim maiore festinatione vsus, quàm ferat difficultas explicandi nonnulla loquendi genera, quæ breuitatis causa (in responsionibus præsertim) aliunde quàm ex trito primariis scriptoribus Græcis sermone sunt petita. cuiusmodi est id quo clauditur epistola octauæ Bruti respondens: in quo vertendo, sicut & in quibusdã aliis, me mihiipsi non satisfeciſſe fateor. Spero tamen fore ut hunc qualemcunque laborem nostrum boniconsulas. Vale.

BRVTVS PERGAMENIS.

Pecunias vestri attulerunt legati, plures quidem quàm pro ea tenuitate quam causabamini, sed pauciores quàm pro eo vsu ad quem illas petebamus. Cauete igitur ne & plus possitis quàm præ vobis fertis, & minus velitis quàm potestis.

PERGAMENI BRVTO.

Misimus tibi pecunias, etiamsi pauciores quàm tibi vsus esset, at plures quàm polliciti eramus. Nos enim ex-

cusabamus, vt qui minus haberemus quàm vellemus: cõparauimus autem vt qui plus studii quàm pro viribus adhibuerimus.

BRVTVS PERGAMENIS.

Dolabella, nobis quidem hostis, vobis autem est amicus, cui in omnibus aduersus nos etiam operam nauatis. Quid verò consentaneum sit iis quibus easdem quas illis tueri partes placuit, nisi vt in ipsos, vbi capti fuerint, idem quod in hostes exemplum statuatur? Neque enim pœnitentiæ locus dandus est iis quos non priùs pœnitet quàm omnino succumbant.

PERGAMENI BRVTO.

Tu quidem in causa fuisti cur amicos Dolabellæ nos præbuerimus, qui maturè ad nos non scripseris: (necesse enim erat illius mandatis nos submittere, priusquam haberemus ad quem nos conuertere possemus) sed in posterum noli pœnitentię locum illis denegare qui licet serius, at certè quamprimũ datur facultas, errorẽ suũ corrigunt.

BRVTVS MYRENSIBVS.

Suppetiæ vestræ nobis iam victoria potitis aduenerũt. Ac melius quidem est, serius aduenisse, quàm ne aduenisse quidem: sed nihilo magis operam nobis in bello nauatis. Nam quæ serius quàm par est in bello fiunt, non minus inutilia sunt quàm si non fierent.

MYRENSES BRVTO.

Gratulati sumus tibi victoria potito priusquam nostræ suppetiæ (licet à nobis quàm celerrimè potuimus) missæ, aduenissent. Ad beneuolentiã tamen quod attinet, ne nos quidem inutiles venimus. Neque enim id quod, si vni occasioni defuerit, ad reliquas paratum est, eodem habendũ est loco acsi omnino non venisset.

BRVTVS COIS.

Neque mare sine nauibus, neque terra sine cultoribus quicquam prodest. Conficiendis igitur nauigiis laborem impendite: vtpote qui, si his destituamini, nihilo maiorem è mari vtilitatẽ quàm continentis incolæ, sitis percepturi.

COI BRVTO.

Sicut agriculturæ, ita etiam nauigationi tempus nonnunquam est impedimento: sed neque terra neque mari priuãtur quibus hæc à natura sunt tributa. Non enim paria sunt, aliquem illa non possidere, & illorum commodo

ita destitui aliquando, vt tamen postea vtens, illius defectus damnum resarciat.

Tres quæ proximè sequuntur epistolæ, eæ sunt quæ à Plutarcho afferuntur.

BRVTVS PERGAMENIS.

Audio vos Dolabellæ pecunias dedisse: quas si vltro dedistis, vos mihi iniuriam facere fateamini: sin inuiti, id ostendite, dando mihi vltro.

PERGAMENI BRVTO.

Pecunias Dolabellæ quidē tum præbere coacti fuimus, quum adhuc earū nobis esset copia: at tu dare alioqui volentes tum popposcisti, quum inopia voluntatē destituit.

BRVTVS BITHYNIS, *vel* SAMIIS, *sequendo Plutarchum.*

Consilia capitis negligēter, ad præstandam operam tardi estis: quis horum sit exitus cogitate.

BITHYNI BRVTO.

Consilium cunctanter capere, tutū est: tardè verò præstare operam, eorum est quibus vires desunt. Vnus vtriusque horum exitus est venia.

BRVTVS LYCIIS.

Xanthi, beneficium meum aspernati, sepulcrum suę vecordiæ habuerunt patriam: Patarensibus autem, postquam se in fidem meam contulerunt, nulla libertatis pars in rerum suarum administratione deest. Quum igitur vobis quoque liceat, vel Patarensium iudicium, vel Xanthiorum sortem eligite.

LYCII BRVTO.

Xanthiorum quidem vicem ob calamitatem illam dolemus, qua suæ dementiæ pœnas dederunt, quòd ne mutare quidem mentem potuerint: Patarensibus autem gratulati sumus, qui cordatè simul & feliciter elegerint quæ sibi erant profutura. At nos non ita desipimus, vt quum liceat fortunatis esse, & in amicorum numero simus, eorū infortunium qui ob inimicitias supplicio sunt affecti, malimus.

FINIS.

M. BRVTI EPISTOLAE
AD M. T. CICERONEM.

BRVTVS CICERONI S.

QVANTA sim lętitia affectus, cognitis rebus Bruti nostri & cōsulū, facili' est tibi existimare, quàm mihi scribere. Cùm alia laudo & gaudeo accidisse, tū quòd Bruti eruptio non solùm ipsi salutaris fuit, sed etiam maximo ad victoriam adiumento. Quod scribis, trium Antoniorum vnam atque eandem causam esse: quid ego sentiam, mei iudicii esse: statuo nihil, nisi hoc: Senatus aut populi R. iudiciū esse de iis ciuibus qui pugnātes non interierint. At hoc ipsū (inquies) iniquè facis, qui hostilis animi in rēp. homines, ciues appelles. Imò iustissimè. Quod enim nondum Senatus censuit, nec populus R. iussit, id arrogāter nō pręiudico, neque reuoco ad arbitrium meum. Illud quidem non muto, quòd ei quem me occidere res non coēgit, neque crudeliter quicquam eripui, neque dissolutè quicquam remisi, habuíque in mea potestate, quoad bellum fuit. Multo quidem honestius iudico, magísque quod concedere possit respub. miserorum fortunam non insectari, quàm infinita tribuere potentibus: quæ cupiditatem & arrogantiam incendere possint. Qua in re, Cicero, vir optime ac fortissime, mihíque meritò & meo nomine & reip. charissime, nimis credere vidēris spei tuæ: statímque, vt quisque aliquid rectè fecerit, omnia dare ac permittere: QVASI NON LICEAT TRADVCI AD MALA CONSILIA CORRVPTVM LARGITIONIBVS ANIMVM. Quæ tua est humanitas, æquo animo te moneri patieris, præsertim de communi salute: facies tamen quod tibi visum fuerit: etiam ego, cùm me docueris. Nunc Cicero, nunc agendum est, ne frustra oppressum esse Antonium gauisi simus: non semper primi cuiusque mali excidendi causa sit, vt aliud renascatur illo peius. Nihil iam neque opinantibus aut patientibus nobis aduersi euenire potest, in quo non cùm omniū culpa, tum pręcipuè tua futura sit, cuius tantam auctoritatem Senatus ac populus R. nō solùm esse patitur, sed etiam cupit, quāta maxima in libera ciuitate vnius esse potest: quam tu non solùm bene sentiendo sed etiam prudenter tueri debes.

Prudentia porrò quę tibi supereſt, nulla abs te deſideratur, niſi modus in tribuendis honoribus. Alia omnia ſic abunde adſunt, vt cum quolibet antiquorum comparari poſſint tuæ virtutes. Vnum hoc grato animo liberalíque profectũ, cautiorem ac moderatiorem liberalitatem deſiderat. Nihil enim Senatus cuiquam dare debet, quod malè cogitãtibus exemplo aut præſidio ſit. Itaque timeo de conſulatu, ne Cæſar tuus altius ſe aſcẽdiſſe putet decretis tuis, quàm inde, ſi conſul factus ſit, deſcenſurum. Quòd ſi Antonius ab alio relictum regni inſtrumentum, occaſionem regnandi habuit: quónam animo fore putas, ſi quis, auctore non tyranno interfecto, ſed ipſo Senatu, putat ſe imperia quælibet concupiſcere poſſe? Quare tum & felicitatem & prouidẽtiam laudabo tuam, cùm exploratum habere cœpero, Cæſarem honoribus quos acceperit, extraordinariis fore contentũ. Alienæ igitur (inquies) culpæ me reum facies? Prorſus alienæ, ſi prouideri potuit ne exiſteret. quòd vtinam inſpectare poſſis timorem de illo meum. His literis ſcriptis, te conſulem factum audiuimus. Tum verò incipiam proponere mihi remp. iuſtam & iam ſuis nitentem viribus, ſi iſthuc videro. Filius valet & in Macedoniã cum equitatu præmiſſus eſt. Idibus Maiis, ex caſtris.

BRVTVS CICERONI S.

NOLI expectare dum tibi gratias agam. iampridem hoc ex noſtra neceſſitudine, quæ ad ſummam beneuolẽtiã peruẽnit, ſublatum eſſe debet. Filius tuus à me abeſt. in Macedonia congrediemur. Iuſſus eſt enim Ambraciam ducere equites per Theſſaliam, & ſcripſi ad eum vt mihi Heracleam occurreret. Cùm eum videro, quoniam nobis permittis, communiter conſtituemus de reditu eius ad petitionem aut ad commendationem honoris. Tibi Glaucona, medicum Panſæ, qui ſororem Achilleos noſtri in matrimonio habet, diligentiſſimè commendo. Audimus eum veniſſe in ſuſpicionem Torquato de morte Panſæ, cuſtodiríque vt parricidam. nihil minus credendum eſt. Quis enim maiorem calamitatem morte Panſæ accepit? præterea eſt modeſtus homo & frugi: quem ne vtilitas quidem videatur impulſura fuiſſe ad facinus. Rogo te, & quidem valde rogo (nam Achilleus noſter non minus quàm æquum eſt laborat) eripias eum ex cuſtodia, conſeruéſque. Hoc ego ad meum officiũ priuatarũ rerũ æquè

atque vllam aliam rem pertinere arbitror. Cùm has ad te scriberem literas, ab Satrio; legato C. Trebonii reddita est mihi epistola, à Tullio & Deiotaro Dolabellam cæsum fugatúmque esse. Græcam epistolam tibi misi Cycherei cuiusdam, ad Satrium missam. Flauius noster de cõtrouersia quam habet cum Dyrrhachinis hereditariam, sumpsit te iudicem. rogo te, Cicero, & Flauius rogat rem conficias. Quin ei qui Flauium fecit hæredem, pecuniam debuerit ciuitas non est dubium: neque Dyrrhachini inficiantur, sed sibi donatum æs alienum à Cæsare dicunt. Noli pati à necessariis tuis necessario meo iniuriam fieri. XVII calendas Iun. ex castris, ad imam Candauiam.

BRVTVS CICERONI S.

L. BIBVLVS quàm carus mihi esse debeat, nemo melius iudicare potest quàm tu, cuius tantæ pro rep. contentiones sollicitudinésque fuerunt. Itaque vel ipsius virtus vel nostra necessitudo debet conciliare te illi: quominus multa mihi scribenda esse arbitror. Voluntas enim te mouere debet nostra, si modò iusta est, aut pro officio necessario suscipitur. In Pansæ locum petere constituit. eam nominationem à te petimus. neque coniunctiori dare beneficiũ quàm nos tibi sumus, neq; digniorem nominare potes quàm Bibulũ. De Domitio & Apuleio quid attinet me scribere, cùm ipsi per se tibi cõmendatissimi sint? Apuleium verò tu tua autoritate sustinere debes. Sed Apuleius in sua epistola celebrabitur: Bibulũ noli dimittere ex sinu tuo, tantum iam virum, ex quãto (crede mihi) potest euadere qui vestris paucorum respondeat laudibus.

BRVTVS CICERONI S.

VETERIS Antistii talis animus est in remp. vt non dubitẽ quin & in Cæsare & Antonio se præstiturus fuerit acerrimum propugnatorẽ communis libertatis, si occasioni potuisset occurrere. Nam qui in Achaia congressus, P. Dollabella milites atque equites habente, quoduis adire periculum ex insidiis paratissimi ad omnia latronis maluerit, quàm videri aut coactus esse pecuniam dare, aut libenter dedisse homini nequissimo atque improbissimo: is nobis vltrò & pollicitus est & dedit XX. HS ex sua pecunia: &, quod multo carius est, seipsum obtulit & cõiunxit. Huic persuadere cœpimus vt imperator in castris remaneret, rémque publicam defenderet. statuit id sibi, quoniã

exercitum dimisisset. statim verò rediturum ad nos confirmauit, legatione suscepta, nisi prætorum comitia habituri essent consules. Nam illi ita sentiēti de rep. magnopere auctor fui ne differret tempus petitionis suæ. Cuius factum omnibus gratum esse debet, qui modò iudicarint hunc exercitum esse reip. Tibi tanto gratius, quanto & maiore animo gloriáque libertatem nostram defendis, & dignitatem, si contigerit nostris consiliis exitus quem optamus, perfuncturus es. Ego etiam, mi Cicero, propriè familiaritéque te rogo, vt Veterem ames, velisque esse quàm amplissimum: quietsi nulla re deterreri à proposito potest, tamen excitari tuis laudibus indulgentiáque poterit, quo magis amplexetur ac tueatur iudicium suum. & mihi gratissimum erit.

BRVTVS CICERONI S.

De M. Lepido vereri me cogit reliquorum timor: qui si eripuerit se nobis (quod velim temerè atque iniurioſè de illo suspicati sint homines) oro atque obsecro te, Ciceto, necessitudinem nostram, tuámque in me beneuolentiam obtestás, sororis meę liberos obliuiscaris esse Lepidi filios, méque his in patris locum successisse existimes. Hoc si à te impetro, nihil profectò dubitabis pro his suscipere. Aliter alii cum suis viuunt. nihil ego possum in sororis meæ liberis facere, quo possit expleri voluntas mea aut officium. Quid verò aut mihi tribuere boni possunt, si modò digni sumus quibus aliquid tribuatur: aut ego matri, ac sorori puerísque illis præstaturus sum, si nihil valuerit apud te reliquúmque senatum, contra patrem Lepidum Brutus auunculus? Scribère multa ad te neq; possū prę sollicitudine ac stomacho, neque debeo. Nam si in tanta re támque necessaria verbis mihi opus est ad te excitandum & confirmandum: nulla spes est facturum te quod volo & quod oportet. Quare noli expectare longas preces. intuêre meipsum, qui hoc à te, vel à Cicerone coniunctissimo homine, priuatim: vel à consulari, tali viro, remota necessitudine priuata, impetrare debeo. Quid sis facturus, velim mihi quamprimum rescribas. Cal. Quinct. Ex castris.

BRVTVS CICERONI S.

Particvlam literarum tuarum quas misisti Octauio, legi, missam ab Attico mihi. Studium tuum curáque de salute mea nulla me noua voluptate affecit. Non

solùm enim vsitatum sed etiam quotidianum est, aliquid audire de te, quod pro nostra dignitate fideliter atque honorificè dixeris aut feceris. At dolore, quantum animo maximum capere possum, eadem illa pars epistolæ scriptæ ad Octauium de nobis, affecit. Sic enim illi gratias agis de rep. tam suppliciter ac demissè, (quid scribam? pudet conditionis ac fortunæ: sed tamen scribendum est. Commendas nostram salutem illi: quæ morte qua non perniciosior?) vt prorsus præ te feras, non sublatam dominationem sed dominum commutatum esse. Verba tua recognosce, & aude negare, seruiētis, aduersus regem istas esse preces. Vnum ais esse quod ab eo postuletur & expectetur: vt eos ciues de quibus viri boni populúsque R. bene existimet, saluos velit. Quid si nolit? non erimus? Atqui nō esse, quàm esse per illum, præstat. Ego mediusfidius non existimo tam omnes deos auersos esse à salute populi R. vt Octauius orandus sit pro salute cuiusquam ciuis: non dicam pro liberatoribus orbis terrarum. Iuuat enim magnificè loqui: & certè decet, aduersus ignorantes quid pro quôque timendum, aut à quôque petendum sit. Hoc tu Cicero, posse fateris Octauium, & illi amicus es? aut, si me carum habes, vis Romæ videri, cùm, vt ibi esse possem, commendandus puero illi fuerim? Cui quid agis gratias, si, vt nos saluos esse velit & patiatur, rogandum putas? si hoc pro beneficio est habendum, quòd se quàm Antonium esse maluerit, à quo ista petenda essent? vindici quidem alienæ dominationis, non vicario, ecquis supplicat vt optimè meritis de rep. liceat esse saluis? Ista verò imbecillitas & desperatio, cuius culpa non magis in te residet quàm in omnibus aliis, & Cæsarem in cupiditatem regni impulit: & Antonio post interitum illius persuasit vt interfecti locum occupare conatetur: & nunc puerum istum extulit, vt tu iudicares precibus esse impetrandam salutem talibus viris: misericordiáque vnius, vix etiam nunc viri, tutos fore nos, haud vlla alia re. Quòd si Romanos nos esse meminissemus: nō audacius dominari cuperēt postremi homines, quàm nos prohiberemus: neque magis irritatus esset Antonius regno Cæsaris, quàm ob eiusdem mortem deterritus. Tu quidem consularis & tantorum scelerum vindex (quibus oppressis vereor ne in breue tempus dilata sit abs te pernicies) quî potes intueri

quæ gesseris, simul & ista vel probare, vel ita demisse ac facilè pati vt probantis speciem habeas? Quod autem tibi cum Antonio priuatim odium? nempe quia postulabat hæc, salutem ab se peti, precariam nos incolumitatem habere, à quibus ipse libertatem accepisset: esse arbitrium suum de rep. Quærenda esse arma putasti, quibus dominari prohiberetur: scilicet, vt illo prohibito, rogaremus alterum qui se in eius locum reponi pateretur: an vt esset sui iuris ac mancipii resp.? nisi fortè non de seruitute sed conditione seruiendi recusatum est à nobis. Atqui non solùm bono domino potuimus Antonio tolerare nostram fortunam, sed etiam beneficiis atque honoribus, vt participes, frui quantis vellemus. Quid enim neget iis quorum patientiam videret maximum suæ dominationis præsidium esse? Sed nihil tanti fuit, quo vēderemus fidem nostram & libertatem. Hic ipse puer, quem Cæsaris nomen incitare videtur in Cæsaris interfectores, quanti æstimet (si sit commercio locus) posse nobis auctoribus tantum quantum profectò poterit, quoniam viuere, & pecunias habere, & dici consulares volumus? cæterùm nequicquā perierit ille cuius interitu quid gauisi sumus, si mortuo nihilo minus seruituri eramus? Nulla cura adhibeatur. Sed mihi priùs omnia dii deæque eripuerint quàm illud iudicium, quo non modò hæredi eius quem occidi, non concesserim, quod in illo non tuli, sed ne patri quidem meo, si reuiuiscat, vt, patiente me, plus legibus ac senatu possit. An hoc tibi persuasum est, fore cæteros ab eo liberos, quo inuito nobis in ista ciuitate locus non sit? Qui porro id quod petis fieri potest vt impetres? Rogas enim velit nos saluos esse. Videmur ergo tibi salutem accepturi, cùm vitam acceperimus? quam, si priùs dimittimus dignitatem & libertatem, quî possumus accipere? An tu Romæ habitare, id putas incolumem esse? Res, non locus, oportet præstet isthuc mihi. neque incolumis fui Cæsare viuo, nisi postquam illud conscius facinus: neque vsquam exul esse possum, dum seruire & pati contumelias, peius odero malis omnibus aliis. Nónne hoc est in easdem tenebras recidisse, quum ab eo qui tyranni nomen asciuit sibi, (cùm in Græcis ciuitatibus liberi tyrannorum, oppressis illis, eodem supplicio afficiantur) petitur vt vindices atque oppressores dominationis salui sint? Hanc ego ciuitatem videre velim, aut putem vllam, quæ ne traditam quidem

atque inculcatam libertatem recipere possit? plúsque timeat in puero nomen sublati regis, quàm confidat sibi, cùm illum ipsum qui maximas opes habuerit, paucorum virtute sublatum videat? Me verò posthac ne cõmendaueris Cæsari tuo: ne te quidẽ ipsum, si me audies. Valdè carè æstimas tot annos, quot ista ætas recipit, si propter eam causam puero isti supplicaturus es. Deinde, quod pulcherrimè feciſti ac facis in Antonium, vide ne conuertatur à laude maximi animi ad opinionem formidinis. Nam, si Octauius tibi placet, à quo de nostra salute petendum sit: non dominum fugisse sed amiciorem dominum quæsisse videberis. Quem quòd laudas ob ea quæ adhuc fecit, planè probo. sunt enim laudanda, si modò contra alienam potentiam, non pro sua suscepit eas actiones. Cùm verò iudicas tantum illi non modò licere, sed etiam à te ipso tribuendum esse, vt rogandus sit ne nolit esse nos saluos, nimium magnam mercedem statuis. Id enim ipsum illi largiris quod per illum habere videbatur resp. Neque hoc tibi in mentẽ venit, si Octauius vllis dignus sit honoribus, quia cum Antonio bellum gerat: iis qui illud malum exciderint, cuius istæ reliquiæ sunt, nihil quo expleri possit eorum meritum tributurum vnquam populum R. si omnia simul congesserit. AT VIDE QVANTO DILIGENTIVS HOMINES METVANT, QVAM MEMINERINT, quia Antonius viuat, atque in armis sit. De Cæsare verò quod fieri potuit ac debuit, transactũ est: neque iam reuocari in integrum potest. Octauius, is est qui, quid de nobis iudicaturus sit, expectet populus Rom? nos hi sumus de quorũ salute vnus homo rogandus videatur? Ego verò, vt isthuc reuertar, is sum qui nõ modò nõ supplicẽ, sed etiam coerceã postulãtes vt sibi supplicetur. Aut longè à seruientibus abero, mihíque esse iudicabo Romam, vbicunque liberum esse licebit: ac vestri miserebor, quibus nec ætas, neque honores, neque virtus aliena dulcedinem viuendi minuere potuerit. Mihi quidem ita beatus esse videbor, si modò constanter ac perpetuò placebit hoc consilium, vt relatam putem gratiã pietati meæ. QVID ENIM EST MELIVS, QVAM MEMORIA RECTE FACTORVM ET LIBERTATE CONTENTVM NEGLIGERE, HVMANA? Sed certè non succumbã succumbentibus, nec vincar

ab iis qui se vinci volunt: experiárque & tentabo omnia: neque desistam abstrahere à seruitio ciuitatem nostram. Si secuta fuerit quæ debet fortuna, gaudebimus omnes: sin minus, ego tamen gaudebo. Quibus enim potius hæc vita factis aut cogitationibus traducatur, quàm iis quæ pertinuerint ad liberandos ciues meos? Te Cicero rogo atque hortor, ne defatigere, neu diffidas: semper in præsentibus malis prohibendis, futura quoq;, nisi antè sit occursum, explores, ne se insinuent. Fortem & liberum animum, quo & consul & nunc consularis remp. vindicasti, sine constantia & æquabilitate nullum esse putaris. FATEOR ENIM DVRIOREM ESSE CONDITIONEM SPECTATAE VIRTVTIS, QVAM INCOGNITAE. BENEFACTA PRO DEBITIS EXIGIMVS. quæ si aliter eueniunt, vt decepti ab his, infesto animo reprehendimus. Itaque resistere Antonio Ciceronem, etsi magna laude dignum est, tamen quia ille consul, hunc cõsularem meritò præstare videtur, nemo admiratur. Idem Cicero si flexerit aduersus alios iudicium suum, quod tanta firmitate ac magnitudine direxit in exturbando Antonió, non modò reliqui temporis gloriam eripuerit sibi, sed etiam præterita euanescere coget. NIHIL ENIM PER SE AMPLVM EST, NISI IN QVO IVDICII RATIO EXTAT. Quia neminem magis decet quàm te, remp. amare, libertatísque defensorem esse, vel ingenio, vel rebus gestis, vel studio atque efflagitatione omnium. Quare non Octauius est rogandus vt velit nos saluos esse: magis tu te excuscita, vt eam ciuitatem in qua maxima gessisti, liberam atque honestam fore putes, si modò sint populo duces ad resistendum improborum consiliis.

BRVTVS ATTICO S.

SCRIBIS mihi, mirari Ciceronem quòd nihil significem vnquam de suis actis. Quoniam efflagitas, coactu tuo scribam quæ sentio. Omnia feciſſe Ciceronem optimo animo, scio. Quid enim mihi exploratius esse potest quàm illius animus in remp.? Sed quædam mihi videtur, quid? dicam imperitè, vir omnium prudentissimus, an ambitiosè feciſſe? qui valentissimum Antonium susciperet pro rep. non dubitarit inimicum? Nescio quid scribam tibi nisi vnum, pueri & cupiditatem & licentiam potius esse

irritatam, quàm repressam à Cicerone: tantúmque eum tribuere huic indulgentiæ, vt se maledictis non abstineat: iis quidē quæ in ipsum dupliciter récidūt, quòd & plures occîdit vno, séque priùs oportet fateatur sicarium, quàm obiiciat Cascæ quod obiicit: & imitatur in Casca Bestiam. An quia non omnibus horis iactamus idus Martias, similiter atque ille nonas Decemb. suas in ore habet, eo meliore conditione Cicero pulcherrimum factum vituperabit, quàm Bestia & Clodius reprehendere illius consulatum soliti sunt? Sustinuisse mihi gloriatur bellum Antonii togatus Cicero noster. Quid hoc mihi prodest, si merces Antonii oppressi poscitur, in Antonii locum successio: & si vindex illius mali auctor extitit alterius, fundamentum & radices habituri altiores, si patiamur? vt iam ista quæ facit, non dominationem, non, sed dominum Antonium timentis sint. Ego autem gratiam non habeo, siquis, dum ne irato seruiat, rem ipsam non deprecatur: imò triumphus & stipendium decernitur, & omnibus decretis ornatur. Pudeat conspicere fortunam, cuius nomen susceperit. Consularis hoc, an Ciceronis est? Quoniam mihi tacere non licuit, leges quæ tibi necesse est molesta esse. Etenim ipse sentio quanto cum dolore hæc ad te perscripserim: nec ignoro quid sentias in rep. & quàm desperatam quoque sanari putes posse. Nec mehercule te, Attice, reprehendo. ætas enim, mores, liberi segnem efficiunt: quod quidem etiam ex Flauio nostro perspexi. Sed redeo ad Ciceronem. Quid inter Saluidenum & eum interest? Quid autem amplius ille decerneret? Timet (inquies) etiam nunc reliquias belli ciuilis. Quisquam ergo ita timet profligatum, vt neque potentiam eius qui exercitum victorem habeat, neque temeritatem pueri putet extimescendam esse? An hoc ipsum ea re facit, quòd illi propter amplitudinem omnia iam vltróque deferenda putat? O magnam stultitiam timoris, id ipsum quod verearis, ita cauere, vt cùm vitare fortasse potueris, vltrò accersas & attrahas! Nimiū timemus mortē & exilium & paupertatem. Hæc videntur Ciceroni vltima esse in malis: &, dum habeat à quibus impetret quę velit & à quibus colatur ac laudetur, seruitutem, honorificam modò, non aspernatur: si quicquam in extrema ac miserrima contumelia potest honorificum esse. Licet ergo patrem appellet

Octauius Ciceronem, referat omnia, laudet, gratias agat: tamen illud apparebit, verba rebus esse contraria. Quid enim tam alienũ ab humanis sensibus est, quàm eũ patris habere locõ, qui ne liberi quidẽ hominis numero sit? Atqui eò tendit, id agit, ad eum exitum properat vir optimus, vt sit illi Octauius propitius. Ego verò iã iis artibus nihil tribuo, quibus scio Ciceronẽ instructissimũ esse. Quid enim illi prosunt, quæ pro libertate patriæ, de dignitate, quæ de morte, exilio, paupertate scripsit copiosissimẽ? Quãto autẽ magis illa callere videtur Philippus, qui priuigno minus tribuerit quàm Cicero alieno tribuat? Desinat igitur gloriãdo etiã insectari dolores nostros. Quid enim nostra, victũ esse Antoniũ? si victus est, vt alii vacaret quod ille obtinuit? tametsi tuę literæ dubia etiã nũc significãt. Viuat hercule Cicero, qui potest supplex & obnoxius: si neq; ętatis, neq; honorũ, neq; rerum gestarũ pudet. Ego certè, quin cũ ipsa re bellũ gerã, hoc est, cũ regno & imperiis extraordinariis, & dominatione & potentia, quæ supra leges se esse velit, nulla erit tã bona cõditio seruiẽdi, qua nõ deterream: quãuis sit vir bonus, vt scribis, Antonius: quod ego nũquã existimaui. Sed dominũ, ne parẽtẽ quidem, maiores nostri voluerunt esse. Te nisi tantũ amarẽ quantũ Ciceroni persuasum est diligi ab Octauio: hæc ad te nõ scripsissem. Dolet mihi quòd tu nũc stomacharis, amantissimus tũ tuorũ omnium, tũ Ciceronis. Sed persuade tibi, de volũtate propria mea nihil esse remissũ, de iudicio largiter. Neq; enim impetrari potest, quin, quale quidq; videatur ei, talẽ quisq; de illo opinionẽ habeat. Vellẽ mihi scripsisses quæ conditiones essent Atticæ nostræ, potuissem aliquid tibi de meo sensu perscribere. Valetudinẽ Porciæ meæ tibi curæ esse nõ miror. Deniq; quod petis faciam libẽter. nam etiã sorores meæ rogant. & hominem noro, & quid sibi voluerit.

Epistola quæ sequitur ex Germanica editione est petita.

BRVTVS CICERONI S.

LITERAS tuas valde expecto, quas scripsisti post nũtios nostrarũ rerũ, & de morte Trebonii. nõ enim dubito quin mihi cõsiliũ tuũ explices. Indigno scelere & ciuẽ optimũ amisimus, & prouinciæ possessione pulsi sumus, quam recuperari facile est. Neq; minus turpe aut flagitiosum erit pòst recuperari. Antonius adhuc est nobiscũ; sed mediusfidius & moueor hominis precibus, & timeo ne illum aliquorum furor excipiat: planè æstuo. Quòd si scirem quid

tibi placeret, sine sollicitudine essem. id enim optimum esse persuasum esset mihi. Quare quamprimũ fac me certiorem quid tibi placeat. Cassius noster Syriam, legiones Syriacas habet, vltrò quidem à Murco & à Marcio, & ab exercitu ipso accersitus. Ego scripsi ad Tertiam sororem & ad matrem, ne priùs ederent hoc quod optimè ac feliciſſimè gessit Cassius, quàm tuum consilium cognouissent, tibíque visum esset. Legi orationes duas tuas, quarũ altera calendis Ian. vsus es: altera de literis meis, quæ habita est abs te contra Calenum. Nunc scilicet hoc expectas, dum eas laudẽ. Nescio animi an ingenii tui maior in his libellis laus contineatur. Iam concedo vt vel Philippici vocentur: quod tu quadam epistola iocans scripsisti. Duabus rebus egemus, Cicero, pecunia & supplemento: quarum altera potest abs te expediri: vt aliqua pars militum istinc mittatur nobis, vel secreto consilio aduersus Pansam, vel actione in senatu: altera, quæ magis est necessaria, neque meo exercitui magis quàm reliquorũ. Hoc magis doleo, Asiam nos amisisse, quam sic vexari à Dolabella audio, vt iam non videatur crudeliſſimum eius facinus, interfectio Trebonii. Vetus Antistius me tamen pecunia subleuauit. Cicero filius tuus sic mihi se probat, industria, patientia, labore, animi magnitudine, omni denique officio, vt prorsus nunquam dimittere videatur cogitationem, cuius sit filius. Quare quoniam efficere non possum pluris facias eum qui tibi est cariſſimus, illud tribue iudicio meo, vt tibi persuadeas non fore illi abutendũ gloria tua, vt adipiscatur honores paternos. Cal. Aprilib. Dyrrhachio.

M. BRVTVS ET C. CASSIVS PRAETT. M. ANTONIO COS. S. P. D.

DE tua fide & beneuolẽtia in nos nisi persuasũ esset nobis, nõ cõscripsissemus hæc tibi, quæ profectò, quãdo istũ animũ habes, in optimã partẽ accipies. Scribitur nobis magnã veteranorũ multitudinẽ Romã cõueniſſe iã, & ad calẽdas Iunias futurã multo maiorẽ. De te si dubitemus aut vereamur, sim⁹ nostri dissimiles. Sed certè cùm ipsi in tua potestate fuerimus, tuóq; adducti cõsilio dimiserim⁹ ex municipiis nostros necessarios, neq; solùm edicto sed etiã literis id fecerim⁹: digni sumus quos habeas tui cõsilii participes, in ea præsertim re quę ad nos pertinet. Quare petim⁹ à te, facias nos certiores tuę volũtatis in nos, putésne nos tuos fore

in tanta frequentia veteranorum, quos etiam de reponẽda ara cogitare audimus: quod velle te probare vix quisquã credere posse videtur, qui nos saluos & honestos velit. Nos ab initio spectasse otium, nec quicquam aliud à libertate cõmuni quæsisse, exitus declarat. Fallere nemo nos potest, nisi tu: quod certè abest à virtute tua & fide: sed alius nemo facultatem habet decipiendi nos. tibi enim vni credimus, & crediturí sumus. Maximo de nobis timore afficiũtur amici nostri: quibus etsi tua fides explorata est, tamen illud in mẽtẽ venit, multitudinẽ veteranorũ facilĩ impelli ab alio quolibet, quàm à te retineri posse. Rescribas nobis ad omnia, rogamus. Nam illud valde leue est ac nugatorium, ea re denuntiatum esse veteranis, quòd de cõmodis eorum mense Iunio laturus esses. Quem enim impedimento futurũ putas, cùm de nobis certum sit, nos quieturos? Non debemus cuiquam videri nimium vitæ cupidi, cùm accidere nobis nihil possit sine pernicie & confusione omnium rerum. Vale.

M. BRVTVS ET C. CASSIVS PRAETT.
M. ANTONIO COS. S. P. D.

LITERAS tuas legimus simillimas edicti tui, contumelioſas, minaces, minimè dignas quæ à te nobis mitterentur. Nos, Antoni, te nulla lacessiuimus iniuria: neq; miraturum credidimus, si prætores & ea dignitate homines aliquid edicto postulassemus à consule. Quòd si indignaris, ausos esse id facere, concede nobis vt doleamus, ne hoc quidem abs te Bruto & Cassio tribui. Nam de delectibus habitis, & pecuniis imperatis, exercitibus sollicitatis, & nuntiis trans mare missis, quòd te quęstum esse negas: nos tibi quidem credimus, optimo animo te feciſſe: sed tamẽ neq; cognoscimus quicquã eorũ, & te miramur, cùm hæc reticueris, non potuisse continere iracundiam tuam, quin nobis de morte Cæsaris obiiceres. Illud verò quemadmodum ferendum sit, tute cogita: non licere prætoribus, concordiæ ac libertatis causa, per edictum de suo iure decedere, quin consul arma minetur. Quorum fiducia nihil est quòd nos terreas. Neque enim decet aut conuenit nobis, periculo vlli submittere animum nostrũ. Neq; est Antonio postulandum vt iis imperet quorum opera liber est. Nos si alia hortarentur vt bellum ciuile suscitare vellemus, literæ tuæ nihil proficerent. Nulla enim minan-

tis auctoritas apud liberos est. Sed pulchrè intelligis non posse nos quóquam impelli: & fortassis ea re minaciter agis, vt iudicium nostrum metus videatur. Nos in hac sententia sumus, vt te cupiamus etiã in libera rep. magnũ atque honestum esse, vocemus te ad nullas inimicitias: sed tamen pluris nostram libertatem quàm tuam amicitiam æstimemus. Tu etiam atq; etiam vide quid suscipias, quid sustinere possis: neq; quàm diu vixerit Cæsar, sed quàm nõ diu regnarit, fac cogites. Deos quæsumus, consilia tua recip. salutaria sint, ac tibi: sin min°, vt salua atq; honesta rep. tibi quàm minimũ noceãt, optamus. Pridie nonas Sext. Vale.

D. BRVTI EPISTOLAE.

D. BRVTVS M. BRVTO ET C. CASSIO S. D.

QVO IN statu simus cognoscite. Heri vesperi apud me Hirtius fuit: qua mente esset Antonius demonstrauit: pessima scilicet & infidelissima. Nam se neque mihi prouinciam dare posse aiebat, neq; arbitrari, tutò in vrbe esse quenquam nostrûm: adeo esse militum concitatos animos & plebis. Quod vtrunque esse falsum, puto vos animaduertere: atque illud esse verum quod Hirtius demonstrabat: timere eum ne, si mediocre auxilium dignitatis nostræ habuissemus, nullæ partes iis in rep. relinquerentur. Cùm in his angustiis versarer, placitum est mihi vt postularem legationem liberam mihi reliquisque nostris, vt aliqua causa proficiscendi honesta quæreretur. Hoc se impetraturum pollicitus est: nec tamen impetraturum confido, tanta est hominum insolentia & nostri insectatio. At si dederint quod petimus, tamen paulo pòst futurum puto vt hostes iudicemur, aut aqua & igni nobis interdicatur. Quid ergo est, inquis, tui consilii? dandus est locus fortunæ: cedendum ex Italia: migrandum Rhodum, aut aliquò terrarum, arbitror. Si melior casus fuerit, reuertemur Romam: si mediocris, in exilio viuemus: si pessimus, ad nouissima auxilia descendemus. Succurret fortasse hoc loco alicui vestrûm, cur nouissimum tempus expectemus potius quàm nunc aliquid moliamur. Quia vbi consistamus non habemus, præter Sex. Pompeium, & Bassum Cæcilium: qui mihi videntur, hoc nuntio de Cæsare allato,

firmiores futuri. Satis in tempore ad eos accedemus, vbi quid valeant scierimus. Pro Cassio & te, si quid me velitis recipere, recipiã. Postulat enim hoc Hirtius vt faciã, Rogo vos quàm primùm mihi rescribatis. nã nõ dubito quin de his rebus ante horam quartam Hirtius certiorem me sit facturus, quem in locum conuenire possimus. Quò me velitis venire, rescribite. Post nouissimum Hirtii sermonem, placitum est mihi postulare vt liceret nobis esse Romæ, publico præsidio. quod illos nobis concessuros nõ puto. magnam enim inuidiam iis faceremus. Nihil tamen non postulandũ putaui, quod æquum esse statuerẽ. Valete.

D. BRVTVS IMP. COS. DESIGN. M.C.S.P.D.

SI DE tua in me voluntate dubitarẽ, multis à te verbis peterem vt dignitatem meam tuerere: sed profectò est ita vt mihi persuasi, me tibi esse curæ. Progressus sum ad Transalpinos cum exercitu, non tam nomen captans imperatorium, quàm cupiẽs militibus satisfacere, firmósque eos ad tuendas nostras res efficere. quod mihi videor consequutus. Nam & liberalitatem nostram & animum sunt experti. cum omnium bellicosissimis bellum gessi, multa castella cepi, multa vastaui. Non sine causa ad senatum literas misi. Adiuua nos tua sententia: quod cùm facies, ex magna parte communi commodo inseruieris. Vale.

D. BRVTVS M.T.C. S.P.D.

PANSA amisso quantum detrimenti resp. acceperit, nõ te præterit: nunc auctoritate & prudentia tua prospicias oportet ne inimici nostri, coss. sublatis, sperent se conualescere posse. Ego, ne consistere possit in Italia Antonius, dabo operã. sequar eum confestim. vtrunq; me præstaturũ spero, ne aut Ventidius elabatur, aut Antonius in Italia moretur. In primis rogo te, ad hominẽ ventosissimũ, Lepidũ, mittas, ne bellũ nobis redintegrare possit, Antonio sibi cõiũcto. Nã de Pollione Asinio, puto te prospicere quid sit facturus. multæ & bonæ & firmæ sunt legiones Lepidi & Asinii. Neque hæc idcirco tibi scribo quòd te non eadẽ animaduertere sciã, sed quòd mihi persuasissimũ est, Lepidũ rectè facturũ nũquam, si fortè vobis id de hoc dubiũ est. Plãcũ quoq; cõfirmetis oro: quẽ spero, pulso Antonio, reip. non defuturũ. Si se Alpes Antonius traiecerit, cõstitui præsidiũ in Alpibus collocare, & te de omni re facere certiorem. Quarto calendas Maias, ex castris, Rhegii. Vale.

D. BRVTVS M. T. C. S. D.

NON mihi remp. plus debere arbitror, quàm me tibi. gratiorem me esse in te posse, quàm isti peruersi sint in me, exploratum habes. Si autem hoc tempore ab his videatur dici causa simulationis, malle mehercule tuũ iudiciũ quàm ex altera parte, omniũ istorum. Tu enim à certo sensu & vero iudicas de nobis: quod isti ne faciant, summa maleuolentia & liuore impediuntur. Interpellẽt me quo minùs honoratus sim, dum ne interpellent quo minùs resp. à me cõmodè administrari possit. quæ quãto sit in periculo, quàm potero breuissimè exponã. Primùm omniũ quantã perturbationẽ rerum vrbanarũ afferat obitus cõsulũ, quãtámq; cupiditatẽ hominibus iniiciat nouitas, non te fugit. Satis me multa scripsisse, quæ literis cõmendari possint, arbitror. Scio enim cui scribã. Reuertor nũc ad Antoniũ: qui ex fuga cùm paruulã manum peditũ haberet inermiũ, ergastula soluẽdo, omnéq; genus hominũ arripiendo, satis magnũ numerũ videtur effeciſſe. Huc accessit man' Vẽtidii, quæ trãs Apenninũ itinere facto difficillimo ad Vada peruẽnit, atq; se ibi cũ Antonio cõiunxit. Est numerus veteranorũ & armatorũ satis frequẽs cũ Vẽtidio. Cõsilia Antonii hæc sint necesse est: aut ad Lepidũ vt se cõferat, si recipitur: aut Apẽnino Alpibúsque se teneat, & decursionibus per equites, quos habet multos, vastet ea loca in quę incurrerit: aut rursus se in Etruriã referat, quòd ea pars Italię sine exercitu est. Quòd si me Cęsar audisset, atq; Apenninũ trãsisset, in tantas angustias Antoniũ cõpulisset, vt inopia potiùs quàm ferro cõficeretur. Sed neq; Cæsari imperari potest, nec Cęsar suo exercitui: quod vtrũq; pessimũ est. Cùm hęc talia sint, quo minùs, quod ad me pertinebit, homines interpellẽt, vt suprà scripsi, nõ impedio. Hæc quẽadmodũ explicari possint, aut à te cùm explicabuntur, ne impediãtur timeo. Alere iã milites nõ possum. Cùm ad rẽp. liberãdam accessi, mihi fuit sestertiũm quatuor millibus amplius. Tãtũ abest vt meę rei familiaris liberũ sit quicquam, vt meos iam omnes amicos ære alieno obstrinxerim. Septenũ numerum legionum alo: qua difficultate, tu arbitrare. Non si Varronis thesauros haberem, sustinere sumtum possem. Cùm primùm de Antonio exploratũ habuero, faciã te certiorem. Tu me amabis ita, si me hoc idem in te facere senseris. III. nonas Maii, ex castris, Derthona. Vale.

D. BRVTVS IMP. ET COS. DES. M. T. C. S. D.

EODEM exemplo literæ à te mihi redditæ sunt, quo pueri mei attulerunt. Tantum me tibi debere existimo quantum persoluere difficile est. Scripsi tibi quæ hic gererẽtur. In itinere est Antonius, ad Lepidum proficiscitur: ne de Planco quidem spem adhuc abiecit, vt ex libellis eius animaduerti, qui in me inciderunt. In quibus quos ad Asinium, quos ad Lepidum, quos ad Plancum mitteret, scribebat. Ego tamen non habui ambiguum, & statim ad Plancum misi: & biduo ab Allobrogibus, & totius Galliæ legatos expecto, quos confirmatos domum remittam. Tu, quæ istic opus erunt administrari, prospicies vt ex tua voluntate reique publicæ commodo fiant. Maleuolentiæ hominum in me, si poteris, occurres: si non poteris, hoc te consolabere, quòd me de statu meo nullis cõtumeliis deterrere possunt. Pridie nonas Maii. Ex castris, finibus Statiellensium.

D. BRVTVS M. T. S. D.

IAM NON ago tibi gratias. Cui enim re vix referre possum, huic verbis non patitur res satisfieri. Attendere te volo quæ in manibus sunt. Qua enim prudentia es, nihil te fugiet, si meas literas diligenter legeris. Sequi confestim Antonium his de causis, Cicero, non potui. erã sine equitibus, sine iumentis: Hirtium periisse nesciebam: Cæsari non credebam, priùs quàm conueniissem & colloquutus essem. Hic dies hoc modo abiit. Postridie manè à Pansa sum accersitus Bononiam. Cùm in itinere essem, nuntiatũ mihi est eum mortuum esse. Recurri ad meas copiolas. sic enim verè eas appellare possum. Sunt extenuatissimæ, & inopia omnium rerum pessimè acceptæ. Biduo me Antonius antecessit, itinere multo maiore fugiens quàm ego sequens. Ille enim iit passim, ego ordinatim. Quacunque iuit, ergastula soluit, homines arripuit: constitit nusquã priùs quàm ad Vada venit. quẽ locũ volo tibi esse notũ. Iacet inter Apẽninũ & Alpes, impeditissimus ad iter faciẽdum. Quum abessem ab eo millia passuum triginta, & se iam Ventidio coniunxisset, concio eius ad me est allata, in qua petere cœpit à militibus, vt se trans Alpes sequerẽtur: sibi cum M. Lepido conuenire. Succlamatum est, & frequenter, à militibus Ventidianis (nam suos valde quàm paucos habet) sibi aut in Italia pereundum esse aut vincẽdum.

dum. Etiam orare cœperunt vt Pollentiam iter facerent Cùm sustinere eos non posset, in posterum diem iter suum contulit. Hac re mihi nuntiata, statim quinque cohortes Pollentiam præmisi, meúmque iter eò contuli. hora antè presidium meum Pollentiam venit, quàm Trebellius cum equitibus. sanè quàm sum gauisus. in hoc enim victoriam puto consistere. In spem venerant: quòd neque Planci quatuor legiones omnibus suis copiis pares arbitrabãtur: neque ex Italia tam celeriter exercitum traiici posse credebant. quos ipsi adhuc satis arroganter Allobroges, equitatúsque omnis qui eò præmissus erat à nobis, sustinebant: nostróq; aduentu sustineri facilius posse cõfidimus. Tamẽ si quo etiam casu Isaram se traiecerint, nequid detrimenti reip. iniungant, summa à nobis dabitur opera. Vos magnum animum optimámque spem de summa reip. habere volumus, cùm & nos & exercitus nostros singulari concordia coniunctos, ad omnia pro vobis videatis paratos. Sed tamen nihil de diligentia remittere debetis, daréque operã vt quàm paratissimi ab exercitu reliquísque rebus pro nostra salute contra sceleratissimam conspirationem hostium confligamus. qui quidem eas copias quas diu simulatione reip. compararant, subitò ad patriæ periculum conuerterunt. Vale.

D. BRVTVS M.T.C. S.P.D.

AD senatum quas literas misi velim priùs perlegas, & siqua tibi videbuntur commutes. Necessariò me scripsisse ipse animaduertes. nam cùm putarem quartam & Martiã legiones mecum futuras, vt Druso Paulóque placuerat; vobis assentientibus, minus de reliquis rebus laborandum existimaui. Nunc verò cùm sim cum tironibus egentissimis, valde & meam & vestram vicem timeam necesse est. Vicetini me & M. Brutum præcipuè obseruant. His nequam patiare iniuriam fieri in senatu vernarum causa, à te peto. Causam habẽt optimam, officium in rep. summum: genus hominum aduersariorum seditiosum & inertissimum. XII. calendas Iun. Vercellis. Vale.

D. BRVTVS IMP. COS. DES. M.T.C. S.D.

QVOD pro me non facio, id pro te facere meus in te amor tuáque officia cogunt: vt timeam. Sæpe enim mihi cùm esset dictum, neque à me contemtum, nouissimè Labeo Segulius, homo sui simillimus, narrauit mihi, apud

Cæsarem se fuisse, multúmque sermonem de te habitum esse: ipsum Cæsarem nihil sanè de te questum, nisi dictum, quòd diceret te dixisse, laudandum adolescentem, ornandum, tollendum: se non esse commissurum vt tolli possit. Hoc ego Labeonem credo illi retulisse, aut finxisse dictum, non ab adolescente prolatum. Veteranos verò pessimè loqui, volebat Labeo me credere, & tibi ab iis instare periculum: maximéque indignari quòd in decemuiris neque Cæsar neque ego habiti essemus: atque omnia ad vestrum arbitrium essent collata. Hæc cùm audiuissem & iam in itinere essem, committendum non putaui, priùs vt Alpes transgrederer, quàm quid istic ageretur, scirem. Nã de tuo periculo, crede mihi, iactatione verborum, & denũtiatione periculi, sperare eos, te perterrefacto, adolescẽte impulso, posse magna consequi præmia: & totam istam cantilenam ex hoc pendêre vt quam plurimum lucri faciant. Neq; tamen nõ te cautũ esse volo & insidias vitantem. Nihil enim mihi tua vita potest esse iucũdius neque carius. Illud vide, ne timendo magis timere cogare: & quibus rebus potest occurri veteranis, occurras. Primùm quod desiderant de decemuiris, facias: deinde de præmiis. Si tibi videbitur, agros militũ eorũ qui cum Antonio veterani fuerunt, his dandos cẽseas ab vtrisq; nostrûm. De nummis, lentè ac ratione habita pecuniæ, senatũ de ea re cõstituturũ: quatuor legionibus iis quibus agros dandos cẽsuistis, video facultatem fore ex agris Syllanis & agro Campano. Æqualiter aut sorte agros legionibus assignari puto oportere. Hæc me tibi scribere non prudentia mea hortatur, sed amor in te, & cupiditas otii: quod sine te consistere non potest. Ego, nisi valde necesse fuerit, ex Italia non excedam. legiones armo, paro: spero me non pessimum exercitum habiturum ad omnes casus & impetus hominum. De exercitu quem Pansa habuit, legionẽ mihi Cæsar non remittit. Ad has literas statim mihi rescribe: tuorúmq; aliquẽ mitte, si quid recõditum magis erit, méque scire opus esse putaris. Vale. VII. calendas Ian. Eporædia.

D. BRVTVS M. T. C. S. P. D.

NOS hîc valemus rectè, & quò meliùs valeamus, operam dabimus. Lepidus commodè de nobis sentire videtur: omni timore depositò debemus reip. consulere. Quòd si omnia essent aliena, tamen tribus tantis exercitibus pro-

priis reip. valentibus, magnum animum habere debebas: quem & semper habuisti, & nunc fortuna adiuuãte augere potes. Quæ tibi superioribus literis mea manu scripsi, terrendi tui causa homines loquuntur. Si frenum momorderis, peream si te omnes quotquot sunt, conantem loqui ferre poterunt. Ego tibi, vt antea scripsi, dum mihi à te literæ veniant, in Italia morabor. Vale. VIII. calendas Iun. Eporædia.

D. B. IMP. M. T. C. S. P. D.

IN maximo meo dolore hoc solatio vtor, quòd intelligunt homines, non sine causa me timuisse ista quæ acciderunt. Deliberent vtrũ traiiciãt legiones ex Africa, nécne: & ex Sardinia Brutum accersant, nécne: mihi stipendium dent, annon, decernant. Ad senatum literas misi. Crede mihi, nisi ista omnia ita fiunt quẽadmodum scribo, magnũ nos omnes adituros periculum. Rogo te, videte quibus hominibus negotium detis, qui ad me legiones adducant. & fide opus est, & celeritate. Vale. III. nonas Iunias, ex castris.

M.T. CICERONIS EPISTOLÆ tres, quarum prima respondet illi D. Bruti, cuius initium est, Quod pro me nõ facio, &c. secunda respõdet illi, Nos hîc valemus rectè: tertia (sicut & secunda) laconismum & breuitatem literarum eius imitari se velle dicit.

M. T. C. D. BRVTO IMP. S. P. D.

Dii isti Segulio malè faciant, homini nequissimo omnium qui sunt, qui fuerunt, qui futuri sunt. Quid? tu illum tecum solum, aut cum Cæsare, qui neminem præterniserit quicum loqui potuerit, cui non eadem ista dixerit? Te tamen, mi Brute, sic amo vt debeo, quòd istud quicquid esset nugarum, me scire voluisti. Signum enim magnum amoris dedisti. Nam quod idem Segulius ait, veteranos queri quòd tu & Cæsar in decemuiris non essetis, vtinã ne ego quidem essem. Quid enim molestius? Sed tamen cùm ego sensissem de iis qui exercitus haberẽt sententiam ferri oportere: iidem illi qui solent, reclamarunt. Itaque excepti etiam estis, me vehementer repugnante. Quocirca Segulium negligamus, qui res nouas quærit, non quò veterem comederit: (nullam enim habuit) sed hanc ipsam recentẽ nouã deuorauit. Quod autẽ scribis, te, quod pro te ipso non facias, id pro me facere, vt de me timeas aliquid: omnite, vir optime mihíque carissime Brute, de me metu libero. Ego enim, quæ prouideri poterunt, non fallar in iis: quæ cautionem non habebunt, de his non ita valde laboro. Sim etenim impudens, si plus postulem quàm homini à rerum natura tribui potest. Quod mihi præcipis vt caueam, ne timendo magis timere cogar: & sapienter & amicissimè præcipis. Sed velim tibi persuadeas, cùm te constet excellere hoc genere virtutis, vt nunquam extimescas, nunquam perturbere, me huic tuæ virtuti proximè accedere. Quamobrem neque metuam quicquam, & cauebo omnia. Sed vide ne tua iam, mi Brute, culpa futura sit, si ego quicquã timeam. tuis enim opibus & consulatu tuo, etiam si timidi

essemus, tamen omnem timorem abiiceremus: præsertim cùm persuasum omnibus esset, mihíque maximè, nos à te vnicè diligi. Consiliis tuis quæ scribis, de quatuor lẽgionibus, déque agris assignandis ab vtrisque vestrûm, vehementer assentior. Itaque cùm quidam de collegis nostris agrariam curationem ligurirent, disturbaui rem, totámq; vobis integram reseruaui. Siquid erit occultius, &, vt scribis, reconditum, meorum aliquem mittam, quò fidelius ad te literæ perferantur. Vale. Pridie non. Iun.

CICERO S. D. BRVTO.

NARRABO tibi: antea subirascebar breuitati tuarum literarum: nunc mihi loquax esse videor. te igitur imitabor. Quàm multa, quàm paucis! Te rectè valere, operámque dare vt quotidie melius: Lepidum commodè sentire: tribus exercitibus quiduis nos oportere confidere. Si timidus essem, tamen ista epistola mihi omnem metum absterssisses. sed, vt mones, frænum momordi. etenim qui te incluso, omnem spem habuerim in te, quid nunc putas? cupio iam vigiliam meam, Brute, tibi tradere, sed ita vt nõ desim constantiæ meę. Quod scribis, in Italia te moraturum dum tibi literæ meæ veniant: si per hostem licet, non erraris. multa enim Romæ. sin aduentu tuo bellum confici potest: nihil sit antiquius. Pecunia expeditissima quæ erat, tibi decreta est. Habes amantissimum Seruïliũ. nos non desumus. Vale. VIII. id. Iun.

CICERO D. BRVTO S. D.

EXPECTANTI mihi tuas quotidie literas, Lupus noster subitò denuntiauit vt ad te scriberem, siquid vellẽ. ego autem, etsi quid scriberem nõ habebam (acta enim ad te mitti sciebam: inanem autem sermonem literarum tibi iniucundum esse audiebam) breuitatem sequutus sum, te magistro. Scito igitur, in te & in collega spem omnẽ esse. De Bruto autem nihil adhuc certi: quem ego, quemadmodum præcipis, priuatis literis ad bellum commune vocare nõ desino. qui vtinam iam adesset: intestinum vrbis malũ, quod est nõ mediocre, minus timeremus. Sed quid ago? non imitor λακωνισμὸν tuum. altera iam pagella procedit. Vince & vale. XIIII. cal. Quint.

RAINVTII FLORENTINI

IN EPISTOLAS BRVTI

è Græco à se redditas, Præfatio ad Nicolaum V. Pont. Max.

SOLENT, *beatissime Pater, qui inuigilant alicui operi quod ad mores hominum spectet, vel ad rerum notionem, seu vitæ decorem, illud principibus, ceu diis in terris, sacrare. Quē morem, nimirum commendatione dignum, & ab religione minimè alienum, à Iouis seculo initium habuisse, & ad nostra vsque tempora seruatum reperio. Nam cùm Iupiter, eiecto de regno patre Saturno, maiorem vitæ partem in Olympo monte coleret, quicunque quidpiam noui inuenissent, quod vitæ hominum vsui fuisset, ad ipsum veniebant, ac ei suas inuentiones dedicabant. Hunc ipsum morem posteros deinde seruasse, exemplis potissimum scire licet. Quippe AEsopus, fabulator egregius, fabularum opusculum quod Græcè conscripsit, Cræso Lydorum regi sacrauit. Nicander quoque Pergamenus, autor vetustissimus, Theriaca & Alexipharmaca, versu hexametro edita, ad Attalum Pergamenum perscripsit. Oppianus Cilix, poeta sui seculi non obscurus, poema suum De natura piscium, versu hexametro compositum, Commodo Imperatori vouit. Cui Commodo Iulius quoque Polydeuces opus De rerum vocabulis emendatissimum dedicauit. Idemque alij quamplures suis temporibus fecisse traduntur, quos percensere non datur in præsentia locus. Horum igitur vestigia secutus, quasdam epistolas M. Bruti Græcè conscriptas, quo tempore ipse & Cassius, mortuo Cæsare, bellum cum Dolabella, pro Syria Asiáque prouinciis, sibi per Senatum decretis, gerūt: & quas quidam Mithridates, vir sanè haud rudis, sed in dicendo satis peritus, hinc inde dispersas coegit, ac illis, pro sui exercitatione ingenij, characterem Bruti imitando, rescripsit, (vt in epistola sua inferius scripta dilucidè patet) his noctibus proximè breuioribus, tuo nomine feci Latinas. Quod nemini absurdum debet videri. quippe si illis licuit inuentiones suas principibus sui seculi sacrare, cur mihi fas non sit meas lucubratiūculas illi dedicare, qui in terris vicarius est eius qui veræ sapientiæ est fons & origo, ac veri laboris magister & auctor extitit & existit? Et maximè, cùm eius thronum in terris hoc*

noſtro ſeculo is teneat, qui iure ac meritò Pontifex appellatur, propterea quòd pontem, quibuſuis ad veræ virtutis faſtigium adire cupientibus, verbo & opere efficit, amaris bellorum turbinibus, & ex agro Domini malis fructibus euulſis, ſchiſmate ſingulari prudentia ſublato: nec minori conſilio, inquinatione Eccleſiæ Dei, ac Chriſtianorum ludibrio, abolitis, literis quoque diſciplinarúmque ſtudiis iamdiu exterminatis & floccifactis, in ſedem ſuam, fauendo pariter ac fouendo, reductis: & (quod maximè mirum eſt) his omnibus ſumma celeritate confectis. Sed de his, loco & tempore ſuo cumulatius, ſi vita dabitur & otium, dicetur. Nunc, ne nimium vagetur oratio, redeat quò diſceſſit. Itaque, beatiſſime Pater, huiuſmodi epiſtolas ſanctitati tuæ, quæ decet reuerentia, offero. Quæ licet ſint breues, & ſine pompa verborum: dicendi tamen grauitate, ſi tua ſanctitas paulo diligentius aures præſtabit, nimirum & proculdubio charas habebit.

MITHRIDATIS PRAEFATIO DE M. BRVTI EPISTOLIS, & iis quibus ad illas respondetur, à se scriptis.

MITHRIDATES MITHRIDATI nepoti.

BRVTI epistolas iterum ac sæpius sum admiratus, non vim duntaxat & breuitatis gratiam, sed ceu cuiusdam imperatoriæ dignitatis characterem habentes. Videtur enim nihil existimari clarum, nisi quod sit magno animo dignum. Ego verò, quod super his sentio, tibi dubium minimè esse arbitror. Et quanquam illis rescribi non putem appositè posse, id tamen experiri volui, vt ea rescribendo afferrem quæ singulis earum congruerent. Quod licet inuentu difficile sit, tum ex fortuna temporum illorum nobis ignota, tum & maximè sententiarum conditione, in quibus tunc temporis populi versabantur: non tamen impetum animi continui, quin partim ex historiis eligens, partim ex secundis tertiisque epistolis, quid priores sub se continerent, percipiens, ipsarum catalogum, vt quiui, instituí. Quippe natura haud facile est in alienum concurrere eloquium; cùm plenum cõsequi posse suum, sit prorsus difficile. Brutus itaque cùm milia epistolarum, vt viro expediebat qui cum pluribus gentibus bellum gerebat, scripsisset, siue ipse, siue quiuis alius in scribendo probatus illas solùm edidit quas diligentius scriptas censuit: ratus, vt arbitror, perfectionem paucarum quasi satis esse debere. Cùm igitur ille in cunctis se imitari nequiuerit, quónam nos pacto similes aliis in dicendo esse poterimus? Sed dulcis quædam passio, spes est, quæ mortalium animos non solùm ad optata consequendum pollicetur, quinetiam ad desperata blanditur. Quare cùm nihil iam deesse censeam, tibi etiam sine rescripto habere maximè optanti clargior. Vnum tamen me non latet, quòd cùm Brutus, multis gentibus & populis de rebus plurimis differendo scriberet, vno charactere iure emicuit: quem si mutasset, & formulam non seruasset, ceu signo aberrans, contem-

tus fidem amisisset. Præterea quis aduertere debet, quòd plerique arbitrantur præsidis esse, imperiosè subditis fore scribendum. Sed contumeliosa rescriptio nobis, ceu ignauis, affert reprehensionem, & humilis oratio in rescribendo minimè conuenit. His tamen difficultatibus consideratis, non minus studii ac operæ dedi: ac breuem exercitationem mihi quidem instituì, tibi verò prædium non amplum, & à nonnullis fortasse minus appreciandum. Quippe pleraque ante experimentum in admiratione solent haberi, quæ postea profectò, cùm dilucidè tenentur, inconsultè facilia ducuntur.

M. BRVTI EPISTOLAE, QVAS GRAECE CONSCRIpsit, cùm ipse & Cassius, mortuo Cæsare, cũ Dolabella, pro Syria Asiáq; prouinciis, sibi per Senatum decretis, bellum gerunt.

RAINVTIO FLORENTINO interprete.

Brutus Pergamenis. 1

AVDIO vos Dolabellæ dedisse pecunias: quas si quidem sponte dedistis, feciſtis mihi iniuriam: si verò inuiti, ostenditis, illas mihi vltrò dare debere.

Pergameni Bruto.

PECVNIAS Dolabellæ, cùm erat copia nobis, dare coacti sumus: tu verò nobis succenses, qui eas tibi dare volumus: sed quod volumus, id ex inopia efficere nequimus.

Brutus Pergamenis. 2

PECVNIAS, quo tempore iussimus, cùm non miseritis nobis, nihil aliud lucri feciſse putetis, nisi vt illas per vim exhibeatis. Itaque duplex damnum vos sequetur. nam æquos tarditati sumptus persoluetis, & tanto deterius, quanto etiam inuiti, & sine gratia, quam meritò ob obsequium reportassetis. Quippe non par gratia refertur

iis qui præstò & in tempore parent, ac illis qui inuiti, & non nisi coacti, obsequia exhibent.

Pergameni Bruto.

PECVNIARVM exhibitio si nobis facilis foret, nõ permitteremus vt tarditate gratiam perderemus, ac duplici damno afficeremur. Quoniam qui possunt, si dare negant, nullam vtilitatem consequuntur: cùm demum inuiti etiam plus dent, & obsequiorum gratiam perdant. At probè tenes quòd citò dare, opus est copiæ facultatisque: & festinatio, licet vrgeat, ab inopia tandem superatur. Quare nec æquum nec iustum est, vt qui præ inopia obsequi tardant, minus gratiæ reportent quàm qui ob copiam citò exhibent.

Brutus Pergamenis. 3

ORATORES vestri pecunias attulerunt, plures quidem, vt ipsi asserunt, quàm fuerit possibilitas vestra, sed vsui nostro longè pauciores. Videte igitur ne plus possitis quàm simulatis: ac quàm potestis, minus velitis.

Pergameni Bruto.

MISIMVS tibi pecunias, vsui tuo fortasse pauciores, sed multo plures viribus nostris. Inopiam itaque nostram excusamus, qui minus quàm volumus pecuniarum habentes, plus exhibemus quàm possumus, alacres.

Brutus Pergamenis. 4

DOLABELLA hostis est nobis, & vos illi, vti amico, contra me exhibetis omnia. Quid itaque ex huiusmodi re cõsequi putatis, nisi æqua illis perpeti qui hostibus sint auxilio? Quippe illis non indulgetur, quos errati non pœnitet priùs quàm omnino erogent.

Pergameni Bruto.

AMICITIAE nostræ cũ Dolabella tu causa & auctor fuisti, qui super hoc nobis tardè in præsentia scribis. Opus enim fuit illius imperio assentiri priùs quàm perpeti quæ declinauimus. Cæterùm venia non denegatur illis, qui cùm norunt, sua errata corrigunt.

Brutus Pergamenis. 5

DECRETVM vestrum vestris ab oratoribus apud Abderam recepi, dum ibi ex Italia exercitum expectarem: ibi verò vestram tarditatem percipiens, longè vos culpaui. Vellem equidem Pergamenos iamdiu hæc, vt eos decuit, diligenter considerasse. In aliis verò de promptitudine vos

commendaui, & præcipuè super ducentorum munere talentorum, cùm olim inuiti Dolabellæ quinquaginta largiti fuistis.

Pergameni Bruto.

ET citò cognouimus quæ expediebant: & postea non tardè, sed quando quiuimus, quæ facto opus erant, confecimus. Nam cùm nobis copia erat, non plura quàm quinquaginta talenta dedimus Dolabellæ: nunc verò cùm inopes simus, triplo plura volentes tibi contulimus: vt certò scias quantum voluntaria inopum exhibitio superat eos qui in opulentia non nisi coacti & inuiti exhibent.

Brutus Rhodiis. 6

XANTHIOS, quum à nobis defeciſſent, extremo supplicio affecimus. nam vsque ad paruulos, omnibus cæsis, eorum patriam igne & ferro diruimus. Pataræis, quia fidi nobis extiterunt, tributa sanè relaxauimus, ac liberos & sui iuris esse concessimus. Atque pro restauratione eorum quæ demolita erant, quinquaginta talenta remisimus. Liceat & vobis consulere, ac videre vtrum vos pro hostibus, quemadmodum Xanthii, an pro amicis, ceu Pataræi, haberi velitis.

Rhodij Bruto.

XANTHIOS pro libertate resistentes cùm atrociter tractaueris, nõ tamẽ Pataræos imitaturi sumus, qui muneribus pellecti seruitutẽ potius subierunt. Sed eorũ abominantes fortunam, ac sententiam damnantes in muneribus accipiendis, generositatem animi tenere conabimur. Nam decernimus, libertatem cum periculo etiã fore præclariorem, quàm quæstu & muneribus adipisci confugium.

Brutus Coïs. 7

RHODVS quidem Cassio iam seruit, ciuitas sanè magis audax quàm propriis viribus firma existẽs. Lycia verò nobis vniuersa patet, partim bello domita, partim ne extrema subiret. Quæ sanè optio profuit illis. nam volentes ea elegerunt quæ non multo pòst inuiti feciſſent. Eligite igitur vos, vtrum coacti bello seruire, an nos recipiendo amici dici velitis.

Coi Bruto.

NEC Rhodiorum captiuatio, qui tua iussa spreuerant, nos sanè terret: nec Lyciorum cum adulatione prosperitas nobis fiduciam aliquam exhibet. Quippe spes atq;

timor inter amicos existimari debent: sed apud eos qui alieni effecti iam sunt, omnino contemnuntur. Nos autem qui suprà ad te accessimus, id vnum prorsus dolemus, si aut minis aut pollicitationibus nos, vt pecora, trahere mediteris. Velis igitur habere nos potius aliis in exemplũ, quàm aliorum exempla.

Brutus Coïs. 8

NEQVE maris sine nauibus, neque agrorum sine cultu, vlla extat vtilitas. Itaque operam date ne naues desint nobis, quoniam ex mari non plus absque nauibus commodi reportatur, quàm si continuè quiuis in arena permaneat.

Coi Bruto.

SAEPE & frequentius contingit agricolationem nauigationémque multifariam à tempore impediri. Quod enim terra ac mare à natura habent, non tamen illud deficit omnino. Quare non est æquũ, id nolle possidere, quod licet quandoque deficiat, ad vsum sanè de facili reducitur.

Brutus Coïs. 9

QVI pro confœderatione missi sunt à vobis, ii mihi renunciarunt, naues modò à vobis parari. Si quidem pro tempore paratis, ad quid vtiles sint huiusmodi apparatus, non video. Ea apparatio quæ minimè in tempore fit, non plus conducit quàm inapparatio, quæ penitus inutilis existit.

Coi Bruto.

QVO tẽpore belli priùs apparatus fieri oportet, quàm belli vsus veniat, cognoscimus. quam rem confœderatis non est facile cognoscere, nisi multo priùs sibi denuntietur. Verùm enim ipsos apparatus, licet tardos, non tamen existimes fore inutiles. quippe si in tempore non aderunt, poterunt in futurum seruari.

Brutus Trallianis. 10

QVÒD Dolabellam in agris vestris cum exercitu manere permittitis, si facere mihi iniuriam minus existimatis, non rectè sentitis. Verùm enim si existimatis, & statim vti hostem inde abire non cogitis, eum quem pro hoste à nobis expulsum scitis, errare longè videmini. Vel igitur eum abire compellatis, vel facere nobis iniuriam fateamini. Quòd si eum non expellitis, videte ne simul cum eo vos abire cogamini.

Tralliani Bruto.

QVÒD Dolabella in agros noſtros ſe receperit,& reipublicæ noſtræ vim quampiam intulerit,nõ tamen ea omnino potitur. Nos verò ducem Romanorum,quibus ſocii & amici, & ſub quorum dominio ſumus, non expelleremus,niſi in belli præmium vellemus patriam exponere noſtram. At ſiquis nobis inuitis vim aliquam inferret, opere oſtenderemus, Dolabellam non niſi nobis volentibus, intra loca noſtra caſtrametari.

Brutus Trallianis. 11

SCRIPSIMVS vobis tempore ſuperiore,quòd permittentes Dolabellam intra loca veſtra caſtrametari, multum ac nimium erratis: atque idem vobis in præſentia ſignificamus. Nam ſi illum,ceu amicum, vti in re ſua,ſtare permittitis,aduerſus vos hæc ſibi conceditis: & cùm belli fortunæ participes ſecum ſitis, hoſtes nobis non viros eſſe oſtenditis.

Tralliani Bruto.

DE Dolabella ſuprà tibi ſatis ſignificauimus: nunc inſuper notum facimus quòd non locis ceu ſuis metatur. Illa enim noſtra ſunt: neque ſi quis illa loca ſibi tradere velit, non niſi inuiti coactíque aſſentiremur habere. Quòd ſi videmur belli fortuna ſecum participare,conſultius eſſe credimus, citò opponere ſe illis qui humilioribus dominantur, quàm virum ſocium à viribus vrgere, ac ſe vltrò Romanis hoſtes oſtendere.

Brutus Trallianis. 12

NVNCIATVM mihi eſt quòd Menodorus ciuis veſter, Dolabellæ inimico meo hoſpes & amicus exiſtens, effecerit vt intra loca veſtra caſtrametans, inde abire non vrgeretur: & nunc quærit vt intra vrbem cum exercitu recipiatur. Quod Dolabellæ prodeſſe ipſe vel quiuis alius operatus ſit, id mihi moleſtum non eſt: nec animaduertendos cuiuſpiam errores hactenus exiſtimo, conſiderata amicitia ac hoſpitalitate eorum. Sed ne in ipſum antea aliquid animaduerſionis dignum perpetretis, Menodorũ è ciuitate in exilium eiiciatis, veſtro commodo & vtilitati proſpicientes: ex quo ipſe patriam vendendo, ſuum duntaxat commodum quæritat. Neque Dolabellam quoquo pacto recipiatis, ſed à finibus veſtris expellatis. quòd ſi reſiſteret, vi & armis cogatis. Quippe ſi non parebitis, non

mediocri opera vos Dolabellã recepisse, sed Menodorum vestro suasu huiusmodi res aggredi ausum fuisse putabo.

Tralliani Bruto.

NEC Menodorus nos impulit vt Dolabella cum exercitu reciperetur: nec antea cum copiis accessit, vt sperneretur. Atque nos valde lætamur tibi videri quòd non cõsilio nostro Menodorus quidpiam agitet. Sanè nos cum Romanis in amicitia esse, quamprimum fassi sumus. Verùm de Dolabellæ hospitalitate ciui nostro succenses: & ob hoc, vt è patria abiiciatur iubes. Verùm armis & exilio vtinam opus minimè foret: & maximè, quia Menodorus Dolabellæ adhæsit, non vt patriã venderet, tum principatũ sibi caperet: sed absurdum putauit, opportunis commodis non assistere amico. Tu verò, si præclarum esse existimas, sicut certè est, non quærere vlciscì errores, multo præclarius fore putabis, non temere esse credendum, sed in singulis iudicium & examen esse adhibendum. Quòd si diligenter effeceris, videbis non, quibus debes, te esse infestum: sed illos criminari in quos inimicè te geris.

Brutus Trallianis. 13

QVAS pecunias Dolabella dimisit Menodoro, hospiti & amico suo, & si quæ etiam aliæ apud eius liberos depositæ sunt, vel apud eos qui post Menodori fugam eius bona acceperunt, ad me statim mittere curetis. Quòd si offeretis coràm mihi, habere ipsos cum liberis simul & vxoribus mihi destinetis. Quippe non cõuenit, clementiã meam illis prodesse in futurum, qui cùm hostium meorum amici & hospites fuerint, nullam hactenus pœnam dederint.

Tralliani Bruto.

QVOD Dolabella sumptuosissimis belli tẽporibus pecunias congregauerit, aut depositum fecerit, minimè est verisimile: neque Menodorus è patria fugiens hoc, nedum pecunias, sed pro sepulchro domi reliquisse potuit. Mittere itaque tibi pecunias quæ non sunt, aut homines insontes, esset impossibile ac prorsus absurdum. Non enim dignum fore putamus, proditionem per tuos tibi inimicos factam, ciuibus nostris vsque ad perniciem obesse futuram.

Brutus Patareis. 14

DAMASIPPVM, Rhodiorum nauarchũ, post con-

flictum eorum fugientem à Phractis, in portum vestrũ maximum se recepisse, sum factus certior ab Hermodoro, mercatore Samio. Quòd se contulit eò, nullũ vestrum existimo esse peccatum: sed si ibi parmanere nec inde abire permittitis, mihi ad iniuriam, & vobis ad ignauiam æquè imputabo.

Patarei Bruto.

SI nobis citius quàm tibi renunciasset Hermodorus, non quemadmodum nauigans in portu nostro latuit, Damasippus eodem modo abiisset, sed Rhodiorum conflictus pars quoq; ipse fuisset. Tu verò nos æquè increpas, acsi ab initio huiusmodi res nota fuisset. Venia itaque danda est nobis finem belli ignorantibus. quippe non est verisimile nos illum recepisse, neque ignauiæ, vtrum pro defensione sua venit, ignorasse.

Brutus Caunio. 15

OSTENDITIS per legatos, vos mihi longè esse beneuolos: sed opera sanè verbis minimè respondent, cùm quæ opus mihi sunt, eorum nihil afferre studeatis. Videte itaque ne nos qui offensioni & operibus magis credimus, quàm ex verbis voluntatem venamur, vobis ceu hostibus infestos reddatis.

Caunij Bruto.

MIRVM non est si per legatos beneuolentiam ostendimus, & in efficiendo quæ opus sint, deficimus. Nam vnum, est opus studiosorum, alterum, est impotentũ. Quapropter conueniens est, studii affectum magis considerare, quàm in operibus defectum: ac eos existimare amicos, qui ad ea quæ non possunt, seduli tamen existunt.

Brutus Caunio. 16

SVBDITORVM obsequia, blanditiarum plurimũ ac timoris primo aspectu participia sunt: sed quibus scribimus, cùm promptè parent, hi cõstantiam & firmitudinẽ ostendunt. Vos itaque, de quibus scripsimus, videte ac cõsiderate, vtrum alia obsequia per vim omnia, an per beneuolentiam vos efficere oporteat. Quanquam spes constantiæ vestræ mihi satis ostendit, vos ad vsus nostros pepetuò fore paratos.

Caunij Bruto.

FIDES quidem, beneuolentiæ, & non perpetui obsequii existit. Id enim facultatis est opus, nõ se ab obsequio

retrahere, quibus temporibus adsit facultas. Nos verò, si putaremus ex superioribus studiis nostris non haberi nobis fidem: illud quoque arbitraremur, omnes labores nostros erga te frustra futuros. Verùm enim erga te vti amicitia ficta, minimè conuenit. Cui si abest timor, semper blanditur: & si adest, adulatione fallitur.

Brutus Galatis. 17

CONSILIA quidem vestra, nullius pensi, obsequia verò, nimium tarda. quis sit igitur eorum finis considerate.

Galatæ Bruto.

MATVRE quidem consulere, tutum: tardè verò obsequi, est opus impotentiæ. Horum igitur vnus est finis, scilicet venia.

Brutus Cyzicenis. 18

ARMA ex Bithynia, siue terra siue mari, vt in Hellespõtum celeriter & tutè deferantur, videte. Quippe si tardius quàm nobis expedit, deportarentur, aut in deportando amitterentur, vel ab hostibus interciperentur, iniuriam nobis per vos irrogari putaremus.

Cyziceni Bruto.

DIFFICILE est arma quidem terra propter hostes mittere: mari verò, propter procellas. Et quod est difficillimum, tu duo inuicem contraria iubes, tutè scilicet, & celeriter: tamen neutra in re studium deerit, vt si quid casu fortè euenerit, ne nos in obsequendo dãnare meritò possis.

Brutus Cyzicenis. 19

ARMA quo tempore voluimus nobis delata fuerunt. Pro huiusmodi igitur obsequio, mihi in tempore prẽstito, insulam Proconesiam cum latomiis quæ in ea sunt, vobis elargimur.

Cyziceni Bruto.

NON spe quæstus ad ea quæ misimus, studiosi fuimus. Nec aliis in rebus desides fore putamus, non precio sed tua solùm commendatione contenti. Tamen si largitione tibi digni videmur, magis lætamur testimonio tuo quàm latomiis Proconesiorum.

Brutus Cyzicenis. 20

ORATORES vestri me in bellum euntem sunt consecuti, atque orantes vt auxilia vobis remitterem, impotentiam culparunt, ac reipublicæ indigentiam: verùm licet iuri proxima sit necessitas incumbens, tamen cùm

antea

antea non miseritis, nunc indilatè ac sine mora mittatis: quoniam obsequium vestrum nunc tẽpus magis desiderat. & quia spem de bello deteriorem percipere videmini, ad impotentiam decurritis. Quam rem ipse audiens lætor: & econtrà tristarer, si audirem eos qui probi non sunt, quandam habere potentiam. Itaque viros non amplius socios sed inuitos me video habiturum. At vos non lateat, quòd si contigerit in bello victoria potiri, graue erit illis qui sẽ impotentes, ne forent participes belli, fictè ostenderunt.

Cyzicení Bruto.

STVDIVM erga te nostrũ non solùm ex his quæ tibi subministrauimus, sed tuorum erga nos munerum testimonio comprobatum, satis fidei habere putamus. Et quoniam mortalium votis non semper tempora respondent, necesse est vt in partem inimicitiæ impotentia annumeretur: quæ vna, vt videre licet, magnanimitati longè aduersatur. Verùm enim, quemadmodum qui sedulò obsequuntur, in pretio sunt habendi: sic qui ex impotentia obsequi nequeunt, indigni venia existimari non debent. Sanè tu putas nos de impotentia fictè loqui, quasi existimans nos non tantum egere quantum egemus, cùm viros non socios sed ministros inuitos te habiturum scribis. Sed de verbis non differamus, & huiusmodi valere potius sinamus. Cæterùm si spem belli abiicimus, quare in mittendis oratoribus tibi obsecuti sumus? Nunc verò optima tibi optantes, ac etiam per Iouem expectantes, si de victoria, vt hostes, erimus eiecti, lætitiæ tamen, ceu amici, erimus participes.

Brutus Smyrnæis. 21

PROMPTITVDO ad parendum, continua quidem existens, firmitudinem subditorum erga præsides ostendit. Verùm qui obsequi in tempore deficiunt, quo potissimè opus est, hi impotentiam, & non eorum sententiam accusant. Instate itaque nobis adimplere quæ scripsimus ad bellum opportuna. Qua in re si vos minus quàm probos ostendetis, putetis vobis non profuturam, quæ antea profuit, excusationem. Quippe nemo putare debet se æqua consecuturum, quum ipse non æquus, nec idem continuò sit.

Smyrnæi Bruto.

CONTINVO posse obsequi, opus est votorum: at

ipsius est inopiæ, quandoq; non sufficere ad obsequendū. Defectus sanè obsequendi, non modò instabilitas iubentium efficit, verùm etiam frequentatio tributorum. Nos si in reliquis timore paruissemus, id nunc negare non auderemus. Verùm nobis econtra euenit quàm suspicati sumus. Nam cùm voluntas studiosa fuerit, de impotentia non adhibetur fides. Quare absurdum est, quòd tributa magis debeant obesse, quàm obsequia prodesse.

Brutus Smyrnæis. 22

XANTHII cùm captiuarentur, sibi misereri nobis supplicarunt. Sed erat, vt arbitror, valde difficile, eos qui spei erant participes, posse effugere spei effectum: & ex victoria voluntatem venantes, æquo errore versari, vt extrà oppositio non contristarentur. Hos itaque omni perditione dignos fore iudicauimus: atque aliis publica voce præconis notum fecimus, quòd nisi statim nos receperint, me nemini amiciorem futurum, quàm fuisse Xanthiorum fortunis reperierint.

Smyrnæi Bruto.

NEQVE Xanthiis præstare salutem decuit, quam ipsi fortasse aduersariis tradiderunt, aut certè corroborauerūt. Nam quemadmodum victoria spem belli omnem capit, sic profligationis affectus in communem misericordiam ex humanitate deuenit. Et scire licet quòd clementia eos præparat ad beneuolentiam, qui ex profligatione reliqui sunt. Quippe minitatio odium parit, atque mortales in desperationem ex timore sæpius adducit. Verùm misericordia eosdem ex odio item ad beneuolentiam trahit.

Brutus Smyrnæis. 23

AVXILIA vestra venerunt, nobis victoria iam potitis. si quòd tardius venerint, prorsus lętamur: nam ad belli obsequia æquè acsi non venerint, inutilia fuissent. Quoniā tarditas post rem confectā æquè valet acsi res multo priùs ac iamdiu facta fuisset. *Smyrnæi Bruto.*

CONTIGIT tibi victoria potiri citius quàm auxilia, licet celeriter transmissa. qua in re quo ad beneuolentiam inefficaces tibi meritò dici nō possumus. Et quāuis tardè venerint, non æquè ad reliqua erunt inutilia, acsi penitus non veniissent.

Brutus Milesiis. 24

VRBI vestræ venia minimè danda est, si quidem pe-

cùniis ac militibus indiget. Quippe in tanto populo aduertere debuit ne ad inopiam deueniretur, & ne viros ſteriles tam ingeneroſè haberet. Nec dicere conuenit, Fortuna nõ indigemus, ſed ſalubri conſilio redarguimur. Quòd ſi in iis quæ ad virtutem ſpectant nihil exercetis, nec paratis quæ pertineant ad potentiam, palàm eſt quòd immeritò ciuitas appellatur.

Mileſii Bruto.

TVRPE eſt quidem pecunia & militibus indigere, non illis qui non ſua culpa in neceſſitate conſtituti ſunt, ſed multo magis culpa illorum qui procul à domo opuleſcũt. Indigentia noſtra eſt, quòd ad ſupplendum non ſufficimus quæ continuò poſtulamur. Verùm conſilio ac fortunis ſumus nobis domi ſatis, vt ciuitas appellemur. Quòd ſi procul amicis non ſufficimus, domi tamen haud indigemus.

Brutus Mileſiis. 25

SI vobis in communi arma exiſtunt, ac illis non vtimini, meo iudicio longè erratis, cùm omnis vis armorum in vſu conſiſtat. Nec minus peccatis, ſi non habentes ea cõparare negligitis. Quippe ſi qui habent, & non vtuntur, valde ſunt damnandi: multo maiori, qui non habent, crimine ſunt digni.

Mileſii Bruto.

NON arma ſunt vires hominũ, ſed armorum ipſi viri. illa enim ſine viris nihil valent: at viri arma parare ac illis vti poſſunt. Non ergo vtilia ſunt iis qui parare nequeunt, ſi deſint: nec illis qui licet habeant, iis tamen vti neſciunt.

Brutus Lycijs. 26

QVAE vobis apud Caunum inſtrumenta mechanica ad expugnationem muralem naualémque exiſtunt, ea omnia Caſſio, collegæ meo, Rhodũ expugnanti mittere curetis intra triginta dies à die qua vobis præſens epiſtola reddetur, vel quoq; celerius. Ne, ſi deficeretis, quos contra Rhodios fecimus apparatus, expediat nobis contra vos vti.

Lycij Bruto.

CELERI mandato vna congruit reſponſio, quod citò videlicet obſequi conabimur. Itaque opere diem abſit nobis diffinitiuum præuenire, ex quo minitando nobis promiſſa præuenis. Erunt igitur inſtrumenta nõ inutilia, licet appareant vetuſta.

Brutus Lyciis. 27

MACHINAE quidem vestræ, bello iam confecto, vt vetus extat verbum, delatæ fuerunt: vos tamen commẽdamus, quòd in quo termino à vobis transmitti iussimus, non defuistis, sed Cassius antè venit.

Lycij Bruto.

CITIVS quàm speratur, contingit tibi victoria potiri: nec tardè nobis parêre mandatis, si consideras quibus temporibus iussisti, & quibus Cassius, quem misisti, receperit.

Brutus Lyciis. 28

XANTHII beneficium meum per ignauiam contemnentes, in sepulcro desperationis patriam posuerunt. At Pataræi sese mihi confisi nihil omittunt, sed omnia curãt quæ sunt ad libertatem suam. Liceat & vobis aut Pataræorum consilium sequi, aut Xanthiorum fortunam eligere.

Lycij Bruto.

DOLEMVS quidem Xanthiis, aduersitatis gratia, quã propterea amiserunt, quòd pœnitere non potuerunt. Pataræis non assentimur, qui prudenter, imò feliciter ea elegerunt quę sapere eos decuit. Nos autem non tam stultè sapimus, vt instantem fortunam contemnentes, imitari eos velimus qui inimicitiarum pœnas dederunt.

Brutus Lyciis. 29

QVI vestrûm exules Xanthiorũ receperint, non molestius faciẽt quàm fecerint ipsi Xanthii. At Pataræis, Smyrnæis, Corytiis ac Phaselitis, si qua humanitate, eos recipiendo, vti voluerint, permitto vt inspiciendo Xanthios, cognoscant opere, per effectum sibi probè consuluisse, cùm nos amicos elegerunt.

Lycij Bruto.

XANTHIOS recipere minimè intendimus, nisi eos ab infortunio leuare putantes, vellemus eorum calamitatis fieri participes, & in nihilo sibi prodesse. At cùm ad Pataræos, Smyrnæos, Corytios ac Phaselitas, veluti adiutores certiores, confugere permittis, constat, ô Brute, quòd non ita eos libentius dones.

Brutus Bithyniis. 30

NEMINI vestrûm graue videri debet si, cùm rebus plurimis indigemus, plura etiam iubemus, quorum opera à vobis sanè exigimus. quòd si tributorum multitudine

grauamini, considerare debetis ex rebus à vobis hactenus exhibitis, quibus in laborib⁹ quibúsve sumptibus cõtinuò versemur. Quippe constat, plus laboris illum subire qui vtitur apparatibus, quàm qui ipsos instruit apparatus. Nã vestrûm quiuis vni solùm negotio intendit, rei scilicet domesticæ: at nos oportet omnibus prouidere.

Bithynij Bruto.

NON omnia quibus eges, ea porrigere nos satis sumus. Nam qua difficultate apparatus instruantur, scire potes ex sumptibus in quibus cõtinuò versaris: & alios super alios contribuere difficile est, & ad soluẽdum impossibile. Cæterùm aliorum apparatibus vti, ac cum vtilitate efficitur. Quòd si pro multis te laborare ais, multi quoque cõferre debent. Quippe licet rei domesticæ solùm intendamus, non tamen sufficimus pro omnibus conferre.

Brutus Bithynis. 31

ACYLAM mihi amicum ad vos transmitto, vt nobis paretis naues quinquaginta rotundas, atque ducentas longas. nam tot Dolabellæ exhibuisse teneo. Probè itaque facietis, si cum ipsis nauibus nautas & remiges, ac pro sex mensibus commeatum Acylæ exhibeatis. Nec nõ pro nauibus item fabricandis ac in mare deducendis, ligna & fabros opportunè transmittere non negligetis, & maximè cùm Dolabellæ in nihilo defueritis.

Bithynij Bruto.

SI Dolabella in capiendo præuenit, non tibi, vt abundes, reliquit. Quòd si quinquaginta & centum naues, nec plures, in ipsa copia coacti, vix exhibere quiuimus: quo pacto in summam redacti inopiam, quinquaginta & centum naues tibi parare valeamus, & maximè cum remigibus, ac etiã fabris & lignis ad naues fabricãdas opportunis? quæ semel transmisisse cùm difficillimum fuerit, iterũ trãsmittere impossibile foret. Cæterùm Dolabella nec profectò effecit, cùm primùm denegaremus, nec postea cùm denẽgare nequiuimus, vt commeatus sibi deportarentur.

Brutus Bithynis. 32

NOBIS scribit Acylas quòd in nauiũ apparatu estis nimium segnes. Ego verò non de eo valde admiror, si putat mihi magis opus fore literis, in quibus singulis nos culpare non cessat, quàm ipsis nauibus. at contrà sese scribendo potius culpare deberet. Verùm enim vos & nunc &

antea benignè toleremus, qui non ſponte, ſed inuiti, multa huiuſmodi, pari modo reſiſtentes, nobis exhibuiſtis. Quæ ſic geſta fuiſſe, ex præſentibus facilè coniectatur.

Bithynij Bruto.

ACYLAS videtur eſſe magis delator noſtræ ſegnitiæ, quàm teſtis impotentiæ. Si igitur nos ſegnes cognouit, non vtique preſens ſegnitiem noſtram ſe caſtigare ſcripſit: neq; nos de eius adminiſtratione ſcribere volentes permiſit. ipſe tamen probè nouit neceſſitatẽ noſtram ac impoſſibilitatem. Tu verò cùm minis inopiam ſoluere putas, nõ æquè nobis ſed inutiliter ſuccenſes: quoniam nec ſpes, nec timor, ſed ſolùm inopia, non exhibendi cauſa extitit.

Brutus Bithynijs. 33

QVI non ſponte parent, non lucrantur ea quæ exhibere nolunt (id enim profectò valde foret optandum) ſed quæ ſibi deberetur gratiam amittunt. Quare quo pacto vobis ſcripſimus, naues parari curate, quas cum remigibus & debito commeatu in tempore mittatis. Secus autẽ, non modò ſuper his dolebitis, ſed gratias nobis habebitis ſiqua vobis reliquerimus.

Bithynij Bruto.

QVI cogunt vt quis exhibeat ea quæ non poteſt, nõ quod iubetur, id lucratur: (nam id foret valde iucundum:) ſed in opinãdo ſubditos plus valere quàm poſſunt, ſæpius damnificatur. Nam ſi cogantur, ad extremam veniunt inopiam. at ſi ex humilitate indulgentiæ parcitur, & ſpatiũ reſpirandi datur, tunc ad exhibendum facilior quis exiſtit. Quare ſi per vim plus à nobis exigere putas, ſcito quòd non prò iis quæ nobis reliqueritis, ſed quibus vti poſſis, gratiam nobis habebitis.

Brutus Bithynijs. 34

QVAE naues mihi opus erant, eas omnes in mari habemus, exhibentibus Lacedæmoniis, Lesbiis pariter ac Phœnicibus. Vos igitur quoniam propter hyemem in trãſmittendo eas defeciſtis, trecenta talenta pro ipſarum ſtipendiis conferatis: ad quæ deferenda hyems vobis non erit impedimento. Nec ſecus agatis, niſi me vobis infeſtum malitis.

Bithynij Bruto.

NON hyems nobis nauale auxilium impediuit, ad quod apparandum pecunias erogauimus. qua in erogatione non tibi fumus, sed nobis defessi. Quòd tibi fuerit per alios suppletum, gaudemus. Veniam tamen petimus, qui propter fortunam tardi fuimus, & propter sumptus inopes existimus. Quippe non possumus ex nauibus conficere pecunias, quemadmodum ex pecuniis naues confecimus.

Brutus Dàmæ. 35

ARMIS & pecuniis summopere indigemus: quæ vel quamprimùm transmitte, vel ea nobis denega.

Dama Bruto.

AD eos transmittendi officium spectat, quibus rei copia existit. Sed qui indigent, quod exhibere nequeunt, id eos denegare necesse est.

M. T. CICERONIS EPISTOLAE ALIQVOT BREVES.

CICERO S. D. BASILIO.

TIBI gratulor, mihi gaudeo, te amo, tua tueor. A te amari, & quid agas quídque istic agatur, certior fieri volo. Vale.

M. T. C. M. MARIO S. D.

AD IX. Kalend. Iulias in Cumanum veni cum Libone tuo, vel nostro potius. in Pompeianum statim cogito. sed faciam te antè certiorem. Te cùm semper valere cupio, tum certè dum hîc sumus. Vides enim quanto pòst vnà futuri simus. Quare si quid constitutum cum podagra habes, fac in alium diem differas. Cura igitur vt valeas: & me hoc biduo aut triduo expecta. Vale.

CICERO CVRIONI S. D.

GRAVI teste priuat' sum amoris summi erga te mei, patre tuo, clarissimo viro: qui cùm suis laudibus, tum verò te filio, superasset omnium fortunam, si ei contigisset vt te antè videret quàm è vita discederet. Sed spero nostrã amicitiam non egere testibus. Tibi patrimonium dii fortunent: me certè habebis cui charus æquè sis & periucundus ac fuisti patri. Vale.

CICERO TREBATIO' S. D.

IAMDIV ignoro quid agas. nihil enim scribis. Neque ego ad te his duobus mensibus scripseram. quia cum Q. fratre meo non eras, quò mitterem aut cui darem nesciebam. Cupio scire quid agas, & vbi sis hyematurus. Equidẽ velim cum Cæsare: sed ad eum, propter eius occupationes, nihil sum ausus scribere. ad Balbum tamen scripsi. Tu tibi deesse noli. serius potius ad nos, dum plenior. Quòd huc properes nihil est, præsertim Vacerra mortuo. sed tibi consilium non deest. Quid constitueris cupio scire. Cn. Octauius, tuus familiaris, summo genere natus, terrę filius. is me, quia scit tuum familiarem esse, crebrò ad cœnã inuitat. Adhuc nõ potuit perducere: sed mihi tamen gratũ est. Vale.

CICERO S. D. TREBATIO.

QVAM sint morosi qui amant, vel ex hoc intelligi potest. molestè ferebam antea te inuitum istic esse: pungit me rursus quòd scribis, te esse istic libenter. neque enim

mea commendatione te non delectari facilè patiebar: & nunc angor, quicquam tibi sine me esse iucundum. Sed tamen hoc malo nos ferre desiderium, quàm te non ea quæ spero consequi. Quòd verò in C. Marii, suauissimi doctissimíque hominis, familiaritatem venisti, non dici potest quàm valde gaudeam. qui fac vt te quàm maximè diligat. mihi crede, nihil ex ista prouincia potes, quod iucúdius sit, deportare. Cura vt valeas. Vale.

CICERO TREBATIO S.D.

SILII causam te docui. is postea fuit apud me. cùm ei dicerem, tibi videri sponsionem illam non sine periculo facere posse. SI BONORVM TVRPILIAE POSSESSIONEM, QV. CAEPIO PRAETOR EX EDICTO SVO MIHI DEDIT, negare aiebat Seruiũ, tabulas testamẽti esse eas, quas instituisset is qui factio nẽ testamenti non habuerit. hoc idem Offiliũ dicere. tecũ se locutum negabat: méque rogauit vt se causámque suã tibi commendarem. Nec vir melior, mi Testa, nec mihi amicior P. Silio quisquam est, te tamen excepto. Gratissimum igitur mihi feceris, si ad eum vltrò veneris, eíque pollicitus eris. Sed, si me amas, quamprimùm. hoc te vehementer etiam atque etiam rogo. Vale.

CICERO TREBATIO S.D.

ILLVSERAS heri inter scyphos, quòd dixeram controuersiam esse, possétne hæres, quod furtum antea factum esset, rectè furti agere. Itaque, etsi domum bene potus seróque redieram, tamen id caput vbi hæc controuersia est, notaui, & descriptum tibi misi: vt scires, id, quod tu neminem sensisse dicebas, Sex. Ælium, M. Manilium, M. Brutum sensisse. Ego tamen Scęuolæ & Testæ assentior. Vale.

CICERO M. FABIO GALLO S.D.

QVOD epistolam conscissam doles, noli laborare. salua est domi. petes cùm libebit. Quòd autem me mones, valde gratũ est: ídque vt semper facias rogo. Videris enim mihi vereri ne, si istum habuerimus, rideamus γέλωτα σαρδόνιον. Sed heus tu manum de tabula. magister adest citius quàm putaramus. Vereor ne in Catonem, Cato in nos. Mi Galle, caue putes quicquam melius, quàm epistolæ tuæ partem, ab eo loco, Cætera labuntur. Secretò hoc audi: tecum habeto: ne Apellæ quidem liberto tuo dixeris. prę-

M. T. CICERONIS EPISTOLAE ALIQVOT BREVES.

CICERO S. D. BASILIO.

TIBI gratulor, mihi gaudeo, te amo, tua tueor. A te amari, & quid agas quídque istic agatur, certior fieri volo. Vale.

M. T. C. M, MARIO S. D.

AD IX. Kalend. Iulias in Cumanum veni cum Libone tuo, vel nostro potius. in Pompeianum statim cogito. sed faciam te antè certiorem. Te cùm semper valere cupio, tum certè dum hîc sumus. Vides enim quanto pòst vnà futuri simus. Quare si quid constitutum cum podagra habes, fac in alium diem differas. Cura igitur vt valeas: & me hoc biduo aut triduo expecta. Vale.

CICERO CVRIONI S. D.

GRAVI teste priuat' sum amoris summi erga te mei, patre tuo, clarissimo viro: qui cùm suis laudibus, tum verò te filio, superasset omnium fortunam, si ei contigisset vt te antè videret quàm è vita discederet. Sed spero nostrã amicitiam non egere testibus. Tibi patrimonium dii fortunent: me certè habebis cui charus, æquè sis & periucundus ac fuisti patri. Vale.

CICERO TREBATIO' S. D.

IAM DIV ignoro quid agas. nihil enim scribis. Neque ego ad te his duobus mensibus scripseram, quia cum Q. fratre meo non eras, quò mitterem aut cui darem nesciebam. Cupio scire quid agas, & vbi sis hyematurus. Equidẽ velim cum Cæsare: sed ad eum, propter eius occupationes, nihil sum ausus scribere. ad Balbum tamen scripsi. Tu tibi deesse noli. serius potius ad nos, dum plenior. Quòd huc properes nihil est, præsertim Vacerra mortuo. sed tibi consilium non deest. Quid constitueris cupio scire. Cn. Octauius, tuus familiaris, summo genere natus, terrę filius. is me, quia scit tuum familiarem esse, crebrò ad cœnã inuitat. Adhuc nõ potuit perducere: sed mihi tamen gratũ est. Vale.

CICERO S. D. TREBATIO.

QVAM sint morosi qui amant, vel ex hoc intelligi potest. molestè ferebam antea te inuitum istic esse: pungit me rursus quòd scribis, te esse istic libenter. neque enim

mea commendatione te non delectari facilè patiebar: & nunc angor, quicquam tibi sine me esse iucundum. Sed tamen hoc malo nos ferre desiderium, quàm te non ea quæ spero consequi. Quòd verò in C. Marii, suauissimi doctissimíque hominis, familiaritatem venisti, non dici potest quàm valde gaudeam. qui fac vt te quàm maximè diligat. mihi crede, nihil ex ista prouincia potes, quod iucúdius sit, deportare. Cura vt valeas. Vale.

CICERO TREBATIO S.D.

SILII causam te docui. is postea fuit apud me. cùm ei dicerem, tibi videri sponsionem illam non sine periculo facere posse. SI BONORVM TVRPILIAE POSSESSIONEM, QV. CAEPIO PRAETOR EX EDICTO SVO MIHI DEDIT, negare aiebat Seruiũ, tabulas testamẽti esse eas, quas instituisset is qui factio nẽ testamenti non habuerit. hoc idem Offiliũ dicere. tecũ se locutum negabat: méque rogauit vt se causámque suã tibi commendarem. Nec vir melior, mi Testa, nec mihi amicior P. Silio quisquam est, te tamen excepto. Gratissimum igitur mihi feceris, si ad eum vltrò veneris, eíque pollicitus eris. Sed, si me amas, quamprimùm. hoc te vehementer etiam atque etiam rogo. Vale.

CICERO TREBATIO S.D.

ILLVSERAS heri inter scyphos, quòd dixeram controuersiam esse, possétne hæres, quod furtum antea factum esset, rectè furti agere. Itaque, etsi domum bene potus seróque redieram, tamen id caput vbi hæc controuersia est, notaui, & descriptum tibi misi: vt scires, id, quod tu neminem sensisse dicebas, Sex. Ælium, M. Manilium, M. Brutum sensisse. Ego tamen Scęuolæ & Testæ assentior. Vale.

CICERO M. FABIO GALLO S.D.

QVOD epistolam conscissam doles, noli laborare. salua est domi. petes cùm libebit. Quòd autem me mones, valde gratũ est: ídque vt semper facias rogo. Videris enim mihi vereri ne, si istum habuerimus, rideamus γέλωτα σαρδόνιον. Sed heus tu manum de tabula. magister adest citius quàm putaramus. Vereor ne in Catonem, Cato in nos. Mi Galle, caue putes quicquam melius, quàm epistolæ tuæ partem, ab eo loco, Cætera labuntur. Secretò hoc audi: tecum habeto: ne Apellæ quidem liberto tuo dixeris. prę-

ter duos nos, loquitur isto modo nemo. bene malene, videro: sed quicquid est, nostrũ est. Vrge igitur: nec trãsuersum vnguẽ (quod aiũt) à stilo. is enim est dicẽdi opifex. atq; equidem aliquantum iam etiam noctis assumo. Vale.

CICERO CVRIO S. D.

FACILE perspexi ex tuis literis, quod semper studui, & me à te plurimi fieri, & te intelligere quàm mihi charus esses. Quod quando vterque nostrũm consecutus est, reliquum est vt officiis certemus inter nos: quibus æquo animo vel vincam te, vel vincar abs te. Acilio non fuisse necesse meas dari literas facilè patior. Sulpicii tibi operam intelligo ex tuis literis non multum opus fuisse, propter res tuas ita contractas, vt, quemadmodum scribis, nec caput nec pedes. Equidem vellem vti pedes haberent, vt aliquãdo redires. Vides enim exaruisse iam veterem vrbanitatem: vt Pomponius noster suo iure possit dicere, nisi nos pauci retineamus gloriam antiquam Atticam. Ergo is tibi, nos ei succedimus. Veni igitur, quæso: ne tantum semen vrbanitatis vnà cum rep. intereat. Vale.

M. C. PAPIRIO PAETO S. P. D.

HERI veni in Cumanum: cras ad te fortasse. Sed cùm certum sciam, faciam te paulo antè certiorem. Etsi M. Ceparius, cùm mihi in sylua Gallinaria obuiam venisset, quæsissémque quid ageres, dixit te in lecto esse, quòd ex pedibus laborares. Tuli scilicet molestè, vt debui: sed tamen constitui ad te venire, vt & viderem te & viserem, & cœnarem etiam. Non enim arbitror cocum etiam te arthriticum habere. Expecta igitur hospitẽ cùm minimè edacem, tum inimicum cœnis sumptuosis. Vale.

CICERO PLANCO IMP. CONS. DES. S. D.

O GRATAM famam biduo ante victoriam, de subsidio tuo, de studio, de celeritate, de copiis. Atqui etiam hostibus fusis spes omnis in te est. Fugisse enim ex prælio Mutinensi dicuntur notissimi latronum duces. EST AVTEM non minus gratum extrema delere, quàm prima depellere. Equidem expectabam iam tuas literas, idq; cum multis. Sperabámque etiam, Lepidum, temporibus admonitum, tecum & reip. satis esse facturum. In illam igitur curam incumbe mi Plance, vt nequa scintilla teterrimi belli relinquatur. Quod si erit factum, & remp. diui-

no beneficio affeceris, & ipſe æternam gloriam cõſequêre. Tertio idus Maii. Vale.

M. T. CICERO APPIO S. P. D.

DE meo ſtudio erga ſalutem & incolumitatem tuam, credo te cognoſcere ex literis tuorum: quibus me cumulatiſſimè ſatisfeciſſe certò ſcio: nec his concedo, quanquam ſunt ſingulari in te beneuolẽtia, vt te ſaluum malint, quàm ego. Illi mihi neceſſe eſt concedant, vt tibi plus quàm ipſi, hoc tẽpore prodeſſe poſſim. quod quidẽ nec deſtiti facere, nec deſiſtã: & iã in maxima re feci, & fundamẽta ieci ſalutis tuæ. Tu fac bono animo magnóq; ſis, méq; tibi nulla re defuturum eſſe confidas. Pridie nonas Quintiles. Vale.

M. T. C. Q. CORNIFICIO S. D.

SEXTVS Aufidius & obſeruantia qua me colit, accedit ad proximos, & ſplendore equiti Ro. nemini cedit. Eſt autem ita tẽperatis moderatiſque moribus, vt ſumma ſeueritas ſumma cum humanitate iungatur. Cuius tibi negotia quæ ſunt in Africa, ita commendo, vt maiore ſtudio magiſve ex animo commendare non poſſim. Pergratum mihi feceris, ſi dederis operam vt is intelligat, meas apud te literas maximum pondus habuiſſe. Hoc te vehementer mi Cornifici rogo. Vale.

C I C. S. D. MEMMIO.

AVLVM Fuſium, vnum ex meis intimis, obſeruãtiſſimum ſtudioſiſſimúmq; noſtri, eruditũ hominẽ, & ſumma humanitate tuáq; amicitia digniſſimum, velim ita tractes vt mihi coràm recepiſti. Tã mihi gratũ id erit quàm quod gratiſſimum. Ipſum præterea ſummo officio & ſumma obſeruantia tibi in perpetuum deuinxeris. Vale.

M. T. C. SER. SVLPICIO S. P. D.

ASCLAPONE Patrenſi medico vtor valde familiariter: eiúſque tum conſuetudo mihi iucunda fuit, tum etiã ars quam ſum expertus in valetudine meorum. In qua mihi, tum ipſa ſcientia, tum etiam fidelitate beneuolentiáque ſatisfecit. Hunc igitur tibi commendo, & à te peto vt des operam vt intelligat, diligenter me ſcripſiſſe de ſeſe, meámque commendationem vſui magno ſibi fuiſſe. Erit id mihi vehementer gratum. Vale.

M. T. C. SERVIO SVLPICIO S. P. D.

HAGESARETVS Lariſſæus magnis meis beneficiis ornatus in cõſulatu meo, memor & gratus fuit, méq; poſtea diligentiſſimè coluit. Eum tibi magnopere cõmendo,

vt & hospitem & familiarem meum,& gratum hominem, & virum bonum,& principem ciuitatis suæ, & tua necessitudine dignissimum. Pergratum mihi feceris, si dederis operam vt is intelligat, hanc meam commendationem magnum apud te pondus habuisse. Vale.

M. T. C. ACILIO PROC. S.P.D.

In Halesina ciuitate, tam lauta quàm nobili, coniunctissimos habeo & hospitio & familiaritate, M. & C. Clodios, Archagathum & Philonem. Sed vereor ne, quia complures tibi præcipuè commẽdo, exæquare videar ambitione quadam commendationes meas: quanquam à te quidem cumulatè satisfit & mihi & meis omnibus. Sed velim sic existimes, hãc familiam & hos mihi maximè esse coniunctos vetustate, officiis, beneuolentia. Quamobrem peto à te maiorem in modum, vt his omnibus in rebus, quantum tua dignitas fidésque patietur, commodes. Id si feceris, erit mihi vehementissimè gratum. Vale.

EIDEM.

Cneo Otacilio Nasone vtor familiarissimè: ita prorsus vt illius ordinis nullo familiarius. Nam & humanitate eius & probitate in consuetudine quotidiana magnopere delector. Nihil iam opus est expectare te, quibus eum verbis tibi commendem, quo sic vtor vt scripsi. Habet is in prouincia tua negotia, quæ procurant liberti, Hilarius, Antigonus, Demostratus: quos tibi, negotiáque omnia Nasonis, nõ secus commendo acsi mea essent. Gratissimum mihi feceris, si intellexero hanc commendationem magnum apud te pondus habuisse. Vale.

EIDEM.

Avitvm mihi hospitium est cum Lysone, Lysonis filio, Lilybætano: valdéque ab eo obseruor. cognouíque dignũ & patre & auo. est enim nobilissima familia. Quapropter commẽdo tibi maiorem in modũ rem domúmq; eius. Magnóque opere abs te peto, cures vt is intelligat meam commendationem maximo sibi apud te & adiumẽto & ornamento fuisse. Vale.

EIDEM.

Caivs Auianus Philoxenus, antiquus est hospes meus, & præter hospitium, valde etiam familiaris: quem Cæsar meo beneficio in Nouocomenses retulit. Nomen autem Auiani consecutus est, quòd homine nullo plus est

vſus quàm Flacco Auiano, meo(quemadmodum te ſcire arbitror) familiariſſimo. Quæ ego omnia collegi, vt intelligeres, nõ vulgarem eſſe commendationẽ hanc meam. Peto igitur abs te, vt omnibus rebus (quod ſine moleſtia tua facere poſſis)ei commodes,habeáſque in numero tuorum: perficiáſque vt intelligat has literas meas magno ſibi vſui fuiſſe. Erit id mihi maiorem in modum gratum. Vale.

EIDEM.

CVM Demetrio Mega mihi vetuſtum hoſpitium eſt: familiaritas autem tanta quanta cum Siculo nullo. Ei Dolabella rogatu meo ciuitatem à Cæſare impetrauit:qua in re ego interfui. itaque nunc P.Cornelius vocatur. Cúmque propter quoſdam ſordidos homines, qui Cæſaris beneficia vendebãt, tabulam in qua nomina ciuitate donatorum inciſa eſſent, reuelli iuſſiſſet: eidem Dolabellæ, me audiente, Cæſar dixit, nihil eſſe quod de Mega vereretur: beneficiũ ſuũ in eo manere. Hoc te ſcire volui, vt eũ in ciuium Romanorum numero haberes. Cæteríſque in rebus tibi eum ita commendo, vt maiore ſtudio neminem commendarim. Gratiſſimum mihi feceris, ſi eum ita tractaris, vt intelligat meam commendationem magno ſibi ornamento fuiſſe. Vale.

EIDEM.

HIPPIAM, Philoxeni filium, Calatinum hoſpitem & neceſſarium meum,tibi commendo maiorem in modũ. Eius bona, quemadmodum ad me delata res eſt, publicè poſſidentur alieno nomine, contra leges Calatinorum. Id ſi ita eſt, etiam ſine mea commendatione ab æquitate tua res ipſa impetrare debet vt ei ſubuenias. Quoquo modo autem ſe res habet, peto à te vt honoris mei cauſa eum expedias,tantúmque ei commodes & in hac re & in cęteris, quantum tua fides dignitáſque patietur. Id mihi vehementer gratum erit. Vale.

EIDEM.

L. BRVTIVS, eques Rom. adoleſcens omnibus rebꝰ ornatus, in meis familiariſſimis eſt, méq; obſeruat diligẽtiſſimé. cuius cum patre magna mihi fuit amicitia iã inde à quæſtura mea Sicilienſi. Omnino nunc ipſe Brutius Romę mecum eſt: ſed tamen domum eius, & rem familiarem & procuratores tibi ſic commendo, vt maiore ſtudio com-

mendare non possim. Gratissimum mihi feceris, si curaris vt intelligat Brutius, id quod ei recepi, hanc meam commendationem sibi magno adiumento fuisse. Vale.

EIDEM.

CVM familia Titurnia necessitudo mihi intercedit vetus: ex qua reliquus est M. Titurnius Rufus, qui mihi omni diligentia atque officio est tuendus. Est igitur in tua potestate, vt ille in me satis sibi præsidii putet esse. Quapropter eum tibi commendo maiorem in modum: & abs te peto, efficias vt is commendationem hanc intelligat sibi magno adiumento fuisse. Erit id mihi vehementer gratũ. Vale.

M. T. C. Q. ANCHARIO Q.F. PROC. S.P.D.

L. ET C. Aurelios, L. filios, quibus & ipsis & patre eorum, viro optimo, familiarissimè vtor, commendo tibi maiorem in modum; adolescentes omnibus optimis artibus ornatos, meos perneccssarios, tua amicitia dignissimos. Si vlla mea apud te cõmẽdatio valuit, quod scio multas plurimũ valuisse: hęc vt valeat rogo. Quòd si eos honorificè liberalitérq; tractaris, & tibi gratissimos optimósq; adolescẽtes adiunxeris, & mihi gratissimum feceris. Vale.

M. T. C. APVLEIO PROQVAESTORI S.P.D.

L. EGNATIO vno, equite Romano, vel familiarissimè vtor. Eius Anchialum seruum, negotiáq; quæ habet in Asia, tibi commendo non minore studio quàm si rem meã cõmendarẽ. Sic enim existimes velim, mihi cũ eo nõ modò quotidianã cõsuetudinẽ summã intercedere, sed etiã officia magna & mutua nostra inter nos esse. Quamobrẽ etiã atque etiam à te peto, vt cures vt is intelligat, me ad te satis diligenter scripsisse. Nam de tua erga me voluntate non dubitabat. Id vt facias, te etiam atque etiam rogo. Vale.

M. T. C. APVLEIO PROQVAESTORI S.P.D.

L. NOSTIVS Zoilus, est cohæres meus: hæres autẽ patroni sui. ea re vtrunque scripsi, vt & mihi cum illo causam amicitiæ scires esse, & hominem probum existimares qui patroni iudicio ornatus esset. Eum tibi igitur sic commendo, vt vnum ex nostra domo. Valde mihi gratum erit, si curaris vt intelligat hanc meam commendationẽ sibi apud te magno adiumento fuisse. Vale.

M. T. C. SILIO S.P.D.

QVID ego tibi commendem eum, quem tu ipse di-

ligis ? Sed tamen vt scires eum à me non diligi solùm verùm etiam amari, ob eam rem tibi hæc scribo. Omnium tuorum officiorum, quæ & multa & magna sunt, mihi gratissimum fuerit, si ita tractaris Egnatium, vt sentiat & se à me & me à te amari. Hoc te vehementer etiam atque etiam rogo. Illa nostra scilicet ceciderunt. Vtamur igitur vulgari consolatione. Quid si hoc melius ? Sed hæc corăm. Tu fac (quod facis) vt me ames, téque amari à me scias. Vale.

M.T.C. SEXTILIO RVFO QVAEST. S.P.D.

OMNES tibi commẽdo Cyprios, sed magis Paphios: quibus tu quæcunq; commodaris, erunt mihi gratissima. Eóque facio libentius vt eos tibi commendem, quòd & tuæ laudi, cuius ego fautor sum, conducere arbitror, cùm primùm in eam insulam quæstor veneris, ea te instituere quæ sequantur alii. quæ, vt spero, facilius consequêre, si & P. Lentuli necessarii tui, legem, & ea quæ à me constituta sunt, sequi volueris. Quam rem tibi confido magnæ laudi fore. Vale.

CICERO CVRIO PROC. S.P.D.

QPOMPEIVS Sex. filius, multis & veteribus causis necessitudinis mihi coniunctus est. Is cùm antea meis commendationibus & rem, & gratiam, & auctoritatem suam tueri consueuerit: nunc profectò, te prouinciam obtinente, meis literis assequi debet vt nemini se intelligat commendatiorem vnquam fuisse. Quamobrem à te maiorem in modum peto, vt cùm omnes meos æquè ac tuos obseruare pro nostra necessitudine debeas, hunc in primis ita in tuam fidem recipias, vt ipse intelligat, nullam rem sibi maiori vsui aut ornamento, quàm meam commendationem, esse potuisse. Vale.

M.T.C. P.CAESIO S.D.

P.MESCIENVM, equitem Romanum, omnibus rebus ornatum, meúmque perfamiliarem, tibi commendo ea commendatione quæ potest esse diligentissima. Peto à te, & pro nostra & pro paterna amicitia, vt eum in tuã fidem recipias, eiúsque rem famámque tueare. Virum bonum tuáque amicitia dignum tibi adiunxeris, mihíque gratissimum feceris.

M. T. C. TITIO L. F. RVFO PR. VRBANO S.

L. CVSTIDIVS est tribulis, municeps, & familiaris meus. Is causam habet, quam causam ad te defert. Cõmendo tibi hominem, sicuti tua fides & meus pudor postulat: tantùm vt faciles ad te aditus habeat: quæ æqua postulabit, vt iubente te impetret: sentiátque meam sibi amicitiam, etiam cùm longissimè absim, prodesse, in primis apud te. Vale.

M. T. C. CVRTIO PEDVCAEANO PRAET. S. D.

M. FABIVM vnicè diligo, summáque mihi cum eo consuetudo, & familiaritas est peruetus. In eius controuersiis quid decernas, à te non peto (seruabis, vt tua fides & dignitas postulat, edictum & institutum tuum) sed vt quàm facillimos ad te aditus habeat: quæ erunt æqua, iubente te impetret: vt meam amicitiam sibi, etiam cùm procul absim, prodesse sentiat, præsertim apud te. Hoc vehementer etiam atque etiam te rogo. Vale.

M. T. CICERO TERENTIAE SVAE S. P. D.

SI vales, bene est. ego valeo. Nos quotidie tabellarios vestros expectamus: qui si venerint, fortasse erimus certiores quid nobis faciendum sit: faciemúsque te statim certiorem. Valetudinem tuam cura diligenter. Vale. Cal. Septembr.

EIDEM.

SI vales, bene est: ego valeo. Da operam vt conualescas. quod opus erit, vt res tempúsque postulat, prouideas atque administres, & ad me de omnibus rebus quàm sæpissimè literas mittas. Vale.

EIDEM.

SI vales, bene est: ego quidem valeo. Valetudinem tuã velim cures diligentissimé. Nam mihi & scriptum & nuntiatum est, te in febrim subitò incidisse. Quòd celeriter me feciſti de Cæsaris literis certiorem, feciſti mihi gratum. Itẽ posthac si quid opus erit, si quid acciderit noui, facies vt sciam. Cura vt valeas. Vale. Datum IIII. Nonas Iunias.

EIDEM.

SI vales, bene est: ego valeo. Nos neq; de Cæsaris aduẽtu, neque de literis, quas Philotimus habere dicitur, quicquam adhuc certi habemus. Si quid erit certi, faciam te statim certiorem. Valetudinem tuam fac vt cures. Vale. III. Idus Sextiles.

EIDEM

EIDEM.

SI vales, bene est: ego valeo. Redditæ mihi iã tandẽ sunt à Cæsare literę satis liberales: & ipse opinione celerius vẽturus esse dicitur. Cui vtrum obuiam procedam, an hîc eum expectem, cùm constituero, faciam te certiorem. Tabellarios mihi velim quamprimùm remittas. Valetudinẽ tuam cura diligenter. Vale. Prid. idus Sextil.

EIDEM.

SI quid haberem quod ad te scriberem, facerem id, & pluribus verbis, & sæpius. Nunc quæ sunt negotia, vides. Ego autem quomodo sim affectus, ex Lepta & Trebatio poteris cognoscere. Tu fac vt tuam & Tulliæ valetudinem cures. Vale.

EIDEM.

SI vales, bene est: ego valeo. Constitueramus (vt ad te antea scripserã) obuiã Ciceronẽ Cæsari mittere: sed mutauimus consilium, quia de illius aduentu nihil audiebamus. De cæteris rebus, etsi nihil erat noui, tamen quid velimus, & quid hoc tempore putemus opus esse, ex Sicca poteris cognoscere. Tulliam adhuc mecum teneo. Valetudinem tuam cura diligenter. Vale. Duodecimo calendas Quintiles.

EIDEM.

IN maximis meis doloribus excruciat me valetudo Tulliæ nostræ. de qua nihil est quod ad te plura scribã. tibi enim æquè magnæ curæ esse certò scio. Quod me propius vultis accedere, video ita esse faciendum. etiam antè feciſſem. Sed me multa impedierunt, quæ ne nunc quidẽ expedita sunt. Sed à Pomponio expecto literas, quas ad me quamprimùm perferendas cures velim. Da operam vt valeas.

EIDEM.

QVOD nos in Italiam saluos veniſſe gaudes, perpetuò gaudeas velim. Sed perturbati dolore animi, magnísque iniuriis, metuo ne id consilii ceperimus quod non facilè explicare possimus. Quare quantum potes adiuua. Quid autem possis, mihi in mentem non venit. In viam quòd te des hoc tempore, nihil est. & longum est iter & non tutũ: & non video quid prodesse possis, si veneris. Vale. Datum pridie nonas Nouemb. Brundusii.

EIDEM.

SI vales, bene est: ego valeo. Tullia nostra venit ad me pridie idus Iunii: cuius summa virtute & singulari humanitate, grauiore etiam sum dolore affectus, nostra factum esse negligentia, vt longè alia in fortuna esset atque eius pietas ac dignitas postulabat. Nobis erat in animo Ciceronem ad Cæsarem mittere, & cum eo Cn. Sallustium. Si profectus erit, faciam te certiorem. Valetudinem tuá cura diligenter. Vale. XIIII. calend. Quintil.

EIDEM.

AD cæteras meas miserias accessit dolor è Dolabellæ valetudine & Tulliæ. omnino de omnibus rebus nec quid consilii capiam, nec quid faciam scio. Tu velim tuam & Tulliæ valetudinem cures. Vale.

EIDEM.

QVID fieri placeret, scripsi ad Pomponiũ serius quàm oportuit. Cum eo si locuta eris, intelliges quid fieri velim. Apertius scribi, quando ad illum scripseram, necesse non fuit. De ea re & de cæteris rebus quamprimùm velim nobis literas mittas. Valetudinẽ tuam cura diligenter. Vale. Septimo idus Quintil.

EIDEM.

QVOD scripsi ad te proximis literis de nuntio remittendo, quæ sit istius vis hoc tempore, & quæ concitatio multitudinis, non ignoro. Si metuendus iratus est, quies tamen ab illo fortasse nascetur. Totum iudicabis quale sit: & quod in miserrimis rebus minimè miserũ putabis, id facies. Vale. Septimo idus Quintil.

M. T. C. TIRONI S. P. D.

OMNIA à te data mihi putabo, si te valentem videro. Summa cura expectabã aduentum Menandri, quem ad te miseram. Cura, si me diligis, vt valeas: & cùm te bene cõfirmaris ad nos venias. Vale. IIII. idus April.

EIDEM.

EXPECTO tuas literas de multis rebus: teipsum multo magis. Demetrium redde nostrum, & aliud si quid potes boni. De Aufidiano nomine nihil te hortor. Scio tibi curæ esse. sed confice. &, si ob eam rem moraris, accipio causam: si te id non tenet, aduola. Literas tuas valde expecto. Vale.

EIDEM.

SOLLICITAT (ita viuã) me tua, mi Tiro, valetudo. sed confido, si diligẽtiam quã instituisti, adhibueris, citò te firmum fore. Libros compone, videlicet cùm Metrodoro lubebit, quando eius arbitratu viuendum est. cum olitore, vt videtur. Tu potes calendis spectare gladiatores, postridie redire: & ita censeo. Verùm vt videbitur. Cura te, si me amas, diligenter. Vale.

EIDEM.

NON queo ad te nec lubet scribere quo animo sim affectus: tantùm scribo, & tibi & mihi maximæ voluptati fore si te firmum quamprimùm videro. Tertio die abs te ad Alyziam accesseramus. Is locus est citra Leucadem stadia CXX. Leucade aut teipsum aut tuas literas à Marione putabam me accepturum. Quantum me diligis, tantum fac vt valeas, vel quantum te à me scis diligi. Nonis Nouembr. Alyzia.

EIVSDEM M. T. CICERONIS EPISTOLAE breues ad Atticum.

CICERO ATTICO S.

LITERAE mihi à Quinto fratre cum S. C. quod de me est factum, allatæ sunt. mihi in animo est legum lationem expectare. si obtrectabitur, vtar auctoritate senatus, & potius vita quàm patria carebo. Tu quæso festina ad nos venire. Vale. VI. calend. Ianuarias.

EIDEM.

EX tuis literis & ex re ipsa nos fũditus periisse video. Te oro vt, quibus in rebus mei tui indigebunt, nostris miseriis ne desis. Ego te, vt scribis, citò videbo. plura non scribo. Cura vt valeas.

EIDEM.

POST tuum à me discessum literæ mihi Roma allatæ sunt: ex quibus prospicio, nobis in hac calamitate tabescẽdum esse. neque enim (sed bonam in partem accipies) si vlla spes salutis nostræ subesset, tu pro tuo amore in me hoc tempore discessisses. Sed ne ingrati, aut ne omnia velle nobiscum vnà interire videamur, hæc omitto. Illud abs te peto, des operam, id quod mihi affirmasti, vt te ante calendas Ianuar. vbicunque erimus, sistas. Vale.

EIDEM.

TRIGINTA dies erant ipsi, cùm has dabam literas, per quos nullas à vobis acceperam. mihi autem erat in animo, iam vt antea ad te scripsi, ire in Epeirum, & ibi omnem casum potissimum expectare. Te oro vt, si quid erit quod perspicias, quãcunque in partem, quampleniſſimè ad me scribas, & meo nomine, vt scribis, literas, quibus putabis opus esse, vt des. Vale V. calend. Nouembres. Thessalonicæ.

EIDEM.

VTINAM illum diẽ videam, cùm tibi agam gratias, quòd me viuere coegisti. adhuc quidem valde me pœnitet. Sed te oro vt ad me Vibonem statim venias, quò ego multis de causis conuerti iter meum. sed eò si veneris, de toto itinere ac fuga mea consilium capere potero. Si id non feceris, mirabor. sed confido te esse facturum. Vale.

EIDEM.

TERENTIA tibi & sæpe & maximas gratias agit. id est mihi gratissimum. ego viuo miserrimus, & maximo dolore conficior. Ad te quid scribam, nescio. si enim es Romæ, iam me assequi non potes: sin es in via, cùm eris me assecutus, coràm agemus quæ erunt agenda. Tãtùm te oro vt quoniam me ipsum semper amasti, eodem amore sis. ego enim idem sum. Inimici mei mea mihi, non me ipsum ademerunt. Cura vt valeas. VIII. idus Apr. Thurii.

EIDEM.

NON fuerat mihi dubium quin te Tarenti aut Brundusii visurus essem. idque ad multa pertinuit: in eis, vt & in Epeiro consisteremus, & de reliquis rebus tuo consilio vteremur. Quoniam id non contigit, erit hoc quoque in magno numero nostrorum malorum. Nobis iter est in Asiam, maximè Cyzicum. tibi meos commendo, me vix miseréque sustento. Vale, D. XIIII. calendas Maii. Tareti.

EIDEM.

VOLO ames constantiam meam. ludos Antii spectare non placet. est enim ὑποπόλαιον, cùm velim vitare omnium deliciarum suspicionem, repetè διαφαίνεσθαι non solùm delicatè sed etiã ineptè peregrinantem. Quare vsque ad Non. Maias te in Formiano expectabo. nunc fac vt sciam quo die te visuri simus. Ab Appii foro, hora quarta. Dederam aliam paulo antè à Tribus tabernis. Vale.

EIDEM.

TANTVMNE est ab re tua otii tibi, vt etiam oratorem legas? macte virtute, mihi quidem gratum: & erit gratius, si non modò in libris tuis, sed etiam in aliorum, per librarios tuos Aristophanem reposueris pro Eupoli. Cæsar autem mihi irridere visus est QVASSO illud tuũ, quod erat ὄμμες, & vrbanum. Ita porrò te sine cura esse iussit, vt mihi quidem dubitationem omnem tolleret. Atticam doleo tamdiu: sed quoniam iam sine horrore est, spero esse vt volumus.

EIDEM.

DE Cicerone multis res placet. Comes est idoneus. sed de prima pensione antè videamus. Adest enim dies, & ille currit. Scribe quæso, quid referat Celer egisse Cæsarem cum candidatis: vtrum ipse in fœnicularium, an in campum Martium cogitet. Et sanè scire velim nunquid

necesse sit comitiis esse Romæ. nam & Piliæ satisfaciendū est, & vtique Atticæ.

EIDEM.

NAE ego essem hîc libenter, atque id quotidie magis, ni esset ea causa quam tibi superioribus literis scripsi. Nihil hac solitudine iucundius: nisi paulum interpellasset Amyntæ filius, ὁ ἀπφαντολογίαν δούς. Cætera noli putare amabiliora fieri posse, cùm villa, littore, prospectu maris, tum his rebus omnibus. Sed neque hæc digna longioribus literis, neque erat quod scriberem: & somnus vrgebat.

EIDEM.

MALE mehercule de Athamante. Tuus autem dolor, humanus is quidem, sed magnopere moderandus. Consolationum autem multæ viæ, sed illa rectissima: impetret ratio, quod dies impetratura est. Alexim verò curemus, imaginem Tironis, quem ægrum Romam remisi: &, si quid habet collis ὀπδήμιον, ad me cum testamento transferamus. Tota domus superior vacat, vt scis. hoc puto valde ad rem pertinere.

EIDEM.

CVM antea maximè nostra interesse arbitrabar te esse nobiscum, tum verò vt legi rogationem, intellexi, ad iter quod constitui, nihil mihi optatius cadere posse, quàm vt me quāprimùm consequare: vt cùm ex Italia profecti essemus, siue per Epeirum iter esset faciundum, tuo tuorúmque præsidio vteremur: siue aliud quid agendum esset, certum consilium de tua sententia capere possemus. Quamobrem te oro, des operam vt me statim consequare. quod eo facilius potes, quoniam de prouincia Macedonia perlata lex est. Pluribus verbis tecum agerem, nisi pro me apud te res ipsa loqueretur. Vale.

EIDEM.

TOTVM iter mihi incertum facit expectatio literarū tuarum, calend. Sextil. datarū: non aliud aliquid. Si spes erit, Epeirum: sinminus, Cyzicum, aut aliud quid sequemur. Tuæ quidem literæ, quo sæpius à me leguntur, hoc spem faciunt mihi minorem. quòd cùm lectæ sunt, tum id quod attulerunt ad spem, infirmant: vt facilè appareat te

& consolationi seruire & veritati. Itaque te rogo, planè vt ad me, quæ scis, vt erunt: quæ putabis, ita scribas. Vale. Dat. duodecimo calend. Septemb.

EIDEM.

Me & tuæ literæ, & quidam boni nuncii, non optimis tamen autoribus, & expectatio vestrarum literarum, &, quòd tibi ita placuerat, adhuc Thessalonicæ tenebant. Si accepero literas quas expecto, si spes erit ea quæ rumoribus afferebatur, ad te me conferam: si non erit, faciam te certiorem quid egerim. Tu me (vt facis) opera, consilio, gratia iuua. Consolari iam desine: obiurgare verò noli. quod cùm facis, tũ ego tuum amorem & dolorẽ desidero, quem ita affectũ mea ærumna esse arbitror vt teipsum cõsolari nemo possit. Quintũ, fratrem optimum humanissimúmq;, sustenta. Ad me obsecro te vt omnia certa perscribas. Vale. Datum IIII. calend. Quintil.

EIDEM.

Miseriae nostræ potius velim quàm inconstantiæ tribuas, quòd à Vibone, quò te arcessebamus, subitò discessimus. allata est enim nobis rogatio de pernicie mea: in qua quod confectum esse audieramus, erat huiusmodi, vt mihi vltra quadringenta milia liceret esse. Illò cum peruenire non liceret, statim iter Brundusium versus cõtuli ante diem rogationis, ne & Sicca, apud quem eram, periret, & quòd Melitæ esse non licebat. Nunc tu propera, vt nos cõsequare, si modò recipiemur. adhuc inuitamur benignè: sed quod supereſt, timemus. Me, mi Pomponi, valde pœnitet viuere: qua in re apud mè tu plurimum valuisti. Sed hæc corám. fac modò vt venias. Vale.

EIDEM.

Asiam Quinto suauissimo fratri obtigisse audisti. non enim dubito quin celeri' tibi hæc rumor, quàm vllius nostrûm literæ nunciarint. Nunc, quoniam & laudis auidissimi semper fuimus, & præter cæteros φιλόλογοι & sumus & habemur, & multorum odia atque inimicitias reipublicæ causa suscepimus, παντοίης ἀφ' ὑμῖν μεμνήσεο. curáque & effice vt ab omnibus & laudemur & amemur. His de rebus plura ad te in ea epistola scribam, quam ipsi Quinto dabo. Tu me velim certiorem facias quid de meis mandatis

egeris: atque etiam, quid de tuo negotio. Nam, vt Brundusio profectus es, nullæ mihi abs te sunt redditæ literæ. Vale.

EIDEM.

MALE de Seio: sed omnia humana tolerabilia ducenda. ipsi enim quid sumus? aut quãdiu hæc curaturi sumus? Ea videamus quæ ad nos magis pertinent, nec tamen multo: quid agamus de senatu. &, vt nequid prætermittam, Cesonius ad me literas misit, Postumiam Sulpicii domum ad se venisse. De Pompeii Magni filia, tibi rescripsi, nihil me hoc tempore cogitare. alterã verò illam quam tu scribis, puto, nosti. nihil enim vidi fœdius. sed adsum. coràm igitur. Obsignata epistola accepi tuas. Atticæ hilaritatem libenter audio. commotiunculis συμπάσχω.

EIDEM.

DOMI te libenter esse, facilè credo. sed velim scire quid tibi restet: aut iámne confeceris. Ego te in Tusculano expecto, eóque magis quòd Tironi statim te venturũ scripsisti, & addidisti, te putare opus esse. sentiebam omnino quantum mihi præsens prodesses. sed multo magis post discessum tuum sentio. quamobrem, vt antè ad te scripsi, aut ego ad te totus, aut tu ad me, quotus licebit.

EIDEM.

VT me leuarat tuus aduentus, sic discessus affixit. quare, cùm poteris, id est, cùm Sexti auctioni operam dederis, reuises nos. vel vnus dies mihi erit vtilis. quid enim dicã gratus? Ipse Romam venirem, vt vnà essemus, si satis consilii quadam de re haberem.

EIDEM.

EGO etsi nihil habeo quod ad te scribam, scribo tamẽ, quia tecum loqui videor. Hic nobiscum sunt Nicias & Valerius. hodie tuas literas expectabamus matutinas. Erũt fortasse alteræ pomeridianæ, nisi te Epiroticæ literæ impedient: quas ego non interpello. misi ad te epistolas ad Martianum & ad Montanum. eas in eundem fasciculum velim addas: nisi fortè iam dedisti.

EIDEM.

QVID agit, obsecro te, Attica nostra? nam triduo abs te nullas acceperam. nec mirum: nemo enim venerat, nec fortasse causa fuerat. Itaque ipse quid scriberem, non habebam. quo autem die has Valerio dabam, expectabam aliquem meorum: qui si venisset, & à te quid attulisset,

videbam non defuturum quod scriberem.

EIDEM.

QVID est quod Hermogenes Clodius mihi, Andromenem sibi dixisse, se Ciceronem vidisse Corcyræ? ego enim audita tibi putaram. nil igitur ne ei quidem literatú? ánnon vidit? facies ergo vt sciam. Quid tibi ego de Varrone rescribam? quatuor διφθέραι sunt in tua potestate. quod egeris, id probabo. nec tamen αἰδέομαι Τερέντιαν. quid enim? sed ipsi quàm res illa probaretur magis verebar. Sed quoniam tu suscipis, ego in alteram aurem.

EIDEM.

OREM indignam. gentilis tuus vrbem auget, quam hoc biennio primùm vidit: & ei parum magna visa est, quæ etiam ipsum capere potuerit. hac de re igitur expecto literas tuas. Varroni scribis te, simulac venerit. Dati igitur iam sunt, nec tibi integrum est. hui si scias quanto periculo tuo. aut fortasse literæ meæ te retardarunt. sed eas nondum legeras, cùm has proximas scripsisti. Scire igitur aueo quomodo se res habeat.

EIDEM.

DE Bruti amore, vestráque ambulatione, etsi mihi nihil noui affers, sed idem quod sæpe, tamen hoc audio libentius, quo sæpius: cóque mihi iucundius est, quòd tu eo lætaris: certiúsque eo est, quòd à te dicitur.

EIDEM.

EGO verò vtar prorogatione diei: túque humanissimè feciſti, qui me certiorẽ feceris, atque ita vt eo tempore acciperem literas quo non expectarem, túque vt ab ludis scriberes. Sunt omnino mihi quædam agenda Romæ: sed consequemur biduo póst.

EIDEM.

IVCVNDISSIMAS tuas legi literas. Ad Plancum scripsi. habes exemplum. cum Tirone quid sit loquutus, cognoscam ex ipso. Cum sorore ages attentius, si te occupatione ista relaxaris. Vale.

EIDEM.

NARRO tibi. planè relegatus mihi videor, posteaquam in Formiano sum. Dies enim nullus erat, Antii cùm essem, quo die non melius scirem Romæ quid ageretur, quàm ii qui erant Romæ. etenim literæ tuæ non solùm quid Romæ, sed etiam quid in Repub. neque solùm quid

fieret, verùm etiam quid futurum esset, indicabant. Nunc, nisi si quid ex prætereunte viatore exceptum est, scire nihil possumus. Quare quanquam iam te ipsum expecto, tamen isti puero quem ad me statim iussi recurrere, da ponderosam aliquam epistolam, plenam omnium non modò actorum, sed etiam opinionum tuarum. ac diem quo Roma sis exiturus, cura vt sciam. Nos in Formiano esse volumus vsque ad pridie non. Maias. eò si ante eam diem non veneris, Romæ te fortasse videbo. nam Arpinum quid ego te inuitem?

Τρηχεῖ', ἀψ' ἀγαθὴ κουροτρόφος. ἔστι δ' ἰγωγὴ
Ἥς γαίης ἀνδράσιν γλυκερώτερον ἄλλο οὐδέν.

Hæc igitur: cura vt valeas.

EIDEM.

DIONYSIVS cùm ad me præter opinionem meam veniisset, locutus sum cum eo liberalissimé. tempora exposui: rogaui vt diceret quid haberet in animo: me nihil ab ipso inuito contendere. Respondit, se, quod in nominibus haberet, nescire quo loci esset: alios non soluere, aliorum diem nondum esse. Dixit etiam alia quædam de seruulis suis, quare nobiscum esse non posset. Morem gessi: dimisi àme, vt magistrum Ciceronum, nõ libenter: vt hominem ingratum, non inuitus. Volui te scire quid ego de eius facto iudicarem. Vale.

EIDEM.

SVBITO consilium cepi, vt antè quàm luceret, exirem: nequi conspectus fieret, aut sermo, lictoribus præsertim laureatis. De reliquo neque hercule quid agam, nec quid acturus sim, scio: ita sum perturbatus temeritate nostri amentissimi consilii. Tibi verò quid suadeam? cuius ipse cõsilium expecto. Cneus noster quid consilii ceperit, capiátve, nescio, adhuc in oppidis coarctatus. & stupent omnes. Si in Italia consistat, erimus vnà: sin cedet, consilii res est. adhuc certè (nisi ego insanio) stultè omnia & incautè. Tu quæso ad me crebrò scribe, vel quod in buccam venerit. Vale.

EIDEM.

A. D. VI. idus Maias veni in Trebulanum ad Pontium. ibi mihi tuæ literæ binæ redditæ sunt tertio abs te die. eodem autem, ex Pompeiano Philotimo dederam ad te literas: nec verò nunc erat sanè quid scriberem. Qui de repub.

rumores, scribe quæso. In oppidis enim summum video timorem. sed multa inania. quid de iis cogites, & quando, scire velim. Ad quas literas tibi rescribi velis, nescio: nullas enim adhuc acceperam, præter quæ mihi binæ semel in Trebulano redditæ sunt. quarum alteræ edictum Publii Licinii habebant (erant autem nonis Maii datæ) alteræ rescriptæ ad meas Minturnenses. Quàm vereor nequid fuerit σαπροδιόπεσον in iis quas non accepi, quibus rescribi vis. Apud Lentulum ponam te in gratiam. Dionysius nobis cordi est. Nicanor tuus operam mihi dat egregiam. iam deest quod scribam: & lucet. Beneuenti cogitabam hodie. nostra continētia & diligentia faciemus satis. A Pontio. ex Trebulano, a.d.v. idus Maii.

EIDEM.

TARENTVM veni a.d.xv.calend.Iun. Quòd Pontinum statueram expectare, commodissimum duxi dies eos, quoad ille veniret, cum Pompeio consumere: eóque magis quòd ei gratum esse id videbam: qui etiam à me petierit vt secum & apud se essem quotidie. quod ei concessi libenter. multos enim eius præclaros de repub. sermones accipiam: instruar etiam consiliis idoneis ad hoc nostrum negotium. Sed ad te breuior iam in scribendo incipio fieri: dubitans Romæne sis, an iam profectus. Quod tamen, quoad ignorabo, scribam aliquid potius, quàm committam vt tibi cùm possint reddi à me literæ, non reddantur: nec tamen iam habeo quid aut mandem tibi, aut narrem. Mandaui omnia: quæ quidem tu, vt polliceris, exhauries. narrabo cùm aliquid habebo noui. Illud tamen non desinam, dum te adesse putabo, de Cæsaris nomine rogare, vt confectum relinquas. Auidè expecto tuas literas, & maximè vt norim tempus profectionis tuæ. Vale.

EPISTOLAE BREVES DIVERSORVM ad Ciceronem.

CN. POMPEIVS PROCOS. M. CIC. IMP. S.

Q. FABIVS ad me vênit a.d. IIII. Idus Febr. is nuntiat L. Domitiũ, cum suis cohortibus XI, & cohortibus XIIII, quas Vibullius adduxit, ad me iter habere. habuisse in animo proficiscí Corfinio, & a. d. V. Idus Febr. C. Hirrũ cum V. cohortibus subsequi. Censeo ad nos Luceriam venias. nam te hîc tutissimò puto fore. Vale.

CN. POMPEIVS PROCOS.

M. CICERONI IMP. S.

S. V. B. E. Tuas literas libenter legi. recognoui enim tuam pristinam virtutem etiam in salute communi. Consules ad eum exercitum, quem in Apulia habui, venerunt. Magno opere te hortor, pro tuo singulari perpetuóq; studio in remp. vt te ad nos conferas, vt communi consilio reip. afflictæ opem atque auxilium feramus. Censeo via Appia iter facias, & celeriter Brundusium venias.

CN. POMPEIVS PROCOS. L. DOMITIO.

MIROR te ad me nihil scribere, & potius ab aliis quàm à te de repub. certioré me fieri. Nos disiecta manu pares aduersariis esse non possumus: contractis nostris copiis, spero nos & reipub. & saluti communi prodesse posse. Quamobrem cùm constituisses (vt Vibullius mihi scripserat) a. d. V. Idus Febr. Corfinio proficiscí cum exercitu, & ad me venire: miror quid causæ fuerit quare consilium mutaris. Nam illa causa quam mihi Vibullius scribit, leuis est: te propterea moratum esse, quòd audieris Cæsarem Firmo progressum in castrum Truentinum venisse. Quanto enim magis appropinquare aduersarius cœperat, eo tibi celerius agendum erat vt te mecum coniungeres, priùs quàm Cæsar aut tuum iter impedire, aut me abs te excluderere posset. Quamobrem etiam te rogo & hortor, id quod non destiti superioribus literis à te petere, vt primo quoque die Luceriam aduenires, antè quàm copiæ quas instituit Cæsar contrahere, in vnum locum coactæ, nos à nobis distrahant. Sed, si erunt qui te

impediant, vt illas suas seruent, æquum est me à te impetrare vt cohortes quæ ex Piceno & Camerino venerunt, quæ fortunas suas reliquerunt, ad me missum facias. Vale.

CN. POMP. L. DOMITIO. S.

LITERAE mihi à te redditæ sunt a.d. XIII. cal. Mart. in quibus scribis, Cæsarem apud Corfinium castra posuisse. quod putaui, & præmonui. Fit vt nec in præsentia committere tecum prælium velit, & omnibus copiis conductis te implicet, ne ad me iter expeditum tibi sit, atq; istas copias coniungere optimorum ciuium possis cum his legionibus, de quarum voluntate dubitamus. Quo etiam magis tuis literis sum commotus. neque enim eorum militum quos mecum habeo, voluntati satis confido, vt de omnibus fortunis reipublicæ dimicem. Neque etiam qui ex delectibus conscripti sunt à consulibus conuenerunt. Quare da operam, si vlla ratione etiam nunc efficere potes, vt te explices, & huc quamprimùm venias, antequã omnes copiæ aduersariorum conueniant. Neque enim celeriter ex delectib' huc homines cõuenire possunt: &, si cõuenirẽt, quantũ iis cõmittẽdũ sit qui inter se ne noti quidẽ sunt, contra veteranas legiones, non te præterit. Vale.

CAESAR IMP. S. D. CICERONI IMP.

CVM Furnium nostrum tantùm vidissem, neque loqui, neque audire meo commodo potuissem: properarẽ, atque essem in itinere, præmissis iam legionibus: præterire tamen non potui quin & scriberem ad te, & illum mitterem, gratiásque agerem: etsi hoc officium & feci sæpe, & sæpius mihi facturus videor: ita de me mereris. In primis à te peto, quoniam confido me celeriter ad vrbem vẽturum, vt te ibi videam: vt tuo consilio, gratia, dignitate, ope omnium rerum vti possim. Ad propositum reuertar: festinationi meæ, breuitatíque literarum ignoscas. reliqua ex Furnio cognoscas. Vale.

CAESAR IMP. M. T. C. IMP. S.

ETSI te nihil temerè, nihil imprudenter facturum iudicaram, tamen permotus hominum fama, scribendum ad te existimaui, & pro nostra beneuolentia petendum, ne quò progredereris inclinata iam re, qua integra etiam progrediendum tibi non existimasses. Nanque & amicitiæ grauiorem iniuriam feceris, & tibi minus commodè con-

ſulueris: ſi nō fortunæ obſecutus eris (omnia enim ſecundiſſima nobis, aduerſiſſima illis accidiſſe videntur) nec cauſam ſecutus (eadem enim tum fuit, cùm ab eorum cōſiliis te abeſſe debere iudicaſti) ſed meum aliquod factum condemnaſſe videbere. quo mihi grauius abs te nihil accidere poteſt. quod ne facias, pro iure noſtræ amicitiæ à te peto. Poſtremò, quid viro bono, & quieto, & bono ciui magis cōuenit, quàm abeſſe à ciuilibus cōtrouerſiis? Quod nōnulli cùm probarēt, periculi cauſa ſequi non potuerūt. Tu, explorato & vitæ meæ teſtimonio, & amicitiæ iudicio, neque tutius neque honeſtius reperies quicquam, quàm ab omni contentione abeſſe. XV. cal. Maii, ex itinere. Vale.

CAESARIS *tres aliæ breues epiſtolæ incluſæ ſunt tribus epiſtolis quæ proximè ſequuntur: (ſumptis ex libro* IX *earum quæ ad* Atticum *ſcriptæ ſunt) quarum prima eſt* Balbi *ad Ciceronem, ſecunda & tertia ſunt* Ciceronis *ad Atticum.*

BALBVS CICERONI IMP. S.

CAESAR *nobis literas perbreues miſit: quarum exemplum ſubſcripſi. Breuitate epiſtolæ ſcire poteris eum ualde eſſe diſtentum, qui tanta de re tam breuiter ſcripſerit. Si quid præterea noui fuerit, ſtatim tibi ſcribam.* CAESAR OPPIO CORNELIOQVE S. A. d. VII. idus Mart. Brunduſium veni, ad murum caſtra poſui. Pompeius eſt Brunduſii: miſit ad me CN. Magium de pace. Quæ viſa ſunt reſpondi. hoc vos ſtatim ſcire volui. Cùm in ſpem venero de compoſitione aliquid me poſſe conficere, ſtatim vos certiores faciam. Valete. *Quomodo me nunc putas, mi Cicero, torqueri, poſtquam rurſus in ſpem pacis ueni, nequa res compoſitionē eorum impediat? Nanque quod abſens facere poſſum, opto. quòd ſi ūnà eſſem, aliquid fortaſſe proficere poſſem. nunc expectatione crucior. Vale.*

CICERO ATTICO. S.

CVM *quod ſcriberem ad te nihil haberem, tamen, ne-*

quem diem intermitterem, has dedi literas. A.d. VII. cal. Cæsarem Sinuessæ mansurum nuntiabant. ab eo mihi literæ redditæ sunt à. d. VII. cal. quibus tam opes meas, non vt superioribus literis, opem expectat. cùm eius clementiam Corfiniēsem illam per literas collaudauissem, rescripsit hoc exēplo.

„ CAESAR IMP. CICERONI IMP. S. Rectè auguraris de me (bene enim tibi cognitus sum) nihil à me abesse longius crudelitate. Atque ego cùm ex ipsa re magnā capio voluptatem, tum meum factum probari abs te triūpho & gaudeo. neque illud me mouet, quòd ii qui à me dimissi sunt, discessisse dicuntur, vt mihi rursus bellum inferrent. nihil enim malo, quàm & me mei similem esse, & illos sui. Tu velim mihi ad vrbem præstò sis, vt tuis consiliis atque opibus (vt consueui) in omnibus rebus vtar. Dolabella tuo nihil scito mihi esse iucundius. hanc adeò habebo gratiam illi. neque enim aliter facere poterit. tanta eius humanitas, is sensus, ea in me est beneuolentia. Vale. EIDEM.

MISERAM ad te IX. cal. exemplum epistolæ Balbi ad me, & Cæsaris ad eum. Ecce tibi eodem die Capua literas accepi à Q. Pedio, Cæsarem ad se prid. Idus Mart. misisse literas hoc exemplo. Pompeius se oppido tenet: nos ad portas castra habemus: conamur opus magnum, & multorum dierum, propter altitudinem maris: sed tamen nihil est quod potius faciamus. Ab vtroque portus cornu moles iacimus, vt aut illum quamprimùm traiicere quod habet Brūdusii copiarum cogamus, aut exitu prohibeamus. *Vbi est illa pax, de qua Balbus scripserat torqueri se i* &c.

BITHYNICVS CICERONI S. D.

SI mihi tecum non & multæ & iustæ causæ amicitiæ priuatim essent, repeterem initia amicitiæ ex parentibus nostris. quod faciendum iis existimo qui paternam amicitiam nullis ipsi officiis prosecuti sunt. Itaque contentus ero nostra ipsorum amicitia: cuius fiducia peto à te, vt absentem me, quibuscunque in rebus opus fuerit, tueare, si nullum officium tuum apud me intermoriturum existimas. Vale.

Q. MET. Q. F. CELER PROCOS. S. D. M. T. CIC.

SI vales, bene est. Existimaram pro mutuo inter nos animo, & pro reconciliata gratia, neque me absentem ludibrio læsum iri, nec Metellum fratrem ob dictum capite

ac fortunis per te oppugnatum iri. quem si parum pudor ipsius defendebat, debebat vel familiæ nostræ dignitas, vel meum studium erga vos rémque publicam, satis subleuare. Nunc video illum circumuentum, me desertum à quibus minimè conueniebat. Itaque in luctu & squalore sum, qui prouinciæ, qui exercitui præsum, qui bellum gero. quæ quoniam nec ratione, nec maiorum nostrorum clementia administrastis, non erit mirandum si vos pœnitebit. Te tam mobili in me meósque esse animo non sperabam. Me interea nec domesticus dolor, nec cuiusquã iniuria à rep. abducet. Vale.

Q. METELLVS NEP. S. D. M. T. C.

HOMINIS importunissimi contumeliæ, quibus, crebris concionibus, me onerat, tuis erga me officiis leniuntur: &, vt sunt leues eiusmodi homines, à me despiciuntur: libentérque commutata persona, te mihi fratris loco esse duco: de illo ne meminisse quidem volo: tametsi bis eum inuitum seruaui. De me meísque rebus, ne vobis multitudine literarum molestior essem, ad Lollium perscripsi: de rationibus etiam prouinciæ quid vellem fieri, vt is vos doceret, & commonefaceret. Si poteris, velim pristinam tuam erga me voluntatem conserues. Vale.

M. CVRIVS M. CICERONI S. D.

SI vales, bene est. Sum enim χτήσει μὲν tuus, κτήσει δ᾽ Attici nostri. ergo fructus est tuus, mancipium illius: quod quidem si inter senes coemtionales venale proscripserit, egerit non multum. At illa nostra prædicatio quanti est, nos quòd simus, quòd homines existimemur, id omne abs te habere? Quare, Cicero mi, perseuera constanter nos cõseruare, & Sulpicii successori nos de meliore nota commenda: quo facilius tuis præceptis obtemperare possimus. téque ad vrbẽ lubentes videre, & nostra defigere deportaréque tutò possimus. Sed, amice magne, noli hanc epistolã Attico ostẽdere: sine eum errare, & putare me virum bonũ esse: nec solere duos parietes de eadẽ fidelia dealbare. Ergo, patrone mi, bene vale, Tirónémque meum saluta nostris verbis. Datum a.d. IIII. calendas Nouembr.

C. CASSIVS PROCOS. M. T. CIC. S. P. D.

SI vales, bene est: ego quidem valeo. In Syriam me profectũ esse scito ad L. Murcum, & Q. Crispum imperatores. Viri fortes, optimíque ciues, postea quàm audierunt

runt quæ Romæ gererentur, exercitus mihi tradiderunt, ipsíque mecum vnà fortissimo animo remp. administrant. Item legionẽ quam Q. Cæcilius Bassus habuit, ad me venisse scito. Quatuórque legiones, quas A. Allienus ex Ægypto eduxit, traditas ab eo mihi esse scito. Nunc te cohortatione non puto indigere, vt nos absentes, rémque publicam, quantum opus est, defendas. Scire te volo, firma præsidia vobis senatuíque non deesse, vt optima spe & maximo animo remp. defendas. Reliqua tecum aget L. Carteius, familiaris meus. Vale. Data nonis Martiis, ex castris Taricheis.

ANTONIVS TRIB. PL. PROPR. CICERONI IMP. S.

NISI te valde amarem, & multo quidem plus quàm tu putas, non extimuissem rumorem qui de te prolatus est, cùm præsertim falsum esse existimarem: sed quia te nimio plus diligo, non possum dissimulare, mihi famam quoque, quanuis sit falsa, magni esse. Te iturum trans mare credere non possum, cùm tanti facias Dolabellam, & Tulliam tuam, fœminam lectissimam, tantique ab omnibus nobis fias: quibus mehercule dignitas amplitudóque tua pæne carior est quàm tibi ipsi. Sed tamen non sum arbitratus esse amici, non commoueri etiam improborum sermone; atque eo feci studiosius, quòd iudicabam, duriores partes mihi impositas esse ab offensione nostra: quæ magis à ζηλοτυπίᾳ mea, quàm ab iniuria tua nata est. Sic enim volo te tibi persuadere, mihi neminem esse cariorem te, excepto Cæsare meo: méque illud vnà iudicare, Cæsarem maximè in suis M. Ciceronem reponere. Quare, mi Cicero, te rogo vt tibi omnia integra serues, eius fidem improbes, qui tibi, vt beneficium daret, prius iniuriã fecit: contrà ne ab eo profugias, qui te, etsi nõ amabit (quod accidere non potest) tamen saluum amplissimúmque esse cupiet. Dedita opera ad te Calpurnium, familiarissimum meum, misi, vt mihi magnæ curæ tuam vitam ac dignitatem esse scires. Eodem die à Cæsare Philotimus literas attulit hoc exemplo.

ANTONIVS COS. S. D. M. CICERONI.

OCCVPATIONIBVS est factum meis, & subita

tua profectione, ne tecum coràm de hac re agerem. Quam ob causã vereor ne absentia mea leuior sit apud te. Quòd si bonitas tua responderit iudicio meo, quod semper habui de te, gaudebo. A Cæsare petii vt Sex. Clodium restitueret, impetraui. erat mihi in animo etiã tum sic vti beneficio eius, si tu concessisses. quo magis laboro vt tua voluntate id mihi per me facere nunc liceat. Quòd si duriorem te eius miseræ & afflictæ fortunæ præbes, non contendam ego aduersus te. Quanquam videor debere tueri commentarium Cæsaris. Sed mehercule si humaniter & sapienter & amabiliter in me cogitare vis, facilem te profectò præbebis, & voles P. Clodium in optima spe puerum repositum existimare, te non insectatum esse, cùm potueris, amicos paternos. Patere, obsecro te, pro repub. videri gessisse simultatem cum patre eius. non contemseris hanc similiam. honestius enim & libentius deponimus inimicitias reip. nomine susceptas, quàm contumaciæ. Me deinde sine ad hanc opinionem iam nunc dirigere puerum, & tenero animo eius persuadere, non esse tradendas posteris inimicitias. Quanquam tuam fortunam, Cicero, ab omni periculo abesse certum habeo, tamen arbitror malle te quietam senectutem, & honorificam potius agere, quàm sollicitam. Postremò, meo iure te hoc beneficium rogo. nihil enim non tua causa feci. Quod si nõ impetro, per me Clodio daturus non sum: vt intelligas quanti apud me auctoritas tua sit, atque eo te placabiliorem præbeas. Vale.

M. LEPIDVS IMP. ITERVM PONT. MAX. S. D. SENAT. POP. PLEBIQVE R.

Si vos liberique vestri valetis, bene est: ego quoque valeo. Deos hominésque testor, patres cõscripti, qua mẽte & quo animo semper in remp. fuerim, & quàm nihil antiquius communi salute ac libertate iudicarim. Quod vobis breui probassem, nisi mihi fortuna proprium consiliũ extorsisset. Nim exercitus cunctus consuetudinem suam in ciuibus conseruandis, communique pace, seditione facta, retinuit: méque tantæ multitudinis ciuium Romanorum salutis atque incolumitatis causam suscipere, vt verè dicam, coegit. In quã rẽ ego vos, patres conscripti, oro, atque obsecro, vt priuatis offẽsionibus omissis, summæ reip.

consulatis, néve misericordiam nostram, exercitúsque nostri, in ciuili dissensione, sceleris loco ponatis. Quòd si salutis omnium ac dignitatis rationem habueritis, melius & vobis & reip. consuletis. Data IIII. calendas Apriles, ex Ponte Argenteo. Vale.

M. COELIVS M. CICERONI S. D.

GRATVLOR tibi affinitate viri mediusfidius optimi. nam hoc ego de illo existimo. Cætera porro quibus adhuc ille sibi parum vtilis fuit, & ætate iam sunt decursa & consuetudine atque autoritate tua, & pudore Tulliæ, si qua restabunt, confido celeriter sublatum iri. Non est enim pugnax in vitiis, neque hebes ad id quod melius sit intelligendum. Deinde (quod maximum est) ego illum valde amo. Vides, Cicero, Curionem nostrum lautum intercessionis de prouinciis exitum habuisse. Nam cùm de intercessione referretur (quæ relatio fiebat ex senatusconsulto) primáque M. Marcelli sententia pronuntiata esset, qui agendum cum tribunis plebis censebat: frequens senatus in alia omnia iit. Stomacho est scilicet Pompeius Magnus nunc ita languenti, vt vix id quod sibi placeat reperiat. Transierant illuc, vt ratio esset eius habenda qui neque exercitum neque prouincias tradere vellet. Quemadmodum hoc Pompeius laturus sit, cùm cognoscat quidnã reip. futurum sit, si aut non possit, aut non curet, vos senes diuites videritis. Q. Hortensius, cùm has literas scripsi, animam agebat. Vale.

M. COELIVS M. CICERONI S. D.

ERGO me potius in Hispania fuisse tum, quàm Formiis, cùm tu profectus es ad Pompeium? Quod vtinã aut non in ista parte Appius Claudius, aut non in hac C. Curio fuisset: cujus amicitia me paulatim in hanc perditam causam imposuit. Nam mihi sentio bonam mentem iracundia & amore ablatam. Tum tu porro, cùm ad te proficiscens noctu Ariminum venissem, dum mihi pacis mandata das ad Cæsarem, & mirificũ ciuem agis, amici officiũ neglexisti, neque mihi consuluisti. Neque hæc dico quòd diffidã huic causæ; sed (crede mihi) perire satius est quàm hos videre. Quòd si timor vestræ crudelitatis non esset, eiecti iampridem hinc essemus. nam hîc præter fœneratores paucos nec homo nec ordo quisquam est nisi Pom-

pejanus. Equidē iam effeci vt maximè plebs, &, qui antea noſter fuit populus, veſtet eſſet. Cur hoc? inquis. Imò reliquias expectāt. Vos inuitos vincere coegero. irritaui in me Catonem. vos dormitis: nec hæc adhuc mihi videmini intelligere, quâ nos pateamus & quâ ſimus imbecilli. Atque hoc nullius præmii ſpe facio: ſed (quod plurimum apud me ſolet valere) doloris atque indignitatis cauſa. Quid iſtic facitis? prælium expectatis, quod firmiſſimum eſt? Veſtras copias non noui: noſtri valde depugnare, & facilè algere & eſurire conſueuerunt. Vale.

CICERO EIL. TIRONI S. P. D.

ETSI iuſta & idonea vſus es excuſatione intermiſſionis literarū tuarum, tamen id ne ſæpius facias rogo. Nam etſi de reip. rumoribus & nūtiis certior fio, & de ſua in me voluntate ſemper ad me perſcribit pater: tamen de quauis minima re ſcripta à te ad me epiſtola, ſemper fuit gratiſſima. Quare cùm in primis tuas deſiderem literas, noli cōmittere vt excuſatione potius expleas officium ſcribendi, quàm aſſiduitate literarum. Vale.

Q. C. M. CICERONI FRATRI S. P. D.

DE TIRONE, mi Marce, ita te, meúmque Ciceronem, & meam Tulliolam in tuúmque filium videam, vt mihi gratiſſimum feciſti, cùm eum indignum illa fortuna, nobis amicum quàm ſeruum eſſe maluiſti. Mihi crede, tuis & illius literis perlectis, exilui gaudio, & tibi & ago gratias & gratulor. Si enim mihi Statii fidelitas eſt tantæ voluptati, quanti eſſe in iſto hæc eadem bona debent, additis literis, ſermonibus, humanitate, quæ ſunt his ipſis commodis potiora? Amo te omnibus equidem maximis cauſis, verùm etiam propter hanc, vel quòd mihi ſic, vt debuiſti, nuntiaſti. Te totū in literis vidi. Sabini pueris & promiſi omnia & faciam. Vale.

Q. CICERO TIRONI SVO S. P. D.

VERBERAVI te cogitationis tacito duntaxat conuicio, quòd faſciculus alter ad me iam ſine tuis literis perlatus eſt. Non potes effugere huius culpæ pœnam, te patrono. Marcus eſt adhibendus, iſque diu & multis lucubrationibus commentata oratione, vide vt probare poſſit te non peccaſſe. Planè te rogo, ſicut olim matrem noſtram facere memini, quæ lagœnas etiam inanes obſignabat, ne

dicerentur inanes aliquæ fuisse, quæ furtim essent exsiccatæ: sic tu etiam si, quod scribas non habebis, scribito tamen, ne furtum cessationis quæsiuisse videaris. Valde enim mihi semper & vera & dulcia tuis epistolis nuntiantur. Ama nos, & vale.

Q. C. TIRONI SVO S. P. D.

MIRIFICAM mihi verberationem cessationis epistola dedisti. Nam, quæ parcius frater perscripserat, verecundia videlicet, & properatione, ea tu sine assentatione, vt erant, ad me scripsisti, & maximè de consulibus designatis: quos ego penitus noui libidinum & languoris effœminatissimi animi plenos: qui nisi à gubernaculis recesserint, maximum ab vniuerso naufragio periculum est. Incredibile est, quæ ego illos scio, oppositis Gallorũ castris, in æstiuis feciſſe: quos ille latro, nisi aliquid firmius fuerit, societate vitiorum deleniet. Res est aut tribunitiis aut priuatis consiliis munienda. Nam isti duo vix sunt digni quibus alteri Cesenam, alteri Cossutianarum tabernarũ fundamẽta credas. Te, vt dixi, fero oculis. Ego vos ad ı ı ı ı. Kalendas videbo, tuósque oculos, etiãsi te veniens in medio foro videro, dissuauiabor. Me ama. Vale.

cc. iii.

C. PLINII SECVNDI EPISTOLAE ALIQVOT ex breuioribus.

C. PLIN. SECVNDVS SEPTITIO SVO S.

FREQVENTER hortatus es vt epistolas, siquas paulo accuratius scripsissem, colligerem publicarémque. Collegi, non seruato temporis ordine (neque enim historiam componebam) sed vt quęque in manus venerat. Superest vt nec te cõsilii, nec me pœniteat obsequii. Ita enim fiet vt eas quæ adhuc neglectæ iacent, requiram: & siquas addidero, non supprimam. Vale.

TITIANO SVO S.

QVID agis? an quod ago ruri ipse? vitam iucundissimam? id est otiosissimam? Quo fit vt scribere longiores epistolas nolim, velim legere. illud, tanquam delicatus: hoc, tanquam otiosus. Nihil est enim aut pigrius delicatis, aut curiosius otiosis. Vale.

VENATORI SVO S.

TVA verò epistola tanto mihi iucundior fuit quanto longior erat, præsertim quum de libellis meis tota loqueretur. quos tibi voluptati esse non miror, cùm omnia nostra perinde ac nos ames. Ipse, cum maximè, vindemias graciles quidem, vberiores tamen quàm expectaueram colligo. si colligere est nonnunquam decerpere vuam, torculum inuisere, gustare de lacu mustum: obrepere vrbanis qui nunc rusticis præsunt, méque notariis & lectoribus reliquerunt. Vale.

ANTONIO SVO S.

QVEMADMODVM magis approbare tibi possum, quantopere mirer epigrammata tua Græca, quàm quòd quædam æmulari Latinè & exprimere tentaui? in deterius quidem. Accidit hoc primùm imbecillitate ingenii mei, deinde inopia, vel potius (vt Lucretius ait) hac egestate

patrii sermonis. Quòd si hæc quæ sunt Latina & mea, habere tibi aliquid venustatis videbuntur, quantum putas inesse eis gratiæ, quæ mihi & à te & Græcè proferuntur? Vale.

SATVRNINO SVO S.

EGO verò Rufum laudo, non quia tu vt ita facerem petisti, sed quia ille dignissimus. Legi enim librum omnibus numeris absolutum, cui multum apud me gratiæ amor ipsius adiecit. Iudicaui tamen: neque enim soli iudicant qui malignè legunt. Vale.

FABIO IVSTO S.

OLIM nullas mihi epistolas mittis. Nihil est (inquis) quod scribam. At hoc ipsum scribe, nihil esse quod scribas: vel solum illud, vnde incipere priores solebant, Si vales, bene est: ego valeo. Hoc mihi sufficit, éstque mihi maximum. Ludere me putas? Seriò peto. Fac sciam quid agas: quod sine solicitudine summa nescire non possum. Vale.

SERVIANO SVO S.

RECTENE omnia, quòd iampridem epistolæ tuæ cessant? annon omnia rectè, sed occupatus es tu? An tu non occupatus, sed occasio scribendi vel rara, vel nulla? Exime hunc mihi scrupulum, cui par esse non possum. Exime autem vel data opera tabellario misso: ego viaticum, ego etiam præmium dabo: nuntiet modò quod opto. Ipse valeo, si valere est suspensum & anxium viuere, expectantem in horas, timentémque pro capite amicissimo, quicquid accidere homini potest. Vale.

CALPHVRNIAE SVAE S.

SCRIBIS te absentia mea non mediocriter affici, vnúmque habere solatium, quòd pro me libellos meos teneas, ipsósque in vestigio meo colloces. Gratum quòd his fomentis meis acquiescis. Inuicem ego epistolas tuas lectito, atque identidem in manus quasi nouas sumo: sed eo magis ad desiderium tui accendor. Nam cuius literæ tantum habent suauitatis, huius sermonibus quantũ dulcedinis inest? Tu tamen frequentissimè scribe: licet hoc ita me delectet vt torqueat. Vale.

CANINIO S.

STVDES? an piscaris? an venaris? an simul omnia? Possunt enim omnia simul fieri ad Larium nostrum. Nam lacus piscem, feras syluæ, quibus lacus cingitur, studia altissimus iste secessus affatim suggerit. Sed siue omnia simul siue aliquid facias, non possum dicere, inuideo: angor tamen non & mihi licere, quæ sic concupisco, vt ægri vinum, balnea, fontes. Nunquam hos arctissimos laqueos, si soluere non datur, abrumpam? nunquam puto. nam in veteribus negotiis noua adcrescunt, nec tamē priora peraguntur: tot nexibus, tot quasi catenis maius in dies occupationum agmen extenditur. Vale.

SPARSO SVO S.

ÆSCHINEM aiunt petentibus Rhodiis legisse orationem suam, deinde Demosthenis: summis vtranque clamoribus esse probatam. Quod tantorum virorum contigisse scriptis non miror, cùm orationem meam proximè doctissimi homines hoc studio, hoc adsensu, hoc etiam labore per biduum audierint. Quanuis hanc intentionem eorum nulla hinc & inde collatio, nullum quasi certamen accenderet. nam Rhodii cùm ipsis orationum virtutibus, tum etiam cōparationis aculeis excitabantur: nostra oratio sine æmulationis gratia probabatur. An meritò, scies cùm legeris librum, cuius amplitudo non sinit me longiore epistola præloqui. Oportet enim nos in hac certè, in qua possumus breues esse, quo sit excusatius, quòd librum ipsum (non tamen vltra causæ amplitudinem) extendimus. Vale.

PATERNO SVO S.

VT ANIMI tui iudicio, sic oculorum plurimum tribuo: non quia multum (ne tibi placeas) sed quia tantum quantum ego, sapis. quanquam hoc quoque multum est. Omissis locis, credo decentes esse seruos qui sunt empti mihi ex consilio tuo. Superest vt frugi sint: quod de venalibus melius auribus quàm oculis iudicatur. Vale.

BEBIO HISPANO S.

TRANQVILLVS contubernalis meus vult emere agellum quem venditare amicus tuus dicitur. Rogo cures,

quanti æquum est emat. Ita enim delectabit emisse. nam mala emptio semper ingrata est, eo magis quòd exprobrare stultitiam domino videtur. In hoc autem agello, si modò arriserit pretium; Tranquilli mei stomachũ multa sollicitant: vicinitas vrbis, opportunitas viæ, mediocritas villæ, modus ruris, qui auocet magis quàm distringat. Scholasticis porro dominis (vt hic est) sufficit abundè tantum soli, vt releuare caput, reficere oculos, reptare per limitẽ, vna semita terras omnésque viticulas suas nosse, & numerare arbusculas possint. Hæc tibi exposui, quò magis scires quantum ille esset mihi, quantum ego tibi debiturus, si prædiolum istud quod commendatur his dotibus, tam salubriter emerit, vt pœnitentiæ locũ non relinquat. Vale.

PAVLINO SVO S.

IRASCOR: nec liquet mihi an debeam, sed irascor. Scis quàm sit amor iniquus interdum, impotens sæpe, μικρόψυχος semper. Hæc tamen causa magna est, an iusta nescio: sed ego, tanquam non minus iusta quàm magna sit, grauiter irascor quòd à te tãdiu literæ nullæ. Exorare me potes vno modo, si nunc saltem plurimas & longissimas miseris. Hæc mihi sola excusatio vera, cæteræ falsæ videbuntur. Non sum auditurus, Non eram Romæ, vel, Occupatior eram. Illud enim nec dii sinant, vt infirmior. Ipse ad villam partim studiis, partim desidia fruor: quorũ vtrunque ex otio nascitur. Vale.

VALERIANO SVO S.

QVOMODO te veteres Marsi tui? quomodo emptio noua? Placent agri, postquam tui facti sunt? Rarum id quidem. nihil enim æquè gratum est adeptis, quàm concupiscentibus. Me prædia materna parum commodè tractant: delectant tamen, vt materna. Alioqui longa patientia obcallui. Habent hunc finem assiduæ querelæ, quòd queri pudet. Vale.

SOSSIO SVO S.

CALVISIVM nepotẽ validissimè diligo, virum industrium, rectum, disertum: quod apud me vel potentissimum est. Idem C. Caluisium, contubernalem meum, amicum tuum, arcta propinquitate complectitur: est enim filius fororis. Hunc ergo rogo semestri tribunatu splendidiorem & sibi & auunculo suo facias. Obligabis me, obli-

gabis Caluisium nostrum, obligabis ipsum, non minus idoneum debitorem, quàm nos putas. Multa beneficia in multos contulisti: ausim contendere, nullum te melius, æquè bene vix vnum aut alterum collocasse. Vale.

NASONI SVO S.

THVSCI grandine excussi: in regione Transpadana summa abundantia, sed par vilitas nuntiatur. Solum mihi Laurentinum meum in reditu: nihil quidem ibi possideo præter tectum & hortum, siccásque arenas: solum tamen mihi in reditu. ibi enim plurimum scribo: nec agrum, quem non habeo, sed ipsum me studiis excolo. Ac iam possum tibi, vt aliis in locis horreum plenum, sic ibi scrinium ostendere. Igitur tu quoque, si certa & fructuosa prædia concupiscis, aliquid in hoc littore para. Vale.

VALERIO PAVLINO S.

GAVDE meo, gaude tuo, gaude etiam publico nomine. adhuc honor studiis durat. Proximè cùm dicturus apud Centumuiros essem, adeundi mihi locus, nisi à tribunali, nisi per ipsos iudices, non fuit: tanta stipatione cætera tenebantur. Ad hoc quidam ornatus adolescens, scissis tunicis, vt in frequentia solet, sola velatus toga, perstitit, & quidē horis septem. Nam tamdiu dixi, magno cum labore, sed maiore cum fructu. Studeamus ergo, nec desidiæ nostræ prætendamus alienam. Sunt qui audiant, sunt qui legant: nos modò dignum aliquid auribus, dignum chartis elaboremus. Vale.

NONIO MAXIMO S.

QVID senserim de singulis libris tuis, notum tibi, vt quemque perlegeram, feci: accipe nunc quid de vniuersis generaliter iudicem. Est opus pulchrum, validum, acre, sublime, varium, elegans, purum, figuratum, spatiosum etiam, & cum magna tua laude diffusum: in quo tu ingenii simul doloríque velis latissimè vectus es, & horum vtrunque inuicem adiumento fuit. Nam dolori sublimitatem & magnificentiam ingenium, ingenio vim & amaritudinē dolor addidit. Vale.

NEPOTI SVO S.

PETIS vt libellos meos, quos studiosissimè compara-

sti, recognoscendos emendandósque curem. Faciã. Quid enim suscipere libentius debeo, te præsertim exigente? Nam cùm vir grauissimus, doctissimus, disertissimus, super hæc occupatissimus, maximæ prouinciæ præfuturus, tanti putes scripta nostra circumferre tecum: quantopere mihi prouidendum est ne te hæc pars sarcinarum, tanquam superuacua, offendat? Adnitar ergo primùm vt comites istos quàm commodissimos habeas: deinde, vt reuersus inuenias quos istis addere velis. Neque enim mediocriter me ad noua opera tu lector hortaris. Vale.

ROMANO SVO S.

EIA tu, cùm proximè res agentur, quoquo modo adiudicandum veni. Nihil est quod in dextram aurem fiducia mei dormias: non impunè cessatur. Ecce, Licinius Nepos prætor, acer & fortis vir, mulctam dixit etiam senatori. Egit ille in senatu causam suam: egit autem sic, vt deprecaretur. remissa est mulcta: sed timuit, sed rogauit, sed opus venia fuit. Dices, Non omnes prætores tam seueri. Falleris. nam vel instituere, vel reducere eiusmodi exemplum, nonnisi seueri: institutum reductúmve exercere, etiã leuissimi possunt. Vale.

FLACCO SVO S.

ACCEPI pulcherrimos turdos, cum quibus parem calculum ponere, nec vrbis copiis ex Laurentino, nec maris tam turbidis tempestatibus possum, Recipies ergo epistolas steriles, & simpliciter ingratas, ac ne illam quidẽ solertiam Diomedis in permutando munere imitantes. Sed, quæ facilitas tua, hoc magis dabis veniã, quòd se non mereri fatentur. Vale.

ANTONINO SVO S.

CVM versus tuos æmulor, tum maximè quàm sint boni experior. Vt enim pictores pulchram absolutámque faciem rarò nisi in peius effingunt: ita ego ab hoc archetypo labor ac decido. Quo magis hortor vt quamplurima proferas, quæ imitari omnes concupiscant, nemo aut paucissimi possint. Vale.

MACRO SVO S.

BENE est mihi, quia tibi bene est. habes vxorem tecum, habes filium: frueris mari, fontibus, amnibus, agro, villa amœnissima. Neque enim dubito esse amœnissimam in qua se composuerat homo felicior, antequam felicissimus fieret. Ego in Thuscis & venor & studeo: quæ interdum alternis, interdum simul facio: nec tamen adhuc possum pronuntiare, vtrum sit difficilius, capere aliquid an scribere. Vale.

VARO SVO S.

GRATIAS ago quòd agellum quẽ nutrici meæ donaueram, colendum suscepisti. Erat, cùm donarem, centũ millium numûm; postea decrescente reditu, etiam pretiũ minuit, quod nunc te curante reparabit. Tu modò memineris, commendari tibi à me non arbores & terram (quanquam hæc quoque) sed munusculum meum, quod esse quàm fructuosissimum, non illius magis interest quæ accepit, quàm mea qui dedi. Vale.

TACITO SVO S.

COMMENDAS mihi Iulium Nasonem. Nasonem mihi? quid si meipsum? Fero tamen & ignosco. Eundem enim commendassem tibi, si te Romæ morante, ipse abfuissem. Habet hoc solicitudo, quòd omnia necessaria putat. Tu tamen censeo alios roges: ego precum tuarũ minister, adiutor ero. Vale.

MAVRICO SVO S.

SOLICITAS me in Formianum veniam, ea conditione ne quid contra commodum tuum facias: qua pactione inuicem mihi caueo. Neque enim mare & littus, sed otium & libertatem sequor: alioqui satius est in vrbe remanere. Oportet enim omnia aut ad alienum arbitrium aut ad suum facere; mei certè stomachi hæc natura est, vt nihil, nisi totum & merum, velit. Vale.

CALPHVRNIAE SVAE S.

INCREDIBILE est quanto desiderio tui tenear. In causa, amor primùm: deinde, quòd nõ cõsueuimus abesse. Inde est quòd magnam partem noctium in imagine tui vigilem exigo: inde, quòd interdiu, quibus horis te visere solebam, ad diætam tuam ipsi me (vt veriſſimè dicitur) pedes ducunt: quòd denique æger mente, & similis

excluso, à vacuo limine recedo. Vnũ tempus his tormentis caret, quo in foro & amicorum litibus conteror. Æstima tu quæ vita mea sit, cui requies in labore, in miseria curísque solatium est. Vale.

PRISCO SVO S.

EXPRIMERE non possum quàm iucundũ sit mihi, quòd Saturninus noster summas tibi apud me gratias aliis super alias epistolis agit. Perge vt cœpisti, virúmque optimum quàm familiarissimè dilige: magnam voluptatẽ ex amicitia eius percepturus, nec ad breue tempus. Nam cùm omnibus virtutibus abũdet, tum hac præcipuè, quòd habet maximam in amore constantiam. Vale.

FEROCI SVO S.

EADEM epistola & studere & non studere significat. Ænigmata loquor: ita planè, donec distinctius quod sentio enuntiem. Negat enim te studere: sed est tam polita quæ nisi à studente non potest scribi. Aut es tu super omnes beatus, si talia per desidiam & otium perficis.

SIMPLICIO SVO S.

AIS quosdam apud te reprehendisse, tanquam amicos meos ex omni occasione vltra modum laudem. Agnosco crimen, amplector etiam. Quid enim honestius culpa benignitatis? Qui sunt tamen isti qui amicos meos melius norint? Sed vt norint, quis inuidet mihi felicissimum errorem? Vt enim non sint quales à me prædicantur: ego tamen beatus, quòd mihi videntur. Igitur ad alios hanc sinistram diligentiam conferant. Nec sunt parum multi qui carpere amicos suos, iudicium vocant: mihi nunquã persuadebunt vt meos amari à me nimis vnquam putem. Vale.

MONTANO SVO S.

RIDEBIS, deinde indignaberis, si legeris, quod nisi legeris, non potes credere. Est via Tiburtina intra primũ lapidem (proximè adnotaui) monimentum Pallantis, ita inscriptum, Huic senatus ob fidem pietatémque erga patronos, ornamenta prætoria decreuit, & sestertium centies quinquagies, cuius honore contentus fuit. Equidem nunquàm sum miratus quæ sæpius à fortuna quàm à iudicio proficiscerentur. Maximè tamen hic me titulus admonuit, quàm essent mimica & inepta, quæ interdum in

cœnum, in has sordes abiicerentur. Quid denique illę furcifer & recipere ausus est & recusare? atque etiam, vt moderationis exemplum posteris proderet? Sed quid indignor? Ridere satius est, ne se magnum aliquod adeptos putent, qui huc felicitate perueniunt vt rideantur. Vale.

FABATO PROSOCERO S.

DELECTOR iucundum tibi fuisse Tyronis mei aduentum. Quòd verò scribis, oblata occasione proconsulis plurimos manumissos, vnicè lætor. Cupio enim patriã nostram omnibus quidem rebus augeri, maximè tamen ciuium numero. id enim oppidis firmissimum ornamentum. Illud etiam me, non vt ambitiosum sed tamen iuuat, quod ais, esse te méque & gratiarum actione & laude celebratos. Est enim, vt Xenophon ait, ἥδιστον ἄκουσμα ἐπαίνους vtique si te mereri putes. Vale.

GEMINIO SVO S.

GRAVE vulnus Macrinus noster accepit: amisit vxorem singularis exempli, etiam si olim fuisset. Vixit cum hac triginta nouem annis, sine iurgio, sine offensa. Quam illa reuerentiam marito suo præstitit, quum ipsa summam mereretur? quot quantásque virtutes ex diuersis ætatibus sumptas collegit, & miscuit? Habet quidem Macrinus grande solatium, quòd tantum bonum tamdiu tenuit: sed hoc magis exacerbatur, quòd amisit. Nam fruendis voluptatibus, crescit carendi dolor. Ero ergo suspensus pro homine amicissimo, dum admittere auocamenta, & cicatricem pati possit: quam nihil æquè ac necessitas ipsa, & dies longa, & satietas doloris inducit. Vale.

TACITO SVO S.

NEQVE vt magistro magister, neque vt discipulo discipulus (sic enim scribis) sed vt discipulo magister, (nam tu magister, ego contrà: atque adeo tu in scholam reuocas, ego adhuc Saturnalia extendo) librum misisti. Non potui longius hyperbaton facere: atque hoc ipso probare, eum esse qui non modò magister tuus, sed ne discipulus quidem debeam dici. Sumam personam magistri, exerámque in librum tuum ius quod dedisti, eo liberius quo nihil ex meis interim missurus sum tibi, in quo te vlciscaris. Vale.

VRSO SVO S.

OLIM non librum in manus, non stylum sumpsi: olim nescio quid sit otium, quid quies: quid denique illud, iuers quidem, iucundum tamen, nil agere, nihil esse. adeo multa me negotia amicorum nec sedere nec studere patiuntur. Nulla enim studia tanti sunt, vt amicitiæ officium deseratur: quod religiosissimè custodiendũ studia ipsa præcipiunt. Vale.

GENIALI SVO S.

PROBO quòd libellos meos cum patre legisti. Pertinet ad profectum tuum, à disertissimo viro discere quid laudandum, quid reprehendendum: simul ita institui, vt verum dicere assuescas. Vides quem sequi, cuius debeas implere vestigia. O te beatum, cui contigit vnum atque idem optimum & coniunctissimum exemplar: qui denique eum potissimum imitandum habes, cui natura esse te similimum voluit. Vale.

IVNIORI SVO S.

ONERAVI te totpariter missis voluminib': sed oneraui primùm, quia exegeras: deinde, quia scripseras, tam graciles istic vindemias esse, vt planè scirem tibi vacaturũ (quod vulgò dicitur) librum legere. Eadem ex meis agellis nunti antur. Igitur mihi quoque licebit scribere quæ legas: sit modò vnde chartæ emi possint, quæ si scabræ bibulæve sint, aut non scribendum: aut necessariò, quicquid scripserimus boni malive, delebimus. Vale.

MAXIMO SVO S.

ET gaudium mihi & solatium in literis: nihilque tam lætum, quod his lætius: nihil tam triste, quod non per has minus triste. Itaque & infirmitate vxoris, & meorum periculo, quorundam verò etiam morte turbatus, ad vnicum doloris leuamentum studia confugio: quæ præstant vt aduersa magis intelligam, sed patientius feram. Est autem mihi moris, quod sum daturus in manus hominum, antè amicorum iudicio examinare, in primis tuo. Proinde, si quando, nunc intende libro quem cum hac epistola accipies: quia vereor ne ipsi, vt tristis, parum intenderim. Imperare enim dolori, vt scriberem, potui: vt vacuo animo lætóque, non potui. Porro vt ex studiis gaudium, sic studia hilaritate proueniunt. Vale.

PAVLINO SVO S.

ALIVS aliud: ego beatissimum existimo, qui bonæ manſuræque famæ præſumptione perfruitur, certúſque poſteritatis cum futura gloria viuit. Ac mihi niſi præmium æternitatis ante oculos, pingue illud altúmque otium placeat. Etenim omnes homines arbitror oportere aut immortalitatem ſuam aut mortalitatem cogitare: & illos quidem contendere & non remitti, tum hos quieſcere, nec breuem vitam caducis laboribus fatigare: vt video multos miſera ſimul & ingrata imagine induſtriæ ad vilitatem ſui peruenire. Hæc ego tecum, quæ quotidie mecũ: vt deſinam mecum, ſi diſſenties tu. quanquam non diſſenties, vt qui ſemper clarum aliquid & immortale mediteris. Vale.

MACRINO SVO S.

VERERER ne immodicã orationem putares, quam cum hac epiſtola accipies, niſi eſſet generis eius vt ſæpe deſinere videretur. Nam ſingulis criminibus ſingulæ velut cauſæ continentur. Poteris ergo, vndecunque cœperis, & vbicunque deſieris, quæ deinceps ſequentur, & quaſi incipientia legere & quaſi cohærentia: méque in vniuerſitate longiſſimum, breuiſſimum in partibus iudicare. Vale.

TYRONI SVO S.

EGREGIE facis: (inquiro enim: & perſeuera) quòd iuſtitiá tuam prouincialibus multa humanitate commendas: cuius præcipua pars eſt, honeſtiſſimum quenque cõplecti, atque ita à minoribus amari, vt ſimul à principibus diligâre. Plerique autem, dum verentur vt gratiæ potentium nimium impertire videantur, ſiniſteritatis atque etiam malignitatis famam conſequuntur: à quo vitio tu longè receſſiſti, ſcio. Sed temperare mihi nõ poſſum quo minus laudem, ſimilis monenti, quòd eum modum tenes, vt diſcrimina ordinum dignitatúmque cuſtodias: quæ ſi confuſa & permiſta ſunt, nihil eſt æqualitate ipſa inæqualius. Vale.

AVGVRINO SVO S.

SI LAVDATVS à te laudare te cœperó, vereor ne nõ tam proferre iudicium meum, quàm referre gratiam videar. Sed licet videar, omnia ſcripta tua pulcherrima exiſtimo: maximè tamẽ illa quæ de nobis. Accidit hoc vna eadém-

eadémque de causa. nam & tu quæ de amicis optimè scribis, ea ego quoque de me vt puto optima lego. Vale.

IVNIORI SVO S.

CASTIGABAT quidam filium suum quòd paulo sumptuosius equos & canes emeret. Huic ego, iuuene digresso, Heus tu, nunquámne feciſti quod à patre corripi posset? Feciſti, dico? non interdum facis, quod filius tuus, si repentè pater ille, tu filius, pari grauitate reprehẽdat? Non omnes homines aliquo errore ducuntur? non hic in illo sibi, in hoc alius indulget? Hæc tibi, admonitus immodicæ seueritatis exemplo, pro amore mutuo scripsi: ne quãdo tu quoque filium tuum durius acerbiúsque tractares. Cogita & illum puerum esse, & te fuisse: atque ita, quòd es pater, vtere, vt memineris hominem te esse, & hominis patrem. Vale.

TACITO SVO S.

NEC ipse tibi plaudis: & ego nihil magis ex fide quàm de te scribo. Posteris an aliqua cura, ne scio: nos certè meremur vt sit aliqua, non dico ingenio (id enim superbum) sed studio, sed labore, & reuerentia posterûm. Pergimus modò itinere instituto, quod vt paucos in lucẽ famámque protexit, ita multos è tenebris & silentio protulit. Vale.

FALCONI SVO S.

REFVGERAM in Thuscos, vt omnia ad arbitrium meum facerem. at hoc ne in Thuscis quidẽ licet: tam multis vndique rusticorum libellis & tam querulis inquietor, quos aliquando magis inuitus quàm meos lego. nam & meos inuitus. Retracto enim actiunculas quasdam, quod post intercapedinẽ temporis & frigidum & acerbum est: rationes quasi absente negliguntur. Interdum tamen equũ conscendo, & patremfamiliæ hactenus ago, quòd aliquã partem prædiorum, sed pro gestatione, percurro. Tu consuetudinem serua, nobísque sic rusticis vrbana acta perscribe. Vale.

MAMILIANO SVO S.

SVMMAM te voluptatem percepisse ex isto copiosissimo genere venandi, non miror: cùm historicorum more scribas, numerũ iniri non potuisse. Nobis venari nec vacat, nec libet. Non vacat, quia vindemiæ in manibus: non libet, quia exiguæ. Deuehemus tamen pro nouo musto

nouos versiculos tibi: quos iucundissimè exigenti, vt primùm videbuntur deferuisse, mittemus. Vale.

SABINO SVO S.

QVA intentione, quo studio, qua denique memoria legeris libellos meos, epistola tua ostendit. Ipse igitur exhibes negotium tibi, qui elicis & inuitas vt quamplurima communicare tecum velim. Faciam, per partes tamen, & quasi digesta, ne istam ipsam memoriam, cui gratias ago, adsiduitate & copia turbem: oneratámque & quasi oppressam, cogam pluribus singula, posterioribus priora admittere. Vale.

SABINIANO SVO S.

BENE feciſti quòd libertum aliquando tibi charum reducentibus epistolis meis in domum, in animum recepisti. Iuuabit hoc te? Me certè iuuat: primùm, quòd te tã tractabilem video, vt in ira regi possis: deinde, quòd tantum mihi tribuis, vt vel autoritati meæ pareas, vel precibus indulgeas. Igitur & laudo & gratias ago: simul in posterum moneo, vt te erroribus tuorum, etsi non fuerit qui deprecetur, placabilem præstes. Vale.

PATERNO SVO S.

QVANTA potestas, quanta dignitas, quanta maiestas, quantum denique numen sit historiæ, cùm frequenter aliàs tum proximè sensi. Recitauerat quidam verissimum librum, partémque eius in alium diem reseruauerat: ecce amici cuiusdam orantes obsecrantésque ne reliqua recitaret. Tantus audiendi quæ fecerint, pudor, quibus nullus faciendi quæ audire erubescunt. Et ille quidẽ præstitit quod rogabatur. sinebat fides: liber tamen, vt factum ipsum manet, manebit, legetúrque semper: tanto magis quòd non statim. Incitantur enim homines ad agnoscenda quæ differuntur. Vale.

RVSTICO SVO S.

VT satius vnum aliquid insigniter, quàm plura mediocriter: ita satius facere plura mediocriter, si non possis vnum aliquid insigniter. Quod intuens ego, variis me studiorum generibus, nulli satis confisus, experior. Proinde cùm hoc vel illud leges, ita de singulis, vt non singulis, iudicabis. An cæteris artibus excusatio in numero, literis durior lex, in quibus difficilior effectus est? Quid autem ego

de venia, quasi ingratus? Nam si ea facilitate proxima acceperis, qua priora, laus potius speranda quàm venia obsecranda est: mihi tamen venia sufficit. Vale.

APPIO SVO S.

LIBRVM quem misisti recepi, & gratias ago: sum tamen hoc tempore occupatissimus: ideo nondum eum legi, cùm alioqui validissimè cupiam. Sed eam reuerentiam cùm literis ipsis, tum scriptis tuis debeo, vt sumere in manus illa, nisi vacuo animo, irreligiosum putem. Diligentiã tuam in retractandis operibus valde probo. Est tamen aliquis modus: primùm, quòd nimia cura deterit magis quàm emendat: deinde, quòd nos à recentioribus reuocat, simúlque nec absoluit priora, & inchoare posteriora non patitur. Vale.

ALBINO SVO S.

QVVM venissem in socrus meæ villam Alsiensem, quæ aliquãdo Rufi Verginii fuit, ipse mihi locus optimi illius & maximi viri desiderium non sine dolore renouauit. hũc enim incolere secessum, atque etiam senectutis suæ nidulum vocare consueuerat. Quocunque me contulissem, illum animus, illum oculi requirebant. Libuit etiam monimentum eius videre, & vidisse pœnituit. Est enim adhuc imperfectum: nec difficultas operis in causa, modici ac potius exigui, sed inertia eius cui cura mandata est. Subit indignatio cum miseratione, post decimum mortis annũ reliquias, neglectúmque cinerem sine titulo, sine nomine iacere, cuius memoria orbem terrarum gloria peruagetur. At ille mandauerat cauerátque vt diuinũ illud & immortale factum versibus inscriberetur,

Hic situs est Rufus, pulso qui Vindice quondam
Imperium asseruit non sibi, sed patriæ.

Tam rara in amicitiis fides, tam parata obliuio mortuorum, vt ipsi nobis debeamus conditoria extruere, omniáque hæredum officia præsumere. Nam cui non est verendum quod videmus accidisse Verginio? cuius iniuriam vt indigniorem, sic etiam notiorem ipsius claritas facit. Vale.

CORNVTO SVO S.

PAREO collega clarissime, & infirmitati oculorum, vt

iubes consulo. Nam & huc tecto vehiculo vndique inclusus, quasi in cubiculo perueni. Et hîc non stylo modò, verùm etiam lectionibus difficulter, sed abstineo, solisque auribus studeo: cubicula obductis velis opaca, nec tamẽ obscura facio. Cryptoporticus quoque adopertis inferioribus fenestris, tantum vmbræ quantum luminis habet. Sic paulatim lucem ferre condisco. Balineum adsumo, quia prodest: vinum, quia non nocet, parcissimè tamen. Ita assueui, & nunc custos adest. Gallinam, vt à te missam, libenter accepi, quam satis acribus oculis, quanquam adhuc lippus, pinguissimam vidi. Vale.

FALCONI SVO S.

MINVS miraberis me tam instanter petisse, vt inamicum meum conferres tribunatum, cùm scieris quis ille, qualisque. Possum autem iam tibi & nomen indicare, & describere ipsum, postquam polliceris. Est Cornelius Minutianus, ornamentum regionis meæ, & dignitate & moribus: natus splendidé: abundat facultatibus, amat studia, vt solent pauperes. Idem rectissimus iudex, fortissimus aduocatus, fidelissimus amicus. Accepisse te beneficiũ credes, cùm propius inspexeris hominem, omnibus honoribus, titulis (nihil volo elatius de modestissimo viro dicere) parem. Vale.

FABATO PROSOCERO S.

GAVDEO quidem esse te tam fortem vt Mediolani occurrere Tyroni possis: sed vt perseueres esse tam fortis, rogo, ne tibi contra rationem ætatis tantum laboris iniungas. Quinimo denuntio vt illum & domi, & intra domum, atque etiam intra cubiculi limen expectes. Etenim cùm à me vt frater diligatur, non debet ab eo quem ego parentis loco obseruo, exigere officium quod parenti suo remisisset. Vale.

MAXIMO SVO S.

NVPER me cuiusdam amici languor admonuit, optimos esse nos, dum infirmi sumus. Quem enim infirmũ aut auaritia aut libido solicitat? Non amoribus seruit, nõ adpetit honores, opes negligit, & quantulumcunque, vt relicturus, satis habet. Tunc deos, tunc hominem esse se meminit: inuidet nemini, neminem miratur, neminem

despicit, ac ne sermonibus quidem malignis aut attendit, aut alitur. Balinea imaginatur & fontes. Hæc summa curarum, summa votorum. mollémque in posterũ & pinguẽ, (si cõtingat euadere) hoc est, innoxiã beatámque destinat vitam. Possum ergo, quod pluribus verbis, pluribus etiam voluminibus philosophi docere conãtur, ipse breuiter tibi mihíque præcipere, vt tales esse sani perseueremus, quales nos futuros profitemur infirmi. Vale.

SARDO SVO S.

POST QVAM à te recessi, non minus tecũ quàm cùm apud te fui. Legi enim librum tuum, identidem repetens ea maximè (non enim mentiar) quæ de me scripsisti, in quibus quidem percopiosus fuisti. quàm multa, quàm variè, quàm non eadem, de eodem iugo tamen diuersa dixisti? Laudem pariter & gratias agam? Neutrum satis possum: &, si possem, timerem ne arrogans esset ob ea laudare te, ob quæ gratias agerem. Vnum illud addam, omnia mihi tanto laudabiliora visa quanto iucundiora, & tanto iucundiora quanto laudabiliora erant. Vale.

HENR. STEPHANVS LECTORI.

QVVM vt epistolarum antiquarum, oratiunculârum, poematiorum, ita etiam breuium dialogorum exempla nusquã inuenirem, ex quibusdam Ciceronianis longis breues excerpsi: sumptis duntaxat illis quæ præfationis loco posita erant: quo etiam minore cum incommodo à cæteris ea separari posse videbantur. Siqui tamen erunt quibus hæc separatio non sit grata, aut à quibus non saltem boni consulatur, illi hæc à me in gratiam hominum tam morosorum edita non esse sciant.

DIALOGI CICERONIS DE PARTIT. ORATORIIS, principium, quod est veluti præfatiuncula.

PERSONAE, CIC. FIL. & CIC. PATER.

STVDEO, mi pater, Latinè ex te audire ea quæ mihi tu de ratione dicendi Græcè tradidisti, si modò tibi est otiũ, & si vis. C. PATER. An est, mi Cicero, quod ego malim, quàm te quamdoctissimum esse? Otium autem primùm summum est, quoniam aliquando Roma exeundi potestas data est: deinde ista tua studia vel maximis occupationibus meis anteferrem libenter. C. FILIVS. Vísne igitur, vt tu me Grecè soles ordine interrogare, sic ego te vicissim eisdem de rebus Latinè interrogem? C. PATER. Sanè, si placet. Sic enim & ego te meminisse intelligam quæ accepisti, & tu ordine audies quæ requiris.

EX TVSCVL. QVÆST. LIB. I, DIALOGI DE CONTEMNENDA morte, Pars prima, quæ est velut ingressus in ipsam disputationem.

A. Malum mihi videtur esse mors. M. Iísne qui mortui sunt, an iis quibus moriendum est? A. Vtrisque. M. Est

igitur miſerum, quoniam malum. A. Certé. M. Ergo & ii quibus euenit iam vt morerentur, & ii quibus euenturũ eſt, miſeri. A. Mihi ita videtur. M. Nemo ergo nõ miſer. A. Prorſus nemo. M. Et quidẽ, ſi tibi conſtare vis, omnes quicunque nati ſunt erúntve, non ſolùm miſeri, ſed etiam ſemper miſeri. Nã ſi ſolos eos diceres miſeros quibus moriendũ eſſet, neminẽ tu quidẽ eorũ qui viuerẽt, exciperes. moriendũ eſt enim omnibus: eſſet tamen miſeriæ finis in morte. quoniã autẽ etiã mortui miſeri ſunt, in miſeriã naſcimur ſempiternam. neceſſe eſt enim miſeros eſſe eos qui centum millibus annorũ antè occiderũt, vel potius omnes quicunque nati. A. Ita prorſus exiſtimo. M. Dic, quæſo, Num te illa terrẽt, triceps apud inferos Cerberus, Cocyti fremitus, tranſuectio Acherontis, mento ſummam aquam attingens ſiti enectus Tantalus? num illud quod *Siſyphus* verſat

Saxum ſudans nitendo, neque proficit hilum?

fortaſſe etiã inexorabiles iudices, Minos & Rhadamãthus. apud quos nec te L. Craſſus defendet, nec M. Antonius, nec, quoniã apud Græcos iudices res agetur, poteris adhibere Demoſthenẽ. tibi ipſi pro te erit maxima corona cauſa dicẽda. Hęc fortaſſe metuis, & idcirco mortẽ cenſes eſſe ſempiternũ malum. A. Adeóne me delirare cẽſes, vt ita eſſe credam? M. An tu hæc non credis? A. Minimè veró. M. Malè hercule narras. A. Cur? quæſo. M. Quia diſertus eſſe poſſem, ſi contra iſta dicerem. A. Quis enim non in eiuſmodi cauſa? aut quid negotii eſt hæc poetarum & pictorum portenta conuincere? M. Atqui pleni ſunt libri philoſophorũ contra iſta ipſa diſſerentiũ. A. Ineptè ſané. quis eſt enim tam excors quẽ iſta moueant? M. Si ergo apud inferos miſeri non ſunt, ne ſunt quidẽ apud inferos vlli. A. Ita prorſus exiſtimo. M. Vbi ergo ſunt ii quos miſeros dicis? aut quem locum incolũt? ſi enim ſunt, nuſquã eſſe non poſſunt. A. Ego verò nuſquã eſſe illos puto. M. Igitur ne eſſe quidẽ. A. Prorſus iſto modo: & tamẽ miſeros ob id ipſum quidẽ, quia nulli ſunt. M. Iam mallem Cerberũ metueres, quàm iſta tam incõſideratè diceres. A. Quî tandẽ? M. Quẽ eſſe negas, eundẽ eſſe dicis. vbi eſt acumen tuum? cùm enim miſerũ eſſe dicis, tum eũ qui non ſit dicis eſſe. A. Non ſum ita hebes, vt iſta dicã. M. Quid dicis igitur? A. Miſerum eſſe (verbi cauſa) M. Craſſum, qui illas

fortunas morte dimiserit: miserum Cn. Pompeium, qui tanta gloria sit orbatus: omnes denique miseros qui hac luce careant. M. Reuolueris eodem. sint enim oportet, si miseri sunt. tu autem modò negabas eos esse qui mortui essent. si igitur non sunt, nihil possunt esse. ita ne miseri quidē sunt. A. Non dico fortasse etiam quod sentio. nam istud ipsum, nō esse, cùm fueris, miserrimū puto. M. Quid miserius quàm omnino nunquam fuisse? ita, qui nondum nati sunt, quia non sunt, miseri iam sunt: & nos ipsi, si post mortem miseri futuri sumus, miseri fuimus antequam nati. ego autem non commemini, antequam sum natus me miserum. tu, si meliore memoria es, velim scire ecquid de te recordēre. A. Ita iocaris, quasi ego dicam eos esse miseros qui nati non sunt, & non eos miseros qui mortui sunt. M. Esse ergo eos dicis. A. Imò, quia nō sunt, cùm fuerint, eos miseros esse. M. Pugnantia te loqui non vides? quid enim tam pugnat, quàm non modò miserum, sed omnino quidquam esse qui non sit? an tu egressus porta Capena, cùm Calatini, Scipionum, Seruiliorum, Metellorum sepulcra vides, miseros putas illos? A. Quoniam me verbo premis, posthac non ita dicam, miseros esse, sed tantùm, miseros, ob id ipsum quia non sunt. M. Non dicis igitur, Miser est M. Crassus, sed tantùm, Miser M. Crassus. A. Ita plané. M. Quasi non necesse sit, quicquid isto modo pronunties, id aut esse, aut non esse. An tu dialecticis ne imbutus quidem es? in primis enim hoc traditur, Omne pronuntiatum (sic enim mihi in præsentia occurrit vt appellarem ἀξίωμα: vtar pòst alio, si inuenero melius) id ergo est pronuntiatum, quod aut verum aut falsum esse dicitur. Cùm igitur dicis, Miser M. Crassus, aut hoc dicis, Miser est M. Crassus, vt possit iudicari, verum id falsúmne sit: aut nihil dicis omnino. A. Age: iam concedo non esse miseros qui mortui sunt: quoniam extorsisti vt faterer, qui omnino nō essent, eos ne miseros quidem esse posse. Quid? qui viuimus cùm moriendum sit, nónne miseri sumus? Quæ enim potest in vita esse iucunditas, cùm dies & noctes cogitandum sit, iam iámque esse moriendum? M. Ecquid ergo intelligis, quantum mali ex humana conditione deieceris? A. Quónam modo? M. Quia si mori etiam mortuis miserum esset, infinitum quoddam & sempiternum malum haberemus in vita. Nunc video calcem, ad quam cùm sit

decursum, nihil sit præterea extimescendum. Sed tu mihi videris Epicharmi, acuti nec insulsi hominis, vt Siculi, sententiam sequi. A. Quam? non enim noui. M. Dicam, si potero, Latiné. scis enim me Græcè loqui in Latino sermone non plus solere, quàm in Græco Latiné. A. Et rectè quidem. Sed quæ tandem est Epicharmi ista sententia?

M. *Emori nolo: sed me esse mortuum nihili æstimo.*

A. Iam agnosco Græcum. sed quoniam coegisti vt concederem, qui mortui essent eos miseros non esse, perfice, si potes, vt ne moriendum quidem esse, miserum putem. M. Iam istuc quidem nihil negotii est: sed etiam maiora molior. A. Quomodo hoc nihil negotii est? aut quæ tandem sunt ista maiora? M. Quoniam si post mortem nihil est mali, ne mors quidem est malum: cui proximum tempus est post mortem, in quo mali nihil esse cõcedis. Ita ne moriendum quidem esse, malum est. id est enim, peruenirendũ esse ad id quod non esse malum confitemur. A. Vberius ista quæso. hæc enim spinosiora priùs vt confitear me cogunt, quàm vt assentiar. Sed quæ sunt ea quæ dicis te maiora moliri? M. Vt doceam, si possim, non modò malum non esse, sed bonum etiam esse mortem. A. Non postulo id quidem, aueo tamen audire. Vt enim non efficias quod vis, tamen mors vt malum non sit, efficies: sed nihil te interpellabo. continentem orationẽ audire malo. M. Quid? si te rogauero aliquid, nónne respondebis? A. Superbi id quidem esset. sed, nisi quid necesse erit, malo ne roges. M. Geram tibi morẽ, & ea quæ vis, vt potero, explicabo: nec tamen quasi Pythius Apollo, certa vt sint & fixa quæ dixero: sed, vt homunculus vnus è multis, probabilia coniectura sequens. vltrà enim quò progrediar, quàm vt verisimilia videam, non habeo. certa dicent ii qui & percipi ea posse dicunt, & se sapientes esse profitentur. A. Tu, vt videtur: nos ad audiendum parati sumus.

DIALOGI PRIMI CICERONIS DE LEGIBVS, PRINcipium.

PERSONAE, ATTICVS, QVINTVS.

LVCVS quidem ille & hæc Arpinatum quercus agnoſcitur, ſæpe nè lectus in Mario. Si manet illa quercus, hæc eſt profectò. etenim eſt ſanè vetus. Q. V. Manet verò, Attice noſter, & ſemper manebit. ſata eſt enim ingenio. nullius autem agricolæ cultu ſtirps tam diuturna, quàm poetæ verſu ſeminari poteſt. ATT. Quo tandem modo, Quinte? aut quale eſt iſtuc quod poetæ ſerunt? mihi enim videris, fratrem laudando, ſuffragari tibi. Q. V. Sit ita ſané. Verumtamen, dum Latinæ loquentur literæ, quercus huic loco non deerit, quæ Mariana dicatur: eáque, vt ait Scæuola de fratris mei Mario, *Canescet saeclis innumerabilibus.* Niſi fortè Athenæ tuæ ſempiternam in arce oleam tenere potuerunt, aut, quòd Homericus Vlyſſes Deli ſe proceram & teneram palmam vidiſſe dixit, hodie monſtrant eandem: multáque alia multis locis diutius commemoratione manent, quàm natura ſtare potuerunt. Quare glandifera illa quercus, ex qua olim euolauit

Nuntia fulua Ioui, miranda viſa figura,

nunc ſit hæc. ſed cùm eam tempeſtas vetuſtáſve conſumſerit, tamen erit his in locis, quam Marianam quercum vocent. ATT. Non dubito id quidem: ſed hoc iam non ex te, Quinte, quæro, verùm ex ipſo poeta, tuíne verſus hanc quercum ſeuerint, an ita factum de Mario, vt ſcribis, acceperis. M. Reſpondebo tibi equidem: ſed non antè quàm tu ipſe mihi reſponderis, Attice. Certè non longè à tuis ædibus inambulans poſt exceſſum ſuum Romulus Proculo Iulio dixerit, ſe deum eſſe, & Quirinum vocari, templúmque ſibi dedicari in eo loco iuſſerit: & Athenis non longè item à tua illa antiqua domo Orithyiam Aquilo ſuſtulerit. ſic enim eſt traditum. ATT. Quorſum tandem, aut cur iſta quæris? M. Nihil ſanè, niſi ne nimis diligenter inquiras in ea quæ iſto modo memoriæ ſint prodita. A. Atqui multa quæruntur in Mario, fictáne an vera ſint, & à nonnullis, quòd & in recenti memoria, & in Arpinati homine: ſed veritas à te poſtulatur. M. Et me-

hercule, ego me cupio non mendacem putari : sed tamen nonnulli isti, Tite, faciunt imperitè, qui in isto opusculo non vt à poeta, sed vt à teste, veritatem exigant. nec dubito quin iidem & cum Ægeria colloquutum Numam, & ab aquila Tarquinio apicem impositum putent. Q. Intelligo, te, frater, alias in historia leges obseruandas putare, alias in poemate. M. Quippe cùm in illa ad veritatem, Quinte, referantur, in hac ad delectationem pleraque : quanquam & apud Herodotum, patrem historiæ, & apud Theopompum sunt innumerabiles fabulæ. A T T. Teneo quam optabam occasionem, neque omittam. M. Quam tandem, Tite? A. Postulatur à te iamdiu vel flagitatur potius historia. sic enim putant, te illam tractante, effici posse vt in hoc etiam genere Græciæ nihil cedamus. Atque, vt audias quid ego ipse sentiam, non solùm mihi videris eorum studiis qui literis delectantur, sed etiam patriæ debere hoc munus, vt ea quæ salua per te est, per te eundem sit ornata. abest enim historia literis nostris, vt & ipse intelligo, & ex te persæpe audio : potes autem tu profectò satisfacere in ea, quippe cùm sit opus, vt tibi quidem videri solet, vnum hoc oratorium maximé. Quamobrem aggredere, quæsumus, & sume ad hanc rem tempus, quæ est à nostris hominibus adhuc aut ignorata, aut relicta. Nam post annales pontificum maximorum, quibus nihil potest esse iucũdius : si aut ad Fabiũ, aut ad eũ qui tibi semper in ore est, Catonem, aut ad Pisonem, aut ad Fannium, aut ad Vennonium venias : quanquam ex his alius alio plus habet virium, tamen quid tam exile quàm isti omnes? Fannio autem ætate cõiunctus Antipater paulo inflauit vehementius, habuitque vires agrestes ille quidem atque horridas, sine nitore ac palæstra, sed tamẽ admonere reliquos potuit vt accuratius scriberent. Ecce autem succedere huic Clodius, Asellio, nihil ad Cœlium, sed potius ad antiquorum languorem atque inscitiã. Nam quid Accium memorem? cuius loquacitas habet aliquid argutiarum, nec id tamen ex illa erudita Græcorum copia, sed ex librariolis Latinis : in orationibus autem multus & ineptus, ad summam impudentiam. Sisenna, eius amicus, omnes adhuc nostros scriptores (nisi qui fortè nõdum ediderunt, de quibus existimare non possumus) facilè

ſuperauit. Is tamen neque orator in numero veſtro vnquã eſt habitus,& in hiſtoria puerile quiddam conſectatur: vt vſium Clitarchum,neque præterea quenquam,de Græcis legiſſe videatur: eum tamen velle duntaxat imitari: quem ſi aſſequi poſſet,aliquantũ ab optimo tamen abeſſet. Quare tuum eſt munus: hoc à te expectatur: niſi quid Quinto videtur ſecus. Q. V. Mihi verò nihil: & ſæpe de iſto colloquuti ſumus: ſed eſt quædam inter nos parua diſſenſio. ATT. Quæ tandem? Q. V. A quibus temporibus ſcribendi capiatur exordium.ego enim ab vltimis cẽſeo,quoniam illa ſic ſcripta ſunt,vt ne legantur quidem: ipſe autẽ æqualem ætatis ſuæ memoriam depoſcit,vt ea complectatur quibus ipſe interfuit. ATT. Ego verò huic potius aſſẽtior. ſunt enim maximæ res in hac memoria atque ætate noſtra: tum autem hominis amiciſſimi,Cn. Pompeii,laudes illuſtrabit. Incurret etiam in illũ memorabilem annũ ſuũ:quem ab iſto malo prædicari, quàm, vt aiunt,de Remo & Romulo. M. Intelligo equidem à me iſtum laborẽ iamdiu poſtulari,Attice: quem non recuſarẽ,ſi mihi vllum tribueretur vacuum tempus & liberum. neque enim occupata opera,neque impedito animo res tanta ſuſcipi poteſt. vtrũque opus eſt & cura vacare & negotio. ATT. Quid? ad cætera, quæ ſcripſiſti plura quàm quiſquam è noſtris, quod tibi tandem tempus vacuum fuit conceſſum? M. Subciſiua quædam tempora incurrunt: quæ ego perire nõ patior: vt ſiqui dies ad ruſticandum dati ſint, ad eorum numerum accommodentur quæ ſcribimus. Hiſtoria verò nec inſtitui poteſt, niſi præparato otio, nec exiguo tempore abſolui: & ego animi pendêre ſoleo, cùm ſemel quid orſus,traducor alió: neque tam facilè interrupta contexo, quàm abſoluo inſtituta. ATT. Legationem aliquam nimirum oratio iſta poſtulat, aut eiuſmodi quampiam ceſſatiõnẽ liberam,atque otioſam. M. Ego verò ætatis potius vacationi confidebam, cùm præſertim non recuſarem quo minus more patrio ſedens in ſolio conſulentibus reſponderem, ſenectutíſque non inertis grato atque honeſto fungerer munere. ſic enim mihi liceret & iſti rei quam deſideras, & multis vberioribus atque maioribus, operæ, quantum vellem,dare. ATT. Atqui vereor,ne iſtam cauſam nemo noſcat: tibíque ſemper dicendum ſit, & eo magis,quòd te ipſe mutaſti, & aliud dicendi genus inſtituiſti:

vt,quemadmodum Roscius, familiaris tuus, in senectute numeros in cantu cæciderat, ipsásque tardiores fecerat tibias: sic tu à contentionibus, quibus summis vti solebas, quotidie relaxes aliquid, vt iam oratio tua non multum à philosophorum lenitate absit. Quod sustinere cùm vel summa senectus posse videatur, nullam tibi à causis vacationem video dari. Q. V. At mehercule ego arbitrabar posse id populo nostro probari, si te ad ius respondendum dedisses. Quamobrem,cùm placebit,tibi experiendũ censeo. M. Id,si quidem, Quinte, nullum esset in experiendo periculum:sed vereor,ne,dum minuere velim laborem, augeam, atque ad illam causarum operam, ad quam ego nunquam nisi paratus & meditatus accedo, adiungatur hæc iuris interpretatio, quæ nõ tam mihi molesta sit propter laborem, quàm quòd dicendi cogitationem auferat, sine qua ad nullam maiorem vnquam causam sum ausus accedere. ATT. Quin igitur ista ipsa explicas nobis his subciuiis,vt ais,tẽporibus,& conscribis de iure ciuili subtilius quàm cęteri? Nam à primo tẽpore ętatis iuri studere te memini,cùm ipse etiam ad Scæuolam ventitarẽ: neque vnquam mihi visus es ita te ad dicendũ dedisse,vt ius ciuile contemneres. M. In longum sermonẽ me reuocas,Attice: quem tamen, nisi Quintus aliud quid nos agere mauult,suscipiã: & quoniam vacui sumus,dicam. Q. V. Ego verò libẽter audierim. quid enim agam potius? aut in quo melius hunc consumã diem? M. Quin igitur ad illa spatia nostra, sedésque pergimus? vbi,cùm satis erit deambulatum,requiescemus. nec profectò nobis delectatio deerit, aliud ex alio quærentibus. ATT. Nos verò:&,hęc quidẽ adire si placet, per ripam & vmbram. Sed iam ordire explicare,quæso,de iure ciuili quid sentias.

ORATIVNCVLAE DIVERSORVM, Siue, ORATIONES BREVES.

CICERONIS IN M. ANTONIVM AD QVIRITES. PHILIPpica quarta.

FREQVENTIA veſtrûm incredibilis, Quirites, concioque tanta, quantam memineſſe non videor, & alacritatem mihi ſummam affert Reip. defendendæ & ſpem recuperandæ libertatis. quanquam animus quidem mihi nunquam defuit, tempora defuerunt: quæ ſimulac primùm aliquid lucis oſtendere viſa ſunt, princeps veſtræ libertatis defendendæ fui. quod ſi antè facere conatus eſſem, nunc facere nō poſſem. Hodierno enim die, Quirites, ne adhuc mediocrem rem actam arbitremini, fundamenta ſunt iacta reliquarum actionum. nam eſt hoſtis à Senatu nōdum verbo appellatus, ſed re iam iudicatus Antonius. Nunc verò multo ſum erectior, quòd vos quoque hoſtem illum eſſe, tanto conſenſu tantóque clamore approbauiſtis. nec enim fieri poteſt vt non aut ii ſint impii qui contra Conſulem exercitum comparauerunt: aut ille hoſtis, contra quem iure arma ſumpta ſunt. Hanc igitur dubitationem, quanquam nulla erat, tamen nequa poſſet eſſe, Senatus hodierno die ſuſtulit. C. Cæſar, qui Remp. libertatémque veſtram ſuo ſtudio, conſilio, patrimonio denique tutatus eſt & tutatur, maximis Senatus laudibus ornatus eſt. Laudo, laudo vos Quirites, cùm gratiſſimis animis proſequimini nomen clariſſimi adoleſcentis, vel pueri potius. ſunt enim facta eius immortalitatis, nomen ætatis. multa memini: multa audiui: multa legi: nihil ex omni ſeculorum memoria tale cognoui. qui, quum ſeruitute premeremur, & in dies malum creſceret, præſidii nihil habe-

remus, capitalem & peſtiferum Brunduſio M. Antonii reditum timeremus: hoc inſperatum omnibus conſilium, incognitum certè, ceperit, vt exercitum inuictum ex Hiſpanis militibus conduceret, Antoniique furorem crudeliſſimis conſiliis incitatum à pernicie Reip. auerteret. Quis eſt enim qui hoc non intelligat, niſi Cæſar exercitum parauiſſet, non ſine exitio noſtro futurum Antonii reditum fuiſſe? ita enim ſe recipiebat ardens odio veſtri, cruentus ſanguine ciuium, quos Sueſſæ, quos Brunduſii occiderat, vt nihil niſi de Reip. pernicie cogitaret. Quod autem erat præſidium ſalutis libertatiſque veſtræ, ſi C. Cæſaris fortiſſimorúmque ſui patris militum exercitus non fuiſſet? cuius de laudibus & honoribus, qui ei pro diuinis & immortalibus meritis diuini immortaléſque debentur, mihi Senatus aſſenſus paulo antè decreuit, vt primo quoque tempore referretur. quo decreto quis non perſpicit Antonium hoſtem eſſe iudicatum? Quem enim appellare poſſumus eum contra quem qui exercitus ducunt, iis Senatus arbitratur ſingulares exquirendos honores? Quid legio Martia? quæ mihi videtur diuinitus ab eo deo traxiſſe nomen, à quo populum Romanum generatum accepimus: nónne ipſa ſuis decretis priùs quàm Senatus, hoſtem iudicauit Antonium? nam ille ſi non hoſtis, qui Conſulem reliquerunt, hoſtes neceſſe eſt iudicemus. Præclara & luculenta reclamatione veſtra factum pulcherrimum Martialium comprobaſtis, qui ſe ad Senatus autoritatem, ad libertatem veſtram, ad vniuerſam Rempublicam contulerunt, hoſtem illum, & latronem, & parricidam patriæ reliquerunt: nec ſolùm id animoſè, & fortiter, ſed conſideratè etiam ſapientérque fecerunt: Albæ conſtiterunt, in vrbe opportuna, munita, propinqua, fortiſſimorum virorum, fideliſſimorum ciuium atque optimorum. Huius Martiæ legionis legio quarta imitata virtutem, duce L. Egnatuleio, quem Senatus meritò paulo antè laudauit, C. Cæſaris exercitum perſequuta eſt. Quæ expectas M. Antoni iudicia grauiora? Cæſar fertur in cælum, qui contra tè exercitum comparauit: laudantur exquiſitiſſimis verbis legiones quæ te reliquerunt, quæ à te accerſitæ ſunt: quæ tuæ eſſent, ſi te Conſulem quàm hoſtem maluiſſes. quarum legionum fortiſſimum

veriſſimúmque iudicium confirmat Senatus, comprobat vniuerſus populus R. niſi fortè vos Quirites Conſulem, non hoſtem iudicatis Antonium. Sic arbitrabar vos iudicare vt oſtenditis: municipia, colonias, præfecturas num aliter iudicare cenſetis? omnes mortales vna mente conſentiunt, omnia arma eorum qui hæc ſalua velint, contra illam peſtem eſſe capienda. Quid? D. Bruti iudicium, Quirites, quod ex hodierno eius edicto perſpicere potuiſtis, num cui tandem contemnendum videtur? rectè, & verè negaſtis Quirites. eſt enim quaſi deorum immortaliũ beneficio & munere datum Reipub. Brutorum genus, & nomen ad libertatem populi R. vel conſtituendam, vel recuperandam. Quid igitur D. Brutus de M Antonio iudicauit? excluſit prouincia, exercitu obſtitit: Galliam totam hortatur ad bellum, ipſam ſua ſponte ſuóque iudicio excitatam. Si Conſul Antonius, Brutus hoſtis: ſi conſeruator Reip. Brutus, hoſtis Antonius. Num igitur, vtrum horum ſit, dubitare poſſumus? Atqui, vt vos vna mente vnáque voce dubitare vos negatis, ſic modò decreuit Senatus, D. Brutum optimè de Repub. mereri, cùm Senatus autoritatem, populíque Rom. libertatem imperiúmque defenderit. A quo defenderit? nempe ab hoſte. quæ eſt enim alia laudanda defenſio? Deinceps laudatur prouincia Gallia, meritóque ornatur verbis ampliſſimis à Senatu, quòd reſiſtat Antonio. quem ſi Conſulem illa prouincia putaret, neque eum reciperet, magno ſcelere ſe aſtringeret. omnes enim ſub Conſulis iure & imperio debent eſſe prouinciæ. Negat hoc D. Brutus imperator, Conſul deſignatus, natus Reip. ciuis: negat Gallia, negat cuncta Italia, negat Senatus, negatis vos. Quis igitur illum Conſulem, niſi latrones putant? quanquam ne ii quidem ipſi, quod loquuntur, id ſentiunt: nec à iudicio omnium mortalium, quamuis impii nefariíque ſint, ſicut ſunt, diſſentire poſſunt. ſed ſpes rapiendi atque prædandi cæcat animos eorum: quos non bonorum donatio, non agrorum aſſignatio, non illa infinita Pompeii haſta ſatiauit: qui ſibi vrbem, qui bona & fortunas ciuium ad prædam propoſuerunt: qui, dum ſit quod rapiant, quod auferant, nihil ſibi defuturum arbitrantur: quibus M. Antonius (ô dii immortales auertite & deteſtamini quæſo hoc omen) vrbem ſe diuiſurum eſſe promiſit. Ita verò ei, vt precamini, eueniat, quo huius amẽtiæ pœna

tiæ pœna in ipsum familiámque eius recidat. quod ita futurum esse confido. iam enim non solùm homines, sed etiam deos immortales ad Rempub. conseruãdam arbitror consensisse. siue enim prodigiis atque portẽtis dii immortales nobis futura prædicunt, ita sunt apertè denuntiata, vt & illi pœna, & nobis libertas appropinquet: siue tantus cõsensus omnium sine impulsu deorum esse non potuit, quid est quod de voluntate cælestium dubitare possimus? Reliquum est, Quirites, vt vos in ista sententia, quam prę vobis ferris, perseueretis. Faciam igitur vt imperatores instructa acie solent: quanquã paratissimos milites ad præliandum videant, vt eos tamen adhortentur: sic ego vos ardentes & erectos ad libertatem recuperandam cohortabor. Non est, non est vobis, Quirites, cum eo hoste certamen, quocum aliqua pacis conditio esse possit. neque enim ille seruitutem vestrã, vt antea, sed iam iratus sanguinẽ concupiscit. nullus ei ludus videtur esse iucũdior, quàm cruor, quàm cædes, quàm ante oculos trucidatio ciuiũ. Non est vobis, Quirites, res cũ scelerato homine atque nefario, sed cum immani tetráque bellua. quæ quoniam in foueam incidit, obruatur. si enim illinc emerserit, nullius supplicii crudelitas erit recusanda. sed tenetur, premitur, vrgetur, nunc iis copiis quas iam habemus: mox iis quas paucis diebus noui Consules comparabunt. Incumbite in causam Quirites, vt facitis. nunquam vester consensus maior in vlla causa fuit: nunquã tam vehementer cum Senatu consociati fuistis. nec mirum. agitur enim, non qua conditione victuri, sed victurine simus, an cum supplicio ignominiáque perituri. Quanquam mortem quidem omnibus natura proposuit, crudelitatem mortis & dedecus virtus propulsare solet: quæ propria est Romani generis, & seminis. hanc retinete quæso Quirites: quam vobis tanquã hæreditatem maiores vestri reliquerunt. Quanquam omnia alia incerta sunt, caduca, mobilia: virtus est vna altissimis defixa radicibus: quæ nunquam vlla vi labefactari potest, nunquam dimoueri loco. hac maiores nostri primùm vniuersam Italiam deuicerunt, deinde Carthaginem exciderunt: Numantiam euerterunt: potentissimos reges, bellicosissimas gentes in ditionem huius imperii redegerunt. Ac maioribus quidem vestris, Quirites, cum eo hoste res erat, qui haberet Rempub. curiam, ærarium, con-

sum,& concordiam ciuium, rationem aliquam, si ita res tulisset, pacis & fœderis: hic vester hostis vestram Rempub. oppugnat, ipse habet nullam: Senatum, id est, orbis terræ consilium, delere gestit, ipse consilium publicum nullum habet: ærarium vestrum exhausit, suum non habet. nam concordiam ciuium quî habere potest, nullam qui habeat ciuitatem? pacis verò quæ potest cum eo esse ratio, in quo est incredibilis crudelitas, fides nulla? Est igitur, Quirites, populo Rom. victori omnium gentiũ omne certamen cum excursore, cum latrone, cum Spartaco. Nam quòd se similem Catilinæ esse gloriari solet: scelere par est, belli industria inferior. ille cùm exercitum nullum haberet, repentè conflauit: hic eum exercitum quem accepit, amisit. Vt igitur Catilinam diligentia mea, Senatus autoritate, vestro studio & virtute fregistis: sic Antonii nefarium latrocinium vestra cum Senatu concordia, tanta quanta nunquam fuit, felicitate & virtute exercituum, ducúmque vestrorum, breui tempore oppressum audietis. Equidem, quantum cura, labore, vigiliis, autoritate, consilio eniti atque efficere potero, nihil prętermittam quod ad libertatem vestram pertinere arbitrabor. neque enim id pro vestris amplissimis in me beneficiis sine scelere facere possum. hodierno autem die primùm, referente viro fortissimo, vobísque amicissimo M. hoc Seruilio, collegísque eius ornatissimis viris, optimis ciuibus, longo interuallo me autore & principe ad spem libertatis exarsimus.

CICERONIS IN M. ANTONIVM AD QVIRITES PHILIPpica sexta.

AVDITA vobis esse arbitror, Quiri tes, quæ sint acta in Senatu, quæ fuerit cuiusque sententia. res enim ex calendis Ianuar. agitata, paulo antè confecta est, minus quidem illa seuerè quàm decuit, non tamen omnino dissoluté. mora est allata bello, non causa sublata. Quamobrem q uod quæsiuit à me P. Apuleius, homo & multis officiis mihi & summa familiaritate coniunctus, & vobis

amiciſſimus : ita reſpondebo , vt ea quibus non interfuiſtis, noſſe poſſitis. Cauſa fortiſſimis optimiſque Conſulibus calendis Ian. de Repub. primùm referendi fuit, ex eo quod x i i i. Calend. Ian. Senatus me autore decreuit. eo die primùm, Quirites, fundamenta iacta ſunt Reip. fuit enim longo interuallo ita liber Senatus, vt vos aliquando liberi eſſetis. Quo quidem tempore etiamſi ille dies vitæ finem mihi allaturus eſſet, ſatis magnum ceperam fructum, cùm vos vniuerſi vna mente atque voce iterum à me conſeruatam eſſe Rempub. conclamaſtis. Hoc veſtro iudicio tanto támque præclaro excitatus, ita calendis Ian. veni in Senatum, vt meminiſſem quam perſonam impoſitam à vobis ſuſtinerem. Itaque bellum nefarium illatum Reip. cùm viderem, nullam moram interponendam inſequendi M. Antonium putaui : hominémque audaciſſimum, qui multis nefariis rebus antè commiſſis, hoc tempore imperatorem populi Rom. oppugnaret, coloniam veſtram fidiſſimam fortiſſimámque obſideret, bello cenſui perſequendum. tumultum eſſe decerni, iuſtitium indici, ſaga ſumi, dixi placere : quò omnes acrius grauiúſque incumberent ad vlciſcendas Reipub. iniurias, ſi omnia grauiſſimi belli inſignia ſuſcepta à Senatu viderent. Itaque hæc ſententia ſic per triduum valuit, vt, quanquam diſceſſio facta non eſſet, tamen, præter paucos, omnes mihi aſſenſuri viderentur. Hodierno autem die neſcio qua obiecta re remiſſior Senatus fuit. nam plures eam ſententiam ſequuti ſunt, vt quantum Senatus autoritas, veſtérque conſenſus apud Antonium valiturus eſſet, per legatos experiremur. Intelligo, Quirites, à vobis hanc ſententiam repudiari : neque iniuria. ad quem enim legatos? ad eúmne qui pecunia publica diſſipata atque effuſa, per vim & contra auſpicia impoſitis Reipublicæ legibus, fugata concione, obſeſſo Senatu, ad opprimendam Rempublicam Brunduſio legiones accerſierit? ab hio relictus, cum latronum manu in Galliam inuaſerit? Brutum oppugnet? Mutinam circumſedeat? quæ vobis poteſt cum hoc gladiatore conditionis, æquitatis, legationis eſſe communitas? Quanquam, Quirites, non eſt illa legatio, ſed denuntiatio belli, niſi paruerit. ita enim eſt decretum vt ſi legati ad Annibalem mitterentur. mittũtur enim qui nuntient ne oppugnet cõſulem deſignatum, ne Mutinam

obsideat, ne prouinciam depopuletur, ne delectus habeat, sit in Senatus populíque Rom. potestate. Facilè verò huic denuntiationi parebit, vt in patrum conscriptorum atque in vestra potestate sit qui in sua nunquã fuerit? Quid enim ille vnquã arbitrio suo fecit, semper eò tractus quò libido rapuit, quò leuitas, quò furor, quò violẽtia? semper eum duo dissimilia genera tenuerũt, lenonum, & latronum. ita domesticis stupris, forensibus parricidiis delectatur, vt mulieri citius auariſſimæ paruerit quàm Senatui populóque R. Itaque quod paulo antè feci in Senatu, faciam apud vos. testificor, denuntio, antè prædico, nihil M. Antonium eorum quæ sunt legitis mandata, facturũ: vastaturum agros, Mutinam obsessurum, delectus quã possit habiturum. is est enim ille qui semper Senatus iudiciũ & autoritatem, semper voluntatem vestram potestatémque contempserit. An ille id faciat quod paulo antè decretum est, vt exercitum citra flumen Rubiconem, qui finis est Galliæ, educeret, dum ne propius vrbem Romam c c. mil. admoueret? huic denuntiationi ille pareat? ille se fluuio Rubicone c c. mil. circumscriptum esse patiatur? Nõ is est Antonius. nam si esset, non commisisset vt ei Senatus tanquam Annibali initio belli Punici denuntiaret ne oppugnaret Saguntum. Quod verò ita auocatur à Mutina, vt ab vrbe tanquam pestifera flamma arceatur: quam habet ignominiam? quod iudicium Senatus? Quid, quòd à Senatu dantur mandata legatis, vt D. Brutum militésque eius adeant, hísque demonstrent, summa in Remp. merita beneficiáque eorũ grata esse Senatui populóque R. eísque eam rem magnæ laudi magnóque honori fore? passurúmne censetis Antonium introire Mutinam legatos? exire inde tutó? nunquam patietur, mihi credite. noui violẽtiam, noui impudentiam, noui audaciam. Nec verò de illo sicut de homine aliquo debemus, sed vt de importunissima bellua, cogitare. Quæ cùm ita sint, nõ omnino dissolutum est quod decreuit Senatus. [illegible] atrocitatis aliquid legatio. vtinã nihil haberet moræ. nam cùm pene in rebus gerendis tarditas & procrastinatio odiosa est, tum hoc bellum indiget celeritatis. succurrendum est D. Bruto: omnes vndique copiæ colligendæ. horam eximere nullam in tali ciue liberando sine scelere non possumus. An ille non potuit, si Antonium consulem, si Galliam Antonii prouinciã

iudicasset, legiones Antonio & prouinciam tradere, domũ redire, triumphare, primus in hoc ordine esse, quoad magistratum iniret? quid negotii fuit? sed cùm se Brutum esse meminisset, vestræque libertati natum, quid egit aliud nisi vt penè corpore suo Gallia prohiberet Antonium? ad hunc vtrum legatos an legiones ire oportebat? Sed præterita omittamus. Properent: quod video esse facturos. vos saga parate. est enim ita decretum, vt, si ille autoritati Senatus non paruisset, ad saga iretur. ibitur: non parebit: nos amissos tot dies rei gerendæ queremur. Non metuo, Quirites ne, cùm audierit Antonius, me hoc in Senatu & in concione confirmasse, nunquam illum futurum in Senatus potestate, refellendi mei causa, vt ego nihil vidisse videar, vertat se, Senatui pareat. nunquam faciet: non inuidebit huic meæ gloriæ: malet me sapiẽtem à vobis, quàm se modestum existimari. quid? ipse si velit, num etiam L. fratrem passurum arbitramur? nuper quidem dicitur ad Tybur, vt opinor, cùm ei labare M. Antonius videretur, mortem fratri esse minitatus. Etiámne ab hoc Myrmillone Asiatico Senatus mandata, legatorum verba audiẽtur? nec enim secerni à fratre poterit, tanta præsertim autoritate. nã hic inter illos Africanus est: pluris habetur quàm L. Trebellius: pluris quàm T. Plancus, adolescens nobilis, qui omnibus sententiis maximo vestro plausu condemnatus, nescio quo modo se coniecit in turbam, atque ita mœstus rediit, vt retractus non reuersus videretur. sic contemnit, tanquam si illi aqua & igni interdictũ sit. aliquando negat ei locum esse oportere in curia qui incẽderit curiam. nam Trebellium valde iam diligit: oderat tum cùm ille tabulis nouis aduersabatur: iam fert in oculis, postquã ipsum Trebellium vidit sine tabulis nouis saluum esse non posse. Audisse enim vos arbitror, Quirites, quod etiam videre potuistis, quotidie sponsores & creditores L. Trebellii conuenire. O fides! (hoc enim puto Trebelliũ sumpsisse cognomen) quæ potest esse maior fides quàm fraudare creditores, domo profugere, propter æs alienum venire ad arma? vbi plausus ille in triumpho est, sæpe ludis? vbi ædilitas delata summo studio bonorum? quis est qui hunc non casu existimet rectè feciſſe? nequitia est, scelus est. Sed redeo ad amores deliciásque nostras, L. Antoniũ, qui vos omnes in fidem suã recepit. Negatis? num quísnã

est vestrûm qui tribum non habeat? certè nemo. atqui illum quinque & triginta tribus patronum adoptarûnt. Rursus reclamatis? aspicite à sinistra illam equestrem statuã inauratam: in qua quid inscriptum est? QVINQVE ET TRIGINTA TRIBVS PATRONO POPVLI R. Igitur est patronus L. Antonius? malam quidem illi pestem. clamori enim vestro assentior. non modò hic latro, quem clientem habere nemo velit, sed quis vnquam tantis opibus, tantis rebus gestis fuit, qui se populi Rom. victoris dominíque omnium gentium tutorem dícere auderet? in foro L. Antonii statuam videmus, sicut illam Q. Trebellii qui Hernicos deuicit, antè Castoris. O impudentiam incredibilem! tantúmne sibi sumpsit quia Mylasis myrmillo Thracem iugulauit familiarem suum? quónam modo istum ferre possemus, si in hoc foro spectantibus vobis depugnasset? sed hæc vna statua. Altera ab equitibus Rom. equo publico, qui item adscribunt, PATRONO. Quem vnquam iste ordo patronum adoptauit? si quenquam, debuit me. sed me omitto. quem censorem? quem imperatorem? Agrum his diuisit. ô sordidos, qui acceperunt: improbum, qui dederit. Statuerunt etiam tribuni militares, qui in exercitibus Cæsaris duobus fuerunt. Quis est iste ordo? multi fuerunt multis in legionibus per tot annos: his quoque diuisit Semurium. Campus Martius restabat, nisi priùs cum fratre fugisset. Sed hæc agrorum assignatio paulo antè, Quirites, L. Cæsaris, clarissimi viri, & præstantissimi senatoris, sententia dissoluta est. huic enim assensi, Septemuirûm acta sustulimus. iacent beneficia Nuculæ: friget patronus Antonius. nam possessores animo æquiore discedent: nullam impensam fecerant: nondum instruxerant, partim quia non confidebant, partim quia non habebant. Sed illa statua palmaris: de qua, si meliora tempora essent, non possem sine risu dicere: L. ANTONIO, IANI MEDII PATRONO. Itáne? Ianus medius in L. Antonii clientela sit? quis vnquam in illo Iano inuentus est, qui L. Antonio mille nummûm ferret expensum? Sed nimis multa de nugis: ad causam bellúmque redeamus. quanquam non alienum fuit personas quasdam à vobis recognosci: vt quibuscum bellum gereretur, possitis taciti cogitare. Ego autem vos hortor,

Quirites, vt, etiamsi melius aliud fuit, tamen legatorum reditum expectetis animo æquo. celeritas detracta de causa est: boni tamen aliquid accessit ad causam. cùm enim legati renuntiarint (quod certè renuntiabunt) non in vestra potestate, non in Senatus esse Antonium: quis erit tam improbus ciuis, qui illum ciuem habendum putet? nunc enim sunt pauci illi quidem, sed tamen plures quàm Repub. dignum est, qui ita loquantur: Ne legatos quidem expectabimus? Istam certè vocem, simulationémque clementiæ extorquebit his res ipsa publica. Quo etiá(vt cõfitear vobis, Quirites) minus hodierno die contendi, minus laboraui, vt mihi Senatus assentiens tumultum decerneret, saga sumi iuberet. malui viginti diebus pòst sententiam meam laudari ab omnibus, quàm à paucis hodie vituperari. Quapropter, Quirites, expectate legatorum reditum, & paucorum dierum molestiam deuorate. qui cùm redierint, si pacem afferent, cupidum me: si bellum, prouidum iudicatote. An ego non prouideam meis ciuibus? non dies noctésque de vestra libertate, de Reipubl. salute cogitem? quid enim non debeo vobis, Quirites, quem vos à se ortum hominibus nobilissimis omnibus honoribus prætulistis? An ingratus sum? quis minus? qui partis honoribus, eosdẽ gessi in foro labores quos in petendis? Rudis in Republica? quis exercitatior, qui viginti iam annos bellũ gerã cum improbis ciuibus? Quamobrem, Quirites, consilio quantum potero, labore plus penè quàm potero, excubabo vigilabóque pro vobis. etenim quis est ciuis, præsertim hoc gradu quo me vos esse voluistis, tam oblitus beneficii vestri, tam immemor patriæ, tam inimicus dignitatis suæ, quem non excitet, non inflammet tantus vester iste consensus? multas magnásque habui consul conciones, multis interfui: nullam vnquam vidi tantam quanta nunc vestra est. vnum sentitis omnes, vnum studetis M. Antonii conatum auertere à Repub. furorem extinguere, opprimere audaciam. idem volunt omnes ordines: eodem incumbunt municipia, coloniæ, cuncta Italia. Itaque Senatum sua sponte bene firmũ, firmiorem vestra autoritate feciistis. venit tempus, Quirites, serius omnino quàm dignum populo Romano fuit, sed tamen ita maturum, vt differri iam hora non possit. Fuit aliquis fatalis casus, vt ita dicam: quem tulimus,

quoquo modo ferendus fuit. nunc siquis erit, erit voluntarius. populum Romanum seruire fas non est, quem dii immortales omnibus gentibus imperare voluerunt. res in extremum est adducta discrimen: de libertate decernitur. aut vincatis oportet, Quirites (quod profectò & pietate vestra & tanta cõcordia consequemini) aut quiduis potius quàm seruiatis. Aliæ nationes seruitutem pati possunt: populi R. est propria libertas.

C. CRISPI SALVSTII

(vt vulgò inscribitur)

IN M. TVLLIVM CICERONEM

ORATIO.

GRAVITER & iniquo animo maledicta tua paterer M. Tulli, si te scirem iudicio magis quàm morbo animi petulantia ista vti: sed quum in te neque modum neque modestiam vllam animaduerto, respondebo tibi, vt, si quam voluptatem malè dicendo cepisti, eam malè audiendo amittas. Vbi querar? quos implorẽ P. C. diripi Remp. atque audacissimo cuique esse perfidiæ locum? apud populum Romanum? qui ita largitionibus corruptus est, vt sese ac fortunas suas venales habeat. an apud vos, patres conscripti? quorum autoritas turpissimo cuique & sceleratissimo ludibrio est: vbi M. Tullius leges, iudicia populi R. defendit, atque in hoc ordine ita moderatur, quasi vnus reliquus ex familia viri clarissimi Scipionis Africani, ac nõ reptitius, accitus, & paulo antè insitus huic vrbi ciuis. An verò, M. Tulli, facta at dicta tua obscura sunt? ánnon ita à pueritia vixisti, vt nihil flagitiosum corpori tuo putares, quod alteri collibuisset? an scilicet istam immoderatam eloquentiam apud M. Pisonem non pudicitiæ iactura perdidicisti? itaque minimè mirandũ est si eam flagitioſè venditas, quam turpissimè parasti. Verùm, vt opinor, splendor domesticus tibi animos tollit: vxor sacrilega, ac periuriis delibuta: filia, matris pellex, tibi iucundior atque obsequentior quàm parenti par est. domum ipsam tuam vi & rapinis, funestam tibi ac tuis comparasti: videlicet vt nos commonefacias quàm conuersa est Respub. quum

in ea domo habitares homo flagitioſiſſime, quæ P. Craſſi viri conſularis fuit. Atque hæc quum ita ſint, tamen ſe Cicero dicit in concilio deorum immortalium fuiſſe, inde miſſum huic vrbi ciuibúſque cuſtodem, abſque carnificis nomine, qui ciuitatis incommodum in gloriam ſuam ponit. Quaſi verò non illius coniurationis cauſa fuerit conſulatus tuus, & idcirco Reſp. diſiecta eo tempore quo te cuſtodem habebat. Sed, vt opinor, illa te magis extollũt quæ poſt conſulatum cum Terentia vxore de Rep. conſuluiſti, cùm legis Plautiæ iudicia domi faciebatis: ex coniuratis alios morte, alios pecunia condemnabas, quum tibi alius Tuſculanum, alius Pompeianam villam ædificabat, alius domum emebat: qui verò nihil poterat, is erat calumniæ proximus: is aut domum tuam oppugnatum venerat, aut inſidias ſenatui fecerat: denique de eo tibi compertum erat. Quæ ſi tibi falſa obiicio, redde rationem quantum patrimonii acceperis, quid tibi litibus accreuerit, qua ex pecunia domum paraueris, Tuſculanum & Pompeianum infinito ſumptu ædificaueris. aut, ſi retices, cui poteſt eſſe dubium quin opulentiam iſtam ex ſanguine & miſeriis ciuium paraueris? Verùm, vt opinor, homo nouus Arpinas, ex M. Craſſi familia, eius virtutem imitatur, contemnit ſimultatem hominum nobilium, Remp. caram habet, neque terrore, neque gratia commouetur. Illud verò amicitiæ tantùm ac virtutis eſt animi? imò verò homo leuiſſimus, ſupplex inimicis, amicis contumelioſus, modò harum modò illarum partium, nemini fidus, leuiſſimus ſenator, mercenarius patronus, cuius nulla pars corporis à turpitudine vacat, lingua vana, manus rapaciſſimæ, gula immenſa, pedes fugaces: quæ honeſtè nominari non poſſunt, inhoneſtiſſima. Atque is quum eiuſmodi ſit, tamen audet dicere,

O fortunatam natam me Conſule Romam!

Te conſule fortunatam Cicero? imo verò infelicem & miſeram, quæ crudeliſſimam proſcriptionem perpeſſa eſt: quum tu turbata Rep. metu perculſos omnes bonos parêre crudelitati tuæ cogebas: quum omnia iudicia, omnes leges in tua libidine erant: quum tu, ſublata lege Portia, erepta libertate, noſtrûm omnium vitæ necíſque poteſtatem ad te vnum reuocaueras. Atque parum eſt quòd impunè feciſti: verùm etiam commemorando exprobras,

neque licet obliuiſci ſeruitutis ſuæ. Egeris, oro te, Cicero, perfeceris quod libet: ſatis eſt perpeſſos eſſe: etiámne aures noſtras onerabis tuo odio? etiámne moleſtiſſimis verbis inſectabere?

Cedant arma togæ, concedat laurea linguæ.

Quaſi verò togatus, & non armatus ea quæ gloriaris confeceris, atque inter te Syllámque dictatorem præter nomen imperii quicquam interfuerit. Sed quid ego plura de tua inſolentia commemorem? quem Minerua omnes artes edocuit, Iupiter optimus Max. in conciliũ deorum admiſit, Italia exulem humeris ſuis reportauit. Oro te Romule Arpinas, qui egregia tua virtute omnes Paulos, Scipiones, Fabios ſuperaſti, quem tandem locum in hac ciuitate obtines? quæ tibi partes Reipub. placent? quem amicum, quem inimicum habes? cui inſidias in ciuitate feciſti, ancillaris? quo iure, cùm de exilio tuo Dyrrhachio rediiſti, eum ſequeris? quos tyrannos appellabas, eorũ nunc potentiæ faues? qui tibi ante optimates videbantur, eoſdem nunc dementes ac furioſos vocas? Vatinii cauſam agis? de Seſtio malè exiſtimas? Bibulum petulantiſſimis verbis lædis? laudas Cæſarem? quem maximè odiſti, ei maximè obſequeris? aliud ſtans, aliud ſedens de Repub. ſentis? his maledicis, illos odiſti, leuiſſime trãsfuga, neque in hac neque in illa parte fidem habens?

M. TVLLII CICERONIS

(vt vulgò inſcribitur)

IN CRISPVM SALVSTIVM RESPONSIO.

EA DEMVM magna voluptas eſt, Criſpe Saluſti, æqualem ac parem verbis vitam agere, neque quicquã tam obſcœnum dicere, cui non ab initio pueritiæ omni genere facinoris ætas tua reſpondeat, vt omnis oratio moribus conſonet. neque enim qui ita viuit vt tu, aliter ac tu loqui poteſt: neque qui tam illoto ſermone vtitur, vita honeſtior eſt. Quò me vertam, patres conſcripti? vnde initiũ ſumam? maius enim mihi dicendi onus imponitur, quo notior eſt vterque noſtrũm: quòd aut, ſi de mea vita atque actibus huic conuitiatori reſpondero, inuidiam gloria

consequatur: aut, si huius facta, mores, omnem ætatẽ nudauero, in idem vitium incidam procacitatis, quod huic obiicio. Id vos, si fortè offendimini, iustius huic quàm mihi succensere debetis, qui initium introduxit. Ego dabo operam vt & pro me minimo cum fastidio respondeam, & in hunc minimè mentitus esse videar. Scio me P.C. in respondendo non habere magnam expectationem, quòd nullum vos sciatis nouum crimen in Salustium audituros, sed omnia vetera recognituros, queis & meæ & vestræ iã & ipsius aures calent. Verùm eo magis odisse debetis hominem, qui, ne incipiens quidem peccare, minimis rebus posuit rudimentum: sed ita ingressus est vt neque ab alio vinci possit, neque ipse se omnino reliqua ætate præterire. Itaque nihil aliud studet, nisi vt lutulentus sus cum quouis volutari. Longè verò fallitur opinione: non enim procacitate linguæ vitæ sordes eluuntur: sed est quædam calumnia, quam vnusquisque nostrûm testante animo suo fert de eo qui falsum crimen bonis obiectat. Quòd si vita istius memoriam vicerit, illam P.C. non ex oratione, sed suis ex moribus spectare debetis. Iam dabo operam quàm maximè potero, vt breue id faciam. neque hæc altercatio nostra vobis inutilis erit P. C. plerunque enim Respublica priuatis crescit inimicitiis: vbi nemo ciuis, qualis sit vir, potest latere. Primùm igitur, quoniam omnium maiores Crispus Salustius ad vnum exemplum & regulam quærit: velim mihi respondeat, nunquid hi quos protulit, Scipiones, & Metellos, vel Fabios, antè fuerint aut opinionis aut gloriæ, quàm eos res gestæ suæ, & vita innocentissimè acta commendauit. quòd si hoc fuit illis initium nominis & dignitatis, cur non æquè de nobis existimetur, cuius & res gestæ illustres, & vita integerrimè acta? quasi verò tu sis ab illis viris Salusti ortus. quòd si esses, nonnullos iam tuæ turpitudinis pigeret. Ego meis maioribus virtute mea præluxi, vt, si priùs noti nõ fuerint, à me accipiant initium memoriæ suæ: tu tuis vita quam turpiter egisti, magnas offudisti tenebras: vt etiamsi fuerint egregii ciues, certè venerint in obliuionẽ. Quare noli mihi antiquos viros obiectare. satius est enim me meis rebus gestis florere, quàm maiorũ opinione niti: & ita viuere vt ego sim posteris meis nobilitatis initiũ, & virtutis exemplũ. Neq; me cũ iis cõferri decet P.C. qui iã decesserũt,

omníque odio carent, & inuidia : ſed cum eis qui mecum vnà in Repub. verſati ſunt. ſed ſi fuerim aut in honoribus petendis nimis ambitioſus (non hanc dico popularem ambitionẽ, cuius me principem confiteor : ſed illam pernicioſãm contra leges, cuius primos ordines Saluſtius duxit) aut in gerendis magiſtratibus, aut in vindicandis maleficiis tam ſeuerus, aut in tuenda Rep. tam vigilans, quam tu proſcriptionem vocas: credo quòd non omnes tui ſimiles incolumes in hac vrbe vixiſſent. At quanto meliore loco Reſpub. ſtaret, ſi tu par ac ſimilis ſceleſtorum ciuium vnà cum illis adnumeratus eſſes! An ego tunc falſò ſcripſi, *Cedant arma togæ*, qui togatus armatos, & pace bellum oppreſſi? an illud mentitus ſum,

-fortunatam natam me Conſule Romam,

qui tantum inteſtinum bellum, ac domeſticum vrbis incendium extinxi? Neque te tui pigèt homo leuiſſime, cùm ea culpas quæ in hiſtoriis gloriæ mihi ducis? An turpius eſt P.C. ſcribentem mentiri, quàm illum palàm hoc ordine dicentem? Nam quòd ætatem increpuiſti: tantum me abeſſe puto ab impudicitia, quantum tu à pudicitia. Sed quid ego de te plura querar? quid enim mentiri turpe duces, qui mihi auſus ſis eloquentiam vt vitium obiicere, cuius ſemper nocens eguiſti patrocinio? An vllum exiſtimas poſſe fieri ciuem egregium, qui non his artibus & diſciplinis ſit eruditus? an vlla alia putas eſſe rudimenta & incunabula virtutis, quibus animi ad gloriæ cupiditatem aluntur? Sed minimè mirũ eſt P.C. ſi homo qui deſidiæ ac luxuriæ plenus ſit, hæc vt noua atque inuſitata miratur. Nam quòd iſta inuſitata rabie petulanter in vxorem & in filiam meam inuaſiſti, quæ facilius mulieres ſe à viris abſtinuerunt, quàm tu vir à viris: ſatis doctè ac peritè feciſti. non enim me ſperaſti mutuam tibi gratiam relaturum, vt viciſſim tuos compellarem. vnus enim ſatis es materiæ habens: neque quicquam domi tuæ turpius eſt quàm tu. Multum verò te opinio fallit, qui mihi parare putaſti inuidiam ex mea re familiari, quæ mihi multo minor eſt quàm habere dignus ſim. Atque vtinam ne tanta quidem eſſet, quanta eſt: vt potius amici mei viuerent, quàm ego teſtamentis eorum locupletior eſſem. Ego fugax Criſpe Saluſti? furori Tribuni pleb. ceſſi: vtilius duxi, quamuis fortunam vnus experiri, quàm vniuerſo populo

Rom.ciuilis essem dissensionis causa. qui postea quàm ille suum annum in Rep.perbacchatus est, omniáque quæ commouerat, pace & otio resederunt: hoc ordine reuocante,atque ipsa Rep.manu retrahẽte me,reuerti.qui mihi dies si cum omni reliqua vita conferatur, animo quidem meo superet,cùm vniuersi vos,populúsque Rom.frequens aduentu meo gratulatus est: tanti me fugacem,mercenarium patronum hi æstimauerunt. Neque hercule mirum est,si ego semper iustas omnium amicitias existimaui. non enim vni priuatim ancillatus sum,neque me addixi: sed quantum quisque Reip. studuit, mihi tantum fuit aut amicus aut inimicus.Ego nihil plus volui valere quàm pacem. multi priuatorum audacias nutrierunt: ego nihil timui nisi leges. multi arma sua timeri voluerunt: ego nunquam volui quicquam posse nisi pro vobis. multi ex vobis potentia freti, in vos suis viribus abusi sunt. Itaque non est mirum, si nullius amicitia vsus sum, qui non perpetuò Reip. amicus fuit. neque me pœnitet si aut petenti Vatinio reo patrocinium pollicitus sum, aut Sestii insolentiam repressi, aut Bibuli patientiam culpaui, aut virtutibus Cæsaris faui. hæ laudes egregii ciuis, & vnicæ sunt: quæ si tu mihi vt vitia obiicis, temeritas tua reprehendetur, non mea vitia culpabuntur. Plura dicerem, si apud alios mihi esset dicendum P.C.non apud vos,quos ego habui omnium mearum actionum monitores. sed vbi rerum testimonia adsunt, quid opus est verbis? Nunc vt ad te reuertar Salusti, patrémque tuum præteream, qui si nunquam in vita sua peccauit, tamen máiorem iniuriam Reipub. facere non potuit, quàm quòd te talem filium genuit: neque tu siqua in pueritia peccasti,exequar, (ne parentem tuum accusare videar,qui eo tempore summam tui potestatem habuit) sed qualem adolescentiam egeris. hac enim demonstrata, facilè intelligetur quàm petulanti pueritia tam impudicus & procax adoleueris. Posteaquam immensæ gulæ impudicissimi corporis quæstus sufficere non potuit, & ætas tua iam ad ea patienda quæ alteri facere collibuisset, exoleuerat: cupiditatibus infinitis efferebaris, vt, quæ ipse corpori tuo turpia non duxisses,in aliis experireris. Ita non est facile reputare,P. C. vtrum inhonestioribus corporis partibus rem quæstuosam amiserit. Domum paternam viuo patre turpissimè

venalem habuit, vendidit, & cuiquam dubium potest esse quin mori coegerit eum quo hic nondum mortuo pro hærede gesserit omnia? Neque pudet eum à me quærere quis in P. Crassi domo habitet, cùm ipse respondere non queat, quis in ipsius habitet paterna domo. At hercule lapsus ætatis tyrocinio, postea se correxit. non ita est, sed abiit in sodalitium sacrilegii Nigidiani: bis ad iudicis subsellia attractus, extrema fortuna stetit: & ita discessit vt non hic innocens esse, sed iudices peierasse existimarentur. Primum honorem in Quæstura adeptus, hunc locum & ordinem despectus, cuius aditus sibi quoque sordidissimo homini patuisset. itaque timens ne facinora sua clàm vos essent, cùm omnibus matribus familiarum opprobrio esset, confessus est vobis audientibus adulterium, neque erubuit ora vestra. Vixeris vt libet, Salusti: egeris quæ volueris: satis sit vnum te tuorum scelerum conscium esse: noli nobis languorem & soporem nimium exprobrare. sumus diligentes in tuenda pudicitia nostrarum vxorum: sed ita experrecti non sumus, vt à te cauere possimus: audacia tua vincit studia nostra. Ecquod hunc mouere possit P.C. factum ac dictum turpe, quem non puduit palàm vobis audientibus adulterium confiteri? Quòd si tibi nihil per me respondere voluissem, sed illud censorium elogium App. Claudii & L. Pisonis integerrimorum virorum, quo vsus est quisque eorum, pro lege palàm vniuersis recitarem: nónne tibi viderer æternas inurere maculas, quas reliqua vita tua eluere non possit? Neque post illum delectum Senatus vnquam te vidimus: nisi fortè in ea te castra coniecisti, quò omnis sentina Reipubl. confluxerat. At idem Salustius, qui in pace ne senator quidem manserat: posteaquam Respubl. armis oppressa est, & idem victores qui exules reduxit, in Senatum post Quæsturam est reductus. quem honorem ita gessit, vt nihil in eo non venale habuerit, cuius aliquis emptor fuerit. Ita igitur egit, vt nihil non æquum ac verum duxerit, quod ipsi facere collibuisset: neque aliter vexauit, ac debuit siquis prædæ loco magistratum accepisset. Peracta Quæstura, posteaquam magna pignora eis dederat cum quibus similitudine vitæ se coniunxerat, vnus iam ex illo grege videbatur. eius enim partis erat exemplar Salustius, quò tanquam in imam vor-

ginem cœtus omnium vitiorum exceſſerat. quicquid impudicorum, cyllonum, parricidarum, ſacrilegorum, debitorum, fuit in vrbe, municipiis, coloniis, Italia tota, ſicut in fretis ſubſederant, nominis perditi ac notiſſimi, nulla in parte caſtris apti, niſi licentia vitiorum, & cupiditate rerum nouarum. At poſteaquam prætor eſt factus, modeſtè ſe geſſit, & abſtinenter. nónne ita prouinciam vaſtauit, vt nihil neque paſſi ſint neque expectarint grauius in bello ſocii noſtri, quàm experti ſunt in pace, hoc Africam interiorem obtinente? vnde tantum hic exhauſit quantum potuit aut fide nominum traiici, aut in naues contrudi. tantum, inquam, P. C. exhauſit quantum voluit. ne cauſam diceret, ſeſtertio duodecies cum Cæſare paciſcitur. Quòd ſi quidpiam eorum falſum eſt, his palàm refelle, vnde tu qui modò ne paternam quidem domum relinire potueris, repentè tanquam ſomnio beatus, hortos pretioſiſſimos, villam Tiburti, C. Cæſaris reliquas poſſeſſiones paraueris. Neque piguit quærere cur ego P. Craſſi domum emiſſem, quum tu veteris villæ dominus ſis, cuius paulo antè fuerat Cæſar. modò, inquam, patrimonio non comeſo, ſed deuorato, quibus rationibus repentè factus es tam affluens & tam beatus? Nam quis te faceret hæredem, quem ne amicum quidem ſuum ſatis honeſtum quiſquam ſibi ducit, niſi ſimilis ac par tui? At hercule egregia facta maiorum tuorum te extollunt: quorum ſiue tu ſimilis es, ſiue illi tui, nihil ad omniũ ſcelus ac nequitiam addi poteſt. Verùm, vt opinor, honores tui te faciunt inſolentem. tu C. Saluſti tantidem putas eſſe bis ſenatorem & bis quæſtorem fieri, quanti bis conſularem & bis triumphalem? Carere debet omni vitio qui in alterum paratus eſt dicere. is demum maledicit qui non poteſt verum ab altero audire. Sed tu omniũ menſarũ aſſecla, omniũ cubiculorũ in prima ætate pellex, & idem poſtea adulter, omnis ordinis turpitudo es, & ciuilis belli memoria. Quid enim grauius pati potuimus, quàm quòd te incolumem in hoc ordine videamus? Deſine bonos petulantiſſima conſectari lingua, deſine morbo procacitatis iſto vti: deſine vnũquenque moribus tuis æſtimare. his moribus amicum tibi facere non potes, videris velle inimicũ habere. Finem dicendi P. C. faciam. ſæpe enim grauius

vidi offendere animos auditorum eos qui aliena flagitia aperte dixerunt, quàm eos qui commiserunt. Mihi quidē ratio habenda est, non quid Salustius meritò debeat audire, sed vt ea dicam, quæ ego honestè effari possum.

EX SALVST. HIST.

ORATIO C. COTTAE CONsulis ad populum.

QVIRITES, multa mihi pericula domi, militiæ, multa aduersa fuêre: quorum alia toleraui, partim repuli deorum auxiliis, & virtute mea. inque his omnibus neque animus negotio defuit, neque decretis labos. malæ secundæque res, opes non ingenium mihi mutabant: at contrà in his miseriis cuncta me cum fortuna deseruêre. Preterea senectus per se grauis curā duplicat, cui misero senecta iam ætate, ne mortem quidem honestam sperare licet. Nam si parricida vestri sum, & vobis genitus hic, deos penates meos, patriámque & summum imperium vilia habeo: quis mihi viuo cruciatus satis est, aut quæ pœna mortuo, cùm omnia memorata apud infero. supplicia scelere meo vici? A prima adolescentia in ore vestro priuatus & in magistratibus egi. Qui lingua, qui consilio meo, qui pecunia voluêre, vsi sunt. Neque ego callidam facundiam, neque ingenium ad malefaciendum exercui. Auidissimus priuatæ gratiæ, maximas inimicitias pro repub. suscepi, qui victus cum illa simul, cùm egens alienæ opis plura mala expectarem, vos Quirites rursus mihi patriam, deos penates cum ingenti dignitate dedistis. pro quibus beneficiis vix satis gratus videar, si singulis animam, quam nequeo, concesserim. Nam vita & mors iure naturæ sunt: vt sine dedecore cū ciuibus fama & fortunis integer agas, id donō datur atque accipitur. Consules nos fecistis, Quirites, domi bellique impeditissima repub. Nanque imperatores Hispaniæ, stipendium, milites, arma, frumentum poscūt: & id res cogit: quoniam post defectionē sociorum, & Sertorii per montes fugam, neque manu certare possunt, neque vtilia parare: exercitus in Asia Ciliciáque ob nimias opes Mithridatis aluntur. Macedonia plena hostibus est, nec minus Italiæ maritima, & prouinciarū: cùm interim

vetigalia

vectigalia parua & bellis incerta vix partem sumptuum sustinet. ita classe qua cõmeatus vehebatur, minore quàm antea, nauigamus. Hæc si dolo aut socordia nostra contracta sunt, agite vt libet, & ita supplicium sumite: sin fortuna communis asperior est, quare indigna vobis nobísque & Repub. incipitis? Atque ego, cuius ætati mors propior est, non deprecor siquid ea vobis incommodi demitur: neque mox ingenuo corpori honestius, quàm pro vestra salute finem vitæ fecerim. Adsum en C. Cotta consul: facio quod sæpe maiores asperis bellis fecêre, voueo dedóque me pro Repub. quam deinde cui mandetis, circumspicite. Nam talem honorem bonus nemo volet: cùm fortunæ & pacis & belli ab aliis acti ratio reddenda, aut turpiter moriendum sit: tantummodo in animis habetote, non me ob scelus aut auaritiam cæsum, sed volẽtem pro maximis beneficiis animam dono dedisse. Per vos igitur, Quirites, & gloriam maiorum precor, tolerate aduersa, & consulite Reipub. Multa cura summo imperio inest, multi ingentes labores: quos nequicquam abnuitis, & pacis opulentiam quæritis, cùm omnes prouinciæ, regna, maria terræque, aspera aut fessa bellis sint.

POEMATIA DIVERSORVM.

MORETVM
VIRGILII,
vel potius
INCERTI AVTORIS.

IAM nox hybernas bis quinque peregerat horas,
Excubitórque diem cantu prædixerat ales,
Simulus exigui cultor cùm rusticus agri,
Tristia venturæ metuens ieiunia lucis,
Membra leuat sensim vili demissa grabato:
Sollicitáque manu tenebras explorat inertes,
Vestigátque focum: læsus quem denique sensit.
Paruulus exusto remanebat stipite fumus,
Et cinis obductæ celabat lumina prunæ:
Admouet his pronam summissa fronte lucernam,
Et producit acu stupas humore carentes,
Excitat & crebris languentem flatibus ignem.
Tandem concepto tenebræ fulgore recedunt,
Oppositáque manu lumen defendit ab aura,
Et referat clausa, quæ præuidet, ostia claui.
Fusus erat terra frumenti pauper aceruus:
Hinc sibi depromit quantum mensura petebat,
Quæ bis in octonas excurrit pondere libras.
Inde abit assistitque molæ: paruáque tabella,
Quam fixam paries illos seruabat in vsus,
Lumina fida locat. geminos tunc veste lacertos
Liberat, & cinctus villosæ tegmine capræ,
Peruerrit cauda silices gremiúmque molarum.
Admouet inde manus operi, partitus vtranque:
Læua ministerio, dextra est intenta labori.
Hæc rotat assiduis gyris & concitat orbem.
Trita Ceres silicum rapido decurrit ab ictu.
Interdum fessæ succedit læua sorori,
Alternátque vices. modò rustica carmina cantat,
Agrestíque suum solatur voce laborem.
Interea clamat Scybale: hæc erat vnica custos,

Afra genus,tota patriam teſtante figura:
Torta comam,labróque tumens,& fuſca colore:
Pectore lata,iacens mammis,compreſſior aluo,
Cruribus exilis,ſpatioſa prodiga planta:
Continuis rimis calcanea ſciſſa rigebant.
Hanc vocat,atque arſura focis imponere ligna
Imperat, & flamma gelidos adolere liquores.
Poſtquam impleuit opus iuſtum verſatile finem,
Transfert inde manu fuſas in cribra farinas,
Et quatit:ac remanent ſummo purgamina dorſo:
Subſidit ſincera foraminibúſque liquatur
Emundata Ceres. læui tum protinus illam
Componit tabula,tepidas ſuperingerit vndas:
Contrahit admiſtos tum fontes,atque farinas,
Tranſuerſa durata manu:liquidóſque coacto
Interdum grumos ſpargit ſale. iámque ſubactum
Format opus,palmíſque ſuum dilatat in orbem,
Et notat impreſſis æquo diſcrimine quadris.
Infert inde foco (Scybale mundauerat aptum
Antè locum) teſtíſque tegens ſuperaggerat ignes.
Dúmque ſuas peragit Vulcanus teſtáque partes,
Simulus interea vacua non ceſſat in hora:
Verùm aliam ſibi quærit opem: neu ſola palato
Sit non grata Ceres,quas iungat comparat eſcas.
Non illi ſuſpenſa focum carnaria iuxta,
Durati ſale terga ſuis truncíque vacabant:
Traiectus medium ſparto ſed caſeus orbem,
Et vetus adſtricti faſcis pendebat anethi.
Ergo aliam molitur opem ſibi prouidus heros.
Hortus erat iunctus caſulę,quem viminapauca,
Et calamo redimita leui munibat arundo:
Exiguus ſpatio,variis ſed fertilis herbis.
Non illi deerat quod pauperis exigit vſus:
Interdum locuples à paupere plura petebat.
Nec ſumptus erat illud opus,ſed regula curæ:
Si quando vacuum caſula pluuiæve tenebant,
Feſtáve lux, ſi fortè labor ceſſabat aratri,
Horti opus illud erat. varias diſponere plantas
Norat,& occultæ committere ſemina terræ,
Vicinóſque aptè cura ſummittere riuos.
Hîc olus,hîc latè fundentes brachia betæ,

Fecundúſque rumex, maluæque inulæque virebant.
Hîc cicer, & capiti nomen debentia cæpe.
Hîc etiam nocuum capiti gelidúmque papauer,
Gratáque nobilium requies lactuca ciborum,
Et grauis in latum demiſſa cucurbita ventrem.
Verùm hic non domini (quis enim contractior illo?)
Sed populi prouentus erat: certíſque diebus
Venales olerum faſces portabat in vrbem:
Inde domum ceruice leuis, grauis ære redibat,
Vix vnquam vrbani comitatus merce macelli.
Cæpa rubens, ſectíque famem domat area porri,
Quæque trahunt acri vultus naſturtia morſu,
Intubáque, & Venerem reuocans eruca morantem.
Tunc quoque tale aliquid meditans intrauerat hortum:
Ac primùm leuiter digitis tellure refoſſa,
Quattuor educit cum ſpiſſis allia fibris.
Inde comas apii graciles, rutámque rigentem
Vellit, & exiguo coriandra trementia filo.
Hæc vbi collegit, lætum conſedit ad ignem:
Et clara famulam poſcit mortaria voce.
Singula tum capitum numeroſa cortice nudat,
Et ſummis ſpoliat coriis, contemptáque paſſim
Spargit humi, atque abicit: ſeruatum gramine bulbum
Tingit aqua, lapidíſque cauum demittit in orbem.
Hinc ſalis inſpergit micas, ſale durus adeſo
Caſeus adiicitur: dictas ſuperingerit herbas,
Et læua veſtem ſetoſa ſub inguina fulcit.
Dextera piſtillo primùm fragrantia mollit
Allia: tum pariter miſto terit omnia ſucco.
It manus in gyrum: paulatim ſingula vires
Deperdunt proprias: color eſt è pluribus vnus:
Nec totus viridis, quia lactea fruſta repugnant:
Nec de lacte nitens, quia tot variatur ab herbis.
Sæpe viri nares acer iaculatur apertas
Spiritus, & ſimo damnat ſua prandia vultu.
Sæpe manu ſumma lacrymantia lumina tergit,
Immeritóque furens dicit conuitia fumo.
Procedebat opus: non iam ſalebroſus, vt antè,
Sed grauior lentos ibat piſtillus in orbes.
Ergo Palladii guttas inſtillat oliui,
Exiguíque ſuper vires infundit aceti:

Atque iterum commiſcet opus, miſtúmque retractat.
Tum demum digitis mortaria tota duobus
Circuit, ínque globum diſtantia contrahit vnum:
Conſtet vt effecti ſpecies noménque moreti.
Eruit interea Scybale quoque ſedula panem,
Quem lotis recipit manibus. pulſóque timore
Iam famis, ínque diem ſecurus Simulus illam,
Ambit crura ocreis paribus, tectúſque galero.
Sub iuga parentes cogit lorata iuuencos,
Atque agit in ſegetes, & terræ condit aratrum.

SATYRA INCERTI AVTORIS, quæ inſcribitur LVIS.

O diræ lites, ô iurgia dira reorum.
O furiis erebóque ſatæ, mortalia ſemper
Continuo dirè laniatu corda ſecantes:
Queis neq; deterius potuit neque triſtius vllum
Iuppiter iratus terris immittere monſtrum.
Quę laſſis requiem membris ſomnúmque negatis:
Omnia quæ prauo naturæ vincula more
Soluitis, & iunctas æterno fœdere dextras
Cogitis aduerſis concurrere cominus haſtis:
Quæ firmum nihil eſſe, ratum nihil eſſe iubetis.
Quæ regum comites vltróque impellitis ipſos
Neſcio qua turpi reges dulcedine cāptos,
Currere in hoc ſtadio, nec honeſta vincere pugna.
At meliora tamen ſuccedunt vltima primis:
Aut ferrum fuluo fortaſſe rependitis auro,
Et quum multa rei tulerint incommoda, tandem
Grande lucrum referunt. Quale hoc? lucrentur vt aſſem,
Tota reſignatis fundunt patrimonia fiſcis.
Quid quòd multa ferunt ſeruis indigna, ſuíque
Obliti generis, nunc vilis ad oſtia ſcribæ
Mane ſedent, illúmque forum comitantur euntem:
Obſeruant quàm longa dies, & nocte reducunt.
Hinc vbi clauduntur manibus ſubſellia ferreis,
Lictores ſolio inſignes virgáque ſuperbos
Suſpiciunt humiles, aditúmque precantur & orant:
Aut mixti media certant irrumpere turba:
Excipiúntque nihil præter maledicta, leuéſque

Aſtantum riſus, & vulnera ſæpe reportant.
Tantáne venturi ſpes vos ſuſtentat honoris,
Tantum lætitiæ capitis iam cordibus imis,
Libertas ne ſit potior? tu ſcilicet iſta
Nobilitate ferox, iſtiſque parentibus ortus,
Vilibus officiis ſubmittere libera colla
Pulchrius eſſe putas, vt ne videare propinquo
Aut alii ceſſiſſe tuis de vitibus vllam.
Inſtar equi, viridem in prato qui ſolus vt herbam
Paſceret, impigro veritus concurrere ceruo,
Fugit ad extremas vires, hominémque popoſcit
Auxilium: dorſóque equitem frenúmque recepit
Ore, quoad totis ſuperatus cederet herbis
Æmulus. At quanti victoria conſtitit illi!
Victor eques domito renuit deſcendere dorſo,
Nec victoris equi manibus detruſit habenas.
Quid tu? ne fiat res aſſe tibi minor vno,
Ne plus accipiat, ſibi ne plus arroget alter,
Tot ſuperinducis dominos elate ſuperbos
Elato capiti, tot ſpurca redemptáque nummis
Mancipia: vnius quia mores ferre nequiſti,
Viſus quòd potior tibi pace teruntius alma.
At tibi ne fuerint, quæſo, tua commoda tanti,
Néve adeo pulchrum ducas ciuilibus armis
Vincere: & excutias animo generoſa tuorum
Facta, quibus magno vitæ diſcrimine partos
Hos quondam titulos atque hæc inſignia genti
Tranſmiſêre tuæ. tu degéner arma relinques
Digna viro? potiúſque ſtyli mordacis acumen
Intendes ſociis & ciuibus atque propinquis,
Quàm ſtringes gladiũ patriæ generoſus in hoſtem.
Si res eſt iactanda, modo iactetur honeſto:
Aude aliquid, melior quo ſit reſpublica, & vnde
Immortalis honos æternáque manet in omnes
Gloria venturos poſt ſecula longa nepotes.
Nobilitas veræ ſe captam laudis amore
Prædicat: in promptu laus eſt facilíſque paratu,
Si falſam vera ſcires diſtinguere laudem.
Vt vincas modicam ſub auaro iudice litem,
Vendis agrum, vendíſque paternas improbus ędes:
Vt patriam tuearis, equíſque armíſque parandis

Sordidus exiguum quadrantem insumere nolis?
Non ita Francorum surrexit gloria cœlo:
Non inclusa foro, non his exercita pubes
Artibus Europę atque Asiæ circumtulit arma.
Castra forum, stylus ensis erat, secura domi pax:
Cum patriæ bellum communiter hoste gerebant.
Verùm hæc nec puer edidici, nec tradita patre
Accepi, nec Aristotelis de moribus vnquam
Librum, aut diuini Platonis dogmata legi.
Me pater admonuit puerum, me semper adultum,
Rem facerem: bona quæ delata parentibus hæres
Cepissem, quacunque via & ratione tuerer:
Quo me defendam potius quàm iudicis atque
Legum præsidio? quibus illum iustius armis
Extrudam laribus patriis, fundóque paterno?
Hunc circumueniam, captúmque in vincula ducam,
Vnde queat non ipse fugax euadere Proteus.
Nec verò nihil iste videtur dicere causæ,
Res & diuitiæ quum sint extrema bonorum.
Quanquam rem melius maturè abiecerit, vt ne
Cum rebus pariter meliores perdat & annos.
Istis quid facias, istis qui limina sacra
Musarum, tripodes sacros, & Apollinis arcum
Attigerint? libris videas quos sæpe relictis
Amplecti lites, inimicáque iurgia Musis?
Iactari circum omne forum, circum omne tribunal?
Non sic Democritus, non qui bona perdere auita
Non dubitauit, vt hoc quasi pondere mente leuatus,
Liberius studiis incumbere posset honestis.
Ergo vide sacras tua ne sententia leges,
Et pariter legum consultos pellat ab vrbe,
Turbarum vt cupidos & seditionis amantes.
Consultos ego legis & ipsam tollere legem
Amens voce mea iubeam? cui nulla videtur
Publica res sine lege diu consistere posse,
Quæ sceleri pœnam, virtuti præmia ponit.
Vtilis ipsa quidem multísque referta beatè
Ac bene viuendi præceptis: sed quotus illam
Quisque solet dextris hodie contingere puris?
Turpia degeneres vilis contagia lucri
Corrumpunt animos: lucris inhiamus auari.

Atqui de multis & magnis litibus ampli
Exiſtunt reditus, veniunt vberrima lucra:
Moliri cauſas igitur conamine toto
Expedit, atque animos intendere litis amori:
Commonſtrata forum via quę rectiſſima ducit,
Implendi ſpe certa animi, litéſque ſerendæ,
Multiplicem vt fructum reddat cum fœnore campus.
Si fuerit noſtræ lex aduerſaria cauſæ,
Si iudex cuſtos rigidus legiſque miniſter,
Quærenda eſt ratio qua legem eludere poſſis,
Qua vafri quanuis & acuti iudicis aurem
Decipias. hæc prima ſolent exordia lites
Sumere, ſic quoque lis deinceps ex lite reſurgit:
Et forti ſemel vna manu iugulata, cadendo
Reſtituit plures alias, mirabile dictu.
Angulus ille (vides) qui ſeſe proiicit extra
Mœnia lata fori, Galeoti ponè tabernam,
Vendit vbi fucos vnguentáque mollia quidam,
Inſubrum aut Ligurum nuper qui venit ab oris:
Ad quem ſæpe, velut ſcopulum, eſt illiſa reorum
Et proiecit opes immenſas naufraga puppis:
Angulus ille dolis plenus te multa docebit
Optima iudicibus tenebras offundere cæcis,
Extrahere in menſes multos & ducere litem.
Si quæ deterior modò conteſtata fuiſſet,
Quo poſſis pacto meliorem reddere cauſam.
Hinc ſpes & ſcelerata reis audacia creſcit,
Hinc animos ſumunt & ferrea, Iuppiter, ora,
Appellatorum multos metuentia caſus.
Talia Romanis noſtríſque in legibus eſſe
Monſtra nego. commenta fori ſunt iſta, parandis
Augendíſque opibus. leges aliena cauere
Furta, cauere aliis potius quàm fallere monſtrant:
Diſſidia & lites placida componere pace,
Et caſtas ſeruare manus, & parcere ſumptu:
Nullam ex diſſidiis alienis cogere prædam:
Commiſſos curare greges, & commoda plebis:
Quæ lites minuunt, concordia ſæpius auget.

FINIS.
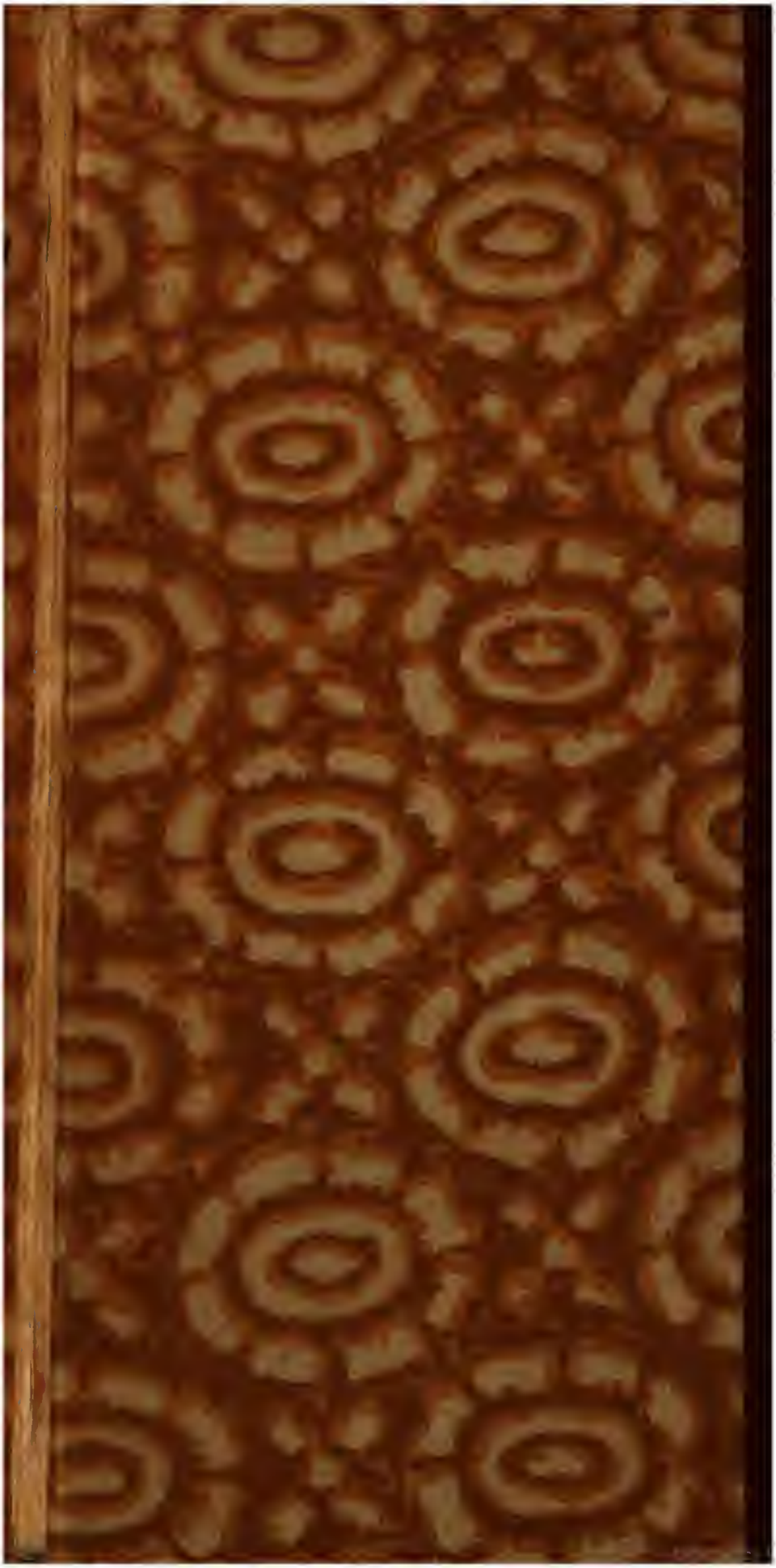
BIBLIOTECA NAZ ROMA VITTORIO EMANUELE